BD
P

WINNETOU

Karl May

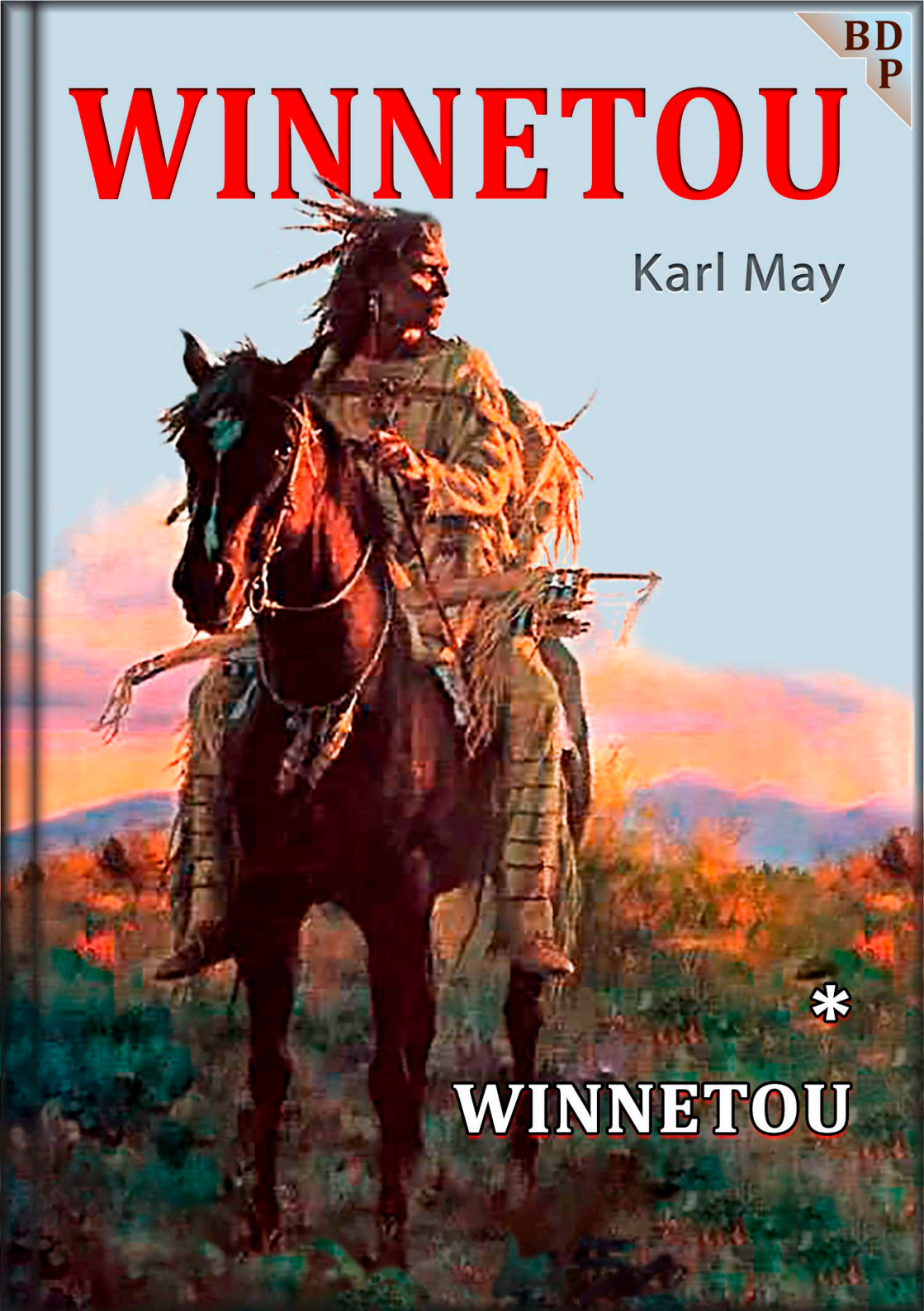

*

WINNETOU

Pagină intenționat goală

Faceți cinste cu-o cafea?

PayPal

VĂ MULȚUMESC!!!

ALTE CĂRȚI GRATUITE
GĂSIȚI AICI

Contact:
blu.duaine@gmail.com

Pagină intenționat goală

Karl May

OPERE

Volumul 22

Pagină intenționat goală

Winnetou

Volumul I

WINNETOU

WINNETOU DER ROTE GENTLEMAN, I
1893

Pagină intenționat goală

Traducere: **EUGEN FRUNZĂ**

Format electronic și copertă:
ANTON BUDILEANU

Copertă realizată
după o pictură de HOWARD TERPNING

UUID: *d2397d78-542e-43e6-ac65-6a7e6535cbb7*
Data versiunii curente: *10-03-2021*

© BLU DUAINE PRESS, 2020

Pagină intenționat goală

CUPRINS

Note asupra ediției

Cuvîntul Autorului

I. Un „greenhorn”

II. Klekih-Petra

III. Winnetou încătușat

IV. De două ori în ghearele morții

V. Nșo-ci

VI. Eliberarea lui Sam

Pagină intenționat goală

Note asupra ediției

Într-o serie de opere complete Karl May, editarea ciclului *Winnetou* reprezintă un eveniment crucial pentru valorificarea deplină a întregii creații a scriitorului. Căci, să nu uităm, din cele 28 de volume de lucrări, a căror acțiune se desfășoară în Vestul Sălbatic, 17 au în centru pe acest faimos și îndrăgit erou. Pentru a înțelege locul pe care îl ocupă și pe plan afectiv în noianul scrierilor amintite, s-ar cuveni să apelăm la mărturisirile romancierului însuși:

> *„În timpul numeroaselor mele călătorii și peregrinări îndepărtate, am întîlnit adesea, mai ales între așa-zișii «sălbatici» și «semi-civilizați», oameni care mi-au devenit prieteni și a căror amintire mi-a rămas scumpă pînă în ziua de astăzi, după cum așa îmi va rămîne pînă la moarte. Dar pe nici unul nu l-am iubit așa cum l-am iubit pe Winnetou, vestita căpetenie a apașilor. Prietenia pentru el m-a adus din îndepărtata Africă sau Asie înapoi în preriile, pădurile și Munții Stîncoși ai Americii de Nord. Chiar dacă întoarcerea mea nu fusese fixată dinainte și nu stabilisem cu el o întîlnire, știam bine cum îl pot găsi." (Mein Leben und Streben)*

Importanța ciclului „Winnetou" l-a determinat pe un editor german, de dată mai recentă, să deschidă o nouă serie de „Opere – Karl May" cu patru tomuri consacrate acestui erou. Este vorba de „Pawlak Verlag", care a inițiat, după 1983, o ediție în 74 de volume cu „Povestiri de călătorie". Aceeași tentație am avut-o și noi, dar existența pe piață a unei ediții Winnetou, realizată sub

egida editurii „Minerva", ne-a determinat să schimbăm ordinea aparițiilor.

De altminteri, ordinea și titulatura volumelor nu trebuie fetișizată, aspect asupra căruia ne îngăduim să revenim mai jos. În primul rînd că și în cronologia creației lui Karl May locul scrierilor este extrem de diferit, ca să nu insistăm asupra faptului că însăși geneza lor este la fel de curioasă. Inițial, fragmente din *Winnetou* apar ca povestiri distincte, nicidecum în ordinea pe care o vor avea mai tîrziu în roman. Manuscrisele zăbovesc pe masa romancierului vreme de șapte ani, interval în care sînt scrise și publicate alte lucrări. Abia în 1893, la un an după ce Karl May lansează seria menită să-i adune întreaga creație, vor apărea trei volume sub același titlu, pentru ca apoi, în 1910, cu doi ani înaintea încetării lui din viață, să mai adauge un al patrulea volum.

Poate nu este lipsit de interes să precizăm că, înaintea acestei trilogii – ne referim la volumele din 1893 – a acordat prioritate editorială „ciclului oriental", alcătuit din șase tomuri, la care, ulterior, se vor adăuga numeroase scrieri inspirate din aceeași zonă geografică. Sau, cu alte cuvinte, a ținut să-și deschidă șirul de „Opere" cu romanele avînd ca erou principal pe Kara Ben Nemsi, ipostază lirică a propriului său eu. Alegere la fel de inspirată, pe care, peste ani, o vor respecta întocmai marii săi editori din Radebeul bei Dresden și Bamberg.

În România, primele tălmăciri (mai mult adaptări) aparțin lui Ion Gorun (în 1935–1936), Ștefan X. Ionescu (1942) și Eugen Frunză (1967), la care s-ar mai putea adăuga o „compilare de A. Toma și Ion Gorun", în 158 fascicule, nedatată, dar, după alte indicii bibliografice, dăinuind de prin anii 1924–1925.

În timp, cea mai bună și cea mai aproape de spiritul originalului s-a dovedit a fi traducerea lui Eugen Frunză, motiv pentru care a fost reeditată în 1972 și 1992–1993.

Este și opțiunea noastră, numai că, atenție, cele trei volume vor apărea în seria de opere cu titluri diferite, după cum urmează:

Tomul I: ***WINNETOU***
Tomul II: ***PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE***
Tomul III: ***TESTAMENTUL LUI WINNETOU***

Bineînțeles, în interiorul cărții, pe pagina de titlu, se va menționa și ciclul din care face parte, numărul respectivului tom.

Sîntem nevoiți să apelăm la această formulă editorială, deoarece difuzarea sub banderolă a celor trei volume ar fi presupus îndepărtarea multor cititori, lipsiți de posibilitatea achiziționării lor în bloc. Ei reprezintă majoritatea corespondenților noștri, în comparație cu cititorii care ne-au solicitat difuzarea concomitentă a cărților ce fac parte din același ciclu. Aceștia din urmă sînt invitați în mod expres să-și procure din timp volumele anunțate, pentru a se bucura de integralitatea colecției. De altfel, același apel îl facem tuturor cititorilor noștri, din dorința de a nu le desperechea. Deși, tot atît de adevărat este și faptul că ele rezistă și la lecturi de sine stătătoare.

Aminteam, cu un alt prilej, că mai bine de jumătate din volumele lui Karl May – mai precis 39 din 74 – se încadrează în cicluri distincte. Evident, avem în vedere ciclurile atestate ca atare în bibliografia scriitorului, nicidecum cele improvizate de editorii noștri interbelici, care, nu o dată, au contopit în formula romanului foileton șapte pînă la zece cărți, sub același generic, deși aveau un statut diferit. Mai grav este – cum am mai spus – că în zilele noastre asemenea „colhozuri literare" au fost preluate ca atare, fenomen editorial ce are la antipod ciopîrțirea diferitelor romane și difuzarea lor ca opere distincte.

Într-o asemenea situație, se cuvenea puțină ordine, ceea ce presupunea, înainte de toate, identificarea operelor care au circulat în versiune românească sub titluri felurite, precum și alcătuirea unui plan general de apariții, cuprinzînd și operele încă netraduse. Deziderat îndeplinit, o operație mai dificilă fiind stabilirea priorităților. Treabă anevoioasă, cîtă vreme și alte edituri au publicat și continuă să publice cărți din creația aceluiași romancier.

Mulți cititori care au răspuns la chestionarul nostru au insistat să angajăm, în primă urgență, operele în mai multe tomuri. Ceea ce am și făcut, 12 din primele 14 volume din serie făcînd parte din trei cicluri („De pe tron la eșafod"; „Satan și Iscariotul" și „În țara leului argintiu"), concomitent băgînd în lucru alte cinci seriale.

O atare strategie editorială, pe cît de solidă în intenția de a epuiza cît mai repede fondul principalelor cicluri, are dezavantajul de a fi bruiată de apariițiile întîmplătoare ale altor editori. Căci simpla tipărire a unui volum desperecheat dintr-un serial perfect constituit, poate contramanda editarea întregului ciclu. Or, în asemenea situație, nu are rost să mai amînăm apariția unor volume deja aflate în portofoliul nostru redacțional, în așteptarea procurării unor ediții rare din străinătate și, inevitabil, traducerea lor.

Sîntem deci hotărîți să punem în valoare cărțile existente, completarea diverselor cicluri urmînd a se face ulterior, de fiecare dată fiind mai prudenți în prezentarea planurilor noastre editoriale, exceptînd cărțile predate deja în tipografie. Din această pricină am renunțat să prezentăm structura diverselor cicluri, în materialele noastre publicitare, încercînd astfel să atenuăm concurența neloială a unor „confrați", care, de cele mai multe ori, au dovedit că nici măcar nu cunosc titlurile originale ale cărților publicate. Cărți care, de regulă, erau simple compilații, adaptări sau fragmente ale exemplarelor originale.

Desigur, doar cititorul este chemat să facă selecția volumelor editate. Ne îngăduim să-i atragem însă atenția asupra unor criterii obligatorii de alegere a cărților, pentru a evita achiziționarea unor rebuturi editoriale. În primul rînd, el trebuie să fie atent dacă pe paginile de început ale diverselor cărți atribuite lui Karl May se menționează titlul original (în limba germană) și, măcar, anul de apariție, dacă nu și menționarea altor elemente bibliografice (ediția germană folosită la traducere).

Pentru unirea eforturilor de realizare cît mai grabnică a integralei Karl May – în condiții calitative superioare, ceea ce presupune, în primul rînd, confruntarea traducerilor existente

cu ediţiile-princeps germane – editurile Pallas şi Eden au convenit să-şi intensifice eforturile. În realizarea ambiţioaselor noastre planuri, cititorii şi librarii au un cuvînt hotărîtor, cu atît mai mult cu cît tipărirea volumelor de pînă acum le-au furnizat, sperăm, suficiente criterii de selecţie. Sau, parafrazînd pe Dick Hammerdull („Grăsanul") – unul din cele mai hazoase personaje din opera lui Karl May – am zice: „că o carte apărută la Editura Pallas sau la Editura Eden, e totuna, cu condiţia să ţi-o procuri la timp!" *Howgh!*

NICULAE GHERAN

Pagină intenționat goală

Cuvîntul Autorului

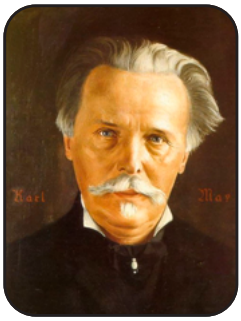

De cîte ori gîndul mă poartă la pieile-roșii, de atîtea ori îmi amintesc, fără să vreau, de Turcia. Oricît de ciudat, faptul are o justificare. Deși indianul și turcul au foarte puține trăsături comune, totuși există ceva care îi aseamănă: într-un grad mai mare sau mai mic, socotelile cu ei au fost încheiate. Despre turc nu se discută altfel decît ca despre „omul bolnav”[1]*, în timp ce indianul – așa susțin toți cei care cunosc situația – e „pe moarte”.*

Da, rasa pieilor-roșii este pe moarte! Acest pacient uriaș, doborît de o soartă cumplită ce nu cunoaște îndurare, zace întins de la Țara de Foc pînă dincolo de Marile Lacuri ale Americii de Nord. Împotrivirea lui disperată a fost în van. Forțele i s-au stins treptat. Abia de mai respiră.

Răzvrătirile periodice ale trupului său golaș sînt convulsiuni care anunță sfîrșitul.

Are vreo vină, a meritat indianul acest sfîrșit prematur?

Dacă acceptăm ideea că tot ce trăiește are dreptul la viață și că un atare adevăr se referă atît la individ, cît și la specia întreagă, atunci indianul are și el dreptul la existență, asemenea omului alb; el poate chiar să pretindă libertatea de a se dezvolta din punct de vedere social și statal potrivit personalității sale. Unii afirmă că indianul nu ar poseda însușirile necesare pentru a-și făuri un stat. Oare așa să fie? Eu spun răspicat: Nu! Însă n-am de gînd să dovedesc aceasta printr-o lucrare savantă. Omul alb a avut norocul să urce un lung drum istoric, trecînd de la treapta vînătorii la păstorit, apoi la agricultură și, în sfîrșit,

[1] Referire la Imperiul Otoman, în curs de descompunere în secolul al XIX-lea *(n. r.)*

la civilizația industrială. Indianul nu a parcurs o asemenea evoluție. Totuși unii îi cer să realizeze saltul gigantic de la treapta cea mai de jos la cea mai de sus, fără a lua în considerare faptul că, sărind astfel, ar putea să cadă și să se rănească mortal.

Natura vie se guvernează după o lege cruntă: cel mai slab e nevoit să cedeze în fața celui mai tare. Cînd e vorba însă de oameni, această lege sălbatică trebuie să devină mai clementă, pentru că o lege de asemenea veșnică este ca și iubirea între oameni. Putem să spunem oare că față de indianul muribund s-a aplicat o astfel de clemență?

Primii albi nu numai că s-au bucurat de toată ospitalitatea indienilor, dar aproape că au fost divinizați. Și cu ce răsplată s-au ales indienii? Țara ce o stăpîneau le-a fost răpită; nimeni nu o poate nega. Cine a citit istoria „vestiților" conchistadori știe cît sînge a curs și cîte cruzimi s-au săvîrșit; iar exemplul lor a fost continuat de urmași. Omul alb a venit cu vorbă mieroasă pe buze, dar purtînd cuțitul tăios la brîu și în mîini arma încărcată. El făgăduia iubire și pace, dar semăna ură și sînge. Indianul trebuia să se retragă pas cu pas. De repetate ori i s-au promis drepturi „veșnice" asupra teritoriului care de fapt îi aparținea, pentru ca după scurt timp să fie alungat din nou mai departe, tot mai departe. I s-au „cumpărat" pămînturile, cu plata în obiecte fără valoare, de care nu se putea folosi. Ori nu i se plătea nimic. În schimb, a fost blagoslovit cu otrava perfidă a „apei de foc", precum și cu vărsatul sau cu alte boli rele, dezgustătoare, care au decimat triburi întregi, depopulînd satele. Dacă indianul încerca să-și apere drepturile, i se răspundea cu gloanțe; și din nou trebuia să se retragă, cedînd în fața superiorității armelor omului alb. Plin de amărăciune, se răzbuna pe fețele palide, ca indivizi; urmau atunci acele masacre odioase printre indieni. Și astfel, vînătorul de odinioară, mîndru, curajos, viteaz, iubitor de adevăr și profund devotat prietenilor săi, a devenit un om bănuitor, prefăcut, care se furișează pe ascuns; nu el a vrut-o, ci omul alb l-a obligat să fie așa.

Unde au dispărut hergheliile de mustangi, din mijlocul cărora indianul își alegea cu îndrăzneală calul de călărie? Unde sînt bizonii care hălăduiau, milioane, în prerie și îl hrăneau? Din ce trăiește indianul

de azi? Din făina și carnea pe care le primește? Dar cum arată făina? Amestecată cu ipsos și cu alte murdării, încît nici nu poți să o consumi?

Unui trib i se promit o sută de „vaci grase", dar pe drum acestea se transformă în două-trei vite jigărite, a căror carne nu ar sătura nici măcar un vultur mîncător de stîrvuri. Sau poate că indianul ar trebui să se apuce de agricultură? Dar este el sigur că va ajunge să-și strîngă recolta, el, omul lipsit de drepturi, mîncat mereu mai departe, fără a i se da putința de a se așeza undeva? Înainte vreme puteai să admiri figura semeață, frumoasă a indianului zburînd peste savana întinsă pe mustangul lui cu coada în vînt; și cît de mizer, de obidit arată el azi în zdrențele sale, care nici măcar nu sînt în stare să-i acopere goliciunea trupului! Indianul care altădată înfrunta cu mîna goală pe ferocele urs cenușiu se furișează acum prin unghere ca un cîine rîios, pentru a cerși o ciosvîrtă de carne sau pentru... a fura.

Da, indianul a ajuns un om bolnav, un muribund, iar noi, la căpătîiul lui, așteptăm să-i închidem ochii. Să stai la căpătîiul unui muribund este un lucru foarte grav, dar de mii de ori mai grav e să stai la căpătîiul unei rase sortită morții. În acest din urmă caz, se pot pune multe, foarte multe întrebări și mai ales următoarea: ce ar fi înfăptuit această rasă dacă i s-ar fi lăsat timp și spațiu pentru a-și valorifica forțele și talentele, înlăuntrul ei ca și în afară? Ce forme specifice de cultură pierde omenirea prin dispariția acestei rase? Indianul, aflat astăzi pe moarte, avea un caracter ferm, nu se lăsa asimilat; era oare acesta un motiv ca să-l omori, nu putea fi păstrat în viață? Dacă pentru prevenirea dispariției bizonilor s-a găsit un azil protector în Parcul Național din Montana și cel din Wyoming, de ce oare nu se găsește și un loc unde să poată trăi, propășind în liniște, fostul stăpîn legitim al țării?

Ce rost mai au însă astfel de întrebări în pragul morții! Ce să ajute reproșurile, cînd nimic nu mai poate ajuta! Pot numai să deplîng situația, dar nu s-o schimb; pot să umblu îndoliat, dar nu pot învia nici o victimă. De ce mă refer la persoana mea? Pentru că sînt unul dintre aceia care i-a cunoscut pe indieni de-a lungul mai multor ani și am cunoscut îndeosebi pe unul a cărui făptură deosebit de luminoasă și minunată sălășluiește adînc și la loc de cinste în inima mea, în gîndurile mele.

Dintre toți prietenii el a fost cel mai bun, cel mai credincios, oricînd gata să se sacrifice pentru alții, un adevărat tip reprezentativ al rasei sale. Și așa cum rasa îi e osîndită la moarte, a pierit și el, răpus de un glonte ucigaș al dușmanului. A fost cel mai nobil fiu al acestei națiuni în agonie, pe care o iubesc și azi, așa cum l-am iubit și pe el. Mi-aș fi dat bucuros viața ca să-l salvez, precum și el și-a pus de mii de ori viața în primejdie pentru mine. Dar în timp ce mie nu mi-a fost dată fericirea să-l scap de la moarte, el a murit salvîndu-și prietenii. Și totuși, dispariția lui nu e decît fizică, pentru că Winnetou, căpetenia cea mare a apașilor, va continua să trăiască în paginile cărților mele. Scriindu-le, voi căuta să-i ridic un monument binemeritat. Și dacă tu, cititorule, privindu-l cu ochii minții, vei judeca fără părtinire poporul pe care această căpetenie l-a întruchipat atît de fidel, atunci voi fi întru totul mulțumit.

KARL MAY

Pagină intenționat goală

Pagină intenționat goală

I. UN „GREENHORN”

Știi dumneata, dragă cititorule, ce înseamnă cuvîntul *greenhorn*? Ei bine, e o poreclă foarte supărătoare și jignitoare pentru cel căruia i se adresează. *Green*, în englezește, înseamnă verde; iar prin *horn* – corn, în limba noastră – se înțelege antena, adică acel mănunchi de firișoare subțiri cu care gîza pipăie împrejurimile. Un *greenhorn* este deci un om încă verde, adică necopt, un nou-sosit în ținuturi necunoscute lui, un ins care trebuie să-și întindă bine antenele dacă nu vrea să se facă de rîs.

Un *greenhorn* nu se ridică de pe scaun pentru a-l ceda unei doamne care se apropie; salută pe stăpînul casei înainte de a se înclina în fața doamnei și domnișoarei de gazdă; își încarcă arma vîrînd gloanțele de-a-ndoaselea, sau bagă mai întîi dopul, apoi cartușul și abia la urmă praful de pușcă. Un *greenhorn* ori nu știe deloc limba engleză, ori o vorbește prea corect și înflorit; îi este groază de englezeasca „yankeilor” și chiar de idiomul folosit prin regiunile cu codri neumblați; nu-i intră nimic în cap și încă mai puțin îi vine pe limbă.

Greenhornul ia un racoon drept un opossum și o mulatră cît de cît frumoasă drept o metisă. Un *greenhorn* fumează țigarete și nu poate suferi tutunul tocat. Cînd un *greenhorn* e pălmuit de un „paddy”, adică de un irlandez, dă fuga să se plîngă judecătorului de pace, în loc să-l împuște fără multă vorbă pe individul cu pricina, cum ar face un yankeu autentic. Un *greenhorn* ia urmele pașilor de curcă drept urme de urs și o ambarcație ușoară, destinată

sportului, drept un vapor cu aburi de pe Mississippi. Un *greenhorn* se sfiește să-și urce cizmele pline de noroi pe genunchii călătorului de alături și să soarbă supa ca și cînd ar horcăi un bivol în agonie. Un *greenhorn* cară după el în prerie buretele de spălat cît un dovleac uriaș, precum și zece livre de săpun; își bagă în buzunar o busolă care, după trei sau patru zile, indică toate punctele cardinale afară de nord. Un *greenhorn* notează opt sute de expresii ale indienilor și, cînd întîlnește prima piele-roșie, bagă de seamă că a expediat din greșeală însemnările într-un plic celor de acasă, reținînd în schimb scrisoarea destinată lor. Un *greenhorn*, deși a studiat timp de zece ani astronomia, poate să se uite alți zece ani la cerul înstelat fără să afle cît e ceasul. Un *greenhorn* își vîră cuțitul de vînătoare la brîu în așa fel, încît, atunci cînd se pleacă, să-i intre vîrful în coapsă. Un *greenhorn* aprinde în Vestul Sălbatic un foc de tabără atît de semeț, încît vîlvătaia se înalță cît prăjina și apoi se miră că indienii l-au dibuit și au tras în el. În sfîrșit, un *greenhorn* e, ca să zic așa, un *greenhorn* – și un asemenea *greenhorn* eram pe-atunci chiar eu.

Dar să nu se creadă cumva că aș fi știut sau măcar bănuit vreo legătură între mine și această poreclă jignitoare! Nicidecum! Pentru că tocmai asta e cea mai de seamă ciudățenie a oricărui *greenhorn*: el îi socotește „boboci” pe toți în afară de sine.

Dimpotrivă, mă credeam foc de deștept și de priceput; făcusem doar ceea ce se cheamă studii și nu tremurasem niciodată înaintea unui examen. Că de fapt viața este adevărata școală, unde dai examene zi de zi și ceas de ceas, obligat fiind să treci prin nenumărate probe – toate acestea mintea mea tînără de atunci nu voia să le priceapă. Unele împrejurări neplăcute din patrie și, aș putea spune, un fel de neastîmpăr înnăscut, m-au mînat peste ocean, către Statele Unite, unde condițiile de parvenire ale unui tînăr sîrguincios erau pe atunci mult mai bune și mai prielnice decît azi. Poate că în statele din est aș fi putut găsi mai ușor o slujbă bună, dar mă atrăgea vestul. Lucrînd scurtă vreme ba ici, ba

colo, am agonisit destul pentru a mă echipa cuviincios și pentru a-mi asigura buna dispoziție. Am ajuns astfel la Saint Louis. Acolo, norocul m-a adus într-o familie germană, unde am găsit, pînă una alta, adăpost ca meditator. Venea aici, în familie, un oarecare *mister* Henry, om ciudat, meșter de puști, care-și făcea cu pasiune de artist meseria și se recomanda el însuși, cu o mîndrie patriarhală: „Mister Henry, the Gunsmith" – domnul Henry, făuritorul de puști.

Bărbatul acesta era un mare iubitor de oameni, deși părea mai curînd contrariul, deoarece, în afară de pomenita familie, nu avea legături de prietenie cu nimeni, iar pe clienți îi trata rece și aspru, încît nu-l căutau decît pentru calitatea produselor sale. Își pierduse soția și copiii într-o împrejurare îngrozitoare, despre care nu vorbea niciodată; totuși, după unele aluzii ale sale, bănuiam că fuseseră uciși într-un atac neașteptat. Asta îl făcea atît de aspru în aparență și poate că nici dînsul nu-și dădea seama cît de grosolan se purta; dar în fond era blînd și bun și am observat adeseori cum i se umezeau ochii cînd povesteam despre patrie și despre ai mei, la care țineam și țin din toată inima.

De ce bătrînul acesta ursuz îmi arăta preferință tocmai mie, tînărul străin? Asta n-am înțeles-o pînă ce, într-o bună zi, m-a lămurit chiar dînsul. De cînd mă aflam în familia respectivă, omul venea pe acolo mai des ca înainte, trăgea cu urechea la lecțiile mele, se punea în preajma mea, cercetîndu-mă și rugîndu-mă chiar să-l vizitez. Nu mai făcuse nimănui o asemenea favoare și de aceea mă feream să abuzez de ea. Dar reținerea mea nu părea să-i fie pe plac; îmi amintesc și astăzi chipul său mînios cînd, într-o seară, căutîndu-l acasă, m-a întîmpinat răstit și, la respectuosul meu salut *Good evening* – bună seara, mi-a răspuns:

— Unde naiba v-ați ascuns ieri, *sir*?

— Acasă.

— Și alaltăieri?

— Tot acasă.

— Ia nu-mi mai vindeți brașoave!

— Spun adevărul, *mister* Henry.

— *Pshaw!* Fleacuri! O pasăre tînără ca dumneavoastră nu stă ghemuită în cuib, ci își vîră pliscul pretutindeni, numai unde trebuie nu!

— Și unde, mă rog, ar trebui să mi-l vîr, dacă-mi permiteți?

— Ei, unde! Aici, la mine, bineînțeles! Voiam încă de multă vreme să vă întreb ceva.

— Și de ce n-ați făcut-o?

— Fiindcă n-am vrut! Înțeles?

— Și cînd o să vreți?

— Poate chiar astăzi.

— Atunci n-aveți decît să mă întrebați. Voia dumneavoastră!

Mă privi mirat drept în față, clătină din cap nemulțumit, apoi izbucni:

— Voia mea?! Ca și cînd unui *greenhorn* ar trebui să-i cer mai întîi voie cînd vreau să-i vorbesc!

— *Greenhorn*? întrebai, încrețindu-mi fruntea, căci mă simțeam adînc jignit. Vreau să sper, *mister* Henry, că ați rostit acest cuvînt fără intenție și fără control.

— Nu vă faceți iluzii, *sir*! Am vorbit cu toată chibzuiala; sînteți un *greenhorn* și încă un *greenhorn* sadea! Ceea ce scrie-n cărți, firește, v-a intrat în cap. Să te crucești, nu alta, cîte mai învățați voi ăștia, de dincolo! Orice tinerel știe pe dinafară distanța de-aici pînă la stele, știe ce-a scris regele Nabucodonosor pe cărămizi și cît cîntărește aerul pe care nici măcar nu-l poate vedea! Și fiindcă știe toate astea, se crede băiat deștept! Dar ia băgați-vă nasu-n viață, așa, vreo cincizeci de ani, adînc în viață! Atunci veți afla și poate nici atunci, ce înseamnă adevărata înțelepciune! Tot ce cunoașteți pînă acum e o nimica toată – absolut nimic! Și ceea ce sînteți în stare să faceți e și mai puțin. Nici măcar cu pușca nu știți să trageți!

Spusese toate acestea pe un ton de adînc dispreț și cu o asemenea siguranță de sine, încît ai fi zis că se bizuie pe temeiuri serioase.

— Dacă știu să trag cu pușca? Hm! răspunsei zîmbind. Să fie asta întrebarea ce voiați să mi-o puneți?

— Întocmai, asta e. Aștept răspunsul!

— Dați-mi mai întîi o pușcă bună și apoi vă răspund. Nu mai înainte...

Meșterul puse deoparte țeava de pușcă la care tocmai lucra, se ridică, se apropie de mine, mă privi cu ochi uimiți și strigă:

— Să vă dau o pușcă, *sir*? Nici prin gînd nu-mi trece! Nicidecum! Puștile mele nu ajung decît în mîini cărora le pot fi încredințate cu cinste!

— Am asemenea mîini! mă încumetai eu.

Mă mai privi o dată, pieziș. Se așeză iar, își reluă lucrul la țeavă și mormăi ca pentru sine:

— Ce mai *greenhorn*. Zău că mă scoate din pepeni cu îndrăzneala lui!

Îl lăsai să creadă ce vrea, căci îl cunoșteam. Scosei un trabuc și-i dădui foc.

Timp de un sfert de oră păstrarăm tăcerea. Dar mai mult bătrînul nu putu răbda. Ridică țeava la lumină, se uită prin ea și zise:

— Să tragi cu pușca e mai greu decît să caști gura la stele sau să dezlegi ce scrie pe cărămizile lui Nabucodonosor. Înțeles? Ați ținut vreodată o pușcă în mîini?

— Cred și eu!

— Cînd?

— Demult și nu o singură dată.

— Și ați ochit? Ați apăsat pe trăgaci?

— Da.

— Și ați nimerit?

— Firește!

Lăsă să-i scape din mînă țeava pe care o cercetase, mă privi din nou și rosti:

— Da, ați nimerit, firește, dar ce?

— Ținta, bineînțeles!

— Cum? Și vreți s-o cred și pe asta?

— Nu insist să mă credeți pe cuvînt. Aș vrea să vă conving: e purul adevăr!

— Dracu' să vă ia, *sir*! Cine să vă priceapă? Sînt sigur că ați trage peste zid, chiar dac-ar fi înalt de douăzeci de coți și lat de cincizeci și totuși îmi vindeți toate astea cu o mutră atît de hotărîtă și serioasă, încît simt că se răsucește fierea în mine! Eu nu sînt un puști pe care să-l meditați. Limpede? Un *greenhorn* cu nasu-n cărți, ca dumneavoastră, pretinde că știe să ochească! A cotrobăit prin tot felul de hîrțoage turcești, arăbești și prin alte tîmpenii și mai zice că a găsit timp să tragă cu pușca. Luați, vă rog, din cui, *gun*-ul acela vechi, pușca de colo, duceți-o la ochi ca și cînd ați ținti! E un doborîtor de urși, cea mai bună armă pe care am avut-o vreodată în mînă.

Luai pușca din cui și o dusei la ochi.

— *Hello!* strigă meșterul, încît tresării. Ce treabă-i asta? Umblați cu arma de parc-ar fi un bastonaș și totuși e cea mai grea pușcă din cîte cunosc! Sînteți chiar atît de puternic?

Drept răspuns, îl apucai cu dreapta de surtuc și cu stînga de cureaua pantalonilor și îl ridicai în sus.

— *Thunderstorm!* Măi să fie! strigă el și mai tare. Dați-mi drumul! Sînteți mai puternic și decît Bill al meu!

— Bill al dumneavoastră? Dar despre cine-i vorba?

— Feciorul meu care... dar să lăsăm asta! E mort, ca și ceilalți. Făgăduia să ajungă un băiat destoinic, dar pe cînd lipseam de acasă, s-a dus și el. Îi semănați la statură, aveți cam aceiași ochi și în gură o limbă ca a lui. De aceea dumneavoastră... nah, restul nu vă privește!

O expresie de adîncă mîhnire i se ivi pe chip. Își trecu mîna peste față și continuă, de astă dată ceva mai calm:

— Dar, *sir*, cu asemenea mușchi e mare păcat că ați tăbărît asupra cărților. Trebuie să vă antrenați...

— Ceea ce am și făcut.

— Zău?

— Da!

— Box?

— Nu se obișnuiește la noi. Dar de la gimnastică și de la luptă dreaptă nu mă dau în lături.

— Călărie?

— Da.

— Scrimă?

— Am dat și lecții.

— Ia nu mai mințiți atîta!

— Poate doriți să încercați?

— Mulțumesc! Îmi ajunge ce-am văzut pînă acum. Afară de asta, mai am și de lucru. Așezați-vă la loc!

Se reîntoarse la strung. Conversația se desfășură apoi aproape monosilabic. Henry părea să clocească în minte ceva foarte important. Deodată, își ridică ochii spre mine și întrebă:

— V-ați ocupat cîndva de matematică?

— Era unul din obiectele mele preferate.

— Aritmetică, geometrie?

— Firește!

— Topografie?

— Îmi făcea mare plăcere. Ieșeam adeseori, așa, fără nici o treabă, la cîmp cu teodolitul și ridicam planuri.

— Și știți să măsurați, adică să măsurați cu adevărat?

— Bineînțeles. Am participat atît la măsurători orizontale, cît și la cele de altitudine, deși nu pot să afirm că sînt specialist în geodezie.

— *Well*... foarte bine, foarte bine!

— Dar de ce vă interesează, *mister* Henry?

— Oi fi avînd motivele mele. Înțeles? Nu e nevoie s-o știți acum; veți afla la timp. Trebuie mai întîi... Hm!... Da, trebuie mai întîi să mă încredințez cum stați cu mînuirea puștii.

— N-aveți decît să mă puneți la încercare!

— Asta am s-o și fac, firește, am s-o și fac! Vă puteți bizui pe mine! La ce oră începeți mîine dimineață lecțiile?

— La opt.

— Atunci poftiți aici la orele șase. Vom urca sus, la poligonul de tir, unde-mi încerc eu puștile.

— De ce așa devreme?

— Fiindcă nu vreau să mai aștept. Ard de nerăbdare să vă dovedesc că sînteți un *greenhorn* și nimic mai mult. Dar acum, destul! Am altceva de făcut, ceva mult mai important.

Părea să fi terminat lucrul la țeava de pușcă. Scoase dintr-un dulap o bucată de fier în formă de prismă și începu să-i pilească muchiile. Observai că fiecare latură a piesei avea cîte un orificiu.

Se cufundase atît de adînc în lucrul lui, încît părea să fi uitat cu totul de mine. Ochii îi scînteiau și, de cîte ori își cerceta mai îndeaproape lucrarea, constatam că o privea cu o expresie de adîncă dragoste. Piesa aceea de fier părea să aibă pentru el o valoare deosebită. Eram curios să știu de ce. Așadar, îl întrebai:

— Nu cumva e și asta o componentă a vreunei puști, *mister* Henry?

— Da, îmi răspunse, ca și cînd abia atunci și-ar fi amintit de prezența mea.

— Nu cunosc nici un sistem de armă care să aibă o asemenea piesă.

— Cred și eu! Dar o să fie. I se va spune, desigur, „sistem Henry”.

— Ah, o nouă invenție?

— *Yes!*

— Atunci vă rog să-mi iertați curiozitatea. E de bună seamă un secret.

Privi îndelung fiecare gaură în parte, întoarse piesa pe toate fețele, o cercetă de cîteva ori la capătul țevii și zise în cele din urmă:

— Da, e un secret, dar am încredere în dumneavoastră. Sînt convins că puteți păstra o taină, deși sînteți un *greenhorn* în lege; de aceea am să vă spun ce-o să iasă de-aici. Va fi o carabină, o carabină cu repetiție. Douăzeci și cinci de focuri!

— Cu neputință!

— Ia mai țineți-vă pliscul! Nu sînt atît de prost, încît să mă apuc de ceva irealizabil.

— Păi, în cazul acesta se cer încărcătoare pentru douăzeci și cinci de gloanțe!

— Am!

— Atunci trebuie să fie foarte mari și greu de mînuit.

— Nu-i decît un singur încărcător, se mînuiește ușor și nu stînjenește deloc. Fierul ăsta e încărcătorul.

— Hm! Nu mă pricep în meseria dumneavoastră, dar ce facem cu temperatura? N-o să se încingă țeava peste măsură?

— Nici gînd! Materialul țevii și tratamentul ce-l aplic sînt secretul meu. Afară de asta, parcă e totdeauna nevoie să tragi toate cele douăzeci și cinci de focuri la rînd?

— Nu prea!

— Păi, vedeți? Această piesă de fier devine un butoiaș care se rotește excentric; douăzeci și cinci de orificii conțin tot atîtea gloanțe. După fiecare împușcătură butoiașul se mișcă atît cît să ajungă în dreptul țevii glonțul următor. De ani de zile mă lupt cu ideea asta; nu izbuteam în nici un chip; acum pare să meargă. Ca făurar de puști, am de pe-acum un nume respectabil, dar de-aci încolo am să ajung renumit și voi cîștiga bănet, nu glumă!

— Dar veți trăi cu conștiința încărcată.

Preț de cîteva clipe mă privi drept în ochi, apoi întrebă:

— Cu conștiința încărcată? Cum așa?

— Credeți oare că un ucigaș poate avea conștiința curată?

— *Zounds!* La naiba! Vreți să spuneți că aș fi un ucigaș?

— Pentru moment, nu.

— Adică aș putea deveni un ucigaș?

— Da. A înlesni omorul e tot atît de grav ca și cînd l-ai săvîrși tu însuți.

— Să vă ia dracu'! Mă voi feri pe cît posibil ca să ajung părtaș la vreun omor.

— La unul singur, firește, se poate; ce te faci însă cu masacrul?

— Cum asta? Nu înțeleg!

— Dacă veți face o armă care trage în serie douăzeci și cinci de focuri și dacă o astfel de armă încape pe mîna oricărei haimanale, atunci se va dezlănțui dincolo, în prerii, în pădurile seculare și în văgăunile munților, un măcel înspăimîntător; bieții băștinași vor fi împușcați ca lupii și în cîțiva ani nu va mai exista un singur indian. Vreți să vă încărcați astfel conștiința?

Mă privi lung și în tăcere.

— Și, urmai eu, dacă oricine poate cumpăra această armă, veți vinde, ce-i drept, în scurtă vreme mii de bucăți, dar caii sălbatici și bizonii vor fi stîrpiți pînă la unul și, odată cu ei, tot felul de vînat de care pieile-roșii au nevoie pentru hrană. Sute și mii de braconieri se vor înarma cu carabina dumneavoastră și se vor îndrepta spre vest. Sîngele oamenilor și al animalelor va curge șiroaie și, foarte curînd, ținuturile de dincoace și de dincolo de Munții Stîncoși vor fi pustiite.

— *'s death!* Ho! strigă el deodată. Ia spuneți, sînteți chiar atît de proaspăt venit din Germania!

— Da.

— Și n-ați mai fost nicicînd pe-aici?

— Nu.

— Nici în Vestul Sălbatic?

— Nici.

— Așadar, un *greenhorn* desăvîrșit! Și totuși, acestui „boboc” îi turuie gura de parc-ar fi strămoșul tuturor indienilor și-ar fi trăit aici o mie de ani și mai trăiește încă! Omulețule, să nu-ți închipui că mă poți scoate cumva din fire! Și chiar de-ar fi așa cum spuneți, n-o să-mi treacă niciodată prin minte să deschid o fabrică de armament. Sînt un însingurat și vreau să rămîn singur. N-am poftă să-mi bat capul cu sute de lucrători sau chiar mai mulți.

— Dar ați putea, totuși, pentru a cîștiga bani, să vă patentați invenția și să vindeți brevetul?

— Puteți aștepta mult și bine, *sir*! Pînă acum am avut totdeauna din ce trăi și cred că și de-aci încolo am să știu s-o scot la capăt. Și-acum, hai, cărați-vă acasă! Destul pentru azi! Nu am chef să ascult ciripit de pui abia răsărit din găoace; mai întîi să-nvețe zborul, pe urmă, mă rog, să fluiere sau să cînte!

Nici gînd să-i iau în nume de rău aceste expresii brutale. Așa era dînsul și îi cunoșteam prea bine tîlcul cuvintelor. Mă îndrăgise și, de bună seamă că dorea, pe cît îi stătea în putere, să mă servească, să-mi fie de folos. Ne scuturarăm zdravăn mîinile și plecai.

Nu bănuiam cîtă însemnătate avea să aibă pentru mine seara aceea. Nici nu-mi trecea prin minte că doborîtorul de urși, căruia meșterul îi zicea „bătrînul *gun*" ca și carabina neterminată a lui Henry, vor juca un rol atît de mare în viața mea. Mă bucura însă perspectiva dimineții următoare, căci într-adevăr trăsesem în trecut la țintă mult și cu succes și eram întru totul convins că voi cîștiga prețuirea bunului, ciudatului și bătrînului meu prieten.

A doua zi dimineața, exact la ora șase, mă înfățișai la dînsul. Mă aștepta în prag. Îmi strînse mîna și, în timp ce chipul lui aspru se înseninа de un zîmbet șiret, îmi spuse:

— *Welcome, sir!* Bun venit, domnule! Văd că faceți o mutră de parc-ați fi sigur de izbîndă. Credeți că veți nimeri zidul de care vă vorbeam aseară?

— Sper.

— *Well*, atunci să mergem! Iau cu mine o pușcă mai ușoară și dumneavoastră o să cărați doborîtorul de urși; nu-mi vine să trag după mine o asemenea greutate.

Își agăță de umăr o pușcă ușoară cu două țevi, iar eu înșfăcai arma aceea grea cu care meșterul nu voia să se împovăreze. Ajunși la poligon, Henry încărcă amîndouă armele și trase mai întîi cu pușca lui două focuri. Apoi venii eu la rînd, cu doborîtorul de urși. Nu cunoșteam încă bine arma. De aceea, la primul glonț nu nimerii decît marginea neagră a discului; al doilea glonț lovi mai bine, iar al treilea găuri exact centrul discului; celelalte trecură

toate prin gaura lăsată de al treilea. Mirarea lui Henry creștea cu fiece împușcătură; a trebuit să trag și cu arma lui ușoară și, cînd izbutii la fel de bine, bătrînul sfîrși prin a exclama:

— Ori îl aveți pe dracu', *sir*, ori sînteți sortit să fiți un om al vestului! N-am mai pomenit un *greenhorn* să tragă cu atîta precizie!

— Nu-l am pe dracu, *mister* Henry, rîsei eu. De o astfel de alianță mă lipsesc.

— Atunci, nu aveți numai menirea, ci și datoria să deveniți un om al vestului. Vă trage inima la așa ceva?

— De ce nu?

— *Well*, vom vedea ce se poate face cu acest *greenhorn*. Știți să și călăriți?

— La nevoie.

— La nevoie? Hm!

— *Pshaw!* Mare lucru și călăria! Să încaleci, asta-i cel mai greu. Dar dacă mă văd în șa, nu mă mai răstoarnă nici un cal din lume.

Mă privi cercetător, să vadă dacă am vorbit serios sau în glumă.

Făcui o mutră cît se poate de nevinovată, după care el mi se adresă iar:

— Credeți cu adevărat? Vreți cumva să vă țineți cu mîinile de coamă? Atunci vă înșelați. Ați spus bine: încălecatul e cel mai greu lucru, căci treaba asta o faci singur. Descălecatul e mult mai ușor, îți poartă de grijă calul, de aceea merge cu mult mai lesne.

— Numai că, în ce mă privește, nu apelez la serviciile calului.

— Așa? Vom vedea! Ați vrea să faceți o probă?

— Cu plăcere!

— Bine. Atunci haideți! Nu-i decît șapte ceasul, mai aveți o oră întreagă. Să mergem la Kim Korner, geambașul. Are el un cal dereș care o să vă cam dea de furcă.

Ne înapoiarăm în oraș și intrarăm la geambaș. Acolo se

afla un mare manej de călărie, înconjurat de grajduri. Ne întîmpină chiar Korner în persoană și ne întrebă ce poftim.

— Acest june, *sir*, susține că nici un cal nu-l poate arunca din șa, răspunse Henry. Ce părere aveți, *mister* Korner? N-ați vrea să-l vedeți cocoțat pe dereșul dumneavoastră?

Negustorul mă cercetă cu privirea, dădu apoi satisfăcut din cap și răspunse:

— Osatura pare bună și destul de elastică; afară de asta, tinerii nu-și frîng gîtul atît de lesne ca oamenii mai în vîrstă. Dacă *gentlemanul* vrea să încerce calul, n-am nimic împotrivă.

Dădu poruncile cuvenite și, după puțin, doi argați aduseră din grajd calul gata înșeuat. Animalul era cît se poate de neastîmpărat și căuta să le scape din mîini. Bătrînului meu Henry începuse să-i fie teamă pentru mine; mă rugă chiar să renunț la încercare. Dar mie, mai întîi de toate, nu-mi era deloc frică și apoi consideram examenul ca o chestiune de onoare. Cerui o cravașă și o pereche de pinteni; apoi, ce-i drept, după unele tentative nereușite, mă avîntai în șa. Argații săriră grăbiți în lături, iar calul se săltă pe toate patru picioarele, mai întîi în sus, apoi într-o parte. Mă ținui vîrtos în șa, deși nu-mi vîrîsem încă bine picioarele în scări; dar mă sileam să le vîr. Cînd izbutii, calul începu să se cabreze; văzînd că nu-i ajută la nimic, o porni glonț spre zid, ca să mă strivească, dar cravașa îl corectă curînd. Se încinse o luptă crîncenă, pentru mine de-a dreptul primejdioasă, între călăreț și cal. Întrebuințai toate mijloacele de care dispuneam, puțina dibăcie și neîndestulătoarea mea pricepere de atunci, precum și forța genunchilor mei și, în fine, biruii. Cînd descălecai, îmi tremurau picioarele de încordare, iar calul, leoarcă de sudoare, părea nins cu spumă. Asculta acum de fiecare îndemn al meu.

Pe negustor îl cuprinse grija de cal. Porunci să fie învelit în pături și plimbat încet de dîrlogi; apoi se întoarse către mine:

— Asta, domnule, nu mi-aș fi închipuit-o! Credeam că o să vă întindeți pe jos la prima smucitură. Firește că nu-mi datorați

nimic și, dacă vreți să-mi faceți o favoare, mai poftim și cumințiți-mi pînă la urmă bestia. Nu mă zgîrcesc la zece dolari; animalul e de rasă și, dacă învață să asculte, realizez o afacere bună.

— Cum doriți. Mi-ar face chiar multă plăcere! răspunsei.

De cînd descălecasem, Henry nu mai scoase o singură vorbă, mulțumindu-se să mă privească și să clatine din cap. Apoi își lovi palmele și strigă:

— Acest *greenhorn* e fără îndoială nemaipomenit, sau măcar neobișnuit! Mai-mai să-l înăbușe din strînsoare pe bietul animal în loc să cadă plăcintă în nisip! Cine v-a învățat călăria, *sir*?

— Întîmplarea. O întîmplare care mi-a potrivit între pulpe un armăsar unguresc de pustă, atît de sălbatic, încît nu răbda pe nimeni în spinare. L-am domolit încetul cu încetul, dar mi-am pus și viața-n joc.

— Mulțumesc de asemenea creaturi! Atunci se cuvin laude bătrînului meu jilț care n-are nimic împotrivă cînd mă odihnesc în el. Haideți! M-a prins amețeala. Dar nu de florile mărului v-am văzut cum trageți și călăriți. Vă puteți bizui pe asta!

Plecarăm fiecare spre casele noastre. În timpul acelei zile și în următoarele două, meșterul nu s-a mai arătat și nici eu nu avui prilejul să trec pe la el; dar în a treia zi, după-prînz, m-a căutat acasă; știa că era ziua mea liberă.

— Ați avea chef să faceți o plimbare cu mine?

— Încotro?

— La un *gentleman* căruia i-ar face plăcere să vă cunoască.

— De ce tocmai pe mine?

— Nu-i greu de ghicit: omul n-a mai văzut pînă azi un *greenhorn*.

— Atunci merg! O să mă cunoască dumnealui, n-aveți grijă.

Henry mă privea cu atîta șiretenie, încît bănuiam că-mi pregătise o surpriză. Străbăturăm cîteva străzi și ne oprirăm la un birou în care se intra din stradă printr-o ușă mare de sticlă. Meșterul mi-o luă repede înainte; nici nu-mi lăsase vreme să citesc

firma aurie zugrăvită pe geam. Dar deslușii ceva ca „Office și Surveying", adică birou de măsurători de terenuri. Aflai curînd că nu mă înșelasem.

Înăuntru, trei domni ne primiră foarte prietenos și curtenitor; pe mine mă cercetară din cale-afară de curioși. Mesele erau încărcate cu hărți, cu planuri. Printre mese – tot soiul de instrumente de măsurat. Ne aflam la un serviciu de geodezie.

Nu înțelegeam ce scop urmărea prietenul meu cu această vizită. N-avea de făcut nici o comandă și nici vreo informație de cerut; părea să fi venit numai de dragul unei discuții amicale. În orice caz, conversația luă în curînd un curs vioi și nu s-ar fi zis că avea vreo legătură cu obiectele de pe masă. Îmi convenea, fiindcă puteam astfel să particip mai activ la discuții decît în cazul cînd s-ar fi abordat subiecte pur americane sau de altă natură, care nu-mi erau încă destul de familiare.

Henry părea să se intereseze de astă dată deosebit de mult de știința măsurării terenurilor; voia să știe totul și eu mă lăsai cu plăcere antrenat în discuție. În cele din urmă ajunsesem să răspund eu la întrebări, să descriu întrebuințarea diverselor instrumente, să explic felul cum se desenează hărțile și cum se ridică planurile. Eram într-adevăr un *greenhorn* desăvîrșit, căci nu le ghicisem intențiile. Abia după ce mă pronunțasem cu privire la natura și la deosebirile dintre metoda de stabilire a coordonatelor pe de o parte și metoda polară și diagonală pe de altă parte, dintre măsurătoarea perimetrelor și procedeul repetării, după ce explicasem calculul trigonometric și observasem că cei trei domni îi fac cu ochiul meșterului Henry – abia atunci lucrul îmi deveni suspect. Mă ridicai de la locul meu, arătîndu-mi intenția de a pleca. Bătrînul nu se împotrivi. La despărțire furăm salutați și mai amical ca la început.

Ne depărtasem suficient ca să nu ne mai zărească funcționarii din birou. Atunci Henry se opri locului, îmi puse mîna pe umăr și, în timp ce fața îi strălucea de satisfacție, îmi strigă:

— *Sir*, domnule, omule, tinere, *greenhorn* ce sînteți, mi-ați făcut o mare bucurie! Sînt de-a dreptul mîndru de dumneavoastră!

— De ce?

— Ați întrecut cu mult atît recomandările mele, cît și așteptările acelor oameni.

— Recomandări? Așteptări? Nu înțeleg!

— Nici nu-i nevoie. Dar chestiunea e cît se poate de simplă. Ați afirmat nu demult că vă pricepeți în topografie și, pentru a mă convinge că n-a fost doar o fanfaronadă, v-am introdus la acei *gentlemeni*, buni cunoscuți de-ai mei, ca să vă sondeze. A fost o încercare mai mult decît binevenită; le-ați arătat ce vă poate căpățîna!

— Fanfaronadă? *Mister* Henry, dacă mă credeți capabil de așa ceva, nici n-am să mai trec pe la dumneavoastră!

— Nu vă faceți de rîs! Doar n-o să-i răpiți unui nătărău bătrîn ca mine bucuria de a vă vedea! Știți: din pricina asemănării cu feciorul meu... Ați mai fost pe la geambaș?

— Zilnic.

— Și i-ați călărit dereșul?

— Da.

— Iese ceva din calul ăsta?

— Cred și eu! Mă tem însă că eventualul cumpărător nu se va înțelege cu el tot atît de bine. Calul s-a obișnuit cu mine și pe oricare altul îl aruncă jos.

— Mă bucură, mă bucură nespus! Așadar, nu vrea să fie încălecat decît de un *greenhorn*... Haideți acum cu mine pe ulița asta dosnică. Știu aici un faimos *dining-house*, un birt, unde se mănîncă bine și se bea și mai bine. Se cade sărbătorit examenul pe care l-ați trecut astăzi cu atîta succes.

Nu-l puteam înțelege pe bătrîn; părea cu totul schimbat. El, singuraticul, omul atît de retras, să cineze într-un *dining-house*! Pînă și la față arăta altfel, iar glasul îi era mai limpede, mai tineresc ca de obicei. Examen, așa spusese. Cuvîntul m-a surprins dar poate că-l folosea fără a-i da vreo importanță.

De atunci venea zilnic pe la mine și mă trata ca pe un prieten drag pe care ți-e teamă să nu-l pierzi. Dar nu-mi îngăduia ca, pe temeiul acestei simpatii, să mă umflu în pene; avea totdeauna frîna pregătită și aceasta era fatalul cuvînt *greenhorn*.

În chip cu totul ciudat se schimbase în acest răstimp și purtarea familiei unde lucram ca meditator. Părinții îmi acordau în mod vizibil mai multă atenție, iar copiii deveniseră mai afectuoși. Îi surprindeam aruncîndu-mi priviri al căror tîlc nu izbuteam să-l dezleg; le-aș putea numi pline de dragoste amestecată cu regrete.

Cam la trei săptămîni de la curioasa noastră vizită în biroul mai sus pomenit, stăpîna casei mă rugă să nu ies seara în oraș, deși era ziua mea liberă, ci să iau cina în familie. Ca motiv al acestei neobișnuite invitații mi-a invocat faptul că vor fi de față *mister* Henry și alți doi domni, dintre care unul se numește Sam Hawkens și e, în lumea vestului, o personalitate. Eu, ca un *greenhorn* ce mă aflam, nu auzisem de acest nume, totuși mă bucurai la gîndul că voi cunoaște un adevărat *westman* și încă unul atît de renumit.

Cum eram de-ai casei, nu trebuia să aștept mai întîi sunetul clopoțelului, așa că intrai în sufragerie cu cîteva minute mai devreme. Spre surprinderea mea, constatai că aspectul obișnuit al încăperii fusese transformat ca pentru o festivitate. Mica Emmy, fetița de cinci ani, se afla singură în sufragerie și își vîrîse degetul în compotul cu mure. Cum mă zări și-l retrase, ștergîndu-l în grabă cu buclele ei blonde. Cînd, privind-o mustrător, o amenințai cu degetul, alergă spre mine și-mi ganguri cîteva cuvinte la ureche. Ca să-i iert purtarea, îmi destăinui secretul pe care, în ultimele zile, îl ținuse ascuns în inimioara ei. Crezui că nu înțeleg bine, dar la stăruințele mele, copila repetă: „Serbarea ta de bun rămas".

Ospățul meu de despărțire! Cu neputință! Cine știe prin ce confuzie ajunsese copilul să înțeleagă anapoda rostul acestei mese. Am ascultat-o zîmbind.

Se auziră apoi voci în salonașul de alături; sosiseră oaspeții, iar eu trecui dincolo pentru a-i saluta. Veniseră tustrei în

același timp, așa cum se înțeleseseră – fapt pe care îl aflai mai tîrziu. Henry mă prezentă unui bărbat tînăr, cam rigid și stîngaci, care se numea *mister* Black și apoi lui Sam Hawkens, omul din vest.

Omul din vest! Mărturisesc deschis că, în clipa cînd privirea mea uluită se opri asupra lui, trebuie că arătam foarte puțin deștept. O astfel de apariție nu mai întîlnisem de cînd sînt. Firește că, mai tîrziu, am văzut altele și mai și. Înfățișarea lui era și așa destul de ciudată, dar ciudățenia lua proporții prin faptul că aici, în acest salon luxos, dumnealui se înfățișa ca și cînd s-ar fi aflat departe, în plin vest sălbatic și anume, cu pălăria pe cap și cu pușca în mînă. Imaginați-vă cum arăta!

Sub borul lat al pălăriei de pîslă, care, în ce privește vechimea, culoarea și forma, ar fi provocat dureri de cap și celui mai calm observator, se detașa dintr-o pădure de păr – barbă și mustăți, atîrnînd melancolic, un cogeamite nas de dimensiuni aproape înspăimîntătoare, care ar fi putut servi cu cinste de arătător oricărui cadran solar. Din pricina acestei bărbi uriașe, în afara organului olfactiv atît de măreț edificat, nu se vedeau pe restul figurii decît doi ochișori mici, isteți, înzestrați cu o mobilitate neobișnuită și cu o expresie de șiretenie șăgalnică. Ne uitam unul la altul cu aceeași atenție; abia mai tîrziu aflai de ce prezentasem atîta interes pentru dînsul.

Așadar, această porțiune superioară a făpturii sale se planta pe un trup invizibil pînă la genunchi, pierdut într-o haină de vînătoare din piele de țap, destinată pe cît se părea unei persoane mult mai voluminoase și dînd acestui om mărunțel o înfățișare de copil care, în joacă, și-ar fi pus halatul bunicului. De sub veșmîntul acesta mai mult decît abundent, se ițeau o pereche de picioare subțiri, încovoiate ca secera, scufundate în niște jambiere rupte și atît de vechi, încît trebuie să fi ostenit pînă atunci cel puțin două decenii, după care ieșeau la iveală cizmele indiene; într-acestea, la nevoie, posesorul ar fi putut intra cu totul.

Faimosul *westman* ținea în mînă o flintă pe care numai cu cea mai mare precauție aș fi atins-o; semăna mai curînd a măciucă

decît a pușcă. În acele clipe, cu greu mi-aș fi putut închipui o caricatură mai șarjată a vreunui vînător de prerie, dar nu avea să treacă mult timp pînă să recunosc pe deplin valoarea acestui original omuleț.

După ce mă cercetă atent, îl întrebă pe meșterul de puști, cu o voce subțirică de copil:

— O fi ăsta tînărul *greenhorn* de care mi-ați vorbit, *mister* Henry?

— *Yes!* încuviință meșterul.

— *Well!* Nu-mi displace. Nădăjduiesc să-i placă și dumisale de Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi!

Cu acest rîs pițigăiat și neobișnuit pe care, mai tîrziu, aveam să-l aud de mii de ori, își întoarse fața către ușa care tocmai se deschidea. Intrară stăpînul și stăpîna casei, salutîndu-l pe vînător cu deosebită prietenie, ceea ce dădea de bănuit că nu-l întîlneau acum pentru întîia oară... Apoi furăm invitați să trecem în sufragerie.

Am dat urmare invitației. Spre mirarea mea, Sam Hawkens nici nu-și scosese pălăria. Abia după ce ni se indicaseră locurile la masă, arătă spre pușcociul lui și zise:

— Un adevărat *westman* și cu atît mai mult eu, nu-și lasă niciodată pușca din ochi. Pe mult stimata mea Liddy am s-o agăț acolo, de cîrligul perdelei.

Așadar, pușcociul se chema Liddy. Mai tîrziu am aflat că era în obiceiul oamenilor din vest să-și trateze armele ca pe niște ființe dragi și să le boteze.

Agăță deci pușca și dădu să-și anine alături faimoasa pălărie; cînd și-o scoase, constatai cu groază că toată podoaba lui capilară rămăsese în fundul pălăriei. Țeasta lui jupuită de piele și roșie ca sîngele era într-adevăr înfricoșătoare. Doamnei îi scăpă un țipăt și copiii se porniră să urle cît îi ținea gura. Dar Sam se întoarse către noi și rosti calm:

— Nu vă speriați, doamnelor și domnilor! Nu e nimic grav. Aveam propriul meu păr, în deplină proprietate, și îl purtam

cu cinste din anii copilăriei, de pe cînd mergeam încă de-a bușilea; nici un avocat din lume n-ar fi îndrăznit să-mi pună în discuție dreptul la părul din cap, pînă au tăbărît pe mine o duzină sau două de pawnes, băștinași de pe Mississippi și mi l-au smuls cu piele cu tot. A fost o senzație a dracului de neplăcută, dar am suportat-o cu vrednicie, hi-hi-hi! M-am dus apoi la Tekama și mi-am cumpărat un alt scalp, dacă nu mă-nșel, îi zice „perucă” și m-a costat destule blănuri de biber, trei baloturi grele. Nu-i nimic. Pielea cea nouă e mult mai practică, mai ales în timpul verii; o pot scoate la nevoie, cînd transpir, hi-hi-hi-hi!

Își cocoță pălăria pe flintă și își potrivi peruca la loc, pe cap. Apoi își scoase haina și o așeză pe spătarul scaunului. Haina, care fusese țesută și cîrpită de foarte multe ori, petic peste petic, ajunsese atît de țeapănă și de groasă, încît cu greu s-ar fi lăsat străpunsă de o săgeată indiană.

Acum picioarele lui subțiri și strîmbe se vedeau pe de-a-ntregul. Partea de sus a trupului îi era strînsă într-un surtuc de piele, vînătoresc. La brîu purta un cuțit și două pistoale. După ce se înapoie la locul lui, îmi aruncă întîi mie, apoi doamnei de gazdă, o privire șireată și glăsui:

— N-ar vrea cumva *my lady*, pînă a nu ne pune pe mîncat, să-l informeze pe acest *greenhorn* despre ce e vorba, dacă nu mă-nșel?

Expresia „dacă nu mă-nșel” era un tic. Doamna consimți, se întoarse către mine, arătă spre celălalt oaspete mai tînăr, și începu:

— Desigur, nu știți încă, domnule, că *mister* Black este succesorul dumneavoastră.

— Suc... ceso... rul meu? bîlbîii eu uluit.

— Da! Sărbătorim astăzi plecarea dumneavoastră din această casă – nu-i așa? Și ne-am văzut nevoiți să căutăm un alt meditator.

— Plecarea... mea?

Astăzi mulțumesc soartei că n-am fost fotografiat în clipa aceea, căci trebuie să fi arătat ca o personificare a zăpăcelii.

— Da, *sir*, plecarea dumneavoastră! îmi surîse ea cu o bună dispoziție pe care n-o prea găseam la locul ei, pentru că mie nu-mi venea deloc să zîmbesc. Ar fi trebuit, poate – urmă ea – să stabilim mai întîi un termen, dar pentru că v-am îndrăgit cu toții, n-am fi vrut să vă întîrziem în căutarea norocului. Regretăm din toată inima că plecați și vă facem cele mai bune urări. Plecați, în numele Domnului, chiar mîine.

— Să plec? Mîine? Încotro? îngăimai cu greutate.

Atunci Sam Hawkens, care ședea lîngă mine, mă bătu pe umăr și răspunse rîzînd:

— Încotro? Cu mine, spre Vestul Sălbatic. Ați trecut cu laude examenul, hi-hi-hi-hi! Ceilalți experți pornesc călare mîine în zori și n-au timp să vă aștepte; trebuie să veniți fără multă vorbă. Eu, Dick Stone și Will Parker am fost angajați călăuze de-a lungul lui Canadian River pînă în New Mexico. Nu cred că ați prefera să rămîneți un *greenhorn* și să stați mereu în același loc!

Atunci parcă mi-a căzut un văl de pe ochi. Așadar, totul fusese pus la cale dinainte! Expert topograf! Poate pentru noile drumuri de fier aflate în proiect. Ce idee grozavă! Nici n-a mai fost nevoie să-i descos; căpătai lămuririle fără să le mai cer. Bătrînul, bunul meu Henry, mă apucă de mînă și-mi zise:

— V-am mai spus, de altfel, de ce mi-ați căzut cu tronc la inimă. Vă aflați aci la oameni cumsecade, însă o slujbă de meditator, *sir*, nu e potrivită pentru dumneavoastră. Trebuie să plecați în vest. Am intervenit pentru asta la „Atlantic and Pacific Company" și, fără să bănuiți, ați fost supus unui examen. L-ați trecut cu bine. Iată angajamentul!

Îmi întinse hîrtia. Dintr-o ochire îmi citii salariul; simțeam că-mi sar ochii din orbite!

— Veți porni călare; vă trebuie așadar un cal bun. Am cumpărat dereșul pe care l-ați îmblînzit; păstrați-l din partea mea.

Și de arme e nevoie; vă ofer doborîtorul meu de urși, pe care eu nu-l pot folosi, dar cu care dumneavoastră ați tras drept în centrul discului. Ei, *sir*, ce spuneți?

Mai întîi n-am spus nimic; apoi, cînd mi-a revenit graiul, am încercat să refuz darurile, însă fără succes. Acești oameni atît de buni hotărîseră să mă facă fericit și un refuz al meu i-ar fi rănit adînc. Spre a curma, cel puțin pentru moment, orice alte formalități, doamna luă loc la masă, încît ne văzurăm obligați să-i urmăm exemplul; atacarăm bucatele și discuția fu întreruptă.

Abia după cină aflai ce trebuia să știu. Calea ferată avea să parcurgă distanța de la Saint Louis prin Indian Territory, New Mexico, Arizona și California, pînă la coasta Pacificului. Se elaborase un plan de cercetare și de măsurare, în secțiuni separate, a acestui lung traseu. Secțiunea căreia fuseserăm repartizați eu și alți trei experți, sub conducerea unui inginer-șef, se afla între ținutul de la izvoarele lui Río Pecos și cursul sudic al lui Canadian River. Cele trei călăuze încercate, Sam Hawkens, Dick Stone și Will Parker trebuiau să ne conducă într-acolo, unde ne aștepta un întreg detașament de oameni ai vestului, bărbați curajoși, însărcinați cu securitatea noastră. Firește că mai contam și pe sprijinul trupelor din forturi. Era, în orice caz, inutil ca lucrurile ce le aflam în acea seară să mă mai tulbure. Mă liniștea în același timp faptul că oamenii se îngrijiseră pînă în cele mai mici amănunte chiar și de echipamentul meu. Nu-mi mai rămînea altceva de făcut decît să mă prezint colegilor care mă așteptau în locuința inginerului-șef. Mă dusei acolo, însoțit de Henry și de Sam Hawkens, și mă bucurai de o primire cît se poate de amicală. Știau că fusesem luat prin surprindere și, ca urmare, nu-mi reproșară întîrzierea.

După ce, în dimineața următoare, îmi luasem rămas bun de la gazdele mele, îl căutai pe Henry. Acesta îmi opri repede avalanșa de mulțumiri, scuturîndu-mi mîna cu toată căldura și adresîndu-mi-se în felul lui aspru:

— Tacă-vă clanța, *sir*! Dacă vă trimit pe alte meleaguri, apoi vreau ca *gun*-ul meu să aibă iarăși un cuvînt de spus. Cînd

vă întoarceți, binevoiți a pofti pînă la mine să-mi povestiți cîte ați petrecut și învățat. Se va vedea atunci dacă ați rămas ceea ce sînteți și nu vă credeți a fi – adică un *greenhorn* cum scrie la carte!

Zicînd acestea, mă împinse pe ușă afară. Dar, înainte de a o închide, îi zării ochii înlăcrimați...

Pagină intenționat goală

II. KLEKIH-PETRA

Ne aflam către sfîrșitul superbei toamne nord-americane și, de mai bine de trei luni, în plină activitate. Dar nu ne îndeplinisem încă sarcinile, în timp ce oamenii din celelalte sectoare se întorseseră în bună parte acasă. Întîrzierea noastră se datora următoarelor două împrejurări: întîi de toate, lucram într-o regiune foarte dificilă. Linia ferată trebuia să treacă prin prerii și să urmeze cursul sudic al lui Canadian River; așadar, direcția ce ni se indicase ducea pînă la izvoarele fluviului și pornea de la New Mexico peste văi și trecători. Dar sectorul nostru se găsea între Canadian River și New Mexico și ne revenea nouă misiunea de a stabili pe teren direcția prevăzută. Pentru aceasta făceam drumuri lungi călare, cu multă pierdere de vreme și umblam mult pe jos, executînd măsurători complicate. Toate astea înainte de a putea trece la construcția propriu-zisă. În plus, regiunea era foarte primejdioasă, mișunau diferite triburi de indieni, kiowași, comanși, apași, care nici nu voiau să audă de o cale ferată pe pămînturile lor. Trebuia să fim atenți, să ne ferim, să fim în permanentă stare de alarmă, ceea ce, bineînțeles, ne stînjenea mult activitatea și încetinea ritmul.

Din pricina indienilor eram nevoiți să renunțăm la vînat. Altminteri i-am fi pus pe urmele noastre. Ne procuram cele necesare transportîndu-le din Santa Fé în care cu boi. Dar și acest mijloc de aprovizionare era, din păcate, foarte nesigur. Ne vedeam adeseori obligați ca, în așteptarea carelor, să întrerupem măsurătorile.

Alte greutăți proveneau din însăși componența grupului nostru. Am arătat în primul capitol că, la Saint Louis, fusesem întîmpinat cît se poate de amical de către inginerul-șef și cei trei experți. Primirea de care m-am bucurat atunci mă îndreptățea să sper într-o conlucrare rodnică; dar mă aștepta o cruntă dezamăgire.

Colegii mei erau niște veritabili yankei, care vedeau în mine un *greenhorn* și un *dutshmann*[1]. Urmăreau să cîștige bani, fără să le pese prea mult dacă-și îndeplinesc conștiincios datoria. Și iată că eu le stăteam în cale. Simpatia ce mi-o arătaseră la început mi-au retras-o cît se poate de repede. Ce-i drept, faptul nu mă demoraliza și-mi vedeam de treabă. În scurt timp mi-am dat seama că nici cunoștințele lor nu erau prea strălucite; îmi repartizau cele mai grele lucrări și își făceau viața cît mai ușoară. Eu le acceptam. Totdeauna am fost de părere că omul e cu atît mai puternic, cu cît duce mai multe sarcini în spinare.

Mister Bancroft, inginerul-șef, era cel mai pregătit dintre toți; din păcate, îi plăcea prea mult rachiul. Sosiseră de la Santa Fe cîteva butoiașe pline și de-atunci Bancroft se ocupa mai mult de alcool decît de instrumentele de măsurat. Se întîmpla uneori să zacă beat-turtă cîte o jumătate de zi pe pămîntul gol. Riggs, Marcy și Wheeler, cei trei experți, suportau, ca și mine de altfel, o cîtime din costul băuturii și, pentru a nu rămîne în pagubă, beau și ei pe întrecute. Firește că nici acești *gentlemeni* nu se aflau totdeauna în cea mai bună formă. Cum eu nu consumam nici o picătură de rachiu, ajunsesem să duc greul muncii, pe cînd dumnealor beau cu schimbul și dormeau ca să-și alunge amețeala. Dintre toți, Wheeler îmi era totuși mai apropiat; avea măcar atîta bun-simț ca să recunoască eforturile pe care eu, fără a fi obligat, le depuneam în locul lor. E limpede că, în asemenea condiții, lucrul suferea.

Nici restul grupului nu lăsa mai puțin de dorit. La sosirea noastră, găsirăm în sector pe *westmenii* care ne așteptau. Eu, ca novice, nutream la început o stimă deosebită pentru acești oameni,

[1] Calificativ injurios dat străinilor, în special nemților; șobolan *(n. r.)*

dar constatai mult prea curînd că aveam de-a face cu niște inși de un nivel moral foarte scăzut.

Le revenea misiunea de a face de gardă și de a ne ajuta în muncă.

Din fericire, timp de trei luni nu se întîmplă nimic și nu avui prilejul de a apela la această foarte îndoielnică apărare. Iar în ce privește ajutorul în muncă, pot să afirm fără exagerare că-și dăduseră întîlnire aici doisprezece dintre cei mai înrăiți pierde-vară ai Statelor Unite.

Nu e greu de înțeles că, în astfel de împrejurări, stăteam extrem de prost cu disciplina.

Bancroft era, după titlu și sarcină, șeful nostru și își dădea chiar aerul de a fi. Numai că nimeni nu-l asculta. Cînd emitea un ordin, rîdeau de el. Atunci pornea să înjure cum n-am mai auzit om înjurînd și alerga la butoiașul cu rachiu, unde-și afla răsplata pentru efortul făcut. Nici Riggs, Marcy și Wheeler nu se purtau altfel. Aveam deci toate motivele să iau în mîinile mele frîul, dar o făceam pe nesimțite. Un ins ca mine, tînăr și lipsit de experiență, n-ar fi fost luat în serios. Dacă m-aș fi încumetat, nedibaci, să le vorbesc de sus și să dau ordine, atunci totul s-ar fi soldat cu un hohot de rîs. Trebuia să procedez cu prudență, asemenea unei soții inteligente care știe să-și strunească și să-și conducă bărbatul nărăvaș fără ca el să-și dea seama. E drept că acești *westmeni* jumătate sălbăticiți și greu de astîmpărat nu mă scoteau din *greenhorn*; totuși se lăsau, în mod inconștient, conduși de mine; îi făceam să creadă că nu se supuneau decît propriei lor voințe.

Aveam, în acest sens, un sprijin excelent în Sam Hawkens și în ceilalți doi însoțitori, Dick Stone și Will Parker. Erau tustrei oameni întregi și, ceea ce nu puteam ști încă la prima mea întîlnire cu micul Sam – la Saint Louis – erau toți bărbați încercați, săritori, deștepți și curajoși, renumiți pînă hăt-departe. Se țineau mai mult în preajma mea, izolați de ceilalți, dar în așa fel, ca să nu-i jignească. Mai ales Sam Hawkens, cu toată înfățișarea

lui caraghioasă, știa să se impună acelui colectiv îndărătnic și de cîte ori, cu tonul lui jumătate aspru, jumătate glumeț, dobîndea ascultare, mă făcea să înțeleg că-mi acordă asistență în vederea scopului ce-l urmăream.

Se statorniciseră între el și mine, în mod tacit, relații pe care cel mai bine le-aș defini prin cuvîntul „suzeranitate". Mă luase sub protecția lui ca pe un om căruia n-ar fi nevoie să-i ceri în prealabil părerea. Eu eram *greenhornul*, iar el încercatul om din vest, ale cărui vorbe și fapte urma să le consider infailibile. De cîte ori aveam timp și se ivea prilejul, îmi oferea sfaturi teoretice și practice în tot ce interesa existența mea de om al vestului. Și dacă astăzi, credincios adevărului, trebuie să recunosc că Winnetou mi-a fost dascăl în clasele superioare, mărturisesc cinstit că Sam Hawkens m-a instruit în cursul elementar. Mi-a confecționat cu propria-i mînă un *lasso* și îngăduia să mă exersez cu această periculoasă unealtă asupra măruntei sale făpturi și asupra calului său. Cînd mi-am însușit, în fine, îndemînarea de a strînge fără greș, dintr-o aruncătură, lațul în jurul țintei, s-a bucurat din inimă și mi-a strigat:

— Foarte frumos, tînărul meu *sir*; așa e bine! Numai să nu vă îngîmfați de pe urma laudelor mele! Un profesor trebuie să laude din cînd în cînd și pe cel mai netot dintre elevii săi. Am fost dascălul multor tineri *westmeni* care au învățat meșteșugul mai repede ca dumneavoastră, însă cu stăruință veți ajunge, poate, peste șapte-opt ani, să ieșiți din stadiul *greenhornului*. Pînă atunci, vă puteți mîngîia cu vechiul adevăr că prostul poate uneori să-l ajungă, ba chiar să-l întreacă pe deștept, dacă nu mă-nșel!

Spunea toate astea la modul cel mai serios din lume și eu mă prefăceam că-l cred; știam însă că altele erau gîndurile lui.

Din toate învățămintele lui, cele practice îmi erau îndeosebi necesare, pentru că eram atît de prins în treburile zilnice, încît dacă n-ar fi fost Sam Hawkens, n-aș fi găsit răgazul să mă exersez în diversele meșteșuguri specifice vînătorului de prerie. De altfel, țineam exercițiile astea în cel mai mare secret; le făceam

la o asemenea depărtare de tabără, încît nu puteam fi observați. Sam hotărîse aceasta și cînd l-am întrebat de ce, mi-a răspuns:

— De dragul dumneavoastră, *sir*! Sînteți atît de neîndemînatic, încît mi-ar fi rușine dacă v-ar zări dumnealor. Acuma știți de ce, hi-hi-hi-hi! Să nu vă faceți inimă rea!

Prin urmare, în ce privește mînuirea armelor și pregătirea fizică, nimeni din tot colectivul n-ar fi dat un ban pe mine; faptul însă nu mă supăra cîtuși de puțin.

Cu toate obstacolele pomenite, ajunserăm în cele din urmă atît de departe încît, peste o săptămînă, am fi putut realiza joncțiunea cu sectorul vecin. Pentru a transmite mai departe această știre, ne trebuia un curier. Bancroft luă misiunea asupra sa. Va face drumul călare luîndu-și însoțitor pe unul din *westmeni*. Se mai făcuseră comunicări și mai înainte, cu alte ocazii; eram în permanentă legătură prin curieri atît cu sectorul din spatele nostru, cît și cu cel din față. Știam că inginerul însărcinat cu conducerea întregului șantier era un om foarte capabil.

Sosi și dimineața de duminică în care Bancroft hotărîse să pornească la drum. Crezu necesar să golească mai întîi un păhărel împreună cu fîrtații lui. Numai eu nu fusesem chemat, iar Hawkens, Stone și Parker nu dădură urmare invitației. Se încinse un chef teribil, așa cum bănuisem. Și cheful se prelungi pînă cînd Bancroft abia mai reușea să lege două vorbe. Camarazii de beție țînură pasul cu el și, pînă la urmă, nu erau mai puțin piliți decît șeful. Cine să mai plece la drum în asemenea stare? Indivizii făcură și acum ceea ce obișnuiau să facă și în alte ocazii: se retraseră în tufișuri și adormiră buștean.

Cum s-o descurcăm? Curierul trebuia să plece și oamenii ăștia aveau să doarmă mult și bine, pînă seara. Aș fi preferat să pornesc chiar eu; dar puteam oare s-o fac? Eram convins că, pînă la înapoierea mea, cel puțin patru zile lucrul ar fi rămas pe loc. Pe cînd mă sfătuiam cu Sam Hawkens, acesta arătă cu mîna spre apus și zise:

— Nu mai e nevoie să plecați, *sir*. Puteți preda mesajul celor doi oameni care sosesc acum. Iată-i!

Zării într-adevăr doi călăreți care se apropiau. Erau doi albi și într-unul din ei îl recunoscui pe bătrînul *scout*, cercetașul care mai fusese de cîteva ori pe șantierul nostru și ne adusese vești de la sectorul învecinat. Alături călărea un bărbat mai tînăr care nu arăta a fi un *westman*. Pe acesta nu-l mai văzusem.

Le ieșii în întîmpinare. Cînd ajunsei în dreptul lor, călăreții se opriră și tînărul se interesă de numele meu. Auzind cum mă cheamă, mă privi amical și zise:

— Așadar, dumneavoastră sînteți tînărul *gentleman* care face aici toată treaba, în timp ce alții trîndăvesc! Dați-mi voie să mă recomand, *sir*. Sînt White.

Era însuși șeful sectorului învecinat unde urma să fie trimis curierul nostru. Trebuia să existe un motiv serios ca să se deplaseze chiar dînsul pînă aici. Descălecă, îmi întinse mîna, după care își plimbă privirea peste tabăra noastră, căutînd parcă pe cineva. Îi zări pe oamenii adormiți prin tufișuri, cu butoiașul de rachiu alături și un zîmbet amar i se ivi pe față.

— Sînt beți? întrebă el.

Confirmai cu capul.

— Toți?

— Da. *Mister* Bancroft se pregătea să plece spre dumneavoastră și, la despărțire, a oferit cîte un păhărel. Am să-l trezesc și...

— Stați! mă opri. Lăsați-l să doarmă! Prefer să stau de vorbă cu dumneavoastră în absența lor. Să ne retragem mai la o parte. Nu-i treziți! Cine sînt cei trei bărbați cu care erați adineauri?

— Sam Hawkens, Will Parker și Dick Stone, însoțitorii noștri încercați, călăuze.

— Ah, Hawkens, vînătorul acela mărunțel și ciudat! Vrednic om! Am auzit de numele lui. Să vină tustrei cu noi.

Făcui semn celor trei, după care întrebai:

— Ați venit în persoană, *mister* White. E ceva important care v-a adus încoace?

— Nimic altceva decît dorința de a face puțină rînduială; aș vrea să stăm de vorbă. Noi am terminat, ne-am realizat sarcinile în sectorul nostru. Aici însă, la dumneavoastră, lucrul întîrzie.

— Terenul e dificil și...

— Știu, știu! mă întrerupse. Din păcate, știu totul. Dacă n-ați fi depus dumneavoastră singur eforturi întreite, Bancroft s-ar mai găsi cu lucrările ca la început.

— Nu e cazul, *mister* White. Cum de-ați ajuns la concluzia greșită că numai eu singur aș fi activ? Este, în orice caz, de datoria mea...

— Domol, *sir*, domol! Au circulat curieri între noi și au văzut ce se petrece. Am tras cu urechea la comentariile lor. Sînteți prea generos apărîndu-i pe acești bețivani. Totuși, vreau să cunosc întreg adevărul. Și cum, din cîte aud și văd, sînteți un om prea discret ca să-mi dezvăluiți realitatea, vă voi scuti de întrebări; mă voi adresa lui Sam Hawkens. Hai să ne așezăm!

Ajunsesem la corturile noastre. White se așeză pe iarbă și ne îndemnă să-i urmăm exemplul. Apoi începu să-i iscodească pe rînd, pe Sam Hawkens, pe Stone și pe Parker. Îi mărturisiră totul fără să îngroașe deloc adevărul. Totuși, aruncai și eu din cînd în cînd o vorbă pentru a îndulci anume asprimi și a-mi apăra colegii, deși intervențiile mele nu reușeau să influențeze impresia lui White. Dimpotrivă, în cîteva rînduri mă rugă să nu mă mai ostenesc degeaba.

După ce află totul, îmi ceru să-i arăt desenele și jurnalul de șantier. Nu eram obligat să-i satisfac cererea. O făcui însă pentru a nu-l jigni și pentru că vedeam că-mi acordă multă încredere. Cercetă totul cu luare-aminte, iar eu – luat la întrebări – nu putui nega faptul că eram unicul autor al desenelor și al însemnărilor. Ceilalți nu interveniseră nici măcar cu o virgulă, necum cu vreun cuvînt.

— Dar de aici nu reiese munca ce a prestat-o fiecare, constată el. Ați mers prea departe cu lăudabila dumneavoastră colegialitate!

Sam Hawkens se amestecă în vorbă, zîmbind cu tîlc:

— Băgați-i mîna în buzunarul de la piept, *mister* White! Veți găsi o drăcie de tinichea în care au locuit cîndva sardele. Peștii au dispărut și acuma cutia e plină de hîrtii. E jurnalul lui intim, dacă nu mă-nșel. Acolo lucrurile sună altfel decît în rapoartele oficiale menite să mușamalizeze trîndăvia colegilor.

Sam știa că-mi făcusem însemnări personale și că le purtam într-o cutie goală de sardele. Îmi era penibil că mă dăduse de gol. White mă rugă să-i arăt hîrtiile. Să fi refuzat? Meritau oare colegii să fac și munca lor, fără să aud un cuvînt de mulțumire și apoi să mai și trec faptul sub tăcere? Nu voiam să le provoc neplăceri, dar nici să mă port urît cu White. Îi dădui, deci, însemnările, cu condiția de a nu dezvălui nimănui conținutul lor. Citi, îmi restitui jurnalul și zise:

— De fapt, ar trebui să iau aceste file și să le predau superiorilor. Colegii dumneavoastră sînt niște netrebnici, care n-ar merita drept plată nici un dolar; în schimb, dumneavoastră ar trebui să încasați onorariul întreit. În fine, cum doriți! Vă atrag doar atenția că veți face bine păstrînd cu grijă aceste notițe. Vă vor fi cîndva de folos. Și acum, hai să-i trezim pe faimoșii *gentlemeni*!

Se ridică în picioare și dădu alarma. „Gentlemenii" ieșiră la iveală cu ochii cîrpiți de somn și cu fețele buhăite. Bancroft era gata să facă urît că i se tulburase somnul, dar deveni cuviincios după ce-l informai că a sosit *mister* White de la sectorul vecin. Nu se văzuseră pînă atunci și prima grijă a lui Bancroft fu să-i ofere musafirului un pahar de rachiu; dar nu dădu peste omul potrivit. White se folosi de prilej pentru a trece la un perdaf în lege, cum Bancroft, desigur, nu mai înghițise pînă atunci. Era atît de uluit, încît amuți pentru o vreme. Apoi se repezi la White, îl apucă de braț și se răsti la el.

— Hei, domnule, fără multă vorbă! Vreau să știu cum vă cheamă?!

— Ați auzit doar! Mă cheamă White.

— Și ce sînteți, mă rog?

— Inginerul-șef al sectorului învecinat.

— Și are vreunul dintre noi dreptul să se amestece în treburile dumneavoastră?

— Cred că nu.

— Păi, vedeți? Mă numesc Bancroft și sînt inginerul-șef al acestui sector. Nimeni nu are dreptul să-mi poruncească. Și cu atît mai puțin dumneavoastră!

— Într-adevăr, stăm amîndoi pe aceeași treaptă ierarhică, răspunse calm White. Nici unul din noi nu poate să-i ordone celuilalt. Dar cînd constată că se aduc pagube întreprinderii în care lucrează amîndoi, atunci are datoria să-l facă atent pe colegul său. Scopul vieții dumneavoastră pare să fie butoiul cu rachiu. Am numărat aici șaisprezece oameni care, acum două ore cînd am sosit, erau cu toții beți, așa că...

— Două ore? îl întrerupse Bancroft. Sînteți de atîta vreme aici?

— Întocmai. Am cercetat desenele și m-am interesat de autorul lor. Păi, ați dus-o aici ca trîntorii, în timp ce un singur om, cel mai tînăr dintre toți, a cărat în spinare tot greul!

Atunci Bancroft se repezi spre mine și-mi șuieră printre dinți:

— Asta dumneata i-ai spus-o și nimeni altul! Încearcă să negi, mincinos ordinar și perfid!

— Nu, răspunse White. Tînărul dumneavoastră coleg s-a purtat ca un *gentleman* și nu v-a vorbit decît de bine. V-a luat apărarea și vă sfătuiesc să-i cereți scuze.

— Să-i cer scuze? Nici prin gînd nu-mi trece! rînji batjocoritor Bancroft. Acest *greenhorn* nu poate deosebi un triunghi de un pătrat și-și vîră în cap că e expert. Dacă n-am progresat, e din pricina lui. Toate le face pe dos și ne trage îndărăt. Și acum, în loc s-o recunoască, ne mai și bîrfește în fața altora. Așteaptă numai, că...

Nu mai continuă. Răbdasem luni de zile în tăcere și-i

lăsasem pe acești oameni să mă creadă cum voiau. Acum sosise clipa să le arăt că se înșală. Îl apucai deci pe Bancroft de braț și-l strînsei atît de tare, încît, de durere, înghiți în sec.

Nu mai continuă. Răbdasem luni de zile în tăcere și-i lăsasem pe acești oameni să mă creadă cum voiau. Acum sosise clipa să le arăt că se înșală. Îl apucai deci pe Bancroft de braț și-l strînsei atît de tare, încît, de durere, înghiți în sec.

— *Mister* Bancroft, ați băut prea mult și ați dormit prea puțin. Sînteți încă beat, așadar consider că n-ați spus nimic.

— Eu, beat? Ești nebun! se răți el.

— Da, beat! Căci dac-ați fi treaz și ați profera injuriile cu bună știință, aș fi nevoit să vă culc la pămînt ca pe un derbedeu obraznic, înțeles? Mai susțineți că sînteți treaz?

Continuam să-i strîng brațul. Desigur, nu și-ar fi închipuit vreodată că ar putea să se teamă de mine, dar acum era limpede că se speriase. Nu-i lipsea forța fizică însă expresia feței mele părea să-l înspăimînte... Chemă în ajutor pe șeful celor doisprezece *westmeni* care ne fuseseră atașați pentru securitate:

— *Mister* Rattler, puteți răbda ca omul acesta să mă amenințe? Oare nu sînteți aici pentru a ne apăra?

Acest Rattler era un găligan înalt, lat în spate, care părea să aibă o forță cît trei-patru oameni la un loc; un tip brutal și totodată colegul preferat întru beție al lui Bancroft. Nu mă putea suferi și se folosi bucuros de prilej ca să-și dea arama pe față. Se apropie grăbit, îmi apucă brațul, în timp ce eu îl mai strîngeam încă pe-al lui Bancroft și răspunse:

— Nu, *mister* Bancroft, asta n-o pot răbda. Băiețașul însă nu și-a rupt încă primii ciorăpei și cutează să ne înfrunte pe noi, oameni în toată firea, să ne insulte, să ne bîrfească. Ia mîna, băiete, de pe *mister* Bancroft, altminteri îți arăt eu ce *greenhorn* de nimica îmi ești!

Provocarea mă viza direct. De altfel, preferam, să mă răfuiesc cu el decît cu inginerul-șef. Îmi smulsei brațul din strînsoarea lui:

— Eu, băiețaș, eu, *greenhorn*? Retrage-ți imediat cuvintele, *mister* Rattler, că de nu, te culc la pământ!

— Tu, pe mine? rîse el. Ia te uită *greenhornul*, neghiobul care își închipuie că...

Nu mai putu continua; îl lovii cu pumnul în tîmplă. Omul se prăbuși ca un sac și rămase așa, buimăcit. Cîteva clipe domni tăcere adîncă, apoi unul din camarazii lui Rattler strigă:

— *All devils!* Pe toți dracii! Să privim liniștiți cum veneticul ăsta îl lovește pe șef? Ticălosul! Pe el, băieți!

Se năpusti asupra mea. Îi împlîntai piciorul în burtă. E un mijloc sigur pentru a-l doborî pe adversar din prima clipă. Numai că trebuie să te rezemi bine pe celălalt picior. Individul se prăbuși. Îngenuncheai rapid lîngă dînsul și îi repezii în tîmplă pumnul meu nimicitor. Mă ridicai apoi, scosei pistoalele de la brîu și strigai:

— Cine vine la rînd? Să poftească!

Întreaga bandă a lui Rattler ar fi avut, desigur, chef să răzbune înfrîngerea camarazilor. Se uitau întrebători unul la altul. Dar eu îi prevenii:

— Ascultați ce vă spun: cine face un singur pas spre mine sau pune mîna pe armă, se alege cu un glonț în scăfîrlie! Credeți ce poftiți despre un *greenhorn*. Mi-e totuna dar, în ce privește un *greenhorn* german, vreau să vă asigur că se poate măsura oricînd cu vreo doisprezece *westmeni* ca voi!

Atunci Sam Hawkens trecu lîngă mine și rosti:

— Eu, Sam Hawkens, vreau să vă previn la rîndul meu, dacă nu mă-nșel, că acest tînăr *greenhorn* se află sub deplina mea ocrotire. Cine cutează să se atingă de un fir de păr din capul lui se alege cu un glonț în burtă. Vorbesc foarte serios! Băgați la cap, hi-hi-hi-hi!

Dick Stone și Will Parker găsiră de cuviință să se posteze de-a dreapta și de-a stînga mea, ca să arate că sînt și ei, întru totul, de părerea lui Sam Hawkens. Atitudinea lor i-a intimidat pe agresori. Se depărtară murmurînd în barbă blesteme și amenințări și

ocupîndu-se apoi cu stăruință de camarazii loviți, ca să-i readucă în simțiri.

Bancroft înțelese că e mai cuminte să se strecoare în cortul lui și să dispară. White mă urmărise tot timpul cu ochii holbați. Clătină din cap și zise cu o uimire nereținută:

— Dar, *sir*, e îngrozitor! N-aș vrea cu nici un preț să cad în mîinile dumneavoastră. Ar trebui să vi se spună Shatterhand, ceva ca Pumn-de-fier, dacă reușiți dintr-o singură lovitură să doborîți o namilă de om, tare ca stejarul... N-am mai văzut așa ceva!

Porecla păru să-i placă mărunțelului Hawkens. Chicoti voios:

— Shatterhand, hi-hi-hi-hi! Nu-i decît un *greenhorn* și iată că are și un supranume. Și încă unul grozav! Deh, cînd Sam Hawkens se ocupă de un *greenhorn*, apoi să știți că scoate ceva dintr-însul, dacă nu mă-nșel. Shatterhand, Old Shatterhand, Bătrînul Pumn-de-fier! Seamănă taman cu Old Firehand, Bătrînul Mînă-de-foc și ăla om al vestului, zdravăn ca ursul. Voi ce ziceți, Dick, Will?

Nu apucai să aud răspunsul lor, deoarece îmi îndreptasem toată atenția asupra lui White, care, luîndu-mă de mînă și trăgîndu-mă mai la o parte, zise:

— Îmi place de dumneavoastră, *sir*! N-ați dori să veniți cu mine?

— Chiar dac-aș dori, nu am voie, *mister* White.

— De ce?

— Datoria mea e să rămîn aici.

— Îmi asum răspunderea.

— Asta nu-i de-ajuns, dacă nu mi-o asum eu însumi. Am fost trimis aici, în acest sector și n-am dreptul să-l părăsesc pînă nu terminăm lucrările.

— Le termină Bancroft, împreună cu ceilalți.

— Dar cînd și cum? Nu, nu! Trebuie să rămîn aici.

— Gîndiți-vă că vă aflați în primejdie!

— Cum așa?

— Mai întrebați? Doar v-ați făcut din acești oameni niște dușmani de moarte.

— Eu nu le-am făcut nimic.

— Asta-i adevărat sau, mai bine zis, a fost adevărat pînă mai adineauri. Acum, însă, i-ați bușit pe doi dintre ei și dușmănia lor va fi cruntă.

— Se poate, dar nu mă tem. Tocmai pumnii mei le impun respect; nu vor îndrăzni să mă provoace. De altfel, Hawkens, Stone și Parker sînt de partea mea.

— Cum doriți. Voința e raiul omului, dar nu o dată se transformă în iad. Aș fi avut nevoie de dumneavoastră. Nu veți refuza, sper, să mă însoțiți măcar o bucată de drum!

— Cînd?

— Imediat.

— Vreți să și plecați, *mister* White?

— Da. Am găsit aici o situație care-mi taie pofta să rămîn mai mult decît e nevoie.

— Totuși, trebuie să mîncați ceva înainte de plecare, *sir*!

— Nu e cazul. Avem în coburi alimente berechet.

— Și nu vă luați rămas-bun de la Bancroft?

— N-am chef.

— Păi, ați venit ca să discutați cu dînsul chestiuni de serviciu.

— Negreșit, însă astea le pot discuta și cu dumneavoastră. Voi găsi mai multă înțelegere. Aș vrea, înainte de toate, să vă previn împotriva pieilor-roșii.

— V-au ieșit cumva în drum?

— N-am văzut decît urmele lor. Acum e sezonul în care mustangii[2] și bizonii pornesc spre miazăzi. Băștinașii își părăsesc satele și se apucă de vînat ca să-și procure carne. Kiowașii nu sînt primejdioși; cu ei am căzut la înțelegere în privința căii ferate. Însă comanșii și apașii nu vor să știe de nimic. De ei trebuie să ne ferim. În ce mă privește, mi-am încheiat lucrările în sector și

[2] Cai sălbatici nord-americani *(n. r.)*

părăsesc regiunea. Grăbiți-vă să terminați și aici! Terenul devine din zi în zi mai primejdios. Puneți șaua pe cal și întrebați-l pe Sam Hawkens dacă nu vrea să ne însoțească.

Sam Hawkens era, firește, gata la datorie.

De fapt, aș fi vrut să lucrez. Dar era duminică, ziua Domnului, în care fiecare creștin ar trebui să se reculeagă și să se ocupe de îndatoririle sale sufletești, chiar dacă s-ar afla în junglă. Pe deasupra, o zi de odihnă mi se cuvenea și mie. Intrai deci în cortul lui Bancroft și îl informai că astăzi nu voi lucra și că plec împreună cu Sam Hawkens.

— Ci du-te la dracu' și rupeți-vă gîtul amîndoi! răspunse el mînios.

N-aș fi bănuit atunci că această urare avea cît pe-aci să se împlinească.

Trecuseră zile de cînd nu mai urcasem în șa. Dereșul meu necheză bucuros cînd îi legai harnașamentul. Se dovedise a fi un cal minunat și eram de pe acum nerăbdător să-l informez și pe bătrînul Henry, meșterul în puști, despre valoarea calului ce mi-l dăduse în dar.

Călăream voioși în acea frumoasă dimineață de toamnă, discutînd despre perspectivele marii construcții feroviare și despre multe altele. White îmi dădu sfaturi privind joncțiunea cu sectorul lui și, către prînz, poposirăm lîngă un curs de apă, ca să ne înfruptăm nițel. White și cercetașul care-l însoțea porniră apoi mai departe, în timp ce noi mai zăbovirăm puțin tăifăsuind.

Înainte de a încăleca și a face cale-întoarsă, mă aplecai să beau apă din căușul palmei. Zării atunci, prin transparența cristalină a apei, o urmă pe fundul pîrîului. Părea să fie urma unui picior de om. I-o arătai și lui Sam. Dînsul o cercetă cu luare-aminte și rosti:

— *Mister* White a avut multă dreptate cînd ne-a prevenit împotriva indienilor.

— Crezi că e o urmă de indian?

— Clar! Un mocasin[3]. Și acum că ați aflat, ce simțiți, *sir*?

[3] Încălțări moi din piele specifice indienilor nord-americani, cu

— Eu? Nu simt nimic!

— Ei, aș! Doar trebuie să simțiți cîte ceva, să cugetați la ceva.

— La ce altceva să cuget decît că a trecut pe aici o piele-roșie?!

— Așadar, nu vă e frică deloc?

— Nici nu-mi pasă!

— Nu vă îngrijorează măcar?

— Nici asta.

— Deh, nu cunoașteți pieile-roșii!

— Sper să-i cunosc. Sînt, desigur, la fel ca ceilalți oameni și anume dușmani față de dușmanii lor și prieteni față de prieteni. Cum nu intenționez să-i întîmpin cu dușmănie, presupun că n-aș avea motive să mă tem.

— Nu sînteți decît un *greenhorn* și așa veți rămîne toată viața. Să nu vă bizuiți prea mult pe imaginație în ceea ce privește felul de a vă purta cu indienii, pentru că o să iasă pe dos. Ceea ce urmează să se întîmple nu e în voia dumneavoastră. Veți afla în curînd adevărul și n-aș dori ca lecția ce-o veți primi să vă coste o ciozvîrtă bună de carne din propriul dumneavoastră trup, dacă nu chiar viața!

— Cam cînd crezi să fi trecut indianul pe-aici?

— Să tot fie vreo două zile. O să-i găsim urmele și în iarbă, dacă nu s-or fi șters între timp.

— Să fi fost o iscoadă?

— O iscoadă, da, în căutare de bivoli. Cum în clipa de față domnește pacea între triburile din partea locului, nu poate fi vorba de un războinic în misiune. Individul a fost cît se poate de neprevăzător, probabil un tînăr.

— Cum așa?

— Un războinic încercat nu calcă într-o apă atît de puțin adîncă și nu lasă urme care să nu se șteargă imediat. O asemenea prostie n-o poate realiza decît un prostănac, un *greenhorn* roșu,

talpa întoarsă peste picior și cusută simplu în partea superioară *(n. r.)*

precum dumneavoastră sînteți unul alb, hi-hi-hi-hi! Și *greenhornii* albi sînt de obicei încă mai neghiobi decît cei roșii. Să țineți minte asta, *sir*!

Chicoti reținut, mai mult în sinea lui, apoi se pregăti să încalece. Acestui Sam, dragul de el, îi plăcea să-și arate afecțiunea față de mine, amintindu-mi cu orice prilej că mă socotește un neisprăvit.

Am fi putut să ne întoarcem pe același drum, dar în calitatea mea de expert aveam datoria să studiez terenul. Făcurăm de aceea un drum paralel.

Dădurăm astfel într-o vale destul de largă, cu vegetație bogată; povîrnișurile, străjuind jur-împrejur, erau acoperite la poale cu tufăriș, iar în creștet cu păduri. Valea era întinsă, cam de o jumătate de oră de mers și atît de lină, încît o puteai cuprinde cu ochiul pînă la capăt. Abia înaintaserăm cîțiva pași că Sam își struni calul și își pironi privirile în zare.

— *High day!* Văleu! exclamă el. Uite-i! Chiar ei sînt. Capul coloanei!

— Cine? întrebai.

Vedeam departe, în fața noastră, vreo optsprezece-douăzeci de puncte negre, care se deplasau încet.

— Ei, cine! mă îngînă Sam, foindu-se în șa. Nu vă e rușine să mai puneți asemenea întrebări? Ah, da, am uitat ca sînteți un *greenhorn* colosal! Indivizi de teapa dumneavoastră nu văd nici cu ochii holbați. Aveți, vă rog, bunătatea, preastimate *sir*, să ghiciți ce sînt punctulețele alea la care s-au oprit frumoșii dumneavoastră ochi!

— Să ghicesc? Hm! Le-aș lua drept căprioare, dacă n-aș ști că animalele acestea trăiesc în turme sau în grupuri de cel mult zece laolaltă; afară de asta, dacă țin seama de distanță, trebuie să constat că sălbăticiunile de colo, oricît de mărunte ar părea, sînt totuși mai mari decît căprioarele.

— Căprioare, hi-hi-hi-hi! rîse el. Căprioare aici, la izvoarele Canadian Riverului?! Asta le întrece pe toate! Dar raționamentul

de la coadă nu e chiar atît de prost. Într-adevăr, animalele de colo sînt mult mai mari decît căprioarele.

— Ah, dragă Sam, n-or fi cumva bivoli?

— Firește că bivoli! Bizoni autentici, veritabili, care au pornit în pribegie; sînt cei dintîi pe care-i văd anul acesta. Dar aflați că *mister* White avea dreptate: bizoni și indieni. N-am văzut decît o urmă de picior indian, în schimb, bivolii, iată-i în mărime naturală în fața ochilor noștri. Mai aveți ceva de spus în această problemă?

— Să mergem în direcția lor!

— Bineînțeles.

— Să-i privim!

— Să-i privim? Adică să căscăm gura la ei? întrebă el, în timp ce mă măsura chiorîș și surprins.

— Da. N-am mai văzut bizoni și aș dori să-i văd mai de aproape.

Se deșteptase în mine interesul zoologului. Lui Sam lucrul i se părea de-a dreptul bizar. Își împreună mîinile a mirare și zise:

— Să-i vedeți și atît, să-i cercetați... întocmai ca un băiețaș care se zgîiește prin crăpătura cuștii la iepurii de casă! Of, *greenhorn*, cîte mi-a fost dat să pătimesc de pe urma dumneavoastră! Eu, unul, nu vreau să-i privim, ci să-i vînăm. Înțelegeți? Să-i vînăm!

— Azi, în sfînta zi de duminică?

Întrebarea mi-a scăpat de pe buze fără să gîndesc. Sam se mînie de-a binelea și se răsti la mine:

— Binevoiți, rogu-vă, să vă țineți gura! Ce-i pasă unui *westman* de duminică, atunci cînd îi răsar în față primii bivoli! Aici e vorba de carne, înțeles? Și încă ce fel de carne, dacă nu mă înșel! Pulpa de bizon e mai grozavă decît ambrozia din cer, sau cum dracu-i zice, din care se înfruptau vechii zei ai grecilor. Trebuie să-mi asigur o pulpă de bizon, fie și cu prețul vieții! Vîntul bate în direcția noastră; asta-i bine. Aici, pe stînga, în partea de

nord a văii, e soare mult; în dreapta e umbră. Dacă ne adăpostim acolo, bivolii n-or să ne zărească ușor. Haideți!

Își cercetă arma, pe „Liddy" a lui, ca să se convingă dacă ambele țevi sînt în ordine și își îndemnă calul spre sud. Îmi examinai și eu doborîtorul de urși. Observîndu-mă, Sam își opri calul și întrebă:

— Nu, zău, vă bate gîndul să participați la vînătoare, *sir*?

— Firește.

— Lăsați-vă de năzbîtii, dacă nu doriți ca în zece minute să fiți fleașcă! Bizonul nu e un canar, să-l ții pe deget și să-l pui să cînte. Înainte de a vă încumeta la asemenea ispravă, trebuie să mai treacă multe vijelii și zile senine peste Munții Stîncoși.

— Dar vreau să...

— Tăceți din gură și ascultați ce vă spun! mă întrerupse el cu un ton pe care nu-l mai folosise față de mine. N-am chef să vă am pe conștiință. Ar fi să vă aruncați singur în gura morții. Altă dată faceți ce poftiți. Acum, însă, nu vă permit!

Dacă nu ne-am fi avut atît de bine, i-aș fi dat un răspuns usturător; așa însă mă mulțumii să tac și călării la pas către poalele pădurii. Revenind la un ton mai blînd, Sam ținu să mă lămurească:

— Sînt vreo douăzeci de capete, precum văd eu. Dar închipuiți-vă că vă aflați în fața unei mulțimi de o mie de bizoni mugind prin savană! Am văzut și turme de cîte zece mii de capete, dacă nu mai multe. Asta era, ca să zic așa, pîinea indianului; albii i-au răpit-o. Băștinașul cruță vînatul, fiindcă acesta îi asigură hrana; doboară atît cît îi trebuie. Albul, în schimb, s-a năpustit asupra turmelor ca o fiară de pradă; după ce s-a săturat, încă mai ucide, numai pentru a vărsa sînge. Dacă mai durează mult, nu rămîne urmă de bivol și apoi, în scurtă vreme, dispare și ultimul indian. Mai mare jalea! La fel se întîmplă cu hergheliile de cai. Găseai mii de mustangi laolaltă. Azi abia dacă întîlnești cirezi de cîte o sută de capete.

Între timp, fără a fi observați, ajunseserăm cam la patru sute de pași de turmă. Hawkens opri calul. Bizonii pășteau sub

deal liniștiți. Cel mai aproape de noi era un taur bătrîn, uriaș, pe care îl priveam cu uimire. Măsura, de bună seamă, vreo doi metri în înălțime și trei în lungime. Pe atunci nu mă pricepeam încă să apreciez greutatea unui bizon; astăzi pot spune că taurul acela cîntărea pe puțin treizeci de chintale. O masă uriașă de carne. Dăduse peste o băltoacă de nămol și se bălăcea într-însa.

— Ăsta e conducătorul turmei, îmi șopti Sam. E cel mai primejdios dintre toți. Cine îl atacă trebuie mai întîi să-și fi semnat testamentul. Eu mi-am ales bivolița aia tînără din dreapta. Fiți atent unde o pocnesc! Sub lopățica umărului, pieziș, în inimă; e procedeul cel mai sigur, exceptînd împușcătura în ochi. Dar cine-i nebunul care să iasă în fața bizonului ca să-l împuște în ochi! Stați aici și pitiți-vă, cu cal cu tot, după tufișuri! Cînd mă vor zări, bizonii or s-o ia la fugă. Vor trece chiar pe aici. Nu cumva să vă părăsiți locul înainte să mă întorc eu și să vă strig!

Așteptă pînă mă strecurai cu calul între tufișuri, după care porni călare, încet, fără zgomot.

Citisem adeseori cum se vînează bizonul; în privința asta nu mai aveam ce afla. Dar e o mare diferență între hîrtia pe care se tipăresc asemenea descrieri și ținutul sălbatic unde se desfășoară vînătoarea. Vedeam pentru întîia oară bizoni. Ce sălbăticiuni mai vînasem pînă atunci? S-ar zice că nici una, în comparație cu aceste ființe gigantice și atît de primejdioase. Părea că trebuie să mă supun interdicției lui Sam de a participa la vînătoare... Dar avea să se întîmple contrariul. La început, mă hotărîsem să observ și să trag cu urechea; acum însă, simțeam un imbold puternic la acțiune. Sam pusese ochii pe o bivoliță tînără. *Rușine!* îmi ziceam. *Pentru așa ceva nu-ți trebuie curaj. Un bărbat adevărat alege taurul cel mai puternic!*

Calul meu deveni foarte neastîmpărat; juca mereu din copite. Nu mai văzuse nici el bizoni, îi era frică și încerca s-o ia din loc. Abia de-l puteam reține. Nu era oare mai potrivit să-l mîn pe urmele taurului? Stăteam liniștit, chibzuind în sinea mea, cumpănind între da și nu. Hotărîrea o luai sub inspirația momentului.

Sam se apropiase pînă la vreo trei sute de paşi de turmă. Dădu apoi pinteni calului şi porni în galop pe lîngă taurul cel grozav în direcţia bivoliţei. Animalul încremenise şi nu mai avu timpul să fugă. Sam o ajunse din urmă; văzui cum trage din goană. Bivoliţa tresări şi îşi înclină capul. Nu apucai să mai observ dacă se prăbuşise, deoarece ochii mei fură atraşi în altă parte.

Taurul se încordă, uitîndu-se după Sam Hawkens. Ce animal puternic! Capul mare, fruntea bombată, coarnele scurte, dar viguroase, încovoiate în afară, coama deasă şi încîlcită în jurul grumazului masiv şi al pieptului musculos. Înfăţişării sale de o forţă brutală, elementară, i se adăugă acum încordarea supremă, ameninţătoare a greabănului. Da, era o făptură extrem de periculoasă; dar la vederea ei simţeam pur şi simplu îndemnul de a măsura dibăcia omului cu marea forţă sălbatică, dezlănţuită.

Am vrut, n-am vrut? Nu ştiu nici eu. Sau poate că dereşul o zbughise cu mine-n spinare! Ţîşni de după tufişuri şi dădu s-o ia la stînga. Eu îl mînai spre dreapta, în direcţia taurului. Acesta mă auzi şi se întoarse către mine. Zărindu-mă, îşi lăsă capul în pămînt pentru a lua în coarne cal şi călăreţ. Sam răcnea din toate puterile, dar nu mai aveam răgazul să-mi opresc ochii asupra lui. Nici să trag nu era posibil; pe de o parte, bizonul nu se afla în bătaia puştii, pe de altă parte – calul nu voia să mă asculte. Se repezea înspăimîntat de-a dreptul în coarnele vrăjmaşe. Ca să ne prindă în coarne, taurul se înţepeni pe picioarele dindărăt, depărtate şi îşi repezi capul cu putere în sus. Încordîndu-mi toată fiinţa, izbutii să-l abat un pic pe dereşul meu; se avîntă dintr-un salt arcuit tocmai dincolo, în spatele taurului. O clipă doar şi coarnele mi-ar fi atins piciorul. Sărirăm drept în băltoaca unde taurul se bălăcea mai înainte. Îmi dădui seama de situaţie şi mă eliberai din scări; norocul meu, căci dereşul alunecă şi ne prăbuşirăm. Nici astăzi nu-mi dau seama de iuţeala cu care se petrecuseră toate, dar ştiu că mă ridicasem în picioare lîngă băltoacă, fără să las puşca din mînă. Taurul se răsuci şi înainta în salturi stîngace în direcţia calului care se sculase între timp şi se pregătea de fugă. Astfel, bizonul,

ajungînd în dreptul țevii, îmi oferea coasta lui drept țintă. Luai arma la ochi; sosise clipa ca doborîtorul meu de urși să-și spună pentru întîia oară cuvîntul. Încă un salt și bizonul ajunse lîngă dereșul meu. Apăsai pe trăgaci. Taurul se opri în plină goană. Să fi fost numai spaima bubuiturii, sau îl nimerisem? Nu știam; trăsei al doilea glonț. Animalul ridică încet capul, scoase un muget care-mi pătrunse toate mădularele, se clătină cîteva clipe, apoi se prăbuși.

Îmi venea să chiui de bucuria izbînzii, dar aveam altceva mai important de făcut. Calul meu, lipsit de călăreț, o luase la vale spre dreapta, în timp ce Sam Hawkens, de cealaltă parte a văii, galopa de zor, urmărit de un alt taur nu cu mult mai mic.

Trebuie să știți că bizonul, odată stîrnit, îl urmărește pe vînător și se ia la întrecere în viteză cu calul. El desfășoară în acest scop un curaj și o perseverență pe care nimeni nu i le-ar bănui.

Astfel și acest taur se ținea strîns pe urmele călărețului. Hawkens era nevoit să gonească în zigzag, făcînd piruete îndrăznețe, ceea ce obosea calul; oricum, n-ar fi putut rezista cît bizonul. Era, deci, nevoie urgentă de ajutor. Nu-mi rămînea vreme să controlez dacă taurul meu era mort sau nu. Încărcai repede ambele țevi ale doborîtorului de urși și alergai în partea cealaltă a văii. Sam mă văzu. Căută să se apropie și își îndreptă calul în direcția mea. A fost o mare greșeală, căci sălbăticiunea, care nu-l slăbea deloc, se trezi deodată într-o situație avantajoasă: calul alerga pieziș prin fața lui. Văzui cum își pune capul în pămînt și cu o singură izbitură din coarne aruncă în sus și cal și călăreț; apoi, în timp ce victimele se rostogoleau la pămînt, nu le dădu răgaz, continuînd să-i atace cu furie. Sam strigă după ajutor. Mă aflam la vreo sută și cincizeci de pași depărtare și nu mai aveam timp de pierdut. Firește că mai de aproape împușcătura ar fi fost mai sigură, dar încă o clipă de șovăială și Sam ar fi fost zdrobit. Chiar greșind ținta, speram să alung totuși dihania de lîngă prietenul meu. Mă proptii în picioare, luai la ochi omoplatul stîng al fiarei și trăsei. Bivolul își înălța capul de parc-ar fi voit să adulmece și se răsuci fără grabă. Mă văzu și se repezi spre mine, dar cu oarecare

încetineală, încît izbutii să-mi încarc iarăși arma. Eram gata să trag tocmai cînd bestia ajunsese la vreo treizeci de pași de mine. Dar nu mai putea; fuga ei încetinise cu mult. Venea cu capul atîrnînd, cu ochii injectați și dilatați peste măsură, venea tot mai aproape, mai aproape, ca o fatalitate oarbă. Atunci îngenuncheai și dusei arma la ochi. La gestul meu, bizonul se opri în loc și își înălță puțin capul ca pentru a mă vedea mai bine. Ochii lui fioroși se aflau în bătaia puștii mele. Îi slobozii un glonț în ochiul drept, altul în cel stîng. O scurtă cutremurare și animalul căzu.

Sării repede în picioare, ca să alerg în ajutorul lui Sam. Dar nu mai era nevoie. Omulețul gonea spre mine.

— *Hello!* îi strigai. Mai trăiești? Nu ești rănit?

— Nicidecum! mă asigură el. Numai șoldul drept mă doare în urma căzăturii. Ori te pomenești că-i stîngul, dacă nu mă-nșel. Nu-mi prea dau seama.

— Și calul?

— E pierdut. Mai răsuflă bietul, însă taurul l-a sfîrtecat. Trebuie să-i curmăm suferința, să-l împușcăm. Sărmanul dobitoc! Cu bizonul cum stăm? E mort?

— Sper. Hai să ne convingem.

Ceea ce și făcurăm. Era mort de-a binelea. Atunci Hawkens, oftînd din adîncul rărunchilor, zise:

— Dar știu că mi-a dat de furcă boul ăsta bătrîn și brutal! Orice vacă m-ar fi tratat cu mai multă delicatețe. Deh, nu te poți aștepta de la un bou să se poarte ca o doamnă, hi-hi-hi-hi!

— Cum de i-a venit ideea năstrușnică să se lege de dumneata?

— Păi, n-ați văzut cum?

— Nu.

— Ei, doborîsem bivolița și abia putui reține calul, care mă ducea în galop către taurul ăsta uriaș. Individul s-a supărat și a dat să mă ia în coarne. Am apelat la Liddy și am tras repede glonțul ce mai rămăsese pe țeavă. Se pare însă că n-am izbutit să-l cumințesc pe adversar, căci îmi arătă o dragoste grozavă, căreia

pas de-i mai răspunde! Mă hărțuia în fel și chip, încît nu aveam vreme să-mi încarc pușca. O zvîrlii cît colo, că tot nu mai folosea la nimic; trebuia să am mîinile libere, ca să-mi stăpînesc mai bine calul, dacă nu mă-nșel. Biata gloabă, a făcut ce-a putut, dar n-a reușit să scape.

— Pentru că ai greșit și ai cotit brusc. Trebuia să călărești în cerc; ai fi putut să-ți salvezi calul.

— Să-l salvez? Vorbiți ca un moșneag sfătos. Nu mă așteptam din partea unui *greenhorn*!

— *Pshaw!* Au și *greenhornii* partea lor bună!

— Nu zic ba. Dacă nu erați aici, zăceam acum ca și sărmanul meu cal, zdrobit și sfîrtecat. Hai să-l vedem.

Îl găsirăm într-o stare jalnică. Măruntaiele îi atîrnau afară; gemea de durere. Sam ridică de jos pușca pe care o lepădase, o încarcă și-i dărui bietului animal lovitura de grație. Apoi îi scoase harnașamentul și spuse:

— De-acum pot să-i țin locul și să duc șaua în spinare. Iată ce ponoase tragi, dacă-ți pui mintea cu un bou!

— Ei, da! Și de unde iei alt cal?

— Numai grija asta să-mi rămînă! N-am decît să prind unul, dacă nu mă-nșel.

— Un mustang?

— Da. Bizonii se află aici, în drum spre miazăzi. Curînd se ivesc și caii; cunosc eu regula.

— Mă lași să asist la capturarea mustangului?

— Firește! Trebuie s-o învățați și pe asta. Ia să-l cercetăm nițel pe taurul ăl bătrîn! Poate că mai trăiește. Asemenea Matusalemi au de obicei șapte vieți.

Animalul era mort. Acum, că zăcea nemișcat, puteam măsura mai bine formele lui colosale. Sam își plimbă ochii pe toată acea enormă suprafață inertă și făcu o mutră indescriptibilă. Clătină din cap:

— De necrezut! Absolut neverosimil! Știți unde l-ați lovit?

— Unde?

— Exact la fix. E un exemplar dintre cei mai vîrstnici și, desigur, aș fi cumpănit de zece ori pînă a mă da la el. Știți ce sînteți, *sir*!

— Ce?

— Cel mai ușuratic ins de pe fața pămîntului. Asta sînteți!

— Oho!

— Întocmai, cel mai ușuratic din cîți trăiesc pe lume.

— N-am suferit nicicînd de asemenea boală.

— Atunci v-ați îmbolnăvit acum. E clar? Vă dădusem dispoziții să nu vă atingeți de bizoni, să stați pitulat în tufiș. De ce n-ați respectat ordinul!

— Nu știu nici eu.

— Așa! Va să zică nici nu știți de ce. Asta nu înseamnă a fi ușuratic?

— Nu cred. Va fi fost vreun motiv temeinic.

— Atunci trebuie să-l cunoașteți!

— Poate chiar faptul că mi-ai dat un ordin și că eu, din principiu, nu mă supun la ordine.

— Prin urmare, dacă cineva vă poartă de grijă și vă previne împotriva primejdiei, atunci vă încăpățînați și vă aruncați orbește într-însa?

— Doar n-am venit aici, în vest, ca să mă feresc de primejdiile locului!

— Foarte bine. Însă dumneavoastră nu sînteți decît un *greenhorn* și trebuie să vă păziți. Și dacă n-ați voit să mă ascultați, de ce v-ați legat tocmai de animalul ăsta uriaș, de ce nu de o bivoliță, colea mărunțică?

— Fiindcă procedez cavalerește.

— Cavalerește! Ia te uită la *greenhornul* ăsta, care mi-o face pe cavalerul, dacă nu mă-nșel, hi-hi-hi-hi!

Se ținea de burtă și rîdea. Pe urmă, printre hohote:

— Dacă vi se năzare că sînteți cavaler, faceți-l cel puțin pe Toggenburg. Pentru un Bayard sau un Roland n-aveți stofă. Îndrăgostiți-vă de o bivoliță și așteptați zilnic în soarele amurgului:

Pînă ce iubita vine
Și în vale se aține.

Și chiar în cazul ăsta s-ar putea să vă pomeniți, spre seară, în calitate de hoit devorat de lupi și de vulturii negri. Un *westman*, cînd se apucă de o treabă, nu umblă cu cavalerisme. Important e să iasă cu folos.

— Păi, acesta e și cazul meu.

— Cum adică?

— Am ales taurul, fiindcă are mai multă carne decît o bivoliță.

Mă privi o clipă descumpănit, apoi strigă:

— Mai multă carne? Iată că tinerelul a ucis taurul pentru carnea lui, hi-hi-hi-hi! Îmi vine să cred că v-ați îndoit de curajul meu cînd am ochit bivolița.

— Asta nu, deși ar fi fost mai curajos să alegi un exemplar puternic.

— Ca să mă îndop cu carne de taur? Vai, *sir*, că grozav de deștept îmi sînteți! Taurul ăsta poartă pe puțin optsprezece-douăzeci de ani în spinare. E un munte de piele și oase, de tendoane și vine. Carnea de pe dînsul nu se mai cheamă carne; e tare ca pielea tăbăcită; puteți s-o fierbeți sau s-o frigeți o săptămînă încheiată, că tot nu e bună de mestecat. Orice *westman* cu experiență preferă bivolița, pentru că are o carne gingașă, gustoasă. Iată deci o dovadă în plus că sînteți un *greenhorn* perfect. N-am avut timp să vă urmăresc. Ia spuneți, vă rog, cum s-a desfășurat atacul dumneavoastră asupra taurului?

Îi povestii. După ce terminai, mă fixă cu ochii holbați de mirare, clătină iarăși din cap și rosti drept concluzie:

— Coborîți în vale și aduceți calul! Avem nevoie de el ca să transportăm carnea. O luăm cu noi.

Îi ascultai îndemnul. Sincer vorbind, eram dezamăgit de purtarea lui. Înregistrase istorisirea mea fără să scoată un cuvînt.

Mă aşteptasem măcar la o vorbă de laudă. Dar el se mulţumi să tacă şi mă trimise după cal. Totuşi, nu-i purtam pică. Nu eram omul care să pună prea mare preţ pe laude.

Adusei calul. Sam îngenunche lîngă bivolița răpusă, îi jupui cu îndemînare coapsa dindărăt şi scoase la iveală carnea.

— Aşa! făcu el satisfăcut. Avem deseară o friptură cum de mult n-am păpat. Coapsa asta şi harnaşamentul le încărcăm în spinarea calului dumneavoastră. Carnea o împărţim cu Will şi Dick. Ceilalţi, dacă, li-e poftă, n-au decît să vină încoace şi să ia rămăşiţele.

— Dacă stîrvul nu va fi consumat între timp de vulturi şi de alte dihănii!

— Aşa? Mare deştept, n-am ce zice! Doar îl acoperim cu crengi şi, pe deasupra, cu bolovani. Numai ursul sau vreo altă namilă ar fi în stare să-l dezvelească.

Tăiai cîteva crengi groase din tufişul apropiat, adusei şi bolovani. Acoperirăm leşul bivoliţei, apoi încărcarăm halca de carne şi harnaşamentul în spinarea calului meu. Întrebai:

— Dar taurul?

— Ce să facem cu el?

— Nu ne poate folosi?

— Absolut deloc.

— Nici pielea?

— Sînteţi cumva tăbăcar? Eu, nu!

— Totuşi, am citit undeva că pieile de bizon netăbăcite se pot păstra în aşa-numitele „caches".

— Aşa, aţi citit? Păi, dac-aţi citit, înseamnă că trebuie să fie adevărat, pentru că tot ceea ce scrie despre Vestul Sălbatic e adevărat, colosal de adevărat, nezdruncinat de adevărat, hi-hi-hi-hi! E drept că există aici oameni care vînează animalele pentru pielea lor; am fost şi eu printre ei. Dar noi nu ne ocupăm cu aşa ceva şi nu e cazul să cărăm după noi o piele grea şi mare cît toate zilele.

Pornirăm. Deşi pe jos, am ajuns într-o jumătate de oră

la tabăra noastră, situată chiar în apropierea văii unde vînasem primul, mai bine zis, primii doi bizoni din viața mea. Faptul că ne întorceam pe jos, precum și lipsa calului lui Sam stîrniră senzație.

— Am vînat bizoni și un taur mi-a spintecat calul, lămuri Hawkens.

— Bizoni, bizoni, bizoni! izbucniră glasuri din toate părțile. Unde? Spuneți, unde?

— La jumătate de oră de aici. Am adus o coapsă. Restul vă aparține.

— Luăm noi restul, nici o grijă! strigă bucuros Rattler, care se purta ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat între noi. Unde se află?

— Mergeți călare pe urmele lăsate de noi și o să-l găsiți. Doar aveți și ochi, dacă nu mă-nșel!

— Cîte exemplare erau?

— Douăzeci.

— Și cîți bivoli ați răpus?

— O bivoliță.

— Atît? Și ceilalți?

— Au luat-o din loc. Căutați-i. Eu, unul, nu i-am întrebat pe unde vor să se plimbe, hi-hi-hi-hi!

— O bivoliță! Doi vînători și, din douăzeci de capete, împușcă numai o bivoliță! observă cineva cu dispreț.

— Faceți mai mult dacă vă țin curelele, *sir*! Probabil că i-ați fi doborît pe toți și chiar de două ori pe-atîția. De altfel, veți mai găsi acolo o pereche de tauri bătrîni, de cîte două decenii fiecare, împușcați de tînărul nostru *gentleman*.

— Tauri! Tauri bătrîni! se auziră exclamații. Să tragi în niște tauri de douăzeci de ani! Numai un *greenhorn* e capabil de asemenea prostie!

— Mă rog, puteți să și rîdeți, dar mai întîi mergeți și vedeți taurii cu pricina. Aflați că *greenhornul* mi-a salvat viața.

— Ei? Cum asta?

Erau curioși să asculte povestea. Dar Sam le răspunse:

— N-am chef de istorisiri. Să vă spună dînsul dacă vrea. Și dacă vreți carne, mergeți de v-o luați.

Soarele dădea în asfințit. Intuind că nici eu n-aveam poftă de taclale, oamenii încălecară și o luară din loc. Plecară toți; nimeni nu voia să rămînă. Nu aveau încredere unul în celălalt. În lumea vînătorilor cinstiți, unde domnesc raporturi amicale, fiece vînat aparține tuturor. Însă acest spirit de echipă lipsea aici. Am aflat pe urmă că, la înapoiere, se aruncaseră cu toții, ca niște sălbatici, asupra bivoliței, încercînd fiecare, cu certuri și blesteme, să-și taie o cît mai mare și mai bună halcă de carne.

Pe cînd erau plecați, Sam și cu mine descărcarăm de pe cal poverile – coapsa de bizon și harnașamentul. Apoi mă depărtai cu dereșul meu, ca să-i scot zăbala și să-l priponesc. Îmi făcui un timp de lucru, pe cînd Sam, dincolo, găsi momentul potrivit să povestească lui Parker și lui Stone aventura noastră. Între noi se afla un cort. Astfel, colegii nu mă văzură cînd mă apropiai. Din spatele cortului îl auzeam limpede pe Sam:

— Așa e cum vă spun, puteți să mă credeți. Se apucă flăcăul și se leagă de cel mai mare și mai puternic dintre tauri. Ei și îl doboară dintr-un foc ca un vînător de clasa întîi. Firește, l-am făcut de ușuratic, l-am și ocărît. Asta numai așa, ca să nu și-o ia în cap. Acum știu însă cu cine am de-a face.

— Și eu, consimți Stone. Să vedeți ce *westman* iese dintr-însul!

— Și ce repede! completă Parker.

— *Yes!* întări Hawkens. Măi băieți, aflați că e născut pentru așa ceva. Pe cuvînt că e născut! Și are niște mușchi, domnule! N-a tras el deunăzi carul nostru, ăla greu, singur, fără nici un ajutor?! Unde izbește, nu mai răsare iarba. Dar îmi făgăduiți?

— Ce? întrebă Parker.

— Nici o laudă față de el!

— Și de ce?

— Ca să nu-l apuce fumurile.

— A, nu!

— Ba da! Băiatul e modest, n-am ce zice. Dar nu e bine să-l lauzi pe om în față; se strică și cel mai bun caracter. Să-i spuneți, ca și pînă acum, *greenhorn*. De fapt, chiar și este, cu toate calitățile sale de *westman*. Însușirile trebuiesc dezvoltate, omul trebuie să mai învețe și să mai treacă prin multe încercări.

— Totuși i-ai mulțumit că ți-a salvat viața?

— Nici gînd!

— Zău? Îmi închipui ce părere și-o fi făcut despre tine!

— Nu-mi pasă de părerea lui, dacă nu mă-nșel. Desigur că mă socotește o canalie tîmpită, nerecunoscătoare. Nu face nimic. Principalul e să nu-l apuce ifosele și să rămînă om. Ca să fiu sincer, zău că-mi venea să-l îmbrățișez și să-l sărut!

— Ptiu! Să-l săruți! Îmbrățișarea, mai treacă-meargă, dar sărutul... Asta nu!

— Și de ce, mă rog? se indignă Sam.

— Mai întrebi? Nu te-ai uitat niciodată în oglindă? Nu te-ai privit în vreo apă limpede, ca să-ți admiri grațioasa mutră? Obrazul ăsta, barba și mai ales nasul! Cui i se năzare, omule, să te sărute pe locul unde s-ar presupune că ai gură? Pentru asemenea ispravă se cere un ins lovit de insolație ori cu creierul congelat!

— Hm! Află că e tare drăguț ceea ce spui. Sînt, va să zică, urît! Și tu drept cine te crezi? Doar nu-ți închipui că ești frumos? Scoate-ți-o din cap! Îți dau cuvîntul meu că, dacă ne-am prezenta amîndoi la un concurs de frumusețe, eu m-aș alege cu premiul întîi, iar tu cu un loz necîștigător, hi-hi-hi-hi! Dar nu de asta-i vorba, ci de *greenhornul* nostru. N-am găsit cu cale să-i mulțumesc și nici n-am s-o fac. În schimb, frigem coapsa și-i dăm porția cea mai bună. I-o tai cu mîna mea. Merită omul! Iar mîine, știți ce am de gînd?

— Ce? se interesă Stone.

— Îi fac o mare bucurie.

— Cum anume?

— Îl las să prindă un mustang.

— Te duci după mustangi?

— Păi, am nevoie de un cal. Deocamdată, pentru vînătoare, mi-l împrumuți pe-al tău. Cum astăzi s-au ivit bizonii, înseamnă că vin și mustangii. Cred că ajunge s-o iau călare către prerie, unde am lucrat alaltăieri și am jalonat drumul. Trebuie să se găsească acolo mustangi; ăștia au obiceiul să iasă în larg.

Plecai de lîngă cort și, trecînd pe după un tufiș, mă apropiai din cealaltă parte de cei trei vînători. Nu voiam să le dau de bănuit că aș fi ascultat discuția.

Încinserăm focul, apoi băturăm în pămînt, de ambele laturi, cîte o crăcană și sprijinirăm în ele frigarea, de fapt o cracă vînjoasă și dreaptă. Fîrtații înfipseră în ea coapsa de bivoliță și Sam Hawkens, cu deosebită măiestrie, porni să răsucească încet și cu grijă frigarea. Mă amuzam în taină de înfățișarea lui caraghioasă.

După ce se întoarseră cu ce mai rămăsese din bivoliță, Rattler și ceilalți ne urmară pilda. Aprinseră cîteva focuri, însă acolo, la ei, lucrurile nu se desfășurau la fel de pașnic. Fiecare era grăbit să-și frigă mai repede porția de carne; se produse înghesuială și harță. Pînă la urmă, fură nevoiți să mănînce carnea pe jumătate crudă.

Mie mi se rezervase într-adevăr bucata cea mai bună; cîntărea pe puțin trei livre și o mîncai toată. Dar aceasta nu făcu pe nimeni să mă creadă mîncău; dimpotrivă, consumam totdeauna mai puțin ca alții. Pentru un neinițiat în materie, ar fi de necrezut ce cantitate uriașă de carne poate și chiar trebuie să înghită un *westman* pentru a-și demonstra virtuțile.

Hrănindu-se normal, un om are nevoie, în afară de materii anorganice, de anume rații de albumină și carbonați, pe care și le procură în cantitate suficientă dacă trăiește într-o regiune civilizată. Omul din vest, care nu pătrunde sau nu are timp să poposească, uneori luni de zile, într-un ținut populat, se hrănește exclusiv cu carne lipsită de carbonați; este deci nevoit să mestece porții enorme pentru a-și asigura organismul cu cele necesare. Că astfel consumă prea multă albumină care nu ajută nutriției – aceasta îl lasă rece. Am văzut un bătrîn vînător devorînd la prînz

nu mai puțin de opt livre de carne și cînd l-am întrebat dacă e sătul, mi-a răspuns zîmbind:

— N-am încotro, s-a isprăvit carnea. Dacă ați binevoi să-mi dați o bucată din porția dumneavoastră, n-ați avea mult de așteptat pînă să dispară.

În timp ce mîncam, *westmenii* de dincolo discutau despre vînătoarea noastră de bizoni. Părea că, după ce găsiseră hoiturile celor doi tauri, își făcuseră cu totul altă idee despre „prostia" ce o săvîrșisem.

A doua zi dimineață mă prefăcui că vreau să încep lucrul. Atunci se apropie de mine Sam:

— Lăsați instrumentele, *sir*. Avem ceva mai interesant de făcut.

— Ce anume?

— O să aflați. Pregătiți-vă, ieșim călare.

— Să ne plimbăm? Întîi munca și apoi...

— *Pshaw!* Ați muncit destul. De altfel, cred că pînă la amiază sîntem înapoi. Atunci puteți, din partea mea, să măsurați și să calculați cît vă place.

Îl înștiințai pe Bancroft și pornirăm. Pe drum, Sam o făcea pe misteriosul, iar eu simulam că nu știu despre ce e vorba.

Am parcurs traseul măsurat de noi, pînă am ajuns în preria de care pomenise Sam în ajun. Era înconjurată de coline împădurite și să tot fi numărat vreo două mile engleze în lățime și de două ori pe-atît în lungime. Tăiată de un pîrîu destul de lat, preria nu ducea lipsă de umezeală și era bogată în ierburi grase. Dinspre nord se putea ajunge în această mică prerie printr-o mică trecătoare, între doi munți, iar la sud se întindea o vale. Hawkens se opri pentru cîteva clipe și măsură întinderea cu ochi scrutători. Apoi ne urmarăm drumul de-a lungul pîrîului, către nord. Deodată, Sam scoase o exclamație. Își struni calul, care, firește, nu era al lui, ci de împrumut, descălecă, trecu apa și grăbi către un loc unde iarba era călcată. Cercetă locul, se înapoie, urcă din nou în șa și porni iar, însă nu spre nord, ci cotind în unghi drept; astfel

ajunserăm, peste puțin, la marginea de vest a preriei. Aici Sam descălecă și își lăsă calul să pască, după ce îl priponi cu grijă. De cînd descoperise urma, nu mai scosese o vorbă. Dar pe chipul lui bărbos răsărise o lumină aidoma soarelui revărsat peste ținutul acela împădurit. În sfîrșit, mă îndemnă și pe mine:

— Descălecați, *sir*, și legați-vă bine calul! Vom aștepta aici.

— De ce să-l leg? întrebai eu, deși cunoșteam motivul.

— Fiindcă altminteri s-ar putea să-l pierdeți. Am văzut de multe ori cum, în asemenea situații, caii o zbughesc.

— Ce fel de situații?

— Adică, nu ghiciți?

— Hm!

— Încercați!

— Mustangi?

— Cum de v-ați gîndit tocmai la mustangi? întrebă el, cîntărindu-mă din ochi.

— Păi, am citit.

— Ce?

— Dacă nu-i legi bine, caii domesticiți fug și se alătură celor sălbatici.

— Dracu' să vă ia! Toate le-ați citit! Prin urmare, nu-i chip să vă fac o surpriză. De aia îmi plac oamenii care nu știu să citească.

— Ai plănuit vreo surpriză?

— Desigur.

— O vînătoare de mustangi?

— Ei da!

— N-ar fi fost posibil. Surpriza presupune să nu te aștepți dinainte la ea. Or, dumneata, în orice caz, trebuia să mi-o divulgi încă înainte de apariția cailor.

— Asta-i drept, hm! Aflați că mustangii au și fost pe-aici.

— Te referi la urme?

— Întocmai. Au trecut ieri. O avangardă. Cum s-ar spune, cercetașii. Trebuie să știți că animalele astea sînt grozav de deștepte. Întotdeauna își trimit grupuri mai mici, înainte și pe laturi. Au

ofițeri ca în armată, iar căpetenia e, de obicei, un armăsar încercat, puternic și curajos. Fie că pasc sau se găsesc în deplasare, herghelia e totdeauna flancată de armăsari; urmează iepele și abia la mijloc se află mînjii. Asta pentru ca armăsarii să poată apăra mamele și puii. V-am mai arătat în cîteva rînduri cum se prinde mustangul cu un *lasso*. Ați reținut?

— Firește.

— V-ar plăcea să prindeți unul?

— Da.

— Atunci, *sir*, vi se oferă prilejul chiar astăzi, înainte de prînz!

— Mulțumesc. N-am să mă folosesc de ocazie.

— *All devils!* Pe toții dracii! De ce nu?

— N-am nevoie de încă un cal.

— Un *westman* nu se întreabă dacă are sau nu are nevoie de încă un cal!

— Acela nu e un *westman* cinstit cum mi-l închipui eu.

— Și, mă rog, cum ar trebui să fie?

— Mi-ai vorbit ieri de vînătorii de stîrvuri, de albii care ucid în masă bizoni, fără să aibă nevoie de carnea lor. Consider că o asemenea faptă e o fărădelege față de animale și față de oamenii roșii cărora li se răpește hrana. Ești de acord?

— Sînt!

— La fel cu caii. Nu vreau să le răpesc libertatea, fără să am conștiința că o fac de nevoie.

— Frumos, *sir*, foarte frumos! Așa s-ar cuveni să gîndească, să vorbească și să facă orice om și creștin. Dar cine v-a spus că trebuie neapărat să capturați un mustang, să-i răpiți libertatea? V-ați exersat în mînuirea *lassoului* și e vorba să încercați acuma pe viu. Vreau să văd dacă reușiți la examen. Limpede?

— Asta-i cu totul altceva. Sînt de acord.

— Bun. În schimb, pentru mine, lucrul e serios. Trebuie să-mi fac rost de un cal. V-am mai spus-o și repet: să vă țineți bine în șa, să vă struniți bine calul în clipa cînd *lassoul* se strînge și

urmează smucitura. Dacă nu, veți fi aruncat din șa, mustangul o ia la goană și vă trage după el. Atunci vă pomeniți fără cal și ajungeți pedestraș de rînd, cum sînt eu în clipa de față.

Ar fi vrut să continue, dar tăcu deodată și-mi arătă cu mîna defileul dintre cei doi munți situați la capătul nordic al prieriei. Apăruse acolo un cal, un singur cal liber. Se plimba încet, fără să se atingă de ierburi, își întorcea capul cînd într-o parte, cînd în alta și trăgea aerul pe nări.

— Îl vedeți? șopti Sam.

De emoție, vorbea în șoaptă, deși calul nu putea să ne simtă.

— Nu vă spuneam eu că sosesc? Ăla de colo e un cercetaș, care a luat-o înaintea hergheliei pentru a vedea dacă ținutul e sigur. Viclean armăsar! Cum scrutează și adulmecă în toate direcțiile! Pe noi nu ne poate simți, ne bate vîntul în față; tocmai de aceea am ales locul acesta.

Deodată, mustangul porni la trap; alergă înainte, o coti la dreapta, pe urmă la stînga și dispăru în defileul de unde apăruse.

— L-ați observat bine? întrebă Sam. Cît de chibzuit se poartă și cum folosește fiecare tufiș sau ridicătură de teren ca să nu fie văzut! Un cercetaș indian n-ar face-o mai bine.

— Adevărat. Sînt de-a dreptul uluit!

— Acum s-a întors la ai săi, ca să raporteze patrupedului său comandant că nu e nici o primejdie. Dar se înșală, hi-hi-hi-hi! Pun rămășag că în cel mult zece minute vor fi aici. Băgați de seamă! Știți cum o să procedăm?

— Ei?

— Dumneavoastră călăriți repede înapoi, către ieșirea din prerie și așteptați acolo. Iar eu o iau călare în jos, pînă la ieșirea văii, și mă ascund în pădure. Cînd sosește herghelia, o las să treacă și mă reped apoi pe urmele ei. Atunci caii o vor lua la goană înspre dumneavoastră; ieșiți deci la iveală și mustangii fug îndărăt, în direcția mea. Îi hăituim așa încolo și încoace, pînă ce ne alegem

doi cai din cei mai buni; pe aceștia îi prindem; îl păstrez pe cel care mi-o plăcea mai mult, iar celuilalt îi dăm drumul. Sîntem înțeleși?

— Nu mă pricep deloc la vînătoarea de cai; în schimb, dumneata ești meșter, deci trebuie să-ți execut întocmai poruncile.

— *Well*, aveți dreptate. Am ținut destui mustangi între coapsele mele; i-am strunit și stăpînit; pot spune că n-ați nimerit-o rău zicîndu-mi „meșter". Și acum, plecați de-aici, altminteri trece timpul și noi nu am ajuns încă la fața locului.

Încălecarăm din nou și o pornirăm în direcții diferite; el spre nord, eu spre sud, pînă la intrarea prin care pătrunsesem în prerie. Cum doborîtorul meu de urși era prea greoi pentru acțiunea ce ne aștepta, stînjenindu-mi mișcările, m-aș fi lipsit deocamdată de el; dar citisem și auzisem că un *westman* serios se desparte numai atunci de pușca lui cînd e absolut sigur că nu-l pîndește nici un pericol. Ceea ce, evident, nu era cazul. În orice clipă se putea ivi un indian sau o sălbăticiune; îmi păstrai de aceea pușca, strîngîndu-i cureaua ca să nu mă lovească în timpul mersului.

Acum așteptam cu înfrigurare apariția cailor. Mă oprisem la marginea preriei, lîngă pădure, legasem capătul *lassoului* de oblînc și lațul mi-l așezasem dinainte, ca să-l am la îndemînă.

Hotarul de jos al preriei era atît de departe, încît din locul unde mă aflam n-aș fi putut zări apariția mustangilor. Animalele nu puteau să intre în cîmpul meu vizual decît după ce Sam i-ar fi gonit spre mine.

Nu trecu nici un sfert de oră și zării în depărtare o mulțime de puncte negre care se îngroșau repede în timp ce urcau panta. Mai întîi de mărimea unor rîndunele, păreau să capete pe rînd dimensiunile unor pisici, apoi ale unor cîini sau viței, pînă cînd se apropiară suficient ca să-și arate proporțiile reale. Erau mustangii, care, în goană sălbatică, se îndreptau spre mine.

Măreață era priveliștea ce-mi ofereau aceste splendide animale! Coamele lor fluturau în vînt, cozile păreau niște penaje în zbor. Erau cel mult trei sute de capete și totuși pămîntul se

cutremura sub copitele lor. Un armăsar bălan alerga înaintea celorlalți, un exemplar minunat, care te ispitea să-l prinzi; dar nici unui vînător din prerie nu i-ar trece prin gînd să călărească pe un bălan: animalul, vizibil de departe, l-ar trăda dușmanului.

Sosise momentul să mă arăt. Ieșii dintre copaci și efectul se produse fulgerător: bălanul din fruntea hergheliei sări îndărăt, ca și cînd ar fi fost lovit de un glonț; herghelia se opri brusc; un fornăit puternic și înfricoșat. Asta însemna: „Escadron, stînga-mprejur!" Și bălanul o luă la goană către coada hergheliei pentru a-și întoarce trupa înapoi, la baza de pornire.

Îi urmam la pas; nu eram grăbit. Știam că Sam îi va goni iarăși în direcția mea. Între timp mă izbi un amănunt pe care căutam să-l deslușesc. Deși mustangii nu se opriseră în fața mea decît o fracțiune de secundă, mi se păruse totuși că unul dintre ei n-ar fi cal, ci catîr. Poate mă înșelam, însă aveam impresia că nu. Mi-am propus să fiu atent a doua oară. Catîrul se găsea în primele rînduri, chiar după conducătorul bălan; părea deci nu numai acceptat de ceilalți mustangi, dar și investit cu un rang înalt.

Nu trecu mult și herghelia se apropie iarăși de mine, dar văzîndu-mă, făcu din nou calea întoarsă. Jocul acesta se repetă încă o dată și atunci constatai că nu mă înșelasem: era un catîr printre ei, un catîr șarg, cu dungi negre pe spinare. Făcea asupră-mi o impresie foarte bună. În pofida capului său mare și a urechilor lungi, era un animal deosebit de frumos. Catîrii sînt mai potoliți decît caii, au călcătura mai sigură și nu amețesc pe marginea prăpastiei. Aceste calități trag considerabil în cumpănă. Firește că trebuie ținut cont și de încăpățînarea lor. Am văzut catîri care preferau să fie biciuiți de moarte decît să se miște cu un pas, deși nu erau împovărați și nici drumul nu era rău. Nu voiau și basta!

Mi se părea că acest catîr dădea dovadă de multă vitalitate. Ochii îi luceau mai inteligenți, mai scăpărători decît cei ai cailor; de aceea mi-am pus în gînd să-l prind. Se vede treaba că fugise de la stăpînul său, în toiul unei vînători de cai sălbatici și rămăsese în familia mustangilor.

Și iată că Sam gonea din nou spre mine întreaga trupă. Ne apropiasem atît de mult unul de celălalt, încît ne vedeam clar. Mustangii nu mai aveau încotro: nici să înainteze, nici să se întoarcă. Se repeziră deci în lături. Îi urmăream pas cu pas. Herghelia se despărți în două și îl văzui pe catîr în formația principală. Alerga împreună cu bălanul. Era un animal neobișnuit de iute și de perseverent. Mă aținui în apropiere. Sam părea să fi pus ochii pe același grup.

— Haide, ne aruncăm în mijlocul lor, *sir*! Eu o iau pe stînga, dumneavoastră pe dreapta! îmi strigă el.

Dădurăm pinteni cailor. Nu numai că ținurăm pasul cu mustangii, dar ne și apropiarăm de ei cu atîta iuțeală, încît îi ajunserăm din urmă înainte să fi atins liziera pădurii. Acolo, în pădure, nu le convenea să intre. Se întoarseră și încercară să treacă de noi. Ca să le tăiem calea, gonirăm unul spre celălalt; caii se îngrămădiră ca un cîrd de orătănii în care a pătruns uliul. Bălanul și catîrul țîșniră dintre ai lor, galopînd printre noi; ne luarăm după ei. Îl auzii pe Sam, care-și rotea *lassoul* în jurul capului, gata să-l lanseze:

— Va să zică tot *greenhorn* ați rămas! Și veți rămîne în veci!

— De ce?

— Ați pus ochii pe bălan. Curat ca un *greenhorn*, hi-hi-hi-hi!

I-am răspuns, dar nu mă auzi. Rîsul lui zgomotos îmi acoperi cuvintele. *Poftim, crede că-l urmăresc pe bălan! N-are decît s-o creadă!* Lăsai catîrul în pace și mînai în lături, unde mustangii sforăiau și nechezau speriați, învălmășindu-se și alergînd fără țintă. Sam se apropiase de catîr tocmai bine ca să poată arunca *lassoul*. Lațul nimeri precis și se încolăci în jurul gîtului. Acum călărețul trebuia să strîngă zdravăn frîul și, așa cum mă sfătuise atît de grijuliu pe mine, să schimbe direcția calului cu o sută optzeci de grade, ca să reziste smuciturii în clipa cînd *lassoul* se va fi întins la maximum. Sam procedă întocmai, dar cu o secundă prea tîrziu; calul lui încă nu se întorsese bine și încă nu se proptise în picioare, cînd smucitura, extrem de puternică, îl smulse din loc.

Sam Hawkens zbură din șa, făcu o tumbă splendidă prin aer și căzu la pămînt. Calul își reveni și alergă de-a lungul *lassoului* care, în felul acesta, se destinse. Iar catîrul, care se ținuse tare, profită de răgaz; porni la galop trăgînd după sine și calul – *lassoul* fiind bine legat de oblînc – și o luă spre largul preriei.

Dădui fuga la Sam, să văd dacă nu e rănit. Omulețul se ridicase între timp și îmi strigă posomorît:

— La naiba! Uite că mîrțoaga lui Dick Stone o șterge cu catîr cu tot! Nici măcar adio nu mi-a spus, dacă nu mă-nșel!

— Ești lovit?

— Nu. Descălecați rapid și dați-mi calul dumneavoastră. Am nevoie de el.

— La ce?

— Se înțelege că pentru a-i ajunge pe fugari. Hai, descălecați, fără vorbă!

— Nici nu mă gîndesc! Riști să mai faci o tumbă și atunci s-ar duce dracului amîndoi caii.

Îmi îndemnai calul iarăși pe urmele catîrului, care o luase o bună bucată înainte, dar intrase în conflict cu calul lui Sam. Unul trăgea într-o parte, altul în cealaltă și se încurcau reciproc, legați fiind de același *lasso*. Îi ajunsei deci repede din urmă. Nici nu găsii necesar să mă folosesc de *lassoul* meu, ci apucai *lassoul* lui Sam, care lega amîndouă animalele și mi-l înfășurai bine în jurul mîinii. Acum eram sigur că voi supune catîrul. Îl lăsai mai întîi să alerge, pe urmă pornii la galop cu ambii cai după el. Totodată trăgeam din ce în ce mai tare de funie, încît lațul se strîngea necontenit. Puteam să dirijez astfel animalul, să-l stăpînesc destul de bine. Mă prefăcui că slăbesc *lassoul* și îl îndemnai pe catîr să facă un ocol și să ajungă în dreptul lui Sam. În sfîrșit, strînsei lațul cu atîta putere, încît fugarul nu mai avu scăpare. Își pierdu răsuflarea și căzu.

— Țineți-l bine pînă pun mîna pe ticălos. Apoi dați-i drumul! îmi strigă Sam.

Sări și, în ciuda faptului că animalul căzut zvîrlea violent din picioare, se lipi de el.

— Acum! ordonă Sam.

Slobozii strînsoarea. Catîrul își reveni și se săltă în sus. Atunci Sam, la iuțeală, se cocoță în spinarea lui. Animalul stătu cîteva clipe nemișcat, ca încremenit de spaimă; începu apoi să sară ba înainte, ba îndărăt. Deodată se repezi brusc, pe toate patru picioarele în lături și se cabră ca o pisică furioasă. Dar Sam, mărunțelul, se ținu bine.

— Nu mă dă el jos! îmi strigă. Acum o să-și încerce ultima șansă și o s-o ia la goană. Așteptați aici; îl potolesc eu și-l aduc înapoi!

De data asta, Sam se înșelă. Catîrul nu o luă la goană, ci se aruncă fulgerător la pămînt, dîndu-se de-a berbeleacul. Bietul Sam! Putea să-i frîngă gîtul. Fu nevoit să descalece. Coborîi și eu de pe cal, apucai *lassoul* care se tîra pe pămînt și-l înfășurai în jurul unei tufe puternice. Între timp, catîrul, eliberat de călăreț, sări din nou în picioare, încercă s-o zbughească, dar tufa rezistă; *lassoul* se încordă și lațul se strînse în jurul gîtului; animalul se prăbuși iarăși la pămînt.

Retras mai la o parte, Sam Hawkens își pipăia coastele, șoldurile și făcea o mutră de parcă ar fi mîncat varză acră cu magiun de prune. Zise:

— Lăsați-o dracului de bestie! Pe asta n-o domolește nimeni, dacă nu mă-nșel.

— Atît ar mai lipsi! Nu mă las eu umilit de un catîr al cărui tată n-a fost un *gentleman*, ci măgar sadea. Va trebui să asculte. Fii atent!

Slobozii *lassoul* și mă așezai, cu picioarele desfăcute, pe animalul culcat. Cum simți că-și recapătă răsuflarea, se și ridică de jos cu mine în spinare. Acum, înainte de orice, era nevoie de o puternică strînsoare a genunchilor și întru aceasta îl depășeam cu mult pe micul Sam. Coastele calului trebuie să se moaie între

coapsele călărețului; animalul își simte mădularele strivite și se înspăimîntă de moarte. În timp ce catîrul, după vechea-i metodă, încerca să mă arunce la pămînt cum procedase adineauri cu Sam, apucai *lassoul* ce-i atîrna de gît și îl făcui colac, ținîndu-l strîns lîngă laț. De cîte ori observam că animalul dădea să se culce, spoream strînsoarea lațului; cu această manevră și cu forța genunchilor țineam catîrul în picioare. Era o luptă cruntă, cum s-ar spune, corp la corp; nădușeam din toți porii, dar catîrul asuda și mai tare; trupul îi era leoarcă și botul împroșca fulgi de spumă. Mișcările îi deveniseră mai slabe și mai necontrolate; fornăitul mînios trecu într-un fel de tuse seacă. Apoi animalul se culcă sub mine, nu din voia lui, ci din slăbiciune. Rămase așa, liniștit, cu ochii dați peste cap. Atunci răsuflai și eu adînc; mă simțeam ca și cînd s-ar fi rupt în mine toate vinele și tendoanele.

— *Heavens,* cerule, ce om! strigă Sam. Sînteți mai tare chiar decît animalul ăsta! De-ar fi să vă priviți în oglindă, v-ați speria.

— Cred și eu!

— V-au ieșit ochii din cap, buzele vi s-au umflat, fălcile s-au învinețit.

— Asta pentru că un *greenhorn* nu se dă bătut cu una, cu două, pe cîtă vreme un meșter în vînatul mustangilor, fiind mai deștept, se lasă păgubaș. Bineînțeles, după ce i se întîmplă ca propriul său cal să se agațe de un catîr și s-o pornească, în doi, la plimbare.

Mă privi mai mult decît jalnic și mă rugă plîngăreț:

— Ci tăceți odată, *sir*! Vă asigur că și cel mai destoinic vînător o poate păți la fel. Ați avut ieri și azi două zile bune.

— Sper să mai apuc și altele. În schimb, pentru dumneata au fost tare proaste. Ce-ți fac, ca să spun așa, oscioarele?

— Habar n-am! Le voi cerceta mai tîrziu. De îndată ce mă simt mai bine, mă apuc să le număr. Deocamdată îmi par zdrobite. De cînd mă știu n-am încălecat asemenea dobitoc. Sper că l-ați învățat minte!

— Nu-l vezi cum zace sfîrșit de puteri, mai-mai să ți se rupă inima? Să-i punem șaua și zăbala. Îl încaleci și pornești spre casă.

— Păi o să-și arate iar năravul!

— Ba deloc! A pătimit destul. E un animal deștept și o să te poți felicita că l-ai prins.

— Cred și eu. De altfel pusesem de la început ochii pe el. În schimb dumneavoastră, alegîndu-l pe bălan, ați făcut o mare prostie.

— Ești convins?

— Fără îndoială.

— Nu asta te întreb. Vreau să știu dacă ești convins că-l alesesem pe bălan.

— Atunci, pe care?

— Tot pe catîr.

— Ei, las-o încurcată!

— Oi fi eu *greenhorn*, dar atîta lucru știu și eu: un cal bălan nu se potrivește cu vînătorul din Vestul Sălbatic. Catîrul însă, mi-a plăcut de la prima ochire.

— Vă pricepeți la cai, nimic de zis!

— Aș dori să te pricepi și dumneata tot atît de bine la oameni, dragă Sam! Și acum vino să ridicăm animalul de jos.

Am sculat catîrul în picioare. Stătea supus și tremura tot. Nu se împotrivi nici cînd i-am pus șaua, nici cînd i-am vîrît zăbala între dinți. Și cînd Sam îl încălecă, dădu ascultare frîului, ca un cal domestic, obișnuit cu călăria.

— A mai avut stăpîn, constată mărunțelul. Și stăpînul trebuie să fi fost un bun călăreț. E evident. O fi fugit de acasă. Știți ce nume-i dau?

— Ei?

— Mary. Am călărit cîndva un catîr cu numele ăsta. Ce nevoie să-mi mai bat capul ca să-i găsesc alt nume?!

— Așadar, catîrul Mary și pușca Liddy?

— Exact. Drăguț, nu-i așa? Iar acum, dați-mi voie să vă cer un mare hatîr.

— Bucuros. Ce dorești?

— Să nu vorbiți nimănui despre pățania mea! Vă voi fi profund recunoscător.

— Prostii! Doar e un lucru de la sine înțeles și nu e nevoie de recunoștință.

— Totuși vi se cuvine. Ce-ar mai rîde banda din tabără dacă ar afla cum s-a pricopsit Sam Hawkens cu noua și grațioasa lui Mary! Ar face un haz teribil. Dacă nu divulgați nimic, am să...

— Taci, te rog! l-am întrerupt. E păcat să-ți mai bați gura în legătură cu afacerea asta. Ești dascălul și prietenul meu. Nu mai am nimic de adăugat.

Ochișorii lui mici și jucăuși se umeziră și îl auzii strigînd cu entuziasm:

— Da, sînt prietenul dumneavoastră, *sir*. Și dac-aș ști că mă îndrăgiți nițeluș, ar fi o nespusă bucurie și mîngîiere pentru bătrîna mea inimă.

Îi întinsei mîna:

— Dragă Sam, pot să-ți fac această bucurie. Fii sigur că-mi ești foarte apropiat, să zicem ca un... Ei! Ca un unchi cumsecade și curajos. Îți ajunge?

— Pe deplin, *sir*, pe deplin! Sînt fericit. Și de fericire sînt gata să vă satisfac, chiar acum, orice dorință. Vreți... vreți... de pildă, s-o mănînc pe Mary, sub ochii dumneavoastră, cu piele și păr cu tot? Sau preferați să mă transform în marinată, să mă fac tocană și să mă înghit eu însumi? Sau...

— Stai! l-am oprit, amuzat. Ar fi să te pierd în ambele cazuri: în primul rînd, ai crăpa, în al doilea, ai muri de indigestie, pentru că ți-ai consuma și peruca, iar stomacul n-ar mistui-o. Mi-ai făcut destule servicii și sper să-mi mai faci destule și de-aci încolo. Rămîi, așadar, în viață, împreună cu Mary, și mai bine vezi să ajungem cît mai repede în tabără. Vreau să lucrez.

— Să lucrați! Ca și cînd aici ați fi stat degeaba! Dacă nici asta n-a fost muncă, atunci nu mai știu cum să-i zic.

Legai cu *lassoul* calul lui Dick Stone de-al meu, și pornirăm. Mustangii, firește, dispăruseră de mult; catîrul asculta supus de călărețul său încît Sam exclamă de repetate ori în cursul drumului:

— Are școală Mary asta! Școală bună! Simt și constat la fiece pas că voi călări, de azi încolo, ca niciodată. Își amintește cele învățate mai demult și uitate apoi în familia mustangilor. Cred că n-are numai temperament, ci și caracter.

— Și dacă nu-l are, poți să i-l formezi dumneata. Nu-i încă prea bătrînă.

— Cam cîți ani îi dați?

— Cinci, nu mai mulți.

— Exact părerea mea. Voi controla mai pe urmă dac-am apreciat bine. Numai dumneavoastră vă datorez animalul. Am avut două zile rele, foarte rele, iar dumneavoastră glorioase. Ați fi bănuit oare că veți învăța atît de repede, una după alta și vînătoarea de bizoni și cea de mustangi?

— De ce nu? Aici, în vest, trebuie să te aștepți la orice. Sper să-mi însușesc și alte soiuri de vînătoare.

— Hm! Da. Vă urez să vă descurcați la fel de bine. Mai cu seamă ieri viața vă atîrna de un fir de păr. Prea v-ați expus. Nu uitați că sînteți un *greenhorn*. Șade băiatul cuminte, lasă să se apropie taurul și-l plesnește drept în ochi! Unde s-a mai pomenit așa ispravă? Sînteți încă ageamiu, nesocotiți puterea bizonului. Altă dată fiți mai prudent și nu vă încredeți prea mult în știința dumneavoastră! Vînătoarea de bizoni e extrem de primejdioasă. N-o întrece decît una singură.

— Care?

— Cea de urși.

— Nu cumva te referi la ursul negru cu botul galben?

— La baribal? Nicidecum! Acela e un animal pașnic și

blajin, pe care l-ai putea deprinde să calce rufe și să tricoteze. Mă refer la ursul *grizzly*, ursul cenușiu din Munții Stîncoși. Cum ați citit de toate, probabil că l-ați întîlnit și pe dumnealui prin cărți.

— Da.

— Bucurați-vă că nu v-a ieșit în cale. Cînd se ridică în labele dinapoi, e cel puțin cu două picioare mai înalt ca dumneavoastră; dintr-o mușcătură vă face capul chisăliță, iar cînd e atacat și îl apucă furia, nu se lasă pînă nu-l sfîșie și nu-l nimicește pe adversar.

— Sau adversarul pe el.

— Oho! Din nou iese la iveală cît de ușuratic sînteți. Vorbiți de ursul acesta puternic și de neînvins cu nepăsare, de parc-ar fi vorba de ursulețul spălător, mărunt și pașnic.

— Nu-l subapreciez chiar atîta. Însă de neînvins, cum zici dumneata, nu cred să fie. Orice fiară poate fi învinsă, deci și ursul *grizzly*.

— Și asta ați citit-o?

— Da.

— Hm! Eu cred că tocmai cărțile multe prin care ați umblat sînt pricina neseriozității de care dați dovadă. Sînteți doar un băiat destul de înțelegător, dacă nu mă-nșel. Ați fi în stare să atacați un *grizzly* așa cum ați făcut ieri cu bizonii?

— Dacă n-aș avea încotro, da!

— Dacă n-ar avea încotro! Auzi neghiobie! Orice om are încotro, numai să vrea.

— Adică, dacă e laș, o poate lua la sănătoasa. Asta vrei să spui?

— Aici nu e vorba de lașitate. Nu e nici o rușine să fugi din fața unui *grizzly*. Și, dimpotrivă, dacă-l stîrnești, e curată sinucidere.

— În cazul acesta, părerile noastre diferă. Dacă mă atacă prin surprindere și nu-mi lasă timp să fug, trebuie să mă apăr. Dacă se dă la un prieten, trebuie să-i sar prietenului în ajutor. Iată două împrejurări în care nu pot și n-am dreptul s-o șterg. Afară de asta, îmi închipui că un *westman* curajos atacă ursul *grizzly* chiar dacă

nu e strictă nevoie, pentru a face inofensivă o fiară atît de periculoasă și, la urma urmei, pentru coapsele și labele ei, care trebuie că au un gust delicios.

— Sînteți incorigibil și mă tem pentru pielea dumneavoastră. Să-i mulțumiți cerului dacă n-o să faceți nicicînd cunoștință cu asemenea coapse și labe! Deși sînt convins că nu există pe lume delicatesă mai gustoasă; întrece pînă și carnea de bivoliță.

— Cred că aici n-ai motive să tremuri pentru soarta mea. Ori există și prin părțile astea urși cenușii?

— De ce n-ar exista? Ursul *grizzly* se plimbă prin întregul masiv muntos; urmează cursul apelor și pătrunde uneori pînă-n prerie. Pe cine-l simte, vai de capul lui! Mai bine să nu vorbim!

N-am fi bănuit nici unul că în ziua următoare vom relua tema și încă la un mod cu totul diferit, căci sălbăticiunea atît de temută ne va ieși în cale. De altminteri, nici nu mai aveam timp de taifas. Ajunseserăm la tabără, care fusese mutată la o distanță apreciabilă, deoarece, în lipsa noastră, echipa înaintase cu măsurătoarea. Bancroft și cei trei experți ai săi se puseseră temeinic pe treabă; voiau să arate ce pot. Apariția noastră stîrni senzație.

— Un catîr, un catîr! De unde-l ai, Hawkens? Ia spune! De unde?

— Mi-a fost expediat direct pe adresa mea, răspunse Sam cu toată seriozitatea.

— Imposibil! De la cine, cum?

— Prin poștă, recomandat expres, cu banderolă și timbru de doi cenți. Doriți să vă arăt?

Unii izbucniră în rîs, alții înjurau. Dar Sam își atinsese scopul: nu-l mai întrebară nimic. Nu mai apucai să văd dacă măcar cu Dick Stone și cu Will Parker se dovedi mai comunicativ, căci m-am alăturat repede echipei, apucîndu-mă de măsurători. Pînă la asfințit înaintarăm atît de departe, încît a doua zi dimineață ar fi trebuit să continuăm măsurătorile în valea unde apăruseră bizonii. Seara, discutînd cu Sam, îl întrebai dacă nu cumva există riscul de a fi opriți din lucru de către alți bizoni, care, după toate

aparențele, își aveau drumul pe-acolo. Noi făcurerăm cunoștință cu o trupă de avangardă; ne puteam aștepta să apară și grosul turmei. Dar Sam era de altă părere:

— Nici pomeneală, *sir*! Bizonii nu sînt mai proști decît mustangii. Avangărzile fugărite de noi și-au avertizat întreaga trupă. Vor lua, cu siguranță, altă direcție și se vor feri cu strășnicie să mai treacă pe-aici.

Cum se crăpă de ziuă, ne mutarăm tabăra în partea superioară a văii. Hawkens, Stone și Parker n-au participat la mutarea corturilor: Sam își pusese în gînd să-și mai dreseze catîrul, iar Stone și Parker îl însoțiră în prerie, spre locul unde fusese capturat animalul și care se preta destul de bine pentru antrenamentele de călărie.

Noi, experții, ne ocuparăm mai întîi cu fixarea jaloanelor, la care ne ajutară și cîțiva dintre oamenii lui Rattler, în timp ce dînsul, împreună cu alți chiulangii, hoinărea prin împrejurimi. Am ajuns pînă în zona unde doborîsem cei doi tauri. Spre mirarea mea constatai că taurul cel bătrîn dispăruse. Cercetarăm terenul și descoperirăm o dîră lată, care se pierdea în pădurice; iarba fusese călcată pe o lățime de vreo doi coți.

— Extraordinar! Cum e posibil? exclamă Rattler. Cînd am fost aici după carne, i-am cercetat îndeaproape pe amîndoi taurii. Erau morți. Și uite că bătrînul mai era în viață!

— Crezi? îl întrebai.

— Păi! Ori vă-nchipuiți că un bivol mort mai poate să se scoale și să plece?

— Nu e musai să plece. S-ar putea să-l care cineva.

— Așa? Și cine, mă rog?

— Niște indieni, de pildă. Am descoperit mai sus urma unui picior de indian.

— Zău? Multă minte mai zace în capul unui *greenhorn*! Dacă l-au luat indienii, pe unde dracu' or fi venit?

— Or fi venit pe undeva.

— Păi, sigur! Se vede că au căzut din cer. Altminteri, ar trebui să le zărim urmele. Or, așa, e imposibil să fie vorba de indieni. Adevărul e că bivolul a mai avut viață în el și, cînd s-a trezit, a luat-o tîrîș spre pădurice; acolo desigur că și-a dat duhul. Hai să vedem!

Porni cu oamenii lui de-a lungul dîrei. Se aștepta, probabil, să merg și eu. Dar nu m-am dus. Îmi displăcuse aroganța cu care mi-a vorbit. Și, apoi, aveam treabă. În fond, mi-era indiferent ce-a devenit hoitul bătrînului taur. Mă apucai de lucru. Dar nici n-am atins bine jalonul, că din pădurice străbătură concomitent cîteva strigăte de spaimă. Răsunară vreo trei împușcături, după care vocea lui Rattler:

— Sus, în copaci, iute! Altfel sînteți pierduți! Ăsta nu știe să se cațăre!

Care „ăsta"? De cine vorbea? În clipa aceea unul din oamenii lui Rattler țîșni din pădurice, ca și cînd moartea l-ar fi apucat de mînecă.

— Ce-i, ce s-a întîmplat? îi strigai.

— Un urs, un urs uriaș, un *grizzly*! anunță el, în timp ce gonea ca din pușcă pe lîngă mine.

Atunci se auzi un glas îngrozit, cutremurător:

— Ajutor, ajutor! Văleu, m-a prins!

Așa nu urlă decît un om care vede cum se cască înaintea lui gura morții. Omul se afla, deci, în mare primejdie; trebuia să-i vin în ajutor. Dar cum? Îmi lăsasem pușca în cort, ca să nu mă deranjeze la lucru. Nu fusese o imprudență, de vreme ce noi, experții, ne aflam sub ocrotirea unor oameni înarmați. Să mă fi repezit mai întîi la cort? Între timp, bietul om ar fi fost sfîșiat. Trebuia să sar imediat în ajutorul lui. Nu aveam la mine decît cuțitul și cele două pistoale. Dar ce fel de arme sînt astea împotriva unui urs *grizzly*? Acesta e o rudă apropiată a ursului din peșteri, specie azi dispărută, și aparține mai mult timpurilor preistorice decît prezentului. Atinge o lungime de nouă picioare. Mai tîrziu aveam să răpun namile din acestea care cîntăreau cîte cinci sute

de kilograme. Forța mușchilor săi e colosală; tîrăște după el cu ușurință un cerb, un mînz sau o juncă de bizon. Călărețul nu poate să-i scape decît dacă posedă un cal extrem de iute și rezistent la fugă; altfel, ursul cenușiu îl ajunge din urmă. Datorită uriașei sale puteri, curajului și perseverenței fără margini, răpunerea unui *grizzly* este considerată de indieni ca un act de vitejie supremă.

Mă năpustii, așadar, în pădurice. Urma ducea pînă departe în interior, unde creșteau copaci înalți. Pînă acolo tîrîse ursul taurul. Și tot de acolo venise. Iată de ce nu-i zăriserăm urma; se șterse sub greutatea hoitului tîrît.

Clipa era grea. În spate vociferau colegii mei, experții, alergînd spre corturi ca să-și aducă armele; în fața mea țipau *westmenii* și răcnetul celui căzut în ghearele ursului sfîșia văzduhul.

Mă apropiam în salturi; auzeam acum și mormăitul ursului. De fapt, expresia nu e corectă, pentru că tocmai asta îl deosebește pe uriașul *grizzly* de celelalte specii de urși: dihania nu mormăie. Sunetul ce-l scoate la mînie sau durere e un horcăit, o gîfîială ciudată, puternică, precipitată.

În sfîrșit, ajunsei la fața locului. Iată și trupul bizonului, complet sfîrtecat. În dreapta și în stînga mea strigau *westmenii* urcați în copaci și simțindu-se acolo în oarecare siguranță, pentru că nu s-a mai văzut decît rareori, ca un *grizzly* să se cațăre în copac. Drept în față, dincolo de leșul taurului, cineva încercase să se urce într-un copac, dar fusese surprins de urs. Omul atîrna acum sprijinit cu pieptul de o cracă și îmbrățișînd trunchiul copacului, în timp ce ursul, ridicat în două labe, rîcîia cu ghearele coapsa și pîntecul nenorocitului. Bietul om era sortit morții! Nu-l mai puteam salva și, dacă m-aș fi întors în acea clipă, nimeni n-ar fi avut dreptul să-mi reproșeze ceva. Însă priveliștea mă impresiona teribil. Ridicai de jos una din puștile abandonate de *westmeni*. Din păcate, nu mai avea gloanțe. Atunci mă răsucii brusc, sării peste hoitul bizonului și, din toate puterile de care dispuneam, izbii în căpățîna ursului cu patul puștii. Ridicolă încercare! Pușca se sfărîmă ca sticla; nici

cu securea de măcelărie nu crăpi o asemenea țeastă. Obținui totuși un oarecare succes: abătui atenția ursului de la victima sa. Fiara întoarse capul spre mine, nu grăbit, cum ar proceda o felină sau un cîine sălbatic, ci alene, ca și cînd s-ar fi mirat de tentativa mea neghioabă. Măsurîndu-mă ochii lui mici și înfundați, ursul părea să chibzuiască dacă face să rămînă lîngă victima lui, sau să se ia după mine. Aceste clipe îmi salvară viața, căci mă fulgeră o idee, singura care mi-ar fi putut ajuta în situația dată. Scosei unul din pistoale, mă apropiai de urs, care nu-și întorsese decît capul spre mine, și trăsei de patru ori la rînd, drept în ochi, așa cum făcusem, nu departe de-aici, cu cel de-al doilea taur. Firește că totul s-a petrecut mai repede ca gîndul. Apoi sării în lături și, urmărind mișcările ursului, scosei de la brîu cuțitul de vînătoare.

Rămînînd pe loc aș fi plătit cu viața, căci fiara orbită țîșni de lîngă copac și se aruncă în direcția unde stătusem cu o clipă mai înainte. Nu dădu de mine și, cu suflarea otrăvită, cu izbituri năprasnice de labă, porni să mă caute. Se agita ca scos din minți, se răsucea pe toate patru labele, scormonea pămîntul, făcea salturi dezordonate, însă nu reușea să mă găsească, pentru că, spre norocul meu, țintisem perfect și îl orbisem. S-ar fi putut conduce după miros dar era stăpînit de atîta furie, încît nu mai uza de simțurile și de instinctul lui.

În cele din urmă își îndreptă atenția asupra rănilor sale, neglijînd pe vrăjmașul care i le provocase. Se așeză și, ridicînd capul, își trecu labele din față peste ochii însîngerați. Horcăia și își arăta colții. Mă apropiai repede și îi vîrîi de două ori cuțitul între coaste. Întinse o labă spre mine, dar sării în lături. Nu-l nimerisem în inimă și mai avu putere să mă caute, stăpînit de un nou acces de furie. Toate acestea durară vreo zece minute. Fiara pierduse mult sînge și era vizibil istovită. Se așeză iarăși ca să-și pipăie ochii. Profitai de prilej ca să-i aplic alte două lovituri de cuțit. De astă dată nimerii mai bine. Ursul căzu, pe cînd eu mă retrasei iarăși. Apoi se ridică și făcu, horcăind, cîțiva pași înainte, se clătină și căzu iar, dădu să

se ridice pe labele dindărăt, însă nu mai avu putere și se rostogoli de cîteva ori, într-un efort zadarnic de a se pune pe picioare. În sfîrșit, se întinse cît era de lung și rămase nemișcat.

— Slavă Domnului! exclamă Rattler, de sus, din copac. Gata cu bestia! Am scăpat dintr-o primejdie grozavă.

— Nu prea sesizez ce fel de primejdie te păștea, i-am răspuns. Doar ai avut destulă grijă de pielea dumitale. Poți coborî!

— Nu, încă nu. Vezi mai întîi dacă ursul e mort de-a binelea.

— E mort.

— De unde știi? Habar n-ai ce dîrzenie zace într-însul. Hai, vezi odată!

— Să fac asta pentru dumneata? Dacă vrei să te convingi, cercetează-l personal. Doar ești un *westman* renumit, pe cînd eu nimic altceva decît un *greenhorn*.

Acestea zise, mă apropiai de camaradul lui, care rămăsese agățat în copac. Nu mai răcnea, nici nu mișca. Chipul îi era crispat de groază și ochii, larg deschiși, mă fixau ca de sticlă. Carnea de pe ambele coapse îi fusese smulsă pînă la os; din pîntec îi ieșeau măruntaiele. Îmi stăpînii tulburarea și îi strigai:

— Dă-ți drumul! Te ajut să cobori!

Nu-mi răspunse și nu trăda în nici un fel că m-ar fi înțeles. Mă adresai camarazilor lui, cerîndu-le să-mi dea o mînă de ajutor. Însă faimoșii *westmeni* nu se lăsară convinși să coboare din copac pînă n-am urnit ursul din loc, întorcîndu-l de cîteva ori, ca să le dovedesc că e mort. Abia atunci se lăsară în jos și-mi ajutară să-l coborîm pe camaradul lor atît de groaznic mutilat. Nu era lucru ușor. Bietul om se încleștase de trunchiul copacului și cu greu i-am descleștat mîinile. Murise.

Acest sfîrșit tragic nu părea să-i tulbure pe „vitejii" lui Rattler; plecară fără să le pese nici de camaradul lor ucis, nici de urs. Iar șeful le spuse:

— S-a întors macazul! A vrut ursul să ne mănînce și cînd

colo, îl vom frige noi. Hai, băieți, repede, să-l jupuim de piele, să alegem carnea de pe coapse și labe!

Scoase cuțitul și îngenunche lîngă urs, gata de operație. Nu m-am sfiit să intervin:

— Trebuia să-ți arăți vitejia încercîndu-ți cuțitul asupra ursului viu. Acum ai întîrziat. Nu te mai osteni degeaba!

— Cum? sări el ca ars. Te opui să-mi tai și eu o ciozvîrtă?

— Exact, *mister* Rattler.

— Cu ce drept?

— Cu dreptul celui care a răpus ursul.

— Zău? Care *greenhorn* poate ucide un *grizzly* cu cuțitul? Noi l-am împușcat. Cum l-am zărit am și tras în el.

— Și v-ați cocoțat de urgență în copaci! Asta da, e adevărat, foarte adevărat!

— Dar gloanțele noastre îl nimeriseră; de pe urma lor a pierit, nu din cîteva înțepături pe care i le-ai aplicat dumneata pe cînd își dădea duhul. Ursul ne aparține și facem cu el ce poftim. Asta e!

Dădu chiar să se pună pe treabă, dar îl prevenii:

— Jos mîna, *mister* Rattler; altminteri te-nvăț eu să ții seama de vorbele mele. Ai înțeles?

Își înfipse totuși cuțitul în blana ursului. Atunci îl apucai – așa cum îngenunchease lîngă animalul răpus – cu ambele mîini de șolduri, îl ridicai în aer și-l repezii într-un copac, de-i trosniră ciolanele. În acea clipă de mînie nu-mi păsa dacă-i frîngeam vreun mădular. Pe cînd Rattler mai zbura pe sus, îmi smulsesem de la brîu cel de-al doilea pistol cu încărcătura neatinsă, ca să fac față unui eventual atac. Rattler se puse din nou pe picioare și, fulgerîndu-mă cu ochii turbați își scoase cuțitul, strigînd:

— Asta mi-o plătești! M-ai lovit și altă dată; am eu grijă să nu se mai întîmple a treia oară!

Dădu să mai facă un pas spre mine, dar îl amenințai cu pistolul:

— Dacă mai faci un pas, îți găuresc scăfîrlia! Jos cuțitul! Număr pînă la trei. Așadar: unu... doi...

Ținea cuțitul strîns în mînă și aș fi tras cu adevărat, poate nu chiar în cap, dar i-aș fi găurit mîna cu două-trei gloanțe. Trebuia, în sfîrșit, să-i impun respectul. Noroc că n-a mai fost nevoie să descarc pistolul. În momentul critic, răsună o voce străină:

— Ați înnebunit, oameni buni? Sînteți doar albi. Ce motiv aveți să vă dușmăniți într-atîta?! Opriți-vă!

Privirăm în direcția de unde venea glasul și văzurăm un bărbat ivit dintre copaci. Era scund, uscățiv, cocoșat. Purta veșminte și arme ca ale pieilor-roșii. Nu se deosebea bine dacă e alb sau băștinaș. Profilul lui prelung aducea parcă a indian, pe cînd culoarea feței, deși arsă de soare, părea să fi fost totuși albă. Avea capul descoperit; pletele negre îi atîrnau pînă pe umeri. Îmbrăcămintea sa era alcătuită din pantaloni de piele, dintr-o cămașă vînătorească, tot de piele și din niște mocasini simpli. Era înarmat cu o pușcă și cu un cuțit. Ochii îi erau deosebit de inteligenți și, cu toată statura lui diformă, omul nu apărea deloc ridicol. De altfel, numai oamenii răutăcioși și obtuzi strîmbă din nas cînd observă un defect sau o infirmitate fizică. Rattler aparținea acestui soi de oameni. Zărindu-l pe noul-venit pufni în rîs:

— *Hello,* de unde a mai răsărit și pocitania asta pitică? E posibil oare ca aici, în frumosul nostru vest, să existe asemenea creaturi?

Străinul îl măsură îndelung, apoi răspunse calm și măsurat:

— Fii mulțumit că ai trupul sănătos. De altfel, nu trupul e principalul, ci inima și mintea. Or, în privința asta, nu mă sfiesc să mă compar cu dumneata.

Schiță cu mîna un gest de dispreț și se întoarse spre mine:

— Dar știu că aveți ceva putere, *sir*! Ce tur de forță, să proiectezi în aer, la o asemenea distanță, un ins atît de greu! Mă tem că nu prea aveți pereche. O plăcere să privești, zău așa!

Lovi cu vîrful mocasinului hoitul ursului și continuă, cu o nuanță de regret:

— Așadar, iată exemplarul după care umblam noi! Am venit prea tîrziu. Păcat!

— Ați vrut să-l vînați? întrebai.

— Da. I-am descoperit ieri urma și am bătut regiunea de-a lungul și de-a latul, în cruciș, în curmeziș. Iar acum, cînd am ajuns în sfîrșit la fața locului, trebuie să constatăm cu regret că lucrul s-a făcut fără noi.

— Observ, *sir*, că vorbiți la plural. Nu sînteți singur?

— Nu. Mai sînt încă doi *gentlemeni*.

— Cine?

— Vă voi spune după ce voi afla cine sînteți dumneavoastră. Știți că pe aceste meleaguri nu poți fi niciodată destul de prudent. Te întîlnești mai degrabă cu oameni răi decît cu semeni cumsecade.

Rostind acestea, își mută privirea spre Rattler și spre ai lui. Apoi reluă, amical:

— În definitiv, un *gentleman* se cunoaște din prima clipă și-ți cîștigă pe loc încrederea. Am ascultat din întîmplare ultima parte a discuției voastre și-mi dau oarecum seama cum stau lucrurile.

— Sîntem experți, *sir*, îl lămurii. Un inginer-șef, patru specialiști, trei călăuze și doisprezece *westmeni* însărcinați cu securitatea.

— Hm! Nu prea faceți impresia unui bărbat care are nevoie de ocrotire. Va să zică sînteți experți. Vă aflați aici în interes de serviciu?

— Da.

— Și ce însărcinări aveți?

— Măsurăm și jalonăm traseul pentru o cale ferată.

— Care va trece prin această regiune?

— Exact.

— Ați cumpărat, așadar, terenul?

Ochii îi deveniră mai ageri, chipul mai grav. Părea că interogatoriul lui are motive serioase.

— Sînt angajat pentru măsurători, îi explicai. Muncesc în branșa mea și nu mă preocup de alte probleme.

— Da, da! Sper însă că știți care e situația. Terenul pe care vă aflați aparține indienilor apași din tribul mescalerilor. Pot să afirm cu toată hotărîrea că aceștia nici nu au vîndut pămîntul, nici nu l-au cedat în vreun fel oarecare.

— Și ce te privesc pe dumneata lucrurile astea? interveni Rattler cu glas răstit. Nu te băga unde nu-ți fierbe oala. Vezi-ți de treburile dumitale!

— Asta și fac, *sir*, pentru că sînt eu însumi un apaș, un mescalero.

— Dumneata?! Îți arde de glume? Trebuie să fie cineva orb ca să nu observe că ești alb!

— Vă înșelați. Decît să vă luați după pielea mea, mai bine întrebați-mă de nume. Mă cheamă Klekih-Petra.

În limba apașilor, ale cărei dialecte nu le cunoșteam pe atunci, acest nume înseamnă „Părintele-Alb". Rattler părea să mai fi auzit numele, căci, afectînd o admirație ironică, făcu un pas înapoi și exclamă:

— Ah, Klekih-Petra, vestitul dascăl al apașilor! Păcat că sînteți cocoșat; trebuie că nu-i ușor să convingeți pe haimanalele alea roșii să nu vă ia în rîs.

— O, nu face nimic, *sir*. Sînt obișnuit ca haimanalele să rîdă de mine. În schimb, oamenii cu mintea întreagă n-o fac. Și acum, că știu cine sînteți și ce căutați, pot să vă spun cine sînt însoțitorii mei. Cel mai bine ar fi să vi-i arăt.

Strigă un cuvînt indian și dinăuntrul pădurii se iviră două făpturi extrem de interesante; se apropiau de noi încet, cu prestanță. Erau indieni, tată și fiu după asemănare.

Cel în vîrstă avea trupul bine legat și statura mai mult mijlocie. Atitudinea lui respira noblețe și mișcările trădau o mare

agilitate fizică. Chipul lui grav, autentic indian, era mai puțin prelung și colțuros decît al majorității băștinașilor. Privea calm, aproape blajin, cu o concentrare lăuntrică profundă care impunea, probabil, respect membrilor de rînd ai tribului. Umbla cu capul descoperit. Părul negru, lung și împletit, se aduna ca un coif împodobit cu o pană de vultur, semn al rangului său de șef, de căpetenie. Purta mocasini, jambiere cu ciucuri și un surtuc de vînătoare din piele durabilă, croit simplu. La cingătoare avea un cuțit și cîteva pungi pline cu acele mărunțișuri de care un om al vestului nu se poate lipsi. Punguliță cu „medicamente" îi atîrna de gît alături de „pipa păcii" cu vatra scobită în lut sfînt. Strîngea în mînă o pușcă cu două țevi, cu patul prins în ținte de argint. Era arma care, mai tîrziu, sub denumirea „Pușca de argint", avea să aducă fiului său, Winnetou, o uriașă celebritate.

Tînărul purta veșminte aidoma cu ale tatălui său, dar lucrate cu mai multă eleganță. Mocasinii – împodobiți cu păr de porc ghimpos, iar jambierele și surtucul de vînătoare – tivite cu fir roșu. Și de gîtul lui atîrna o punguliță cu „medicamente" și un calumet, adică pipa păcii. Drept arme avea, ca și bătrînul, un cuțit și o pușcă cu două țevi. Umbla și el cu capul descoperit și cu părul strîns în chică. Numai pana de vultur lipsea. Atît de lung îi era părul, încît, în ciuda strînsorii, cădea bogat și greu pe umeri. L-ar fi invidiat orice femeie pentru asemenea păr des, frumos și negru ca abanosul. Chipul acestui tînăr apărea și mai nobil decît al bătrînului, iar pielea obrajilor, de un arămiu deschis, reflecta nuanțe ușoare de bronz. Avea, pe atunci, după cum am ghicit și mi s-a confirmat mai tîrziu, exact vîrsta mea și făcu asupră-mi, chiar din prima clipă, o impresie profundă. Presimțeam că e un suflet bun și înzestrat cu înalte calități. Ne cîntăream reciproc cu priviri lungi, cercetătoare și mi se părea că deslușesc în ochii lui serioși, umbriți și catifelați, un licăr prietenos, asemenea unui salut pe care soarele l-ar trimite, printre nori, pămîntului.

— Iată prietenii și însoțitorii mei, rosti Klekih-Petra. Acesta e Inciu-Ciuna, adică „Soarele-cel-bun", marea căpetenie a

mescalerilor, recunoscut ca șef și de celelalte triburi de apași. Iar aici stă Winnetou, fiul lui, care, cu toată tinerețea lui, numără de pe acum mai multe fapte vitejești decît zece vieți de războinici luate laolaltă. Numele lui va fi cîndva celebru pe tot cuprinsul savanelor și al Munților Stîncoși.

Prezentarea suna cam exaltat, însă – după constatările mele de mai tîrziu – nu era deloc exagerată. Rattler rîse în batjocură:

— Un țîngău ca ăsta să fi comis atîtea fapte? Zic dinadins „comis", căci isprăvile lui trebuie să fi fost numai hoții, pungășii, tîlhării. Las' că știm noi. Roșii nu se țin decît de furturi și prădăciuni.

Era o insultă gravă. Cei trei străini se prefăcură a nu-l fi auzit. Se apropiară de urs și îl priviră atent. Klekih-Petra se aplecă să-l vadă mai îndeaproape.

— A murit de cuțit, nu de glonț! constată el.

Ascultase, probabil, disputa cu Rattler și voia să confirme că adevărul e de partea mea.

— Rămîne de văzut, replică Rattler. Ce știe un dascăl cocoșat despre vînătoarea de urși? Jupuim fiara de piele și atunci vedem limpede care a fost rana mortală. Nu permit nici unui *greenhorn* să-mi fure dreptul meu.

Winnetou se aplecă și el asupra ursului, pipăi rănile și, ridicîndu-se, mă întrebă:

— Cine i-a înfipt cuțitul?

Vorbea o englezească foarte curată.

— Eu, am răspuns.

— De ce tînărul meu frate alb nu a tras cu pușca?

— Nu aveam la mine decît cuțitul.

— Dar văd aici niște puști!

— Astea nu-mi aparțin. Stăpînii lor le-au părăsit și s-au cățărat în copaci.

— Cînd umblam pe urmele ursului, am auzit din depărtare un răcnet de spaimă. De unde venea glasul acela?

— De aici.

— *Uf!* Numai veverițele și nevăstuicile se refugiază în

pomi cînd se apropie dușmanul. Bărbatul, însă, trebuie să lupte și dacă are curaj va găsi și puterea de a învinge, oricît de primejdios ar fi animalul. Tînărul meu frate alb a dovedit curaj. Atunci de ce i se spune *greenhorn*?

— Fiindcă mă aflu pentru întîia oară și de puțină vreme aici, în vest.

— Fețele palide sînt oameni ciudați. La ei un tînăr care cutează, înarmat doar cu cuțitul, să se apropie de ursul *grizzly*, e poreclit *greenhorn*; în schimb, cei care, de frică, se cuibăresc prin copaci și urlă îngroziți, se cred niște *westmeni* destoinici. Oamenii roșii sînt mai drepți. La ei, viteazul nu poate trece niciodată drept laș, nici lașul drept viteaz.

— Fiul meu a rostit adevărul, încuviință tatăl într-o englezească mai puțin corectă. Acest tînăr curajos cu fața albă nu mai e un *greenhorn*. Cine ucide în felul acesta un *grizzly* merită cinstirea unui erou. Iar dacă o face pentru a-și salva camarazii care s-au refugiat în copaci, atunci trebuie să se aștepte la mulțumiri și nu la ofense din partea lor. *Howgh!* Să ieșim în cîmp deschis și să vedem ce caută fețele palide în acest ținut.

Cîtă deosebire între însoțitorii noștri albi și acești indieni atît de disprețuiți! Fără să fi avut vreo obligație, doar din spirit de dreptate, oamenii roșii au intervenit în favoarea mea. Gestul cerea și curaj. Nu erau decît trei la număr și nu știau cîți inși eram noi; dacă își atrăgeau dușmănia *westmenilor* noștri, fără îndoială că se expuneau unei primejdii reale. La aceasta, însă, păreau a nu se fi gîndit.

Trecură încet, demn, pe lîngă noi și ieșiră din pădurice. Îi urmarăm. Inciu-Ciuna observă jaloanele înfipte în pămînt, se opri, își întoarse calm privirea spre mine și întrebă:

— Ce se petrece aici? Vor fețele palide să măsoare pămîntul?

— Da.

— În ce scop?

— Se va construi un drum pentru calul de foc.

Din ochii lui fugi liniștea, calmul acela meditativ. Luceau mînioși acum. Mă întrebă precipitat:

— Te numeri și tu printre oamenii însărcinați să măsoare pămîntul?

— Da.

— Și ai lucrat?

— Da.

— Și ești plătit?

— Da.

Mă cîntări din ochi, disprețuitor. Și glasul său trăda revoltă cînd se adresă lui Klekih-Petra:

— Învățăturile tale sînt frumoase, dar nu se potrivesc cu viața. Iată un tînăr alb, cu inima vitează și cu ochi cinstiți. Dar cînd îl întrebi ce caută aici, afli că e plătit ca să ne fure pămîntul. Oamenii albi pot fi mai plăcuți sau mai urîți la față, dar toți au unul și același suflet.

Sincer vorbind, n-aș fi găsit argumente în apărarea mea; mă simțeam rușinat pînă-n adîncul conștiinței. Șeful indian avea dreptate; era întocmai cum spusese dînsul. Cum să mă mai mîndresc de profesiunea mea de topograf, cu principiile mele morale și cu credința în Dumnezeu?

Inginerul Bancroft rămăsese în cort împreună cu ceilalți trei experți. Urmăriseră de acolo, printr-o deschizătură, lupta mea cu ursul. Abia cînd ne văzură sosind, riscară să iasă din ascunziș; se arătară surprinși, chiar uimiți de prezența celor trei indieni; firește că ne întîmpinară cu întrebări. Voiau să afle cum am scăpat de urs. Atunci Rattler se grăbi să spună:

— Noi l-am doborît și la prînz îi mîncăm labele, iar pulpa o păstrăm pentru diseară.

Cei trei străini se uitară la mine, să vadă dacă permit asemenea lăudăroșenii mincinoase.

— Eu susțin, observai calm, că ursul a pierit de cuțitul meu. Iată aci trei cunoscători care confirmă faptul. Dar poate că

atîta nu-i de ajuns. Cînd se întorc Hawkens, Stone și Parker, să decidă ei și mă voi supune. Pînă atunci, ursul rămîne neatins.

— Pe dracu'! Doar n-o să mă iau după judecata lor! explodă Rattler. Mă duc cu oamenii mei, spintec ursul, și cui se încumetă să-mi stea împotrivă îi ciuruiesc burta cu pistolul!

— Nu mai face pe grozavul, *mister* Rattler, că acuși îți moi oasele! Eu nu mă tem de pistolul dumitale cum te-ai temut dumneata de urs. Pe mine nu mă faci să mă cațăr în pomi; asta să-ți intre-n cap! Vreți să vă duceți în pădure? Mă rog, n-am să vă reține. Dar aștept să vă ocupați de camaradul vostru ucis, care trebuie înmormîntat. Doar n-o să-l lăsați acolo!

— Cum, a murit cineva? întrebă speriat Bancroft.

— Da, Rollins, răspunse Rattler. Bietul om a plătit cu viața din cauza prostiei altuia. S-ar fi putut salva.

— Ce vorbești?! Din a cui prostie?

— Era gata să se urce, ca și noi, în copac; ar fi avut tot timpul. Dar acest *greenhorn* s-a repezit prostește și a stîrnit fiara. Ei, și ursul, înfuriat, s-a năpustit pe bietul Rollins și a rupt carnea de pe el.

De astă dată Rattler mersese prea departe cu calomnia. De mirare, îmi pierise glasul. Să înfățișeze astfel lucrurile chiar în prezența mea! Eram la capătul răbdării. Mă adresai, deci, hotărît, lui Rattler:

— Asta-i convingerea dumitale, *mister*?

— *Yes!* făcu el fără să șovăie.

Și, așteptîndu-se la un atac, își scoase pistolul.

— Va să zică Rollins s-ar fi putut salva, dar l-am împiedicat eu?

— *Yes!*

— Eu știu însă că ursul îl înșfăcase încă înainte de sosirea mea.

— Minciună!

— *Well*, atunci ai să simți adevărul!

Acestea zise, i-am smuls cu mîna stîngă pistolul și cu dreapta i-am tras o palmă, încît a zburat vreo șase-opt pași și s-a rostogolit la pămînt. Sări însă în picioare, trase cuțitul din teacă și se repezi la mine ca o fiară turbată. Parai lovitura cu brațul stîng și îl izbii cu pumnul drept în obraz. Pramatia căzu buștean la picioarele mele.

— *Uf, uf!* făcu mirat Inciu-Ciuna, uitînd, de admirație, obișnuitul calm indian. Dar în clipa următoare se și văzu pe fața lui că regretă acest omagiu necontrolat.

— Asta zic și eu! Figura lui Shatterhand! constată expertul Wheeler.

Fără să dau atenție acestor vorbe, nu-i pierdeam din ochi pe camarazii lui Rattler. Erau vădit furioși, dar nimeni nu îndrăznea să mă atace. Mormăiau, înjurau între ei, dar atît.

— Ocupați-vă mai serios de Rattler, *mister* Bancroft, mă adresai inginerului-șef. Nu i-am făcut nici un rău și-mi caută ceartă cu lumînarea. Mă tem să nu ajungem aici, în tabără, la ciomăgeală și chiar la omor. Concediați-l sau, dacă preferați, plec eu.

— Oho, *sir*, chiar așa de prost nu stau lucrurile!

— Ba da, chiar foarte prost. Iată aci cuțitul și pistolul lui. Cînd își va veni în fire, nu i le restituiți pînă nu se va fi calmat. Vă declar solemn, nu fac decît să-mi apăr pielea, și dacă mă mai amenință cu arma îl împușc fără multă vorbă. Dumneavoastră mă numiți *greenhorn*, dar cunosc și eu legile preriei. Pe acela care mă amenință cu cuțitul sau cu glonțul am dreptul să-l împușc pe loc.

Firește că rostisem toate acestea nu numai pentru Rattler, ci și pentru *westmenii* lui, care tăceau cu toții mîlc.

Acum Inciu-Ciuna îi vorbi inginerului-șef:

— Urechea mea a auzit că ești mai-marele peste aceste fețe palide. Așa e?

— Da, confirmă inginerul.

— Atunci aș vrea să discut cu tine.

— Ce?

— Ai s-o afli. Văd că stai în picioare. Cînd se adună la sfat, bărbații trebuie să șadă.

— Vrei să fii oaspetele nostru?

— E cu neputință. Cum să fiu oaspete cînd de fapt tu te afli pe pămîntul meu, în pădurile mele, în văile mele, în patria mea? Cine sînt fețele palide de colo, care se apropie?

— De-ai noștri.

— Atunci să vină și ei la sfat.

Sam, Dick și Will se întorceau de la călărie. Ca *westmeni* încercați, nu fură prea surprinși de prezența indienilor, dar se arătară îngrijorați aflînd cine anume erau tatăl și fiul.

— Și cine-i a treia persoană? mă întrebă Sam.

— Klekih-Petra, așa îl cheamă. Rattler i-a zis dascăl.

— Klekih-Petra, învățătorul? Ah, îl știu din auzite, dacă nu mă-nșel. E un tip misterios, un alb care trăiește de mult printre apași. Pare să fie misionar sau chiar preot. Mă bucură că-l văd. Lasă că-i aflu eu odată rostul, hi-hi-hi-hi!

— Dacă va fi și el de acord.

— Doar n-o să mă muște de nas! S-a mai întîmplat ceva?

— S-a întîmplat.

— Adică?

— Ceva foarte serios.

— Ei, hai, dați-i drumul!

— Am săvîrșit o faptă de care m-ai prevenit ieri.

— Habar n-am despre ce spuneți! V-am prevenit eu de multe.

— Ursul *grizzly*.

— Cum... unde... ceee?! A trecut pe-aici?

— Și ce mai urs!

— Dar unde? Glumiți, desigur!

— Nu glumesc deloc. Aici, jos, în pădurice. Tîrîse după el hoitul taurului celui bătrîn.

— Formidabil! Și așa ceva să se petreacă tocmai în absența mea! Aveți victime?

— A murit un om, unul Rollins.

— Și dumneavoastră? Mă-ntreb ce-ați făcut? Sper că v-ați ținut deoparte.

— Da.

— Excelent! Dar nu prea-mi vine să cred.

— Crede și fii liniștit. Ursul nici nu m-a zgîriat măcar. În schimb, am reușit să-i bag de patru ori cuțitul între coaste.

— Deștept, n-am ce zice! Nu cumva l-ați atacat cu cuțitul?

— Ce era să fac? N-aveam pușca la mine.

— Guguman! *Greenhorn*! Auzi dumneata, își cară pînă aici cogeamite doborîtorul de urși, iar cînd răsare ursul, apelează la cuțit în loc să tragă cu pușca! Cine-ar crede! Și cum s-a întîmplat?

— Cum-necum, însă Rattler susține că dînsul a răpus fiara, nu eu.

Îi povestii amănuntele, precum și conflictul cu Rattler.

— Ușuratic mai sînteți! mă mustră Sam. Nici n-a văzut individul cum arată un *grizzly* și se repede la el, ca și cînd ar avea de-a face cu un cățeluș! Trebuie să văd și eu chiar acum, pe loc, animalul. Dick, Will, haideți! Să judecăm ce ispravă va fi făcut iarăși *greenhornul* ăsta!

Era gata să plece. Dar tocmai atunci Rattler își reveni din leșin și Sam îl avertiză:

— Ascultă-ncoa *mister* Rattler, am o vorbuliță! Te-ai legat iarăși de prietenul meu. Dacă mai îndrăznești o dată, voi avea grijă să fie și ultima oară. Răbdarea mea s-a sfîrșit. Ține minte!

Plecă însoțit de Stone și de Parker. Furios și crispat, Rattler mă săgetă cu privirea plină de ură, dar nu rosti un cuvînt. Se vedea însă că seamănă cu o bombă gata să explodeze.

Indienii și Klekih-Petra se așezaseră tustrei în iarbă. Inginerul-șef ședea în fața lor. Discuția încă nu începuse. Voiau să aștepte înapoierea lui Sam și să-i asculte concluzia. Omulețul reveni în grabă, strigînd încă de departe:

— Ce neghiobie să tragi într-un *grizzly* și să fugi! Dacă

nu te ține cureaua, nu tragi, îi dai pace. Atunci nici el nu te atacă. Sărmanul Rollins! Arată îngrozitor! Ei, cine a doborît ursul?

— Eu! sări Rattler.

— Dumneata? Cu ce?

— Cu pușca.

— *Well*, e adevărat. Așa a fost.

— Cred și eu!

— Ursul a murit împușcat.

— Așadar, îmi aparține! Ați auzit, oameni buni? Sam Hawkens mi-a dat dreptate! triumfă Rattler.

— Cum să nu! Glonțul dumitale a trecut pe lîngă căpățîna ursului și i-a ciupit vîrful urechii. Or, se știe că un biet ursuleț ca ăsta, vreau să spun un *grizzly*, moare subit dintr-o ciupitură, hi-hi-hi-hi! Și dac-ați tras mai mulți într-însul, atunci aflați că, de spaimă, ați nimerit pe de lături; numai un singur glonț i-a zgîriat urechea; altă urmă de glonț nu există. În schimb, se constată patru răni adînci provocate de cuțit: două lîngă inimă și alte două chiar în inimă. Ei, cine a înjunghiat ursul?

— Eu! mă anunțai.

— Singur?

— Singur.

— Atunci vînatul e al dumneavoastră. Dar procedînd în spirit de echipă, dumneavoastră luați blana, iar carnea se împarte tuturor. Cum anume o împărțim, hotărîți personal. Așa e obiceiul în Vestul Sălbatic. Ce-ai de spus, *mister* Rattler?

— Du-te dracului!

Blestemă printre dinți și o luă în direcția carului, unde se afla butoiașul cu rachiu. Îl văzui umplîndu-și paharul și golindu-l dintr-o dată. Bănuiam că va bea pînă la neștire.

Așadar, chestiunea fusese lămurită. Acum Bancroft îl invită pe șeful indian să-și formuleze dorința.

— Nu e o dorință. E ordin, răspunse semeț Inciu-Ciuna.

— Nu primim ordine! îl corijă, la fel de semeț, inginerul.

Pe chipul apașului trecu o umbră; dar se stăpîni și reluă pe un ton reținut:

— Fratele meu alb va fi atît de bun să-mi răspundă la cîteva întrebări, dar să-mi spună adevărul. Are el o casă în țara lui?

— Am.

— Poate și o grădină?

— Da.

— Și ar îngădui fratele meu ca vreun vecin să taie drum prin această grădină?

— Nu.

— Țările de după Munții Stîncoși și de la răsărit de Mississippi sînt ale fețelor palide. Ce-ați zice dacă indienii ar veni acolo și s-ar apuca să construiască o cale ferată?

— Ar fi alungați.

— Fratele meu grăiește adevărat. Iată însă că fețele palide vin aici, pe pămîntul nostru, ne răpesc mustangii, ne ucid bivolii, caută aur și pietre scumpe. Iar acum mai vor să taie și un drum lung pentru calul lor de foc. Pe acest drum vor veni din ce în ce mai mulți, vor năvăli asupra noastră, ne vor lua și puținul cu care am rămas. Ce să facem în cazul acesta?

Bancroft tăcea.

— Nu cumva drepturile noastre pot fi călcate în picioare? Vă ziceți creștini, vorbiți de iubirea între semeni. Și, în același timp, credeți că aveți dreptul de a fura și jecmăni, iar nouă ne cereți purtare cinstită. Așa arată dragostea? Susțineți că Dumnezeul vostru e părintele tuturor oamenilor, fie roșii sau albi. Nu cumva pentru noi e tată vitreg și pentru voi tată bun? Oare nu e aceasta țara oamenilor roșii? Ne-ați răpit-o. Și ce am primit în schimb? Jale, jale și restriște! Ne mînați îndărăt și ne înghesuiți mereu mai mult; peste puțin ne vom înăbuși. De ce o faceți? De nevoie? Nu vă ajunge cît aveți? Alta e pricina. În țările voastre mai încap foarte mulți oameni, dar lăcomia nu vă dă pace. Fiecare din voi rîvnește să stăpînească o țară; pe cînd omului roșu, adevăratului stăpîn,

nu-i lăsați un locșor unde să-și culce capul. Klekih-Petra, care șade aici, lîngă mine, mi-a vorbit de cartea voastră sfîntă. Cică ar scrie într-însa că cel dintîi om a avut doi feciori, din care unul l-a răpus pe celălalt și sîngele a strigat la cer. Ce se întîmplă acum cu cei doi frați, cel roșu și cel alb? Nu sînteți voi ucigașul Cain, iar noi sărmanul Abel, al cărui sînge strigă la cer? Și încă mai pretindeți să ne lăsăm uciși fără să ne apărăm? Nu! Noi ne apărăm și ne vom apăra! Ne-ați alungat din loc în loc, tot mai departe și mai departe. Acum ne-am așezat aici. Credeam să ne odihnim, în sfîrșit, și să răsuflăm. Și uite că veniți iarăși ca să treceți drumul de fier prin inima noastră. Oare nu avem și noi același drept pe care-l ai și tu asupra casei și grădinii tale? Dac-ar fi să ne luăm după legile noastre, ar trebui să vă ucidem pe toți. Dar noi nu cerem decît ca măcar legile voastre să ne considere oameni ca și pe voi. Faceți oare așa? Nu! Legile voastre au două fețe. Le întoarceți după cum vă place. Tu zici că vrei să tai pe aici un drum. Ne-ai cerut permisiunea?

— N-am nevoie de ea.

— Și de ce nu ai nevoie? Sînteți aici în țara voastră?

— Așa cred.

— Greșești. Ne-ai cumpărat cumva pămîntul?

— De ce să-l cumpăr?

— Ți l-am dăruit?

— Mie unuia, nu.

— Nici altcuiva. Dacă ești om cinstit și te-a trimis cineva să construiești aici drumul, trebuia să-l întrebi mai întîi cu ce drept o face. Și dacă ți-ar fi spus că are acest drept, atunci să-i fi cerut dovezi. Tu, însă, nici nu l-ai întrebat, nici dovezi nu i-ai cerut. Vă interzic să mai înaintați cu măsurătorile!

Rostise ultimele cuvinte apăsat, cu dîrză hotărîre. Acest om mă uluia. Citisem multe cărți despre indieni, despre felul lor de a vorbi, dar încă nu auzisem o asemenea cuvîntare. Inciu-Ciuna se exprima într-o englezească limpede, curentă; logica lui, ca și vocabularul, erau cele ale unui om cultivat. Să-i fi datorat oare aceste cunoștințe lui Klekih-Petra, „învățătorul”?

Inginerul-șef se afla în mare încurcătură. Dac-ar fi vrut să fie cinstit și sincer, n-ar fi găsit nici o ripostă acestor învinuiri. Ce-i drept, încercă să le combată, dar nu avea la îndemînă decît false subtilități, răstălmăciri, sofisme. Iar cînd șeful indian îl puse din nou la punct, strîmtorîndu-l, Bancroft apelă la mine:

— Dar, *sir*, nu auziți ce se discută? Interveniți și dumneavoastră, rostiți un cuvînt!

— Mulțumesc, *mister* Bancroft, dar eu mă găsesc aici nu în calitate de avocat, ci de expert. Procedați și în această chestiune după propria dumneavoastră voință. Eu am sarcina să măsor terenul, nu să țin discursuri.

Atunci șeful apașilor interveni categoric:

— Nici nu aștept discursuri. Am declarat că nu vă tolerez aici. Doresc să vă întoarceți chiar astăzi de unde ați venit. Hotărîți dacă vă supuneți sau nu. Eu și fiul meu Winnetou vă lăsăm singuri. Revenim după un răgaz pe care fețele palide îl numesc o oră. Atunci îmi veți da răspunsul. Dacă părăsiți aceste locuri, rămînem frați; dacă nu, dezgropăm securea războiului. Aceasta o spune Inciu-Ciuna, căpetenia tuturor apașilor. Am zis! *Howgh!*

Howgh este o expresie indiană, care întărește cele spuse, un fel de „amin", sau italienescul „basta", adică „așa rămîne", „așa va fi și nu altfel".

Se ridică și Winnetou îi urmă exemplul. Plecară, depărtîndu-se fără grabă și dispărînd apoi după un cot al văii. Klekih-Petra rămase locului. Inginerul-șef îi ceru sfatul. La care „învățătorul" răspunse:

— Faceți cum credeți, *sir*! Personal, sînt cu totul de partea șefului. Se comite o adevărată crimă față de rasa roșie. Dar fiind și eu alb, știu că indianul se opune în van. Dacă veți pleca, mîine vor veni alții care să ducă la capăt opera voastră. Mă simt totuși dator să vă previn: Inciu-Ciuna nu glumește.

— Încotro s-a dus?

— După cai, ca să-i aducă încoace.

— Ați venit călare?

— Bineînțeles. Am ascuns caii după ce observasem apropierea ursului. Vizuina unui *grizzly* n-o cauți călare.

Se ridică și plecă de lîngă noi pentru a evita alte întrebări și stăruințe. Mă luai totuși după el.

— Îmi permiți, *sir*, să vă însoțesc? Vă promit să nu vă deranjez întru nimic, nici cu vorba, nici cu fapta. O fac numai pentru că mă interesează enorm Inciu-Ciuna și Winnetou.

Nu mă grăbii să-i mărturisesc că și dînsul îmi stîrnește mult interes.

— Poftim, acceptă Klekih-Petra, însoțiți-mă cîțiva pași. M-am izolat de albi și de preocupările lor; nici nu mai vreau să știu de ei. Dar dumneavoastră îmi plăceți. Haide să ne plimbăm împreună. S-ar părea că sînteți cel mai înțelegător dintre toți oamenii aceștia. Oare mă-nșel?

— Sînt cel mai tînăr aici și îmi lipsește abilitatea. Poate că nici n-am să ajung vreodată prea abil. Pesemne că de aceea și fac impresia unui om cu inimă bună și cu bun-simț.

— Nu aveți destulă abilitate? Orice american este mai mult sau mai puțin versat în materie.

— Nu sînt american.

— Dar ce, dacă nu vă supără întrebarea?

— Nu am nici un motiv să-mi reneg patria. Sînt german.

— German? înălță el mirat capul. Atunci, dragul meu compatriot, fii binevenit! Se vede că de aceea m-am simțit din prima clipă atras către dumneata... Privește-mă, așadar: sînt un german care a devenit apaș desăvîrșit! Nu ți se pare ciudat?

— Nicidecum. Căile Domnului par uneori ciudate, dar sînt, de fapt, foarte firești.

— Căile Domnului! De ce vorbești despre Dumnezeu și nu despre providență, soartă, *fatum*?

— Pentru că sînt creștin și nu vreau să fiu lipsit de Dumnezeu.

— Ai dreptate și ești un om fericit! Da, ai dreptate: Căile Domnului par adesea neobișnuite, sînt însă totdeauna foarte firești.

— Cele mai mari minuni sînt consecințele unor legi naturale și cele mai obișnuite fenomene ale naturii sînt mari minuni. Un german, un om studiat, un învățat, și acum indian în toată regula; pare miraculos, nu-i așa? Dar împrejurările care m-au adus aici sînt într-adevăr foarte firești.

Chiar dacă la început acceptase cu oarecare rezervă să-l însoțesc, acum părea bucuros să-și descarce inima. Mi-am dat foarte curînd seama că are un caracter deosebit, dar am evitat să-i pun vreo întrebare, oricît de neînsemnată, privind trecutul lui. În ciuda discreției sale, Klekih-Petra se interesă îndeaproape de condițiile existenței mele. I-am dat explicații amănunțite, așa cum părea să aștepte din parte-mi. Ne depărtasem nu prea mult de corturi și ne așezarăm la umbra unui arbore. Acum puteam să-i observ mai bine trăsăturile feței și expresia. Viața săpase brazde adînci pe figura lui, desene ale mîhnirii, dungi chinuite ale îndoielii, zigzaguri ale sărăciei, grijilor și privațiunilor. De cîte ori ochii acestui om trebuie să fi privit cu încruntare, cu mînie, cu teamă sau cu disperare! Dar acum ochii săi erau limpezi și calmi, ca un lac de pădure cu adîncimi străvezii, netulburate de nici o adiere de vînt, dar în care nu poți vedea ce zace în străfund.

După ce aflase despre mine tot ce l-ar fi putut interesa, dădu din cap și rosti gînditor:

— Te afli abia la începutul luptei de al cărei sfîrșit mă apropii eu. Numai că, pentru dumneata, lupta va fi exterioară, nu un zbucium profund al conștiinței... La mine a fost altfel. Eu l-am pierdut pe Dumnezeu de cînd mi-am părăsit patria... Am pribegit din țară în țară, am încercat de toate, fără să-mi găsesc nicăieri liniștea. De cîte ori nu m-am aflat în pragul sinuciderii! Pentru a-mi întări sufletul, m-am retras de lume și de oameni și m-am refugiat la marginile civilizației... Aici l-am găsit pe omul roșu împotrivindu-se desperat pieirii. Vedeam ucigași zdrobindu-i pieptul; mi se chircea

inima de durere, de revoltă și mînie. Soarta îi era pecetluită; nu-l puteam salva. Dar m-am dus printre apași și m-am deprins cu felul lor de a fi. Am fost primit cu încredere și am dobîndit succese. Aș vrea să-l cunoști mai bine pe acest Winnetou care, de fapt, e opera mea. Tînărul acesta e deosebit de capabil. Dac-ar fi fost fiul vreunui domnitor european, ar fi ajuns un mare comandant de oști sau un glorios prinț al păcii. Dar ca urmaș al unei căpetenii de indieni, se va pierde împreună cu întreaga lui rasă. Tare aș vrea să fiu pînă în ziua morții alături de el, în orice pericol sau nenorocire! Doar e copilul meu spiritual; îl iubesc mai mult decît pe mine însumi și, dacă mi-ar fi dat norocul să-mi nimerească în inimă glonțul care i-ar fi destinat, atunci aș muri bucuros în locul lui, cu gîndul că prin aceasta îmi răscumpăr păcatele săvîrșite cîndva.

Tăcu și își înclină fruntea. Eram adînc mișcat. Îmi dădeam seama că, după o asemenea mărturisire, orice replică ar suna strident. Îi luai mîna într-a mea și i-o strînsei cu toată căldura. Îmi înțelese gestul, încuviință din cap și-mi strînse la rîndul lui mîna. Trecu un lung răstimp pînă să reia vorba.

— Nu știu ce m-a făcut să-ți destăinuiesc toate astea. Te văd acum pentru întîia oară și poate că nu ne vom mai revedea. Dar uite, ciudat, mi s-a muiat deodată inima și mă simt trist. E o „tristețe" care nu mă doare. Mă simt ca și cum ar cădea frunzele de toamnă. Oare această frunză a vieții mele cum se va rupe ea din arborele veșniciei? Se va desprinde lin, firesc și pașnic? Sau se va frînge prea timpuriu?

Privi melancolic în josul văii. Se zăreau venind de acolo Inciu-Ciuna și Winnetou. Veneau călare, ducînd de frîu și calul lui Klekih-Petra. Ne ridicarăm în picioare și pornirăm spre tabără. Ajunserăm odată cu apașii. Rattler stătea sprijinit de car, buhăit și aprins la față; se holba la noi. Băuse atît de repede și fără măsură, încît atinsese limita; nu mai putea. Groaznic om, decăzut și cretinizat! Avea o privire rea și vicleană, ca un taur gata de atac. Am hotărît în sinea mea să nu-l pierd din ochi.

Inciu-Ciuna și Winnetou descălecară și veniră spre noi. Stăteam acum cu toții într-un cerc larg.

— Cum s-au hotărît frații mei albi: rămîn sau pleacă? întrebă căpetenia.

Inginerul-șef plasă o idee de compromis care se născuse între timp în capul lui:

— Chiar dacă am vrea să plecăm, ne mai trebuie cîtva timp pînă primim ordinul cuvenit. Expediez chiar astăzi un curier la Santa Fe pentru noi dispoziții. Abia după aceea voi fi în măsură să vă dau răspunsul.

Ideea nu era chiar proastă; pînă să se întoarcă curierul, am fi putut termina lucrările. Dar șeful apașilor o respinse ferm:

— N-am să aștept atîta. Frații albi trebuie să-mi răspundă imediat.

Între timp, Rattler își umpluse încă un pahar cu rachiu și se apropia de noi. Credeam că se va lega de mine, dar el se adresă indienilor, bălăbănindu-și limba în gură.

— Dacă *indenii* trag un pa'ar cu mine, atunci le facem pe plac și ne cărăm, al'minteri: țțț! Să înceapă ăsta tînăru'. Uite, mă Winnetou, bea apa de foc!

Și-i întinse paharul. Winnetou refuză și se dădu cu un pas înapoi.

— Cum, mă, nu vrei să tragi o dușcă cu mine? Va să zică mă ofensezi? Na! Îți arunc rachiul în față, indian afurisit! Dacă nu-ți con vine să-l bei, atunci linge-l!

Înainte ca vreunul dintre noi să-l fi putut opri, bețivanul zvîrli conținutul paharului cu rachiu în obrazul tînărului apaș. Pentru indieni un asemenea gest e o jignire cumplită și totuși bețivanul se bucură de toleranță; Winnetou îi repezi doar un pumn în față, atît de puternic, încît provocatorul căzu la pămînt.

Apoi Rattler se ridică, făcînd vizibile eforturi. Mă pregăteam să intervin, bănuind că va trece la acte de violență. Dar nu se petrecu nimic. Îl fixă doar ca turbat pe tînărul apaș și, clătinîndu-se printre blesteme, se întoarse la butoiul lui.

Winnetou își șterse fața și, ca și tatăl său, păstră o expresie neschimbată, împietrită, care nu trăda deloc furtuna dinăuntru.

— Mai întreb o dată, reluă Inciu-Ciuna, întreb pentru ultima oară: Vor părăsi fețele palide, încă astăzi, această vale?

— Nu avem voie să plecăm, fu răspunsul.

— Atunci plecăm noi. Pace nu mai poate fi.

Mai făcui o încercare de conciliere, dar în van; cei trei se îndreptară spre caii lor. Atunci răsună glasul lui Rattler:

— Cărați-vă la naiba, potăi roșii! Dar pentru pumnul ce l-am primit, tu, ăla tînărul, ai să-mi plătești!

Neașteptat de repede, judecînd după starea în care se găsea, își smulse pușca din car și o puse la ochi, țintind asupra lui Winnetou. Acesta stătea nemișcat și fără nici o acoperire. Glonțul amenința să-l lovească. Totul se petrecuse cu atîta iuțeală, încît nici o eschivă nu l-ar fi putut salva. Atunci Klekih-Petra strigă, cuprins de spaimă:

— La o parte, Winnetou!

Sări în fața tînărului apaș, ocrotindu-l. Pușca trosni, Klekih-Petra, descumpănit de forța loviturii, își duse mîna la piept, se clătină cîteva clipe și căzu. Dar în același moment se prăbuși și Rattler, izbit în obraz de pumnul meu. Mă repezisem la el pentru a-l împiedica să tragă, însă prea tîrziu. Exclamații de groază izbucniră din toate piepturile.

Numai cei doi indieni rămaseră tăcuți. Îngenunchează lîngă omul care-și jertfise viața în numele dragostei pentru prietenul său și-i cercetară în liniște rana. Glonțul îl lovise foarte aproape de inimă; sîngele țîșnea gîlgîind. Mă apropiai și eu în grabă. Klekih-Petra zăcea cu ochii închiși; fața îi pălea din ce în ce, pustiindu-se.

— Ia-i capul pe genunchi, l-am îndemnat pe Winnetou. Dacă va deschide ochii și te va zări, moartea îi va fi mai ușoară.

Winnetou mă ascultă fără a rosti un cuvînt. Nici nu clipea. Privea țintă la fața muribundului. Acesta își ridică încet

pleoapele și îl văzu aplecat asupra lui; un surîs fericit se răspîndi pe chipul său palid. Șopti:

— *Winnetou, si-ya* – Winnetou, fiul meu!

Privirea-i aproape stinsă păru să caute pe cineva. Mă recunoscu și-mi vorbi în germană:

— Rămîi cu el... credincios lui... opera mea... s-o continui...

Își întinse brațul a rugă. Îi luai mîna într-a mea.

— Așa va fi. Te asigur. Așa va fi!

Înfățișarea lui deveni ciudată, nefirească; rosti cu vocea din ce în ce mai slabă:

— Frunza mea cade... frîntă... nu lin... ușor... e ultima ispășire... mor așa... așa... cum am dorit...

Acum înțelegeam mai bine semnificația spovedaniei lui... „Voința providenței", spusese el.

Își împreună mîinile; încă un șuvoi de sînge izbucni din rană; capul îi căzu într-o parte. Își dăduse sufletul.

Își dorise să moară cîndva pentru Winnetou. Cît de repede i s-a împlinit dorința!

Winnetou culcă în iarbă capul mortului, se ridică încet și-l privi întrebător pe Inciu-Ciuna. Am rupt tăcerea:

— Iată-l acolo pe ucigaș. Eu l-am lovit. Faceți cu el ce credeți de cuviință!

— Apă de foc!

Doar atît, trei cuvinte, rosti șeful apașilor. Dar cu cîtă înverșunare și dispreț!

— Vreau să fiu prietenul și fratele vostru. Merg cu voi. Vorbele îmi scăpară de pe limbă aproape fără voia mea. Inciu-Ciuna mă scuipă în obraz ca pe o scîrbă:

— Cîine rîios! Tîlhar plătit de-ai tăi ca să ne furi pămîntul! Încearcă numai să ne urmezi, că te fărîm!

Pe oricare altul, dacă mi-ar fi vorbit astfel, l-aș fi luat în pumni. Și totuși, de ce n-am ripostat? Simțeam oare că merit, ca un intrus, ca un nechemat în țară străină, această corecție? Am

tolerat-o poate mai mult din instinct. Dar prietenia nu mai puteam să le-o ofer, în ciuda făgăduinței ce o dădusem lui Klekih-Petra.

Coechipierii mei amuțiseră asistînd la cele întîmplate. Se întrebau ce vor face apașii. Aceștia, făcînd totală abstracție de prezența noastră, suiră cadavrul pe cal și-l legară strîns de șa; apoi încălecară, potriviră trupul mortului în așa fel, încît făcea impresia unui călăreț viu și, în sfîrșit, porniră, susținîndu-l de ambele părți, în pasul măsurat și solemn al cailor. Nu proferară nici o injurie, nici un cuvînt de răzbunare; nici nu-și mai întoarseră privirile spre noi; și tocmai faptul acesta era de rău augur, mai rău decît în cazul cînd ne-ar fi amenințat cu o moarte cumplită.

— A fost groaznic și perspectiva se arată și mai gravă! observă Sam Hawkens. Uite-l colo pe ticălos; tot mai zace în nesimțire de pe urma rachiului și a pumnului dumneavoastră. Ce facem cu el?

Nu dădui nici un răspuns. Pusei șaua pe cal și pornii în neștire. Trebuia să fiu singur ca să-mi revin cît de cît după acest înfricoșător coșmar ce se derulase într-o jumătate de oră.

Se întuneca de-a binelea cînd, ostenit și lînced, zdrobit trupește și sufletește, mă înapoiam în tabără...

Pagină intenționat goală

III. WINNETOU ÎNCĂTUȘAT

În timpul absenței mele, pentru a nu fi obligați să care ursul la prea mare distanță, oamenii își mutară tabăra în apropierea pădurii unde zăcea namila ucisă de mine. Era un *grizzly* atît de greu, încît a fost nevoie de efortul conjugat a zece bărbați voinici pentru a-l scoate din pădurice și a-l tîrî pînă la focul ce fusese încins.

Cu toată ora tîrzie, la întoarcerea mea, toți, afară de Rattler, erau încă treji. Nelegiuitul își continua somnul beției; a trebuit să fie dus pe sus și căzu în iarbă ca un butuc. Sam jupuise ursul, lăsînd carnea neatinsă. După ce-am descălecat și mi-am dus calul la conovăț, venii și eu lîngă foc.

— Pe unde-mi umblați, *sir*? mă întrebă Sam. V-am așteptat în chinuri; ne lăsa gura apă și nu-l puteam căsăpi pe moș Martin fără să fiți de față. Deocamdată l-am dezbrăcat de blană. Mare meșter o fi fost blănarul; i-a croit-o exact pe măsură; nici pomeneală de cută, hi-hi-hi-hi! Sper că veți fi de acord, nu-i așa? Ei și acum stabiliți, vă rog, cum să-l împărțim. Am vrea să frigem o bucățică înainte de culcare.

— Îl împărțiți cum credeți! am răspuns. Carnea e a tuturor.

— *Well*, atunci să vă spun ceva. Partea cea mai bună sînt labele; nu se află pe lume ceva mai gustos. Numai că trebuie să stea un timp pînă se fezandează. Delicioase devin labele ursului abia cînd viermii încep să colcăie în ele. Dar nu putem aștepta pînă

atunci; mă tem că apașii vin curînd să ne tulbure masa. E de preferat deci să frigem chiar de îndată labele și să ne desfătăm cu ele înainte ca pieile-roșii să ne vină de hac. Aveți ceva împotrivă, *sir*?

— Nu, nimic.

— *Well*, atunci să ne apucăm de treabă! Poftă de mîncare avem, dacă nu mă-nșel.

Detașă labele de restul trupului și întocmi porții, cîte una de fiecare persoană. Mie îmi reveni porția cea mai bună, tăiată de la un picior din față; o înfășurai în hîrtie și o pusei deoparte, pe cînd ceilalți se grăbiră să-și frigă hartanele lor. E drept că-mi era foame, însă oricît de paradoxal ar părea, nu aveam poftă de mîncare. Din pricina călăriei îndelungi și obositoare, simțeam nevoia să mănînc, dar îmi era cu neputință să iau ceva în gură. Nu reușeam să alung din minte scena crimei. Mă vedeam alături de Klekih-Petra; îi auzeam glasul ca într-o ultimă spovedanie și mă obsedau ultimele sale vorbe rostite ca într-o presimțire a apropiatei morți. Da, frunza vieții sale nu s-a desprins cu ușurință și lin; fusese smulsă cu forța și anume de către un semen de-al lui. Și de ce și în ce fel! Ucigașul zăcea acolo, încă beat și năuc. Aș fi vrut să-l împușc, dar îmi era scîrbă de dînsul. Același dezgust îi determinase, probabil și pe cei doi apași să nu-l răsplătească pe merit. „Apa de foc", atît spusese Inciu-Ciuna, cu cel mai adînc dispreț. Cîte învinuiri, cîte imputări nu cuprindeau aceste cuvinte!

Dacă mă consola totuși ceva în această sîngeroasă întîmplare, era faptul că bietul Klekih-Petra murise lîngă inima celui drag și că propria-i inimă captase glonțul destinat lui Winnetou. Dar rugămintea lui de a-i continua opera, de a face legămînt de prietenie cu tînărul apaș? De ce să-mi fi adresat tocmai mie această rugăminte? Cu puține minute înainte își exprimase îndoiala că am putea să ne revedem vreodată; așadar, nu credea că drumul vieții mele ar putea duce în lumea apașilor; și iată că, pe neașteptate, îmi încredințează o sarcină a cărei îndeplinire e în strînsă legătură cu această lume. Să fi fost o vorbă spusă la întîmplare? Să fie dat muribunzilor, în clipa cînd se despart de viață, cînd o aripă a

sufletului lor flutură deja „dincolo", să întrevadă viitorul? S-ar zice că așa este, pentru că, mai tîrziu, mi-a fost menit să-i împlinesc într-adevăr dorința, deși acum se părea că întîlnirea cu Winnetou nu-mi poate aduce decît pierzania.

Și de ce, mai ales, m-am grăbit să-i dau muribundului promisiunea mea? Din milă? Probabil. Dar mai exista un motiv, chiar dacă în clipa respectivă nu eram conștient de el: Winnetou mă impresionase profund, ca nimeni altul pînă atunci. Era exact de vîrsta mea și totuși cît de superior mie! Sesizasem aceasta din prima clipă... Limpezimea gravă, mîndră a ochilor săi catifelați, siguranța calmă a ținutei și a fiecărui gest, precum și umbra melancolică a unei mîhniri adînci și tainice pe care credeam că o deslușesc pe chipul lui frumos și tînăr mă cuceriseră subit. Cît de impunătoare îi era purtarea, ca și aceea a tatălui său! Orice alt om, fie alb sau roșu, s-ar fi năpustit de îndată asupra ucigașului și l-ar fi omorît; ei însă nu l-au învrednicit cu nici o privire și chipurile lor n-au tresărit măcar, n-au trădat nici o fărîmă din ceea ce se petrece în adîncul inimii. Și pe asemenea oameni îi dușmănim!... Ședeam așa, tăcut, în timp ce colegii mîncau cu poftă carnea friptă; ședeam ghemuit lîngă foc și-mi scurmam gîndurile; pînă ce Sam Hawkens mă trezi din meditație:

— Ce-i cu dumneavoastră, *sir*? Nu vă e foame?

— Nu mănînc.

— Așa? Și vă dedați la exerciții intelectuale! N-ar trebui să vă lăsați în voia acestui obicei. Și pe mine mă zgîndărește întîmplarea de adineauri, ba chiar foarte mult; însă un *westman* trebuie să se deprindă cu asemenea incidente. Nu degeaba li se spune acestor ținuturi *the dark and bloody grounds*, adică întunecoase și însîngerate. Vă asigur că terenul de aici e îmbibat la fiece pas cu sînge, iar insul care posedă un nas atît de simțitor, încît nu suportă mirosul sîngelui, mai bine rămîne acasă și bea apă îndulcită. Nu vă puneți povestea la inimă și dați-mi lăbuța aceea, să v-o frig.

— Mulțumesc, Sam; nu, zău, nu mănînc! V-ați decis ce faceți cu Rattler?

— Am discutat, firește, cazul.

— Ei și ce pedeapsă ați stabilit?

— Pedeapsă?! Credeți că e nevoie de pedeapsă?

— Hotărît lucru.

— Așa! Și cum socotiți să procedăm? Să-l ducem cumva la San Francisco, la New York sau la Washington și să-l dăm în judecată pentru crimă?

— Fleacuri! Noi înșine sîntem autoritatea care are dreptul să-l judece. Trebuie să se supună legilor vestului.

— Ia te uită cîte știe acest *greenhorn* despre legile Vestului Sălbatic! Nu cumva v-ați ostenit pînă încoace, din bătrîna Germanie, ca s-o faceți pe judecătorul suprem? Ori sînteți rudă cu Klekih-Petra sau măcar prieten?

— Știi bine că nu.

— Iată punctul principal. Într-adevăr, Vestul Sălbatic are legile sale specifice, trainice. Vestul cere ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sînge pentru sînge, cum scrie în Biblie. Dacă se săvîrșește un omor, cel îndreptățit poate să-l ucidă pe făptaș fără întîrziere, sau ia ființă un tribunal care dă verdictul și-l execută imediat. Astfel ne debarasăm de ticăloșii care, altminteri, ar sări în capul vînătorilor cinstiți.

— Ei bine, să alcătuim un tribunal.

— Pentru asta e nevoie mai întîi de un acuzator.

— Eu voi fi acuzatorul.

— Cu ce drept?

— Cu dreptul omului care nu poate tolera ca o asemenea crimă să nu fie pedepsită.

— *Pshaw!* Vorbiți exact ca un *greenhorn*. Vă puteți constitui acuzator în două ipoteze: mai întîi, dacă cel ucis v-a fost rudă, prieten sau camarad; ceea ce nu e cazul, ați recunoscut și dumneavoastră. În al doilea rînd, ați putea deveni acuzator al ucigașului dacă ați fi chiar, dumneavoastră cel ucis, hi-hi-hi-hi! Sînteți cumva respectivul?

— Ascultă, Sam, chestiunea nu e dintre acelea care se pretează la spirite!

— Știu, știu! Am precizat lucrurile numai pentru a nu da loc la confuzii; fiindcă, în cazul unui omor, cel dintîi care ar avea dreptul sfînt de a cere pedepsirea ucigașului ar fi, desigur, însăși victima. Prin urmare, nu aveți nici o justificare să vă dirijați în acuzator și ne aflăm cu toții în aceeași situație. Iar unde nu există acuzator, nu poate fi nici judecător. Lipsește, așadar, temeiul de a forma un tribunal.

— Va să zică, Rattler să scape nepedepsit?!

— Nicidecum. Nu vă pripiți! Vă dau cuvîntul meu că-și va primi răsplata tot atît de sigur cum glonțul plecat din buna mea Liddy își atinge ținta. Las' că vor avea grijă apașii.

— Atunci pedeapsa ne va lovi și pe noi!

— Foarte probabil. Dar vă imaginați că, ucigîndu-l pe Rattler, am evita primejdia? Toți sîntem o apă. Apașii nu-l consideră numai pe el drept asasin, ci și pe noi; cu siguranță că, dacă le cădem în mîini, ne tratează ca atare.

— Chiar dacă ne dezbărăm de el?

— Chiar și atunci. Ne curățăfără să întrebe dacă Rattler se mai află printre noi. Dar cum ați vrea să scăpăm de el?

— Să-l alungăm.

— În privința asta, ne-am și sfătuit. Am ajuns la concluzia că, mai întîi, n-avem dreptul să-l alungăm din mijlocul nostru și, al doilea, chiar de-am avea un asemenea drept, n-ar fi cuminte s-o facem.

— Zău, Sam, nu te-nțeleg! Dacă un om nu mi-e pe plac, mă despart de el. Dar încă un ucigaș! Sîntem oare obligați să tolerăm mai departe printre noi o astfel de canalie și pe deasupra un bețivan înrăit, care ne poate provoca noi și noi încurcături?

— Din păcate, sîntem obligați. Rattler a fost angajat, ca și noi, adică eu, Stone și Parker, pentru paza dumneavoastră și numai cei care l-au angajat, care îl plătesc au calitatea să-l concedieze. Trebuie să ne menținem în cadrul legal.

— Cadru legal! Față de cine? Față de un om care calcă în picioare zi de zi legile umane!

— Ei și! Admit că teza dumneavoastră e foarte justă; totuși, nu trebuie să comitem o greșeală, sub pretext că altul a comis o crimă, vă spun cinstit: înainte de toate, respectul autorității. De aceea noi, *westmenii*, care ținem eventual loc de autoritate, avem toate motivele să ne păstrăm reputația neștirbită. Și pe urmă, dați-mi voie să vă întreb, ce-ar face Rattler dacă l-am alunga?

— Îl privește!

— Și pe noi de asemenea! Căci am fi în orice clipă amenințați; aproape sigur că ar umbla să se răzbune. E de preferat, deci, să rămînă printre noi, sub ochii noștri, decît să-l gonim și pe urmă dumnealui să ne dea tîrcoale și să expedieze cui vrea el cîte un glonț în cap. Sper că acum veți fi și dumneavoastră de acord.

Vorbind astfel, mă privi cu tîlc și-mi făcu semn cu ochiul către oamenii lui Rattler. Îl pricepui bine: dacă l-am pedepsi, probabil că aceștia ar face cauză comună cu banditul.

Îmi spuneam și eu la fel. Nu aveam nici o încredere în ei. De aceea i-am răspuns lui Sam:

— Înțeleg. După ce mi-ai expus situația, recunosc și eu că e preferabil ca lucrurile să meargă de la sine. Acum însă, mă îngrijorează apașii. Nu încape îndoială că vor reveni ca să ne-o plătească.

— Se vor întoarce, de bună seamă și aceasta cu atît mai sigur, cu cît n-au proferat nici o amenințare. Au procedat nu numai foarte demn, dar și foarte înțelept. Dacă s-ar fi răzbunat pe loc și presupunînd că n-am fi ripostat, ceea ce nu prea cred, atunci numai Rattler și-ar fi luat porția. Dar ei ne condamnă pe toți, pentru că știu că Rattler e dintr-ai noștri și pentru că, din pricina măsurătorilor, ne socotesc dușmani trimiși aici ca să le răpească țara și avutul. Iată de ce s-au stăpînit și ne-au părăsit fără să ridice măcar un deget împotriva noastră. Cu atît mai sigur e că se vor întoarce pentru a pune mîna pe noi toți. Dacă izbutesc, atunci ne așteaptă

o moarte chinuitoare și lungă, fiindcă stima de care se bucura la ei Klekih-Petra cere o îndoit și întreit de cumplită răzbunare.

— Și toate acestea din pricina unui bețivan! Vor veni, desigur, în număr mare.

— Absolut! Întrebarea e cînd vor veni. Am avea încă timp să ne retragem; ar însemna însă să lăsăm totul în părăsire și lucrul, aproape gata, să rămînă neterminat.

— Asta trebuie s-o evităm, chiar dacă n-ar fi decît pe jumătate posibil.

— Cînd puteți încheia lucrările, dacă-i dați zor? Cum credeți?

— Cam în cinci zile.

— Hm! După cîte știu, apașii nu au prin împrejurimi nici o așezare; cei mai apropiați mescaleri se află cel puțin la trei zile călare de aici. Dacă nu mă-nșel, Inciu-Ciuna și Winnetou, ținînd seama de transportul cadavrului, vor avea de călărit cam patru zile înainte de a-și mobiliza oamenii, apoi trei zile pentru înapoiere, fac în total șapte. Prin urmare, dacă apreciați că vă trebuie cinci zile, sînt de părere că puteți îndrăzni să continuați măsurătorile.

— Și dacă socoteala dumitale e greșită? Cei doi apași pot, deocamdată, să lepede cadavrul într-un loc sigur și să se întoarcă pentru a ne lovi pe ascuns. E foarte probabil. La fel, s-ar putea să întîlnească în drum o trupă de-a lor; e chiar de presupus că au prieteni pe aproape; m-ar mira ca doi indieni și pe deasupra căpetenii, să plece din satul lor fără nici un fel de însoțitori. Și cum sezonul vînătorii de bizoni a început, mai apare și eventualitatea ca Inciu-Ciuna și Winnetou să facă parte dintr-un grup de vînători aflați prin împrejurimi, de care s-au despărțit vremelnic. Toate acestea trebuiesc luate în seamă, dacă e să judecăm lucrurile cu toată prudența.

Sam Hawkens clipi cu unul din ochișorii lui se strîmbă a mirare și exclamă:

— *Good luck!* Deștept mai sînteți și, vai, prea înțelept ați

grăit! Astăzi puiul e cu mult mai isteț decît găina, dacă nu mă-nșel. Dar, ca să fiu sincer, ceea ce-ați spus nu e chiar de lepădat. Vă dau deplină dreptate. Trebuie să socotim toate probabilitățile. De aceea e necesar să aflăm încotro au apucat-o cei doi apași. Cum se crapă de ziuă, le iau urma.

— Merg și eu, se oferi Will Parker.

— Și eu! sări Dick Stone.

Sam Hawkens se gîndi o clipă, apoi răspunse:

— Rămîneți frumușel pe loc. E nevoie să stați aici. Înțeles?

Și se uită semnificativ spre oamenii lui Rattler. Avea dreptate. Dacă acești inși dubioși rămîn aici de capul lor, n-ar fi exclus ca, de îndată ce șeful s-ar trezi, să se dedea la scene neplăcute. Era deci mai bine ca Stone și Parker să nu plece din tabără.

— Totuși, Sam, nu te poți hazarda de unul singur! obiectă Will.

— Aș putea, dac-aș vrea. Dar nu vreau! replică Sam. Găsesc eu însoțitor.

— Pe cine?

— Pe *greenhornul* ăsta. Și arătă spre mine.

— Nu, nu-i permit să plece, se opuse inginerul-șef.

— De ce, *mister* Bancroft?

— Am nevoie de el.

— Aș putea să știu pentru ce anume?

— Pentru lucru, se înțelege. Ca să terminăm în cinci zile, ne trebuiesc toate forțele. Nu mă pot lipsi de nimeni.

— Ah, da, toate forțele... Pînă acum n-ați prea folosit toate forțele; mai curînd a trebuit să muncească unul singur pentru toți; ei bine, să lucreze acum toți pentru unul.

— *Mister* Hawkens, doar n-ai de gînd să-mi poruncești?! Îți interzic!

— Să nu exagerăm. O simplă remarcă e departe de-a fi un ordin.

— Dar așa sună!

— Posibil, nu vreau să vă contrazic. Cît despre lucrările

dumneavoastră, nu cred să întîrzie chiar atît de mult, dacă mîine veți avea patru inși în loc de cinci. Înțelegeți, nu-i așa, că am un anume motiv să-l iau cu mine pe acest tînăr *greenhorn*, poreclit Old Shatterhand.

— Îmi dai voie să aflu și eu motivul?

— De ce nu? Vreau să vadă și dînsul cum mă furișez pe urmele indienilor, să învețe cum se deslușește o urmă; ar putea să-l intereseze și să-i folosească.

— Dar pe mine nu mă interesează.

— Știu. Mai am însă și un alt motiv; drumul pe care urmează să pornesc e pe alocuri destul de primejdios. Așadar, e în avantajul nostru reciproc să fiu însoțit de un fecior zdravăn, care, pe deasupra, știe să și mînuiască perfect doborîtorul de urși.

— Nu pricep întru cît acest lucru ar fi în avantajul nostru.

— Nu? Mă miră. Sînteți, de altfel, un *gentleman* neobișnuit de inteligent, răspunse Sam, nu fără o nuanță de ironie. Ce-ați zice, de pildă, dac-aș da peste niște dușmani ce se îndreaptă spre tabăra noastră și care mi-ar face felul? Cine v-ar mai putea pune în gardă asupra primejdiei ce vă paște? Ați fi atacați prin surprindere și uciși toți pînă la unul. Dar avîndu-l cu mine pe acest *greenhorn*, care cu mîinile lui de cucoană poate culca la pămînt, dintr-o lovitură, pe cel mai puternic adversar, am toate șansele să mă întorc teafăr. Sînteți de acord?

— Hm! Înțeleg.

— Și acum vine principalul: trebuie să-l iau mîine cu mine ca să nu se iște iarăși cine știe ce conflict care s-ar termina prost. Știți că Rattler îi poartă pică. Și cînd acest amator de rachiu se va dezmetici dimineața, e foarte probabil să se repeadă la omul care l-a scos din funcțiune astăzi pentru a doua oară. Trebuie, cel puțin mîine, să-i ținem departe unul de altul. Vi-l las pe Rattler, de care n-am nevoie și-l iau pe dumnealui. Mai aveți ceva împotrivă?

— N-am. Să plece.

— *Well*. Sîntem înțeleși! constată Sam și, întorcîndu-se spre mine, continuă: Ați auzit ce treabă grea vă așteaptă mîine.

Se prea poate să n-avem clipă de răgaz nici pentru mîncare sau odihnă. Vă întreb în consecință, dacă nu v-ați hotărît să devorați barem o părticică din laba de urs.

— Ei, în cazul acesta, hai să încerc!

— Încercați. Ajunge și atît. Cunosc eu problema, hi-hi-hi-hi! O singură încercare și nu vă mai opriți pînă nu consumați toată porția. Dați-o încoace, să v-o frig. Un *greenhorn* nu se pricepe în astfel de operații. Fiți atent și învățați cum se procedează! Altă dată, de-ar fi să mai prepar asemenea delicatesă, nu păpați nimic; o mănînc eu toată.

Sam, dragul de el, nu vorbea fără temei: de îndată ce opera fu gata și dădui de gustul fripturii, mă năvăli o poftă de mîncare cum de mult nu încercasem; uitai de preocupările mele și mîncai și mîncai pînă la ultima firimitură.

— Ați văzut! Se bucură Sam. Pariez că e mult mai plăcut să mănînci dintr-un *grizzly* decît să te lupți cu el. Ați constatat-o pesemne și singur. Acum mai tăiem cîteva bucăți zdravene din coapsă și le punem la frigare. Mîine le luăm la drum ca provizii; în asemenea deplasări se poate să n-ai timp pentru vînătoare și nici posibilitatea să aprinzi focul. Dumneavoastră, *sir*, culcați-vă și trageți un pui de somn; pornim în revărsat de zori și avem nevoie de toată vigoarea trupului.

— *Well*, mă duc la culcare. Dar mai întîi, ia spune, ce cal ți-ai ales pentru mîine?

— Ce cal? Nici unul.

— Atunci?

— Auzi întrebare! Vă imaginați că am să încalec un crocodil sau ca să zic așa, vreo altă pasăre? Călăresc pe catîrul meu, pe Mary.

— Eu n-aș face-o.

— Și de ce, mă rog?

— Încă nu-ți cunoști suficient animalul.

— În schimb, mă cunoaște el. Îmi poartă un respect grozav, dobitocul, hi-hi-hi-hi!

— Totuși, la o expediție cum e aceea de mîine, nu strică să fim foarte prevăzători, să chibzuim cu grijă. Un cal nesigur poate să strice totul.

— Într-adevăr? rîse Sam.

— Da, subliniai. Știu că fornăitul unui cal poate costa viața călărețului.

— Ah, știți și asta? Deștept băiat, n-am ce zice! Tot din cărți ați cules-o?

— Exact.

— Mi-am închipuit! Trebuie că e nespus de interesant să citești asemenea cărți. Dacă n-aș fi *westman*, m-aș duce în est, m-aș instala comod pe o canapea și aș citi numai povești frumoase despre indieni. Cred că așa poți ajunge grăsun și rotofei, deși nu te-alegi cu laba de urs decît pe hîrtie. Sînt foarte curios dacă bunii *gentlemeni* care scriu asemenea istorii au trecut vreodată dincolo de Mississippi!

— Probabil că majoritatea au trecut.

— Așa? Credeți?

— Cred.

— Eu nu. Am serioase motive să mă îndoiesc.

— Și motivele ar fi...?

— Vi le spun, *sir*. Știam și eu cîndva scrisul, dar l-am uitat; astăzi n-aș mai fi în stare să-mi așternumele pe hîrtie sau pe tăbliță de școlar. O mînă care a strunit atîta vreme caii, a tras cu pușca, a mînuit cuțitul și *lassoul* nu se mai pretează să mîzgălească pe hîrtie tot felul de bazaconii, Un *westman* sadea cu siguranță că a uitat scrisul; iar dacă nu ești *westman*, ce te apuci, mă rog, să scrii despre lucruri pe care nu le cunoști?!

— Hm! Ca să scrii o carte despre vest nu e nevoie să stai aici pînă se înțepenesc degetele și nu mai poți scrie.

— Hodoronc-tronc! Ce-am susținut eu? Am spus că numai un *westman* destoinic ar putea scrie ca lumea, adică potrivit adevărului; dar vedeți, un astfel de om nu se apucă să scrie.

— De ce?

— Fiindcă nu-i trece prin minte să părăsească vestul ăsta, unde nu se prea găsesc călimări. Preria e ca marea: cine a cunoscut-o și a îndrăgit-o nu se mai desparte de ea. Toți acești scriitorași n-au habar ce înseamnă vestul; dacă l-ar fi cunoscut, n-ar fi șters-o de aici pentru a înnegri apoi cu cerneală sute de pagini. Asta-i părerea mea și tare mă tem că am dreptate.

— Nu prea. Cunosc, de pildă, pe unul care a îndrăgit aceste locuri și vrea să ajungă vînător iscusit. Se va întoarce, totuși, din cînd în cînd, în lumea civilizată, ca să scrie cărți despre Vestul Sălbatic.

— Ce vorbiți! Cine-o fi? întrebă Sam, privindu-mă curios.

— Ai putea să-l ghicești.

— Să-l ghicesc? Zău? Nu cumva chiar dumneavoastră?

— Eu.

— Măi, să fie! Vreți, prin urmare, să intrați în tagma trîntorilor care scriu cărți?

— Eventual.

— Lăsați-vă, *sir*, de ideea asta, vă rog din tot sufletul. Dacă vă apucați de asemenea lucru, atunci vă duceți pe copcă, zău așa!

— Mă îndoiesc.

— Iar eu o susțin sus și tare. Pot să și jur! strigă el cu patimă. Aveți măcar cea mai slabă idee de viața ce vă așteaptă?

— De ce n-aș avea?

— Ei?

— Călătoresc prin lume, cunosc țări și popoare și mă întorc, din timp în timp, acasă, în patrie, ca să aștern netulburat pe hîrtie impresiile și întîmplările trăite.

— Și cu ce scop, pentru Dumnezeu? Asta n-o înțeleg.

— Cu scopul de a fi un mentor al cititorilor mei și, între altele, ca să cîștig parale.

— *Zounds!* Mentor al cititorilor! Și să cîștige parale! *Sir*, sînteți într-o ureche, dacă nu mă-nșel! Cititorii nu vor învăța nimic de la dumneavoastră, fiindcă nu vă pricepeți la nimic. E posibil oare ca un *greenhorn* împăiat să ajungă mentorul cititorilor săi? Vă

asigur că nu veți găsi cititori nici de leac! Și explicați-mi, vă rog, de ce adică, pentru numele tuturor sfinților, tocmai dumneavoastră v-ați băgat în cap să deveniți mentor și încă mentorul unor cititori inexistenți?! Nu există destui dascăli pe lumea asta? E nevoie să sporiți tagma lor?

— Ascultă-ncoa', Sam, a fi dascăl e o profesiune extrem de serioasă, chiar sacră.

— *Pshaw!* Un *westman* e mult mai important, de mii de ori mai important! Asta o știu, pentru că sînt și eu *westman*, cîtă vreme dumneavoastră abia dacă ați deprins să vă ștergeți nasul. Încît va trebui să mă opun categoric intenției dumneavoastră de a deveni mentorul cititorilor și de a cîștiga pe deasupra și bani! Ce idee! Absolut fistichie! Ia spuneți, cît costă o carte din acelea pe care ați vrea s-o scrieți?

— Un dolar, doi, chiar trei, depinde cît e de mare.

— Bun! Și cît costă o blană de biber? Cam cît? Un puitor de capcane cîștigă incomparabil mai mult decît un mentor al cititorilor care, dac-ar avea nenorocul să vă citească, n-ar învăța decît prostii. Vreți să cîștigați bani! Aici, în vest, e o treabă cît se poate de ușoară. Banul se află peste tot, în prerie, în pădurile virgine, printre stînci și în fundul apelor. Și ce trai mizerabil ați duce ca scriitor! În locul apei limpezi din izvoarele vestului, ați bea cerneală neagră și cleioasă; v-ați roade pana de gîscă în loc să degustați labe de urs și coapse de bivol; deasupra capului ați avea nu cerul albastru, ci tavanul scund, coșcovit; sub picioare, în locul ierbii moi și verzi, o dușumea de scînduri, numai bună să provoace dureri de șale. Aici călăriți pe un dereș, dincolo pe un fotoliu desfundat. Aici, pe ploaie sau furtună, puteți culege mană cerească; acolo, la primul strop de ploaie, vă acoperiți capul cu umbrele roșii sau verzi. Aici sînteți un om liber, voios, cu arma în mînă; acolo stați ghemuit la masa de scris și vă irosiți puterile chinuind condeiul sau creionul... ei, mă opresc aici, ca să nu fulger și mai tare. Însă dacă v-ați pus cu adevărat în gînd să deveniți mentorul cititorilor, atunci sînteți omul cel mai de plîns din cîți trăiesc pe fața pămîntului!

Se enervase de-a binelea; ochișorii lui scăpărau și obrazul, cît se vedea din desișul bărbii, i se colorase în rubiniu, ca și vîrful nasului. Bănuiam ce-l supărase atîta și aș fi vrut s-o aflu chiar din gura lui; turnai deci untdelemn peste foc:

— Totuși, dragă Sam, sînt convins că ți-ar face și dumitale plăcere dacă mi-aș atinge scopul și aș deveni scriitor.

— Plăcere? Mie? Scutiți-mă de nerozii! Ar fi cazul să știți că nu înghit asemenea glume!

— Nu-i nici o glumă. Vorbesc serios.

— Serios? Atunci să mă lovească trăsnetul, dacă nu mă-nșel, ce găsiți serios aici? Ce anume să-mi facă plăcere?

— Dumneata însuți.

— Eu?

— Îți va face plăcere, pentru că în cărțile mele va fi vorba de dumneata.

— De mine... de mine? repetă el, în timp ce ochii mirați i se dilatau din ce în ce.

— Întocmai, de dumneata. Doar am să te pomenesc în povestirile mele.

— Să mă pomeniți? Adică să scrieți despre ceea ce fac și spun?

— Da. Relatez întîmplările prin care am trecut și, ținînd seama că am fost împreună, iată că apare și Sam Hawkens în cărțile mele, aidoma celui din fața mea.

Atunci Sam apucă arma, aruncă deoparte carnea pe care o ținuse deasupra focului, luă o atitudine cruntă și-mi strigă:

— Vă întreb cu toată seriozitatea și de față cu acești martori, dacă intenționați să comiteți într-adevăr fapta cu pricina!

— Firește!

— Aha! În cazul acesta, vă poftesc să retrageți imediat cele spuse și să vă legați sub jurămînt că renunțați la idee!

— De ce?

— Fiindcă altminteri vă împușc sau vă crap capul cu

bătrîna mea Liddy pe care, cum vedeți, o țin în mîini. Așadar: vreți ori nu?!

— Nu vreau!

— Atunci lovesc! strigă el, amenințîndu-mă cu patul puștii.

— Dă-i drumul! am răspuns calm.

Arma atîrnă cîteva clipe deasupra capului meu; apoi Sam o coborî, o azvîrli în iarbă și, împreunîndu-și a desperare mîinile, se jelui:

— Omul ăsta e trăznit, e nebun de-a binelea! Am bănuit eu încă din primul moment cînd mi-a spus că intenționează să scrie cărți și să fie mentorul cititorilor săi; și uite că acum bănuiala se adeverește. Numai un descreierat poate sta imperturbabil și cu atîta sînge rece, în timp ce Liddy îi vîjîie deasupra capului. Ce să faci cu asemenea om? Cred că n-are leac!

— Nu-i nevoie de nici un leac, Sam dragă! l-am liniștit. Mintea mea e cît se poate de întreagă.

— Atunci de ce vă încăpățînați? De ce preferați să vă zdrobesc oasele decît să rostiți jurămîntul pe care vi-l cer?

— *Pshaw!* Sam Hawkens nu se va atinge de mine. Asta o știu.

— Știți? Va să zică știți! Și, din păcate, știți adevărul. Mai degrabă m-aș curăța pe mine, decît să mă ating de un fir de păr din capul dumneavoastră.

— Iar jurăminte nu fac. Pentru mine, cuvîntul e ca și un jurămînt, în plus, nu îngădui nimănui să-mi stoarcă vreo promisiune prin amenințări, chiar dacă acestea vin din partea nobilei Liddy. Chestiunea cu cărțile nu-i așa de idioată cum crezi. De altfel, dumneata n-ai de unde să cunoști problema, dar ți-o explic eu altă dată, cînd voi dispune de timp.

— Mulțumesc! rosti Sam anevoie, în timp ce-și relua locul și punea carnea iarăși la fript. N-am nevoie de lămuriri în chestiuni ce nu pot fi lămurite. Mentorul cititorilor! Să cîștigi bani ca făcător de cărți! Caraghios!

— Nu uita onoarea, Sam!

— Ce fel de onoare? întrebă el, întorcîndu-și brusc fața spre mine.

— Onoarea de a fi citit de atîta lume. Ajungi renumit.

Sam ridică în aer halca de carne și se răsti:

— Ci încetați odată, *sir*, că de nu, vă arunc drept în cap hartanul ăsta ce cîntărește pe puțin douăsprezece livre! Acolo e locul lui, pentru că sînteți mai prost decît cel mai tîmpit dintre urșii *grizzly*. Să-ți cîștigi faima scriind cărți! Cine-a auzit vreodată o gugumănie mai jalnică! Eu nu, zău că nu! Ce știți dumneavoastră despre faimă? Să vă spun eu cum ajunge cineva renumit. Iată blana de urs; vă îmbrăcați într-însa; îi tăiați urechile și le fixați la pălărie, îi smulgeți ghearele și dinții, vă faceți din ele o salbă și v-o atîrnați de gît. Așa procedează orice alb sau indian peste care a dat norocul să răpună un *grizzly*. Atunci, pe unde trece, lumea exclamă: „Uitați-vă la bărbatul acela! S-a bătut cu un urs cenușiu!" Și pretutindeni i se face loc cu plăcere și cu adînc respect și numele lui zboară din cort în cort, din ținut în ținut. Așa devii renumit. Înțeles? Ei, încercați acum să vă puneți cărțile la pălărie și să vă agățați de gît o salbă de istorioare! Ce va spune lumea? E nebun, nebun de legat! Iată cum arată faima de scriitor!

— Dar, Sam, ce te înfierbînți atîta? Nici n-ar trebui să-ți pese de treburile mele.

— Să nu-mi pese? Drace, peste ce om am dat, dacă nu mă înșel! Îl iubesc ca pe un fiu, îi sînt devotat pînă la nebunie și dumnealui ar vrea să nu-mi pese! Asta-i culmea, ba mai mult, e chiar culmea culmilor! Individul are forță de bivol, mușchi de mustang, tendoane și vine de cerb, ochi de șoim, auz de șoarece și un creier de cinci-șase livre, dacă e să judecăm după fruntea lui. Trage ca un pușcaș cu experiență, călărește ca un duh al savanei și, în ciuda faptului că n-a văzut vreun bizon sau *grizzly* în viața lui, se năpustește asupra lor ca și cînd ar avea de-a face cu niște purcelușI de mare. Și un asemenea tip, un vînător de prerie,

un individ croit parcă anume să fie *westman* și care de pe acum întrece pe cîte unul care a colindat savana timp de două decenii, va să zică un om ca ăsta ține să se întoarcă acasă și să scrie cărți! Ei, să nu-ți pierzi mințile? Mai e de mirare că un *westman* cinstit și care-i poartă de grijă își iese din pepeni?

Și zicînd acestea, mă privea fix, provocator. Voia să-mi stoarcă un răspuns, dar nu-i dădui nici unul. Îl înfundasem de-a binelea.

Luai șaua, mi-o așezai sub cap în loc de pernă și mă culcai.

— Ei, ce purtare-i asta? se răți Sam, ținînd încă friptura în mînă. Oare nu merit răspuns?

— Ba da! îl asigurai. Noapte bună, Sam. Somn ușor!

— Vreți să dormiți?

— Firește. Nu m-ai sfătuit chiar dumneata să dorm?!

— Ce-a fost, a trecut, *sir*. Acum, însă, n-am isprăvit discuția.

— Ba da!

— Ba nu! Mai am o vorbă cu dumneavoastră.

— În schimb eu nu mai am nimic de întrebat. Am aflat tot ce-am vrut să aflu.

— Ce adică?

— Exact ceea ce te-ai străduit să-mi ascunzi pînă acum.

— Să ascund? Sînt curios, la ce vă referiți? Dați-i drumul!

— O, nu e decît faptul că sînt născut să fiu *westman* și că de pe acum întrec pe cîte un vînător care a colindat savana timp de două decenii.

Scăpă din mînă halca de carne, tuși încurcat și, în cele din urmă, rosti înecîndu-se:

— Pe toți... dracii... Tinerelul ăsta... acest *greenhorn*... m-a... hm-hm-hm!

— Noapte bună, Sam Hawkens, somn ușor! repetai și mă întorsei cu spatele.

Atunci veni mînios spre mine și mă apostrofă:

— Ei da, vă dedați somnului, ființă demnă de streang ce-mi sînteți! E mai bine așa. Cît stați cu ochii deschiși, îl duceți de nas pe orice om de treabă. Între noi doi totul s-a sfîrșit! Ați scrîntit-o cu mine! Acum vă cunosc pe de-a-ntregul. Sînteți un șarlatan de care trebuie să mă feresc!

Vorbise pe tonul cel mai hotărît cu putință. Dac-ar fi fost să-l iau în serios, ar fi trebuit să cred că între noi se sfîrșise într-adevăr totul. Dar nu trecu o jumătate de minut și îi auzii vocea blîndă, aproape duioasă:

— Noapte bună, *sir*! Trageți un somn bun, ca să vă refaceți puterile pînă v-oi trezi.

Ce om bun, ce drăguț și cumsecade era totuși bătrînul meu Sam Hawkens!

Am dormit buștean. Cînd am fost trezit, Parker și Stone erau în picioare; ceilalți mai dormeau adînc; Rattler, printre ei. Mîncarăm carne, băurăm apă proaspătă, adăparăm caii și pornirăm, după ce Sam dădu celorlalți doi, pe scurt, sfaturi de comportare în toate cazurile posibile. Soarele încă nu răsărise cînd plecarăm în această misiune cu destule șanse de a deveni primejdioasă. Primul meu drum călare în calitate de cercetaș! Eram curios, cum se va termina. Cîte asemenea drumuri n-am făcut mai tîrziu!

Am luat-o, bineînțeles, la vale, pe lîngă pădure, în direcția în care dispăruseră cei doi apași. Urmele se mai vedeau în iarbă; pînă și eu, *greenhornul*, le puteam deslușì; duceau spre miazănoapte, pe cîtă vreme noi trebuia să-i căutăm pe apași la miazăzi. Trecînd de cotitura văii, acolo unde pădurea începea să urce în pantă, am dat de un luminiș născut probabil datorită invaziei unor insecte dăunătoare; într-acolo ducea urma. Un drum lung lega luminișul de o prerie semănînd cu un acoperiș verde, ușor înclinat spre miazăzi. Și aici urma era vizibilă. După cum reieșea, apașii făcuseră un ocol. De sus, de pe coama acestui acoperiș, zărirăm înaintea noastră o întindere largă, netedă, acoperită de iarbă, care părea să nu aibă ieșire spre sud. Deși de la plecarea apașilor trecuseră aproape

trei sferturi din zi, urmele lor se mai vedeau, în linie dreaptă, de-a lungul șesului. Sam, care pînă atunci nu scosese o vorbă, clătină din cap și murmură în barba sa stufoasă:

— Urmele astea nu-mi plac deloc, absolut deloc!

— În schimb mie îmi plac! am răspuns.

— Fiindcă sînteți un *greenhorn*, precum ați dovedit-o din nou aseară! Și-a băgat în cap tinerelul că aș fi vrut să-l laud și să-l compar cu un vînător de prerie! Să vezi și să nu crezi! Îmi ajung cele ce-ați rostit adineauri, ca să-mi dau seama cu cine stau de vorbă. Vă plac, așadar, urmele? Cum de nu! Fiindcă se înșiră atît de frumos înaintea noastră, încît și un orb le-ar putea prinde cu mîna. Mie însă, bătrîn hoinar prin savană, îmi par foarte suspecte.

— Mie nu.

— Tacă-vă pliscul, preastimate *sir*! Nu v-am luat ca însoțitor ca să mă zăpăciți cu copilăriile! Cînd doi indieni își lasă urmele în văzul tuturor, nu e lucru curat, mai ales după ce ne-au părăsit cu gînduri vrăjmașe. Îmi vine să cred că ne-au pregătit o cursă! Prevăzuseră doar că ne vom lua după urmele lor; e la mintea orișicui.

— Și în ce-ar consta cursa?

— Încă nu se poate ști.

— Și unde s-o fi aflînd?

— Firește că la miazăzi. Prea ne-au înlesnit calea într-acolo! Dacă n-ar fi făcut-o dinadins, își luau osteneala să șteargă urmele.

— Hm!

— De ce mormăiți? se interesă Sam.

— Nu-i nimic.

— Totuși sună ca și cînd ați avea ceva pe limbă.

— Mă tem să vorbesc.

— De ce?

— Am toate motivele să-mi țin pliscul; altminteri, mai poți crede că vreau într-adevăr să te zăpăcesc, deși pentru un asemenea lucru, declar deschis, nu am nici talent, nici dispoziție.

— Ia nu mai îndrugați verzi și uscate! Între amici nu se cîntărește fiece vorbă. Doar vreți să învățați ceva; dacă nu vorbiți, cum o să fie cu putință? Prin urmare: ce înseamnă acel „hm!" de adineauri?

— Nu sînt de părerea dumitale. Nu cred într-o cursă.

— Așa! Și pe ce temei?

— Inciu-Ciuna și Winnetou vor să ajungă la ai lor ca să-i repeadă fără întîrziere împotriva noastră; în plus, ei transportă pe căldura asta un cadavru. Iată două motive care îi determină să se grăbească, altminteri și leșul ar intra în putrefacție și ei s-ar întoarce prea tîrziu la tabăra noastră. În asemenea condiții nu mai au timp să șteargă urmele. După părerea mea, aceasta e singura explicație a faptului că urmele lor sînt atît de vizibile.

— Hm! făcu de astă dată Sam.

— Și chiar dacă n-am dreptate, continuai eu, încă putem să ne luăm fără grijă după aceste urme. Cît timp ne aflăm în șesul întins, n-avem de ce ne teme; zărim de departe orice dușman și ne asigurăm retragerea.

— Hm! făcu Sam din nou, privindu-mă pieziș. Vorbeați de cadavru. Credeți că pe căldura asta l-au cărat cu ei?

— Așa cred.

— Nu l-or fi îngropat undeva, în drum?

— Nu. Victima se bucura la ei de mare cinste. După obiceiul lor, Klekih-Petra trebuie înmormîntat cu toată pompa. De-ar fi cu putință, solemnitatea și-ar afla încununare prin execuția ucigașului, chiar în timpul înmormîntării. Vor amîna deci ceremonia și se vor grăbi să ne prindă, pe Rattler și pe noi. După cum îi cunosc, trebuie să ne așteptăm la o astfel de acțiune.

— Aha, după cum îl cunoașteți? S-ar părea că v-ați născut în țara apașilor!

— Lasă prostiile!

— Atunci de unde dracu' îi cunoașteți?

— Din cărțile acelea pe care le disprețuiești.

— *Well!* Să călărim mai departe.

Sam nu-mi împărtăși opinia cu privire la raționamentele mele, doar barba îi zvîcnea nițel în timp ce mă iscodea cu coada ochiului. Cunoșteam zvîcnetul acesta: însemna că nu-i convine să accepte ceva neprevăzut. Goneam în galop peste cîmp. Era una din acele savane cu iarba măruntă, cum se găsesc multe între izvoarele Canadian Riverului și cele ale lui Río Pecos. Urmele se prelungeau în trei șiruri ca și cînd ar fi fost trase cu o greblă. Prin urmare, călăreții înaintaseră în flanc, ca și la plecarea din tabără. Trebuie că le venea foarte greu să mențină atîta drum cadavrul în poziția inițială, șezînd în șa; pînă în clipa aceea nu descoperisem nici un semn din care să reiasă că s-ar fi oprit pentru a-și ușura povara. Dar judecam în sinea mea că semnul ar trebui să apară nu peste multă vreme.

În sfîrșit, Sam Hawkens crezu că sosise momentul să-și reia rolul de instructor. Îmi explică ce formă ar avea urmele dacă cei doi călăreți ar înainta la pas, la trap sau în galop; lucrul era sesizabil fără efort.

După o jumătate de oră părea că pădurea s-ar întinde de-a curmezișul cîmpiei, dar nu era decît aparență, provocată de o cotitură a savanei. Înaintînd în acea direcție, constatarăm curînd că pădurea rămînea de fapt în stînga noastră. Copacii erau atît de rari, încît o întreagă trupă călare ar fi putut să treacă printre ei, răspîndită; apașii însă își țineau tustrei caii alăturați, ceea ce nu le-ar fi permis trecerea decît prin ruperea formației. Era deci limpede că, voind să treacă în bloc, fură nevoiți să facă un ocol pe care îl urmarăm și noi, bucuroși, deoarece pe-aici aveam drum deschis. Ce-i drept, mai tîrziu – după o bună „instruire" – nu m-aș fi ținut de această urmă, ci aș fi luat-o de-a dreptul printre copaci și, scurtînd drumul, aș fi regăsit-o dincolo.

Preria, ca o fîșie acoperită de tufișuri izolate, se îngusta din ce în ce. Atinserăm locul unde poposiseră apașii. Era un fel de poiană cu stejari și fagi subțiri, drepți. Ocolirăm cu băgare de seamă poiana, apropiindu-ne iarăși abia după ce ne încredințarăm ca indienii o părăsiseră de mult. La o margine observarăm că iarba

e strivită și călcată. O cercetare mai atentă ne conduse la concluzia că apașii descălecaseră aici și coborîseră cadavrul din șa, culcîndu-l în iarbă. Pătrunseseră apoi în poiană, tăiaseră cîteva crăci de stejar și le curățaseră de frunze; acestea mai zăceau împrăștiate pe jos.

— Ce-or fi făcut oare cu crăcile alea? Cum credeți? întrebă Sam, privindu-mă ca un profesor pe elevul său.

— O targă sau o năsălie pentru mort, am răspuns fără șovăire.

— De unde știi? Tot din carte?

— Nu, din capul meu.

— Cum așa?

— Mă așteptam de mult la un semn ca ăsta. Nu e lucru ușor să sprijini atîta vreme un cadavru înțepenit în șa. Trebuiau deci să se oprească undeva și să-și ușureze sarcina.

— Judecata nu-i rea. Se găsesc și asemenea lucruri prin cărțile dumneavoastră, *sir*?

— Firește că nu textual și nici cu referiri exacte la cazul de față. Depinde însă de cel care citește și de modul cum pricepe. Se pot învăța multe în acest fel și se pot aplica în cazuri similare.

— Foarte ciudat! Parc-ar fi trăit totuși cîndva, în vest, autorii cu pricina! De altfel, sînt și eu de părerea dumneavoastră. Să vedem dacă nu greșim.

— Cred că n-au făcut o năsălie, ci mai curînd un fel de targă, pe care o tîrăsc după ei.

— De ce?

— Ca să transporți mortul pe năsălie sau pe o targă obișnuită, e nevoie de doi cai alăturați sau dispuși unul în spatele celuilalt; dar apașii nu au decît un singur cal disponibil; pentru o targă din asta, tîrîtoare, ajunge.

— Just. Dar targa ar lăsa o urmă foarte vizibilă, ceea ce ar fi în dezavantajul lor. În orice caz, e de presupus că au trecut pe aici ieri, pe înserate. Vedem noi imediat dacă au rămas pe loc ori și-au continuat drumul în cursul nopții.

— Eu sînt de părere că nu au înnoptat aici; aveau un îndoit motiv să se grăbească.

— Foarte just. Așadar, să vedem!

Descălecarăm și, ducîndu-ne caii de frîu, pornirăm încet de-a lungul urmelor. Acestea arătau acum altfel: se prelungeau tot în trei șiruri, dar nu ca mai înainte. La mijloc, dîra lată care provenea de la copitele cailor era însoțită de două dungi laterale, pricinuite de targă. Prin urmare, targa se compunea din două suporturi și din crăci așezate de-a curmezișul, peste care fusese culcat și legat cadavrul.

— De aci încolo, observă Sam, au călărit unul în urma celuilalt. Trebuie să fi avut vreo pricină anume, căci locul e destul de larg pentru doi călăreți alăturați. Să vedem mai departe.

Încălecarăm iar și pornirăm la trap; mă tot frămîntam să găsesc pricina pentru care vor fi călărit într-un singur șir. În sfîrșit, dădui de adevăr.

— Deschide bine ochii! mă adresai lui Sam. Urma asta va suferi curînd o modificare menită să scape atenției noastre.

— Cum așa, o modificare?

— Da, da. Ei au confecționat targa nu numai pentru a-și ușura înaintarea și a nu mai fi nevoiți să sprijine leșul, ci și în vederea unei manevre. Se vor despărți.

— Ce vă trece prin cap? Să se despartă! Nici prin vis nu li se năzare, hi-hi-hi-hi! rîse el.

— Prin vis, nu, dar au luat hotărîrea în stare de trezie.

— Ia spuneți, cum ați scornit asemenea năzbîtie? Dac-ați scos-o din cărți, înseamnă că ele vă zăpăcesc de-a binelea.

— Asta nu scrie în cărți; e raționamentul meu. Firește, tot ca urmare a lecturilor, pentru că, citind cu atenție, mi-am însușit temeinic cuprinsul.

— Hai, s-auzim!

— Pînă acum ai făcut dumneata pe profesorul; acuma să-ți pun eu cîteva întrebări.

— Vor fi fiind grozave! Sînt curios să le aud!

— De ce obișnuiesc indienii să călărească uneori unul după altul, de unde și expresia „în șir indian”? Doar nu din comoditate sau de plăcere?

— Pentru ca urmăritorul să nu poată ghici numărul călăreților.

— Păi vezi! Cred că același motiv i-a îndemnat și pe apașii noștri să nu călărească alături.

— M-aș mira.

— Atunci de ce-ar călări în șir indian, cînd e loc berechet pentru trei sau chiar mai mulți cai alăturați?

— Întîmplător. Sau poate din pricina mortului. Unul e călăuză și merge înainte; apoi vine calul cu targa și urmează al doilea călăreț, care are sarcina să observe ca targa să nu se desfacă și să nu cadă cadavrul.

— O fi! Dar nu uita că oamenii sînt grăbiți să se întoarcă la tabăra noastră. Transportul mortului cere timp prea mult; așadar, unul ar trebui s-o ia repede înainte, ca să-i mobilizeze mai devreme pe războinici.

— Fantezia vă joacă renghiul. Susțin și repet că nici prin gînd nu le-ar trece să se despartă.

La ce bun să mă cert cu Sam? De altfel, se putea să mă înșel, dînsul fiind un cercetaș încercat, pe cînd eu, colea, un *greenhorn*. De aceea tăcui. Dar nu pierdeam din vedere nici un petic de drum.

Nu trecu mult și ajunserăm la un curs de apă cu albia netedă, largă și complet secată. Era, de fapt, una din acele gîrle care primăvara absorb apele munților și apoi, după scurgerea lor rămîn secate în tot restul anului. Malurile erau joase, iar albia plină de pietriș netezit de ape; ici și colo se aflau straturi de nisip fin. Urmele duceau de-a curmezișul albiei.

În timp ce traversam încet albia, examinam pas cu pas prundișul și nisipul. Dacă judecasem bine adineauri, atunci chiar

aici ar fi fost locul potrivit pentru despărțirea celor doi apași. Unul din ei ar fi trebuit să străbată o porțiune din albie mînîndu-și calul nu pe nisip, ci pe piatră, ca să nu se întipărească pașii. Astfel ar fi putut să dispară fără a lăsa urmă. Iar dacă celălalt și-ar fi continuat drumul trăgînd calul cu targa după el, încă am fi putut lua urma celor doi cai drept a celor trei de mai înainte.

Mă țineam după Sam Hawkens. Trecuserăm aproape dincolo, cînd zării într-un strat de nisip, lîngă o îngrămădire de pietre, o adîncitură rotundă cu marginile surpate spre interior, cam de mărimea unei cești mari de cafea. Pe atunci nu aveam încă privirea destul de ageră, nici perspicacitatea și experiența pe care mi le-am însușit ulterior; dar ceea ce mai tîrziu aș fi afirmat și dovedit, acuma puteam să ghicesc: era o urmă de copită. Piciorul calului alunecase de pe grămada de pietriș în nisip. Totuși tăcui. Abia cînd, ajunși la celălalt mal, Sam dădu să-și continue drumul de-a lungul urmei, l-am oprit:

— Fii bun și ia-o la stînga, Sam!

— Pentru ce?

— Vreau să-ți arăt ceva.

— Ce anume?

— Ai să vezi imediat. Vino cu mine!

Am luat-o călare pe malul albiei secate; malul era crescut cu iarbă. După nici două sute de pași, văzurăm în nisip urmele unui cal urcînd apoi deslușit prin iarbă, către miazăzi.

— Ce e asta, Sam? îl întrebai, mîndru că eu, novicele, avusesem dreptate.

Părea că ochișorii lui dau să se ascundă în orbite și fața lui șireată se lungi a mirare.

— Călcătură de cal! răspunse el.

— De unde o fi răsărit?

Se uită în lungul albiei secate și, cum nu văzu nici un alt semn, răspunse:

— În orice caz, vine de-aici, din gîrlă.

— Firește. Și cine să fi fost călărețul?

— Dracu' știe!

— Să ți-o spun eu.

— Ei, cine?

— Unul din cei doi apași.

Fața i se lungi și mai mult, performanță de care, pînă atunci, nu-l crezusem capabil. Exclamă:

— Cu neputință!

— Ba uite că da! S-au despărțit, așa cum am presupus. Hai să ne întoarcem îndărăt, la prima urmă. Dacă e s-o examinăm cu atenție, vom constata că provine numai de la doi cai.

— Ar fi uluitor! Hai să vedem. Sînt grozav de curios!

Făcurăm cale-ntoarsă, de astă dată cu și mai multă băgare de seamă. Și, într-adevăr, se vedea că din acel punct nu-și continuaseră drumul decît doi dintre cai. Sam tuși încurcat, mă examina bănuitor și mă întrebă:

— Cum naiba v-a trecut prin cap că urma se va abate de aici, din albia asta seacă și tocmai spre stînga?

— Am zărit o călcătură de copită jos, în nisip și, după poziția ei, am dedus restul.

— Ce vorbiți! Ia să-mi arătați și mie călcătura!

L-am condus pînă acolo. Sam mă privi și mai neîncrezător ca înainte și izbucni:

— *Sir*, n-aveți de gînd să-mi spuneți odată adevărul?

— Cum să nu! Crezi că te-am mințit vreodată?

— Hm! Păreți un om cinstit și iubitor de adevăr; dar acum nu vă mai cred. Adică n-ați mai fost niciodată în prerie?

— Nu.

— Și nici, în general, prin Vestul Sălbatic?

— Nici.

— Nici în Statele Unite?

— Niciodată.

— Va fi existînd cumva o altă țară cu prerii și savane, ceva ca vestul nostru sălbatic? Veți fi trecut pe-acolo?

— N-am fost nicăieri. Am ieșit acum pentru prima oară dintre granițele patriei mele.

— Atunci să vă ia dracu'! Sînteți o enigmă!

— Oho, Sam Hawkens! Asta-i vorbă de prieten, cum te pretinzi a-mi fi?

— Ei, nu mi-o luați în nume de rău, dar în asemenea situații îmi sare țandăra! Pică un *greenhorn* în vest, fără să fi auzit nici cum crește iarba, nici cum cîntă puricele și, la prima sa deplasare în calitate de cercetaș, îl face pe însuși bătrînul Sam Hawkens, coțcarul, să roșească de rușine. Ca într-o astfel de situație să-ți păstrezi sîngele rece, ar trebui să fii vara eschimos și iarna groenlandez, dacă nu mă-nșel. Cînd eram bobocel ca dumneavoastră, ehei, că deștept mă mai credeam; iar acum, la bătrînețe, pesemne că m-oi fi prostit de tot. Tristă afacere pentru un *westman* care posedă și el porția lui de orgoliu!

— Lasă, nu ți-o pune și dumneata la inimă.

— Oho, ușor de spus, dar costă! Trebuie să recunosc că ați avut dreptate. Cum se face?

— Se face că am gîndit logic și am dedus. O încheiere justă e de mare însemnătate.

— Ce e aia? Răsucești cheia?

— Nu, omule, vreau să spun concluzia.

— Nu înțeleg; e prea complicat pentru mine.

— Uite, am tras următoarea concluzie: cînd indienii călăresc în șir, o fac pentru a-și acoperi urmele. Deci, apașii noștri doreau același lucru, adică să ascundă una din urme. Pricepi?

— Desigur.

— Această concluzie justă m-a condus la descoperirea de adineauri. Un *westman* adevărat trebuie, înainte de toate, să judece logic. Să-ți mai ofer, ca exemplu, o altă concluzie. Vrei?

— De ce nu!

— Dumneata te numești Hawkens. Asta înseamnă, dacă nu greșesc, „șoim"?

— *Yes*.

— Atunci, ascultă: șoimul se hrănește cu șoareci de cîmp. E adevărat?

— Întocmai; dacă-i prinde.

— Și acum, concluzia: șoimul mănîncă șoareci de cîmp; dumneata te numești Hawkens, deci te hrănești cu șoareci de cîmp.

Sam căscă gura mare, pesemne ca să aspire aer și idei, mă privi un răstimp ca năuc, apoi explodă:

— *Sir*, mă luați peste picior? Nu permit! Nu sînt o paiață căreia să-i sari în spinare. M-ați jignit, *sir*, m-ați jignit adînc cu această calomnie infernală, precum că aș mînca șoareci și încă șoareci de cîmp. Îmi veți da satisfacție. Ce părere aveți despre duel?

— Excelentă!

— Bun! Aveți studii, nu-i așa?

— Da.

— Prin urmare, îmi puteți da satisfacție. Vă voi trimite secundanții mei. Înțeles?

— E clar. Însă dumneata posezi studii superioare?

— Nu.

— Atunci nu ești calificat și, în loc de secundanți, am să-ți trimit „terțianții" și „cvartanții" mei, adică elevi din clasa a treia și a patra gimnazială. E limpede?

— Nu, nu înțeleg! îngăimă el, făcînd o mutră confuză.

— Păi, dacă nu înțelegi și nici măcar nu știi ce însemnătate au în materie de duel secundanții dumitale sau „terțianții" și „cvartanții" mei, atunci n-ai nici o calitate să mă provoci. Dar am să-ți ofer de bunăvoie o satisfacție.

— Care?

— Îți dăruiesc blana ursului meu *grizzly*.

Ochișorii lui se luminară subit.

— Dar vă trebuie și dumneavoastră!

— Nu-mi trebuie. Ți-o dăruiesc.

— Pe cuvînt?

— Da.

— *High day*, primesc cu ambele mîini! Mulțumesc, *sir*,

mulțumesc din suflet! *Hello,* ce-o să mai crape ăia de ciudă! Știți ce-o să-mi fac?

— Ei?

— Un surtuc de vînătoare nou-nouț, din piele de *grizzly*! Un triumf! Mi-l croiesc cu mîna mea. Mă pricep grozav la costume vînătorești. Uitați-vă la ăsta de pe mine, ce frumos l-am reparat!

Îmi arătă, mîndru, sacul antediluvian în care era vîrît. Cîrpise pielea petic peste petic, încît nostimada de surtuc se îngroșase cît scîndura.

— Dar, adăugă el în marea lui bucurie, urechile, ghearele și dinții sînt ale dumneavoastră; nu-mi folosesc la haină și, afară de asta, v-ați cucerit trofeele cu riscul vieții. Vă fac din ele o salbă splendidă; sînt meșter în materie. Vreți?

— Vreau.

— Bravo! În felul acesta vom avea fiecare bucuria lui. Sînteți într-adevăr un băiat destoinic; strașnic băiat! Va să zică, îi dăruiți lui Sam Hawkens blana de *grizzly*. De acum încolo puteți, din parte-mi, să afirmați că mănînc și șobolani, tot nu mă mai scoateți din fire. Chiar și în chestia aia cu cărțile... încep să-mi dau seama că nu sînt, la urma urmei, atît de proaste cum credeam la început; s-ar putea totuși să înveți cîte ceva din ele. Și vreți, într-adevăr, să scrieți o carte?

— Poate și mai multe.

— Cu întîmplări trăite?

— Da.

— Și veți aduce vorba și de mine?

— Am să-i zugrăvesc pe prietenii mei cei mai de seamă; țin să le ridic un monument.

— Hm-hm! Cei mai de seamă! Un monument! Cred că n-am auzit bine. Adică și eu...?

— Numai dacă vrei. Altminteri, nu.

— Ascultați-mă, *sir*: vreau! Chiar vă rog să mă pomeniți și pe mine.

— Bine, așa voi face.

— Minunat! Dar atunci oferiți-mi încă o plăcere.

— Care?

— Veți scrie chiar despre toate întîmplările ce le-am trăit împreună?

— Da.

— Rogu-vă, deci, săriți peste chestia asta, știți, cu bifurcarea urmelor! Hawkens... și să nu descopere asemenea fapt! Ar însemna să mă rușinez de toată lumea care v-ar citi cărțile. Dacă sînteți amabil, treceți peste afacerea asta. În schimb, puteți evoca în liniște șoarecii și guzganii. Mi-e indiferent ce vor crede oamenii despre alimentația mea; numai să nu spună despre mine că aș fi un *westman* care îi pierde urma indianului; asta m-ar mîhni peste măsură.

— Și, totuși, ceea ce-mi ceri nu se poate, dragă Sam.

— Nu? Și de ce, mă rog?

— Pentru că fiecare personaj din cartea mea trebuie zugrăvit așa cum e în realitate. Prefer să nu te pomenesc deloc.

— Nu, nu, nu! Eu, unul, vreau să intru în carte, să fiu *partout*! La urma urmei, nu e rău cînd scrii adevărul întreg. Cusururile mele vor fi învățătură și mîngîiere pentru cititorii dumneavoastră, care n-or fi mai puțin proști ca mine, hi-hi-hi-hi! Eu însă, care știu că rămîn pictat în carte, mă voi strădui să nu mai fac boacăne în viitor. Sîntem înțeleși?

— Perfect.

— Atunci să ne continuăm drumul.

— Pe care urmă? Pe cea abătută?

— Nu, pe cealaltă.

— Bine. E a lui Winnetou.

— De unde știți?

— Unul dintre apași se deplasează mai încet, avînd în seamă cadavrul. Celălalt, însă, grăbește ca să-și adune mai curînd oștenii. Și acesta trebuie să fie căpetenia.

— *Yes!* Sînt de aceeași părere. Inciu-Ciuna nu ne interesează deocamdată. Să-l urmăm deci pe fiul său.

— De ce tocmai pe el?

— Vreau să aflu dacă a mai făcut vreun popas; asta mi-ar folosi. Haideți, *sir*!

Pornirăm la trap și făcurăm drum destul de lung fără să se întîmple nimic deosebit. Chiar și descrierea ținutului prin care treceam ar fi lipsită de interes. Abia cu un ceas înaintea amiezii Sam se opri și zise:

— Ajunge. Ne putem întoarce. Și Winnetou a călărit fără popas toată noaptea; înseamnă că au mare zor și ne putem aștepta curînd la un atac, poate chiar înăuntrul celor cinci zile cît mai aveți de lucru.

— Ar fi foarte rău.

— Fără îndoială. Dacă întrerupem lucrările și o ștergem, atunci rămîne treaba neterminată; iar dacă stăm pe loc, ne iau apașii prin surprindere și lucrul tot rămîne baltă. Să discutăm serios cu Bancroft ce avem de făcut.

— Ar mai fi o soluție.

— Nu prea știu care.

— Să ne punem deocamdată în siguranță și apoi, după retragerea apașilor, să ne întoarcem și să isprăvim ce-a mai rămas.

— Poate ar merge și așa. Vom asculta și părerea celorlalți. Trebuie să ne grăbim, să ajungem la tabără pînă nu se înnoptează.

O luarăm înapoi pe același drum pe care am venit. Nu ne cruțarăm caii, dar dereșul meu se păstra destul de vioi, iar „noua Mary" se purta ca și cum abia părăsise grajdul. Lăsarăm în urmă o bună bucată de drum și dădurăm de o apă curgătoare; acolo ne-am adăpat caii și aveam de gînd să le lăsăm un ceas de odihnă. Descălecarăm și ne lungirăm în iarbă, între tufișuri.

Tăceam. Ne spuseserăm tot ce aveam să ne spunem. Eu mă gîndeam la Winnetou și la probabila încăierare cu el și cu apașii lui. Sam Hawkens închisese ochii și... vai, dormea tun! Îi urmăream mișcările ritmice ale pieptului. Nu dormise prea mult în noaptea precedentă. Aici putea să-și permită odihna, căci eu vegheam și, de altfel, nu observasem nicăieri nimic suspect.

Și iată, mi se oferi un exemplu de ceea ce înseamnă agerimea simțurilor atîția oameni, cît și la animalele din Vestul Sălbatic. Catîrul se înfundase în tufăriș, încît nu-l mai vedeam; ronțăia frunzele de pe ramuri; nu era un animal sociabil, evita caii și prefera singurătatea. Dereșul meu se afla în apropiere și, cu dinții lui tăioși, secera iarba fragedă. Sam dormea dus, precum știți.

Deodată, catîrul sforăi scurt și neobișnuit; era ca un semnal de alarmă. Cît ai clipi, Sam se deșteptă și sări în picioare.

— Dormeam. Mary m-a trezit. Se apropie un om sau un animal. Unde-i catîrul?

— Aici, în tufăriș. Vino!

Ne-am tîrît printre tufe și am descoperit-o pe Mary ascunsă după ramuri; asculta cu atenție. Urechile lungi i se mișcau nervoase și coada îi flutura ba încolo, ba încoace. Zărindu-ne, s-a liniștit; coada și urechile s-au astîmpărat. Catîrul acesta fusese cu siguranță cîndva în mîini foarte bune și Sam putea să se felicite că l-a prins în locul vreunui mustang.

Privirăm prin ramuri și iată – șase indieni călare veneau în șir, dinspre nord, pe urmele noastre. În frunte, un om de statură nu prea înaltă, dar vînjos; ținea capul plecat și părea să nu-și ridice ochii din pămînt. Purtau cu toții jambiere de piele și cămăși de lînă închise la culoare, fiind înarmați cu flinte, cuțite și *tomahawkuri*, niște toporiști indiene. Fețele lor, desenate cu o dungă albastră și una roșie, străluceau de unsoare.

Mă și pregătisem de apărare, cînd Sam, fără a-și stăpîni măcar glasul, exclamă:

— Ce coincidență fericită, *sir*! Asta ne salvează!

— Ne salvează? Cum așa! De ce nu vorbești mai încet? Călărețiii sînt foarte aproape și ne pot auzi cu ușurință!

— Păi asta și vreau, să ne audă. Sînt din tribul Kiowa. Cel din frunte e Bao, adică pe limba lor, vulpe; e un luptător viteaz și foarte șiret, după cum îl arată și numele. Căpetenia acestor oameni se numește Tangua, un indian foarte activ și bun prieten cu mine. Îi vezi și-au vopsit obrajii în culorile războiului; probabil că sînt

iscoade. Eu, unul, n-am auzit însă de nici un conflict recent între triburi.

Cuvîntul *Kiowa* se pronunță *Che-i-o-vee*. Această spiță a pieilor roșii pare să fie un amestec de indieni *jojoni* cu alții de prin Pueblo; li s-au indicat rezervații înăuntrul teritoriului indian, dar multe grupări izolate, așa-numitele Panhandle, mai rătăcesc prin pustiurile din Texas, ajungînd pînă la New Mexico. Aceste grupări sînt bine înzestrate cu cai și au foarte buni călăreți. Oamenii sînt porniți pe jaf și prezintă un serios pericol pentru albi. De aceea, coloniștii din regiunile de frontieră sînt dușmanii lor cei mai neîmpăcați. Kiowașii se află mereu în dușmănie cu diferitele triburi ale apașilor, pentru că nu cruță nici viața, nici avutul acestor frați de-ai lor. Într-un cuvînt, sînt niște bande de tîlhari. Cum de-au ajuns așa, nu e locul să ne întrebăm.

Cele șase iscoade se apropiaseră între timp de noi. Nu mă prea dumiream cum aveau ei să ne salveze. Șase oameni ne-ar fi putut ajuta puțin sau chiar deloc. Dar aveam să aflu curînd gîndurile lui Sam. Deocamdată eram bucuros că-i cunoștea și că, prin urmare, nu erau motive de teamă.

Veniseră pe urmele noastre, care duceau în tufăriș și simțiră, firește, prezența unor oameni. Își smuciră degrabă caii, neobișnuit de puternici și de iuți și o luară înapoi la galop, pentru a ieși din eventuala bătaie a puștilor noastre. Atunci Sam părăsi ascunzișul, își făcu mîinile pîlnie la gură și scoase un strigăt ascuțit, pătrunzător, care părea să le fie cunoscut, căci își opriră numaidecît caii și se uitară îndărăt. Sam repetă strigătul și le făcu semn cu mîna. Indienii păreau să priceapă și semnul. Îl recunoscuseră pe Sam care, cu statura lui deosebită, putea fi lesne identificat și veniră în galop pînă la noi. Eu mă postasem între timp lîngă Sam. Indienii se repeziră valvîrtej asupra noastră, de parc-ar fi vrut să ne calce în picioarele cailor; dar nu ne clintirăm din loc. Atunci se opriră la un pas de noi, săriră din șa și lăsară caii în voie.

— Sam, fratele nostru alb, e aici? întrebă șeful. Cum se face c-a ieșit în calea prietenilor și fraților săi roșii?

— Dimpotrivă, Bao, vulpea șireată, mi-a ieșit în cale; s-a luat după urmele mele.

— Am crezut că sînt ale cîinilor roșii pe care-i căutăm! răspunse vulpea într-o englezească stricată, dar destul de inteligibilă.

— Despre ce cîini vorbește fratele meu roșu?

— Despre apașii din tribul mescalerilor.

— De ce le ziceți cîini? Oare frații mei, vitejii kiowași, au vreo neînțelegere cu ei?

— A fost dezgropată securea războiului între noi și acești lupi rîioși.

— O, mă bucură! Rog pe frații mei să se așeze; am să le spun lucruri importante.

Vulpea mă privi cercetător și întrebă:

— Pe această față palidă n-am mai văzut-o; e încă tînăr; să fie oare vreun războinic de-ai voștri? Și-a cucerit vreun nume?

Dacă Sam ar fi pronunțat numele meu german, n-ar fi obținut nici un efect. Dar își aminti în clipa aceea vorbele lui Wheeler și răspunse:

— Acest prieten și frate al meu cel mai scump a sosit nu de mult de dincolo de apa cea mare și este un vestit războinic al neamului său. Nu văzuse în viața lui un bizon sau un urs și totuși, chiar alaltăieri s-a luptat cu doi tauri și i-a răpus ca să-mi salveze viața; ieri l-a înjunghiat cu cuțitul pe un *grizzly* din Munții Stîncoși și nu s-a ales nici măcar cu o zgîrietură.

— *Uf, uf!* exclamară indienii cu admirație, iar Sam continuă pe un ton cam exaltat:

— Glonțul lui nu greșește niciodată ținta și în brațul lui zace atîta putere, încît doboară pe orice dușman dintr-o lovitură de pumn. De aceea oamenii albi din vest i-au dat numele de Old Shatterhand.

Astfel am fost botezat, fără să mi se ceară consimțămîntul, cu un nume sonor și războinic pe care, de atunci încolo, aveam să-l port în vestul sălbatic. Vulpea îmi întinse mîna și rosti prietenos:

— Dacă Old Shatterhand îngăduie, îi vom fi prieteni și frați. Nouă ne plac bărbații care-și zdrobesc dușmanul dintr-o singură lovitură. Vei fi bine venit în corturile noastre.

Asta însemna, cu alte cuvinte: „Avem nevoie de haimanale ca tine, vînjoase; vino deci la noi. Ai s-o duci bine dacă vei fura și prăda împreună cu noi și în folosul nostru".

Am înțeles tîlcul. I-am răspuns cam în doi peri și cu acel aer de demnitate pe care, mai tîrziu, aveam să mi-l însușesc pe deplin:

— Îmi sînt dragi oamenii roșii, căci ei, ca și fețele palide, sînt fiii Marelui Spirit. Sîntem frați și trebuie să ne ajutăm unii pe alții împotriva tuturor dușmanilor care nu ne respectă!

Un zîmbet de satisfacție trecu peste chipul lui mînjit de unsoare și de vopsele. Mă asigură, la rîndu-i:

— Old Shatterhand a vorbit bine. Să fumăm pipa păcii!

Se așezară cu toții lîngă noi, pe malul apei. Bao, vulpea șireată, scoase o pipă, al cărei miros dulce-înțepător îmi izbi încă de departe nasul și o umplu cu un amestec ce părea să conțină morcovi tocați, frunze de cînepă, ghindă pisată și măcriș. Îi dădu foc, se ridică în picioare, trase un fum și îl suflă mai întîi la cer, apoi la pămînt:

— Sus e lăcașul duhului cel bun, iar pe pămînt crește verdeața și dobitoacele menite războinicilor kiowași.

Mai trase de patru ori din pipă și, suflînd fumul spre miazăzi, miazănoapte, răsărit și apus, continuă:

— În cele patru zări locuiesc oameni roșii și albi care stăpînesc pe nedrept verdeața și dobitoacele. Dar îi vom căuta și vom lua ce-i al nostru. Am zis! *Howgh!*

Ce discurs! Cu totul altfel decît cele pe care le citisem pînă atunci sau pe care aveam să le ascult mai pe urmă adeseori. Kiowașul declară fără echivoc că socotește toată această faună și floră, cu produsele ei, proprietate exclusivă a tribului său și că, deci, consideră jaful nu numai ca un drept, ci chiar ca o datorie a

sa! Și eu să devin prietenul acestor oameni! Dar e o vorbă: „Cine intră în horă trebuie să joace".

Vulpea îi întinse lui Sam nelipsita pipă a păcii. Hawkens trase cu vitejie cele șase fumuri rituale și zise:

— Marele Spirit nu ține seama de culoarea pielii, căci oamenii se pot vopsi ca să-l înșele; el se uită în inima lor. Inima războinicilor din vestitul trib Kiowa e viteză, neînfricată și credincioasă. Iar inima mea e legată de-a lor precum catîrul meu de copacul unde l-am priponit. Așa va rămîne în veci, dacă nu mă-nșel. Am zis! *Howgh!*

Ăsta era get-beget Sam Hawkens, omulețul isteț și vesel care știa să aleagă partea convenabilă din orice lucru sau împrejurare. Discursul lui fu răsplătit cu „uf-uf-uf!" unanim și repetat. Din păcate, comise infamia de a trece asupră-mi acea puturoasă pipă de argilă. Eram nevoit să mușc și eu din mărul pădureț, silindu-mă să nu-mi pierd nobila demnitate și atitudinea bărbătească. Fumez cu multă plăcere și niciodată o țigară de foi nu mi s-a părut prea tare. Am încercat cu succes pînă și faimoasa mahorcă, acea tocătură ordinară care și-a dobîndit reputația datorită gustului ei insuportabil; cine o fumează trebuie să fie sprijinit de trei oameni ca să-și mențină echilibrul; de aceea i se și spune „tutun de trei inși". Speram, prin urmare, ca nici pipa asta indiană a păcii să nu mă dea gata. Mă ridicai, făcui cu stînga un gest ceremonios și trăsei primul fum. Într-adevăr, toată vegetația pomenită mai sus, morcovii, cînepa, ghinda și măcrișul fumegau într-însa. Dar nu prevăzusem un al cincilea component principal; acum mă trăsnea mirosul și gustul lui; parcă venea de la un papuc de pîslă ars.

Suflai și eu fumul la cer, la pămînt, apoi declamai:

— De la cer ne vine raza soarelui și ploaia; de acolo ne vine mana și belșugul. Pămîntul primește căldura și umezeala și ne dăruie în schimb bizoni și mustangi, urși și cerbi, dovleci și porumb și mai ales nobila plantă din care se prepară *kinnikinnikul* ce răspîndește din pipa păcii mireasma dragostei și a înfrățirii.

Citisem undeva că indienii numesc acel amestec de tutun „kinnikinnik" și m-am grăbit să-mi etalez cunoștințele. Mi-am umplut iarăși gura cu fum și l-am suflat către cele patru puncte cardinale. Acum mirosul părea și mai complicat; cred că în mixtură intra și sacîz, precum și ceva unghii de la degetele picioarelor. După ce făcui această delicioasă descoperire, continuai:

— În apus se înalță Munții Stîncoși și la răsărit se întind șesurile; la miazănoapte strălucesc lacurile, la miazăzi se leagănă apa cea mare a oceanului. Dacă mi-ar aparține mie pămînturile dintre cele patru hotare, le-aș dărui pe toate războinicilor kiowași, căci ei sînt frații mei. Fie ca în acest an ei să vîneze de șase ori atîția bivoli și de cincizeci de ori atîția *grizzly* cîți oameni numără neamul Kiowa. Crească boabele porumbului cît dovlecii, iar dovleacul fie de douăzeci de ori mai mare ca pînă acum. Am zis! *Howgh!*

Pe mine nu mă costa nimic să le adresez asemenea urări superbe, în schimb ei se bucurară, ca și cînd urările s-ar fi împlinit aievea. Cuvîntarea mi se păru cea mai măiastră din cîte rostisem în viața mea și într-adevăr fu primită cu un entuziasm fără precedent, dacă ținem seama de calmul obișnuit al indienilor. Atît de multe încă nu le urase și nu le dorise nici un om și mai ales un alb. De aceea exclamațiile de recunoștință se repetară la nesfîrșit. Vulpea îmi strînse de cîteva ori mîna, mă asigură de prietenia lui întru toți vecii și, la fiecare *howgh*, *howgh*, căsca o gură atît de mare, încît izbutii la un moment dat să scap de luleaua păcii, vîrîndu-i-o între dinții lui galbeni și lungi. Atunci tăcu, inhalînd cu evlavie memorabila mireasmă.

A fost prima mea „oficiere sfîntă" în lumea indienilor, căci a fuma pipa păcii înseamnă la ei un act solemn cu temeiuri serioase și cu consecințe la fel de serioase. De cîte ori nu mi-a fost dat, mai tîrziu, să fumez calumetul, fiind, în acele ocazii, perfect conștient de rostul și de gravitatea ritualului. De astă dată, însă, procedura m-a dezgustat și mi s-a părut de-a dreptul caraghioasă. Mîinile îmi duhneau a „tutun" și mă bucuram din suflet că pipa

odihnește între dinții indianului și nu în gura mea. Ca să uit de gustul pipei, am scos din buzunar o țigară de foi și mi-am aprins-o. Cu cîtă poftă și lăcomie mă priviră kiowașii! Vulpea făcu ochii mari și scăpă pipa din gură; ca războinic încercat, avu prezența de spirit s-o prindă din zbor și să și-o vîre din nou între dinți, dar i se citea pe față că, în clipa aceea, o țigară de foi i-ar fi făcut mai mare plăcere decît o mie de pipe ale păcii îndesate cu *kinnikinnik*.

Cum tabăra noastră se afla în permanentă legătură cu Santa, de unde carul cu boi ne aproviziona cu cele necesare, nu-mi cădea greu să-mi fac rost de țigări. Erau relativ ieftine și le preferam rachiului după care umblau ceilalți și se îmbătau ca neoamenii. Dimineața luasem cu mine cîteva țigări, cît să-mi ajungă pe vreo două zile, în eventualitatea că am fi întîrziat; puteam deci să satisfac pofta vădită a indienilor, oferindu-le cîte un trabuc. Vulpea își lepădă repede pipa și-și aprinse țigara; oamenii lui, în schimb, procedară altfel; nu se mulțumiră să-și vîre în gură numai vîrful trabucului, ci-l înghesuiră cu totul între fălci, apucîndu-se de mestecat. Gusturile diferă de la om la om. O zicală spune că unuia îi place popa și altuia preoteasa; constatai și de astă dată că nu e o vorbă goală și-mi jurai ca de aici încolo să nu le mai dau de fumat nici un obiect necomestibil.

Acum, cu toate formalitățile îndeplinite, indienii se aflau în cea mai bună dispoziție, așa că Sam debuta cu întrebarea:

— Frații mei spun că între ei și apașii mescaleri a fost dezgropată securea războiului. Eu n-am auzit nimic în această privință. De cînd a fost dezgropată?

— De un răstimp căruia fețele palide îi spun două săptămîni. Fratele meu Sam poate că a fost undeva, departe, într-un ținut singuratic, de aceea n-a auzit.

— E adevărat. Însă neamurile voastre trăiau în pace. Mă întreb din care pricină au pus frații mei mîna pe arme?

— Cîinii de apași au ucis patru oameni de-ai noștri.

— Unde?

— Lîngă Río Pecos.

— Păi, corturile voastre nu se află acolo.

— Nu, însă acolo sînt corturile mescalerilor.

— Și ce căutau războinicii voștri prin acele locuri?

Vulpea se gîndi o clipă înainte de a mărturisi adevărul:

— O ceată de războinici kiowași s-a dus într-o noapte să pună mîna pe caii apașilor. Dar cîinii aceia puturoși puseseră pază bună; s-au apărat și au ucis viteji de-ai noștri. Iată pricina pentru care am dezgropat securea războiului.

Prin urmare, kiowașii încercaseră să fure caii, însă au fost descoperiți și alungați. Cine, decît ei înșiși, erau de vină dacă acțiunea s-a soldat cu moartea cîtorva războinici? Și totuși apașii urmau să fie pedepsiți, deși fuseseră în dreptul lor să-și apere bunurile. Le-aș fi spus-o eu de la obraz acestor haimanale! Eram chiar pe punctul s-o fac, dar mă opri un gest discret al lui Sam. Acesta își re luă întrebările:

— Știu oare apașii că ați pornit împotriva lor?

— Dar ce, își închipuie cumva fratele meu că ne-am grăbit să le dăm de veste? Venim pe ascuns, năvălim asupra lor, ucidem cîți putem și luăm cît ne trebuie, animale și lucruri.

Asta depășea orice limită! Nu mă stăpînii să-l întreb:

— De ce rîvnesc vitejii mei frați să se facă stăpîni peste caii apașilor? După cîte știu, neamul bogat al kiowașilor are chiar mai mulți cai decît e nevoie pentru războinicii săi.

Vulpea mi se uită drept în ochi și zîmbi:

— Tînărul meu frate Old Shatterhand vine de dincolo de apa cea mare și n-are de unde să știe cum gîndesc și cum trăiesc cei de dincoace. Avem cai mulți, nu-i vorbă. Dar ne-au sosit niște oameni albi care sînt gata să cumpere o mulțime de cai, încît prisosul nu ne ajunge. Ei ne-au vorbit de hergheliile apașilor și ne-au făgăduit pentru un cal din aceia tot atîtea mărfuri și rachiu cît pentru unul de-al nostru. Ei și atunci, războinicii noștri s-au dus să ia caii apașilor.

Iată, deci, adevărul! Cine erau vinovații principali pentru victimele de pînă acum și pentru sîngele ce urma să mai curgă?

Niște geambași albi, care oferă kiowașilor rachiu în schimbul cailor furați și-i îndeamnă la jaf! Nu mai reușeam să-mi stăpînesc revolta, însă Sam îmi făcu un semn foarte energic și se informa în continuare:

— Fratele meu, Bao, a venit încoace ca iscoadă?

— Da.

— Și cînd sosesc războinicii voștri?

— Sînt în urma noastră, preț de o zi călare.

— Cine-i conduce?

— Însuși Tangua viteazul, căpetenia noastră.

— Cîți oameni aduce?

— De doua ori cîte o sută.

— Și credeți că-i veți surprinde pe apași?

— Ne vom năpusti asupra lor ca vulturul asupra ciorilor care nici nu apucă să-l zărească.

— Fratele meu se înșală. Apașii știu că războinicii kiowași au de gînd să-i atace.

Vulpea clătină din cap a neîncredere și răspunse:

— De unde să știe? Ajung, oare, urechile lor pînă la corturile kiowașilor?

— Da.

— Nu-l înțeleg pe fratele Sam. Să fie bun și să mă lămurească.

— Apașii au urechi care umblă și călăresc. Am văzut chiar ieri două asemenea perechi. Au fost la corturile voastre și au ascultat.

— *Uf!* Două perechi? Adică două iscoade?

— Chiar așa.

— Atunci trebuie să mă întorc fără întîrziere la Tangua. N-a luat cu el decît două sute de războinici; nici n-ar fi nevoie de mai mulți, dacă apașii n-ar bănui nimic. Dar dacă au prins de veste, atunci numărul trebuie sporit.

— Se pare că frații mei n-au chibzuit temeinic lucrurile. Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor, e un războinic foarte priceput. De

îndată ce oamenii lui i-au ucis pe cei patru kiowași, a și prevăzut că veți căuta să le răzbunați moartea și s-a pregătit să vă ia prin surprindere.

— *Uf, uf!* Chiar dînsul?

— Da, împreună cu fiul său, Winnetou.

— *Uf...* și ăsta! Să fi știut, le-am fi prins noi pe amîndouă potăile! Acum vor strînge mulțime de războinici ca să ne întîmpine. Am să-i dau de veste numaidecît lui Tangua, să stea pe loc și să cheme noi ajutoare. Ar dori frații mei, Sam și Old Shatterhand, să ne însoțească?

— Firește.

— Atunci să încalece repede.

— Încet, încet! Mai avem încă o vorbă foarte însemnată.

— Las' că vorbim pe drum.

— Nu. Mergem împreună, dar nu la Tangua, ci la tabăra noastră.

— Aici fratele meu se înșală.

— Nu mă înșel; ascultă ce-ți spun! Vreți să-l prindeți de viu pe Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor?

— *Uf!* exclamă kiowașul ca electrizat, în timp ce oamenii lui își ascuțeau urechile.

Sam adaugă:

— Și pe Winnetou de-asemenea?

— *Uf, uf!* E cu putință?

— Chiar foarte ușor.

— Dacă nu l-aș cunoaște pe fratele meu Sam, aș crede că limba lui s-a pornit pe glume, ceea ce nu i-aș îngădui.

— *Pshaw!* Vorbesc foarte serios. Îi puteți prinde pe amîndoi vii și nevătămați.

— Cînd?

— Credeam pînă adineauri că s-ar putea în vreo cinci, șase sau șapte zile. Acuma te asigur însă că se poate mult mai curînd.

— Unde?

— Chiar la tabăra noastră.

— Dar nici nu știm unde se află.

— O să vedeți. După cele ce-am să vă spun, veți veni bucuroși.

Sam le vorbi despre sectorul nostru, despre scopul ce-l urmărim împotriva căruia kiowașii nu aveau nimic de obiectat. Apoi le istorisi întîlnirea cu cei doi apași. Și adăugă:

— Mă miram să-i văd pe cei doi șefi singuri și crezui la început că au plecat la vînătoare de bizoni și că s-au despărțit vremelnic de ceata lor. Dar acum știu bine cum stau lucrurile. Veniseră în cercetare. Și dacă înșiși conducătorii apașilor o fac pe iscoadele, înseamnă că nu se joacă și iau lucrurile în serios. Acum se află în drum spre satul lor. Winnetou a rămas în urmă din pricina leșului, în schimb Inciu-Ciuna a luat-o înainte și, la nevoie, o să gonească pînă-i crapă calul, numai să-și adune cît mai repede războinicii.

— Atunci trebuie să-l înștiințez pe Tangua în mare grabă.

— Fratele meu să aibă răbdare și să mă asculte pînă la capăt! Apașii vor căuta să se răzbune îndoit: mai întîi pe voi, pe urmă pe noi, pentru că l-am ucis pe omul lor alb, Klekih-Petra. Vor trimite contra voastră o mulțime mare de războinici și un grup mai mic împotriva noastră; aici, cu cea de-a doua trupă, vor veni Inciu-Ciuna și Winnetou, gîndind că, abia după ce vor fi isprăvit cu noi, să se pună în fruntea armatei celei mari. Prin urmare, vino de vezi tabăra, ca să știi unde ne găsim. Apoi dă fuga la căpetenia ta și povestește-i cele auzite de la mine. Vă întoarceți pe urmă la tabăra noastră cu cei două sute de războinici și așteptați acolo pînă-l prindeți pe Inciu-Ciuna cu mica lui ceată. Sînteți două sute de viteji, în timp ce dînsul va avea cu cel mult cincizeci de oameni. Mai adaugă-ne și pe noi, albii, douăzeci la număr, care, firește că vom sări în ajutorul vostru. Va fi, așadar, o joacă să-i batem pe apași. Iar dacă-i aveți în mînă pe amîndoi conducătorii, e ca și cînd întregul trib ar fi al vostru. Atunci puteți să le cereți orice și veți primi după pofta inimii. Recunoaște fratele meu ce prilej bun i s-a ivit?

— Da. Gîndurile fratelui meu Sam sînt foarte înțelepte și vor fi primite cu bucurie de căpetenia noastră. Nu mă îndoiesc că vom face întocmai cum spune fratele meu alb.

— Atunci să plecăm imediat și să călărim vîrtos, ca să ajungem în tabără pînă-n seară!

Încălecarăm – caii se odihniseră între timp – și porniram în galop. De astă dată nu ne mai țineam de urmele apașilor; dimpotrivă, ne feream de ele. O luarăm de-a dreptul, fără nici un ocol, peste cîmp.

Mărturisesc că nu eram deloc încîntat de comportarea și de planul lui Sam; eram mai curînd contrariat și supărat. Winnetou, nobilul Winnetou și tatăl său, avînd o ceată de numai cincizeci de luptători, să fie atrași în cursă! Dacă planul izbutește, atunci cele două căpetenii și apașii lor sînt pierduți! Cum de-a putut Hawkens să imagineze un asemenea plan? Știe doar cît de simpatic îmi e Winnetou, i-am spus-o chiar eu; pe de altă parte, însuși Sam îl prețuiește mult pe tînărul fiu al lui Inciu-Ciuna.

Pe drum, toate încercările mele de a mă apropia de Sam, fie și numai pentru cîteva clipe, fără să atrag atenția kiowașilor, se dovediră zadarnice. Aș fi vrut să-l decid la o abandonare sau modificare a planului. Sam, însă, părea să-mi ghicească intenția și nu se dezlipea cu nici un pas de șeful iscoadelor, ceea ce îmi sporea și mai mult supărarea. Deși nu sînt de felul meu un om cu toane, totuși, cînd ajunserăm în amurg la tabără, mă găseam în cea mai rea dispoziție. Am coborît de pe cal, i-am scos șaua și, îmbufnat, m-am trîntit în iarbă, știind bine că nu era momentul oportun pentru o explicație cu Sam. Acesta avea aerul că nu observase semnele ce-i făcusem; istorisea celor din tabără cum ne-am întîlnit cu kiowașii și ce avea să se mai întîmple. Oamenii se speriaseră la apariția pieilor-roșii; cu atît mai bucuroși erau acum, aflînd că indienii aceștia sînt prietenii și aliații noștri și că nu mai e cazul să ne temem de apași. Ocrotiți de cei două sute de kiowași, ne puteam continua lucrul fără a risca să fim loviți prin surprindere.

Kiowașii fură tratați cu ospitalitate, primiră carne de urs din belșug și, în fine, plecară. Aveau de gînd să călărească toată noaptea pentru a ajunge cît mai repede la ai lor. Abia după ce se depărtară, Sam se apropie de mine, se lungi alături și îmi zise cu obișnuita lui morgă de superioritate:

— Astă-seară, *sir*, arătați cam plouat. Pesemne că nu vă simțiți prea bine, poate un pic de greață de la stomac sau o indigestie sufletească, hi-hi-hi-hi! Care din ele să fie? Cred că ultima. Nu?

— O fi! i-am răspuns, prea puțin amical.

— Așadar, vi se topește inima. Spuneți-mi ce s-a întîmplat, că vă găsesc eu leacul.

— M-ar bucura să-l găsești, Sam, dar mă cam îndoiesc.

— Pot, pot! Bizuiți-vă pe mine!

— Atunci, ia spune, cum ți-a plăcut Winnetou?

— Mie, grozav! Cred că și dumneavoastră.

— Și vrei să-l împingi la pierzanie! Cum se împacă una cu alta?

— La pierzanie?! Să-l împing eu la pierzanie?! Asta nici prin vis nu i-a trecut bravului fecior al tatălui meu.

— Păi, nu făcuși planul să fie prins?

— Exact!

— Și nu înseamnă asta pierzania lui?

— Nu mai umblați după fantome, *sir*! Winnetou mi-a căzut atît de drag, încît, dacă s-ar afla în primejdie, mi-aș risca și viața ca să-l salvez.

— Atunci de ce-l atragi în cursă?

— E o măsură de apărare împotriva lui și a războinicilor săi.

— Și pe urmă?

— Pe urmă, hm! Tare-ați dori, mi se pare, să săriți în ajutorul tînărului!

— Nu că aș dori, ci o voi face! Dacă va fi prins, îl voi elibera. Și dacă vor ridica armele asupra lui, am să-i vin în ajutor și am să lupt pentru el. Ți-o declar deschis!

— Zău? Chiar așa veți face?

— Așa! Am făgăduit solemn unui muribund și pentru mine, care nu calc o promisiune cît de măruntă, un astfel de cuvînt echivalează cu un angajament sacru.

— Mă bucură, mă bucură foarte mult. În privința asta, sîntem absolut de acord.

— Atunci spune-mi, stăruii eu cu nerăbdare, cum se potrivesc vorbele frumoase cu intențiile dumitale perfide?

— Prin urmare, asta vă interesează? Ehei; bătrînul Sam Hawkens a băgat el bine de seamă pe drum că vreți să-i vorbiți. Dar nu se putea; ar fi însemnat să cadă baltă întregul meu plan atît de frumos ticluit. Sînt cu totul alt om și gîndesc cu totul altfel decît s-ar părea. Doar n-am să permit oricui să mi se uite în cărți, hi-hi-hi-hi! Însă pentru dumneavoastră le pot da pe față. O să mă ajutați chiar, împreună cu Dick Stone și cu Will Parker, dacă nu mă-nșel. Așadar: după părerea mea, Inciu-Ciuna și Winnetou nu au fost pe-aici numai în cercetare, ci trebuie să fi lăsat dispoziții războinicilor ca, între timp, să se înarmeze și să vină după ei. Dacă socotim că bătrînul, ca și Winnetou, de altfel, a călărit toată noaptea, înseamnă că a și parcurs o bună bucată de drum și că mîine dimineață, sau cel mai tîrziu pe la amiază, se va întîlni cu ai săi; altminteri, nu și-ar obosi calul pînă într-atîta. E de presupus că se va întoarce aici poimîine seară. Înțelegeți în ce pericol ne aflăm și cît e de aproape? Noroc că le-am descoperit urma! Altfel, în nici un caz nu m-aș fi așteptat să se înapoieze atît de repede. Și iarăși noroc că ne-au ieșit kiowașii în drum, de-am putut afla de la ei situația! Vor veni aici cei două sute de călăreți ai lor și...

— Am să-l previn pe Winnetou de primejdia ce-l așteaptă din partea kiowașilor! l-am întrerupt pe Sam.

— Pentru Dumnezeu, să n-o faci! strigă el. Asta ne-ar strica totul, pentru că apașii, evitînd cursa, ne-ar strînge de gît și pe noi și pe kiowași. Nu! Ei trebuiesc într-adevăr prinși, trebuiesc făcuți să-și vadă moartea cu ochii. Pe urmă, cînd îi vom elibera în taină, ne vor fi cu atît mai recunoscători și vor renunța la răzbunare.

Cel mult, dacă ni-l vor cere pe Rattler și asta nu le-aș refuza-o. Acum, ce mai aveți de spus, mofturosule *gentleman*?

I-am întins mîna bucuros:

— Sînt pe deplin împăcat, dragul meu Sam. Ce să zic, ai brodit-o bine.

— Nu-i așa? Sam Hawkens, cum susținea cineva, o fi mîncînd el șoareci de cîmp, dar posedă și calități, hi-hi-hi-hi! Va să zică, sîntem iarăși prieteni?

— Da, bătrîne Sam!

— Ei, acum culcați-vă pe o parte și dormiți sănătos. Mîine avem mult de lucru. Eu mă duc să-i informez pe Stone și pe Parker, ca să cunoască și ei situația.

Bătrînelul ăsta de Sam era într-adevăr un tip admirabil, un om de zahăr. De altfel, cuvîntul „bătrînel" nu trebuie luat chiar textual. Abia dacă numără cîțiva ani peste patruzeci; dar cadrul acela de barbă care-i ascundea aproape întreaga figură, nasul acela teribil care se înălța între ochișorii lui ca un turn de observație și surtucul de piele, cîrpit și răscîrpit, gros și țeapăn ca scîndura, îl făceau să pară mult mai bătrîn decît era în realitate.

De altfel, cred că e locul să stărui asupra cuvîntului *old*, care înseamnă „bătrîn" sau „vechi". Și în alte limbi cuvîntul acesta e utilizat nu numai pentru a releva vîrsta, ci și ca o expresie de alint. Un „vechi prieten" nu e numaidecît și bătrîn; după cum adesea oameni tineri își spun unul altuia „bătrîne", în sens de vechi prieten. Pe urmă, cuvîntul mai are și altă semnificație. În vorbirea curentă spunem cu simpatie: bătrîne crai, bătrîne ursuz, bătrîne cîrcotaș sau bătrîne palavragiu. Aici „bătrîn" servește de întărire sau de gradație. Calitatea substantivului e astfel subliniată sau relevată la superlativ.

Așa se întîmplă în vest cu cuvîntul *old*. Unul din cei mai vestiți vînători ai preriei era Old Firehand. De cîte ori punea pușca la ochi, glonțul nimerea fără greș, ucigător; de aici și porecla de Firehand. Calificativul *old* scotea și mai mult în evidență faimoasa

lui îndemînare. De altfel și mie porecla Shatterhand mi s-a atribuit împreună cu adjectivul *old*.

După ce plecă Sam, încercai să adorm, dar multă vreme nu izbutii. Oamenii din tabără așteptau acum bucuroși sosirea kiowașilor, comentînd evenimentul în discuții aprinse și zgomotoase; în asemenea condiții, ar fi fost o minune să pot adormi. În plus, nici propriile mele gînduri nu-mi dădeau pace. Hawkens vorbise cu atîta siguranță de planul lui, încît părea că un eșec ar fi exclus; eu, însă, nu-i împărtășeam pe deplin optimismul. Voiam să-i eliberăm pe Winnetou și pe tatăl său. Dar despre ceilalți apași nici nu venise vorba. Urmau aceștia să rămînă cumva în mîinile dușmanului, în timp ce conducătorii lor vor fi salvați? Mi se părea nedrept. Pe de altă parte, numai noi singuri, adică patru inși, cu greu am fi reușit – sau chiar deloc – să-i eliberăm pe toți apașii, mai ales că operația trebuia executată în strict secret, pentru a nu deștepta bănuieli. Și apoi, în ce chip vor ajunge apașii în mîinile kiowașilor? Mă tot întrebam și nu găseam răspuns. Fără luptă, firește că nu; așadar, era de presupus că tocmai cei doi șefi, pe care intenționam să-i salvăm, se vor apăra cu mai mare îndîrjire și se vor expune astfel cei dintîi pieirii. Cum să împiedicăm aceasta? În cazul că se vor apăra și nu se vor da prinși, atunci kiowașii probabil că-i vor ucide; or, asta nu trebuia să se întîmple.

Mă frămîntam în chip și fel, mă răsuceam cînd pe o parte, cînd pe alta, fără a găsi o soluție. O singură nădejde mă liniști în cele din urmă: speram că micul, istețul Hawkens va găsi o ieșire. În orice caz, mă hotărîsem să vin în ajutorul celor doi conducători ai apașilor și, la nevoie, să-i ocrotesc cu propriul meu trup. În sfîrșit, adormii.

În dimineața următoare, am lucrat pe traseu cu îndoită rîvnă, ca să recuperez lipsa mea din ajun. Cum toată lumea își dădea osteneala, am avansat cu lucrările mai mult ca oricînd. Rattler se ținea deoparte. Se foia ba ici, ba colo, fără nici o treabă, iar *westmenii* lui îl tratau cu prietenie, de parcă nimic nu s-ar fi

întîmplat. Această atitudine a lor mi-a întărit convingerea că, în cazul unui nou conflict cu Rattler, nu m-aș putea bizui pe ei. Pînă spre seară, deși dădusem de un teren mai accidentat, măsurasem o porțiune de două ori mai mare ca în alte zile. De aceea, imediat după cină, ne culcarăm cu toții, osteniți. Bineînțeles că tabăra se mutase și ea odată cu înaintarea lucrărilor.

A doua zi, ne-am dovedit la fel de harnici, dar pe la amiază furăm tulburați. Sosiră kiowașii. Iscoadele lor găsiseră cu ușurință noua așezare a taberei, datorită urmelor foarte vizibile pe care le-am lăsat cu ocazia mutării.

Acești indieni erau niște bărbați puternici, cu înfățișare de luptători; aveau cai excelenți și purtau cu toții, fără excepție, puști, cuțite și *tomahawkuri*. Am numărat mai mult de două sute de oameni. Comandantul lor, de o statură cu adevărat impunătoare, avea trăsături severe, întunecate și niște ochi crunți, prădalnici, care nu anunțau nimic bun. În ochii aceștia mocnea o cumplită sete de jaf și de măcel. Se numea Tangua, nume care însemna șef sau căpetenie. Era deci de presupus că nimeni dintre kiowași nu se putea măsura cu el. Cercetîndu-i chipul și ochii, mă gîndeam la soarta ce i-ar aștepta pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou dacă ar ajunge în mîinile lui. Și mă cuprinse groaza.

Venea în calitate de amic și de aliat al nostru, dar se purta puțin prietenos față de noi. Ca să fac o comparație, atitudinea lui amintea mai degrabă pe tigrul care se întovărășește cu un leopard pentru a vîna împreună, sfîșiindu-și apoi aliatul. Sosise împreună cu „Vulpea", șeful iscoadelor, în fruntea trupei sale și, descălecînd, nu ne salută, ci făcu cu brațul un gest poruncitor, după care ne pomenirăm înconjurați de călăreții săi. Urcă din nou pe cal și se apropie de carul nostru; dădu coviltirul la o parte și își aruncă privirea înăuntru. Părea că lucrurile îl atrag, pentru că mai descălecă o dată și se sui în car, inspectîndu-i atent conținutul.

— Oho! făcu atunci Sam Hawkens, care stătea lîngă mine. Asta pare să ne considere, împreună cu avutul nostru, ca pe o pradă bună încă înainte de-a fi schimbat vreo vorbă, dacă nu mă-nșel.

Dacă-și imaginează cumva ca Sam Hawkens e atît de prost, încît să dea stîna pe seama lupului, apoi se înșală amarnic. Îl lămuresc eu imediat.

— Fără imprudențe, Sam! îl rugai. Ăștia două sute de găligani ne copleșesc.

— Ca număr, da, ca minte, nicidecum, hi-hi-hi-hi! Răspunse el.

— Dar ne-au înconjurat!

— *Well*, asta văd și eu. Sau credeți că n-am ochi? După cît se pare, nu ne-am ales prea bine aliatul. Faptul că ne-a înconjurat mă face să bănuiesc că ar dori să ne bage în cofă cu apași cu tot, sau chiar să ne înfulece. Numai că îmbucătura o să-i cadă greu la stomac; Sam Hawkens vă asigură. Haideți cu mine și veți auzi cum discută bătrînul Sam cu asemenea pramatii. Îl cunosc de mult pe Tangua și, chiar dacă nu m-a zărit pînă acum, va fi știind desigur că mă aflu și eu pe-aici. Purtarea sa nu numai că mă jignește pe mine, dar le deschide celorlalți pofta. Uitați-vă un pic la haimanalele lui, ce aere bătăioase își dau și cum ne sfidează! Am să le arăt îndată că Sam Hawkens e și el prezent. Veniți!

Cu pușile în mîini ne apropiarăm de carul în care scormonea Tangua. Ca să fiu sincer, nu mă simțeam prea liniștit. Cum am ajuns, Sam întrebă pe un ton de avertisment:

— Are cumva poftă vestitul șef al tribului Kiowa să ajungă într-o clipă în veșnicele plaiuri ale vînătoarei?

Tangua, care stătea aplecat cu spatele spre noi, se îndreptă de șale, se întoarse și spuse răstit:

— De ce mă tulbură fețele palide cu întrebări prostești? Tangua va domni cîndva ca mare căpetenie în veșnicele plaiuri ale vînătoarei, dar va mai trece lungă vreme pînă să ajungă acolo.

— S-ar putea ca vremea să nu fie mai lungă decît un minut.

— Cum așa?

— Coboară din car și am să-ți spun; dar iute de tot!

— Nici nu mă mișc de-aici!

— Bine! Atunci nu-ți rămîne decît să zbori în aer! Și, zicînd acestea, Sam se răsuci, prefăcîndu-se că pleacă. Atunci indianul sări repede din car, îl apuca pe Sam de braț și strigă:

— Să zbor eu în aer? De ce rostești, Sam Hawkens, asemenea vorbe? Și împotriva cui?

— Împotriva morții care te-ar fi înhățat dacă mai întîrziai acolo sus cîteva clipe.

— *Uf!* Moartea e în car?

— Da.

— Unde? Arată-mi-o!

— Poate mai tîrziu. Oare iscoadele tale nu te-au informat pentru ce ne aflăm aici?

— Ba da. Vreți să tăiați drum calului de foc care slujește fețelor palide.

— Întocmai! Un astfel de drum trece peste rîuri și prăpăstii și stînci pe care le aruncăm în aer. Cred că știi!

— Știu. Dar ce-are a face cu moartea care zici că mă pîndește?

— Foarte mult; mai mult decît îți închipui. Ai aflat, pesemne, cu ce aruncăm în aer stîncile care stau în drumul calului de foc? Crezi că-i vorba de praful de pușcă pe care îl folosiți și voi?

— Nu. Fețele palide se folosesc de altă născocire, cu care pot nărui munți întregi.

— Întocmai! Și născocirea de care vorbești se află aici, în carul nostru. Ce-i drept, e împachetată cu grijă, dar cine nu știe să umble cu asemenea pachet, acela e pierdut de la prima atingere: explodează în mîinile lui și-l rupe în mii de bucăți.

— *Uf, uf!* făcu indianul, speriat de-a binelea. Și erau chiar lîngă mine, acolo, pachetele?

— Atît de aproape, încît, dacă nu săreai repede jos, te-ai și afla de pe acum în veșnicele plaiuri ale vînătoarei. Și ce-ar mai fi rămas din tine? Nici măcar punga cu „medicamente", nici moțul scalpului, nimic, absolut nimic, afară de niște fărîme de carne și de os. Și în halul ăsta, cum ai fi putut să mai domnești ca mare

căpetenie în veșnicele plaiuri ale vînătoarei? Rămășițele tale ar fi fost călcate și zdrobite în picioare de caii tuturor duhurilor.

După credința pieilor-roșii, cine ajunge pe lumea cealaltă, adică în veșnicele plaiuri ale vînătoarei, fără moțul scalpului și fără „medicamente", acela e întîmpinat cu dispreț de vitejii morți înaintea lui și, în timp ce aceștia se desfată cu cele mai alese mîncăruri indiene, el trebuie să se ascundă umilit de ochii lor. Ce blestem, așadar, să ajungi dincolo fărîmițat și dus de vînturi ca o pulbere! Cu tot tenul lui arămiu, se vedea bine că indianului îi pierise sîngele din obraz.

— *Uf!* exclamă el. Ce bine că m-ai vestit la timp! Dar de ce ții născocirea voastră acolo, în car, unde se află atîtea lucruri de folos?

— Ai vrea să lăsăm asemenea pachete scumpe jos, pe pămînt, unde s-ar strica și, la orice atingere, ar putea să dezlănțuie cea mai cumplită nenorocire? Ți-o spun numai ție: chiar și acolo, în car, sînt destul de primejdioase. Dac-ar exploda vreun pachet, sare totul în aer, praful se-alege de cîte se află primprejur.

— Și din oameni?

— Firește că și din oameni și din animale, într-un ocol care ar putea cuprinde de două ori cîte o sută de cai.

— Atunci să-i vestesc iute pe războinicii mei, nu cumva să se apropie vreunul de carul ăsta afurisit.

— Așa să faci! Te rog chiar s-o faci, ca nu cumva să ne ducem toți pe copcă din pricina unei neatenții! Vezi și tu cîtă grijă vă port, fiindcă pe războinicii din neamul Kiowa eu îi socotesc prietenii noștri. Și, totuși, s-ar zice că m-am înșelat. Cînd prietenii se întîlnesc, ei se salută și fumează pipa păcii. Doar n-ai fi vrînd ca tocmai astăzi să încîlci obiceiul?

— Păi ai fumat pipa cu Vulpea, cercetașul meu!

— Am fumat numai eu și acest războinic alb de lîngă mine. Ceilalți, nu. Dacă nu-i saluți și pe ei, va trebui să bănuiesc că prietenia voastră nu e sinceră.

Tangua rămase o clipă pe gînduri și căuta un pretext:

— Ne aflăm pe picior de război și de aceea n-am luat cu mine *chinichinul* păcii.

— Căpetenia kiowașilor vorbește una, în timp ce inima lui simte alta. Eu văd punga cu *chinichin* agățată de cingătoarea ta și punga pare că-i plină. Nouă nu ne trebuie tutunul tău, avem destul dintr-al nostru. De altfel, nici nu e nevoie să fumeze toți: tu fumezi în numele tău și al războinicilor tăi, iar eu în numele meu și al albilor aci de față; atunci legămîntul de prietenie cuprinde pe toți bărbații prezenți.

— De ce, adică, să mai fumăm noi doi, care sîntem de multă vreme frați? Sam Hawkens n-are decît să-și închipuie că am fumat cu toții calumetul.

— Cum vrei! Dar atunci întoarcem și noi foaia și nu mai pui mîna pe apași.

— Ce, vrei să le dai de veste? întrebă Tangua cu o sclipire de mînie în ochi.

— Nu; așa ceva nu-mi trece prin cap; ei sînt dușmanii noștri și vor să ne ucidă. Dar n-am să-ți spun în ce fel îi poți prinde.

— Pentru asta n-am nevoie de tine; știu și eu ce am de făcut.

— Oho! Nu cumva știi cînd și din ce parte sosesc și unde îi puteți găsi?

— Aflu eu! Trimit iscoadele mele.

— Asta n-ai s-o faci; ești destul de deștept ca să-ți dai seama că apașii vor descoperi urmele iscoadelor tale și se vor pregăti de luptă. Vor fi atenți la fiecare pas; și atunci mă întreb dacă-i mai puteți prinde; pe cîtă vreme, potrivit planului meu, îi luați pe nepregătite, îi împresurați și îi prindeți de vii, dacă nu mă-nșel.

Observai că explicațiile nu-și greșiseră ținta. După un scurt răgaz de gîndire, Tangua declară:

— Am să vorbesc cu războinicii mei.

Acestea zise, plecă de lîngă noi. Se duse la Bao și făcu semn cîtorva din oameni să se apropie; văzurăm apoi cum se sfătuiesc între ei.

— Judecînd după faptul că individul ține să se sfătuiască mai întîi cu ai lui, veți recunoaște, desigur, că nu ne poartă gînd bun! mi se adresă Sam.

— Se poartă urît cu dumneata; doar îi ești prieten și nu i-ai făcut nici un rău.

— Prieten? Ce știu ăștia despre prietenie? Niște haimanale, care trăiesc numai din furtișaguri. Ești prietenul lor cît timp n-au ce lua de la tine. Dar aici avem un car plin cu provizii și cu alte lucruri de mare preț pentru indieni. Cercetașii s-au grăbit să-l informeze pe șeful lor și, din acea clipă, era hotărît să fim jefuiți.

— Și acum?

— Acum? Hm! Acum nu mai avem nici o grijă.

— M-ar bucura.

— Cred că sîntem asigurați. Îi cunosc eu. Strălucită idee mi-a venit să-i vîr în cap individului că avem aici, în car, un fel de pulbere teribilă, hi-hi-hi-hi! Venise convins că toate lucrurile de acolo îi sînt menite ca pradă. Văzurăți doar: de cum a sosit, s-a și dus de-a dreptul la car. Acum însă, mai mult ca sigur ca nimeni nu va cuteza să se apropie de lucrurile noastre. Ba eu trag nădejde că spaima cu care i-am pricopsit ne va prinde bine și mai tîrziu. O să-mi bag în buzunar o cutie de sardele și-i fac să creadă că e plină cu dinamită. Parcă aveți și dumneavoastră o cutie la fel, în care păstrați hîrtii. N-ar strica să-mi rețineți ideea și s-o folosiți la nevoie.

— Bine! Vreau să sper că efectul va fi cel dorit. Ce părere ai în legătura cu pipa păcii?

— Erau decișI să n-o fumeze cu noi; acum, însă, cred că haimanalele vor reveni la gînduri mai bune. Argumentul meu s-a înfipt în creierul șefului și dînsul îi va convinge și pe ceilalți. Dar pe viitor, nici vorbă să le acordăm încredere.

— Prin urmare, Sam, vezi și dumneata că am avut dreptate alaltăieri. Ai vrut să-ți realizezi planul cu ajutorul kiowașilor și iată că ne-ai aruncat în brațele lor. Sînt curios ce-o să mai iasă.

— Absolut nimic, în afara celor prevăzute de mine. Vă puteți bizui pe Sam Hawkens. E clar că Tangua se pregătise de jaf, apoi intenționa să iasă în întîmpinarea apașilor. Dar acum trebuie să recunoască, vrînd-nevrînd, că nici apașii nu-s atît de proști, încît să se lase prinși și măcelăriți. I-am și spus, de altfel, că oamenii lui Inciu-Ciuna vor descoperi urmele iscoadelor kiowașe. Și atunci, mai va să-i prindă pe apași! Doar n-o să-i cadă-n mînă ca niște orătănii oarbe ale preriei! Iată-l că a terminat consfătuirea: vine încoace. Acum se va lămuri totul.

Am descifrat rezultatul încă înainte ca Tangua să se fi apropiat de noi căci, în urma unor comenzi ale lui Bao, cercul se desfăcu și oamenii descălecară. Așadar, nu mai eram înconjurați. Tangua se înfățișă mai puțin încruntat.

— M-am sfătuit cu războinicii mei, zise el. N-au nimic împotrivă să fumez calumetul cu fratele meu Sam, ca și cum l-aș fuma cu fiecare dintre voi.

— Nici nu mă așteptam la altceva: te știu doar nu numai bărbat viteaz, ci și înțelept. Războinicii kiowași să alcătuiască o jumătate de cerc și să se uite cum schimbăm între noi fumul păcii și al prieteniei.

Zis și făcut. Tangua și Sam Hawkens fumară pipa păcii după ritualul cunoscut, pe urmă noi, albii, le strînserăm pe rînd mîna tuturor indienilor. Puteam deduce că, măcar azi și în zilele imediat următoare, nu vor unelti împotriva noastră. Bineînțeles că nu puteam prevedea gîndurile și acțiunile lor de mai tîrziu.

Dacă spun „a fuma" calumetul sau pipa păcii, mă folosesc de expresia uzuală la noi. Indianul însă nu spune „a fuma" tutun, ci „a bea" tutun. De fapt, îl și bea, judecînd după felul cum înghite fumul, îl colectează în stomac și apoi îl elimină încet, în doze mici.

În această privința se aseamănă cu turcii, care nici ei nu spun „a fuma". Pe turcește tutunului îi zice *ciubuc*; cînd fumează pipa, turcii spun *ciubuc icimec*; iar *icimec* nu înseamnă „a fuma", ci „a bea".

Pentru cîtă cinste se bucură pipa la indieni stă mărturie și faptul că în limba triburilor Iemes, ca și în toate dialectele apașilor, cuvîntul care o definește e identic cu acela de șef, de căpetenie. În limba iemes căpeteniei îi zice *fui* și pipei *fuișaș*; la apași, căpeteniei i se spune *natan*, iar pipei *natan-țe*. Sufixul *țe*, adică „piatră", e valabil atît pentru pipa făcută din pămînt ars, cît și pentru aceea cioplită din piatră. Vatra pipei destinată a servi de calumet se confecționează din argilă sfîntă, adusă de la carierele din Dakota.

Tangua – după ce încheiarăm acest pact, să-i zic, provizoriu – ceru convocarea unei mari consfătuiri la care să participe toți albii. Propunerea nu-mi surîdea, pentru că am fi întîrziat iarăși lucrările noastre pe traseu; or, acestea nu trebuiau neglijate. De aceea îl rugai pe Sam să obțină amînarea consfătuirii pentru deseară. De altfel, auzisem, citisem chiar că o asemenea discuție indiană – dacă nu e curmată de vreo primejdie – poate să dureze la nesfîrșit. Hawkens vorbi cu Tangua și mă informă apoi:

— Ca orice indian veritabil, nu se lasă abătut de la dorința lui. Apașii vor întîrzia încă mult, așa că dînsul cere organizarea unui sfat la care eu să-mi expun planul și, după care, toată lumea să se așeze pe mîncat. Evident, provizii nu ne lipsesc, iar kiowașii și-au adus destulă pastrama în samarele cailor. Din fericire, am obținut totuși ca numai eu, Dick Stone și Will Parker să participăm la sfat; voi, ceilalți, vă puteți vedea de lucru.

— Ce înseamnă: puteți? Ca și cînd am avea nevoie de permisiunea indienilor! Las' că-i fac eu să priceapă că mă consider absolut liber și că ordinele lor nu mă ating.

— Nu-mi stricați socotelile, *sir*! Mai bine treceți cu vederea. Dacă vrem ca totul să decurgă normal, atunci nu e cazul să-i îndîrjim împotrivă-ne.

— Doresc totuși să particip și eu la consfătuire!

— Nu-i nevoie.

— Dimpotrivă, cred că este. Trebuie să știu ce se va hotărî.

— O să aflați mai pe urmă.

— Și dacă stabiliți o acțiune cu care eu nu pot fi de acord?

— De acord? Dumneavoastră? Ia te uită, bravul *greenhorn*! Și-a vîrît în cap că Sam Hawkens nu poate lua nici o decizie fără învoirea lui! Te pomenești că trebuie să vă solicit aprobarea cînd vreau să-mi tai unghiile sau să-mi dreg pingelele?

— N-o lua chiar așa. Înțeleg să mă asigur că nu veți lua hotărîri care să pună în primejdie viața celor doi apași.

— În privința asta, vă puteți încrede în bătrînul Sam Hawkens. Aveți cuvîntul meu că vor ieși din afacerea asta cît se poate de sănătoși. Ajunge atît?

— Da. Respect cuvîntul dumitale; dacă l-ai dat, vei avea grijă să-l și ții.

— *Well!* Vedeți-vă, așadar, de treabă; fiți sigur că lucrurile vor evolua exact ca și în prezența nasului dumneavoastră!

A trebuit să mă supun, deoarece țineam mult ca măsurătorile să fie duse pînă la capăt încă înaintea ciocnirii cu apașii. Ne apucarăm cu mare zel de lucru pe porțiunea noastră și făcurăm progrese deosebite; Bancroft și cei trei subalterni ai săi depuneau eforturi serioase. Era, de altfel, efectul îndemnurilor mele.

Îi convinsesem de faptul că trebuie să muncim cu toată sîrguința, pentru că, altminteri, apașii ar putea sosi înainte ca noi să fi încheiat lucrările și atunci ne-am pune pielea-n joc: am fi expuși atît apașilor, cît și kiowașilor. În schimb, dacă terminăm lucrul mai devreme, putem să spălăm putina și să ne adăpostim, salvînd și schițele topografice.

Le pusesem în vedere toate acestea. Iată de ce oamenii lucrau cu un avînt și cu o perseverență de care nu mai dăduseră dovadă pînă atunci. Îmi atinsesem deci scopul. În sinea mea, însă, nici prin vis nu-mi trecea s-o șterg. Eram neliniștit pentru Winnetou. Ceilalți n-aveau decît să procedeze după bunul lor plac, eu eram ferm decis să nu părăsesc locul înainte de a mă asigura că Winnetou e în afară de pericol.

De fapt, munca mea era triplă. Trebuia să lucrez la măsurători, să țin registrul și totodată să întocmesc schițele. Le desenam

în două exemplare. Unul era destinat inginerului-șef, în calitatea sa de conducător al șantierului, pe celălalt mi-l păstram în secret, ca să-l folosesc la nevoie. Situația noastră era atît de primejdioasă, încît o asemenea măsură de precauție se justifica pe deplin.

Așa cum bănuisem, consfătuirea s-a prelungit pînă seara; s-a încheiat abia cînd întunericul ne sili și pe noi să întrerupem lucrul. Kiowașii se aflau în excelentă dispoziție, Sam Hawkens comițînd greșeala – sau, poate, avînd buna inspirație de a le oferi tot restul nostru de rachiu. Nici nu se gîndise măcar să ceară în prealabil învoirea lui Rattler. Fuseseră aprinse cîteva focuri în jurul cărora chefuiau indienii, caii pășteau pe aproape, în timp ce santinelele orînduite de șeful kiowașilor străjuiau prin întuneric.

Așezat lîngă Sam și nedespărțiții lui tovarăși, Parker și Stone, îmi consumam cina și-mi plimbam privirea deasupra taberei, care, mie, ca novice, îmi oferea o imagine cu totul inedită. Făcea impresia unui lagăr de război. Mă uitam la chipurile indienilor și, examinîndu-le pe rînd, nu descopeream nici unul capabil de milă sau de îndurare în fața dușmanului. Rachiul nostru nu le-a ajuns decît pentru cinci șase înghițituri de fiecare; n-am observat să se fi îmbătat careva; totuși, apa-de-foc, cu care se întîlneau atît de rar, stîrnise oarecare agitație. Erau mai vioi și vorbeau mai tare ca de obicei.

Firește că l-am descusut pe Sam, în ce privește rezultatul consfătuirii.

— Puteți fi mulțumit! mă asigură el. Celor doi protejați ai dumneavoastră nu li se va întîmpla nimic.

— Și dacă se apără?

— Nici nu vor apuca să se apere; vor fi prinși și legați încă înainte de a-și da seama ce se petrece!

— Așa? Și cum îți închipui lucrul ăsta, bătrîne Sam?

— Foarte simplu. Apașii vor veni pe un drum bine cunoscut. Ați putea să-l ghiciți, *sir*?

— Fără îndoială. E firesc să caute mai întîi locul unde

ne-au întîlnit prima oară și să se orienteze apoi după urmele noastre.

— Just! Nu sînteți chiar atît de prost precum arătați. Așadar, cunoaștem primul fapt de care avem nevoie, adică direcția dinspre care urmează să-i așteptăm. Al doilea fapt important este momentul sosirii.

— Pe acesta nu-l putem cunoaște precis, dar îl putem deduce.

— Da, cine posedă ceva grăunțe în cap îl poate într-adevăr deduce; dar numai cu deducția n-am făcut mare lucru. Cel care, într-o asemenea situație, acționează după presupuneri, își cam riscă pielea.

Certitudine, deplină siguranță, iată ce ne trebuie.

— O putem obține numai dacă trimitem iscoade înaintea lor; dar soluția aceasta dumneata ai respins-o, dragul meu Sam. Susțineai că urmele iscoadelor ne-ar trăda.

— Dacă iscoadele ar fi indiene! Rețineți, *sir*: dacă ar fi indiene! Că noi, albii, ne aflăm aici, nu e nici un secret pentru apași. Dacă dau de urma unui alb, faptul nu le trezește bănuieli. Dar cu urmele indiene ar fi cu totul altfel; avertizați, apașii s-ar feri ca de foc. În calitate de mare deștept, vă puteți ușor imagina ce bănuieli s-ar naște în capetele lor.

— Că războinicii kiowași sînt prin apropiere?

— Perfect, ați ghicit! Dacă nu mi-ar fi grijă de bătrîna mea perucă, aș scoate cu mare respect pălăria în fața dumneavoastră. Vă rog să considerați gestul ca și făcut.

— Mulțumesc, Sam! Vreau să sper că acest respect nu se va spulbera curînd! Am răspuns la fel de ironic. Dar să mergem mai departe! Ești, așadar, de părere să nu trimitem cercetași indieni, ci albi?

— Da, însă nu mai mulți, doar unul singur.

— Ajunge atît?

— Aflați că e vorba de un individ pe care mă pot bizui și

anume Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel, cel care mănîncă șoareci de cîmp, hi-hi-hi-hi! Poate că ați auzit de dumnealui?

— Cum să nu! încuviințai zîmbind. Dacă preia chiar dînsul sarcina, sîntem fără grijă. Nu se lasă el prins de apași.

— Prins, nu, în schimb se lasă văzut.

— Ce vorbești? Vrei să te vadă?

— Vreau.

— Atunci te fac prizonier sau te omoară.

— Nu fac ei una ca asta pentru nimic în lume. Sînt prea deștepți. Le ies în cale și mă port în așa fel încît să nu le treacă prin minte că s-ar afla pe-aici și alții în afara de noi. Și cînd m-or vedea plimbîndu-mă tacticos, sub ochii lor, vor fi încredințați că nu ne așteptăm la nimica rău și că trăim mai liniștiți ca în sînul lui Avraam. Nici nu se vor atinge de mine; vor avea interesul să mă întorc în tabără, ca să nu se nască aici bănuiala că mi s-a întîmplat ceva. Își vor spune că, oricum, le voi cădea în mînă mai tîrziu.

— Dar, Sam dragă, e posibil ca ei să te vadă fără ca și dumneata să-i vezi...

— *Sir*, se zbîrli el în glumă, dacă mă gratulați cu o asemenea palmă morală, totul s-a sfîrșit între noi! Eu și să nu-i văd! Ochișorii lui Sam Hawkens o fi ei mici, dar sînt grozav de ageri. E drept că apașii nu vor sosi cu grămada; vor trimite mai întîi iscoade; însă nici ăștia nu-mi scapă; îmi aleg un locșor de unde nu se poate să nu-i zăresc. Știți, există porțiuni de teren unde nici cel mai grijuliu cercetaș nu găsește acoperire; e obligat să iasă în cîmp deschis. Iar eu mă plasez într-un asemenea sector și pîndesc. De îndată ce descopăr iscoadele, vă dau de veste, pentru ca în momentul cînd se vor furișa lîngă tabără, să vă arătați cu toții calmi și nepăsători.

— Dar or să-i vadă și pe kiowași și se vor grăbi să-și înștiințeze șeful.

— Pe cine să-i vadă? Pe kiowași? Omule, *greenhorn* și preaonorate boboc, vă imaginați cumva că Sam Hawkens are vată

sau sugativă în loc de creier, hai? Voi fi avut eu din timp grijă să ajungă invizibili, să nu se vadă nici picior de kiowaș. Înțeles? Acești foarte dragi prieteni ai noștri se vor ascunde bine de tot, pentru ca la momentul oportun să răsară ca din pământ. Iscoadele apașilor nu trebuie să zărească aici pe nimeni altul decît persoanele ce se aflau în tabără la prima vizită a lui Winnetou și a tatălui său.

— Ei da, atunci se schimbă lucrurile!

— Nu-i așa? Iscoadele n-au decît să ne dea tîrcoale și să se convingă că nu bănuim nimic. Apoi, după ce vor pleca, mă furișez eu pe urmele lor și pîndesc sosirea grosului. Desigur că nu vor veni ziua, ci după căderea nopții, folosindu-se de întuneric, ca să se apropie cît mai mult de tabără. Atunci, vitejii noștri apași vor năvăli peste noi.

— Și ne vor lua prizonieri sau, mai știi, ne vor masacra; dacă nu pe toți, barem pe unii!

— *Sir*, zău că mă scîrbiți! Vă pretindeți om cu studii și nu cunoașteți cel mai simplu adevăr: dacă vrei să nu fii prins, trebuie s-o iei la sănătoasa! Asta o știe în zilele noastre pînă și iepurele, ba și acea mică, neagră și pișcătoare insectă, care obișnuiește să sară de șase sute de ori cît lungimea trupului ei. Singur dumneavoastră ați rămas ageamiu în materie! Hm! Oare în multele cărți pe care le-ați mestecat nu scrie așa ceva?

— Nu scrie nimic, fiindcă un *westman* curajos nu sare de șase sute de ori cît lungimea trupului său, ca insecta dumitale. Va să zică, ești de părere s-o luăm la sănătoasa?

— Da. Vom aprinde, firește, un foc de tabără ca să fim cît se poate de bine observați. Cît va arde focul, apașii se vor ține ascunși. Iar după ce se stinge treptat și se face întuneric, o luăm la picior și-i anunțăm pe kiowași să se pitească prin apropiere. Atunci apașii se aruncă asupra taberei noastre și... nu mai găsesc țipenie de om, hi-hi-hi-hi! Îi apucă o mirare grozavă și, de bună seamă, încing la rîndul lor focul ca să ne poată dibui. Acum, însă, îi vedem noi în lumină, cum ne văzuseră ei adineauri. Și roata se

întoarce: din atacanți ajung să fie împresurați. Ai și ce spaimă pe ei! Și ce lovitură! Va rămîne de pomină multă vreme. Și lumea va zice: „Toate astea le-a pus la cale Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel!"

— Mă rog, n-ar fi rău, cu condiția ca lucrurile să se petreacă exact după imaginația dumitale.

— Așa va fi și nu altfel; am eu grijă.

— Și pe urmă? Îi eliberăm în taină pe apași?

— În orice caz, pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou.

— Și ceilalți?

— Vom căuta să eliberăm pe cît mai mulți, dar cu condiția să nu ne trădăm.

— Și cu restul ce se întîmplă?

— Nimic prea grav, *sir*, vă pot încredința. În prima clipă, kiowașii se vor gîndi mai puțin la apași; se vor grăbi să-i prindă pe fugari, adică pe noi. Și dacă totuși s-ar arăta lacomi de sînge, apoi las' pe mine, mai e și Sam Hawkens aici! Dar nu face să ne spargem de pe acuma capetele pentru cele ce s-ar petrece mai tîrziu; barem pe-al dumneavoastră l-ați putea folosi mai rentabil. Ce-o să mai fie, vedem atunci. Important e să găsim, înainte de toate, un loc potrivit pentru realizarea planului; nu ne putem refugia la întîmplare, oriunde. Mă ocup eu mîine în zori de problema asta. Azi am tot vorbit; de mîine intrăm în acțiune.

Avea dreptate. Să tot discuți și să făurești planuri era pentru moment de prisos; nu ne rămînea deci altceva de făcut decît să așteptăm desfășurarea evenimentelor.

Era o noapte cam neplăcută. Se iscase un vînt care dădu treptat în furtună și, către dimineață, se lăsă un frig neobișnuit în acele ținuturi. Ne aflam aproximativ pe latitudinea Damascului și totuși frigul ne trezi din somn. Sam Hawkens scrută cerul apoi conchise:

— Pesemne că astăzi se va petrece un fenomen rar prin partea locului. Va ploua, dacă nu mă-nșel. Și asta e spre binele nostru.

— În ce privință? întrebai eu.

— Nu bănuiți? Uitați-vă numai primprejur, cîtă iarbă culcată!

Sosind, apașii ar putea trage imediat concluzia că pe aici au trecut de curînd mai mulți oameni și cai decît numără tabăra noastră. Ploaia însă va îndrepta iarba și va șterge urmele care, altminteri, ar mai fi vizibile trei-patru zile. Mă duc repede să-i lămuresc pe kiowași și să-i iau cu mine.

— Și mergeți în căutarea unui loc potrivit pentru atac?

— Da. La drept vorbind, aș putea să-i las deocamdată aici și să-i chem mai tîrziu, după ce voi fi găsit eu locul; dar e mai bine să plec de pe acum, pentru ca urmele să dispară curînd. Între timp, voi, ăștilalți, vă puteți continua lucrările.

Sam împărtăși căpeteniei kiowașilor planul său și acesta îl aprobă. După puțin, indienii, împreună cu Sam și cu cei doi tovarăși ai lui, porniră călare. Se înțelege că locul pe care urmau să-l aleagă trebuia să se afle chiar pe traseul nostru, al topografilor, adică pe linia ce-o aveam de măsurat. În felul acesta economiseam timp și nici nu dădeam de bănuit apașilor.

Veneam încet în urma călăreților; înaintam pas cu pas, pe măsură ce înaintau lucrările. Către amiază, profeția lui Sam se împlini; începu să plouă. Dar o ploaie cum numai pe această latitudine se poate porni din an în paște. Părea că se revarsă un ocean din tărie.

În toiul acestui potop, Sam, Dick și Will se întoarseră din cercetare, îi observarăm abia cînd se aflau la zece-doisprezece pași de noi, atît de deasă era perdeaua de apă. Găsiseră un loc potrivit. Parker și Stone urmau să ni-l arate; iar Hawkens, după ce-și luă merinde suficiente, plecă, în pofida furtunii, ca să se așeze la pîndă. Porni pe jos, fără catîr; astfel se putea ascunde mai lesne. Privindu-l cum dispare îndărătul perdelei de ploaie, aveam sentimentul că o catastrofă se apropia de noi cu pași grăbiți.

Pe cît de sălbatică a fost ploaia, ca o rupere de nori, pe atît de repede încetă năvala apei. Zăgazurile cerului se închiseră

brusc și soarele străluci iarăși, ca în alte zile, deasupra lumii. Reluarăm lucrul întrerupt.

Ne aflam într-o savană lină, nu prea mare, înconjurată în trei părți de dumbravă; din loc în loc se zărea cîte un tufiș. Terenul era foarte prielnic pentru lucrările noastre; înaintam cu repeziciune. Constatai totodată că Sam Hawkens prevăzuse cu multă precizie efectele ploii: deși kiowașii trecuseră călări chiar pe locul unde ne aflam, totuși nu se vedea nici o urmă de copită. Venind în căutarea noastră, apașii n-ar fi putut bănui că avem în apropiere două sute de aliați.

Pe înnoptate, cînd lucrul încetă, Stone și Parker ne informară că ne găsim de fapt în vecinătatea prezumtivului cîmp de bătălie. Mi-ar fi plăcut să-l cercetez și eu, dar se făcuse prea tîrziu.

A doua zi dimineața pătrunserăm repede cu lucrul pînă la un pîrîu destul de lat, din care se alcătuia un fel de bazin, probabil veșnic plin cu apă, pe cîtă vreme albia pîrîului era îndeobște jumătate secată. Ploaia de ieri umpluse însă albia pînă-n margini. Către acest bazin ducea o limbă îngustă de savană, tivită pe ambele laturi cu copaci și tufe și înaintînd ca o peninsulă spre mijlocul apei; îngustă la început, peninsula se lărgea treptat, luînd aproximativ forma unui cerc. Semăna cu o tigaie, a cărei coadă ținea de mal. În partea opusă a bazinului se înălța o colină ușoară, împădurită.

— Iată locul ales de Sam Hawkens, lămuri Stone, rotindu-și privirile cu aerul unui cunoscător. Nici nu se putea ceva mai bun pentru planul nostru.

Mă simții, desigur, îndemnat să scrutez fiecare colțișor.

— Unde se găsesc kiowașii, *mister* Stone? întrebai.

— Ascunși, foarte bine ascunși! răspunse el. V-ați osteni degeaba să dați de cea mai mică urmă a lor, deși ei ne văd la perfecție și ne observă orice mișcare.

— Totuși, unde sînt?

— Așteptați nițel, *sir*! Mai întîi să vă explic de ce Sam, pișicherul, a ochit tocmai locul acesta. Savana pe care am străbătut-o are multe tufișuri răzlețe. Faptul acesta e în avantajul apașilor;

ne pot urmări neobservați, se pot ascunde în spatele tufișurilor. Vedeți apoi limba aceea de pământ care se întinde încoace. Dacă încingem aici un foc de tabără, se luminează toată fîșia, chiar și adîncul savanei de unde urmează să vină apașii; focul îi va atrage; se vor apropia ușurel de noi, pitulîndu-se în dosul copacilor și tufelor. Vă asigur, domnilor, că nu se găsește teren mai bun pentru a ne lăsa atacați de indieni!

Fața lui uscățivă, lunguiață, înăsprită de vînt și soare, strălucea de satisfacție. Inginerul-șef, în schimb, nu-i împărtășea deloc entuziasmul și dădu sceptic din cap:

— Ce fel de om ești și dumneata, Stone! Te topești de bucurie că vom fi atacați atît de frumos! În ce mă privește, vă spun pe șleau: Am s-o șterg de-aici!

— Ca să cădeți cît mai sigur în mîinile apașilor! Nu vă lăsați purtat de asemenea gînduri năstrușnice, *mister* Bancroft! Cum să nu fiu încîntat de locul ăsta, care înlesnește apașilor să ne prindă, pentru ca pe urmă să-i prindem noi în capcană! Uitați-vă un pic dincolo, peste apă. Sus, pe colină, în mijlocul pădurii, sînt pitiți kiowașii. Observatorii lor s-au cățărat în copaci și nici vorbă că ne-au și zărit. Tot așa îi vor zări pe apași, căci de sus ei cuprind cu ochii savana pînă hăt departe.

— Dar dacă vom fi atacați, ce ne folosește nouă că kiowașii se află tocmai dincolo de apă, ascunși în pădure? Obiectă inginerul-șef.

— E numai o manevră, pentru ca iscoadele apașilor să nu descopere adevărata situație. Însă de îndată ce vor fi trecut, kiowașii coboară încoace și se ascund în peninsulă, unde nu pot fi observați.

— Și vrei să zici că apașii nu se pot duce acolo?

— Ar putea, însă nu le permitem noi.

— Înseamnă să-i alungați. Atunci, cum vreți să nu vă observe? Se cam contrazic lucrurile, *mister* Stone.

— Ba. Deloc! E drept, nu trebuie să avem aerul că-i

căutăm; îi lăsăm să se apropie de peninsulă. Dar aceasta, în locul unde se îmbină cu malul, nu are mai mult de treizeci de pași lățime; ei bine, acolo postăm caii noștri și baricadăm trecerea.

— Baricadă de cai? E cu putință?

— Firește. Priponim caii de copaci și vă asigur că nici un indian nu se mai apropie, căci animalele l-ar trăda prin sforăitul lor, Astfel, iscoadele cercetează jur-împrejur, dar în peninsulă nu se încumetă. După ce se întorc ca să-i cheme pe-ai lor, hop și kiowașii părăsesc pădurea de pe colină și se ascund în peninsulă, printre arbori. Iar trupa apașilor se furișează încoace și așteaptă să ne culcăm și să adormim.

— Și dacă nu așteaptă pînă ne culcăm? intrai și eu în vorbă. Ne-ar tăia orice posibilitate de retragere.

— Nici atunci n-am fi în pericol, mă asigură Stone. Ne sar kiowașii în ajutor cît ai bate din palme.

— Numai că asta înseamnă vărsare de sînge și noi vrem s-o evităm.

— Dar, *sir*, aici, în vest, nu contează o picătură de sînge în plus. Dar nu vă faceți griji! Exact același motiv îi va reține și pe apași să ne atace cît sîntem treji. O să-și spună, desigur și ei că ne vom apăra și, chiar dacă nu sîntem decît douăzeci de inși, vor cădea destui dintr-ai lor înainte ca noi să încetăm lupta. Nu, ei caută să-și cruțe, ca și noi, sîngele și viața. De aceea vor aștepta pînă ne vom fi culcat; iar noi lăsăm focul să se stingă și ne retragem pe întuneric în peninsulă.

— Și pînă atunci ce facem! Ne continuăm lucrările?

— Da, numai că la ora decisivă trebuie să fiți aici.

— Dacă-i așa, să nu ne pierdem vremea. Haideți, domnilor, să mai lucrăm un pic!

Îmi urmară invitația, deși nu prea le ardea de muncă. Sînt convins că ar fi preferat să spele putina. Dar în cazul acesta, lucrul ar fi rămas neisprăvit și, conform clauzelor contractului, nimeni n-ar mai fi putut pretinde vreo plată. Or, ca să renunțe

la banii lor, ar fi fost prea mult. Unde mai pui că apașii tot i-ar fi ajuns din urmă. Își dădeau seama oamenii că, totuși, aici se aflau în mai mare siguranță și de aceea rămaseră pe loc.

În ce mă privește, mărturisesc deschis că nu așteptam cu prea mare calm evenimentele. Mă stăpînea o tulburare, o stare febrilă, un fel de trac pe care-l resimte ostașul înainte de a primi botezul focului. Nu-mi era frică, o, nicidecum. În fond, aș fi avut mai multe motive de teamă atunci cînd am răpus bizonul și ursul. Acum, însă, era vorba de oameni și acest lucru mă tulbura. Îmi păsa mai puțin de viața mea; aș fi știut să mi-o apăr la nevoie; dar ce te faci cu Inciu-Ciuna și cu Winnetou? Mă gîndisem în ultimele zile atît de mult la Winnetou, încît îmi devenise și mai familiar decît înainte; îl îndrăgisem, fără prezența și prietenia lui; desigur, un proces psihic ciudat, dacă nu chiar enigmatic. Și încă un fapt curios: aveam să aflu mai tîrziu de la Winnetou că și dînsul se gîndise mult la mine în aceeași vreme.

Neliniștea nu mă părăsi nici în timpul lucrului; eram însă convins că, în clipele hotărîtoare, va dispărea subit. De aceea socotind că, oricum, ciocnirea e inevitabilă, doream să se declanșeze cît mai curînd.

Dorința aceasta avea să mi se împlinească. Abia trecuse de amiază, cînd îl zărirăm pe Sam Hawkens că se îndreaptă spre noi. Omulețul era vizibil obosit, dar ochișorii lui șireți jucau neobișnuit de veseli deasupra obrajilor împăduriți.

— Totu-i în regulă, nu-i așa? îl întrebai. Se vede cît de colo, dragă Sam.

— Zău? rîse el. Unde scrie? Pe nasul meu sau în imaginația dumneavoastră?

— Imaginație? *Pshaw!* Cine ți se uită în ochi nu mai are nici un dubiu.

— Așa, va și zică, mă trădează ochii. E bine s-o știu, ca să mă păzesc în alte ocazii. Dar aveți dreptate. Toate au mers strună, chiar mai bine decît mă așteptam.

— Înseamnă că ai văzut iscoadele?

— Ce iscoade?! Întreaga trupă am văzut-o. Și nu numai atît. Am și auzit-o, adică am tras cu urechea la vorbele apașilor.

— Ai tras cu urechea? Ah, atunci spune repede ce-ai aflat!

— Nu e timpul, nici locul. Strîngeți instrumentele, duceți-le în tabără și așteptați-mă acolo! Vin și eu. Dar mai înainte, mă reped la kiowași, să le spun ce am aflat și ce au de făcut.

Trecu albia pîrîului, dincolo de bazin și dispăru în pădurea de pe colină. Iar noi ne-am strîns lucrușoarele și am pornit spre tabără ca să-l așteptăm. Nici nu l-am văzut, nici nu i-am simțit pașii cînd, deodată, ne pomenirăm iarăși cu el. Stătea țanțoș în mijlocul nostru și ne mustruluia:

— Iată-mă, *my lords*! Ce dracu', nu mai aveți ochi, nici urechi? Și un elefant vă poate lua prin surprindere, deși pașii lui se aud de la un sfert de ceas depărtare!

— În orice caz, n-ai prea călcat cu pași de elefant! i-am răspuns.

— Posibil. Am vrut numai să vă demonstrez cum te poți apropia de oameni, fără ca ei să bage de seamă. Ședeați cu toții liniștiți, nu scoteați o vorbă; și totuși, în tăcerea asta, n-ați auzit cînd m-am strecurat printre voi. Uite-așa a fost și ieri, cînd m-am furișat lîngă apași.

— Haide, povestește cum a fost!

— *Well*, o să auziți numaidecît! Întîi să mă așez, că-s tare ostenit. Mi s-au deprins picioarele cu călăria și nu mai țin la marș. De altfel, decît infanterist, e mai nobil să fii la cavalerie, dacă nu mă-nșel.

Se așeză lîngă mine, clipi din ochi pe rînd la fiecare și, subliniind cu capul silabă cu silabă, rosti plin de importanță:

— Așadar, în astă seară pornește jocul!

— Chiar azi? întrebai eu și mirat și bucuros, fiindcă doream să se hotărască odată. Atunci e bine, chiar foarte bine!

— Hm! S-ar zice că ardeți de nerăbdare să cădeți în

brațele apașilor! Dar vă dau dreptate: e bine așa, mă bucur și eu că nu mai avem mult de așteptat. Nu e tocmai plăcut să aștepți un lucru care poate să iasă pe dos.

— A apărut vreun motiv de îngrijorare?

— Absolut nimic. Dimpotrivă, sînt sigur că o să meargă totul ca pe roate. Însă orice om cu experiență știe că și cel mai bun copil poate să ajungă pînă la urmă o pramatie. Așa și cu evenimentele. Planul cel mai bun poate da greș dintr-o simplă întîmplare.

— Dar în cazul nostru avem a ne teme de ceva?

— Nu. Din cîte am auzit acolo, succesul nostru e asigurat.

— Ce-ai auzit, spune odată!

— Ia-o încet, fără grabă, tinere *sir*! Toate la rîndul lor. Nu vă pot spune ce-am auzit și aflat pînă nu veți ști ce s-a petrecut mai înainte. Deci: am pornit în toiul furtunii. N-am așteptat să treacă, deoarece ploaia, fie și potop, tot nu pătrunde prin surtucul meu, hi-hi-hi-hi! Alergai pînă aproape de terenul unde fusese tabăra noastră, cînd ne-au vizitat cei doi apași; dar am fost nevoit să mă ascund repede, pentru că zărisem trei indieni adulmecînd locul. Sînt iscoadele apașilor, mi-am zis; nu se vor deplasa mai departe, pentru că misiunea lor e să cerceteze numai locul acesta. Așa și era. Tot cotrobăiră pe acolo fără să-mi găsească urma și se așezară sub copaci, unde umezeala nu pătrunsese ca în afara pădurii. Să tot fi șezut așa vreo două ceasuri. Iar eu îi pîndeam pitit sub arbore. Doar trebuia să le aflu intențiile. Și iată că sosește o trupă călare; oamenii au fețele vopsite în culorile războiului. I-am recunoscut de îndată: Inciu-Ciuna și Winnetou cu apașii lor.

— Cîți erau?

— Exact cîți bănuisem. Am numărat cam vreo cincizeci. Iscoadele au ieșit din adăpost și au dat raportul. Apoi au luat-o înainte și toată trupa s-a pus încet în mișcare. Bănuiți, desigur, domnilor, că Sam Hawkens s-a ținut scai de ei. Ploaia spălase urmele pașilor, dar țărușii pe care i-ați înfipt acolo s-au dovedit a fi călăuze foarte precise. Mi-aș dori să am parte totdeauna de asemenea călăuze sigure. Dar apașii ăștia sînt extrem de prudenți; la fiece

cot al pădurii, după fiece tufiș, puteau să dea peste noi; de aceea se deplasau încet de tot. Înaintau cu multă dibăcie și precauție; îmi făcea o adevărată plăcere să-i studiez și mă gîndeam, ca și în alte ocazii, că indienii apași sînt superiori tuturor celorlalte neamuri roșii. Inciu-Ciuna e al dracului de priceput, iar Winnetou nu se lasă mai prejos. Cea mai neînsemnată mișcare a lor era calculată. Nu suflau nici o vorbă; se înțelegeau numai prin semne. După ce străbătură două mile, începu să se lase seara. Indienii descălecară, își priponiră caii și se afundară în pădure; acolo voiau să poposească pînă-n zori.

— Și acolo ai tras cu urechea? întrebai eu.

— Da. Indienii, băieți deștepți, n-au aprins nici un foc; pe de altă parte, Sam Hawkens, tot deștept și-a spus că nu e rău așa, pentru că va fi protejat de întuneric. M-am strecurat printre copaci și, neavînd alta la îndemînă, m-am tîrît pe propria mea burtă, pînă am ajuns atît de aproape, încît auzeam toate vorbele lor.

— Și ai înțeles totul?

— Ce întrebare! Dacă afirm că se auzea fiece cuvînt!

— Vreau să spun dacă se serveau de jargonul lor anglo-indian.

— Nu se serveau, ci discutau între ei, dacă nu mă-nșel și anume în dialectul mescalerilor pe care îl cunosc și eu binișor. Mă deplasai încet-încet pînă în apropierea celor două căpetenii. Schimbau arar cîte un cuvînt scurt și cu miez, cum fac de obicei indienii.

— Ei, hai, dă-i drumul, omule! stăruii eu, văzînd că iarăși se oprește.

— Mă rog, țineți-vă bine, *sir*, că-i dau drumul! Aflați că au ce au cu noi. Vor să ne captureze.

— Va să zică, nu umblă să ne ucidă?

— Ei, ar vrea ei așa, cîte puțin, dar nici chiar dintr-o dată. Mai întîi cată să ne ia prizonieri fără să ne vatăme; apoi ne duc în satele mescalerilor, lîngă Río Pecos; acolo ne leagă la stîlpul torturii și, în cele din urmă, ne prăjesc de vii. *Well*, cam în felul crapilor pe

care-i prinzi, îi duci acasă, îi ții în apă și-i hrănești, pentru ca la urmă să-i fierbi în tot soiul de mirodenii. Mă întreb, zău, ce gust o fi având bătrînul Sam, mai ales dacă-l frige la tigaie împreună cu surtucul lui vînătoresc, hi-hi-hi-hi!

Rîse oarecum tainic, înfundat, în barbă. Apoi continuă:

— Au pus ochii în special pe *mister* Rattler, care șade aici printre voi încîntat și radios, ca și cînd l-ar aștepta toate deliciile raiului. Da, *mister* Rattler, te-ai vîrît într-o ciorbă de care eu unul nu mi-aș atinge gura. Vei fi pus la frigare, afumat, înțepat, otrăvit, înjunghiat, împușcat, tras pe roată și spînzurat, din toate pe rînd și cîte puțin ca să mai rămîi nițel în viață și să poți degusta în voie toate chinurile și modurile de a muri. Iar dacă totuși nu te vei hotărî să mori, atunci te vor așeza în aceeași groapă cu Klekih-Petra pe care l-ai ucis. Și vei fi înmormîntat de viu.

— Dumnezeule mare! Așa au vorbit? întrebă Rattler, pălind de groază.

— Firește că așa. De altfel, o și meriți, n-am ce-ți face. Îți doresc numai ca, după ce vei fi trecut prin toate torturile, să te lași de nelegiuiri. Dar cred că n-o să le mai repeți. Cadavrul lui Klekih-Petra a fost dat pe mîna unui vraci ca să-l ducă acasă. Trebuie să știți că indienii ăștia din sud știu să-și trateze morții și să-i conserve în așa fel, încît să reziste lungă vreme la descompunere. Am văzut cu ochii mei niște mumii de copii indieni care, după mai bine de un secol, arătau ca și cînd ar fi murit abia ieri. Dacă vom cădea cu toții prizonieri, atunci, *mister* Rattler, ni se va oferi și nouă plăcerea de a urmări cum te transformi de viu într-o astfel de mumie.

— Eu nu mai stau aici! izbucni Rattler. Plec imediat! Nu mă prind ei pe mine!

Se și pregătea s-o șteargă; dar Sam Hawkens îl trase îndărăt și-l preveni:

— Nu te clinti, dacă ții la viață! Ascultă ce-ți spun: probabil că apașii au și ocupat împrejurimile. Le-ai cădea de-a dreptul în brațe.

— Vorbești serios, Sam? îl întrebai eu.

— Nu e nici o născocire: am toate motivele să presupun că așa este. Nu m-am înșelat eu nici în alte privințe. Apașii au pregătit într-adevăr o întreagă oștire cu care cele două căpetenii urmează să-i atace pe kiowași după ce vor fi terminat cu noi. Numai așa se explică faptul că s-au întors încoace atît de repede. N-au mai avut nevoie să facă drumul pînă la corturile lor pentru a-și mobiliza oamenii. Au întîlnit pe parcurs trupele pornite împotriva kiowașilor, i-au predat vraciului ajutat de cîțiva oameni cadavrul lui Klekih-Petra și, luînd cu sine un grup de cincizeci de călăreți destoinici, s-au întors încoace.

— Dar unde se află trupele destinate să-i atace pe kiowași?

— Nu știu. În privința asta n-au suflat o vorbă. De altfel, pentru noi faptul n-are nici o importanță.

Aici bătrînul Sam greșea. Nu era deloc lipsit de importanță pentru noi unde se găsea grosul trupelor apașe. Dovada ne-a fost servită cîteva zile mai tîrziu. Sam continuă:

— După ce aflasem destule date, m-aș fi putut porni imediat încoace, însă noaptea e dificil să ștergi urmele; apașii le-ar fi descoperit dimineața; în plus, mă ispitea gîndul să-i studiez și la lumina zilei. Am rămas deci toată noaptea pitit în pădure și, după ce apașii au pornit la drum, m-am luat frumușel după ei. I-am urmărit pînă la vreo șase mile depărtare de aici, apoi am făcut un ocol, ca să ajung la voi neobservat de nimeni. *Well,* acum știți totul.

— Prin urmare, nu te-au zărit deloc?

— Nu.

— Și ai avut grijă să nu-ți descopere urma?

— Păi cum!

— Dar plănuiai parcă să te lași văzut și...

— Știu, știu! Aș fi făcut-o, însă nu mai era necesar, pentru că... ia stați! Ați auzit ceva?

Fusese ca un țipăt de vultur, repetat de trei ori.

— Astea sînt iscoadele kiowașilor, lămuri Sam. Stau acolo sus, cățărați în copaci. Ne-am înțeles să dea semnalul cînd pătrund apașii în savană. Haideți, *sir*, să vă încerc agerimea ochilor.

Invitația mă privea pe mine. Sam se ridică de jos, eu îmi luai arma, gata să-l urmez.

— Stați! strigă el. Fără armă! Deși un *westman* nu se desparte de pușca lui, aici regula va suferi o excepție; trebuie să ne prefacem că nu bănuim nici un pericol și că umblăm să strîngem vreascuri pentru foc. Din comportarea noastră, apașii vor trage concluzia că vom poposi aici peste noapte; și concluzia aceasta ne va fi de folos.

Pornirăm împreună agale, aparent nepăsători și trecurăm printre șirurile de copaci și de tufe, peste pajiște, pînă în savană. Ne apucarăm de strîns vreascuri, rotindu-ne pe furiș privirea ca să-i descoperim pe apași. Dacă se aflau pe aproape, atunci probabil că ședeau pitulați după tufișurile răspîndite prin savană.

— Ai zărit vreunul? l-am întrebat pe Sam după cîtva timp.

— Nu, răspunse el.

— Nici eu.

Scrutam cu atenție încordată împrejurimile, dar nu deslușeam nimic. Și totuși aveam să aflu mai tîrziu de la Winnetou că el însuși era culcat într-un tufiș la cel mult cincizeci de pași de noi. Nu ajunge să ai ochi buni, mai trebuie să-i fi exersat, ceea ce pe atunci nu era deloc cazul meu. Astăzi l-aș recunoaște pe Winnetou chiar și după gîzele care, fiind atrase de prezența lui, ar forfoti în jurul tufișurilor cu pricina.

Ne înapoiarăm deci fără nici un rezultat. Apoi toți împreună ne puserăm pe strîns vreascuri pentru un foc de tabără. Am adunat mai mult decît era necesar.

— E bine așa, observă Sam. Trebuie să lăsăm și apașilor cogeamite grămadă pentru ca să poată aprinde la rîndul lor focul, după ce vor năvăli în tabără și vor constata că am dispărut.

Între timp, se lăsase din nou seara. Sam, ca omul cel mai experimentat dintre noi, se cuibări în față de tot, acolo unde se

desprindea din savană fîșia de pajiște la capătul căreia ne aflam. Pîndea sosirea cercetașilor, care, desigur, avea să se apropie pentru a spiona noua noastră tabără. Aprinsesem focul și vîlvătăile își aruncau lumina pînă în adîncul savanei. Ce ageamii și fără experiență! – Trebuie să-și fi zis apașii despre noi. Focul indica inamicului, încă de departe, drumul spre tabără.

Cinarăm, ca de obicei, frugal și ne culcarăm, ca și cînd ne-am fi simțit în cea mai deplină siguranță. Armele zăceau aruncate la oarecare distanță, dar în direcția peninsulei, ca să le putem ridica din mers, în retragerea plănuită. Peninsula însă, așa cum hotărîse Sam, era barată de caii noștri.

Să tot fi trecut vreo trei ore de la căderea nopții și iată că Sam, tăcut ca o umbră, se strecură încet pînă la noi și ne șopti:

— Vin iscoadele, doi inși, unul pe stînga, celălalt pe dreapta. I-am auzit și văzut.

Veneau, așadar, din ambele părți ale pajiștii, ținîndu-se mereu îndărătul tufărișului. Sam se așeză lîngă noi și începu să pălăvrăgească cu glas tare vrute și nevrute. Noi îl susțineam care mai de care și încinserăm o discuție însuflețită; voiam să-i convingem astfel pe cercetași că se pot apropia fără grijă. Știam că ne observă cu atenție de după tufișuri, dar ne feream din răsputeri să aruncăm măcar o privire spre ascunzișurile lor.

Acum trebuia, înainte de toate, să sesizăm momentul cînd vor pleca. Nu-i puteam nici auzi, darămite vedea; și totuși, nu trebuia să mai întîrziem nici o clipă după plecarea lor, pentru că era de așteptat ca, după puțin, întreaga trupă să se furișeze încoace. Între timp kiowașii urmau să ocupe peninsula. Era deci preferabil să nu așteptăm, ci să acționăm în așa fel, încît iscoadele să se grăbească și să plece la ai lor. De aceea, Sam se ridică și, prefăcîndu-se că merge după lemne, se îndreptă spre unul din tufișuri; eu îl imitai, luînd-o spre alt tufiș. Acum puteam fi sigur că iscoadele părăsiseră locul. Sam își făcu mîinile pîlnie la gură și orăcăi de trei ori ca broasca. Era semnalul convenit cu kiowașii. Aici, în apropierea pîrîului, un orăcăit de broască nu putea stîrni

bănuieli. Apoi Sam se strecură din nou la postul lui de observație, pentru a ne ține la curent asupra mișcărilor trupei inamice.

La nici două minute de la semnalul lui Sam, se și arătară sute de războinici. Părăsiseră mai dinainte pădurea pentru ca, la semnalul convenit, adică orăcăitul de broască, să se afle cît mai aproape: ajunseră la pîrîu și-l trecură dintr-un salt. Se tîrau ca șerpii, în spatele nostru, prin umbră, pînă în inima peninsulei. Totul se desfășură cu atîta îndemînare și repeziciune, încît în mai puțin de trei minute trecu de noi și ultimul kiowaș.

Nu-l mai așteptam decît pe Sam. Sosi și el, spunîndu-ne în șoaptă:

— Se apropie apașii din ambele laturi, exact cum am înțeles din discuțiile lor. Nu mai puneți lemne pe foc! Vom avea grijă să nu se stingă de tot, să mai rămînă nițel jar ca indienii să poată înteți iarăși focul.

Îngrămădirăm restul de lemne și vreascuri în jurul focului, în așa fel, încît jarul rămas să nu arunce lumină asupra noastră în momentul cînd vom lua-o la goană. Pe urmă, fiecare dintre noi avea să se transforme într-un actor mai mult sau mai puțin talentat. Știam că cincizeci de apași ne pîndesc din imediată apropiere și totuși trebuia s-o facem pe naivii. Multe depindeau de clipa următoare, chiar și viața noastră. Porneam de la presupunerea că apașii vor aștepta pînă ce, după toate aparențele, vom fi adormit. Și dacă ne înșelam? Dacă ne vor ataca mai repede? E drept că dispuneam de ajutorul celor două sute de kiowași. Dar intervenția lor ar fi declanșat o bătălie, care ar fi costat sînge și vieți omenești. Ne amenința, poate, o catastrofă, dar și de data aceasta se confirma felul meu de a fi: eram calm, mai calm ca înaintea unei partide de șah sau de domino. Îi studiam cu mare interes pe ceilalți. Rattler se lungise la pămînt, cu fața în jos și se făcea că doarme. Frica morții îl prinsese cu ghearele ei de gheață. Faimoșii lui *westmeni*, cu chipurile livide, se holbau unii la alții; nu reușeau să articuleze decît frînturi de fraze, silindu-se totuși să

ia parte la discuțiile noastre. Will Parker și Dick Stone se purtau atît de tacticos, încît ai fi zis că nu există picior de apaș pe toată fața pămîntului. Sam Hawkens se întrecea în glume și rîdea cu o poftă grozavă de propriile lui spirite.

După ce trecu în felul acesta o jumătate de ceas, puteam fi siguri că atacul urma să se producă într-adevăr abia după ce vom fi adormit; altminteri, apașii l-ar fi dezlănțuit de mult. Focul scăzuse tare, încît am socotit oportun să nu mai zăbovim. Căscai de cîteva ori, mă întinsei de-mi trosniră mădularele și vorbii:

— Sînt obosit, vreau să dorm. Dumneata ce faci, Sam Hawkens?

— N-am nimic împotrivă; trag și eu un somn, îmi răspunse. De altfel și focul e pe sfîrșite... Noapte bună!

— Noapte bună! Ne urară, la rîndul lor, Stone și Parker; apoi ne căutarăm cîte un loc potrivit, ca pentru odihnă, cît mai departe de foc, dar avînd grijă să nu dăm nimic de bănuit. Și rămaserăm așa culcați.

Flacăra se micșora din ce în ce, pînă se stinse cu totul; numai jarul de sub cenușă mai licărea mocnit, dar pînza de lumină se împiedica în grămezile de vreascuri dimprejur. Ne aflam în plin întuneric. Acum trebuia să ne punem în siguranță, tiptil, fără cel mai mic zgomot. Îmi luai pușca și mă depărtai tîrîș; Sam se tîra lîngă mine; ceilalți ne urmau. Ajunși lîngă cai, înghiontii anume pe cîte unul ca să miște și să tropote, acoperind astfel orice alt zgomot care ne-ar fi putut trăda. Izbutirăm, într-adevăr, să ajungem pînă la kiowașii care pîndeau ca niște pantere încordate, setoase de luptă.

— Ascultă, Sam, șoptii eu, dacă vrem să cruțăm pe cele două căpetenii ale apașilor, atunci nici un kiowaș nu trebuie să-i descopere. Ești de acord?

— Da.

— Pe Winnetou îl iau în seama mea; dumneata, Stone și Parker aveți grijă de Inciu-Ciuna.

— Dumneavoastră singurel să vă ocupați de unul, iar noi, cîte și trei, de celălalt? N-ar fi prea just, dacă nu mă-nșel.

— E just. Cu Winnetou mă descurc eu repede; voi, însă, trebuie să săriți toți trei, pentru ca Inciu-Ciuna să nu apuce a se apăra; altminteri, dacă-i dăm răgaz și prilej de luptă, bătrînul poate să cadă rănit sau chiar ucis.

— *Well*, aveți dreptate! Hai să mai avansăm un pic, să fim cei dintîi, pentru ca nici un kiowaș să nu ne-o ia înainte.

Făcurăm cîțiva pași și ne oprirăm mai aproape de foc. Așteptam cu mare încordare strigătul de luptă al apașilor, căci atacul părea iminent. După obiceiul lor, căpetenia dă semnalul printr-un țipăt, iar trupa îl îngînă apoi zgomotos. Țipetele urmăresc să-l intimideze pe dușman, să-i taie curajul. Ca să imiți strigătul acesta de luptă, folosit de majoritatea triburilor indiene, scoți în falset un „hiiiiiiih!" prelungit și, în același timp, îți lovești cu palma buzele, scurt, repetat, provocînd astfel un tril prelung și ascuțit.

Kiowașii se aflau și ei în aceeași stare de tensiune. Toți căutau să fie primii și se înghesuiau mereu în față, împingîndu-ne și pe noi înainte. Lucrul putea să ne devină fatal; ne apropiam prea mult de apași; de aceea, eu, unul, doream din toată inima ca să se producă, în sfîrșit, atacul.

Dorința mi se împlini. Răsună acel „hiiiiiiih!" strident, sfredelitor, care îmi pătrunse în carne și-n oase, însoțit de un urlet îngrozitor, ca o dezlănțuire a iadului. Deși pămîntul fusese muiat de ploaie, auzirăm totuși pași repezi și sărituri. Apoi – cîteva clipe de tăcere. Nimic nu se mișca înjur. S-ar fi putut auzi, vorba ceea, bîzîitul unei muște. În sfîrșit, tună glasul lui Inciu-Ciuna. Rosti un singur cuvînt: *Ko!*

Acesta înseamnă „foc", adică „încingeți focul". Jarul de sub cenușă mai mocnea și crăcile uscate se aprindeau lesne. Apașii executară ordinul și aruncară vreascuri peste jar. În cîteva clipe, vîlvătăile se înălțară spre cer, luminînd terenul.

Inciu-Ciuna și Winnetou stăteau împreună și războinicii făcură la iuțeală cerc în jurul lor, dar constatară uimiți că noi dispăruserăm.

— *Uf, uf, uf!* exclamară toți.

Winnetou, deși atît de tînăr, dovedi cu acest prilej acea prezență de spirit pe care mai tîrziu i-am admirat-o de atîtea ori. Judeca, probabil, că ne găsim prin apropiere și că ei, apașii, luminați de vîlvătăile focului, sînt în dezavantaj față de noi și ne oferă o țintă sigură. De aceea comandă:

— *Tatișa! Tatișa!*

Asta însemna: „Depărtați-vă, depărtați-vă!" Se pregătea și el să se pună mai la adăpost, însă i-o luai înainte. Din patru-cinci salturi ajunsei lîngă războinicii care-l înconjurau. Îmbrîncind în stînga și-n dreapta ca să-i tai calea, pătrunsei în mijlocul cercului împreună cu Hawkens, Stone și Parker. Tocmai cînd strigase acel *Tatișa! Tatișa!*, pregătindu-se să sară, Winnetou se pomeni față în față cu mine și, preț de cîteva clipe ne uitarăm unul în ochii celuilalt. Iute ca fulgerul duse mîna la brîu ca să-și tragă cuțitul, dar pumnul meu îl și lovi în tîmplă. Se clătină și se prăbuși. Văzui cum, în același timp, Sam, Will și Dick îl înșfăcau pe Inciu-Ciuna.

Apașii răcneau de mînie, dar glasurile lor fură acoperite de urletul înfricoșător al kiowașilor care se aruncau în luptă. Două sute de kiowași se năpustiră împotriva celor aproximativ cincizeci de apași! Adică patru contra unu! Și, totuși, luptătorii lui Winnetou rezistau cu vitejie. Trebuia, în primul rînd, să-mi apăr propria piele și să-i țin la distanță pe apași, căci mă aflam chiar în mijlocul lor; de aceea mă răsuceam ca o sfîrlează lovind în toate părțile. Nu mă serveam însă decît de pumni, pentru că nu voiam să rănesc și cu atît mai puțin să ucid pe careva. Doborîsem vreo patru-cinci inși și putui, în sfîrșit, să-mi trag răsuflarea; de altfel și puterile începuseră să-mi slăbească. În cîteva minute, lupta era sfîrșită. Doar în cîteva minute! Dar într-o astfel de încăierare minutele sînt extrem de lungi.

Inciu-Ciuna zăcea la pămînt, legat cobză, iar alături de el, Winnetou, fără simțire; îl legarăm și pe dînsul. Nici un apaș nu scăpase, mai ales datorită faptului ca erau cu toții oameni viteji,

care nu concepeau să fugă și să-și părăsească șefii căzuți în captivitate. Mulți dintre ei fuseseră răniți, dar și dintre kiowași cam tot atîția; din păcate, aceștia din urmă numărau și trei morți, iar apașii chiar cinci. Firește că acest rezultat sîngeros nu intrase în planurile noastre; dar împotrivirea energică a apașilor îi silise pe kiowași să-și folosească armele mai vîrtos decît am fi dorit.

Războinicii învinși fură legați. N-a fost nevoie de cine știe ce eforturi; dacă punem la socoteală și oamenii noștri, eram patru sau chiar cinci contra unu. Trei kiowași îl țineau pe adversar și un al patrulea sau al cincilea îl lega.

Morții fură duși mai deoparte; kiowașii răniți primeau asistență din partea camarazilor lor, în timp ce noi, albii, îi pansam pe apașii în suferință. Bineînțeles că eram întîmpinați de priviri întunecate și vrăjmașe; ba unii răniți se și împotriveau fiind prea mîndri pentru a accepta servicii din partea dușmanilor; preferau să sufere, să sîngereze. Faptul nu mă neliniștea însă prea mult, pentru că rănile erau îndeobște ușoare.

Treaba fiind terminată, ne-am pus mai întîi întrebarea unde să-i adăpostim la noapte pe prizonieri. Aș fi vrut să le creez condiții cît suportabile. Dar iată că Tangua, căpetenia kiowașilor, se răsti la mine:

— Cîinii ăștia nu vă aparțin! Sînt ai noștri! Eu singur le hotărăsc soarta.

— Și ce anume hotărăști? întrebai eu.

— Îi ducem în satele noastre; dar pentru că mai avem o răfuială cu neamul lor și ne așteaptă un drum lung, doar n-o să-i cărăm cu noi peste tot. Îi punem la stîlpul chinurilor.

— Pe toți?

— Pe toți!

— Asta n-o mai cred.

— De ce?

— Pentru că te-ai înșelat și adineauri.

— Cînd?

— Cînd ai spus că apașii vă aparțin vouă. Or, nu-i adevărat.

— Ba e adevărat!

— Ba nu. După legile vestului, prizonierul aparține aceluia care l-a prins. Luați-vă, deci, apașii pe care i-ați prins; n-am nimic împotrivă. Dar ceilalți sînt ai noștri.

— Ho-hi! Deștept mai vorbești! Ați vrea, după cît înțeleg, să rămîneți cu Inciu-Ciuna și cu Winnetou?

— Firește!

— Și dacă nu-i las?

— O să-i lași!

Tangua îmi vorbea pe un ton dușmănos; eu îi răspundeam calm și hotărît. Atunci își scoase cuțitul, îl înfipse pînă la plăsele în pămînt și, fulgerîndu-mă cu privirea, zise:

— Încercați să puneți mîna pe un singur prizonier și trupurile voastre vor fi una cu pămîntul acesta în care mi-am înfipt cuțitul. Am zis! *Howgh!*

Amenințarea era cît se poate de serioasă. Eu însă i-aș fi arătat că nu mă sperie, dacă Sam Hawkens n-ar fi fost atît de înțelept să-mi arunce o privire cu tîlc, recomandîndu-mi prudență. De aceea tăcui.

Apașii legați zăceau în jurul focului și ar fi fost cel mai simplu lucru să-i lăsam chiar acolo, unde puteau fi supravegheați fără multă bătaie de cap. Dar Tangua voia să-mi demonstreze că se consideră stăpînul lor absolut și că poate proceda după placul lui; dădu deci ordin să fie legați în picioare de cîte un copac.

Ceea ce se și făcu, desigur, fără delicatețe, cum oricine își poate imagina. Kiowașii procedară brutal, fără menajamente, străduindu-se să pricinuiască prizonierilor cît mai multe suferințe. Totuși, nimeni dintre apași nu-și trăda durerea. Erau crescuți și deprinși să îndure orice chin. Cel mai crunt se purtară kiowașii cu cele două căpetenii; strînseră legăturile atît de tare, încît sîngele părea gata să țîșnească din trupurile lor învinețite.

Era cu neputință ca vreunul din prizonieri să se elibereze prin sforțări proprii și să fugă; totuși, Tangua a rînduit străji puternice jur-împrejurul taberei.

Focul reînțețit ardea, cum am mai spus, la capătul pajiștii care se întindea ca o fîșie către malul apei. Ne culcarăm și noi lîngă foc. Ne pusesem în gînd să nu admitem aici prezența nici unui kiowaș, pentru că orice prezență de acest fel ar fi îngreuiat, dacă nu chiar împiedicat, eliberarea lui Winnetou și a tatălui său; dar nici kiowașii nu doreau să se culce aici. Nu se arătaseră ei nici la sosire prea amicali față de noi, darămite acum, după disputa dintre mine și Tangua. Privirile lor reci, aproape disprețuitoare, nu ne inspirau nici o încredere; ne gîndeam că ar fi extrem de bine dac-am reușì să ne descotorosim de ei, fără o ciocnire prealabilă.

Aprinseră și ei cîteva focuri la oarecare depărtare, în savană și se culcară în jurul lor. Vorbeau între ei nu în jargonul uzitat între albi și roșii, ci în graiul tribului lor, ca să nu-i putem înțelege. Nici faptul acesta nu era de bun augur. Se considerau stăpîni pe situație și se purtau cu noi asemenea leului de menajerie care tolerează în preajma lui o javră de cățel.

Planul nostru era cu atît mai greu de realizat, cu cît numai patru inși trebuiau să fie la curent cu el și anume Sam Hawkens, Dick Stone, Will Parker și cu mine. Pe ceilalți nici nu doream, nici nu era indicat să-i inițiem în secretul nostru; probabil că s-ar fi opus și ne-ar fi zădărnicit acțiunea, sau și mai mult, i-ar fi informat pe kiowași. Se lungiseră aici, lîngă noi și trebuia să așteptăm pînă adorm cu toții. Din această pricină și luînd în considerare faptul că o reușită a planului nu ne-ar mai fi îngăduit multă vreme odihna, Sam fu de părere că n-ar strica să ațipim și noi cît de cît. În pofida tulburării mele sufletești, avui într-adevăr norocul să adorm imediat. După un răstimp, Sam mă trezi. Pe atunci încă nu știam să citesc timpul după poziția stelelor, dar cred că era puțin după miezul nopții. Însoțitorii noștri dormeau, focul se stinsese. Dincolo, kiowașii nu întrețineau decît un singur foc. Celelalte pieriseră.

Prin urmare, puteam discuta între noi, dar numai în șoaptă. Sam îmi spuse la ureche:

— Înainte de toate, să hotărîm care din noi patru vor pleca. Doi oameni ajung.

— Firește că unul sînt eu! i-am răspuns răspicat.

— Oho, nu vă pripiți, stimate *sir*! E o treabă foarte periculoasă.

— Știu.

— Și vreți să vă riscați viața?

— Da.

— *Well!* Sînteți un flăcău de nădejde, dacă nu mă-nșel. Dar ne mai așteaptă și alt pericol, în afară de riscul vieții.

— La ce te referi?

— Succesul acțiunii noastre depinde de persoanele care o execută.

— Just.

— Mă bucur că sînteți de acord; de aceea sper că veți renunța la colaborarea dumneavoastră.

— Nici nu mă gîndesc.

— Fiți rezonabil, *sir*! Lăsați lucrurile pe seama mea și a lui Dick Stone!

— Mă opun!

— Sînteți încă tinerel în materie. Ceea ce știți dumneavoastră din arta furișării e un nimic, un zero.

— Posibil. Dar voi dovedi chiar astăzi că se poate să execuți bine și un lucru la care nu te pricepi. Trebuie numai voință.

— Nu ajunge, mai trebuie și talent, *sir*, da, talent! Și dibăcie, de care nu dispuneți. Cu asta te naști și apoi te perfecționezi. Exercițiul, iată ce vă lipsește!

— Să facem o încercare.

— Adică, vreți să probăm?

— Da.

— Și care-ar fi proba?

— De pildă, știi dumneata dacă Tangua doarme?

— Nu știu.

— Totuși, e foarte important s-o știm. Nu-i așa?

— Este. Mă strecor eu mai tîrziu pînă la el.

— Nu, asta o fac eu.

— Dumneavoastră? De ce?

— De probă.

— Ah, așa? Și dacă vă simte?

— N-ar fi prea grav; am un pretext foarte plauzibil. Vreau să controlez dacă străjile își fac datoria.

— *Well*, așa mai merge. Dar ce folos de asemenea probă?

— Vreau să cuceresc încrederea dumitale. Dacă experiența reușește, cred că n-o să te mai opui ca Winnetou să cadă în seama mea.

— Hm! În chestiunea asta mai vorbim.

— Mă rog. Așadar, pot să plec și să iscodesc ce face Tangua?

— Plecați, dar fiți foarte atent! Dacă vă simte, atunci mai devreme sau mai tîrziu va cădea la bănuială că sînteți vinovat de evadarea lui Winnetou, că dumneavoastră l-ați eliberat.

— Și nu se va înșela prea mult.

— Camuflați-vă în dosul copacilor și tufelor, nu treceți prin zona luminată de focul lor de tabără, căutați mereu întunericul.

— Am să-l caut, Sam.

— Sper. Pe puțin treizeci de kiowași sînt încă treji, fără a mai socoti și santinelele. Dacă reușiți să treceți neobservat, veți primi laudele mele sincere; voi întrezări atunci posibilitatea ca, odată și odată, peste vreo zece ani, să ajungeți un *westman* adevărat, deși pînă acum, în ciuda bunelor mele sfaturi, tot *greenhorn* ați rămas; și încă unul cum nu se găsește mai ageamiu și mai papă-lapte în nici un panoptic din lume, hi-hi-hi-hi!

Îmi potrivii bine cuțitul și pistolul, ca să nu le pierd cumva pe drum și pornii tîrîș. Astăzi, cînd istorisesc întîmplarea, îmi dau seama de întreaga răspundere ce mi-o asumasem cu atîta

dezinvoltură și nesocotință. Doream cu ardoare să mă apropii de Tangua, fără să-l trezesc din somn.

Îmi era drag Winnetou și aș fi vrut să i-o arăt măcar printr-un gest care implică riscul vieții. Se ivea acum cea mai bună ocazie; puteam să-l salvez. Mă ambiționam s-o fac eu, eu și nimeni altul! Și iată că Sam, cu neîncrederea lui, mi se punea în cale! Voia să facă el împreună cu Dick Stone isprava la care eu visam atît de mult. Chiar dacă izbuteam să mă furișez neobservat pînă la căpetenia kiowașilor, încă nu eram sigur că voi fi risipit îndoielile lui Sam. Iată de ce m-am hotărît să nu-l mai consult și să nu-i mai cer aprobarea în această chestiune. Voi acționa cu de la mine putere și îmi voi realiza dorința. Nu! Nu la Tangua mă voi duce, ci chiar la Winnetou.

Puneam astfel în joc nu doar propria-mi viață, dar și pe aceea a tovarășilor mei. Dac-aș fi fost prins asupra faptului, s-ar fi terminat cu toți! Mărturisesc că întrezăream și atunci care ar fi consecințele, dar, pornit pe fapte mari, precum mă îndemnau anii mei tineri, trecui peste orice rezervă.

Citisem multe despre arta furișării și auzisem și mai multe de cînd mă aflam în vestul sălbatic. Îndeosebi Sam îmi explicase și chiar îmi demonstrase practic metoda. L-am imitat. Cît privește dibăcia necesară în asemenea situație, eram într-adevăr boboc. Dar asta nu mă împiedica să cred pe deplin în reușită.

Mă tîram pe burtă prin tufăriș. Între tabăra noastră și copacii de care fuseseră legați Inciu-Ciuna și Winnetou erau cam vreo cincizeci de pași. De fapt, ar fi trebuit să nu ating pămîntul decît cu degetele de la mîini și cu vîrful cizmelor; dar pentru acest procedeu e nevoie de o rezistență a degetelor de la picioare și de la mîini, cum numai după lungi exerciții poți dobîndi și de care nu dispuneam pe atunci. Mă tîram deci pe genunchi și pe coate; semănăm la mers cu un patruped. Pînă a mă sprijini de pămînt, pipăiam locul ca nu cumva să nimeresc vreo uscătură și, strivind-o sub greutatea trupului, să provoc un zgomot cît de mărunt. Înainte de a mă strecura printre crengi sau pe sub ele, îmi deschideam

drum, dîndu-le ușurel la o parte. Avansam încet, foarte încet, dar avansam.

Apașii fuseseră legați de copacii înșiruiți pe ambele laturi ale pajiștii. Privind dinspre tabără, cele două căpetenii se găseau pe latura stîngă. Copacii respectivi se înălțau chiar pe marginea pajiștii. Cam la patru-cinci pași depărtare, cu ochii la prizonieri, ședea un kiowaș însărcinat să-i păzească, avîndu-se în vedere rangul și importanța lor. Faptul acesta mă stînjenea serios, ba putea chiar să împiedice îndeplinirea planului; mă uitam la santinelă și mă gîndeam cum să procedez ca să-i atrag, fie și pentru cîteva clipe, atenția în altă parte. Aș fi putut arunca o piatră, dar, din păcate, nu se găsea nici una prin apropiere.

Făcusem abia jumătate din drum... Deodată, zării înaintea mea un petic de pămînt mai luminos. Era ca o licărire. Mă tîrîi pînă acolo și, spre marea mea bucurie, dădui peste o groapă mică plină cu nisip, măsurînd în diametru cam vreo doi coți. Probabil că apele bazinului, umflate de ploaie, se revărsaseră pînă acolo și astfel groapa se umpluse cu nisip. Îmi vîrîi cîțiva pumni de nisip în buzunar și mă furișai mai departe.

Cam după o bună jumătate de oră, ajunsei, în fine, la vreo patru pași în spatele lui Winnetou și al tatălui său. Copacii nu atingeau grosimea unui trup de om. Nu m-aș fi putut apropia de tot dacă, din fericire, nu s-ar fi nimerit chiar la picioarele copacilor un rămuriș înfrunzit care-mi păru suficient ca să mă apere de privirea santinelei. Trebuie adăugat că la cîțiva pași mai încolo creștea un mărăcine înalt, care de asemenea putea să-mi fie de folos.

Mă strecurai mai întîi pînă în dreptul lui Winnetou și rămăsei vreo două-trei minute nemișcat, supraveghind santinela. Kiowașul era obosit, își ținea ochii mai mult închiși; cu mare greutate își învingea somnul.

În primul rînd, mă interesa cum și în ce fel era legat Winnetou. Plimbîndu-mi cu prudență palma peste trunchiul copacului, atinsei piciorul și pulpa prizonierului. Mai mult ca sigur că Winnetou simți atingerea; mă temeam să nu facă vreo mișcare

și să-mi trădeze astfel prezența, dar nu se întîmplă nimic: Winnetou era mult prea inteligent și dispunea de un perfect spirit de orientare. Constatai că legăturile îi înfășurau gleznele și, în plus, picioarele îi erau prinse într-o curea petrecută în jurul copacului; era deci necesar să tai în două locuri cu cuțitul.

Îmi ridicai privirea și, la lumina palidă a focului, observai că mîinile îi erau prinse la spate cu o curea, de ambele laturi ale trunchiului. Aici nu era nevoie decît de o singură tăietură.

În clipa aceea îmi veni în minte un amănunt la care nu mă gîndisem. Dacă-i desfăceam legăturile, era de așteptat ca Winnetou să evadeze cu mare grabă, ceea ce m-ar fi expus unei grave primejdii. Mă frămîntam în fel și chip cum să evit acest lucru, dar nu găseam soluția; eram nevoit să iau riscul asupra mea și, dacă apașul ar fi fugit, să mă salvez și eu cu aceeași repeziciune.

Și totuși, cît de mult mă înșelam în ce-l privește pe Winnetou! Nu-l cunoșteam îndeajuns. Mai tîrziu, discutînd despre eliberarea lui, tînărul apaș îmi împărtășì gîndurile ce-l preocupaseră în acele clipe. Simțise că-l pipăie cineva și crezuse mai întîi că e un om de-al lui. Știa bine că întregul detașament fusese prins, dar se gîndea că, poate, vreo iscoadă sau un curier să fi sosit pe neașteptate în urma lor, pentru a le aduce vești de la grosul trupei. Era deci aproape sigur că va fi eliberat și aștepta intervenția cuțitului mîntuitor. Dar nu-și schimbă deloc poziția și nu făcu, deocamdată, nici o mișcare, pentru că nici în ruptul capului nu l-ar fi părăsit pe tatăl său. Pe de altă parte, nu voia ca printr-un gest necugetat să-l pună în primejdie pe salvator.

Începui cu legăturile de jos și tăiai curelele. Culcat cum eram, nu-mi sta în putință să ajung pînă la legăturile de sus și chiar dacă ajungeam, operația ar fi cerut multă atenție ca să nu-l rănesc pe Winnetou la mîini. Trebuia, deci, să mă ridic în picioare și atunci m-ar fi zărit paznicul. Dar nu degeaba îmi umplusem buzunarele cu nisip! Știam o metodă cu care să-i distrag atenția santinelei. Niște pietricele mi-ar fi prins și mai bine. În sfîrșit, aruncai niței nisip înspre tufa de mărăcini. Se produse ca un foșnet sec. Kiowașul se

întoarse, privi într-acolo, dar se liniști curînd. Cel de-al doilea jet de nisip îi stîrni îngrijorarea. Dacă e vreun șarpe veninos care se strecoară pe-acolo? Indianul se ridică și cercetă cu atenție locul. Se aplecase cu spatele spre noi. Mă sculai fulgerător în picioare și tăiai legătura de la mîinile lui Winnetou. Țin minte că privirea mi se opri un moment impresionată de părul lui frumos, împletit spre creștet în formă de coif și căzînd apoi bogat și greu pe umeri. Apucai cu stînga o șuviță subțire de păr, o retezai cu dreapta și mă pitii iarăși la pămînt.

De ce am tăiat șuvița? Pentru ca, la nevoie, să-mi țină de mărturie că eu sînt omul care l-a eliberat.

Spre marea mea bucurie, Winnetou nu se mișcă din loc; părea încremenit în vechea lui poziție. Șuvița de păr o făcui inel răsucind-o în jurul degetului și o băgai în buzunar. Apoi mă furișai lîngă Inciu-Ciuna, cercetîndu-i legăturile. Era, ca și Winnetou, legat în curele și imobilizat de copac; nu se mișcă nici el sub atingerea mîinilor mele. Procedînd ca și adineauri, i-am desfăcut mai întîi legăturile de la picioare. Am repetat apoi jocul cu nisipul aruncat în mărăcini, derutînd atenția santinelei; reușii astfel să slobod din chingi și mîinile lui Inciu-Ciuna. Chibzuit ca și fiul său, rămase în totală nemișcare.

Judecai că e mai bine să nu las pe jos curelele tăiate, pentru ca să nu le găsească cineva. Cu nici un preț nu trebuiau să afle kiowașii modul în care s-a petrecut eliberarea prizonierilor. Găsind bucățile de curea, ar fi căzut la bănuială împotriva noastră. Adunai deci curelele cu care fusese legat Inciu-Ciuna și, strecurîndu-mă din nou lîngă Winnetou, le culesei de jos și pe celelalte; le îndesai în buzunar și pornii îndărăt spre tabără.

Desigur că, observînd dispariția celor doi apași, santinela ar fi dat alarma; or, în acest caz eu nu trebuia să mă mai aflu prin apropiere, însemna, deci, să mă grăbesc. Mă tîrîi tot mai adînc în tufăriș pînă ce, chiar și sculat în picioare, nu mai puteam fi zărit. Mă ridicai, furișîndu-mă la fel de precaut, însă mult mai repede;

astfel, ajunsei lîngă tabără. Abia aici mă lăsai iarăşi pe burtă şi străbătui tîrîş restul drumului.

Cei trei tovarăşi ai mei căzuseră la mari griji în legătură cu soarta mea. Cînd am apărut lîngă ei, Sam îmi şopti:

— Cît pe-aici să ne-apuce frica, *sir*! Ştiţi cît timp aţi lipsit?

— Ei?

— Aproape două ore.

— Exact. O jumătate de oră dus, o jumătate întors şi o oră întreagă am zăbovit la faţa locului.

— Şi de ce-aţi stat acolo atît de mult?

— Trebuia să mă conving temeinic dacă Tangua doarme.

— Cum aţi procedat?

— L-am fixat cu ochii timp de o oră şi, constatînd că nu mişcă, m-am convins că doarme într-adevăr.

— Va să zică aşa! Superb, n-am ce spune! Aţi auzit, Dick, Will? Ca să se convingă dacă un indian e treaz sau doarme, s-a zgîit la el o oră încheiată, hi-hi-hi-hi! Este şi rămîne un *greenhorn* fără leac! Ce naiba, chiar nu aveţi nici un picuş de creier în cap ca să fi găsit o metodă mai bună? Aţi întîlnit în drum destule vreascuri, nu-i aşa?

— Am întîlnit, desigur.

— Păi, n-aveaţi decît să vă apropiaţi de Tangua şi să-i zvîrliţi în nas o aşchiuţă sau nişte ţărînă; dacă era treaz, se mişca numaidecît. Firește, aţi aruncat şi dumneavoastră ceva, dacă nu mă-nşel, adică priviri şi iar priviri, timp de o oră, hi-hi-hi-hi!

— O fi, dar vorba e: am trecut proba?

Între timp urmăream cu privirea încordată pe cei doi apaşi. Mă miram că stăteau şi acuma rezemaţi de copaci, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Ar fi putut de mult s-o ia din loc. Motivul pentru care n-au fugit aveam să-l aflu mai tîrziu. Era foarte simplu. Winnetou se aştepta că, după ce l-am dezlegat pe dînsul şi după ce-l voi fi eliberat pe tatăl său, le voi da un semnal. La fel, dar într-o consecuţie inversă, presupunea şi Inciu-Ciuna; aştepta şi el

nemișcat, crezînd că mai am de lucru cu fiul său. Cum semnalul nu se produsese, Winnetou pîndi clipa cînd santinela își închise iarăși ochii osteniți și mișcă un braț, dîndu-i a înțelege tatălui că nu mai e legat; Inciu-Ciuna îi răspunse în același chip; acum știau amîndoi cum stau lucrurile și o luară la goană fără întîrziere.

— Da, proba e trecută, recunoscu Sam Hawkens. Ați stat lîngă șeful kiowașilor și l-ați observat timp de o oră încheiată, fără să fiți prins.

— Prin urmare, prezint destulă încredere ca să mă ocup și eu de eliberarea lui Winnetou; n-o să mai tremuri că am să fac prostii...

— Nu! Vă imaginați că-i puteți smulge din captivitate pe cei doi apași bombardîndu-i timp de o oră cu privirea?

— Nici chiar așa! Le tăiem legăturile.

— Vorbiți ca și cînd ar fi vorba să tăiem o cracă din tufiș. Nu vedeți că e un kiowaș acolo, care face de santinelă?

— Văd, cum să nu văd!

— Kiowașul acela face exact ce-ați făcut și dumneavoastră, *sir*! Îi privește. Or, încă nu v-ați copt suficient ca, în pofida vigilenței sale, să-i puteți elibera pe cei doi prizonieri. E o treabă atît de grea, încît nu știu, zău, dacă eu însumi aș izbuti s-o scot la capăt. Judecați nițel, *sir*! Numai furișarea pînă acolo e un adevărat tur de forță și cînd, în cele din urmă, ajungi teafăr la țintă, atunci abia... *Good luck!* Dar ce-i asta?

Își aruncase privirea în direcția celor doi apași și amuți brusc. Ambii prizonieri dispăruseră de lîngă copaci. O jucai pe neștiutorul și întrebai cu naivitate:

— Ce s-a întîmplat? De ce nu-ți continui reflexiile?

— De ce? Fiindcă... fiindcă... E aievea, sau mi se pare? Își frecă ochii și urmă: Dumnezeule, n-oi fi avînd vedenii! Dick, Will, ia uitați-vă nițel acolo și spuneți-mi dacă-i mai zăriți pe Winnetou și pe Inciu-Ciuna!

Se întoarseră și ei cu fața spre locul cu pricina și erau tocmai pe punctul să-și exprime uluirea, cînd santinela, constatînd

lipsa prizonierilor ce-i fuseseră încredințați, dădu un strigăt puternic și ascuțit. Toți kiowașii se treziră din somn. Santinela țipa, relatîndu-le, pe limba lor, cele întîmplate; nu înțelegeam, dar bănuiam ce spune; apoi se iscă un tumult de nedescris.

Toți, chiar și albii, alergară către copacii aceia. Îi urmai și eu, căci trebuia să apar cu totul străin de întîmplarea petrecută. Avui însă răgazul să-mi întorc buzunarul pe dos și să-l scutur de nisip.

Ce păcat că nu i-am putut scăpa decît pe Winnetou și pe Inciu-Ciuna! Cu cîtă satisfacție aș fi dat drumul și altor prizonieri, chiar tuturora! Ar fi fost însă curată neghiobie să încerc măcar o astfel de acțiune.

Peste două sute de oameni înconjuraseră locul unde, cu puțin înainte, se mai găseau cei doi fugari. Se stîrnise o hărmălaie și un urlet care-mi demonstrau cît se poate de clar ce plăcere m-ar fi așteptat dac-aș fi fost descoperit. În cele din urmă, Tangua ordonă liniște și dădu însărcinările cuvenite; cel puțin jumătate din oamenii lui se împrăștiară cu mare zor pe cuprinsul savanei și, cu tot întunericul, porniră în căutarea evadaților. Tangua făcea spume la gură de mînios ce era. Îl lovi pe paznic cu pumnul în obraz și-i smulse de la gît săculețul cu „medicamente" călcîndu-l în picioare. Asta însemna că bietul om își pierduse cinstea. Era dezonorat.

Cuvîntul „medicamente" nu trebuie luat în sens medicinal de leacuri sau droguri. Expresia a intrat în vocabularul indian după venirea albilor. Medicamentele folosite de albi le erau cu totul necunoscute pieilor-roșii, iar efectele lor erau puse în seama unor farmece, a unei forțe tainice, supranaturale. De atunci, tot ce ținea de vrăjitorie, de inexplicabil, tot ce considerau ei a fi urmarea unei intervenții oculte, era denumit „medicament". Firește că fiecare trib are în graiul său și o expresie proprie. Astfel, în graiul mandașilor „medicamentul" se cheamă *hopenes*, în cel al tuskarorilor *yunniuh queht*, în tribul picioarelor-negre i se spune *nehtova*, la siucși *vehcon* și la aricareși *vehrootih*.

Orice adult, orice războinic poartă la dînsul un „medicament". Adolescentul care devine bărbat și vrea să fie primit în rîndurile războinicilor dispare într-o bună zi și se retrage în singurătate. Acolo postește întruna, nu bea, nu mănîncă, doar meditează asupra nădejdilor, dorințelor și planurilor sale de viitor. Încordarea spiritului legată cu asemenea privațiuni fizice îl transpune într-o stare febrilă care îl face să nu mai deosebească aparența de realitate. I se pare că un har divin a coborît asupra lui; visul e pentru el o revelație supranaturală. Odată ajuns în acest stadiu, tînărul așteaptă să-i apară în fața ochilor primul lucru care-l ispitește, fie în vis, fie aievea și apariția respectivă devine amuleta lui sfîntă pentru cîte zile va trăi: este „medicamentul" lui. Dacă-i apare, să zicem, un liliac, nu se lasă pînă nu prinde unul viu. Dacă izbutește, se întoarce la tribul lui și depune prada în mîinile vraciului care o „prepară". Liliacul tăbăcit își găsește apoi locul într-o pungulițăcît se poate de originală, mai deosebită de altele. Punga se păstrează în permanență la gît și constituie averea cea mai de preț. Cine pierde „medicamentul" acela își pierde și onoarea. Nefericitul ghinionist se poate reabilita numai dacă ucide un dușman cu faimă, îi ia medicamentul de la gît și, arătînd tuturora trofeul cucerit, devine el însuși proprietarul lui.

Vă puteți dar închipui ce cumplită era pedeapsa pentru străjerul căruia Tangua îi smulsese punga călcîndu-i-o în picioare. Bietul om nu suflă un cuvînt de scuză sau de protest. Își luă pușca și dispăru printre copaci. Din acea clipă era ca și mort pentru tribul lui și nu mai putea fi repus în drepturi decît în cazul relatat mai sus.

Furia șefului se abătu nu numai asupra santinelei vinovate, ci și asupra mea. Se repezi la mine și răcni:

— Îi cereai pe cîinii ăia pentru tine. Du-te acum și adu-i!

Voiam să evit orice răspuns, dar Tangua mă apucă de braț și strigă:

— N-auzi ce-ți poruncesc? Du-te și prinde-i!

Mă smucii din strînsoarea lui:

— Îți închipui că ai dreptul să-mi poruncești?

— Da, eu sînt căpetenia taberei și toată lumea trebuie să-mi dea ascultare!

Atunci am scos din buzunar cutia de sardele și i-am arătat-o:

— Vrei să-ți răspund cum se cuvine și să te arunc în aer împreună cu războinicii tăi? Dacă mai scoți o vorbă nesocotită, dau drumul la „medicament" să vă spulbere pe toți!

Eram curios dacă farsa va stîrni efectul dorit. Ehei și ce mai efect a produs! Tangua se dădu cîțiva pași îndărăt și exclamă:

— *Uf, uf!* Păstrează-ți medicamentul și fii neam de cîine, ca orice apaș!

Insulta n-aș fi trecut-o ușor cu vederea dacă n-aș fi ținut seama de furia lui extremă și de numărul covîrșitor al oamenilor săi.

Noi, albii, ne înapoiarăm în tabără, unde întîmplarea fu, bineînțeles, discutată și întoarsă pe toate fețele, fără ca vreunul să găsească o explicație. Eu îmi păstram secretul față de toți, chiar și față de Sam, Dick și Will. Mă și bucuram în sinea mea că numai eu cunosc adevărul despre dispariția neașteptată a celor doi prizonieri, în timp ce dînșii se frămîntau în zadar.

Șuvița de păr a lui Winnetou aveam s-o port la mine în toate drumețiile prin vestul sălbatic. Și o mai port și astăzi...

Pagină intenționat goală

IV. DE DOUĂ ORI ÎN GHEARELE MORȚII

Comportarea kiowașilor, deși nu-i puteam socoti dușmani declarați, ne îngrijora totuși. Am hotărît așadar ca, după culcare, să facem de gardă cîte unul pe schimb, din oră-n oră, pînă dimineața. Indienii nu trecură cu vederea măsurile noastre de precauție și, firește, se cam supărară, devenind și mai puțin prietenoși.

Spre revărsatul zorilor, furăm treziți de către omul nostru de gardă. Kiowașii căutau urmele prizonierilor evadați, pe care în cursul nopții nu le putuseră descoperi. În sfîrșit, le găsiră; urmele duceau spre locul unde apașii își lăsaseră caii înainte de atac, punîndu-i, firește, sub supravegherea unor paznici. Inciu-Ciuna și Winnetou dispăruseră acum împreună cu paznicii; plecaseră călare. Restul cailor rămase pe loc. Aflînd cum stau lucrurile, Sam Hawkens făcu una din mutrele lui de șmecher și mă întrebă:

— Ați putea să ghiciți, *sir*, de ce căpeteniile apașilor au procedat astfel?

— Da. Ghicitoarea nu e deloc grea.

— Oho, *sir*! Un *greenhorn* ca dumneavoastră să nu-și închipuie că tam-nisam, din pură întîmplare, va găsi răspunsul just. Ca să te descurci cu întrebarea mea se cere experiență.

— Am experiență.

— Dumneavoastră aveți experiență?! Haida-de! Aș fi curios să știu de unde ați luat-o. Poate că-mi lămuriți și mie chestiunea.

— Și de ce n-aș lămuri-o? Experiența de care vorbesc am luat-o din cărți.

— Cărți și iarăși cărți! Nu zic, se mai întîmplă să ai noroc și să te alegi cu cîte ceva folositor din ele, dar asta nu înseamnă că ai sorbit înțelepciunea cu linguroiul. Vă dovedesc eu imediat că n-aveți habar de nimic și că sînteți clei. Așadar: de ce ambii șefi evadați și-au luat numai caii lor, lăsîndu-i pe ceilalți priponiți?

— Au făcut-o spre binele prizonierilor rămași aici.

— Aha! Și cum vine asta?

— Vor avea și ei nevoie de cai.

— Credeți? Și cam în ce fel s-ar putea folosi niște oameni captivi de caii lor?

Întrebările sale nu-mi jigneau orgoliul; așa era Sam. I-am răspuns foarte calm:

— Sînt plauzibile două ipoteze. Fie că șefii evadați se vor întoarce curînd cu forțe suficiente, bine înarmați, pentru a-și elibera întregul detașament și, în acest caz, ce rost ar fi avut să care după ei animalele? Ca să le aducă înapoi? Fie că războinicii kiowași nu vor întîrzia aci pînă la sosirea apașilor, grăbindu-se să plece împreună cu prizonierii. În cazul acesta, situația prizonierilor ar fi ușurată datorită cailor; n-ar fi nevoiți să facă drumul pe jos. Pe lîngă că deplasarea pe cai va fi mai puțin dificilă, apare și speranța ca, în drum către satele kiowașilor, să fie eliberați de-ai lor. Altminteri, fără cai, n-ar fi exclus ca domnii kiowași să-i ucidă chiar aici, la repezeală, ca să se descotorosească de ei.

— Hm! Nu-i chiar atît de proastă brodeala pe cît m-aș fi așteptat de la o specie ca dumneavoastră. Ați omis însă o a treia ipoteză. E posibil ca și așa, cu toată prezența cailor, prizonierii să fie uciși.

— Nu, asta nu e posibil!

— Măi-măi! Cum îndrăzniți, stimate *sir*, să infirmați o ipoteză emisă de creierul lui Sam Hawkens?

— Fiindcă Sam Hawkens pare să fi uitat că mă găsesc și eu aici.

— Zău? Adică sînteți și dumneavoastră aici? Chiar de-adevăratelea? Considerați, pesemne, că preaonorata dumneavoastră prezență e ceva cu totul deosebit, ceva care zguduie mapamondul!

— Vreau să spun că, atîta timp cît mă găsesc aici și pot să mișc barem un deget în apărarea lor, prizonierii nu vor fi uciși.

— Serios? Păi atunci sînteți un individ colosal, hi-hi-hi-hi! Kiowașii numără două sute de bărbați și dumneavoastră singurel, pe deasupra și *greenhorn*, îi împiedicați să procedeze după pofta lor?

— Sper că n-am să fiu singur.

— Nu? Și pe cine mai contați?

— Pe dumneata; pe Dick Stone și Will Parker. Am cea mai mare încredere în voi; sînt convins că vă veți opune cu toată energia unui asemenea masacru.

— Aha! Prin urmare aveți încredere în noi! Primiți, vă rog, toată recunoștința mea. Nu e un fleac să te bucuri de încrederea unui astfel de om. Bineînțeles că sînt grozav de onorat, dacă nu mă-nșel!

— Ascultă, Sam, nu mi-e de glumă și n-am poftă să mă las antrenat în zeflemele. Cînd e în joc viața atîtor oameni, gluma încetează.

Mă fulgeră cu ochișorii lui ironici șireți, apoi zise:

— *Thunderstorm!* Va să zică o luați în serios? Și, în cazul ăsta, firește că trebuie să devin mai grav. Dar sînt curios, cum înțelegeți dumneavoastră să vă realizați intenția? Pe alții nu ne putem bizui; n-am fi decît patru inși care să înfrunte, eventual, două sute de kiowași. Credeți că vom scăpa cu fața curată?

— Nici nu mă interesează dacă și cum vom scăpa. Ceea ce știu e că nu voi îngădui ca, în prezența mea, să se comită o crimă monstruoasă.

— Și totuși se va comite; cu singura deosebire că printre cei plecați în lumea de apoi veți fi și dumneavoastră. Sau, poate, vă puneți nădejdea în noua poreclă: Old Shatterhand? Credeți probabil că veți lichida cu pumnul două sute de războinici indieni?

— Prostii! Nu eu mi-am dat porecla; pe de altă parte știu bine că numai noi, patru inși, nu ne putem bate cu două sute de adversari. Dar crezi că e neapărat nevoie să folosim forța? Stratagema e adeseori mai eficace.

— Așa? Ați cules-o și pe asta din lecturi?

— Da.

— Mi-am închipuit. Altfel cum ați fi ajuns un flăcăuaș atît de deștept! Tare-aș vrea să văd și eu odată cum o faceți pe șmecherul, cam ce mutră veți fi avînd. Vă asigur că, în cazul dat, nu veți obține nimic cu șmecheria dumneavoastră. Kiowașii își vor face mendrele fără să ia în seamă dacă arătăm mai severi sau mai șireți.

— Bine! Văd că nu e nici o nădejde în voi; atunci mă simt obligat să acționez singur.

— Pentru numele lui Dumnezeu, *sir*, lăsați năzbîtiile! Nu care cumva să lucrați de unul singur; vă atrag atenția să ne urmați întru toate. Nu vreau să spun că n-aș fi de partea apașilor dacă i-ar amenința vreo primejdie, însă nu mi-e în obicei să mă reped cu capul în zid. Aflați de la mine că zidul e totdeauna mai tare în raport cu scăfîrlia.

— Nici mie nu-mi trece prin gînd să vreau imposibilul. Acuma încă nu știm ce au hotărît kiowașii în legătură cu prizonierii lor, deci nu trebuie să ne spargem capul de pomană. Mai tîrziu însă, dacă vom fi nevoiți să trecem la acțiune, vom găsi și metoda potrivită.

— Se poate; numai că un om serios nu trebuie să mizeze pe inspirația momentului. De fapt, întîmplările imprevizibile nici nu mă interesează deocamdată. Avem însă de-a face cu o problemă foarte precisă: cum procedăm în cazul că apașii urmează a fi uciși?

— Pur și simplu nu permitem.

— Asta nu spune nimic, e zero. Nu permitem... Exprimați-vă mai clar!

— Ne opunem categoric.

— N-ar avea nici un efect.

— Atunci îl oblig pe Tangua să se supună voinței mele.

— Și cum?

— Dau cu el de pămînt și-i țin cuțitul la gît, dacă altminteri nu se poate.

— Și-l înjunghiați?

— Dacă nu se supune, da!

— *All devils*, pe toți dracii, sînteți turbat de-a binelea! Se burzului Sam. Zău că ați fi în stare!...

— Te asigur că am s-o și fac.

— Asta e... asta e...

Tăcu. Mai întîi speriat, apoi îngrijorat, făcu fețe-fețe pînă se decise, în sfîrșit:

— Aflați că ideea nu-i de lepădat. Să-i pui lui Tangua cuțitul la gît este, în cazul de față, singura metodă ca să obții ceea ce vrei. Uite că și un *greenhorn* poate avea uneori, ca să spun așa, o mică idee! Pe asta o reținem.

Ar mai fi continuat, însă Bancroft se apropiase de noi, cerîndu-mi să trec la lucru. Inginerul avea dreptate. Nu trebuia să pierdem nici o singură oră dacă voiam să terminăm lucrările înainte de sosirea lui Inciu-Ciuna și Winnetou cu trupa lor.

Desfășurarăm o activitate intensă și încordată pînă la ceasul prînzului. Atunci Sam Hawkens se apropie de mine și-mi zise:

— Îmi pare rău că trebuie să vă tulbur, *sir*, dar kiowașii par să aibă un oarecare plan în legătură cu prizonierii.

— Un oarecare plan? Asta-i foarte vag. Știi cumva ce au de gînd?

— Presupun, dacă nu mă-nșel. Se pare că-i vor pune la stîlpul torturii și-i vor ucide.

— Cînd? Chiar acum, sau mai tîrziu?

— Acușica, de bună seamă; altminteri nu mă grăbeam să vă anunț. S-au luat măsuri din care trag concluzia că apașii urmează a fi chinuiți. Și, după toate semnele, tortura va începe foarte curînd.

— Asta trebuie zădărnicit! Unde-i Tangua?

— Printre oamenii săi.

— Să-l scoatem de acolo, să-l ademenim. Preiei sarcina, Sam?

— O preiau, dar cum o scot la capăt?

Aruncai o privire îndărăt și scrutai terenul. Kiowașii nu se mai aflau pe locul unde poposiserăm în ajun. Urmaseră și ei traseul nostru și își improvizaseră o tabără la liziera unei pădurici. Rattler și oamenii lui se găseau tot acolo; Sam Hawkens se învîrtise în preajma lor, îi spionase, în vreme ce Parker și Stone rămăseseră în preajma mea. Între mine și tabăra kiowașilor se afla un desiș de tufe tocmai potrivit pentru realizarea planului: eram ferit de ochii kiowașilor. Îi dădui lui Sam soluția:

— Îl anunți pe Tangua că vreau să-i comunic ceva, dar nu pot părăsi lucrul. Atunci va veni.

— Sper. Dar dacă-și ia însoțitori?

— Îi las în seama dumitale, a lui Parker și Stone; de Tangua mă ocup eu. Pregătiți curele, ca să-i legăm. Totul trebuie făcut la iuțeală și, pe cît posibil, fără nici un zgomot.

— *Well!* Nu știu dacă planul dumneavoastră e fără cusur, dar fie cum doriți, pentru că altul mai bun nu-mi vine în minte. Ne riscăm viața, nu-i vorbă; dar avînd în vedere că n-am chef deocamdată să mor, cred că vom scăpa ieftin, ca să zic așa, cu vînătăi la ochi, hi-hi-hi-hi!

Chicotind mai mult în sinea lui, cum îi era felul, Sam se depărtă. Deși stimații mei colegi nu se găseau la prea mare distanță de mine, totuși nu ne-au putut auzi discuția. Nici nu mă gîndeam să-i pun la curent cu planul meu; eram convins că mi-ar pune bețe-n roate. Țineau mai mult la propria lor viață decît la salvarea prizonierilor.

Eram pe deplin conștient de miza ce-o puneam în joc. Să-i previn pe Dick Stone și pe Will Parker de primejdia la care urmează să-i expun? Sau să acționez fără a-i informa în prealabil? M-am decis să-i întreb dacă nu preferă să rămînă în afara jocului. Dar Stone îmi răspunse:

— Ce idee, *sir*! Ne luați drept niște mișei care își părăsesc prietenul la ananghie? Ceea ce plănuiți e o ispravă demnă de un *westman* adevărat; vom participa cu plăcere. Nu-i așa, bătrîne Will?

— Da! încuviință Parker. Sînt curios dacă noi ăștia patru izbutim să ținem piept celor două sute de indieni. Parcă-i și văd cum se reped la noi și urlă neputincioși.

Lucram liniștit și trăgeam numai din cînd în cînd cu coada ochiului ca să văd ce se petrece îndărătul meu; deodată, aud glasul lui Stone:

— Fiți gata, *sir*! Sosesc!

Ridicai capul; Sam se întorcea împreună cu Tangua. Din păcate, îl însoțeau încă trei kiowași.

— Fiecare ia în primire cîte unul, hotărîi. Șeful rămîne pe seama mea. Îi strîngeți de beregată ca să nu țipe; dar nu vă grăbiți, așteptați pînă încep eu!

Cu pasul rar pornii în întîmpinarea lui Tangua, urmat de Stone și de Parker. Socotii în așa fel, încît să ne întîlnim tocmai acolo unde tufărișul ne ferea cel mai bine de ochii celorlalți kiowași. Tangua era încruntat. Mi se adresă cu dușmănie:

— Fața palidă numită Old Shatterhand m-a chemat încoace. Ai uitat că eu sînt căpetenia kiowașilor?

— Nu, n-am uitat, i-am răspuns scurt.

— Nu trebuia să mă chemi la tine, ci să vii tu. Dar îți iert nesocotința pentru că ești de puțin timp în țara asta și mai ai de învățat buna purtare. Ce vrei să-mi spui? Dar fii scurt, că n-am vreme!

— Ce treburi grozave te așteaptă?

— Cîinii de apași vor fi făcuți să urle.

— Cînd?

— Chiar acum.

— De ce vă grăbiți? Credeam c-o să-i duceți la *wigwamurile*, la colibele voastre și acolo, în fața cinstitelor voastre *squaws*, a nevestelor, și sub ochii copiilor voștri îi veți supune la cazne și-i veți ucide.

— Așa aveam de gînd, dar ne-am fi încurcat treburile războiului. De aceea îi omorîm chiar azi.

— Să n-o faci, te rog!

— N-ai de ce mă ruga! se răsti el.

— Oare n-ai voi să vorbești cuviincios ca și mine? Ți-am adresat numai o rugăminte. Dac-aș fi încercat să-ți poruncesc, ai fi avut, poate, motive să-mi răspunzi grosolan.

— Din partea ta nu primesc nici porunci, nici rugăminți. Doar n-am să-mi schimb hotărîrea de dragul unei fețe palide!

— Poate ți-o schimbi totuși! Cine ți-a dat dreptul să ucizi prizonierii? Nu vreau să-ți aud răspunsul; îl cunosc dinainte și n-o să ne certăm din pricina asta; dar e o deosebire între a ucide pe cineva fără a-i provoca suferințe și între a-l supune la o moarte chinuitoare. Cît ne aflăm noi aici, nu vom îngădui să se petreacă așa ceva.

Tangua își înălță capul și spuse cu dispreț:

— Nu veți îngădui? Dar ce-ți închipui că ești? O broască rîioasă care încearcă să-l înfrunte pe ursul Munților Stîncoși, asta ești! Prizonierii îmi aparțin și fac cu ei ce-mi place.

— Numai cu ajutorul nostru i-ați prins; avem asupra lor aceleași drepturi ca și voi! Vă cerem, așadar, să-i lăsați în viață!

— Cere ce poftești, cîine alb! Eu scuip pe vorba ta!

Scuipă cu scîrbă la picioarele mele și dădu să plece. Dar pumnul meu îl fulgeră atît de năprasnic, încît se prăvăli pe moment. Avea totuși țeasta dură; nu-l amețisem de tot; mai încercă să se ridice. A trebuit să mă aplec asupra lui și să-i mai aplic o lovitură; între timp, i-am scăpat din atenție pe colegii mei.

Cînd mă ridicai, Sam Hawkens tocmai îngenunchea lîngă un indian, strîngîndu-l de gît. Stone și Parker se luptau cu alt kiowaș; al treilea, însă, o luase la goană, strigînd cît îl ținea gura.

Sării în ajutorul lui Sam. După ce l-am legat cobză pe indian, făcîndu-l inofensiv, observai că Dick și Will terminaseră și ei treaba lor.

— N-ați lucrat cu prea mult cap, îi mustrai eu. De ce l-ați scăpat pe-al treilea?

— Stone și cu mine ne-am repezit amîndoi la același ins, răspunse Parker. Am pierdut astfel vreo două secunde, timp în care păcătosul a reușit să fugă.

— Nu face nimic, ne consolă Sam. Atîta doar că răfuiala va începe mai curînd. Să nu ne batem capul cu asta. În două-trei minute kiowașii vor fi aici. Să folosim răgazul ca să creăm o zonă liberă între noi și ei.

Îl legarăm la repezeală și pe Tangua. Cei trei experți priviseră spectacolul, înghețați de spaimă, iar inginerul-șef, după o clipă de buimăceală, alergă spre noi, strigînd indignat:

— Ce-ați făcut, nebunilor? Ce-aveți cu indienii? Or să ne omoare pe toți!

— Chiar așa, *sir*, o pățiți fără doar și poate, dacă nu intrați imediat în acțiune alături de noi, îl avertiză Sam. Chemați-vă oamenii și veniți aici. Vă ocrotim noi.

— Voi să ne ocrotiți?! Asta-i prea de tot...

— Tăcere! i-o tăie Sam. Știm foarte bine ce-avem de făcut. Dacă nu vă țineți de noi, sînteți pierduți! Așadar, repede!

Înșfăcarăm pe cei trei indieni legați și-i cărarăm o bucată de drum pînă în preria deschisă; acolo îi culcarăm pe pămînt. Bancroft și cei trei experți veniră după noi. Ne-am ales o haltă provizorie chiar în cîmp deschis; eram astfel în mai bună siguranță decît pe un teren imposibil de stăpînit cu privirea.

— Cine va trata cu kiowașii după ce sosesc? Poate eu?

— Nu, *sir*, protestă Sam. Asta e treaba mea; dumneavoastră încă nu cunoașteți bine talmeș-balmeșul indiano-englez. Dar să-mi stați în ajutor la momentul potrivit; vă prefaceți că acuși-acuși băgați cuțitul în pieptul lui Tangua.

Nu termină bine vorba că și auzirăm țipetele furioase ale kiowașilor și, după cîteva momente, apărură lîngă tufărișul care ne slujise de perdea. Goneau sărind peste tufe și se apropiau de

noi. Cum însă nu toți fugeau cu aceeași viteză, grămada se răsfira și oamenii înaintau oarecum izolați unul de altul. Faptul acesta ne convenea: o masă compactă ar fi fost mai greu s-o ținem în loc.

Bravul Sam le ieși înainte, făcîndu-le semn cu mîinile ca să se oprească. Îl auzeam strigîndu-le ceva, dar nu înțelegeam ce. Intervenția lui Sam nu avu de îndată efectul așteptat; el repetă strigătul de cîteva ori, pînă ce kiowașii din față se opriră, imitați apoi și de ceilalți. Sam le vorbea, arătînd mereu spre noi. Îi rugai atunci pe Stone și Parker să-l ridice pe Tangua în picioare, iar eu luai poziția în fața lui, ca și cînd l-aș amenința cu cuțitul. Indienii scoaseră un țipăt de spaimă.

Sam le vorbea în continuare; deodată, unul din ei, pesemne un ajutor al căpeteniei, ieși din rînduri și, alături de Sam, veni cu pași demni spre noi. Cînd ajunse în dreptul nostru, Sam îi arătă pe cei trei kiowași legați și-i spuse:

— Vezi că ți-am spus adevărul adevărat. Ei se află cu totul în puterea noastră.

Kiowașul, care nu-și ascundea tulburarea, îi privi lung pe cei trei prizonieri și răspunse:

— Războinicii aceia doi mai trăiesc, dar căpetenia pare să fi murit.

— Nu e mort. L-a doborît pumnul lui Old Shatterhand. Acum zace în nesimțire. Dar își revine el. Așteaptă deci lîngă noi, aici. Cînd Tangua se va trezi și își va desclești limba, vom ține sfat. Dar bagă de seamă, nu cumva să ridice vreun kiowaș arma împotriva noastră, pentru că atunci cuțitul lui Old Shatterhand îi va găuri inima lui Tangua. Fii sigur de asta.

— Cum de ridicați mîna împotriva noastră, care vă sîntem prieteni?

— Prieteni? Nici tu nu crezi în vorbele tale.

— Ba cred. N-am fumat oare cu voi pipa păcii?

— Am fumat, însă nu mai credem într-o astfel de pace.

— De ce?

— Oare datina kiowașilor spune ca să-i jigniți pe prietenii și frații voștri?

— Nu.

— Ei, Tangua l-a jignit pe Old Shatterhand, așa că nu vă putem socoti frați. Uite că începe să se miște!

Tangua, pe care Stone și Parker îl culcaseră între timp iarăși la pământ, începu, într-adevăr, să se agite. După puțin, deschise ochii și se uită pe rînd la fiecare din noi, ca și cum ar fi încercat să-și amintească cele petrecute. Apoi, revenindu-și pe deplin, strigă:

— *Uf, uf,* Old Shatterhand m-a doborît! Cine m-a legat?

— Eu! mă grăbii să răspund.

— Să mi se desfacă legăturile! Poruncesc!

— Adineauri n-ai vrut să-mi asculți rugămintea. Iată că acum nu ascult eu de poruncile tale. N-ai nici un drept să ne ordoni!

Ochii i se opriră mînioși asupra mea. Scrîșni:

— Taci, băiețandrule, că de nu, te strivesc!

— Tăcerea ți-ar prii mai degrabă ție decît mie. M-ai jignit, de aceea te-am culcat la pământ. Old Shatterhand nu lasă nepedepsit pe nimeni, dacă-l face de broască rîioasă și de cîine alb. Cată să te potolești și să te porți cuviincios, altminteri poate să-ți meargă și mai rău.

— Vă cer să mă sloboziți! Dacă nu, atunci războinicii mei vă vor strivi, vă vor șterge de pe fața pămîntului!

— Atunci ai să mori tu primul. Fii atent: acolo se află oamenii tăi; dacă vreunul face un singur pas spre noi, îți găuresc inima cu cuțitul. Am zis! *Howgh!*

Rezemai vîrful cuțitului de pieptul său. Trebuia să recunoască, în sfîrșit, că se afla la discreția noastră și că, la nevoie, îmi voi pune în aplicare avertismentul.

Urmă o pauză, în răstimpul căreia Tangua își roti năprasnic ochii, de parc-ar fi voit să ne înghită; în sfîrșit, se sili să-și stăpînească furia și întrebă cu glas mai temperat:

— Și acum, ce vreți de la mine?

— Nimic peste ceea ce te-am rugat adineauri: să nu-i omorîți pe apași la stîlpul chinurilor.

— Poate vreți să nu-i ucidem deloc?

— Mai pe urmă puteți face cu ei ce doriți, dar cîtă vreme ne aflăm aici, laolaltă, să nu-i atingeți cu nimic!

Tăcu iarăși un răstimp. Deși vopsit în culorile războiului, i se citeau totuși pe față și mînia și ura și cruzimea și neputința. Mă așteptam ca dialogul nostru să mai dureze mult timp; de aceea, nu mică mi-a fost mirarea auzindu-l:

— Fie după dorința ta. Voi merge chiar și mai departe, dacă primești propunerea pe care am să ți-o fac.

— Ce propunere?

— Mai întîi, află că nu-mi pasă de cuțitul tău. Nu vei îndrăzni să mă atingi, pentru că războinicii mei te-ar sfîșia pe loc. Oricît de voinici ați fi, nu vă puteți pune cu două sute de dușmani. De aceea, îmi vine să și rîd de amenințările tale. Te-aș putea refuza fără nici o teamă:

Tot nu mi-ai face nimic. Și totuși, cîinii de apași n-or să piară la stîlpul chinurilor. Mai mult: îți făgăduiesc chiar să nu-i ucid în nici un fel dacă te prinzi să lupți pentru ei pe viață și pe moarte.

— Să lupt?! Cu cine?

— Cu un războinic pe care-l voi alege eu.

— Cu ce armă?

— Numai cu cuțitul. Dacă te doboară el, apașii vor pieri; dacă-l ucizi tu, apașii vor rămîne în viață.

— Și atunci îi eliberezi?

Bănuiam că nutrește un gînd ascuns. Mă considera, probabil, cel mai periculos dintre albii de față și plănuia să mă facă inofensiv. Era doar limpede că va alege un meșter în mînuirea cuțitului. Totuși, fără a sta mult pe gînduri, i-am răspuns:

— Sînt gata. Stabilim condițiile, fumăm pipa jurămîntului, după care lupta poate să înceapă numaidecît.

— Ce mai e și asta? interveni Sam Hawkens. Nu pot

admite nici în ruptul capului să vă angajați într-o asemenea luptă, *sir*! E o prostie!

— Nu e nici o prostie, dragă Sam.

— Cea mai teribilă din cîte există! O luptă dreaptă și cinstită presupune ca șansele să fie egale, ceea ce nu e cazul.

— Ba este!

— Ba deloc! Ați mai luptat vreodată cu cuțitul, pe viață și pe moarte?

— Nu.

— Păi vedeți! Adversarul va fi, desigur, un neîntrecut mînuitor al cuțitului. Și apoi, gîndiți-vă la urmările luptei. Dacă veți fi ucis, vor muri și apașii. În schimb, dacă-l învingeți pe adversar, moare careva? Nimeni!

— Ai dreptate, însă apașii vor fi salvați de la moarte și eliberați.

— Și credeți că așa va fi?

— Desigur. Fumăm calumetul, deci jurăm.

— Să-i creadă dracu' jurămintele viclene! Și chiar dac-ar fi sincer, ce alta sînteți dumneavoastră decît un *greenhorn* și...

— Mai slăbește-mă cu *greenhornul* dumitale, dragă Sam! îl oprii din vorbă. Ai mai avut ocazia să constați că acest *greenhorn* știe ce face...

Mă mai contrazise totuși o bucată de timp. Dick Stone și Will Parker mă sfătuiau, la rîndul lor, să renunț. Dar am rămas neclintit în hotărîrea mea. În cele din urmă, Sam strigă supărat:

— Ei bine, fie ce-o fi! Din partea mea, n-aveți decît să vă dați cu capul de toți pereții! Nu mă mai opun. Dar voi fi atent ca lupta să se desfășoare cinstit; vai de acela care-ar încerca să vă tragă sau să ne tragă pe sfoară! Îl trăsnesc cu Liddy a mea și mi-l arunc bucățele pînă-n nori, să rămînă agățat în vecii vecilor, dacă nu mă-nșel!

Convenirăm apoi următoarele: lupta se va da pe un teren apropiat, neacoperit de iarbă; se va desena în nisip semnul 8, adică

o figură din două cercuri suprapuse; adversarii vor ocupa fiecare cîte un cerc din care nu au voie să iasă în timpul luptei; nu se admite nici o cruțare; unul din doi trebuie să moară, iar cel căzut nu va fi răzbunat de-ai săi. Celelalte condiții ale luptei, ca și consecințele ei, au fost stabilite fără multă greutate.

După ce ne-am pus de acord, Tangua fu dezlegat și fumarăm calumetul. I-am eliberat apoi pe însoțitorii săi; se întoarseră împreună la trupa lor pentru a-i informa pe războinici despre cele convenite.

Inginerul-șef și ceilalți trei experți mă cam luară la rost, însă nu le dădui atenție. Nici Sam, Dick și Will nu mă aprobau, dar cel puțin nu se certau cu mine. Hawkens îmi spuse cu îngrijorare:

— Ați fi avut ceva mai bun de făcut decît să intrați în ciorba asta, *sir*. Am spus întotdeauna și repet: sînteți un om ușuratic, extraordinar de ușuratic! Ce-o să cîștigați dacă vă ucide, hai? Răspundeți, vă rog!

— Ce-o să cîștig? Firește, moartea și nimic mai mult.

— Și nimic mai mult? Mai faceți și glume proaste pe deasupra. Moartea e tot ce se poate întîmpla cuiva, căci după moarte nu ți se mai întîmplă nimic.

— Ba da!

— De pildă, ce?

— Înmormîntarea.

— Tacă-vă gura, stimate *sir*! Dacă, pe lîngă toate supărările mele, nu mai știți altceva decît să mă enervați, atunci regret profund că mi-am irosit dragostea pentru o ființă nevrednică.

— Ești, într-adevăr, necăjit, dragă Sam?

— Cum naiba să nu fiu? Și mai dați-le naibii de întrebări idioate! Aproape sigur că veți fi șters dintre cei vii, absolut șters! Și-atunci ce-mi rămîne de făcut la bătrînețile mele? Ei, ce-am să mă fac? Îmi trebuie și mie un *greenhorn* cu care să mă cert cînd și cînd. Ce-o să se întîmple cu mine? Cu cine mă mai iau la harță dacă veți fi înjunghiat?

— Găsești un alt *greenhorn*.

— Ușor de spus. Nu mai găsesc eu cît oi trăi un *greenhorn* atît de perfect și de incorigibil. Dar un lucru vă declar, *sir*: dacă vi se întîmplă o nenorocire, apoi kiowașii ăștia n-au să mă uite cît or trăi! Mă reped în mijlocul lor ca un Uhland turbat și...

— Roland, dragă Sam, Roland îl cheamă! îl corectai.

— Mi-e indiferent dacă voi fi un Uhland sau un Roland turbat; principalul e că nu permit să fiți înjunghiat. Și, afară de asta, cum rămîne cu generozitatea dumneavoastră, *sir*? După cîte știu, aveți inima bună și nu vă place să măcelăriți oamenii. Nu cumva vă bate gîndul să-l cruțați pe individ?

— Hm, hm!

— Hm, hm? Aici nu e vorba de nici un hm-hm, ci de viață și moarte, *sir*!

— Ce-ar fi să-l rănesc și atît?

— Doar ați auzit că asta nu contează.

— Mă gîndesc să-l vatăm așa fel, încît să nu mai poată continua lupta.

— Contează la fel de puțin. Înseamnă că nu l-ați ucis și trebuie să reluați lupta cu alt adversar. Ați înțeles doar că aici numai moartea rezolvă problema. Unul din voi trebuie să moară. Trebuie! Dacă izbutiți să-l scoateți pe adversar din luptă, trebuie să-i dați lovitura de grație, să-l ucideți; altminteri, totul n-are nici o valoare. Să nu vă mustre cugetul pentru atîta lucru! Dacă vreți să ajungeți un *westman* întreg, atunci cuțitul va mai avea să guste din carne omenească. Nu uitați că toți kiowașii ăștia sînt niște mișei și tîlhari, că ei sînt vinovați pentru tot ce se întîmplă acum, că totul pornește de la tentativa lor de a fura caii apașilor. Ucigînd un ticălos, veți salva viețile atîtor apași cumsecade; cruțîndu-l, sînteți pierdut. Țineți minte toate acestea, dacă nu mă-nșel! Spuneți-mi acum, cu deplină sinceritate: vreți să vă aruncați în luptă ca un adevărat *westman*, care nu leșină de frică și nici de milă cînd vede curgînd o picătură de sînge? Făgăduiți-mi, ca să mă liniștesc!

— Dacă asemenea făgăduială te poate liniști, atunci fii sigur că n-am să-l cruț, pentru că nici dînsul n-o să mă trateze mai blînd. În felul acesta, voi salva de la moarte o mulțime de vieți omenești. De fapt, e un duel. Dincolo, în lumea veche, cavalerii cei mai semeți se înfruntă pentru te miri ce. Aici e în joc mult mai mult. Iar adversarul meu nu e cavaler, ci bandit și ucigaș. Te asigur, deci, că nu voi umbla cu mănuși, nici cu scrupule deșarte.

— Perfect! Iată o vorbă care-mi place; acum privesc lucrurile cu mai mult calm; și totuși, mă simt ca și cînd propriul meu fiu ar fi dus la tăiere. Mai degrabă m-aș bate eu în locul dumneavoastră. Îmi permiteți, *sir*?

— Nu, bunul meu Sam. Mai întîi, ca să fiu sincer, cred că e mai bine să piară un *greenhorn* decît un *westman* destoinic cum ești dumneata și al doilea...

— Încă o dată, *sir*, țineți-vă pliscul! Nu se face gaură-n cer dacă moare un hodorog bătrîn ca mine. Dar un om atît de tînăr...

— Ei, acuma ține-ți dumneata gura! l-am întrerupt, la rîndul meu. Va să zică, în al doilea rînd, ar fi cu totul dezonorant și laș să mă retrag și să cedez locul altcuiva. De altfel, Tangua nici n-ar admite schimbul; pe mine mă vizează.

— Păi tocmai asta nu-mi place! A pus ochii tocmai pe dumneavoastră. Vreau să sper că barca lui o s-o ia razna în pofida vîslașului. Atenție: iată-i că sosesc!

Indienii se apropiau fără grabă. Nu erau toți două sute: o parte rămăseseră să-i păzească pe apași. Tangua își conduse războinicii prin fața noastră, pînă la terenul de luptă. Ajunși acolo, se rînduiră în trei sferturi de cerc, al patrulea sfert urmînd să fie ocupat de albi; ceea ce și făcurăm. Din rîndurile pieilor-roșii se desprinse un bărbat cu trupul de-a dreptul herculean și lepădă toate armele ce le avea asupra lui, păstrînd numai cuțitul. Apoi se dezbrăcă pînă la brîu, dezvelindu-și bustul. Cine i-ar fi văzut musculatura, desigur că m-ar fi deplîns. Tangua îl conduse pînă în mijlocul rondoului format de indieni și rosti cu glas puternic, în care suna siguranța victoriei:

— Acesta este Metan-Acva (Cuțit-Fulger), cel mai voinic luptător din tribul Kiowa. Nimeni n-a reușit pînă astăzi să scape de cuțitul lui; sub lovitura lui, dușmanul se prăbușește ca trăsnit. Iată omul care va lupta cu Old Shatterhand, fața palidă.

— *All devils*, îmi șopti Sam. Ăsta e un adevărat Goliat! Ascultați ce vă spun, dragul meu *sir*, s-a zis cu dumneavoastră!

— *Pshaw!*

— Nu vorbiți prostii! Scoateți-vă gărgăunii din cap! Există o singură metodă care vă poate înlesni victoria.

— Care?

— Nu vă lăsați antrenat într-o luptă mai îndelungată; provocați un deznodămînt rapid; altminteri, obosiți și... gata! Cum stați cu pulsul?

Mă apucă de încheietura mîinii și-mi numără pulsațiile. Zise apoi:

— Har Domnului, nu mai mult de șaizeci. Așadar, pulsul e în regulă. Nu sînteți tulburat? Nu vă e deloc frică?

— Asta ar mai lipsi! Tulburarea și frica într-un moment cînd viața depinde de sîngele rece și de ochiul calm! Numele acestui uriaș e la fel de grăitor ca și statura lui. Acum îmi explic de ce Tangua mi-a propus să lupt cu cuțitul pentru salvarea apașilor: pentru că omul lui e atît de voinic și neînvins în mînuirea cuțitului. Dar vom vedea dacă este într-adevăr imbatabil.

În timp ce schimbam în șoaptă aceste vorbe, mă dezbrăcai și eu pînă la brîu. E drept că o astfel de clauză nu fusese prevăzută, dar nu voiam să dau impresia că rămîn îmbrăcat, pentru ca haina să-mi ție de scut, fie el cît de iluzoriu. Am predat lui Sam doborîtorul de urși și pistolul, apoi am pășit în mijlocul cercului. Bunul, bătrînul meu Hawkens! Îi auzeam bătăile inimii. În schimb, eu nu simțeam pic de teamă. Încrederea în forțele tale, iată cea dintîi condiție în fața primejdiei.

Cu mînerul unui *tomahawk* fu desenat în nisip un opt mare, după care căpetenia ne invită să ne ocupăm locurile.

Cuțit-Fulger mă cîntări cu o privire plină de dispreț și rosti cu voce tare:

— Slăbănogul cu fața albă tremură de frică. Să vedem, va avea curajul să intre în acest rotocol?

Nu sfîrși bine vorba, că mă și aflai într-unul din cercuri și anume în cel dinspre miazăzi. L-am ales pe acesta pentru că aveam astfel soarele în spate, în timp ce adversarul îl avea în față și razele îi stînjeneau vederea. Accept că n-am procedat întru totul cinstit, dar îi datoram o replică pentru că mă batjocorise afirmînd că aș tremura de frică. Ar fi fost ridicol ca, din gentilețe, să-i cedez locul mai convenabil. Repet că era vorba de viață și de moarte. E într-adevăr groaznic să ucizi un om, dar în situația dată, orice menajament putea să-mi fie fatal. Eram, deci, ferm hotărît să-l ucid pe acest Samson. În pofida numelui și a staturii sale impunătoare, îmi păstrasem sîngele rece; nu aveam motive să mă simt în inferioritate, deși nu mai practicasem o asemenea luptă.

— Uite că îndrăznește! își rîse el iarăși de mine. Cuțitul meu îl va lovi în plin. Marele Spirit i-a luat mințile și mi-l dă în seamă!

La indieni, asemenea prologuri sînt uzuale. Dac-aș fi tăcut, m-ar fi socotit drept laș; de aceea i-am răspuns:

— Lupți numai cu gura, dar eu aștept cu cuțitul pregătit. Ocupă-ți locul, dacă nu te temi!

Atunci se repezi dintr-un salt în celălalt cerc și strigă furios:

— Eu să mă tem? Eu, Metan-Acva? Auzit-ați, războinici ai neamului Kiowa? Am să-l dau gata din prima lovitură pe cîinele ăsta alb!

— Ba te curăț eu din prima lovitură! Mai bine taci! Ar trebui să-ți zică nu Metan-Acva, ci Avat-Ya, adică Gură-Mare.

— Avat-Ya, Avat-Ya! Javră împuțită, mai ai curajul să mă batjocorești?! Ei bine, vulturii să-ți mănînce măruntaiele!

Această ultimă amenințare era extrem de nesocotită: făcuse o mare greșeală, atrăgîndu-mi, de fapt, atenția asupra

modului în care avea să-și folosească arma. Eram avertizat: nu avea să-mi țintească inima, ci-și pregătea cuțitul ca să-mi spintece burta printr-o lovitură de jos în sus.

Stăteam față-n față atît de aproape, încît ar fi fost suficient să ne aplecăm puțin, ca să ne atingem cu vîrful cuțitului. Indianul își înfipse privirea în ochii mei. Brațul drept îi atîrna în jos; ținea cuțitul în așa fel, încît mînerul se proptea în degetul mic, iar lama, cu tăișul în sus, se strecura între degetul arătător și cel gros. Prin urmare, presupunerea mea era justă: își pusese în gînd să mă spintece jos și să-mi rupă pîntecele; altminteri, dac-ar fi voit să lovească de sus, ar fi ținut cuțitul invers.

Acum știam direcția loviturii, dar principalul era să prevăd momentul. Pe acesta i-l puteam ghici în privire. Cunoșteam acea tresărire a ochilor, efemeră, dar specifică în asemenea ocazii. Coborîi pleoapele pentru a-i da iluzia că se află în siguranță și-l observai printre gene, cu mare atenție.

— Împinge odată, cîine! mă provocă el.

— Nu te mai rățoi, mucosule, ci dă-i drumul! i-am răspuns.

Era o insultă gravă, care impunea fie o replică usturătoare, fie chiar atacul. Indianul alese calea din urmă. O dilatare de-o clipă a pupilelor sale mă preveni; kiowașul își repezi fulgerător brațul drept în care ținea cuțitul și încercă să-mi spintece burta. Dac-aș fi scontat o lovitură în sens invers, adică de sus, aș fi fost iremediabil pierdut; așa însă, am parat lovitura și, în aceeași clipă, i-am înfipt cuțitul meu în antebraț, rănindu-l.

— Cîine rîios! urlă el, smulgîndu-și brațul; de spaimă și durere scăpă din mînă cuțitul.

— Lasă vorba și luptă! i-am strigat, ridicîndu-mi iarăși brațul și...

Lama cuțitului meu îi lunecă în inimă pînă la plăsele.

Am scos-o numaidecît. Lovitura fusese atît de adîncă și precisă, încît un șuvoi de sînge, gros cît degetul, mă izbi drept în obraz.

Uriașul se bălăbăni cîteva momente, încercă să strige, neizbutind să scoată decît un geamăt surd și se prăbuși fără suflare la pămînt.

Urlete înfricoșate se ridicară din rîndurile kiowașilor. Doar Tangua, căpetenia, rămase tăcut. Se apropie, se plecă asupra adversarului meu, îi pipăi rănile, se ridică apoi și mă privi cu o expresie pe care n-am s-o uit niciodată. Era într-însa un amestec de furie, oroare, teamă, admirație și descumpănire. Dădu să se depărteze în tăcere. Dar eu îl strigai:

— Vezi că mă aflu în cercul meu! În schimb, Metan-Acva l-a părăsit pe-al său și zace dincolo. Cine-a învins?

— Tu! răspunse el mînios și plecă. Dar nu făcu decît cinci-șase pași, că se și întoarse șuierîndu-mi printre dinți: Ești un fiu al Spiritului negru și necurat. Vraciul nostru o să-ți dezlege farmecele și atunci nu ne mai scapi: te jupuim de piele.

— Fă ce poftești cu vraciul tău! Deocamdată, împlinește-ți cuvîntul dat!

— Care cuvînt? întrebă el în batjocură.

— Că nu-i veți ucide pe apași!

— Nu-i vom ucide. Ce-am spus, rămîne spus.

— Și vor fi liberi?

— Da, vor fi liberi. Tangua, căpetenia kiowașilor, își ține cu sfințenie cuvîntul.

— Atunci mă duc împreună cu prietenii mei ca să-i dezlegăm pe prizonieri.

— Asta o fac eu, cînd va sosi vremea.

— Păi, vremea a și sosit. Am învins!

— Taci! Am stabilit noi oare vreun termen pentru eliberarea lor?

— N-am stabilit nici un termen, dar se înțelege de la sine că...

— Taci! se răsti el iarăși la mine. Termenul îl hotărăsc eu. Nu-i ucidem pe cîinii de apași. Nu. Dar cine ne-ar socoate vinovați pe noi, dacă dînșii ar pieri din lipsă de hrană și de apă? Ce vină

aș avea, dacă ar crăpa cu toții de foame și de sete înainte de a fi eliberați?

— Canalie! îi strigai în obraz.

— Cîine, dacă mai sufli o vorbă, te...

Voia să-și continue amenințarea, dar se opri și se uită speriat în ochii mei; expresia lor nu prezicea nimic bun. Îi completai eu, în schimb, fraza întreruptă:

— ...te zdrobesc cu pumnul, ticălosule, mincinosule nerușinat!

Se feri cîțiva pași îndărăt, scoase cuțitul și răcni:

— Las' că nu te mai apropii de mine cu pumnul tău! Îndrăznește și te spintec fără milă!

— Astea le-am mai auzit și de la Cuțit-Fulger și iată-l colea, mort. Ai s-o pățești și tu la fel. În ce privește soarta apașilor, am să discut cu frații mei albi. Să nu te atingi de un fir de păr din capul lor, că s-a zis cu tine și cu toți kiowașii tăi! Știi doar că vă putem arunca pe toți în aer!

Rostind acestea, mă dusei la Sam care, din cauza tămbălăului ce-l făceau kiowașii, nu putuse auzi disputa dintre mine și Tangua.

Omulețul sări în întîmpinarea mea, mă strînse în brațe și exclamă cu entuziasm:

— Bine-ați venit, bine-ați venit, *sir*! Vă întîmpin cu acest salut ca pe unul care s-a întors din împărăția morții. Omule, prietene, odorule, tinere și *greenhorn* drag, ce creatură mai sînteți! N-a văzut individul în viața lui bizoni și mi ți-l răpune pe cel mai vînjos din toată cireada! N-a întîlnit nici în somn vreun *grizzly* și cînd colo îl înjunghie ca pe un mielușel! Nu i-a ieșit vreodată un mustang în cale și-mi înhață cu *lassoul* tocmai pe nobila mea Mary! Iar acuma, colac peste pupăză, se proptește în fața celui mai voinic și mai abil cuțitar kiowaș și, dintr-o lovitură, îi străpunge inima fără să piardă în schimb nici un strop de sînge! Măi Dick, Will, ia veniți încoace și uitați-vă la ucenicul ăsta! Ce să facem cu el?

— Îl înaintăm calfă, zîmbi Stone.

— Calfă? Ce vrei să spui?

— A dovedit și de astă dată că nu mai e *greenhorn*; a terminat cu ucenicia. Să-l promovăm calfă. Mai încolo s-ar putea să ajungă și meșter.

— Adică să nu mai fie *greenhorn*? Să-l ridicăm în rang? Măi, dacă deschizi și tu o dată gura, cel puțin nu-mi veni cu bazaconii! Individul e un *greenhorn* get-beget, altminteri cum s-ar fi încumetat să lupte cu indianul acela uriaș și dibaci? Numai că oamenii ușuratici au noroc, după cum țăranii cei mai proști recoltează cartofii cei mai mari. Așa e și cu individul de față: prost, ușuratic, *greenhorn*! Că mai trăiește, nu e nicidecum meritul lui, ci al prostiei de care e în stare, dacă nu mă-nșel. Cînd a pornit lupta, mi-a stat inima în loc. Abia dacă mai răsuflăm; toate gîndurile îmi fugeau la testamentul acestui *greenhorn*. Ei și veni lovitura și indianul se prăbuși! În sfîrșit, ce mai calea-valea, am învins! Viața și libertatea apașilor sînt asigurate.

— Te cam înșeli, Sam! intervenii eu, deloc supărat pentru tratamentul ce-mi aplica.

— Mă-nșel? Cum asta?

— În cuvîntul ce ni l-a dat, Tangua și-a lăsat o portiță deschisă și se folosește acum de ea.

— Bănuiam eu că umblă cu viclenii! Despre ce portiță e vorba?

I-am reprodus cuvintele lui Tangua. Era atît de indignat, încît porni glonț către șeful kiowașilor ca să-l tragă la răspundere. Mă folosii de răgaz ca să mă îmbrac și să-mi reiau armele.

Kiowașii nu se îndoiseră o clipă că faimosul lor Cuțit-Fulger mă va da gata. Deznodămîntul atît de surprinzător îi umpluse de umilință, dar și de furie. S-ar fi năpustit asupra noastră, dacă gestul nu le-ar fi fost interzis; fusese doar convenit, chiar și consfințit prin fumatul pipei, că luptătorul înfrînt nu va fi răzbunat de ai săi. Legămîntul îi mobiliza. Se gîndeau, în tot cazul, să născocească un alt pretext împotriva noastră. Deocamdată, nu se grăbeau, căci

erau siguri de noi. Își stăpîneau pînă una-alta ciuda, avînd, de altminteri, destulă treabă și bătaie de cap cu mortul. Tangua se afla printre ei și intervenția lui Sam Hawkens firește că nu găsi urechi prea atente și binevoitoare. Se întoarse morocănos și ne vesti:

— Individul, ce mai, nu vrea să-și țină cuvîntul. Și-a pus probabil în gînd să-i ucidă pe prizonieri prin înfometare. Și asta, după opinia lui, nu înseamnă a ucide. Noi însă avem ochii deschiși, dacă nu mă-nșel și o să le tragem clapa, hi-hi-hi-hi!

— Numai dacă nu ne-o trag ei nouă! observai. E foarte greu să-i aperi pe alții cînd tu însuți ai nevoie de apărare.

— Mi se pare, *sir*, că vă cam sperie roșii ăștia!

— *Pshaw!* Știi doar că nu sînt mai fricos ca tine.

— Știu, dar e o deosebire: atunci cînd eu devin prudent, dumneavoastră vă repeziți ca taurul în pînza roșie, iar cînd curajul e într-adevăr necesar, vă apucă temerile. Așa e orice *greenhorn*. De fapt, cum vedeți cele întîmplate?

— Ce anume?

— Lupta aceea cu cuțitul.

— Cred că ai motive să fii mulțumit.

— Lăsați asta. Mă refer la unele mustrări.

— Mustrări? Din partea cui? Poate a dumitale?

— Cerule, dar greu mai pricepeți! Spuneți-mi sincer, *sir*, v-ați aflat vreodată pe eșafod, dincolo, în lumea veche, în calitate de ucigaș?

— Nu cred. Cel puțin nu-mi amintesc! Am răspuns în doi peri.

— Va să zică n-ați ucis niciodată un om?

— Nu.

— Ați săvîrșit deci astăzi primul omor. Și, mă rog, în ce stare psihică vă aflați? Asta mă interesează.

— Hm! Nu chiar plăcută. Prevăd că n-o să-mi fie ușor să mă găsesc și altă dată în postura de a ucide. Ceea ce simt acuma seamănă mult a mustrare de conștiință.

— Nu vă necăjiți și alungați din cap prostiile! Aici vi se poate întîmpla oricînd ca, în pofida dorinței, să fiți nevoit a ucide pentru a vă salva propria viață. Într-un asemenea caz, trebuie... *Heavens*, o, ceruri, uite că se ivește cazul! Exclamă el, pe neașteptate. Iată-i pe apași! Sosesc! O să curgă sînge, nu glumă. Pregătiți-vă de bătălie, domnii mei!

Într-adevăr, din direcția unde se aflau prizonierii și paznicii lor, răsună acel „Hiiiiiiih!" strident și prelung, strigătul de luptă al apașilor. Inciu-Ciuna și Winnetou, împotriva oricăror așteptări, se și înapoiaseră. Apașii năvăliră în tabăra kiowașilor. Cei care se aflau printre noi ciuliră speriați urechile; apoi Tangua strigă din toate puterile:

— Dușmanii s-au năpustit asupra fraților noștri! Iute, să le venim în ajutor!

Dădu să se repeadă, dar Sam i se așeză în drum:

— Nu vă duceți acolo! Rămîneți aici. Sîntem împresurați cu toții. Doar nu-ți închipui că cei doi șefi ai apașilor sînt atît de proști, încît să atace numai santinelele, fără să știe cum și unde vă aflați? Într-o clipă...

Vorbi repede, precipitat, însă nu putu sfîrși fraza, deoarece jur-împrejur se ridică iarăși acel strigăt de luptă care pătrundea pînă-n măduva oaselor. E drept că, după cum am mai spus, ne găseam în largul preriei, dar peste tot creșteau tufișuri la adăpostul cărora apașii se strecuraseră neobservați. Luați de treburile noastre, ne-am trezit deodată încercuiți. Goneau acum spre noi cu grămada, în salturi, din toate părțile. Kiowașii trăgeau în ei, mai nimereau pe cîte unii, dar atît de puțini, încît nici nu conta. Curînd, începură și atacanții să tragă.

— Nu omorîți nici un apaș, absolut nici unul! le strigai eu lui Sam, Dick și Will.

Vacarmul luptei ajunse în preajma noastră. Noi tuspatru ne țineam deoparte, însă inginerul-șef și cei trei experți se angajară în luptă și căzură uciși. Era îngrozitor. Ațintindu-mi privirea

înainte, nu văzui ce se petrece în spatele meu. Ne pomenirăm atacați de o ceată numeroasă. Le strigarăm noi că le sîntem prieteni, dar în van. Se repeziră asupra noastră cu *tomahawkuri* și cuțite, încît a trebuit să ne apărăm, să lovim, deși cu totul alta ne fusese dorința. Am doborît cîțiva inși cu patul armei, ceea ce le-a impus respect celorlalți. Ne lăsară în pace.

Profitînd de răgaz, aruncai o privire împrejur. Nu era nici un kiowaș care să aibă de luptat în același timp cu vreo cîțiva adversari. Sam cîntări la rîndul lui situația și-mi strigă:

— Hai s-o ștergem repede în tufăriș! Îmi arătă tufele de care am mai pomenit în cîteva rînduri și fugi într-acolo. Dick Stone și Will Parker îl urmară. Am șovăit cîteva momente privind către locul unde zăceau cei trei experți uciși. Erau doar albi de-ai noștri și regretam sincer că nu le-am putut veni în ajutor. Acum totul era prea tîrziu. O luai și eu spre tufăriș. Dar pînă să-mi ajung ținta, răsări ca din pămînt Inciu-Ciuna.

Venise împreună cu Winnetou în fruntea detașamentului de apași însărcinat să atace tabăra și să-i elibereze pe prizonieri. Sarcina fiind îndeplinită, cele două căpetenii porniră în control spre celălalt detașament, care tăbărîse asupra noastră. Inciu-Ciuna o luase cu mult înaintea fiului său. Cînd s-o cotească după un tufiș, mă zări.

— Tîlhar de pămînturi! îmi strigă și se năpusti asupra mea, încercînd să mă zdrobească cu patul puștii sale țintuite în argint. Am încercat să-i vorbesc spre a lămuri situația, dar el nu mă ascultă și se repezi iarăși la mine. Ce aveam să fac? Să mă las rănit sau chiar ucis? Trebuia să forțez și eu nota. Se pregătea tocmai să sară asupra mea, cînd aruncai din mînă arma cu care-i parasem pînă atunci loviturile, îl apucai cu stînga de beregată și cu pumnul drept îl trăsnii în tîmplă. Era figura mea preferată. Inciu-Ciuna scăpă pușca din mînă, horăi scurt și căzu. Deodată, lîngă mine, se auzi un strigăt de triumf:

— Acesta-i Inciu-Ciuna, căpetenia cîinilor de apași! O să-mi folosească pielea de pe țeasta lui; am să-l scalpez!

Întorcîndu-mă, văzui pe Tangua, șeful kiowașilor, care din nu știu ce motiv apucase același drum cu mine. Își aruncă arma cît colo, scoase cuțitul și se năpusti asupra apașului ce zăcea în nesimțire. Dădu să-l scalpeze. Îi prinsei brațul și poruncii:

— Jos mîna! Eu l-am învins, așadar eu îi hotărăsc soarta, numai eu!

— Taci, păduche alb! răcni Tangua. N-am să-ți cer învoire, apașul e al meu! Dă-mi drumul, că de nu...

Fulgeră cuțitul spre mine și mi-l înfipse în încheietura mîinii stîngi. Nu voiam să-l tai la rîndul meu cu cuțitul; am încercat să-l înșfac și să-l trag în lături, dar n-am izbutit; atunci l-am strîns de gît pînă s-a muiat de tot și a rămas în mișcare. M-am aplecat asupra lui InciuCiuna, căruia îi înroșisem fața cu sîngele ce-mi curgea din rană. În clipa aceea auzii un foșnet în spatele meu și întorsei repede capul. Această mișcare mă salvă de la moarte. O lovitură cumplită cu patul puștii îmi fulgeră umărul. Dacă nimerea în cap, mi-l crăpa în zece. Omul care mă lovise era Winnetou.

Cum am mai spus, tînărul apaș rămăsese în urma tatălui său. Ieșind de după tufăriș, mă văzuse îngenunchind lîngă Inciu-Ciuna, care zăcea în nesimțire, cu obrazul pătat de sînge. Atunci se repezi la mine ca să mă facă zob cu patul puștii, dar spre norocul meu nimeri în umăr. Nereușindu-i lovitura, lepădă pușca, scoase cuțitul de la brîu și se năpusti asupra mea.

Mă aflam într-o situație cît se poate de precară. Lovitura îmi zdruncinase tot trupul și-mi paralizase brațul. Aș fi încercat să-l lămuresc pe Winnetou, dar totul se petrecea atît de repede, încît nu mai aveam timp de explicații. Văzui cum își înalță cuțitul și-mi țintește inima. Cu o ușoară fentă evitai lovitura fatală: lama cuțitului îmi pătrunse în buzunarul stîng de la piept, se abătu din cauza cutiei de sardele în care, după cum știți, îmi păstram documentele, trecu pe lîngă gît și mi se înfipse în gură, străpungîndu-mi limba. Winnetou își smulse repede cuțitul și, strîngîndu-mă de beregată, se pregăti pentru o nouă lovitură. Teama morții dublează puterile; nu mă puteam folosi decît de o singură mînă, aveam un

singur braț valid. Izbutii și de astă dată. Încleștîndu-i mîna dreaptă, o strînsei cu atîta forță, încît de durere lăsă să-i scape cuțitul. Pe urmă îl apucai de brațul stîng, lîngă cot și i-l răsucii, silindu-l să-mi elibereze gîtul. Îmi încordai iute genunchii izbindu-l cu toată puterea și răsturnîndu-l cu fața la pămînt. În clipa următoare, mă și aflam în spinarea lui.

Trebuia acum să-l imobilizez; dacă se ridica, eram pierdut. Cu un genunchi îl apăsam de-a curmezișul pe ambele coapse, cu celălalt îi striveam brațul. Cu mîna sănătoasă îl strîngeam de ceafă, în timp ce el, cu mîna liberă, încerca – din fericire zadarnic – să apuce din nou cuțitul. Se încinse o luptă cu adevărat titanică. Închipuiți-vi-l pe Winnetou, care nu mai fusese învins pînă atunci și nici nu mai avea să fie de atunci încolo, cu mlădierea lui ca de șarpe, cu mușchii lui de fier, cu tendoanele de oțel. Am fi avut acum prilejul să ne explicăm; din cîteva vorbe s-ar fi putut lămuri lucrurile. Dar limba îmi era spintecată, sîngele îmi țîșnea în șuvoaie din gură și, cînd încercai să vorbesc, nu scosei decît o bîiguială confuză. Winnetou făcea sforțări uriașe ca să se scuture de mine, dar eu îl apăsam cu o greutate implacabilă. Gîfîia din ce în ce mai tare, în timp ce eu îl strîngeam de beregată oprindu-i răsuflarea. Să fi continuat pînă să se înăbușe? Nu, în nici un caz! Îi dădui o clipă de răgaz, ca să-și tragă sufletul. Atunci își înălță puțin capul. Era tocmai ce doream: doi-trei pumni la rînd și Winnetou se liniști, buimac. Îl biruisem, în sfîrșit, pe el, invincibilul. Căci faptul că-l mai trîntisem cîndva la pămînt nu se putea numi victorie: atunci nu ne aflasem în luptă.

Răsuflai adînc și cu toată grija ca să nu înghit sîngele care-mi umplea gura. Trebuia s-o țin mereu deschisă pentru ca șuvoiul să se scurgă afară. Și buzele îmi sîngerau destul de abundent.

Cînd să mă ridic, răsună în spatele meu o înjurătură indiană. Mă pomenii cu un pat de pușcă în cap și căzui leșinat.

Mi-am revenit abia seara. Zăcusem deci multă vreme în leșin. Mai întîi, am crezut că visez: mă prăbușisem parcă în armătura de piatră a unei roți de moară. Moara stătea, roata nu

se mișca, împiedicată fiind de trupul meu. Apa clocotea deasupră-mi și năvălea asupra roții, strivindu-mă din ce în ce mai tare; mi se părea că voi fi măcinat. Mă dureau toate mădularele, dar cel mai rău mă chinuiau capul și umărul. Treptat, începui să-mi dau seama că starea în care mă aflam nu e în totul nici. Realitate, nici vis. Clocotul și țiuitul acela nu era provocat de nici o cădere de apă, ci se năștea doar în capul meu datorită loviturii ce mă culcase la pământ; iar durerea din umăr nu provenea de la roata morii, ci de la izbitura ce mi-o aplicase Winnetou. Gura îmi sîngera încă și sîngele amenința să-mi inunde gîtlejul, să mă sufoce; un horcăit stăruitor mă trezi de-a binelea. Era horcăitul meu.

— Se mișcă! Slavă Domnului, se mișcă! auzii glasul lui Sam.

— Exact, am observat și eu, întări Dick Stone.

— Iată că deschide ochii! E în viață, trăiește! adăugă Will Parker.

Într-adevăr, deschisesem ochii. Dar ceea ce văzui în prima clipă nu era deloc încurajator. Ne găseam în același loc unde se desfășurase lupta. Jur-împrejur aveam vreo douăzeci de focuri de tabără, pe lîngă care mișunau pe puțin cinci sute de apași. Erau și mulți răniți. Observai și un număr considerabil de morți. O stivă de cadavre, unii apași, alții kiowași. Primii pierduseră unsprezece, iar ceilalți, treizeci de oameni. Nu fugise nimeni. Tangua se afla printre ai săi. Cadavrele inginerului-șef și ale celor trei experți nu le vedeam nicăieri. Fuseseră uciși, fiindcă se apăraseră orbește.

La mică depărtare de noi zăcea un om încovrigat, ca și cînd ar fi fost supus torturii de altădată pe așa-numitul butuc spaniol. Era Rattler. Apașii îl legaseră astfel pentru a-l chinui. Rattler gemea și, cu tot caracterul său urît, imoral, provoca milă. Oamenii lui nu mai trăiau. Fuseseră împușcați cu prilejul primului atac. Numai pe el îl lăsaseră în viață; ca ucigaș al lui Klekih-Petra, avea să moară încet și chinuitor.

Eu eram legat de mîini și de picioare, ca și Parker și Stone culcați la stînga mea. În dreapta zăcea Sam Hawkens, cu picioarele

legate; mîna dreaptă îi era prinsă la spate; în schimb stînga îi fusese lăsată liberă, pentru ca – lucru ce-l aflai mai tîrziu – să-mi poată veni în ajutor.

— Să mulțumim Cerului, iubite *sir*, că v-ați revenit! exclamă el, în timp ce, cu mîna slobodă, îmi mîngîia obrazul. Cum de ați fost răpus?

Voiam să-i explic, dar nu eram în stare; mi se umpluse gura de sînge.

— Scuipați-l afară! mă îndemnă Sam.

Scuipai, dar abia reușii să îngăim cîteva cuvinte nelămurite și gura mi se umplu iarăși. Din cauza acestei hemoragii abundente, eram total istovit. Rostii niște fraze trunchiate, cu pauze interminabile și cu o voce atît de slabă, încît Sam cu greu mă înțelese!

— Inciu-Ciuna luptat... pe urmă Winnetou... înțepat limbă... patul puștii... cap... nu știu cine...

Restul vorbelor se înecară. Abia atunci observai că zăceam într-un lac de sînge.

— Păcatele mele! Cine-ar fi bănuit așa ceva? Ne-am fi predat bucuroși, dar apașii nici gînd să ne asculte. Ne-am retras în tufăriș, ca să așteptăm acolo, poate le trece mînia, dacă nu mă-nșel. Credeam că ați procedat la fel; v-am căutat peste tot, dar în zadar. Atunci m-am tîrît pînă la marginea tufărișului, sperînd că vă găsesc acolo. Și iată, un grup zgomotos de apași îi înconjuraseră pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou, care păreau morți. Și-au revenit însă curînd. Iar dumneavoastră zăceați lîngă ei ca și cînd ați fi murit. M-am speriat așa de tare, încît i-am chemat imediat pe Will Parker și pe Dick Stone; alergarăm tustrei încoace, să vedem dacă mai trăiți. Ei și ne-au prins numaidecît. I-am explicat lui Inciu-Ciuna că sîntem prietenii apașilor și că aseară avusesem chiar de gînd să-i eliberăm. Dar el mi-a rîs în față cu dispreț; numai lui Winnetou îi datorez faptul că mi-au lăsat liberă mîna asta. Tot el v-a bandajat gîtul, altminteri nu v-ați mai fi revenit; vi s-ar fi scurs tot sîngele, dacă nu mă-nșel. A pătruns tare adînc cuțitul?

— Prin... limbă, îngăimai eu.

— Drace! Asta-i periculos. Vă așteaptă niște friguri care, deși îmi displac profund, aș prefera să treacă asupră-mi, avînd în vedere că un urs bătrîn ca mine le suportă mai ușor decît un *greenhorn* care, bănuiesc, n-a văzut pînă acum sînge decît în cîrnați. Sper că nu aveți și alte răni.

— Lovituri... patul pușții... cap... umăr...

— Așadar, v-au lucrat serios. Eu credeam că numai cuțitul e de vină. Vai, că tare vă mai vîjîie pesemne capul! Dar trece. Bine că nu v-au făcut terci și dramul de minte pe care-l aveați. Tot pericolul e în rana de la limbă, care nu poate fi pansată. Am să...

Mai mult nu putui auzi. Leșinai din nou.

Cînd m-am trezit din leșin, mă aflam în mers; auzeam tropotul multor cai și am deschis ochii. Zăceam – închipuiți-vă! – Pe blana ursului *grizzly* ucis de mine. Devenise un fel de hamac atîrnat între doi cai care mă transportau. Eram culcat atît de adînc în blană, încît nu vedeam decît capetele celor doi cai și cerul de deasupra; altceva nimic. Soarele era sus și mă frigea ca plumbul topit scurgîndu-mi-se în toate vinele. Gura – umflată și plină de sînge năclăit. Aș fi vrut să-l scuip, dar limba refuza orice mișcare.

— „Apă, apă!" voiam să strig, deoarece setea mă chinuia îngrozitor. Dar nu puteam scoate nici o șoaptă și nici un sunet. Îmi spuneam că s-a isprăvit cu mine și mă sileam, ca orice muribund, să cuget la Dumnezeu și la cele de dincolo de viață, dar leșinai din nou...

Se făcea că luptam cu indieni, cu bizoni și cu urși, călăream spre moarte prin stepe pustii, înotam la nesfîrșit pe oceane fără țărmuri... Mă stăpîneau frigurile traumatice cu care lungă vreme m-am luptat între viață și moarte. Auzeam din cînd în cînd, ca de la mare depărtare, glasul lui Sam Hawkens; zăream uneori doi ochi noptatici și catifelați, ochii lui Winnetou; apoi muream, eram culcat în sicriu și înmormîntat; bulgări de țărînă se rostogoleau parcă peste capacul sicriului și zăceam așa o lungă, lungă veșnicie sub pămînt și în nemișcare, pînă ce capacul se ridicase

iarăși, ca de la sine și neauzit, plutind în înălțimi și mistuindu-se. Răsări deasupra-mi un cer senin; iar cei patru pereți ai mormîntului se retraseră în adînc. Era oare posibil? Era aievea? Îmi trecui mîna peste frunte și...

— Aleluia, aleluia! Învie din morți, zău că învie! jubilă Sam.

Îmi răsucii nițel capul.

— Vedeți și-a dus mîna la frunte! Și-a întors capul! strigă el.

Se aplecă peste mine. Chipul îi radia fericire; vedeam asta limpede, în pofida bărbii care îi ascundea mai toată fața.

— Mă recunoașteți, *sir*, iubite *sir*? întrebă el. Ați deschis ochii și v-ați mișcat. Va să zică ați înviat din morți. Mă vedeți?

Voiam să-i răspund, dar nu puteam, mai întîi din pricina lipsei totale de vlagă și apoi din cauza limbii care-mi atîrna în gură ca de plumb. Mă mulțumii să dau din cap.

— Și mă auziți? insistă Sam.

Dădui iarăși din cap.

— Uitați-vă la el... priviți încoace... uitați-vă!

Fața lui dispăru, în schimb apărură capetele lui Stone și Parker. Bravii mei camarazi! Aveau ochii înlăcrimați de bucurie. Dădură să-mi vorbească, dar Sam îi împinse la o parte.

— Lăsați-mă pe mine! Eu discut, eu!

Îmi prinse amîndouă mîinile, le apăsă de acel sector al bărbii unde, după toate probabilitățile, era situată gura și mă iscodi cu duioșie:

— Vă e foame, *sir*? Vă e sete? Ați putea să mîncați ceva sau să beți?

Făcui din cap un semn de refuz; nu simțeam nici cea mai mică nevoie să mănînc. Mă aflam într-o stare de sfîrșeală care nu mai reclama nici măcar un strop de apă.

— Nu zău, chiar nu vreți? Păi, e posibil? Știți cîtă vreme ați zăcut?

A mișcat ușor din umeri.

— Trei săptămîni, trei săptămîni încheiate! Închipuiți-vă! De altfel, nici nu știți ce s-a mai petrecut, nici unde vă aflați! Ați trecut prin niște friguri grozave din cauza rănii; apoi v-au înțepenit mușchii. Apașii, ce mai, erau gata să vă îngroape. Dar eu nu vă puteam crede mort. Atîta m-am rugat de ei, încît Winnetou, sfătuindu-se cu tatăl său, a obținut învoirea să vă îngroape abia după ce veți intra în putrefacție. Asta i-o datorăm lui Winnetou și intervenției sale. Trebuie să-l caut și să-l invit încoace!

Am închis ochii și am continuat să zac, dar nu în mormînt, ci într-o istovire plăcută, într-o pace netulburată. Aș fi vrut să rămîn la nesfîrșit în această stare... Deodată, auzii niște pași. O mînă mă pipăi și-mi mișcă brațul; recunoscui apoi vocea lui Winnetou:

— Oare Sam Hawkens nu se înșală? Să se fi trezit într-adevăr Selki Lata? (Old Shatterhand, în traducere indiană).

— Da, da! Am văzut tustrei cu ochii noștri. Ne-a răspuns chiar la întrebări, a mișcat din cap.

— Mare minune! Ar fi fost însă mai bine dacă minunea nu se întîmpla. S-a întors din moarte ca să plece iarăși fără întoarcere. Veți muri cu toții împreună.

— Dar el e cel mai bun prieten al apașilor!

— M-a doborît în două rînduri!

— A fost nevoit.

— Nu trebuia s-o facă.

— Ba da: prima oară, ca să te salveze pe tine; kiowașii te-ar fi ucis în luptă. A doua oară a fost silit să se apere împotriva ta. Voiam să ne predăm de bunăvoie, dar n-am putut; oamenii tăi nici nu ne luau în seamă vorbele.

— Asta o spune Hawkens numai ca să-și salveze pielea.

— Ba nu. Vorbesc adevărul curat!

— Limba ta minte. Tot ce-mi îndrugi ca să scapi de o moarte chinuitoare nu face decît să mă convingă și mai mult de faptul că ne-ați fost dușmani încă și mai răi decît kiowașii. Te-ai furișat printre noi și ai tras cu urechea. Dac-ai fi fost prietenul

nostru, ne-ai fi prevenit și n-am fi fost atacați acolo și legați de copaci lîngă malul apei.

— Dar v-ați fi răzbunat pe noi pentru moartea lui Klekih-Petra și chiar dacă n-ați fi făcut-o, drept mulțumită că v-am prevenit, totuși ne-ați fi împiedicat să continuăm și să terminăm lucrările.

— Nici așa nu le mai puteți continua. Născocești motive în care nici copiii n-ar crede. Ori îți închipui că Inciu-Ciuna și Winnetou sînt mai proști decît copiii?

— Departe de mine un asemenea gînd. Păcat că Old Shatterhand a leșinat iarăși. Dac-ar fi în putere și ar putea grăi, ți-ar da și el mărturie că nu spun decît adevărul adevărat.

— Firește, ar simți ca și tine. Toate fețele palide sînt mincinoase și viclene. Am cunoscut un singur alb în inima căruia sălășluiește adevărul: acela era Klekih-Petra, pe care voi ni l-ați răpit. Cu acest Old Shatterhand era cît pe-aci să mă înșel. Curajul și forța lui îmi stîrniseră admirație. Ochii lui păreau sinceri și credeam să-l pot iubi. Dar nu e decît un tîlhar de pămînturi, ca și toți ceilalți. Nu v-a împiedicat să ne atrageți în cursă, în schimb m-a lovit în două rînduri cu pumnul. De ce oare Marele Spirit o fi adus pe lume asemenea om cu inima ipocrită?

Simțindu-i atingerea mîinii, încercasem să-l privesc; dar în apatia mea trupul refuzase să se supună voinței. Părea eteric sau alcătuit dintr-o plămadă insensibilă, incapabil de a percepe realitatea concretă. Acum însă, ascultînd părerile lui Winnetou despre mine, reușii să-mi ridic pleoapele și să-l privesc. Era neînarmat și îmbrăcat într-un veșmînt ușor de pînză, iar în mîini ținea o carte cu titlu mare, aurit: *Hiawatha*. Acest indian, fiul unui popor considerat „sălbatic", nu numai că știa carte, dar avea și gust pentru literatură aleasă. Celebrul poem al lui Longfellow în mîinile unui apaș! Nici n-aș fi visat un asemenea tablou!

— A deschis iar ochii! exclamă Sam și Winnetou se întoarse spre mine. Se apropie, își aținti îndelung privirea în ochii mei și întrebă:

— Poți vorbi?

Negai cu o clătinare din cap.

— Te mai doare trupul?

Același răspuns.

— Fii cinstit cu mine! Cînd revii din moarte, nu trebuie să minți. E adevărat că voi patru ați vrut să ne salvați?

Dădui de două ori din cap în semn de confirmare.

Atunci Winnetou făcu cu mîna un gest de dispreț și vorbi pe un ton extrem de indignat:

— Minciună, minți! Dacă mi-ai fi mărturisit adevărul, poate că aș fi crezut o clipă că ești un astfel de om, să te poți îndrepta; l-aș fi rugat pe tatăl meu, Inciu-Ciuna, să-ți dăruiască viața. Dar nu meriți să intervin pentru tine, trebuie să mori. Îți vom da îngrijire atentă ca să te faci sănătos cît mai curînd, să ajungi în depline puteri și să poți îndura chinurile ce te așteaptă. Bolnav și slab cum ești, ai muri prea repede și asta n-ar fi pedeapsă.

Nu-l mai puteam privi, pleoapele îmi căzură grele peste ochi. Ah, de-aș fi putut să vorbesc! Sam, acest Sam Hawkens, de obicei atît de șiret, pleda prea puțin convingător. Eu aș fi vorbit altfel. Ca și cînd mi-ar fi ghicit gîndul, Sam se adresă din nou tînărului apaș:

— Ți-am dovedit doar limpede și fără putință de tăgadă că am fost alături de voi. Războinicii voștri urmau să fie uciși în chinuri și, pentru a-i salva, Old Shatterhand s-a luptat cu Cuțit-Fulger și l-a răpus. Va să zică și-a pus viața-n joc pentru voi și acum, drept răsplată, vreți să-l torturați și să-l omorîți?!

— Nu mi-ai dovedit nimic; pînă și această istorie e o minciună.

— Întreabă-l pe Tangua, căpetenia kiowașilor, care se află în mîinile voastre.

— L-am întrebat.

— Și ce-a spus?

— Că minți. Old Shatterhand nu l-a răpus pe Cuțit-Fulger. Războinicii noștri l-au ucis în timpul atacului.

— Încă o dovadă de cîtă răutate zace în sufletul lui Tangua. El știe că noi eram, în ascuns, de partea voastră. Acuma vrea să se răzbune pe noi ducîndu-ne la pieire.

— A jurat pe Marele Spirit, de aceea îl cred pe dînsul, nu pe voi. Îți repet și ție ceea ce i-am spus adineauri lui Old Shatterhand: dacă ați mărturisi deschis adevărul, aș interveni pentru viața voastră. Klekih-Petra, care mi-a fost ca un părinte, prieten și dascăl, a sădit în inima mea simțămîntul păcii și al milei. Nu sînt setos de sînge, iar tatăl meu, căpetenia, îmi împlinește totdeauna dorințele. Iată, n-am omorît încă pe nici unul din kiowașii pe care-i ținem aici ca prizonieri. Nu cu viața îi vom face să plătească, ci cu caii și cu armele, cu corturile și cu păturile lor. A mai rămas să ne înțelegem în privința prețului răscumpărării și atît. Rattler însă, ucigașul lui Klekih-Petra, trebuie să moară. Iar în ce vă privește, deși îi sînteți tovarăși, am mai fi îngăduitori dacă ați vorbi sincer. Dar cum nu vreți, vă așteaptă aceeași soartă.

Era o replică lungă a taciturnului Winnetou, cum nu aveam să mai aud altele decît rareori și numai în ocazii de mare importanță. Așadar, soarta noastră îi stătea la inimă mai mult chiar decît găsea cu cale să mărturisească.

— Dar cum e posibil să ne declarăm dușmanii voștri, cînd de fapt vă sîntem prieteni?! insistă Sam.

— Taci! Văd că ți-ai pus în gînd să mori cu o mare minciună pe buze. V-am lăsat pînă acum mai liberi decît pe ceilalți prizonieri, ca să-l puteți ajuta pe Old Shatterhand. Dar nu meritați cruțare; de acum înainte, veți fi tratați mai aspru. Urmați-mă! Am să vă arăt locul ce vă e destinat; de aci încolo, nu aveți voie să-l părăsiți.

— Asta nu, Winnetou, să nu faci una ca asta! se rugă Sam îngrozit. Nu pot să mă despart de Old Shatterhand!

— Vei putea. Îți poruncesc! Voința mea e lege!

— Dar te implorăm... Cel puțin să...

— Tăcere! îl puse la respect apașul. Să nu mai aud nici

un cuvînt în această chestiune! Mă urmați, sau pun războinicii mei să vă lege și să vă ducă pe sus?

— Sîntem în puterea voastră și, prin urmare, nevoiți să te ascultăm. Cînd ne vei îngădui să-l revedem pe Old Shatterhand?

— În ziua morții lui și a voastră.

— Mai înainte nu?

— Nu!

— Atunci, pînă a te urma, dă-ne voie să ne luăm rămas-bun de la el!

Îmi cuprinse mîna și simții barba lui stufoasă atingîndu-mi fruntea; mă sărută. Parker și Stone făcură la fel. Plecară apoi tustrei împreună cu Winnetou. Rămăsei o vreme singur, pînă veniră cîțiva apași și mă ridicară; nu știam încotro mă duc; eram prea slăbit ca să mai deschid ochii. În timp ce mă transportau, am adormit.

Nu știu cît a durat somnul. A fost un somn tămăduitor, adînc și lung. Cînd m-am trezit, nu mi-a mai fost greu să deschid ochii, nu mai eram nici pe departe atît de vlăguit. Puteam să mișc nițel limba și să-mi duc mîna la gură ca să mă șterg de sînge și puroi.

Spre mirarea mea, mă aflam într-o odaie pătrată, cu pereți de zid.

Lumina pătrundea printr-o intrare fără ușă. Patul meu se rezem de peretele opus. Aici se găseau cîteva blănuri de *grizzly* așezate una peste alta; o foarte frumoasă cuvertură indiană de Santillo îmi acoperea trupul. În colț, lîngă intrare, ședeau două femei indience, una în vîrstă, alta tînără. Mă îngrijeau și mă păzeau totodată. Bătrîna era scofîlcită, urîtă, cum ajung cele mai multe *squaws*, adică femei roșii – ca urmare a vieții lor trudnice. Ele îndeplinesc toate muncile, chiar și cele mai grele, în timp ce bărbații se ocupă de război și de vînătoare, iar în restul timpului nu fac nici o treabă. Tînăra era frumoasă, ba chiar foarte frumoasă. Îmbrăcată în veșminte europene, ar fi stîrnit admirație în orice salon civilizat. Purta un fel de cămașă lungă de un albastru-deschis, strîns

încheiată la gît și cu mijlocul prins într-o centură din piele de șarpe cu clopoței. Nu avea nici o podoabă, cum ar fi, de pildă, mărgelele de sticlă sau monedele ieftine cu care se gătesc de obicei femeile indience. Singura-i podoabă era părul minunat, lung, împletit în două cozi grele, negre-albăstrii, ce-i cădeau pînă pe șolduri. Părul acesta mi-l amintea pe-al lui Winnetou. De altfel și trăsăturile feței semănau cu ale lui. Aceiași ochi negri-catifelați, pe jumătate ascunși sub gene lungi, umbroase, ca niște taine de nepătruns. Și nici urmă de pomeții aceia proeminenți, specifici fizionomiei indiene. Obrajii gingași, de un oval cald și plin, se încheiau la bărbie cu o gropiță care ar fi făcut farmecul oricărei europene. Vorbea în șoaptă cu bătrîna, probabil pentru a nu mă trezi din somn; cînd surîdea cu gura-i frumoasă, ușor întredeschisă, dinții albi, asemenea celui mai curat fildeș, sclipeau între buzele-i roșii. Nasul fin, cu nări delicate, ar fi trădat mai curînd o obîrșie greacă decît indiană. Tenul, de un arămiu-deschis, părea suflat cu lumină argintie. Să tot fi avut optsprezece ani și aș fi pus rămășag că e sora lui Winnetou.

Cele două *squaws* lucrau la o centură de piele albă, pe care o împodobeau cu arabescuri și cusături roșii.

Mă ridicai în capul oaselor; da, mă ridicai și nu mi-a fost deloc greu s-o fac, deși înaintea ultimei etape de somn nici nu izbuteam să deschid ochii de slăbiciune. Bătrîna auzi mișcarea, mă privi și, arătîndu-mă cu degetul, exclamă:

— *Uf! Aguan inta-hinta!*

„Uf" este o exclamație de mirare și „aguan inta-hinta" înseamnă „e treaz". Fata își ridică privirea de la lucrul ei și, văzînd că șed, se apropie de patul meu.

— Te-ai trezit, așadar! spuse ea, folosind, spre marea mea surpriză, o englezească destul de corectă. Ai vreo dorință?

Deschisei gura ca să-i răspund. Dar mi-am adus aminte că nu pot vorbi și că uitasem pentru moment starea în care mă găsesc. Totuși, așezîndu-mă mai comod, judecai în sine-mi că s-ar putea să-mi fi revenit și graiul. Făcui o încercare și reușii:

— Da, am chiar... mai multe... dorințe.

Vai, cît mă bucuram să-mi aud iarăși glasul! Îmi suna mie însumi ca străin; cuvintele ieșeau precipitate, șuierătoare; îmi provocau dureri în fundul gurii; dar erau, totuși, cuvinte și le rosteam eu, care timp de trei săptămîni nu fusesem în stare să pronunț o silabă.

— Vorbește încet sau numai prin semne, mă sfătui ea. Nșo-ci vede că vorbitul îți face rău.

— Nșo-ci e numele tău? o întrebai.

— Da.

— Har celui ce ți l-a dat! Nu se putea un nume mai potrivit; ești ca o zi frumoasă de primăvară, cînd primele flori ale anului încep să-și dăruie mireasma.

Nșo-ci înseamnă „zi-frumoasă". Fata se îmbujoră ușor la față și îmi aminti:

— Ai vrut să-mi vorbești de dorințele tale.

— Spune-mi mai întîi dacă stai aici din pricina mea.

— Da, am poruncă să te îngrijesc.

— Cine te-a trimis?

— Winnetou, fratele meu.

— Mi-am închipuit că ți-e frate. Semeni leit cu tînărul și viteazul luptător.

— Dar tu ai vrut să-l ucizi?

Era numai pe jumătate o afirmație. Fata mă scruta din ochi, parc-ar fi vrut să-mi citească sufletul.

— Nu-i adevărat! i-am răspuns.

— El nu te crede și te socotește vrăjmașul lui. L-ai doborît de două ori, pe el, neînvinsul!

— O dată pentru a-l salva și a doua oară pentru că trebuia să mă apăr. Îl îndrăgisem încă din prima clipă.

Ochii ei se ațintiră iarăși prelung într-ai mei. Apoi rosti:

— El n-are încredere în tine, iar eu sînt sora lui. Te mai doare gura?

— Acum nu.

— Poți să înghiți ceva?

— Să încerc. Ai voie să-mi aduci apă de băut?

— Da și pentru spălat. Îți aduc numaidecît.

Ieși împreună cu bătrîna.

Ce însemnau toate acestea? Ce interpretare să le fi dat? Winnetou ne considera dușmanii lui, nu credea în asigurările noastre și totuși a pus-o pe sora lui să îmi poarte de grijă! Motivul l-am descoperit abia mai tîrziu.

După puțin, cele două *squaws* se înapoiară. Tînăra ducea un vas de forma unei cupe din argilă cafenie și amintind meșteșugul olarilor pueblo indieni. Vasul era plin cu apă limpede. Mă socotea încă prea slab ca să beau fără ajutorul ei, așa că-mi duse vasul la gură. Înghițeam greu, chiar foarte greu; suportam dureri mari; dar mergea, trebuia să meargă; băui cu înghițituri mici și cu pauze mari, pînă golii toată cupa.

Cîtă putere îmi dădu apa! Nșo-ci observă efectul și-mi zise:

— Ți-a făcut bine. Mai tîrziu îți aduc și altceva. Trebuie să-ți fie tare sete și foame. Vrei să te speli?

— Oare voi putea?

— Încearcă!

Bătrîna aduse apă într-o coajă de dovleac tăiat în două. Nșo-ci mi-o așeză lîngă pat și-mi dădu o împletitură dintr-o scoarță de copac, albă și fină, semănînd cu un prosop. Am încercat să mă spăl, dar n-am reușit din cauza slăbiciunii. Atunci fata muie un capăt al prosopului în apă și mi-l trase pe obraz, pe mîini – mie, presupusului dușman de moarte al fratelui și al părintelui ei. Cînd sfîrși, mă întrebă cu un surîs blînd și cu vădită compasiune:

— Ai fost totdeauna uscățiv ca acum?

Uscățiv? Ah, la asta nici nu mă gîndisem! Trei lungi săptămîni de febră și, pe deasupra, leșinul cataleptic care sfîrșește de obicei cu moartea! Apoi nemîncat și fără un strop de apă! Normal că toate acestea nu puteau trece fără urme. Îmi umflai obrajii și răspunsei:

— N-am fost niciodată slab.

— Atunci privește-ți chipul în apă!

Mă uitai în tigva de dovleac și mă speriai de-a binelea: din apă răsărea un cap scheletic, de strigoi.

— Ce minune că mai trăiesc! strigai aproape fără să vreau.

— Așa spune și Winnetou. Ai suportat și drumul lung călare pînă aici. Spiritul cel mare și bun ți-a dăruit multă putere; altul n-ar fi dus-o așa cinci zile încheiate.

— Cinci zile? Dar unde ne aflăm?

— La noi, în pueblo, la Río Pecos.

„Pueblo" este o așezare de piatră, un fel de cetate indiană.

— Oare s-au întors și războinicii voștri care fuseseră luați prizonieri?

— Da, toți. Ei locuiesc nu departe de pueblo.

— Sînt și prizonierii kiowași aici?

— Sînt și ei. De fapt, ar fi meritat să fie uciși. Orice alt trib i-ar fi chinuit și omorît, dar bunul Klekih-Petra, care a fost dascălul nostru, ne-a învățat blîndețea Marelui Spirit. Dacă ne plătesc prețul răscumpărării, atunci kiowașii se pot întoarce acasă.

— Și cei trei tovarăși ai mei? Știi unde se află?

— Într-o odaie ca asta, numai că sînt legați și nu au lumină.

— Cum le merge?

— Nu le lipsește nimic; cine va muri la stîlpul caznelor are nevoie de putere ca să reziste mult, să se chinuiască. Altminteri n-ar fi pedeapsă.

— Deci îi așteaptă moartea? Trebuie să moară?

— Trebuie.

— Și eu?

— Și tu!

Glasul ei nu trăda nici o urmă de compătimire. Era oare această ființă frumoasă atît de insensibilă, încît să nu o miște moartea unui om?

— Spune-mi, n-aș putea vorbi cu ei? o rugai.

— E interzis.

— Nici să-i văd măcar o dată, de departe?

— Nici.

— Atunci poate îmi îngădui să le dau un semn de viață?

— Nici asta nu se poate.

— Numai o vorbă, ca să afle cum mă simt...

Cumpăni o clipă, apoi răspunse:

— Am să-l rog pe Winnetou, fratele meu, să fie informați din cînd în cînd despre starea ta.

— Va trece Winnetou pe la mine?

— Nu.

— Vreau să-i vorbesc ceva!

— Dar el nu are ce să-ți vorbească.

— Ceea ce vreau să-i spun e de mare însemnătate.

— Pentru el?

— Pentru mine și pentru tovarășii mei.

— Nu va veni. Dar îi comunic eu, dacă e un lucru pe care mi-l poți încredința.

— Nu, îți mulțumesc! Aș putea să ți-l spun și ție; ți-aș încredința chiar totul, totul. Dar dacă Winnetou e prea mîndru ca să discute cu mine, atunci nici eu n-am să-i vorbesc prin mijlocitor.

— N-ai să-l vezi decît în ziua morții tale. Noi plecăm acum. Dacă dorești sau ai nevoie de ceva, dă-ne un semn. O să-l auzim și va veni cineva imediat.

Scoase din buzunar un fluieraș mic de argilă și mi-l dădu. Apoi ieși împreună cu bătrîna.

Se poate oare imagina o situație mai ciudată decît aceea în care mă găseam? Bolnav de moarte, urma să fiu bine îngrijit ca să-mi recapăt puterea de a îndura o moarte lungă și chinuitoare! Iar cel care-mi pregătea sfîrșitul poruncise să fiu îngrijit de însăși sora lui, nu de vreo bătrînă slută și murdară!

Cred că nu e nevoie să adaug că discuția mea cu Nșo-ci nu s-a desfășurat chiar atît de simplu cum am descris-o. Articularea cuvintelor îmi provoca dureri. Vorbeam anevoie și trebuia să

fac pauze lungi și dese pentru a-mi trage sufletul. Asta m-a obosit. După ce plecă „Zi-frumoasă", adormii numaidecît.

Trecură astfel cîteva ceasuri. La deșteptare, mi-era o sete cumplită și o foame de lup. M-am folosit de fluierașul acela fermecat. Imediat apăru bătrîna – pesemne că veghease afară, lîngă ușă – își iți capul și mă întrebă ceva. N-am deslușit decît cuvintele „ișa" și „iștla", dar nici pe acestea nu le înțelegeam. De fapt, mă întreba dacă vreau să mănînc sau să beau. Făcui semne mimînd băutul și mestecatul, după care femeia dispăru. Peste puțin, sosi Nșo-ci cu o strachină de lut și cu o lingură. Îngenunche lîngă patul meu și-mi dădu să mănînc, lingură cu lingură, ca și cum ai hrăni un copil care încă nu se descurcă singur. Indienii înapoiați nu folosesc asemenea vase și tacîmuri; dar bietul Klekih-Petra fusese și în această privință un dascăl al apașilor.

În strachină era zeamă de carne foarte concentrată și amestecată cu mălai pe care indienii îl prepară anevoie, măcinînd boabele între două pietre. Dar în gospodăria lui Inciu-Ciuna exista o morișcă de mînă care, mai tîrziu, mi-a fost prezentată ca o raritate și pe care o construise Klekih-Petra.

Firește că-mi era și mai dificil să mănînc decît să beau; suportam cu mare greu durerile și-mi venea să țip la fiecare îmbucătură. Dar natura cerea hrană și, dacă nu voiam să mor de inaniție, trebuia să mănînc. Îmi dădeam chiar osteneala să nu se observe suferința mea; totuși, de durere, îmi dădeau lacrimile și pe acestea nu le puteam stăpîni. Nșo-ci îmi sesiză suferința și, după ce biruii și ultima lingură, îmi spuse:

— Ești slab că abia te mai ții, dar ai voință și dîrzenie de viteaz. Măcar de te nășteai apaș și nu o față palidă mincinoasă!

— Eu nu mint. Nu mint niciodată. Ai s-o recunoști și tu cîndva!

— Mult aș vrea să te cred; dar nu a fost decît o singură față palidă pe lume care vorbea cinstit și anume Klekih-Petra, pe care l-am iubit cu toții. Era urît, dar avea mintea limpede și o inimă

bună, frumoasă. Voi l-ați ucis fără să vă fi jignit măcar; de aceea trebuie să muriți și să fiți îngropați împreună cu el.

— Cum? Nu l-ați îngropat încă?

— Nu.

— Dar nu e posibil să se fi păstrat leșul atîta timp!

— Se află într-un coșciug bine închis, în care nu pătrunde aerul. Ai să vezi și tu coșciugul înainte de a muri.

După această consolare fata plecă. Este, oricum, o nespusă mîngîiere ca, sortit schingiuirilor și morții, să poți admira mai întîi sicriul altuia! De fapt însă, nici nu luam în serios apropierea morții. Ba eram sigur că voi trăi. Posedam doar o mărturie infailibilă pentru a demonstra nevinovăția noastră și anume șuvița ce o tăiasem din părul lui Winnetou pe cînd îl eliberam din captivitate.

Dar mai era oare la mine? Nu cumva mi-a fost luată? Mă îngrozii la gîndul acesta. În scurtele mele clipe de trezie nu-mi trecuse prin minte că indienii obișnuiesc să-și jefuiască prizonierii. Trebuia, deci, să-mi controlez buzunarele.

Mai purtam pe mine aceleași haine cu care căzusem în mîinile apașilor. Nu mă dezbrăcaseră, nu-mi luaseră nimic din veșminte. Își poate oricine imagina ce înseamnă să zaci trei săptămîni încheiate așa, îmbrăcat, în arsura rănilor. Sînt împrejurări prin care treci aievea, dar pe care nu le poți istorisi într-o carte. Cititorii desigur că-l invidiază pe omul care a călătorit mult, care a trecut prin ciur și dîrmon; dar dac-ar afla chiar toate lucrurile, atunci s-ar feri ca de foc să-i calce pe urme. De cîte ori nu primesc scrisori de la cititori entuziaști, admiratori ai cărților mele, prin care mă anunță că vor să întreprindă și ei asemenea călătorii! Mă întreabă de cheltuieli, de echipament; pe unii îi interesează ce cunoștințe trebuie să-ți însușești în prealabil și ce limbi e bine să înveți. Pe acești domni, care se dau în vînt după aventuri, îi vindec repede vorbindu-le deschis și trăgînd perdeaua de pe faptele ce le trecusem sub tăcere.

Îmi controlai deci buzunarele și, spre plăcuta mea surpriză, găsii totul neatins; numai armele îmi fuseseră luate.

Scosei la iveală cutia de sardele; hîrtiile se găseau la locul lor și, printre ele, șuvița din părul lui Winnetou. O strînsei cu grijă și mă culcai liniștit. Către seară, cum mă trezii – deși nu dădusem semnalul – Nșo-ci se înfățișă iarăși cu bucate și cu apă proaspătă. Mîncam acum fără ajutorul ei și, în răstimp, îi puneam fel de fel de întrebări; ea îmi răspundea după caz cu da sau nu, ori prefera să tacă! I se dăduseră, desigur, indicații stricte de comportare. Erau multe pe care nu trebuia să le știu. Am întrebat-o cum se face că mi-au fost lăsate toate lucrurile.

— Fratele meu Winnetou a poruncit astfel, mă lămuri ea.

— Cunoști și pricina?

— Nu, nu l-am întrebat. Dar pot să-ți istorisesc altceva mai interesant.

— Ce anume?

— Le-am văzut pe cele trei fețe palide care au fost prinse odată cu tine.

— Le-ai văzut cu ochii tăi? Întrebai cu bucurie.

— Da. Am fost să le dau de veste că te simți mai bine și că în curînd vei fi sănătos. Atunci, acela ce poartă numele Sam Hawkens m-a rugat să-ți dau ceva din partea lui, un lucru pe care ți l-a pregătit în timpul celor trei săptămîni cît ai zăcut bolnav de moarte.

— Ce lucru?

— L-am întrebat pe Winnetou dacă pot să ți-l aduc și el a încuviințat. Iată-l. Trebuie că ești un om puternic și viteaz dacă îndrăznești să înfrunți ursul cenușiu numai cu cuțitul în mînă. Sam Hawkens mi-a povestit totul.

Îmi dădu o salbă confecționată din dinții și ghearele acelui *grizzly*; nu lipseau nici vîrfurile urechilor.

— Cum de a reușit să meșterească o asemenea salbă? întrebai mirat. Fără nici o sculă? Sau i-ați lăsat cuțitul și celelalte lucruri?

— Nu. Numai ție nu ți s-a luat nimic. Însă Winnetou,

aflînd de la dînsul că ar dori să facă o salbă, i-a înapoiat ghearele și dinții ursului, dîndu-i și sculele necesare. Pune-ți salba la gît, fiindcă n-ai să te bucuri multă vreme de ea.

— Adică trebuie să mor curînd?

— Da.

Îmi luă salba din mînă și mi-o petrecu după gît. Din acea zi am purtat-o mereu, cît am stat în vestul sălbatic. I-am răspuns frumoasei indience:

— Darul acesta puteai să mi-l aduci și mai tîrziu. Nu era nici o grabă, căci sper să-l port încă mulți ani de-aci încolo.

— Greșești. Timpul e scurt, foarte scurt.

— Nu cred. Războinicii voștri nu mă vor ucide.

— Ba da! S-a hotărît în sfatul bătrînilor.

— Atunci or să-și schimbe hotărîrea cînd vor afla că sînt nevinovat.

— Ei nu-ți dau crezare!

— Le voi dovedi și mă vor crede.

— Dovedește, dovedește! M-aș bucura mult, foarte mult să aflu că nu ești un mincinos și un trădător! Spune-mi, ce dovadă ai, să-l înștiințez pe fratele meu Winnetou.

— Să vină la mine și va afla.

— N-are să vină.

— Atunci am să tac. N-am obiceiul să cerșesc nimănui prietenia și nici să vorbesc prin mijlocirea unui om care mă poate vizita personal.

— Ce aspri mai sînteți și voi, războinicii! Cu cîtă bucurie ți-aș fi adus iertarea lui Winnetou! Însă n-ai s-o capeți.

— N-am nevoie de iertare, de vreme ce n-am comis nici o faptă care ar trebui iertată. Am să te rog totuși să-mi faci un alt serviciu.

— Și anume?

— Dacă ai prilejul să-l mai vezi pe Sam Hawkens, spune-i să fie fără grijă. Cum mă fac sănătos, ne dobîndim libertatea.

— Asta n-o mai cred! E o speranță deșartă.

— Nu e speranță. Sînt absolut sigur. Vei vedea mai tîrziu că am dreptate.

Convingerea cu care vorbeam o făcu să renunțe la răspuns; plecă fără să mai spună nimic.

Așadar, închisoarea în care mă aflam era situată lîngă Río Pecos, în orice caz, într-o vale lăuntrică, pentru că, ori de cîte ori privirea îmi scăpa dincolo de ușă, se izbea pe peretele unei stînci nu prea depărtate; or, valea lui Río Pecos trebuia să fie mult mai întinsă. Mi-ar fi plăcut să vizitez acest pueblo în care viețuiam. Dar cum să mă scol din pat? Și chiar dac-aș fi reușit să mă țin pe picioare și să mă deplasez, nu știam dacă mi-era îngăduit să părăsesc încăperea.

Cînd se făcu întuneric, intră bătrîna și se așeză într-un colț. Adusese o lampă făcută dintr-o tărtăcuță golită și o ținu aprinsă toată noaptea. Bătrîna avea de împlinit muncile mai grele, în timp ce Nșo-ci reprezenta, cum s-ar spune, principiul ospitalității.

Mi-am petrecut noaptea într-un somn adînc, întremător și dimineața m-am trezit mai înviorat. În ziua aceea mi se dădu de mîncare nu mai puțin de șase ori: tot zeamă de carne cu mălai. Era un aliment pe cît de nutritiv, pe atît de ușor de digerat, care avea să-mi fie servit și în zilele următoare, pînă ce am ajuns să mestec mai bine și să consum hrană mai solidă, îndeosebi carne.

Sănătatea îmi revenea văzînd cu ochii. Mușchii se refăceau și umflătura din gură scădea rapid. Nșo-ci rămase mereu aceeași, prietenoasă, grijulie, deși convinsă că mi se apropie sfîrșitul. De cîte ori se credea neobservată, surprindeam în ochii ei o privire tristă, ca un fel de întrebare mută, stăruind asupră-mi. Părea că începe să-i fie milă de mine. Greșisem, deci, crezînd-o fără inimă.

Mă hotărîi s-o întreb dacă pot să-mi părăsesc odaia a cărei intrare era veșnic deschisă; îmi răspunse negativ. Totodată, mă informă că, zi și noapte, neobservați de mine, doi paznici făceau de serviciu în fața intrării și că voi fi păzit și de-aci încolo. Dacă

n-am fost legat, faptul se datora stării mele de slăbiciune; după părerea ei, însă, urma să fiu legat cît de curînd în curele.

Această știre m-a îndemnat să fiu prudent. Ce-i drept, îmi puneam nădejdea în șuvița de păr; era totuși posibil să dau greș pe această cale; într-o asemenea eventualitate, trebuia să mă bizui pe mine, pe forța mea fizică și această forță trebuia antrenată. Dar cum?

Numai în timpul somnului zăceam întins pe blănurile de urs; altminteri, ședeam sau umblam cîte puțin prin cameră. I-am explicat frumoasei Nșo-ci că nu sînt obișnuit să șed pe moale și am rugat-o să-mi procure, dacă poate, un pietroi. Dorința mea ajunse la urechile lui Winnetou, care-mi trimise bolovani de diferite mărimi. Cel mai mare cîntărea, fără îndoială, un chintal. Cu acești bolovani făceam exerciții ori de cîte ori mă aflam singur în odaie. Față de îngrijitoarea mea simulam încă slăbiciune; în realitate, după numai paisprezece zile, eram în stare să ridic cu ușurință, de cîteva ori la rînd, pietroiul cel mai greu. Făceam serioase progrese și, la sfîrșitul celei de-a treia săptămîni, îmi simții forțele pe deplin restabilite.

Se împliniseră, deci, șase săptămîni de cînd mă aflam aici și nu-mi parvenise încă nici o știre despre eliberarea prizonierilor kiowași. Era o performanță să hrănești atîta timp două sute de oameni! Oricum, kiowașii își vor plăti hrana cu vîrf și îndesat. Cu cît vor rămîne mai multă vreme aici fără să accepte condițiile apașilor, cu atît mai ridicat va fi prețul răscumpărării.

Era într-o frumoasă și însorită dimineață de toamnă tîrzie, cînd Nșo-ci îmi aduse gustarea și, în timp ce îmbucam, se așeză lîngă mine, contrar obiceiului ei din ultimele zile de a se depărta imediat. Ochii i se opriră asupra mea cu licăriri neliniștite. Mă învălui într-o privire blîndă și o lacrimă i se rostogoli pe obraz.

— Plîngi? o întrebai. S-a întîmplat ceva care te mîhnește?

— Se va întîmpla astăzi.

— Ce?

— Kiowașii au fost eliberați și pleacă. Trimișii lor au sosit azi-noapte la malul rîului și au adus toate avuțiile cerute de noi drept despăgubire.

— Și asta te întristează? Ar trebui să te bucuri că pleacă, în sfîrșit, după ce v-au îndeplinit condițiile.

— Nu știi ce vorbești, nici nu bănuiești măcar ce te așteaptă! Plecarea kiowașilor va fi sărbătorită; adică tu și cei trei tovarăși ai tăi veți fi legați la stîlpul caznelor.

Presimțeam de mult că se apropie deznodămîntul și totuși tresării aflînd înfricoșătoarea veste. Așadar, sosise ziua hotărîtoare, poate chiar ultima din viața mea! Ce-mi va aduce oare această zi pînă la căderea serii? Mă prefăcui nepăsător și mîncai aparent liniștit; isprăvind, îi dădui strachina. O luă, se ridică și voi să iasă. Se întoarse însă din prag, veni iar lîngă mine, îmi întinse mîna și, fără a-și mai reține lacrimile, rosti:

— E ultima oară că-ți mai pot vorbi. Te las cu bine! Ți se spune Old Shatterhand și ești un războinic viteaz. Să te ții tot așa de dîrz cînd te vor supune la chinuri! Nșo-ci e foarte mîhnită de moartea ta; dar se va bucura nespus dacă durerea nu-ți va smulge nici un strigăt, nici un vaiet. Fă-mi, te rog, bucuria și mori ca un erou!

După această rugăminte, se grăbi să părăsească odaia. Mă apropiai de ieșire ca s-o urmăresc din ochi. Dar mă pomenii cu două țevi de pușcă îndreptate spre mine: cei doi paznici își făceau datoria. Dacă mai înaintam un pas, desigur că m-ar fi împușcat sau poate că m-ar fi rănit numai, ca să nu pot merge mai departe. La o evadare nici nu puteam visa; aș fi eșuat, fără îndoială, cu atît mai mult cu cît nici nu cunoșteam locurile. M-am retras deci iarăși în închisoarea mea.

Ce-mi rămînea de făcut? În orice caz, cel mai bun lucru era să aștept liniștit desfășurarea evenimentelor și, la momentul oportun, să încerc efectul ce l-ar produce șuvița de păr. Mi-a fost suficientă privirea pe care am aruncat-o afară, ca să mă conving că orice gînd de fugă ar fi curată nebunie. Citisem, ce-i drept, multe despre așezările pueblo, dar nu văzusem încă nici una. Ele sînt

ridicate în scop de apărare și, în ce privește construcția lor, corespund în totul destinației.

Îndeobște, un pueblo e durat în golurile adînci ale stîncilor, din piatră tare și din cărămidă. Clădirile se compun din mai multe caturi al căror număr variază după specificul locului. Etajul suprapus e zidit mai înăuntru, încît acoperișul celui inferior îi alcătuiește un fel de platformă. Întregul oferă priveliștea unei piramide cu etaje, care, spre vîrf, sînt din ce în ce mai adînc săpate în stîncă. Prin urmare, parterul este cel mai ieșit în afară și cel mai întins, pe cînd etajele superioare se îngustează mereu. Caturile acestea nu sînt legate laolaltă, ca la noi, prin trepte interioare; se ajunge la ele din exterior, pe scări mobile, sprijinite de zid, care pot fi îndepărtate la nevoie. Dacă se apropie vreun dușman, scara dispare și el nu va putea să urce decît folosindu-se de o scară proprie; dar în acest caz, va trebui să ia cu asalt fiecare etaj în parte, fiind expus focului pe care îl deschid apărătorii de pe platforma superioară, bine adăpostiți în fața gloanțelor inamice.

Într-un asemenea pueblo-piramidă mă aflam eu și anume – după aprecierea mea – la etajul opt sau nouă. Cum aș fi putut coborî ca să evadez de aici, cînd pe fiecare platformă vegheau indienii? Nu. Trebuia să rămîn locului. Mă trîntii, așadar, pe pat și așteptai. Erau ceasuri grele, aproape insuportabile; timpul înainta cu pași de melc și se făcu aproape amiază, fără să fi intrat cineva la mine; se adevereau astfel spusele fetei. În sfîrșit, auzii mișcîndu-se afară cîțiva oameni. Winnetou pătrunse în odaie, însoțit de cinci apași. Rămăsei culcat și, în aparență, nepăsător. Mă cercetă cu ochi stăruitori și rosti:

— Old Shatterhand să-mi spună dacă s-a făcut sănătos.

— Nu de tot, răspunsei.

— Dar precum aud, graiul i-a revenit?

— Da.

— Și poți umbla?

— Cred.

— Știi să înoți?

— Puțin.

— Atunci e în regulă; va trebui să înoți. Ai aflat în ce zi fusese hotărît să ne revedem?

— În ziua morții mele.

— Ai reținut bine. Ziua a sosit. Scoală-te, vei fi legat.

Ar fi fost o copilărie să nu dau urmare ordinului. Aveam de-a face cu șase indieni, care, fără prea multă dificultate, m-ar fi luat pe sus. Aș fi fost în stare, nu-i vorbă, să dobor pe unul sau pe altul, dar astfel n-aș fi reușit decît să-i înfurii și mai mult pe camarazii lor. Mă ridicai deci din pat și întinsei mîinile; mi le-au legat în față; apoi mi-au pus curele la picioare, dar în așa fel, încît să pot merge încet și chiar să urc la nevoie cu pași mărunți. Pe urmă am fost scos afară, pe platformă.

De aici ducea o scară la etajul imediat inferior; nu era o scară de felul celor folosite la noi, ci un stîlp gros de lemn cu crestături adînci alcătuind un fel de trepte. Trei apași mi-o luară înainte; a trebuit să-i urmez, ceea ce – în pofida curelelor – nu-mi cădea peste măsură de greu; în spate veneau ceilalți doi apași. Am coborît astfel de la etaj la etaj. Pe fiecare din platforme stăteau femei și copii, mă priveau curioși, tăcuți, coborînd apoi în urma noastră. Pînă să ajungem deasupra parterului, se alcătuise un convoi de cîteva sute de persoane; era publicul dornic să se desfete la spectacolul morții.

Nu greșisem în presupunerile mele; acest pueblo era situat într-o vîlcea îngustă, laterală, care dădea în valea largă a lui Río Pecos. În direcția aceea mă duceau acum pe mine. Pecos nu e un rîu prea mare; în timpul verii și al toamnei apele sale sînt și mai sărace decît iarna și primăvara; are însă și locuri adînci, unde apa nu scade în nici un anotimp; acolo există și o vegetație abundentă – ierburi și copaci – fapt care-i determină pe indieni să se așeze în aceste locuri unde găsesc întotdeauna nutreț pentru cai.

Priveliștea unui asemenea loc se întindea înaintea ochilor mei. Albia rîului era largă de aproximativ o jumătate de oră de mers; pe ambele maluri, la dreapta și la stînga noastră, creștea

tufăriș și pădure străbătută de pajiști verzi. Chiar în fața noastră pădurea era tăiată pe amîndouă malurile; nu m-am întrebat de ce, nu aveam timp să meditez. În locul unde vîlceaua pe care o traversasem răspundea în valea largă a rîului răsărea o fîșie de nisip de vreo cinci sute de metri lățime, ducînd în linie dreaptă la rîu și continuînd apoi pe malul celălalt; semăna cu o dungă aurie trasă perpendicular peste valea verde. Pe această dungă de nisip nu creștea fir de iarbă, nici tufă, nici copac, cu excepția unui cedru uriaș înfipt în pămîntul sterp și străjuind malul opus. Datorită rezistenței lui, arborele înfruntase toate toanele naturii care croise de-a curmezișul văii acea limbă de nisip. Nu se afla chiar lîngă mal, ci la oarecare distanță și fusese ales de Inciu-Ciuna ca să joace un anume rol în spectacolul de azi.

De partea astălaltă a rîului domnea o vie mișcare. Zării mai întîi carul nostru cu boi, pe care apașii îl luaseră ca pradă. Dincolo de dunga stearpă de pămînt păștеau caii kiowașilor, aduși ca preț al eliberării din captivitate. Acolo se înălțau corturile și erau expuse feluritele arme, intrînd, de asemenea, în prețul răscumpărării. Se afla acolo și Inciu-Ciuna împreună cu oamenii care aveau să calculeze valoarea tuturor lucrurilor aduse de kiowași. Tangua era cu ei; fusese eliberat și dînsul împreună cu războinicii săi. O scurtă privire asupra acestei mulțimi îmbrăcate în veșminte fantastice, predominant roșii, îmi vădi prezența unui număr de minimum șase sute de apași.

Văzînd că ne apropiem, se adunară și formară repede mai multe șiruri dispuse într-un semicerc larg în jurul carului cu boi spre care eram condus. Li se alăturară și kiowașii.

Odată ajuns, îi văzui pe Sam Hawkens, pe Stone și pe Parker legați fedeleș, însă nu de car, ci de niște stîlpi înfipți adînc în pămînt. Un al patrulea stîlp își aștepta victima; aici mă legară pe mine. Așadar, aceștia erau stîlpii de tortură, la care urma să ne încheiem viața în mod jalnic, în chinuri și batjocuri! Stîlpii se înșirau pe un singur rînd, la intervale mici, în așa fel încît să putem comunica între noi. După mine venea Sam, apoi Stone și Parker.

Prin preajmă zăceau numeroase legături de vreascuri. Urmau să fie adunate la picioarele noastre și aprinse ca să ardem în vîlvătăile focului, după ce vom fi trecut prin celelalte torturi.

Prietenii mei nu păreau să se fi chinuit în timpul prizonieratului; arătau bine hrăniți, numai că nu dădeau semne de voioșie.

— Ah, *sir*, iată-vă și pe dumneavoastră! mă întîmpină Sam. E o tevatură jalnică, nespus de jalnică, la care au de gînd să ne supună. Nu cred să rezistăm. Din asemenea chinuri cu greu se poate scăpa. Și, în plus, se pregătesc să ne și frigă, dacă nu mă-nșel. Ce spuneți de afacerea asta, *sir*?

— Ai vreo nădejde de salvare, Sam?

— Nu văd cine-ar putea să ne smulgă de-aici. Mi-am frămîntat mintea săptămîni de-a rîndul, dar n-am găsit nici o soluție. Am zăcut pe întuneric, într-o văgăună de piatră și pe deasupra legați cobză și cu paznici înjur. Cum să scapi în asemenea condiții?! Dar dumneavoastră cum ați dus-o?

— Foarte bine!

— Cred și eu; vi se citește pe față. V-au îndopat cum se îndoapă gîscanii pentru Sfîntul Martin. Și cu limba cum stați?

— Binișor. Precum auzi, pot vorbi; umflătura, cît mai este, va trece și ea curînd.

— Sînt convins! Drăguța de ea va fi astăzi radical vindecată; nici urmă nu va rămîne. Dar nici din Old Shatterhand nu se va alege decît un pumn de cenușă. Și totuși, chiar dacă nu văd vreo salvare, nu mă prea simt ca în pragul morții. Mă credeți ori nu, dar nici măcar nu mi-e teamă, nici nu mă frămînt. Mă simt ca și cum indienii ăștia nu ne-ar vrea răul, ca și cum de undeva, pe neașteptate, ar trebui să apară un salvator.

— Posibil! Nici eu nu mi-am pierdut speranța. Aș pune chiar rămășag că, deseară, la capătul acestei zile tragice, ne vom găsi într-o foarte bună dispoziție.

— Asemenea vorbă nu poate ieși decît din gura dumneavoastră, pentru că sînteți un *greenhorn* desăvîrșit. Auzi, într-o foarte bună dispoziție! Prostii! Nici nu mă gîndesc la una „foarte

bună". I-aș mulțumi Domnului dacă deseară m-aș simți barem într-un oarecare fel.

— Ți-am repetat de atîtea ori și ți-am dovedit că *greenhornii* de soiul meu sînt cu totul altfel de indivizi decît ai voștri.

— Așa? Și la urma urmei ce vreți să spuneți? Parcă folosiți un ton ciudat. Ați găsit vreo idee potrivită?

— Da.

— Cînd? Care?

— În seara cînd Winnetou și tatăl său au fugit din prizonierat.

— Va să zică atunci? Nici o scofală! Ideea de atunci nu mai poate folosi astăzi; doar nu aveați cum să prevedeți că vom fi cazați aici, la apași, în niște condiții atît de agreabile. Și cum îi zice, mă rog, ideii dumneavoastră?

— Șuvița de păr.

— Șuvița de păr? repetă Sam uluit. Ia spuneți-mi, *sir*, cum stați cu mansarda? Aveți cumva un cuib de șoareci în cap?

— Nu cred.

— Atunci ce-mi veniți cu șuvița de păr? V-a oferit vreo iubită de pe vremuri cosița ei și vreți să le-o faceți cadou apașilor?

— Dimpotrivă, e de la un bărbat.

Mă privi ca și cum s-ar fi îndoit de sănătatea mea psihică și, clătinînd din cap, zise:

— Ascultați-mă, scumpe *sir*, vă lipsește o doagă. Rana de la cap trebuie să fi lăsat urme. Probabil că șuvița de păr o purtați în creier, nu în buzunar. Eu, unul, nu pricep cum un smoc de păr ne-ar putea salva de stîlpii ăștia.

— Hm! Vezi că ideea aparține unui *greenhorn* și trebuie să așteptăm în liniște pînă să-și dovedească valoarea. Iar în ce privește stîlpii, te asigur că cel puțin eu unul n-am să rămîn veșnic legat.

— Firește! După ce ajungeți cenușă, nu vă mai ține nimeni legat de stîlp.

— *Pshaw!* Îmi vor da drumul încă înainte de a începe tortura.

— Zău? Și pe ce vă bizuiți?

— Mă vor pune să înot.

— Să înotați? întrebă el, aruncîndu-mi iarăși o privire cu coada ochiului, ca un psihiatru pacientului său.

— Da, să înot. Și asta nu se poate dacă ești legat de stîlp. Trebuie, deci, să-mi redea libertatea de mișcare.

— La naiba! Cine v-a informat?

— Winnetou.

— Și cînd o să înotați?

— De bună seamă azi, chiar îndată.

— *Good luck!* Dacă v-a spus-o însuși Winnetou, înseamnă că mijește printre nori o rază de soare. Pesemne că va trebui să vă cuceriți dreptul la viață.

— Așa cred.

— Atunci vor proceda la fel și cu noi; nu-mi închipui să facă o excepție cu dumneavoastră. Deci, situația nu e chiar atît de desperată cum credeam.

— Sînt de aceeași părere. Probabil că ne vom putea salva.

— Oho! Nu vă faceți iluzii prea mari! Dacă e vorba să ne cucerim libertatea, ne vor pune la încercări din cele mai grele. Cunosc însă și cazuri cînd unii prizonieri s-au salvat în felul acesta. Știți să înotați, *sir*?

— Da.

— Bine?

— Suficient ca să nu-mi fie frică de nici un indian.

— Vă previn încă o dată: nu vă faceți iluzii! Ăștia înoată ca șoarecii de apă, ca peștii!

— Și eu ca vidra, care prinde peștii și-i mănîncă.

— Prea vă lăudați!

— Deloc. Înotul a fost unul din sporturile mele preferate. Știi ce se cheamă a călca apa?

— Am auzit.

— Știi și cum se procedează?

— Nu, n-am văzut niciodată.

— Atunci e posibil să vezi chiar azi. Dacă mi se dă ocazia să-mi salvez viața înot, aproape că nu mă îndoiesc de reușită.

— Vă urez din inimă, *sir*! Să sperăm că ni se oferă și nouă asemenea prilej. Ar fi, oricum, mai bine decît să rămînem agățați de stîlp. Prefer să cad în luptă, decît să fiu chinuit pînă la moarte.

Nimeni nu ne împiedică să vorbim: Winnetou nu ne lua în seamă; discuta cu tatăl său și cu Tangua; iar războinicii care mă conduseră pînă aici menținеau ordinea mulțimii rînduite în semicerc.

În față ședeau copiii, iar în spatele lor fetele și femeile; printre ele și Nșo-ci, care își lua rareori privirea de la mine. Veneau la rînd băieții andrii și apoi războinicii adulți. Cînd Sam pronunță ultimele cuvinte, ordinea devenise perfectă. Inciu-Ciuna, care se afla lîngă Winnetou și Tangua înăuntrul semicercului, își înălță capul și rosti cu glasul tare, încît auzeam fiece cuvînt:

— Frații mei roșii, surori, copii și chiar voi, bărbați din tribul Kiowa, luați seama la ceea ce vă spun!

Făcu o pauză și, constatînd că atenția tuturor era îndreptată asupra lui, continuă:

— Fețele palide sînt dușmanii oamenilor roșii; se află rareori printre ei cîte unul ai cărui ochi să ne privească limpede și cu prietenie. Cel mai nobil dintre acești puțini a venit cîndva încoace, la poporul apașilor, ca să-i fie prieten și părinte. Noi i-am dat numele de Klekih-Petra, părintele alb. Frații și surorile mele l-au cunoscut și l-au iubit. Să mărturisească deschis aici!

— *Howgh!* răsună ca un cor solemn.

Căpetenia își reluă discursul:

— Klekih-Petra a fost învățătorul nostru în toate cîte nu le știam, dar care ne sînt de folos și bine venite; ne-a vorbit și de credința albilor și de Marele Spirit care îi naște și îi veghează pe toți oamenii. Acest Mare Spirit a poruncit ca roșii și albii să fie frați și să se iubească. Dar i-au împlinit oare albii voința? Ne-au adus oare dragoste? Nu! Frații și surorile mele să mărturisească!

— *Howgh!* răsună din nou.

— Au venit, de fapt, ca să ne prade avutul, să ne jefuiască. Ei pot s-o facă, pentru că sînt mai tari ca noi. Acolo unde altădată păștеau bizonii și mustangii, ei au ridicat orașe și zidării de unde pornesc toate relele în care ne zbatem. Pe unde vîna altădată omul roșu, străbătînd codrul străvechi și călărind prin savană, gonește astăzi calul de foc și trage după el sumedenie de care uriașe, pline cu dușmani trimiși să ne ucidă. Și dacă omul roșu fuge din calea lui și se retrage să flămînzească și să moară în pace pe locurile ce i-au mai rămas, nu trece mult și iarăși îl calcă fețele palide, îl alungă și-l hăituiesc pentru a croi calului de foc alte drumuri pe glia noastră strămoșească. Am întîlnit asemenea fețe palide și le-am vorbit pașnic. Le-am spus că țara e a noastră și nu a lor. N-au avut cum să nege și au trebuit să recunoască. Dar cînd le-am cerut să se întoarcă acasă și să renunțe de bunăvoie a mai deschide drum calului de foc pe imașurile noastre, nu ne-au ascultat și l-au ucis pe Klekih-Petra, omul iubit și cinstit de noi. Frații și surorile mele să întărească cele spuse!

— *Howgh!* răsună iarăși, într-un glas, confirmarea.

— Am adus aici trupul său neînsuflețit și l-am păstrat pînă în ziua răzbunării. Klekih-Petra va fi înmormîntat și, împreună cu el, vom îngropa pe ucigaș. De asemenea, i-am prins și pe aceia care se aflau cu ucigașul cînd a săvîrșit crima. Ei sînt prietenii lui și ne-au dat pe mîna kiowașilor. Dar tăgăduiesc fapta lor mîrșavă. Orice alt neam de oameni roșii, cunoscînd faptele știute de noi, ar osîndi pe loc aceste fețe palide la moarte chinuitoare. Noi însă vrem să urmăm sfaturile lui Klekih-Petra și să fim judecători drepți. Cum ei nu vor să-și recunoască vina și susțin că nu ne-au fost dușmani, haide să-i ascultăm și le hotărîm pe urmă soarta. Frații și surorile mele să dea dezlegarea cuvenită!

— *Howgh!* se înalță de jur împrejur aprobarea.

— Auziți, *sir*? Sună a bine! îmi șopti Sam. Dacă vor să ne asculte, înseamnă că nu stăm chiar atît de prost. Sper să-i putem convinge de nevinovăția noastră. Am să-i lămuresc și ne vor da drumul.

— Află, dragă Sam, că nu vei reuși, i-am răspuns.

— Nu? Și din care motiv? N-oi fi eu bun de gură?

— O, nicidecum! Cred că-ți turuie gura încă din leagăn; dar iată-ne de șase săptămîni prizonieri și în tot răstimpul acesta n-ai izbutit să le schimbi părerea despre noi.

— Dar nici dumneavoastră, *sir*!

— Firește că nu. Întîi de toate, n-am putut vorbi și pe urmă, cînd să mișc și eu limba, nici un indian nu s-a mai apropiat de mine. Vei recunoaște că n-a fost chip nici să încerc o pledoarie în fața vreunuia din șefi.

— Nici să nu încercați!

— De ce?

— Fiindcă n-o să iasă nimic. Sînteți un *greenhorn* prea naiv în asemenea chestiuni; o să ne înfundați și mai rău. Ce-i drept, dispuneți de niște mușchi grozavi, dar ăștia nu ne folosesc în cazul de față. Aici e nevoie, în primul rînd, de experiență, de agerime a minții, de șiretenie, adică de o seamă de însușiri care vă lipsesc. În fond, n-aveți nici o vină: așa v-a făcut natura. Dar tocmai de aceea zic să nu vă amestecați. Lăsați apărarea în seama noastră.

— Atunci, dragă Sam, nu-mi rămîne decît să-ți urez mai mult succes ca pînă acum!

— Nici o grijă; veți auzi cu urechile proprii cît de bine o întorc.

Dialogul s-a desfășurat nestingherit; audierea noastră încă nu începuse. Inciu-Ciuna și Winnetou se întrețineau pe șoptite cu Tangua, cercetîndu-ne din cînd în cînd cu privirea. Discutau, așadar, despre noi. Ochii celor doi șefi ai apașilor se întunecau treptat, se aspreau, în timp ce înfățișarea și gesturile kiowașului trădau stăruința sa evidentă de a-i convinge pe interlocutori de vinovăția noastră. Cine știe ce minciuni îndruga pentru a ne duce la pierzanie! În sfîrșit, se apropiară de noi. Apașii se opriră la dreapta noastră, iar Tangua se postă lîngă mine, în stînga. Cu voce tare, ca toată lumea să-l audă, Inciu-Ciuna ni se adresă:

— Ați înțeles ce-am spus adineauri. Mărturisiți adevărul și pe urmă apărați-vă. Răspundeți la întrebările mele. Faceți parte dintre oamenii albi care au lucrat la măsurători pentru calul de foc?

— Da, se grăbi Sam să confirme. Însă trebuie să știi că noi ăștia trei n-am făcut măsurători, ci am fost trimiși pentru gardă. Iar în ce-l privește pe al patrulea, pe Old Shatterhand, cum i se mai spune...

— Taci! îl întrerupse căpetenia. Să răspunzi numai la întrebările mele și să nu scoți o vorbă de prisos! Altminteri, pun să te biciuiască pînă-ți plesnește pielea! Prin urmare, faceți parte dintre acei albi? Scurt: da sau nu?

— Da! rosti Sam, scurt, pentru a scăpa de bici.

— Old Shatterhand a lucrat și el la măsurători?

— Da.

— Și voi făceați de strajă?

— Da.

— Înseamnă că sînteți și mai răi; cine îi apără pe hoți și pe tîlhari, acela merită pedeapsă îndoită. Ucigașul Ratller e de-al vostru?

— Da, însă trebuie să știi că nu i-am fost prieteni...

— Taci, cîine! îl repezi Inciu-Ciuna. Îmi răspunzi la întrebare, nimic mai mult. Cunoști legile vestului sălbatic?

— Da.

— Cum se pedepsesc hoții de cai?

— Cu moartea.

— Ce e mai de preț: un cal, sau pămîntul cel mare al apașilor?

Sam tăcu, pentru a nu-și pronunța el însuși sentința de moarte.

— Vorbește, că de nu, te biciuiesc pînă la sînge!

Atunci mărunțelul, curajosul Sam mîrîi:

— N-ai decît! Lovește! Sam Hawkens nu e omul care să vorbească silit!

Auzindu-l, îmi întorsei fața spre el și-l rugai:

— Vorbește, Sam. E mai bine pentru noi!

— *Well,* îmi răspunse, dacă doriți, voi accepta să vorbesc, deși ar trebui să tac.

— Spune, ce-i mai important: un cal, sau pămîntul nostru?

— Pămîntul.

— Prin urmare, unul care fură pămînt merită mai curînd moartea decît hoțul de cai. Iar voi tocmai asta vreți: să ne furați pămîntul. Pe deasupra, mai sînteți și tovarășii ticălosului care l-a omorît pe Klekih-Petra. Aceasta înăsprește pedeapsa. Ca hoți de pămînt ați fi fost uciși fără cazne; dar ca ucigași, veți fi schingiuiți la stîlpul caznelor pînă veți muri. Totuși n-am încheiat încă șirul isprăvilor voastre. Ne-ați dat sau nu pe mîinile dușmanilor noștri kiowași?

— Nu!

— Minți!

— Spun adevărul!

— N-ai venit tu după noi călare, împreună cu Old Shatterhand, după ce v-am părăsit?

— Da.

— Iată dovada sigură a dușmăniei!

— Ba nu-i așa. Voi ne-ați amenințat și, după toate regulile de aici, din vestul sălbatic, trebuia să ne încredințăm că nu v-ați ascuns prin apropiere. Ați fi putut să vă ascundeți și să deschideți focul asupra noastră. Numai de aceea v-am urmărit.

— De ce nu ai făcut-o singur? De ce l-ai luat și pe Old Shatterhand?

— Ca să-l învăț cum se citesc urmele; dînsul e abia ucenic.

— Dacă dorințele vă erau atît de pașnice și nu ne-ați urmărit decît din prevedere, atunci de ce i-ați chemat în ajutor pe kiowași?

— Pentru că am văzut că ai luat-o repede înainte. Voiai să-ți aduci războinicii și să ne ataci.

— Și aveați mare nevoie de ajutorul kiowașilor?

— Firește.

— Altă cale nu găseați?

— Nu.

— Iarăși minți! N-aveați decît să vă supuneți poruncii mele, să părăsiți locul și ați fi scăpat teferi.

— Nu puteam pleca înainte să fi terminat lucrul.

— Așa, va să zică, voiați să duceți furtul pînă la capăt, deși v-am prevenit. Pentru asta i-ați chemat în ajutor pe kiowași. Dar cine îi ațîță pe dușmani împotriva noastră dovedește că și el ni-e dușman, deci trebuie ucis. Iată încă un temei ca să vă condamnăm la moarte! Dar nici măcar nu ați lăsat pe seama kiowașilor ca ei singuri să ne atace și să ne biruie; i-ați sprijinit și voi. Recunoști?

— N-am vrut decît să împiedicăm vărsarea de sînge.

— Îți rîzi de mine? Nu ne-ai ieșit tu înainte la întoarcerea noastră?

— Da.

— Și nu ne-ai iscodit?

— Da.

— Și n-ai stat toată noaptea în preajma noastră? Da ori ba?

— Așa e.

— Nu ai condus tu fețele palide pînă la rîu, ademenindu-ne acolo? Nu i-ai ascuns pe kiowași în pădure ca să poată sări apoi asupra noastră?

— E adevărat, însă trebuia...

— Taci! Vreau un răspuns scurt, nu pălăvrăgeli. Ne-ați atras într-o cursă? Al cui a fost vicleșugul?

— Al meu.

— De astă dată ai spus adevărul. Unii de-ai noștri au fost răniți, alții omorîți, restul prinși. Și totul din pricina voastră. Sîngele vărsat vă dovedește vinovăția. Iată încă un temei ca să fiți dați morții.

— În planul meu era...

— Ține-ți gura! Nu te-am întrebat nimic. Marele și bunul Spirit ne-a trimis un salvator neștiut și nevăzut. Eu și fiul meu Winnetou am fost eliberați. Ne-am furișat pînă la caii noștri, dar nu am luat decît doi, cît ne trebuia. Restul i-am lăsat acolo fraților noștri prizonieri pentru ca, după ce-i vom fi scos în libertate, să se folosească de ei. Am pornit în goană, ca să ne adunăm războinicii și să-i zdrobim pe kiowași. Le descoperiserăm urmele, de aceea ne-am putut întoarce chiar a doua zi să tăbărîm asupra dușmanului. A curs iarăși mult sînge; numărăm în total șaisprezece morți, fără a mai socoti chinul răniților. Așadar, încă un temei ca să fiți omorîți. Să nu vă așteptați nici la iertare, nici la milă și...

— Nu cerem iertare, ci dreptate! îl întrerupse Sam. Pot să...

— N-ai de gînd să taci odată, cîine? i-o tăie Inciu-Ciuna mînios. Să vorbești numai cînd te întreb. De altfel, am terminat cu tine și cu voi toți. Dar pentru că vorbești de dreptate, nu veți fi osîndiți numai după spusele tale; am să vă aduc și un martor. Tangua, căpetenia kiowașilor, să binevoiască a-și înălța glasul și să depună mărturie. Sînt aceste fețe palide prietenii noștri?

— Nu, răspunse kiowașul, pe chipul căruia se citea clar satisfacția că lucrurile iau o întorsătură atît de primejdioasă pentru noi.

— Au vrut albii să ne cruțe?

— Nu. M-au aținat împotriva voastră, m-au îndemnat să nu avem milă de voi și să vă ucidem pe toți.

Acest neadevăr mă scoase pur și simplu din sărite și mă făcu să renunț la tăcerea mea. Îi strigai în obraz:

— Ceea ce spui e o minciună atît de mare și de sfruntată, încît, de-aș avea o singură mînă liberă, te-aș face una cu pămîntul!

— Cîine împuțit! urlă Tangua. Ba eu am să te fac!

Ridică pumnul, gata să lovească. I-am răspuns:

— Lovește, dacă nu ți-e rușine să dai într-un om care nu se poate apăra! Voi vorbiți de ascultare și de dreptate? Asta

înseamnă a fi ascultat? Asta se cheamă dreptate, cînd nu ai voie să rostești ceea ce ai de spus? Pasămite avem dreptul să ne apărăm? Cum adică s-o facem? Sub amenințarea de a fi biciuiți pînă la sînge dacă scoatem un singur cuvînt în plus față de ceea ce vreți să auziți? Inciu-Ciuna se poartă ca un judecător nedrept. Ne pune întrebări și ne silește să dăm răspunsuri care ne-ar duce la pieire; alte răspunsuri nu ne îngăduie. Cînd vrem să lămurim adevărul, ne întrerupe, ne interzice apărarea, ne amenință cu bătaia. Nu ne trebuie asemenea ascultare și dreptate. Mai bine schingiuiți-ne, că tot v-ați pregătit pentru asta! Nu veți stoarce din noi nici un geamăt de durere!

— *Uf, uf!* răsună cu admirație un glas de femeie. Era sora lui Winnetou.

— *Uf, uf, uf!* repetară, ca un ecou, mulți dintre apași.

Curajul le impune indienilor; ei îl admiră chiar și la dușmani; de aci exclamațiile pe care le auzeam. Continuai:

— Întîlnindu-i întîia oară pe Inciu-Ciuna și pe Winnetou, inima îmi spunea că sînt oameni viteji și drepți, pe care i-aș putea stima și iubi. M-am înșelat. Nu sînt cu nimic mai buni decît ceilalți, de vreme ce dau ascultare unui mincinos și nu vor să audă adevărul. Sam Hawkens s-a lăsat intimidat, dar mie nici nu-mi pasă de amenințările voastre; disprețuiesc pe oricine dacă-și bate joc de prizonieri, profitînd de faptul că nu se pot apăra. De-aș fi liber, v-aș vorbi cu totul altfel!

— Cîine, mă faci pe mine mincinos? strigă Tangua. Îți zdrobesc oasele!

Ținea pușca în mînă. O întoarse cu patul spre mine și dădu să mă lovească, dar Winnetou sări la el:

— Căpetenia kiowașilor să facă bine și să stea liniștit! Old Shatterhand a vorbit foarte îndrăzneț, dar cu o parte din vorbele lui sînt și eu de acord. Inciu-Ciuna, părintele meu, șeful apașilor, să-i dea cuvîntul ca să termine ce are de spus!

Tangua fu nevoit să se potolească, iar Inciu-Ciuna hotărî să satisfacă dorința fiului său. Se apropie de mine și-mi zise:

— Old Shatterhand e ca o pasăre de pradă care mai lovește cu ciocul și după ce-a fost prinsă. Nu l-ai doborît tu în două rînduri pe Winnetou? Nu m-ai năucit și pe mine cu pumnul tău?

— Și crezi că am făcut-o de bunăvoie? Oare n-am fost silit să lovesc?

— Silit?! făcu el mirat.

— Da. Am vrut să ne predăm fără nici o vărsare de sînge, dar războinicii voștri nici n-au stat să ne asculte. S-au năpustit asupra noastră și ne-au obligat la apărare. Și, totuși, întreabă-i dacă i-am rănit măcar, deși îi puteam ucide. Am preferat să ne retragem, să fugim din calea lor, decît să lovim. Pe urmă ai venit tu și m-ai atacat, fără să dai ascultare vorbelor mele. A trebuit să mă apăr și aș fi putut să te tai cu cuțitul sau să te împușc, dar n-am făcut decît să te amețesc cu pumnul, fiindcă îți sînt prieten și voiam să te cruț. Atunci a apărut Tangua, căpetenia kiowașilor; s-a repezit să-ți jupoaie capul. Pentru că l-am împiedicat, a tăbărît pe mine, dar l-am învins. Ți-am cruțat viața astfel și scalpul. Apoi...

— Javra blestemată! Spune la minciuni ca și cînd ar avea o sută de limbi diferite în gură! tună Tangua furios.

— Ești sigur că minte? îl întrebă Winnetou.

— Da! Fratele meu roșu cred că nu se îndoiește de spusele mele!

— Chiar atunci am sosit și eu, lămuri Winnetou. Tu zăceai la pămînt, alături de tatăl meu. Ăsta-i adevărul. Old Shatterhand să continue!

— Așadar, îl doborîsem pe Tangua pentru a-l salva pe Inciu-Ciuna. Atunci a sosit Winnetou. Nu-l observasem și dînsul mă lovi cu patul puștii; însă nu mă nimeri în cap. Apoi, cu cuțitul, îmi străpunse gura și limba. Nu mai puteam vorbi, altminteri i-aș fi spus că mi-e drag, că vreau să-i fiu prieten și frate. Eram rănit. Brațul îmi atîrna ca mort. Totuși, am reușit să-l dobor. Zăcea, ca și Inciu-Ciuna, sub ochii mei. Aș fi putut să-i ucid pe amîndoi. Am făcut-o, oare?

— Ai fi făcut-o, interveni Inciu-Ciuna, dar un războinic de-al nostru te-a doborît cu patul puștii.

— Nu, n-aș fi ucis. Oare aceste trei fețe palide, care se găsesc lîngă mine, nu vi s-au predat de bunăvoie? S-ar fi predat ei, oare, dacă vă socoteau dușmani?

— Nu mai aveau încotro. Au văzut ca nu e scăpare și au găsit că e mai cuminte să se predea. Recunosc că în cuvîntul tău pare a fi ceva demn de crezare; dar cînd l-ai doborît prima dată pe fiul meu Winnetou, atunci nimeni nu te-a silit.

— Ba da.

— Cine?

— Simțul meu de prevedere. Voi sînteți războinici foarte viteji; cu siguranță că v-ați fi apărat și ați fi fost răniți sau chiar uciși. Am vrut să împiedicăm aceasta. De aceea l-am scos din luptă pe Winnetou, iar pe tine au tăbărît acești prieteni albi. Sper că vei crede acum în vorbele mele.

— Minciuni, nimic decît minciuni! se amestecă Tangua. Eu tocmai mă apropiam cînd te-a doborît la pămînt. Nu eu, ci el a vrut să te scalpeze. M-am repezit să-l opresc, dar am căzut sub pumnul lui în care locuiește parcă Marele Spirit al răului, căci nimeni nu-i poate ține piept, nici cel mai puternic dintre oameni.

Mă întorsei din nou spre Tangua și rostii hotărît:

— Da, în fața pumnului meu nu rezistă nimeni. Totuși, nu-l folosesc decît pentru a nu vărsa sînge de om. Pe tine, însă, dacă va mai fi să ne înfruntăm, n-am să te năucesc cu pumnul, ci am să te împușc. N-o să te mai alegi cu o simplă amețeală. Ține minte ce-ți spun!

— Tu să te înfrunți cu mine?! rîse el batjocoritor. Ai să arzi și-ți vom împrăștia cenușa în toate vînturile!

— Asta să ți-o scoți din cap! Voi fi liber mai curînd decît îți închipui și atunci am să-ți cer socoteală.

— Pot să ți-o dau de pe acum. Aș vrea ca vorbele tale să se împlinească. M-aș bate bucuros cu tine, ca să te fac praf și pulbere.

Inciu-Ciuna puse capăt acestui intermezzo:

— Old Shatterhand e prea încrezător în sine dacă-și închipuie că va fi iarăși slobod. Să se gîndească la cîte învinuiri îi stau împotrivă; chiar dacă renunțăm la vreuna, încă nu înseamnă că soarta lui se schimbă. El susține o seamă de lucruri, dar nu aduce nici un fel de dovezi în sprijinul lor.

— Nu l-am doborît eu pe Rattler cînd a tras asupra lui Winnetou și glonțul l-a nimerit pe Klekih-Petra? Nici asta nu e o dovadă?

— Nu. Ai făcut-o, poate, din alte pricini. Mai ai ceva de spus?

— Deocamdată, nimic... Vom vedea mai tîrziu.

— Vorbește, căci pe urmă n-ai să mai poți!

— Nu, acum nu vorbesc. Dar mai pe urmă vă veți deschide urechile, căci Old Shatterhand nu e omul ale cărui vorbe să nu fie luate în seamă. Deocamdată păstrez tăcerea; sînt curios să aud ce sentință veți pronunța împotriva noastră.

Inciu-Ciuna îmi întoarse spatele și făcu un semn. Cîțiva războinici ieșiră din semicerc și, împreună cu cele trei căpetenii, se așezară la sfat. Tangua își dădea, firește, toată silința ca să-i determine la cel mai greu verdict. Între timp, mai puturăm schimba între noi cîteva cuvinte.

— Sînt curios ce mai pun la cale, vorbi Dick Stone. În tot cazul, nimic bun.

— Ne vor frînge oasele, desigur, întregi Will Parker.

— Cred și eu! întări Sam Hawkens. Ăștia nici nu visează că le-am putea face bucata! De altfel, *sir*, n-ați pledat rău! Mă și miram de Inciu-Ciuna.

— De ce?

— Că v-a lăsat să trăncăniți atîta. Mie mi-a închis gura de la bun început.

— Crezi, într-adevăr, că am trăncănit, Sam?

— Oho!

— Mulțumesc de compliment!

— Eu numesc trăncăneală orice discurs fără rezultat, dacă nu mă-nșel. Și rezultatul e nul, ca și al străduințelor mele, de altfel.

— Sînt de altă părere.

— Mă rog, dar fără temei.

— Ba cu foarte mult temei. Winnetou mi-a vorbit de încercarea cu înotul; era un lucru hotărît. De aceea cred că interogatoriul a fost numai formal atît de aspru, pentru a ne băga în sperieți. Sentința, însă, va fi mai blîndă.

— *Sir*, nu mai umblați cu fantezii! Trageți chiar nădejde să vi se ofere ocazia de a scăpa înot?

— Da.

— Ridicol, absolut ridicol! Desigur, dacă asta e hotărîrea, vă vor pune să înotați; dar știți și încotro?

— Ei?

— În gura morții, na! Cînd veți fi dus dintre vii, amintiți-vă de vorbele mele, hi-hi-hi-hi!

Omulețul acesta ciudat reușea, chiar într-o asemenea situație gravă, să facă glume îndoielnice și să chicotească. Dar veselia lui nu dură mult, căci sfatul apașilor luă sfîrșit; războinicii care participaseră la consfătuire se retraseră în semicerc, iar Inciu-Ciuna pronunță cu voce tare sentința:

— Războinici ai apașilor și ai kiowașilor, ascultați hotărîrea ce am luat în legătură cu aceste patru fețe palide, prizonierii noștri! În Sfatul bătrînilor ne-am fost înțeles mai dinainte să-i mînăm în apă, să-i lăsăm să se zbată și apoi să-i ardem. Dar Old Shatterhand, cel mai tînăr dintre ei, a rostit cuvinte din care a răzbătut pe alocuri înțelepciunea bătrînească. Deși ar merita moartea, se pare totuși că nu ne-au purtat gînduri chiar atît de rele cum bănuisem. Iată de ce n-am rămas la hotărîrea noastră; vom lăsa ca Marele Spirit să judece între noi și ei.

Tăcu o clipă, desigur, pentru a spori încordarea asistenței. Sam profită de ocazie, strecurîndu-mi observația sa:

— Mii de trăsnete! Devine interesant, cît se poate de interesant! Știți, *sir*, ce vrea să spună?

— Bănuiesc.

— Ei?

— O luptă în doi. O judecată divină, cum s-ar zice. Am ghicit?

— Așa e. în orice caz, e vorba de un duel. Dar între cine și cine? Sînt grozav de curios!

Șeful apașilor își reluă discursul:

— Acela pe care îl cheamă Old Shatterhand pare a fi cel mai de seamă dintre ei; vom pune așadar hotărîrea în mîinile lui. Iar din partea noastră vom alege, de asemenea, pe cel mai mare în rang. Acela sînt chiar eu, Inciu-Ciuna, căpetenia apașilor.

— Auzi, drace! Dumneavoastră și el! șopti Sam agitat la culme.

— *Uf, uf, uf!* se auziră exclamații de mirare din rîndurile indienilor.

Erau surprinși că însuși Inciu-Ciuna se oferea să lupte. S-ar fi putut sustrage primejdiei care, desigur, îl pîndea și pe el; ar fi putut însărcina pe un altul. De altfel, șeful apașilor se și grăbi să explice:

— Inciu-Ciuna și Winnetou au fost atinși în faima lor fiind doborîți de Old Shatterhand dintr-o singură lovitură de pumn. Trebuie ștearsă rușinea; de aceea unul din noi va lupta cu această față palidă. Winnetou se cade să renunțe, pentru că eu sînt mai în vîrstă și am rangul cel mai înalt. Fiul meu consimte. Ucigîndu-l pe Old Shatterhand, voi spăla și onoarea lui odată cu a mea.

Făcu o pauză nouă.

— Bucurați-vă, *sir*! îmi șopti Sam. Oricum, veți muri mai ușor decît mine. Ați vrut să-l cruțați și acum, în tot cazul, veți dispărea de pe fața pămîntului!

— Asta rămîne de văzut.

— Nu mai am ce vedea. Știu de pe acum. Vă închipuiți că veți lupta cu arme egale!

— Nu-mi fac iluzii.

— *Well!* în asemenea cazuri se stabilesc condiții prin care albul e dinainte sortit pieirii. Dacă pe undeva, cîndva, scapă vreunul cu viață, atunci e o excepție care întărește regula. Fiți atent!

Inciu-Ciuna reluă explicațiile:

— Îl vom dezlega pe Old Shatterhand; dînsul va coborî în apă și va trebui să treacă rîul înot. Armă n-o să-i dăm. Eu îl urmez avînd cu mine drept armă numai *tomahawkul*. Dacă Old Shatterhand ajunge viu pe celălalt mal, adică la cedrul din luminișul de colo, atunci e salvat și tovarășii lui vor fi eliberați. Se vor putea duce ori încotro doresc. În schimb, dacă îl ucid înainte de a fi ajuns la țintă, atunci și ceilalți sînt meniți morții, dar fără cazne, fără a fi arși, ci prin împușcare. Toți războinicii aci de față să arate că au înțeles cuvintele mele și să le întărească.

— *Howgh!* veni răspunsul ca dintr-un singur glas.

Vă puteți lesne imagina în ce agitație ne aflam, nu atît eu, cît Sam, Dick și Will. Cu vocea sugrumată, Hawkens spuse:

— Vulpoii ăștia de apași au întors-o bine. Pentru că vă țin drept cel mai grozav dintre noi, poftim la înot! E absurd! Nu de alta, dar sînteți un *greenhorn*! Să mă lase pe mine! Să le arăt eu cum umblă Sam Hawkens prin apă ca păstrăvii. Dar așa? Fiți atent la ceea ce vă spun, *sir*: viața noastră depinde de dumneavoastră! Dacă pierdeți partida și va fi să murim, atunci pe cuvîntul meu că nu vă mai vorbesc în vecii-vecilor, dacă nu mă-nșel!

— Nu-ți face griji, bătrîne Sam! l-am liniștit. Voi face tot ce-mi stă în putință. Contrar părerii dumitale, cred că apașii n-au făcut o alegere proastă. Sînt sigur că mie îmi va veni mai ușor să vă salvez decît ți-ar veni dumitale.

— Să sperăm! Așadar, pe viață și pe moarte! Nu cumva să-l cruțați pe Inciu-Ciuna! Nici să nu vă treacă prin cap asemenea idee!

— Vom vedea!

— Ăsta nu-i un răspuns; aici nu e nimic de văzut. Dacă-l cruțați, sînteți pierdut și ne ducem cu toții dracului. Nu cumva vă bizuiți pe pumnul dumneavoastră?

— Da!

— N-are nici o valoare, e absolut inutil! Nu veți ajunge să vă luptați corp la corp.

— Dimpotrivă, sînt convins că vom ajunge.

— Nici gînd!

— Păi, atunci cum va încerca să mă omoare?

— Cu *tomahawkul*, firește. Știți doar că arma asta e bună nu numai în lupta de aproape; e la fel de primejdioasă și la distanță; indienii sînt atît de pricepuți în mînuirea ei, încît, aruncînd-o de la o sută de pași, îți zboară vîrful degetului. Inciu-Ciuna n-o să vă toace cu securea; o va azvîrli după dumneavoastră și din prima aruncătură veți fi lichidat. Vă rog să mă credeți; oricît de bun înotător ați fi, nu veți ajunge teafăr la mal. Chiar în timpul înotului vă va trăsni cu *tomahawkul* în cap, sau mai curînd în ceafă, pentru ca moartea să fie mai sigură. În această afacere nu vă mai ajută nici dibăcia, nici forța atletică.

— Știu și eu, dragă Sam. Dar mai știu că, în unele împrejurări, un gram de șiretenie valorează mai mult decît o tonă de mușchi.

— Șiretenie? Cum naiba veți găsi tocmai șiretlicul salvator? Bătrînul Sam Hawkens e recunoscut drept șmecher fără pereche și totuși nu prea vede cum l-ați putea învinge printr-un șiretlic pe însuși șeful apașilor. Ce-ți ajută toată viclenia din lume, cînd ai de-a face cu un *tomahawk* bine mînuit?!

— Las' că ajută, Sam, ajută!

— Ei bine, cum!

— Ai să vezi sau mai bine spus, n-ai să poți vedea nimic. Dar îți declar de pe acum că sînt aproape sigur de izbîndă.

— Ia nu vă mai făliți atît! Vorbiți așa, numai ca să ne ușurați inima.

— Nu-i adevărat.

— Ba da. Vreți să ne consolați! Dar ce folos de iluzii, cînd clipa următoare le va destrăma!

— Hai, liniștește-te odată! Am eu un plan și încă unul grozav.

— Plan? Asta mai lipsea! Aici nu există alt plan decît acesta: înotați către malul opus și, pînă-l atingeți, vă doboară *tomahawkul*.

— Te înșeli. Judecă bine. Dacă, de pildă, mă înec, atunci sîntem salvați.

— Înec... salvați! *Sir*, vorbiți aiurea, ca în ceasul morții!

— Las' că știu eu ce spun. Bagă de seamă: dacă mă înec, nu ne mai paște nici o primejdie.

Am rostit aceste cuvinte la mare repezeală, căci tustrei șefii se îndreptau spre noi. Inciu-Ciuna vorbi:

— Îl dezlegăm acum pe Old Shatterhand, dar să nu-și închipuie că va putea fugi! Cîteva sute de oameni sînt gata să-l urmărească.

— Nici nu mă gîndesc! i-am răspuns. Chiar dac-aș putea fugi, ar fi o lașitate să-mi părăsesc tovarășii.

Îmi desfăcură legăturile; mișcai brațele ca să le încerc mobilitatea.

Apoi zisei:

— E o mare cinste pentru mine să mă întrec la înot cu vestita căpetenie a apașilor sau, mai bine zis, să înot pe viață și pe moarte, în schimb, pentru dînsul nu e nici o cinste.

— Și de ce nu?

— Fiindcă nu sînt un adversar demn de el. M-am scăldat uneori în gîrlă și mi-am dat multă osteneală să nu cad la fund. Dar să trec înot un rîu atît de lat și de adînc, asta întrece puterile mele.

— *Uf, uf!* Nu mă bucur deloc. Eu și Winnetou sîntem cei mai buni înotători din tribul nostru. Ce preț are o izbîndă asupra unui înotător așa de prost?

— Unde mai pui că ești înarmat și eu nu! Plec așadar în întîmpinarea morții. Tovarășii mei s-au resemnat, la rîndul lor. Aș vrea totuși să știu cum se va desfășura lupta. Cine va intra primul în apă?

— Tu!

— Și tu mă vei urma?

— Da.

— Și cînd va fi să mă ataci cu *tomahawkul*?

— Cînd mi-o plăcea! îmi răspunse zîmbind, ca maestrul care vede în fața sa un cîrpaci.

— Atunci mă vei lovi chiar în apă?

— Da.

Mă prefăceam mereu mai neliniștit, mai îngrijorat și deprimat; întrebai în continuare:

— Va să zică, tu ai dreptul să mă omori. Dar eu pe tine?

Făcu o mutră din care se vădea limpede răspunsul: „Sărmane vierme, ce-ți veni? Aiurezi în spaima morții!" Apoi, cu voce tare:

— E vorba să înoți și să te lupți pe viață și pe moarte. Prin urmare, mă poți ucide și tu, căci altminteri n-ai reușit să ajungi pînă la codrul de colo.

— Și moartea ta nu-mi va cășuna nici un rău?

— Nu. Dacă te ucid, atunci și tovarășii tăi vor trebui să moară; în schimb, dacă mă răpui tu pe mine și ajungi la cedru, atunci nimeni nu mai rămîne prizonier, toți sînteți oameni liberi. Haide!

Îmi întoarse spatele, iar eu îmi lepădai surtucul și cizmele. Scosei din buzunar și din brîu toate lucrușoarele mele și le așezai pe pămînt, între timp, Sam mă căina:

— O să iasă rău, *sir*, foarte rău! Dacă v-ați vedea în oglindă! Și cu ce glas miorlăit ați pus ultimele întrebări! Mi se rupe inima de dumneavoastră și de noi!

Nu puteam să-i răspund, pentru că m-ar fi auzit cele trei căpetenii; dar eu știam de ce mă prefăcusem atît de plîngăreț. Voiam să-i inspir lui Inciu-Ciuna siguranță și, de fapt, cum s-ar zice vulgar, să-l duc de nas.

— Încă o întrebare! îl rugai eu, înainte de a-l urma. Ne restituiți lucrurile noastre dacă scăpăm cu viață?

Rîse scurt, nerăbdător, căci întrebarea i se părea de-a dreptul năstrușnică și răspunse:

— Da, vă dăm totul înapoi.

— Totul?

— Totul!

— Și caii? Și armele?

Atunci se răsti, scos din răbdări:

— Ți-am spus doar: totul! Sau n-ai urechi de auzit? Broasca vrea să se întreacă la zbor cu vulturul și-l întreabă ce va obține după victorie! Dacă înoți la fel de prost precum întrebi, atunci îmi pare rău că nu ți-am oferit o babă să te măsori cu ea!

Înaintarăm spre mal, trecînd prin semicercul care se deschise în fața noastră. O văzui de aproape pe Nșo-ci și deslușii în ochii ei un salut de adio. Indienii ne urmară și se așezară pe jos, comod, ca să asiste în tihnă la un spectacol atît de interesant.

Se înțelege că mă aflam în cel mai mare pericol. Oricum aș fi înotat, de-a dreptul sau în zigzag, scăpare nu aveam; *tomahawkul*, mînuit de căpetenia apașilor, nu putea greși. Nu exista decît o singură soluție: să mă scufund. Și în meșteșugul ăsta, din fericire, nu eram deloc ageamiu cum bănuia Inciu-Ciuna.

Dar nu ajungea să mă scufund și atît. Trebuia, din timp în timp, să scot capul pentru a trage aer; și atunci m-aș fi oferit ca țintă *tomahawkului*. Am decis să nu apar la suprafață sub ochii indienilor. Dar cum s-o fac? Cercetai cu privirea lungul malului și descoperii, cu multă satisfacție, că natura îmi stă în ajutor.

Ne găseam, cum am mai spus, pe acea panglică de nisip, dar nu chiar la mijlocul ei. La capăt, fîșia se ridica în pantă către pădure, de care mă despărțea vreo sută de pași. Mai încolo, în sus, rîul făcea o cotitură, ascunzîndu-se privirii mele. Dincoace, în jos, capătul fîșiei de nisip se afla cam la patru sute de pași depărtare.

Dacă săream în apă și nu mai apăream la suprafață, s-ar fi crezut că m-am înecat și am fost dus la vale; atunci apașii mi-ar fi căutat corpul în josul rîului; salvarea era deci în direcția

opusă, în susul apei. Zării mai întîi un loc unde apa rosese malul pe dedesubt; mi s-a părut foarte potrivit pentru un scurt popas. Puțin mai încolo era o grămadă de bușteni, trunchiuri de copaci răsturnați, care îmi ofereau și ele adăpost. Deocamdată însă, era bine s-o joc pe speriatul.

Inciu-Ciuna se dezbrăcă pînă la brîu și rămase numai în niște pantaloni ușori, specifici indienilor; își vîrî *tomahawkul* în cingătoare, după ce și-o golise de toate celelalte obiecte și apoi rosti:

— Să începem! Haide, sari!

— N-aș putea să încerc mai întîi cît de adîncă e apa? întrebai sfios.

Un zîmbet ca de silă i se ivi pe față; ceru să i se aducă o suliță și o vîrî în apă. Nu atingea fundul. Era tocmai pe placul meu, dar mă arătai și mai speriat; mă lăsai pe vine și îmi răcorii fruntea cu apă, ca unul ce se teme să nu-l lovească damblaua dac-ar intra înfierbîntat în apa rece. În spatele meu se stîrni un murmur unanim de ironie și dispreț, semn sigur că mi-am atins scopul. Iar Sam mă imploră:

— Pentru Dumnezeu, *sir*, mai bine vă întoarceți! Nu mai suport priveliștea asta! Prefer să ne jupoaie de vii, decît să asist la un spectacol lamentabil!

Fără să vreau, îmi veni în minte Nșo-ci; mă gîndeam ce părere și-o fi făcînd despre mine. Întorsei capul. Chipul lui Tangua era numai batjocură; Winnetou stătea cam încruntat, cu buza de sus răsfrîntă, de i se vedeau dinții; părea furios că-mi dăruise cîndva simpatie. Iar sora lui ținea ochii plecați; nici nu se mai uita la mine.

— Eu sînt gata! rosti cu glas poruncitor Inciu-Ciuna. Ce te mai codești? Intră în apă!

— Oare trebuie numaidecît? întrebai eu. Nu s-ar putea și altfel?

Atunci izbucni un hohot de rîs peste care se înălță glasul lui Tangua:

— Dați-i drumul broscoiului! Lăsați-l în viață! Nici un războinic n-ar trebui să se atingă de un laș ca ăsta!

Iar Inciu-Ciuna mă repezi, mîrîind ca un tigru întărîtat:

— Sari în apă, că de nu, îți reped pe loc *tomahawkul* în ceafă!

Mă arătai extrem de speriat și, așezîndu-mă pe mal, mă prefăcui că lunec aproape fără voie în apă, mai întîi cu picioarele, apoi cu coapsele.

— Ci bagă-te odată! mă somă iarăși Inciu-Ciuna, lovindu-mă cu piciorul în spate.

Asta și așteptasem. Îmi înălțai brațele a neputință, strigai de spaimă și căzui bîldîbîc în apă. Dar din clipa aceea orice prefăcătorie încetă.

Dădui de fund și, aplecîndu-mi capul, începui să înot, bineînțeles dedesubt, luînd-o în susul rîului, spre malul opus. Aproape concomitent auzii un zgomot îndărătul meu: Inciu-Ciuna sărise și el în apă. Mi s-a povestit mai tîrziu că avusese de gînd să-mi lase mai întîi un avans, apoi să mă urmărească în direcția malului opus și să-mi înfigă securea.

Dar de laș ce eram, a renunțat la prima sa intenție și a sărit în apă imediat după mine, ca să mă lichideze îndată ce-aș apărea la suprafață.

N-avea rost să-și piardă timpul cu un asemenea om de nimic.

Ajuns în scobitura aceea din mal, ca sub o streașină, îmi ridicai la aer capul pînă în dreptul gurii. Nu mă putea zări nimeni, afară de Inciu-Ciuna care se afla în apropiere. Observai bucuros că dînsul privea în altă direcție. Îmi umplui plămînii cu aer și mă dădui iarăși la fund, înotînd mai departe. Am ajuns apoi în dreptul grămezii de lemnărie și, la adăpostul ei, am ieșit la suprafață, pentru a inhala o nouă porție de aer. Eram atît de bine ascuns, încît mă încumetai să-mi prelungesc popasul. Îl văzui pe Inciu-Ciuna cum plutește pe apă ca rechinul gata să se năpustească asupra prăzii. Îmi mai rămînea ultima, dar și cea mai lungă etapă pînă la liziera pădurii, unde tufărișul se lăbărțase peste mal, deasupra apei. Ajunsei și acolo cu bine. Ocrotit de vegetație, sării pe uscat.

Trebuia, firește, să ajung la cotitura rîului pomenită mai sus și apoi să-mi continui drumul înot. O luai deci la goană de-a lungul malului, în direcția respectivă. Dar înainte de a porni, mă uitai o dată prin tufiș, la mulțimea de oameni pe care-i păcălisem. Strigau și gesticulau, în timp ce Inciu-Ciuna, tot așteptînd să răsar din apă, înota fără noimă în toate sensurile, deși era evident că n-aș fi putut rămîne atîta timp la fund fără să mă înec. Își amintea oare Sam Hawkens, în acele clipe, vorba mea: dacă mă înec, sîntem salvați?

Fugii prin pădure cu toată viteza de care eram capabil, pînă lăsai în urmă cotul rîului; apoi intrai iarăși în apă și ajunsei nespus de bucuros la punctul dorit. Firește că izbînda se datora vicleșugului meu, faptului că apașii ajunseră să mă creadă un prost înotător, un ins care se teme grozav de apă. Era, de altfel, un vicleșug destul de grosolan, dar care a prins; indienii s-au lăsat păcăliți, deși – din cît mă cunoscuseră pînă atunci – n-ar fi avut motive să mă creadă laș.

Acum coborîi pînă la capătul pădurii. Adăpostit iarăși după tufăriș, observai, spre marea mea satisfacție, că numeroși indieni săriseră în apă și, cu sulițele, sondau adîncimea ca să descopere leșul lui Old Shatterhand. Puteam, așadar, să mă deplasez în toată liniștea pînă la cedru și să cîștig astfel întrecerea. Dar n-am făcut-o, căci nu mă mulțumea să cîștig partida numai datorită șiretlicului; voiam să-i dau lui Inciu-Ciuna o lecție și să-l oblig la recunoștință.

Căpetenia apașilor înota întruna, ba în sus, ba în jos, căutîndu-mă; dar nici prin gînd nu-i trecea să-și îndrepte ochii spre celălalt mal. Coborîi din nou în apă și mă lăsai pe spate; îmi țineam la suprafață numai nasul și gura. Vîsleam rar și încet cu brațele, înaintînd lin, pentru ca nimeni să nu mă observe. Dar ajuns cam în dreptul mulțimii, mă dădui iarăși la fund și țîșnii deodată la vedere, călcînd apa și strigînd din răsputeri:

— Sam Hawkens, Sam Hawkens, am cîștigat... cîștigat!

Mă țineam drept în picioare ca și cînd aș fi mers pe uscat. Indienii mă auziră și-și holbară ochii. Vai, ce strigăt se dezlănțui! Părea că mii de diavoli s-ar fi pornit să zbiere pe întrecute. Cine a auzit vreodată o asemenea izbucnire n-o mai uită cît trăiește. Cum mă zări, Inciu-Ciuna porni înot spre mine, lopătînd avan cu brațele sale puternice. Nu trebuia să întind prea mult gluma; mă apropiai din nou de celălalt mal, mă cățărai pe uscat și rămăsei în așteptare.

— Dați-i drumul, *sir*, mai departe! Haide, la cedru!

Da, nimeni nu mă mai putea împiedica să ajung la cedru; nici chiar Inciu-Ciuna nu era în stare să mă oprească; dar voiam să-i dau lecția de care am pomenit; de aceea nu mă depărtai înainte ca el să fi ajuns la vreo patruzeci de pași de mine. Abia atunci dădui fuga în direcția cedrului. Dacă mai eram în apă, m-ar fi învățat minte *tomahawkul* lui Inciu-Ciuna; dar acum eram convins că șeful apașilor nu se poate servi de arma aceasta decît cu condiția să se urce pe mal.

Arborele se înălța la trei sute de pași depărtare de rîu. Cam la jumătatea drumului, pe care l-am străbătut în salturi repezi, mă oprii din nou și privii îndărăt. Inciu-Ciuna ieșea tocmai din apă; căzuse, astfel, în cursa pe care i-am întins-o. Să mă ajungă din urmă nu mai putea, decît cel mult cu *tomahawkul*. Îl trase afară din cingătoare și alergă spre mine. Dar nici nu mă mișcai din loc. Abia cînd se apropie primejdios de mult, îi întorsei spatele, ca și cînd aș vrea s-o iau la fugă. Ce mi-am zis? Cîtă vreme stau pe loc și-i urmăresc orice mișcare, nu va repezi securea după mine, pentru că aș putea să mă feresc cu iuțeală. În schimb, dacă-i întorc spatele, prefăcîndu-mă că fug, situația se schimbă. Or, eu am tot interesul ca *tomahawkul* să nu rămînă în mîinile sale! Îmi jucai deci rolul și numai după vreo douăzeci de salturi mă oprii brusc să văd ce face.

Exact! Ca să poată ținti cu precizie, Inciu-Ciuna tocmai își rotea *tomahawkul* deasupra capului. În clipa următoare, îl și aruncă. O săritură în lături – și securea zbură pe lîngă mine, înfigîndu-se adînc în nisip.

Planul meu se realizase. Alergai într-acolo, ridicai securea și, în loc să mă grăbesc la cedrul salvator, ieșii calm în întîmpinarea apașului. Dădu un strigăt de furie și se repezi înnebunit la mine. Înălțai atunci *tomahawkul*, amenințînd:

— Oprește-te, Inciu-Ciuna! Te-ai înșelat din nou în privința lui Old Shatterhand! Vrei să-ți retez capul cu propria-ți secure?

Stătu și-mi strigă:

— Cîine, cum de mi-ai scăpat din apă? Spiritul cel rău ți-a venit și acum în ajutor!

— Să nu crezi în cuvintele tale! Dacă se poate vorbi aici de vreun spirit, atunci numai bunul Manitu m-a ocrotit.

Ochii lui mă fixau, ascunzînd parcă o hotărîre tainică. De aceea l-am prevenit:

— Pîndești clipa ca să mă ataci prin surprindere; ți se citește în ochi. Dar să nu încerci, pentru că te-ar paște moartea! Eu nu-ți doresc nici un rău! Și tu și Winnetou îmi sînteți într-adevăr dragi; dar dacă mă ataci, trebuie să mă apăr. Știi doar că sînt mai puternic decît tine, chiar și neînarmat; or, acuma, privește, am și *tomahawkul*! Fii deci cuminte și...

Nu putui continua. Furia îi răpise judecata... Se aruncă asupra mea cu mîinile întinse ca niște gheare uriașe, rășchirate. Crezu că m-a prins, dar mă eschivai, ghemuindu-mă; și propria-i greutate, menită să mă strivească, îl trînti de pămînt. Într-o clipă sării pe el, îi imobilizai cu genunchii ambele brațe, îl apucai cu mîna stîngă de gît și, jucînd în dreapta *tomahawkul*, vorbii hotărît:

— Inciu-Ciuna, te rogi de mine ca să te cruț?

— Nu!

— Atunci îți retez capul!

— Ucide-mă, cîine! gîfîi el, sforțîndu-se inutil să scape de sub apăsarea mea.

— Nu, tu ești tatăl lui Winnetou și vreau să-ți trăiești veacul, dar trebuie să te pun la respect. Mă silești s-o fac.

Îl lovii în cap cu latul securii; un geamăt, apoi mădularele lui tresăriră convulsiv și se întinseră ca țepene. Dincolo, indienii

avură impresia că l-aș fi ucis pe Inciu-Ciuna. Se înălță un vuiet și mai grozav ca adineauri. Cu cingătoarea mea îi legai strîns brațele de trup. Îl cărai în spinare pînă la cedrul cu pricina și-l culcai acolo. Trebuia să fac și drumul acesta inutil: potrivit înțelegerii noastre, eram obligat să ajung la cedru. Îl lăsai pe Inciu-Ciuna lîngă copac și alergai îndărăt, căci observasem că mulți indieni, în frunte cu Winnetou, înotau încoace. În cazul că aveau de gînd să-și calce cuvîntul dat, situația putea deveni primejdioasă pentru mine și pentru tovarășii mei. De aceea, ajuns la rîu, le strigai:

— Înapoi! Căpetenia voastră trăiește; nu i-am făcut nimic! Dar dacă vă apropiați, îl ucid. Să vină numai Winnetou. Vreau să vorbesc cu el.

Apașii nu ținură seama de avertismentul meu. Însă Winnetou se înălță deasupra apei, pentru a fi văzut de toți și rosti cu glas tare cîteva cuvinte pe care nu le-am înțeles. Lui îi dădură ascultare și făcură cale-ntoarsă. Winnetou se apropie singur de mine. L-am așteptat la mal și, pe cînd ieșea din apă, i-am spus:

— Ai făcut bine că le-ai poruncit să se întoarcă, altminteri îl puneau pe tatăl tău în mare primejdie.

— L-ai omorît cu *tomahawkul*?

— Nu. Doar l-am amețit un pic, fiindcă n-a vrut să se predea.

— Ai fi putut să-l ucizi. Era doar în mîinile tale!

— Eu nu ucid cu plăcere nici pe vrăjmașii mei, dar încă pe tatăl lui Winnetou, al lui Winnetou care mi-e drag! Uite aici arma lui! Hotărăște tu dacă am învins și dacă cuvîntul dat mie și tovarășilor mei va fi respectat.

Apucă *tomahawkul* din mîna mea și mă privi îndelung, ca dus pe gînduri. Ochii i se înduioșară parcă, expresia lor creștea pînă la admirație. Nu se mai putu reține și exclamă:

— Ce fel de om mai e și Old Shatterhand acesta! Cine să-l înțeleagă?

— Chiar tu însuți vei începe să mă înțelegi.

— Îmi predai arma fără să știi dacă ne vom respecta sau nu cuvîntul! Ai fi putut s-o păstrezi pentru apărare. Știi că în felul acesta te dai pe mîinile mele?

— *Pshaw!* Nu mi-e teamă. Pentru orice eventualitate, am brațele și pumnii. Dar Winnetou nu e un viclean, ci un războinic nobil, care nu-și calcă niciodată cuvîntul.

Atunci Winnetou îmi întinse mîna și mă privi cu ochii sclipind:

— Ai dreptate! Ești liber, împreună cu celelalte fețe palide, afară de omul pe care îl cheamă Rattler. Văd că-mi acorzi încredere, de aceea trebuie să mă încred și eu în tine!

— Ai să te convingi și vei avea încredere în mine cum am și eu în tine; mai așteaptă nițel. Acuma haide la tatăl tău.

— Da, să mergem! Trebuie să-l îngrijesc; unde lovește Old Shatterhand, acolo e primejdie de moarte, chiar dacă n-a fost în intenția lui să ucidă.

Ne apropiarăm de cedru și îi dezlegarăm brațele lui Inciu-Ciuna.

Winnetou îi cercetă starea și stabili:

— Trăiește, dar o să-și revină tîrziu și îl va durea multă vreme capul. Nu mai am timp să stau aici; îi trimit îndată cîțiva oameni. Fratele meu Old Shatterhand să mă urmeze.

Era pentru întîia oară că mă numea „frate". De cîte ori, mai pe urmă, n-am auzit din gura lui cuvîntul acesta și cît de serios îl gîndea și-l rostea întotdeauna, cît de cinstit și adevărat!

Ne întoarserăm la rîu și-l traversarăm înot. Indienii ne așteptau pe mal, urmărindu-ne cu atenția încordată. Acum abia, văzînd cum înotăm prietenește, umăr lîngă umăr, își dădeau seama nu numai că sîntem împăcați, dar și ce mult se înșelaseră în privința mea cînd mă făcuseră obiectul zeflemelei și batjocurii lor.

Ieșind la mal, Winnetou îmi luă mîna și vorbi cu glas tare:

— Old Shatterhand a biruit! El ca și cei trei tovarăși ai lui sînt liberi!

— *Uf, uf, uf!* exclamară apașii.

Numai Tangua stătea deoparte și se uita la noi cu ochi bîntuiți de umbre. Cu el mai aveam o răfuială, nu atît pentru a-i plăti minciuna și încercarea de a ne da morții, cît pentru soarta acelor albi cu care s-ar mai fi putut întîlni în viitor.

Winnetou trecu pe lîngă el, cu mine alături, fără a-i arunca o singură privire. Mă conduse la stîlpii de care erau legați camarazii mei.

— Aleluia! strigă Sam. Am scăpat! Nu mai murim, măi omule, prietene, tinere, *greenhorn* ce sînteți! Cum de-ați făcut toate astea?

Winnetou îmi dădu cuțitul lui și-mi spuse:

— Taie-le legăturile. Meriți s-o faci cu mîna ta!

Le-am tăiat. Cum se văzură liberi, se aruncară la pieptul meu și mă strînseră în trei perechi de brațe, gata-gata să-mi strivească oasele. Sam îmi sărută chiar mîna și, în timp ce lacrimile i se rostogoleau din ochișori, în stufărișul bărbii, declară solemn:

— *Sir*, dacă am să vă uit vreodată, atunci să mă înghită cu păr cu tot și cu piele primul urs ce-mi va ieși în cale! Cum dracu' ați reușit? Ați dispărut deodată, nu știu cum. Vă temeați de apă ca de foc și ne așteptam să cădeți la fund ca un pietroi.

— Nu ți-am spus eu că, dacă mă înec, sîntem salvați?

— A spus asta Old Shatterhand? se miră Winnetou. Așadar, totul n-a fost decît un șiretlic?

— Da, încuviințai eu.

— Va să zică fratele meu își pregătise planul. După cîte înțeleg, a înotat pe sub apă în sus și a ieșit în cealaltă parte. Fratele meu nu e numai puternic ca ursul, dar și viclean ca vulpea de prerie; dușmanii ar trebui să se ferească de el!

— Oare nu mi-a fost și Winnetou dușman?

— Ba da, însă acum s-au schimbat lucrurile.

— Așadar, mă crezi pe mine, nu pe mincinosul de Tangua?

Se uită lung, stăruitor la mine, ca și adineauri cînd ne aflam pe malul celălalt, îmi întinse mîna și-mi vorbi:

— Ochii tăi sînt calzi și pe chipul tău nu citesc fățărnicia. De aceea te cred.

Între timp mă îmbrăcasem. Scosei din buzunar cutia de sardele:

— De astă dată, fratele meu Winnetou judecă bine; am să i-o dovedesc. Poate va recunoaște lucrul ce vreau să-i arăt.

Desfăcui cutia și-i arătai șuvița de păr. Dădu s-o apuce, dar ezită.

— E o șuviță din părul meu! Cine ți-a dat-o?

— Inciu-Ciuna spunea că, pe cînd erați legați de arborii aceia, Spiritul cel bun v-a trimis un salvator nevăzut. Da, era nevăzut, căci trebuia să se ferească de ochii kiowașilor; acum nu mai are nevoie să se ascundă de ei. Acum mă vei crede și tu că nu ți-am fost dușman, ci prieten!

— Tu... chiar tu ne-ai dezlegat! Prin urmare ție îți datorăm libertatea și viața! izbucni Winnetou uluit de-a binelea, el, care nu știa ce înseamnă a fi surprins sau uimit.

Mă luă de mînă și mă conduse la Nșo-ci, care stătea nemișcată la locul ei și nu ne pierdea o clipă din ochi. Winnetou mă împinse ușurel pînă în fața ei și vorbi cu emoție în glas:

— Nșo-ci, iată-l pe viteazul care ne-a eliberat în taină, pe mine și pe tatăl tău, din mîinile kiowașilor! Sora mea să-i mulțumească!

Acestea zise, mă îmbrățișă și mă sărută pe amîndoi obrajii. Nșo-ci îmi întinse mîna și nu rosti decît un singur cuvînt:

— Iartă!

În loc să-mi mulțumească, îmi cerea iertare! Pentru ce? Am înțeles: ea mă nedreptățise în sinea ei. Ea, care mă îngrijise, ar fi trebuit să mă cunoască mai bine decît ceilalți și totuși, pe cînd jucam rolul fricosului, mă crezuse într-adevăr un papă-lapte. Mă ținuse drept un nevrednic și neputincios. Acum, pentru a-și repara greșeala, i se părea mai potrivit să-mi ceară iertare decît să-mi mulțumească la îndemnul lui Winnetou. I-am strîns mîna și i-am răspuns:

— Nșo-ci să-și amintească de cele ce i-am spus. Acum vorbele mele s-au împlinit. Vrei, sora mea, să-mi dărui încredere de acum înainte?

— Îl cred din tot sufletul pe fratele meu alb!

Tangua se afla în preajmă. I se citea pe față mînia. Mă apropiai de el și, privindu-l țintă în ochi, întrebai:

— Este oare Tangua, căpetenia kiowașilor, un mincinos ordinar, sau îi place adevărul?

— Vrei să mă jignești? se răsti el.

— Nu. Vreau să știu doar cu cine am de-a face. Răspunde!

— Old Shatterhand să afle că-mi place adevărul.

— Vedem noi! Zici că obișnuiești să te ții de cuvînt?

— Da.

— Așa și trebuie. Cine spune una și face alta e un ticălos. Îți amintești ce mi-ai spus?

— Cînd?

— Cînd eram legat.

— Am spus de toate.

— Într-adevăr. Dar bănuiești, desigur, la care din vorbele tale mă refer.

— Nu.

— Atunci să-ți amintesc eu. Spuneai că vrei să te răfuiești cu mine.

— Am spus eu asta? întrebă el, ridicînd sprîncenele a mirare.

— Da. Și ai declarat că tare ți-e poftă să te încaieri cu mine, fiindcă știi dinainte că mă faci praf.

Se vede că tonul meu îl punea pe gînduri, căci îmi răspunse șovăind:

— Nu-mi amintesc să fi rostit asemenea lucruri. Old Shatterhand trebuie să fi înțeles greșit.

— Winnetou era de față și poate să întărească.

— E adevărat, întări bucuros Winnetou. Tangua voia să

ajungă la o răfuială cu Old Shatterhand și s-a lăudat că e gata să se bată cu el și să-l zdrobească.

— Recunoști că ai pronunțat asemenea vorbe? Le mențiii?

— Îmi ceri tu asta?

— Da. M-ai făcut broscoi și laș; m-ai ponegrit și ți-ai dat osteneala să mă duci la pieire. Cine cutează să se poarte astfel, acela trebuie să aibă și curajul de a se lupta cu mine.

— *Pshaw!* Nu mă înfrunt decît cu oameni de rangul meu.

— Sînt și eu o căpetenie!

— Dovedește!

— Bine! Dacă refuzi să-mi dai socoteală, ți-o dovedesc spînzurîndu-te de primul copac.

Să amenințI pe un indian cu spînzurătoarea e una din injuriile cele mai grele. Își smulse imediat cuțitul de la brîu și strigă:

— Cîine, vrei să te tai?

— Da. Însă nu așa, tam-nisam, cum ți-ar conveni ție, ci în luptă dreaptă, bărbat contra bărbat, cuțit contra cuțit.

— Nici prin gînd nu-mi trece. N-am nimic de-a face cu Old Shatterhand!

— Dar adineauri, cînd eram legat cobză și nu puteam să mă apăr, aveai de-a face, lașule!

Dădu să se repeadă la mine, dar Winnetou sări între noi și vorbi:

— Fratele meu Old Shatterhand are dreptate. Tangua l-a batjocorit și trebuie să-i dea socoteală. Dacă nu vrea, înseamnă că e un nemernic și merită să fie alungat din mijlocul nostru. Asta trebuie hotărît pe loc, să nu spună nimeni că războinicii apașilor au ținut în ospeție niște lași. Ce are de gînd căpetenia kiowașilor?

Pînă a răspunde, Tangua își roti privirea înjur. Apașii erau aproape de patru ori mai mulți decît kiowașii; în plus, aceștia din urmă se aflau pe teritoriul gazdelor; să încerce a stîrni o nouă bătălie era cu neputință acum, cînd venise să plătească răscumpărarea și cînd, de fapt, mai era pe jumătate prizonier.

— Să mă mai gîndesc, zise kiowașul, ocolind răspunsul.

— Un războinic netemător nu mai stă pe gînduri într-un astfel de caz. Ori primești lupta, ori ești o cîrpă.

Atunci Tangua se încrîncenă din nou:

— Tangua cîrpă? Cine îndrăznește să mi-o spună? Acuși îi vîr cuțitul în burtă!

— Eu, eu o spun! răsună glasul lui Winnetou, calm și cu mîndrie. Eu o spun, fiindcă nu respecți cuvîntul pe care l-ai dat lui Old Shatterhand.

— Îl respect!

— Adică ești gata de luptă?

— Da!

— Imediat?

— Fără nici o amînare! Abia aștept să-i văd culoarea sîngelui!

— Perfect! Atunci să se hotărască arma cu care veți lupta.

— Și cine hotărăște?

— Old Shatterhand.

— De ce?

— Fiindcă l-ai jignit.

— Ba eu hotărăsc.

— Tu?

— Eu, eu! Am fost și eu jignit! Și, pe deasupra, sînt o căpetenie, nu un alb oarecare ca dînsul. Am rang mai mare.

— Old Shatterhand e cu mult mai mare decît o căpetenie a pieilor-roșii.

— Asta spune și el, dar cum o dovedește? Fără dovezi, degeaba!

Am intervenit pentru a pune capăt disputei:

— Să aleagă Tangua; mi-e totuna cu ce armă îl voi zdrobi.

— N-ai să mă zdrobești! tună el mînios. Crezi că am să aleg lupta cu pumnul în care te pricepi să-i dobori pe toți, sau am să aleg cuțitul cu care l-ai înjunghiat pe Cuțit-Fulger, sau cumva *tomahawkul* cu care l-ai răpus pe însuși Inciu-Ciuna?

— Dar ce atunci?

— Pușca. Vom trage unul asupra celuilalt. Glonțul meu îți va pătrunde în inimă.

— Bine. Sînt de acord. Dar cred că fratele meu Winnetou a înțeles cele mărturisite acum de Tangua?

— Ce?

— Că am luptat cu Cuțit-Fulger și l-am înjunghiat. Am făcut-o pentru a-i salva de la cazne pe apașii prizonieri. Numai că Tangua a tăgăduit pînă acum adevărul. Se vede că n-am greșit făcîndu-l de mincinos.

— Mincinos? Eu? urlă kiowașul. Asta mi-o plătești cu viața! Puștile încoace! Repede! Începem imediat lupta. Vreau să-i astup botul acestei potăi care latră!

Prinse pușca în mînă. Winnetou trimise un apaș în pueblo să-mi aducă și mie arma și munițiile. Fuseseră păstrate în bună regulă, căci Winnetou – deși mă credea dușman – se îngrijise cu atenție de toate lucrurile mele. Acum mi se adresa:

— Fratele meu alb să-mi spună de la ce depărtare și cîte focuri veți trage.

— Mi-e indiferent, am răspuns. Cine a ales arma să hotărască și restul!

— Da, eu hotărăsc, se grăbi Tangua. Tragem de la două sute de pași cîte focuri vor fi necesare pînă ce unul din noi va cădea fără să se mai ridice.

— Bine! consimți Winnetou. Voi băga eu de seamă. Trage unul, apoi celălalt. Așadar, pe rînd. Eu veghez cu pușca în mînă; dacă vreunul trage înainte de a-i veni rîndul, îl ucid cu un glonț în cap. Cine face începutul?

— Eu, firește! strigă kiowașul.

Winnetou era de altă părere:

— Tangua vrea să aibă toate avantajele de partea sa. Să tragă Old Shatterhand primul.

— Nu! am răspuns. Facă-se voia lui. Trage el un foc, pe urmă eu și basta.

— Ba nu, se împotrivi Tangua. Tragem întruna pînă cade unul din doi.

— Bineînțeles; numai că tu ai să cazi din primul meu glonț.

— Lăudărosule!

— *Pshaw!* De fapt ar trebuie să te ucid, dar n-am nici o plăcere. Pedeapsa cea mai ușoară va fi să te schilodesc. Îți voi sfărîma genunchiul drept. Ține minte!

— Ați auzit? Hohoti el. O față palidă, căreia și prietenii îi spun *greenhorn*, se fălește că, de la două sute de pași, are să mă împuște în genunchi! Rîdeți, oameni buni! Rîdeți, că aveți de ce!

Își roti ochii peste mulțime, provocator, însă nimeni nu rîse. Atunci adăugă:

— Vă temeți de el! Dar veți vedea cum îl fac de batjocura lumii. Haide, să numărăm două sute de pași!

Între timp, mi se aduse doborîtorul meu de urși. Îmi cercetai arma; era în cea mai bună stare. Amîndouă țevile erau încărcate. Pentru a fi și mai sigur, slobozii ambele focuri și încărcai iarăși arma, cu atenția cuvenită unei asemenea împrejurări. Sam se apropie de mine, plîngîndu-se:

— *Sir*, am o sută de probleme să le discut cu dumneavoastră și nu găsesc prilejul! Acum doar una: vreți într-adevăr să ochiți în genunchi?

— Da.

— Numai atît?

— Îi ajunge.

— Nu, hotărît nu! O asemenea scîrbă trebuie stîrpită, dacă nu mă-nșel. Gîndiți-vă numai cîtă vină are și cîte s-au petrecut din cauza tentativei sale de a fura caii apașilor!

— Aceeași vină o poartă și albii care l-au îndemnat la furt.

— Să nu-i fi ascultat! De-aș fi în locul dumneavoastră, i-aș găuri scăfîrlia. Fără îndoială că el va ținti în cap!

— Sau în piept; sînt convins că așa va face.

— Dar nu va nimeri. Pușcoacele ăstora nu fac doua parale.

Distanța fusese măsurată și ne deplasarăm fiecare spre locurile noastre. Eram calm, ca întotdeauna; în schimb, Tangua nu înceta să-mi arunce sumedenie de ocări, imposibil de redat. Atunci Winnetou, care se postase pe margine, la jumătatea distanței dintre noi, îl preveni:

— Căpetenia kiowașilor să tacă și să fie atent! Număr pînă la trei, apoi se trage! Dar cine o ia înainte numai cu o clipită, pe acela îl fulger cu un glonț în cap!

Lesne de închipuit că toată asistența era cuprinsă de o încordare fără margini. Se așezaseră în două șiruri pe dreapta și pe stînga, despărțiți de o pîrtie largă, la capetele căreia ne aflam noi. Se lăsase o tăcere adîncă.

— Începe căpetenia kiowașilor! rosti Winnetou și numără: Unu... doi... trei!

Stăteam liniștit, oferind adversarului pieptul. De la primele cuvinte ale lui Winnetou, șeful kiowașilor își duse arma la ochi, ținti cu atenție, apoi trase. Glonțul trecu șuierînd pe lîngă mine. Nu se auzi nicăieri nici o șoaptă, nici un comentariu.

— Acum va trage Old Shatterhand, mi se adresă Winnetou. Unu... doi...

— Oprește! l-am întrerupt. Eu am stat în fața lui Tangua drept și cinstit, fără a mă clinti din loc; dar el uite cum stă, pe jumătate întors; nu-mi arată fața, ci coasta.

— Ce, n-am voie?! răspunse Tangua. Cine mă poate opri? Nu s-a hotărît cum să stăm.

— E drept, am răspuns. Tangua poate sta cum îi place. El îmi întoarce coasta ca să am o țintă mai mică și crede că astfel îmi va fi mai greu să-l ochesc: dar se înșală amarnic. Aș fi putut să trag imediat, fără nici o vorbă, dar vreau să fiu cinstit cu el. Am să-l lovesc în genunchi, cu condiția ca să se întoarcă cu fața la mine; altminteri, dacă rămîne așa, îi voi zdrobi amîndoi genunchii. Iată deci diferența! Să stea cum poftește, dar să nu zică pe urmă că nu l-am prevenit!

— Nu mai trage cu vorba, trage cu pușca! mă luă el peste picior, neglijîndu-mi avertismentul și rămînînd în aceeași poziție.

— Trage, Old Shatterhand! repetă Winnetou. Unu... doi... trei!

Arma trosni. Tangua scoase un strigăt avan, scăpă din mînă pușca, își desfăcu brațele, se bălăbăni o vreme și căzu.

— *Uf, uf, uf!* răsună pretutindeni și mulțimea se îngrămădi să vadă unde l-am nimerit.

Mă apropiai și eu; toată lumea îmi făcea loc, dîndu-se cu respect la o parte.

— Genunchii, amîndoi genunchii! auzeam de peste tot.

L-am găsit pe Tangua tăvălindu-se pe jos de durere. Winnetou se aplecase asupra lui și-i cerceta rana. Îmi zise:

— Glonțul a pătruns exact cum a prevăzut fratele meu: amîndoi genunchii sînt zdrobiți. Tangua nu va mai umbla călare după avutul altora.

Cînd rănitul mă zări, dădu să-mi arunce un puhoi de înjurături. Dar mă răstii la el atît de energic, încît tăcu pentru cîteva clipe.

— Ți-am spus dinainte ce se va întîmpla și n-ai vrut să-mi asculți sfatul. Ești singur de vină!

Se îndîrjea să nu geamă; ca indian, nu-i era îngăduit să se vaite, oricît de mare ar fi fost suferința; își mușca buzele și se uita sălbatic în pămînt. Apoi spuse, scrîșnind din dinți:

— Sînt rănit. Nu mă pot întoarce acasă. Trebuie să rămîn aici, printre apași.

Dar Winnetou clătină din cap și răspunse ferm:

— Ba trebuie să te întorci acasă; n-avem loc aici pentru hoții de cai și pentru ucigașii oamenilor noștri. Noi nu ne-am răzbunat prin vărsare de sînge; ne-am mulțumit cu dobitoace și cu diferite lucruri. Mai mult nu ne poți cere. Nici un kiowaș nu mai are ce căuta la noi în pueblo.

— Dar nu pot călări!

— Old Shatterhand era și mai greu rănit; nici el nu putea călări. Totuși a trebuit să vină cu noi. Învață de la el și-ți va folosi! Kiowașii voiau să plece încă astăzi din ținutul nostru. Să plece așadar! Cine va întîrzia pînă mîine lîngă păşunile noastre va avea soarta pe care i-ați dorit-o voi lui Old Shatterhand! Am zis! *Howgh!*

Mă luă de mînă și mă duse cu el. Cînd ieșeam din îmbulzeală, Inciu-Ciuna tocmai venea înot, împreună cu cei doi oameni care îi fuseseră trimiși de Winnetou. Acesta se grăbi să-l întîmpine, iar eu plecai în căutarea lui Sam Hawkens, Dick Stone și Will Parker.

— În sfîrșit! În sfîrșit vă putem vedea și noi în mijlocul nostru! se bucură Sam. Dar înainte de toate, ia spuneți: ce-a fost cu părul acela pe care i l-ați arătat lui Winnetou?

— Îl tăiasem eu.

— Cînd?

— Pe cînd îi dezlegam, pe el și pe Inciu-Ciuna.

— Adică... dracu' să mă ia! Dumneavoastră... un *greenhorn*... i-ați... i-ați eliberat?

— Eu.

— Fără să ne suflați o vorbuliță?!

— Nu era nevoie.

— Dar cum, păcatele mele, ați reușit?

— Așa, după metoda mea de *greenhorn*.

— Nu-mi vorbiți în dodii, *sir*! Doar asta era o treabă grozav de anevoioasă!

— Într-adevăr, pînă și dumneata te îndoiai că ai putea s-o scoți la capăt.

— Și ați lucrat de unul singur! Zău că nu pricep: ori nu am cap, ori mi-a înghețat mintea!

— Prima ipoteză, Sam, prima e cea justă!

— Lăsați glumele! Auzi ce pramatie! Îi eliberează pe șefii apași, duce cu el o șuviță fermecată și nu scapă o vorbă! Te uiți la mutra asta cumsecade și nu te poți dumiri! Să mai ai încredere în oameni?! Și unde mai pui cele petrecute azi! Una însă n-o înțeleg și pace. Parcă vă înecaserăți și, hocus-pocus, ați înviat!

I-am istorisit totul, după care Sam izbucni:

— Omule, prietene, *greenhorn*, ticălos și porc de cîine fără pereche, dacă nu mă-nșel! Trebuie totuși să vă mai întreb: chiar n-ați călcat vreodată măcar așa, de leac, prin vestul sălbatic?

— Nu.

— Nici prin Statele Unite?

— Nici.

— Atunci să vă înțeleagă dracu', nu eu! Sînteți un boboc sadea și iaca, toate vă merg strună! Zău dacă am întîlnit vreodată o pușlama mai teribilă! Și nici nu am încotro, sînt obligat să vă laud. Ce mai încolo, ați întors-o de minune, hi-hi-hi-hi! Viața noastră atîrna de un fir de păr, mai bine zis de o șuviță. Dar dacă vă laud, nu care cumva să vă umflați în pene! O să mai faceți destule prostii și încă gogonate. M-aș mira să iasă din dumneavoastră, în cele din urmă, un *westman* onorabil!

Ar fi continuat astfel încă mult și bine, dar Winnetou și Inciu-Ciuna se apropiară de noi. Ca și fiul său cu puțin înainte, conducătorul apașilor mă privi atent și grav în ochi:

— Am auzit totul de la Winnetou. Fii liber și iartă-ne. Ești un războinic foarte viteaz și foarte isteț la minte. Înțelept e acela care-ți cîștigă prietenia. Vrei să fumezi cu noi pipa păcii?

— Da, vreau să fiu prietenul și fratele vostru!

— Atunci urmați-mă sus, în pueblo, tuspatru, împreună cu fiica mea Nșo-ci. Voi alege o locuință vrednică pentru biruitorul meu. Winnetou rămîne aici, ca să facă ordine.

Urcarăm cu toții, ca oameni liberi, scările cetății piramidale, aceeași pe care o părăsisem ca prizonieri, pentru a fi duși la execuție...

V. NȘO-CI

Reîntors la pueblo, îmi dădui, în sfîrșit, seama cît de semeață și masivă era această așezare de piatră. Se afirmă că băștinașii ar fi incapabili de cultură; dar niște oameni care au fost în stare să mute asemenea coloși de stîncă și să dureze cetăți inexpugnabile în raport cu armele de atunci, nu se puteau afla pe cea mai joasă treaptă a culturii. Nu accept, dar nici nu contest teoria după care indienii de astăzi nu ar fi urmașii acelor neamuri de demult; însă chiar dac-ar fi așa, nu văd întemeiată afirmația cum că indienii ar fi inapți de o evoluție spirituală. Firește că, răpindu-le și spațiul și timpul, îi silești la decădere și dispariție.

Urcarăm scările pînă la platforma a treia, în spatele căreia se aflau cele mai bune încăperi ale clădirii. Acolo locuia Inciu-Ciuna cu cei doi copii ai săi; acolo ni se oferi și nouă găzduire.

Odaia mea era spațioasă. Ca și celelalte, nu avea ferestre și primea lumină numai prin ușă; dar canaturile erau atît de depărtate unul de altul și atît de ridicate, încît vizibilitatea era foarte bună. Odaia nu avea nici o mobilă, dar Nșo-ci aduse imediat blănuri, cuverturi și alte lucruri, creîndu-mi o ambianță cît se poate de plăcută. Hawkens, Stone și Parker căpătară tustrei o cameră asemănătoare.

După ce „odaia musafirilor" oferită mie fu aranjată și mă putui instala comod, „Zi-Frumoasă" îmi aduse o pipă a păcii admirabil sculptată, împreună cu tutunul necesar. O umplu chiar dînsa și o aprinse. Trase din ea cîteva fumuri și rosti:

— Calumetul acesta ți-l trimite Inciu-Ciuna, părintele meu. Lutul l-a adus chiar el de la steiul sfînt, iar eu am scobit vatra pipei. Încă nu a fost atinsă de buzele nimănui. Te rugăm s-o primești în dar și să-ți amintești de noi cînd vei fuma dintr-însa.

— Bunătatea voastră n-are margini, am răspuns. Aproape că mă pune în încurcătură, căci nu știu să răsplătesc un asemenea dar.

— Ne-ai dat pînă acum atît de mult, încît nu-ți putem mulțumi de ajuns; ai salvat în două rînduri viața lui Inciu-Ciuna și a lui Winnetou, fratele meu. Amîndoi au căzut de două ori în mîinile tale și nu i-ai ucis. Chiar și astăzi ai fi putut să-l omori pe Inciu-Ciuna și n-ai făcut-o. De aceea inimile noastre bat pentru tine și vrem să ne fii frate, să îngădui ca războinicii noștri să te socotească unul de-ai lor.

— Atunci s-ar împlini dorința mea cea mai arzătoare. Inciu-Ciuna este o căpetenie și un războinic vestit, iar pe Winnetou l-am îndrăgit din prima clipă. Mi-ar face nu numai o mare cinste, ci și o mare bucurie să mă numesc fratele unor astfel de oameni. Aș vrea ca și tovarășii mei să aibă parte de aceeași bucurie.

— Dacă o doresc, atunci îi vom socoti ca și cum s-ar fi născut apași.

— Vă mulțumim. Așadar, tu însăți ai plămădit vatra pipei din argila sfîntă? Ce măiestre îți sînt mîinile!

Fata roși la auzul acestor laude și răspunse:

— Știu că soțiile și fiicele fețelor palide sînt încă mai iscusite și mai îndemînatice ca noi. Dar stai, să-ți mai aduc ceva.

Ieși și se întoarse cu pistolul și cuțitul meu, cu muniția și cu toate celelalte lucruri în afara celor ce le purtam prin buzunarele hainelor și de care nici nu se atinseseră. Îi mulțumii, constatai că nu lipsește absolut nimic și întrebai:

— Oare veți înapoia și camarazilor mei toate lucrurile?

— Da, totul. Cred că le-au și primit; eu te slujesc pe tine, iar Inciu-Ciuna se îngrijește de ei.

— Dar ce se întîmplă cu caii noștri?

— Sînt aici. Îți vei călări iarăși calul, iar lui Sam Hawkens i-o dăm înapoi pe Mary.

— Ah, cunoști și numele catîrului?

— Da, știu și cum se cheamă flinta lui cea veche: îi zice Liddy. Am stat adeseori de vorbă cu el, dar nu ți-am spus nimic. E un mare glumeț și un vînător iscusit.

— E și mai mult decît atît: un tovarăș credincios, gata de jertfă, pe care nu se poate să nu-l iubești. Dar aș vrea să te întreb ceva: o să-mi spui cinstit adevărul?

— Nșo-ci nu minte! răspunse ea mîndră și totuși cu simplitate. Ție mai ales nu-ți va spune niciodată o minciună.

— E adevărat că războinicii voștri le-au luat prizonierilor kiowași toate lucrurile ce le aparțineau?

— Da.

— Și celor trei camarazi ai mei?

— Da.

— Atunci de ce nu le-au luat și pe-ale mele? Nici nu s-au atins de buzunare.

— Așa a poruncit Winnetou, fratele meu.

— Știi și de ce?

— Pentru că îi erai drag.

— Deși mă socotea dușman?

— Da. Spuneai adineauri că l-ai îndrăgit și tu din prima clipă; la fel s-a întîmplat și cu dînsul. I-a părut tare rău că e nevoit să te socotească dușman și nu numai dușman...

Se opri. Ar fi voit să mai adauge ceva, dar îi era teamă să nu mă jignească.

— Vorbește mai departe! o îndemnai.

— Nu.

— Atunci am să vorbesc în locul tău. Faptul că mă socotea dușman încă nu-l durea prea mult; chiar și un dușman poate fi demn de prețuire; însă el mă credea mincinos, prefăcut, viclean. N-am dreptate?

— Ai spus-o.

— Sper că acum își recunoaște greșeala. Mai spune-mi, rogu-te, ce s-a întîmplat cu Rattler, ucigașul lui Klekih-Petra?

— Îl leagă chiar acum la stîlpul caznelor.

— Ce? Chiar în clipa asta?

— Da.

— Și nu mi-ai spus nimic?! De ce?

— Winnetou a voit astfel.

— Care e motivul?

— Socoate că ochii tăi nu vor fi în stare să privească, nici urechile să asculte cele ce se vor petrece.

— Poate că nu s-a înșelat. Și, totuși, voi izbuti să privesc și să ascult dacă se va ține seama de dorința mea.

— Care anume?

— Spune-mi mai întîi în ce loc va fi supus caznelor.

— Jos, la rîu, unde ai stat și tu. Inciu-Ciuna v-a adus aici pe tuspatru ca să nu observați ceea ce se întîmplă.

— Dar eu doresc să fiu de față! Ce cazne îl așteaptă?

— Toate cîte știm să le aplicăm prizonierilor. Omul acela e cel mai rău dintre fețele palide care au căzut vreodată în mîinile noastre. Fără nici o pricină l-a ucis pe părintele alb, atît de iubit și de cinstit la noi, dascălul lui Winnetou. De aceea nu va muri ca alții în caznele obișnuite, ci va fi supus tuturor chinurilor pe care le cunoaștem și pe care le vom încerca pe rînd asupra lui.

— Asta nu trebuie să faceți. E lipsit de omenie!

— Își merită soarta!

— Ai putea să stai acolo și să te uiți?

— Da!

— Tu, care ești o fată gingașă?

Își plecă genele lungi. Rămase un timp cu ochii în pămînt, apoi își ridică privirea serioasă, aproape mustrătoare și răspunse:

— Te miră?

— Da. O femeie nu trebuie să vadă asemenea lucruri.

— La voi așa este?

— Așa.

— Vorbești adevărat?

— Desigur.

— Nu vorbești adevărat, dar nici mincinos nu ești, pentru că a fost din neștiință, fără să-ți dai seama. Te înșeli.

— Și tu ești de altă părere?

— Da!

— Oare cunoști mai îndeaproape ca mine pe femeile și fetele noastre?

— Poate că tu nu le cunoști îndeajuns! Nu-i așa că la voi se îngăduie ca diferiți oameni curioși să fie de față cînd criminalii stau înaintea judecătorului?

— Da.

— Pe cît știu, acolo se înghesuie mai multe femei decît bărbați. E locul acela potrivit pentru o *squaw*? E frumos din partea ei să se lase mînată de curiozitate?

— Nu.

— Și cînd uciderți voi pe un răufăcător, cînd îl spînzurați, de pildă, sau îi tăiați capul, nu vin femeile albe ca să vadă și ele cum se face?

— Asta se obișnuia mai demult, în alte vremuri.

— Și acum e interzis?

— Da.

— Și bărbaților?

— Și lor.

— Înseamnă că e oprit pentru toți deopotrivă! Și dac-ar fi îngăduit, atunci și femeile ar lua parte. O, femeile albe nu sînt chiar atît de gingașe cum crezi tu! Ele sînt foarte tari în fața suferinței, dar numai atunci cînd îi doare pe alții, fie oameni, fie dobitoace. Eu însă n-am fost pe la voi, dar Klekih-Petra ne-a lămurit. Pe urmă, Winnetou a cutreierat marile orașe de la răsărit și, după ce s-a întors, mi-a povestit totul: și ce i-au văzut ochii și ce-a simțit inima. Știi tu ce fac femeile voastre cu animalele pe care au de gînd să le fiarbă sau să le frigă pentru mîncare?

— Ce?

— Le jupoaie de vii[1] și le scot măruntaiele cît sînt încă în viață[2] și le aruncă în apă fierbinte. Și mai știi ce fac vracii albilor?

— Ce anume?

— Aruncă în apă clocotită cîini vii ca să vadă cît mai trăiesc așa. Le jupoaie pielea opărită. Le scot ochii și le taie limba; le spintecă trupurile; îi chinuiesc în fel și chip ca să scrie apoi cărți despre bietele ființe.

— Asta se cheamă vivisecție și se face spre binele științei.

— Știință! Klekih-Petra mi-a fost și mie învățător, de aceea înțeleg acest cuvînt... Dar aceste *squaws* ale voastre nu aud oare cum strigă durerea din bietele făpturi? Nu țin ele în odăile lor păsări închise în colivii? Nu știu ele ce chinuri îndură sărmana pasăre? Nu vin oare femeile albe cu miile la curse și privesc cum caii își scot sufletul de alergătură? Nu aleargă ele să vadă cum boxerii își strivesc fețele pînă la sînge? Eu nu sînt decît o fată tînără, nepricepută și socotită de voi drept „sălbatică"; dar îți pot spune încă multe despre ceea ce fac gingașele voastre *squaws* fără să simtă tulburarea pe care aș simți-o eu. Numără, te rog, miile de femei albe, delicate, frumoase, care-și chinuiesc de moarte sclavii și care zîmbesc drăguț cînd o slujnică neagră e biciuită! Or, în cazul nostru, e vorba de un criminal, de un ucigaș, care trebuie să-și ispășească nelegiuirea. Și dacă vreau să fiu de față, tu mă condamni! E cumva urît din partea mea să privesc liniștită cum piere un astfel de ticălos? Și chiar dac-ar fi urît, cine-i de vină că noi, oamenii roșii, ne-am obișnuit ochii cu asemenea priveliști? Oare nu albii ne silesc să nu avem milă față de cruzimile lor?

— Nu cred ca un judecător alb să condamne pe un prizonier roșu la stîlpul caznelor.

— Judecător! Nu te supăra dacă repet cuvîntul pe care l-am auzit de atîtea ori din gura lui Hawkens: *greenhorn*! Tu nu cunoști ținuturile noastre. Unde găsești aici judecători în înțelesul pe care tu îl dai acestui cuvînt? Judecător e cel tare, iar cel slab e

[1] Referire la țipari *(n. r.)*

[2] Referire la raci *(n. r.)*

judecat. N-ar strica să te informezi despre cîte se petrec la focurile de tabără ale albilor. Oare toți indienii aceia nenumărați, care au căzut în lupta contra năvălitorilor albi, au avut o moarte ușoară, dintr-un glonț sau dintr-o lovitură de cuțit? Cîți din ei n-au fost chinuiți înainte de-a muri! Și care alta era vina lor decît aceea de a-și fi apărat drepturile? Iar acum, cînd urmează să-și primească osînda un ucigaș, eu să stau departe numai pentru că sînt o *squaw*, o fată? E adevărat, a fost cîndva și altfel la noi, dar ne-ați învățat să privim cum curge sîngele și să nu clipim din ochi. Mă voi duce acolo și voi fi de față cînd ucigașul lui Klekih-Petra își va primi pedeapsa!

O știam pe frumoasa și tînăra indiancă a fi o ființă blîndă, liniștită. Acum i se iviră fulgere în ochi și obrajii îi ardeau; părea imaginea vie a unei zeițe a răzbunării, care nu cunoștea mila. Stătea dinainte-mi parcă și mai frumoasă ca de obicei. S-o fi condamnat? Cu ce drept?

— Atunci du-te! i-am spus. Dar merg și eu.

— Mai bine rămîi aici! stărui dînsa, vorbind iarăși cu glasul ei potolit. Inciu-Ciuna și Winnetou nu doresc să fii acolo.

— S-ar supăra pe mine?

— Nu. Deși nu o doresc, totuși nu te vor alunga. Ești fratele nostru.

— Atunci merg și ei mă vor ierta.

Cînd, însoțit de Nșo-ci, am ieșit pe platformă, Sam Hawkens se afla acolo. Trăgea din pipa lui veche și scurtă, așa-zisă de savană. Primise și el tutun.

— Acuma da, s-au mai schimbat lucrurile, *sir*, constată el zîmbind. Pînă mai adineauri eram prizonieri și acum trăim ca boierii. E o diferență! Cum vă simțiți în noua situație?

— Bine, mulțumesc! i-am răspuns.

— Și mie-mi merge admirabil. Ne-a servit șeful în persoană. E o atenție excepțională, dacă nu mă-nșel.

— Unde-i Inciu-Ciuna?

— S-a întors la rîu.

— Știi ce se petrece acolo?

— Îmi închipui.

— Ce-ți închipui?

— Drăguții de kiowași și-or fi luînd rămas-bun.

— Nu asta.

— Păi atunci, ce?

— Rattler va fi torturat.

— Rattler? Și noi stăm aici? Trebuie să văd și eu! Haideți, *sir*, să coborîm repede!

— Domol! Te simți dumneata în stare să asiști la un asemenea spectacol fără să ți se facă pielea zgîrci și s-o iei la picior?

— Cum adică pielea zgîrci? Că mare *greenhorn* mai sînteți, dragă *sir*! Cînd veți fi de mai multă vreme aici, în vest, n-o să vă mai treacă prin gînd s-o luați la picior. Individul își merită soarta și va fi executat după legea indienilor. Asta-i tot!

— Dar e o cruzime!

— *Pshaw!* Să nu-mi pomeniți de cruzime cînd e vorba de un specimen ca ăsta! Oricum, trebuie lichidat. Sau nici cu moartea nu sînteți de acord?

— Ba da. Însă scurt, repede. Totuși e om!

— Cine omoară fără cel mai mic motiv acela nu e om. Era beat ca un porc.

— Tocmai. E o circumstanță atenuantă; nu știa ce face.

— Nu mai vorbiți ca un caraghios! Firește, la voi în țară stau domnii jurați și judecă acordînd circumstanțe atenuante pentru orice crimă comisă în stare de beție. De fapt, ar trebui înăsprită pedeapsa, *sir*; da, da, înăsprită! Cine se îmbată pînă la inconștiență și se aruncă apoi ca o fiară asupra aproapelui său, acela să-și primească pedeapsa îndoit. Rattler nu-mi inspiră nici un pic de milă. Nu uitați cum s-a comportat chiar față de dumneavoastră!...

— Totuși ca să-i curm suferințele, am să-i trag un glonț în inimă.

— Ca să-i curmați suferințele? Pentru Dumnezeu, să nu faceți una ca asta! Veți stîrni împotriva dumneavoastră pe toți

apașii. E dreptul lor sacru să decidă felul pedepsei; dacă interveniți, atunci s-a isprăvit cu prietenia noastră abia încheiată! Așadar, veniți cu noi?

— Da.

— Bine. Dar fără prostii! Mă duc să-i chem pe Dick și pe Will.

Intră în odaie și se întoarse peste puțin împreună cu cei doi camarazi. Coborîrăm etajele. Nșo-ci o luase înainte și nu era de văzut. Cînd trecurăm din vîlcea în valea cea mare, nu mai găsirăm picior de kiowaș. Plecaseră călare, împreună cu șeful lor rănit. Ca măsură de precauție, Inciu-Ciuna trimisese iscoade pe urmele lor, ca nu cumva să se întoarcă pe furiș și să se răzbune.

Am pomenit mai sus că acolo se afla și carul nostru cu boi. Acum apașii formaseră un cerc larg în jurul lui. La mijloc se găseau cele două căpetenii și cîțiva războinici. Era și Nșo-ci; discuta cu Winnetou. Deși fiica șefului, totuși nu-i era îngăduit să se amestece în probleme care intrau exclusiv în competența bărbaților. Dacă se afla acolo și nu între femei, însemna că venise cu o comunicare foarte importantă. Am observat cum, zărindu-ne, fata îi atrase atenția lui Winnetou asupra noastră, apoi își reluă locul în rîndurile femeilor. Prin urmare, îi vorbise de noi. Winnetou despică cercul războinicilor, se apropie de grupul nostru și ne spuse hotărît:

— De ce n-au rămas frații mei albi sus, în pueblo? Oare nu le plac odăile în care i-am găzduit?

— Ba ne plac, i-am răspuns și mulțumim fratelui nostru pentru grija ce ne-o poartă. Ne-am întors pentru că am auzit că Rattler va fi executat chiar acum. Așa e oare?

— Da.

— Totuși, nu-l văd nicăieri.

— E în car, lîngă trupul lui Klekih-Petra.

— Și ce fel de moarte îl așteaptă?

— Va muri în cazne.

— Aceasta e ultima voastră hotărîre?

— Da.

— Ochiul meu nu poate privi asemenea faptă!

— Tocmai de aceea Inciu-Ciuna, părintele meu, v-a condus în pueblo. De ce v-ați întors? De ce vrei să vezi ceea ce ochiul tău nu e în stare să privească?

— Sper să fiu de față la moartea lui fără să-mi închid ochii de groază... Te rog, liniștiți-vă mînia și faceți așa ca să moară repede!

— Hotărîrea e luată și trebuie dusă la îndeplinire.

— Trebuie?

— Da, trebuie.

— Așadar, nu e nici un mijloc să-mi văd și eu dorința împlinită?

Winnetou își aținti privirea gravă în pămînt, apoi răspunse:

— Există unul.

— Care?

— Înainte de a i-l spune fratelui meu alb, am să-l rog să nu se folosească de acest mijloc, pentru că l-ar coborî mult în ochii războinicilor mei.

— Cum adică?

— Nu te-ar mai prețui cît aș vrea eu.

— Va să zică, e vorba de un mijloc nedemn, necinstit?

— După credința oamenilor noștri, da.

— Spune-mi-l, totuși!

— Ar trebui să invoci recunoștința ce ți-o datorăm.

— Ah! Nici un om corect nu face asta!

— Tu ne-ai dăruit viața. Dacă te-ai folosi de dreptul ce ți se cuvine de pe urma faptei tale, atunci m-ai obliga și pe mine și pe tatăl meu Inciu-Ciuna să-ți împlinim dorința.

— În ce fel?

— Am ține încă un sfat și i-am convinge pe războinicii noștri să-ți acorde răsplata ce ne-o ceri. Pe urmă însă, tot ce ai făcut pentru noi și-ar pierde valoarea. Merită oare Rattler asemenea jertfă din partea ta?

— Firește că nu!

— Fratele meu își dă seama că vorbesc deschis. Eu știu ce gînduri și simțiri sălășluiesc în mintea și în inima ta; însă războinicii mei nu le-ar înțelege. Un bărbat care cere să fie răsplătit cade în disprețul lor. S-ar cuveni oare ca Old Shatterhand, care poate ajunge un neîntrecut războinic al apașilor, să plece chiar astăzi din mijlocul nostru, alungat cu scîrbă de războinicii mei?

Îmi venea greu să răspund. Inima îmi poruncea să stărui în rugămintea mea; rațiunea însă, ori mai bine zis mîndria, se opunea. Pe Winnetou îl înduioșa dilema în care mă zbăteam. El zise:

— Am să-i vorbesc tatălui meu Inciu-Ciuna. Tu așteaptă aici!

Se depărtă.

— Nu mai călcați în strâchini, *sir*! mă imploră Sam. Habar n-aveți ce se află în joc: poate chiar viața.

— Asta în nici un caz!

— Ba da! Chiar ăsta-i adevărul. Indianul te disprețuiește dacă-i amintești de binele făcut și îi ceri răsplată. Îți satisface el, nu-i vorbă, rugămintea, însă pe urmă nici nu se mai uită la tine. Am fi, într-adevăr, nevoiți să plecăm chiar astăzi de aici, iar kiowașii, știți doar, se află în fața noastră. Nici nu mai e cazul să vă explic ce s-ar întîmpla.

Inciu-Ciuna și Winnetou discutară o vreme foarte serios între ei, apoi se apropiară de mine. Căpetenia vorbi:

— Dacă nu ne-ar fi povestit Klekih-Petra o mulțime de lucruri despre credința voastră, te-aș socoti un om cu care mi-ar fi rușine să stau de vorbă. Așa însă, pricep foarte bine dorința ta; numai că războinicii mei n-o vor înțelege și te vor disprețui...

Se uită apoi în ochii fiului său și acesta îi susținu privirea. Se înțelegeau. Discutau numai din ochi. Inciu-Ciuna mi se adresă din nou:

— Ucigașul acesta te dușmănea și pe tine?

— Da.

— L-ai iertat?

— Da.

— Atunci ascultă ce-ți spun: vrem să aflăm dacă a mai rămas într-însul o cît de mică urmă de omenie. În caz că da, mă voi strădui să-ți împlinesc dorința fără a-ți cășuna vreun neajuns. Așezați-vă deci tuspatru aici și așteptați cele ce urmează. Îți voi face un semn; atunci te vei duce la ucigaș și-l vei pofti să-ți ceară iertare. Dacă o face, îi dăruim o moarte ușoară.

— Pot să i-o spun și lui?

— Da.

Inciu-Ciuna și Winnetou se întoarseră la locul lor și noi ne așezarăm.

— De necrezut, constată Sam, ca însuși șeful să vă facă pe plac. Se vede că vă bucurați de multă prețuire.

— Nu de asta e vorba. Motivul e altul.

— Care?

— Influența lui Klekih-Petra, care stăruie și după moartea lui... Sînt curios ce-o să se întîmple.

— O să vedeți îndată. Fiți atent!

Apașii dădură la o parte coviltirul de pe car și scoaseră la vedere un fel de ladă, de care era legat un om.

— Sicriul, mă lămuri Sam Hawkens. E construit din bușteni scobiți prin ardere și învelit în piei ude. Uscîndu-se, pielea se strînge în jurul sicriului și nu mai pătrunde pic de aer.

Nu departe, acolo unde vîlceaua răspundea în valea cea largă, se înălța un fel de cadru pătrat din piatră, deschis în față și lipit de o stîncă. Alături, o grămadă de bolovani aduși anume. Apașii transportau acum sicriul spre acest cadru de piatră. Iar de sicriu era legat Rattler.

— Știți ce rost au bolovanii aceia? mă întrebă Sam.

— Bănuiesc.

— Ei?

— Se pregătește un mormînt.

— Just! Un mormînt dublu.

— Și pentru Rattler?

— Da. Ucigașul e înmormîntat împreună cu victima sa, ceea ce dacă ar fi cu putință, ar trebui să se întîmple cu orice asasin.

— Groaznic! Să stai legat de sicriul victimei și să știi că te afli de fapt în propriu-ți mormînt!

— Încep să cred că-l compătimiți într-adevăr. Că ați intervenit pentru el, mai înțeleg, dar să vi se rupă și inima de milă, asta-i prea de tot!

Acum sicriul fu ridicat în așa fel, încît Rattler stătea în picioare. Om și sicriu fură legați cu curele de stîncă. Indienii – bărbați, femei și copii – se apropiară și formară un semicerc. Se lăsase tăcere, o tăcere plină de așteptări. Winnetou și Inciu-Ciuna stăteau pe dreapta și, respectiv, pe stînga sicriului. Căpetenia își înălță glasul:

— Războinicii apașilor s-au adunat aici spre a fi judecători, căci o mare, grea pierdere a lovit neamul nostru. Și pentru aceasta, vinovatul va plăti cu viața.

În felul propriu indienilor, cu bogăție de imagini, Inciu-Ciuna vorbi despre meritele lui Klekih-Petra, despre caracterul și activitatea lui, istorisind apoi cu de-amănuntul cum se petrecuse crima. Evocă și acțiunea care a dus la prinderea lui Rattler; în sfîrșit, sublinie că ucigașul va fi torturat și pe urmă, așa cum se află acum legat de coșciug, va fi îngropat de viu împreună cu mortul. La aceste cuvinte, îmi aruncă o privire și-mi făcu semnul pe care-l așteptam.

Ne ridicarăm în picioare, îndreptîndu-ne spre ei; acolo furăm, prinși de îndată în semicercul mulțimii. Înainte, din depărtare, nu-l putusem vedea destul de bine pe osîndit; acum mă aflam în fața lui și, oricît de infam și păcătos îl știam, încercai totuși un adînc sentiment de milă.

Sicriul era lat cît două trupuri omenești și măsura în lungime cinci coți. Arăta ca un buștean tăiat cu ferăstrăul dintr-un trunchi gros de copac și învelit apoi în piele. Rattler fusese legat cu spatele de sicriu, așa fel încît brațele îi atîrnau în jos, iar picioarele îi erau desfăcute. Se vedea pe chipul lui că nu suferise

nici de foame, nici de sete. Nu putea vorbi, căci îi vîrîseră un căluș în gură. Și capul îi era imobilizat. Cînd am sosit, Inciu-Ciuna îi scoase călușul din gură și mi se adresă:

— Fratele meu alb a dorit să-i vorbească ucigașului. Poftim!

Rattler, văzînd că sînt liber, își imagina, probabil, că m-am împrietenit cu indienii. De aceea credeam că mă va ruga să intervin în favoarea lui. Dar el, îndată ce scăpă de căluș, se oțărî la mine:

— Ce dorești? Ia-o din loc! Nu vreau să am de-a face cu dumneata!

— Știi că ai fost condamnat la moarte, domnule Rattler, i-am răspuns liniștit. În privința asta nu mai e nimic de făcut. Trebuie să mori. Dar vreau să-ți...

— Pleacă de-aici, cîine, pleacă! mă apostrofă el și dădu să mă scuipe în obraz; dar neputînd să-și miște capul, nimeri alături.

— Prin urmare, va trebui să mori, continuai netulburat. Întrebarea e însă cum vei muri și asta depinde de dumneata. S-a hotărît să fii schingiuit, torturat pe îndelete în tot cursul zilei de azi, poate și mîine. Consider că e îngrozitor și n-aș voi să se întîmple. La rugămintea mea, Inciu-Ciuna e gata să-ți ușureze moartea, dacă vei îndeplini condiția de care depinde, după părerea lui, acordarea acestei favori.

Făcui o pauză, crezînd că voi fi întrebat care e condiția. Însă Rattler proferă o înjurătură atît de grosolană, încît mi-e cu neputință s-o reproduc.

— Condiția e să-mi ceri iertare, explicai mai departe.

— Iertare?! Să-ți cer ție iertare?! strigă el. Mai bine îmi mușc limba și îndur toate chinurile pe care le-au născocit mizerabilii ăștia roșii!

— Foarte bine, *mister* Rattler; nu eu am pus condiția, căci n-am nevoie să ascult rugămintea dumitale. Inciu-Ciuna a voit-o și, avînd sarcina să ți-o comunic, m-am executat. Judecă situația în care te afli și ceea ce te așteaptă! Te amenință cumplite

încercări și chinuri, de care ai putea să scapi rostind un singur cuvînt: „Iertare!"

— Nici nu mă gîndesc, auzi, niciodată! Niciodată! Și cară-te la naiba de-aici! Nu sufăr în ochi mutra ta ticăloasă! Du-te unde a înțărcat dracul oile și chiar mai departe!

— Dacă-ți fac voia și mă duc, atunci va fi prea tîrziu pentru dumneata, căci de întors nu mă mai întorc. Fii, deci, om de înțeles și pronunță cuvîntelul cu pricina.

— Nu, nu, nu! urlă el.

— Te rog, pentru binele dumitale!

— Șterge-o, îți spun, cară-te odată! Pe toți dracii, de ce sînt legat? Să am mîinile libere, ți-aș arăta eu drumul!

— *Well!* Fie după dorința dumitale. Dar ține minte: dacă mă chemi pe urmă, nu mai vin!

— Să te chem eu pe tine? Scoate-ți-o din cap, om de nimic ce ești! Haide, ia-ți valea! Umblă odată, m-auzi?!

— Bine, mă duc. Dar mai întîi o întrebare: ai vreo dorință? Vreau să ți-o împlinesc. Să transmit cuiva un salut? Ai, poate, rude cărora să le spun un cuvînt din partea dumitale?

— Du-te în fundul iadului și spune acolo că ești un ticălos blestemat. Ai trecut de partea indienilor și m-ai dat pe mîna lor. Pentru asta să-ți...

— Te înșeli, l-am întrerupt. Va să zică, n-ai nici o dorință înaintea morții?

— Am una: să mă urmezi cît mai curînd. Asta mi-e singura dorință!

— Mă rog. Atunci, am terminat...

Inciu-Ciuna mă luă de mînă, mă duse deoparte și-mi zise:

— Tînărul meu frate alb recunoaște, deci, că ucigașul acesta nu merită compătimire...

Nu i-am răspuns. Ce-aș fi putut spune? Nu mă așteptasem la o astfel de atitudine din partea lui Rattler. Se dovedise altădată atît de laș și de fricos, încît îl apucau bîțîielile cînd se

pomenea de stîlpii de tortură. Și iată că se purta acum ca și cînd nu s-ar sinchisi de nici o caznă din lume.

— Asta nu e curaj, constată Sam, ci turbare, furie neputincioasă, atîta tot.

— Furie? Împotriva cui?

— Împotriva dumneavoastră, *sir*. Crede că l-ați dat pe mîna pieilor-roșii. Nu ne-a mai văzut din ziua în care am fost luați prizonieri; în schimb, ne vede acum liberi pe toți patru; indienii ne arată prietenie, în timp ce dînsul e condamnat la moarte. Are deci toate motivele să creadă că am trișat. Dar așteptați să înceapă tortura și o să vedeți cum își schimbă cîntecul. Notați, vă rog, ce vă spun, dacă nu mă-nșel...

Apașii nu ne lăsară să așteptăm prea mult debutul acestei jalnice operații. De fapt, avusesem intenția să plec; cum însă nu văzusem pînă atunci un asemenea spectacol, mă hotărîi să asist atîta cît aș fi în stare să suport priveliștea.

Spectatorii se așezară jos. Un grup de tineri războinici păși înainte purtînd cuțite în mîini; ei se opriră cam la cincisprezece pași în fața lui Rattler. Aruncară cuțitele în direcția lui, dar ferindu-se să-l lovească; lamele se înfipseră toate în sicriul de care era legat osînditul. Primul cuțit nimeri în stînga, altul în dreapta piciorului, la o distanță aproape insesizabilă. Următoarele două se înfipseră puțin mai sus și tot astfel pînă ce ambele picioare fură încadrate în două șiruri de cuțite.

Pînă atunci, Rattler își păstrase oarecum calmul. Acuma însă cuțitele fulgerau mereu mai sus, desenînd conturul trupului său.

Începu să-i fie frică. La fiece aruncătură de cuțit striga de spaimă. Și strigătele sporeau în intensitate pe măsură ce indienii țînteau mai sus.

După ce și bustul îi fusese astfel îngrădit, veni rîndul capului. Un cuțit vîjîi în dreapta gîtului, aproape atingîndu-l și fixîndu-se în lemnul sicriului; altul pătrunse pe partea stîngă. Și așa mai departe, pînă ce în jurul feței, de la umeri la creștet, n-a

mai rămas nici un loc neacoperit. Apoi cuțitele fură scoase pe rînd. Nu era decît un prolog executat de oameni tineri care își demonstrau abilitatea în ce privește tragerea la țintă precis și cu sînge rece. Treaba isprăvită, se întoarseră la locurile lor și se așezară.

Inciu-Ciuna alese apoi cîțiva oameni mai vîrstnici care aveau să țintească și ei, însă de la treizeci de pași distanță. Cînd cel dintîi fu gata să arunce cuțitul, căpetenia se apropie de Rattler, arătă un anume loc pe brațul lui drept și ordonă:

— Aici!

Cuțitul zbură și pătrunse cu precizie în locul indicat, găurind mușchiul brațului și împlîntîndu-se în sicriu. Jocul devenea serios. Rattler scoase un urlet ca și cum ar fi fost rănit de moarte. Următorul cuțit îi străpunse același mușchi al brațului stîng. Urletul crescu. A treia și a patra lovitură vizau ambele coapse și nimeriră exact în punctele indicate, pe rînd, de Inciu-Ciuna. Sîngele nu apărea, căci Rattler rămăsese îmbrăcat în costumul lui; pe de altă parte, indienii aveau grijă să țintească numai acele locuri unde rana nu era primejdioasă. Altminteri, ar fi însemnat să scurteze spectacolul.

Poate că Rattler nici nu luase în serios intenția indienilor de a-l ucide; acuma însă, trebuia să recunoască, deznădăjduit, că se înșelase. Mai încasă cîteva cuțite în antebraț și în pulpă. Dacă înainte urlase doar din timp în timp, acum zbiera fără încetare.

Spectatorii șuierau și huiduiau, manifestîndu-și disprețul. Un indian, pus la stîlpul caznelor, se poartă cu totul altfel. De îndată ce începe tortura menită să se încheie cu moartea lui, osînditul intonează cîntecul său din urmă, în care își glorifică faptele și îi desfide pe călăi. Cu cît cresc suferințele, cu atît se întețesc invectivele, blestemele ce le aruncă; dar niciodată nu va scoate un geamăt sau un strigăt de durere. Odată mort, dușmanii îi laudă vitejia și-l depun în mormînt cu toate onorurile indiene. Este și pentru ei o cinste să fi contribuit la o moarte glorioasă.

Cu totul altfel se petrec lucrurile cînd e vorba de un laș care țipă și urlă la cea mai mică suferință, ba mai cere și îndurare.

Să chinuiești un asemenea om nu e o cinste, ci aproape o rușine. De aceea, pînă la urmă, nici un războinic adevărat nu se mai pretează să continue operația. Condamnatul e ucis la repezeală, trecînd fără slavă de la viață la moarte.

Rattler era un astfel de laș. Rănile sale erau încă ușoare, inofensive. Ce-i drept, îi provocau dureri, dar nici pe departe nu era încă vorba de suplicii îngrozitoare. Totuși urla și țipa de parc-ar fi căzut în cuptoarele iadului și, printre strigătele sale învălmășite, răzbătea uneori numele meu. Mă chema la dînsul. Atunci Inciu-Ciuna porunci o pauză și mă îndemnă:

— Tînărul meu frate alb să se apropie de osîndit și să-l întrebe de ce țipă așa. Doar cuțitele încă nu i-au provocat atîta suferință.

— Da, *sir*, veniți încoace! strigă Rattler. Trebuie să vă vorbesc!

Mă apropiai de el și-l întrebai:

— Ce mai dorești de la mine?

— Smulgeți-mi cuțitele din brațe și din pulpe!

— N-am voie.

— Dar am să mor! Cine poate îndura atîtea răni?

— Ciudat! Credeai, cumva, că vei rămîne în viață?

— Păi dumneavoastră nu trăiți?

— Eu n-am ucis pe nimeni.

— Și eu ce vină am? Știți că eram beat.

— Fapta rămîne faptă. Te-am sfătuit de multe ori să nu bei. Nu m-ai ascultat. Acuma suporți consecințele.

— Sînteți un om crud și fără inimă! Haide, interveniți pentru mine!

— Am și făcut-o. Spune „iertare” și vei muri repede, fără chinuri.

— Să mor repede! Dar eu nu vreau să mor nicicum! Vreau să trăiesc, să trăiesc, să trăiesc!

— Imposibil!

— Cum așa, nu e nici o scăpare?

— Nu.

— Nici o scăpare... nici una... nici o scăpare!

Strigase aceste cuvinte din fundul bojocilor, după care începu o văicăreală și un bocet insuportabil. Mă depărtai.

— Nu plecați, *sir*, stați lîngă mine! mă imploră el. Altfel începe iar.

Atunci căpetenia îl puse la punct:

— Nu mai chelălăi, javră! Ești o potaie împuțită de care nici un războinic nu și-ar mai atinge arma. Și, întorcîndu-se spre ai săi, continuă:

— Care dintre fiii vitejilor apași vrea să se mai ocupe de lașul acesta?

Nimeni nu răspunse.

— Așadar, nimeni?

Iarăși tăcere.

— *Uf!* Acest ucigaș nu merită să fie ucis de noi și nici îngropat lîngă Klekih-Petra. Nu se poate ca o broască rîioasă să se înfățișeze alături de o lebădă albă pe plaiurile veșnice ale vînătoarei. Dezlegați-l!

Făcu semn către doi băiețași. Aceștia săriră de la locul lor, dădură fuga pînă la Rattler, îi smulseră cuțitele din carne și-l dezlegară de sicriu.

— Să-i strîngeți bine mîinile la spate! porunci iarăși căpetenia.

Băieții, să tot fi avut vreo zece ani, se executară; Rattler nu îndrăzni nici cel mai mic gest de împotrivire. Ce rușine! Aproape că mă jenam de faptul că sînt un alb.

— Duceți-l la rîu și aruncați-l în apă! sună porunca lui Inciu-Ciuna. Dacă ajunge teafăr la malul celălalt, să fie liber!

Rattler scoase un strigăt de triumf și se lăsă dus de băieți pînă la rîu. Îi dădură brînci, mizerabilul neavînd nici măcar atîta simț al onoarei încît să sară singur în apă. Mai întîi se scufundă, ieși însă iar la suprafață și se sili, înotînd pe spate, să se apropie de malul opus.

Nu era deloc greu, chiar și așa, cu mîinile prinse la spate. Îndeobște omul, datorită greutății sale specifice, nu se scufundă cu totul; pe de altă parte, Rattler avea picioarele slobode; putea să înoate deci cu ajutorul lor, ceea ce reuși de altfel destul de lesne.

Îl vor lăsa oare să ajungă teafăr la malul opus? Nici măcar eu n-o doream. Merita să piară. Lăsîndu-l în viață și scăpîndu-l de sub supraveghere, ne-am fi făcut noi înșine vinovați de crimele ce le-ar fi comis în viitor. Cei doi băiețași mai stăteau pe mal și-l urmăreau cu privirea. Deodată, Inciu-Ciuna porunci:

— Luați cîte o armă și împușcați-l în cap!

Alergară amîndoi și-și aleseră cîte o pușcă din stiva de arme depusă de războinici. Ștrengarii ăștia mici cunoșteau la perfecție mînuirea armei. Îngenuncheară pe malul apei și luară la ochi capul lui Rattler.

— Nu trageți, pentru numele lui Dumnezeu, nu trageți! strigă el cuprins de groază.

Copiii schimbară cîteva vorbe între ei; se purtau ca niște mici sportivi; îl lăsară să mai înoate o bucată, lucru la care Inciu-Ciuna consimți în tăcere. Am înțeles că șeful le cunoștea îndeaproape dibăcia de trăgători. Apoi, cu glasurile lor limpezi, ei deteră un chiot și își descărcară armele în același timp. Lovit în cap, Rattler dispăru într-o clipă sub apă.

Nici o exclamație de bucurie nu răsună, după cum obișnuiesc indienii la moartea unui dușman. Insul acesta laș nu o merita. Atît de adînc era disprețul lor, încît nici măcar nu se preocupară de găsirea cadavrului; îl lăsară în voia apei și nu-l mai învredniciră cu nici o privire. Era posibil să fi fost numai rănit; s-ar fi putut chiar să se prefacă mort și să se scufunde anume, așa cum făcusem și eu, pentru a ieși la suprafață într-un loc nevăzut. Dar nimeni nu-și mai dădea osteneala să se ocupe de el.

Inciu-Ciuna se apropie și mă întrebă:

— Tînărul meu frate alb e mulțumit acum de mine?

— Da. Îți mulțumesc.

— N-ai de ce. Chiar dacă nu ți-aș fi cunoscut dorința, tot nu făceam altfel. Cîinele ăsta nici nu merita să moară în cazne... Fețele palide sînt în stare de toate ticăloșiile, dar cînd e vorba să-și arate curajul, scheaună de spaimă, ca niște cîini ciomăgiți.

— Căpetenia apașilor să nu uite că există peste tot oameni viteji și lași, buni și răi.

— Ai dreptate; nici n-am vrut să te jignesc. Dar atunci nici un popor să nu-și închipuie că e mai bun decît altul numai fiindcă e de altă culoare.

Pentru a-l abate de la subiectul acesta spinos, îl întrebai:

— Și acum ce vor face războinicii apașilor? Îl veți înmormînta pe Klekih-Petra?

— Da.

— Ne îngăduiți să luăm și noi parte, adică eu și tovarășii mei?

— Firește. Dacă nu mă întrebai, te-aș fi poftit chiar să fii de față. Tu ai stat de vorbă cu Klekih-Petra, pe cînd noi eram plecați după caii noștri. Ați vorbit atunci despre lucruri neînsemnate?

— Dimpotrivă, am discutat despre lucruri foarte importante, atît pentru el, cît și pentru mine. Pot să vă spun despre ce am vorbit?

Întrebuințai de astă dată pluralul, pentru că se apropiase și Winnetou.

— Spune! mă îndemnă acesta.

— După ce plecaserăți, ne-am așezat unul lîngă altul. Am descoperit curînd că patria lui e și a mea și am vorbit în limba noastră maternă. Trecuse prin multe, pătimise greu și mi-a povestit cîte ceva din viața lui. Mi-a mărturisit cît de dragi îi sînteți și cum dorința lui cea mai arzătoare e să-și dea viața pentru Winnetou. Marele Spirit i-a împlinit dorința doar cîteva minute mai tîrziu.

— Cînd zăcea pe moarte la pieptul meu, vorbea într-o limbă pe care n-am înțeles-o. Ce limbă era aceea?

— Limba părinților noștri.

— A spus și ceva despre mine?

— Da.

— Ce?

— M-a rugat să-ți rămîn credincios.

— Să-mi... rămîi... mie... credincios?... Dar tu nici nu mă cunoșteai!

— Te cunoșteam, adică te văzusem. Și cine îl vede pe Winnetou își dă numaidecît seama cu cine are de-a face; și apoi, el îmi istorisise multe despre tine.

— Și ce i-ai răspuns?

— Am făgăduit să-i împlinesc dorința.

— Era ultima sa dorință. Tu ai devenit astfel moștenitorul lui. I-ai jurat să-mi fii credincios, m-ai ocrotit, m-ai vegheat și cruțat, în timp ce eu te prigoneam ca pe un dușman. Lovitura cuțitului meu ar fi fost mortală pentru oricare altul, dar trupul tău puternic a rezistat. Mă simt nespus de vinovat față de tine. Fii prietenul meu!

— Îți sînt de mult prieten.

— Fii fratele meu!

— Din toată inima!

— Să legăm frăția noastră la mormîntul aceluia care mi-a pus sufletul sub veghea sufletului tău! O nobilă față palidă a plecat dintre noi și ne-a lăsat, în clipa despărțirii, un urmaș la fel de nobil. Fie ca sîngele meu să fie al tău și sîngele tău să fie al meu! Să bem fiecare din sîngele celuilalt. Inciu-Ciuna, marele șef al apașilor, părintele și stăpînul meu, va îngădui!

Inciu-Ciuna ne întinse mîinile și rosti din adîncul inimii:

— Așa să fie! De aci încolo veți fi nu numai frați, ci unul și același războinic cu două trupuri. *Howgh!*

Ne îndreptarăm spre locul de veci destinat lui Klekih-Petra. Mă interesai de felul construcției, de dimensiunile mormîntului și rugai să mi se dea cîteva *tomahawkuri*. Mă dusei apoi, împreună cu Sam Hawkens, Dick Stone și Will Parker, în

susul rîului, către pădure, unde căutarăm lemn potrivit și, cu ajutorul *tomahawkurilor*, meșterirăm o cruce. Pînă să ne întoarcem, funeraliile începuseră. Indienii se strînseseră în jurul mormîntului de piatră, a cărui construcție se apropia de sfîrșit și psalmodiau niște cîntece cu totul ciudate, monotone, pătrunse de jale. Sunetul uniform, reținut, era din cînd în cînd covîrșit de un țipăt violent, asemenea fulgerului ce răzbate brusc printre norii grei și deși.

O duzină de indieni lucrau, sub conducerea celor două căpetenii, la zidirea cavoului, iar între ei și mulțimea aceea tînguitoare dansa cu mișcări lente și în salturi mici o ciudățenie împodobită cu tot felul de însemne.

— Cine e? am întrebat. Vraciul?

— Da, răspunse Sam Hawkens.

— Datini indiene la funeraliile unui creștin! Ce zici de asta, dragă Sam?...

— Oamenii aceștia buni și cumsecade cred într-un Mare Spirit la care și învățătorul lor alb a aderat. Ei îndeplinesc, după obiceiul lor, acest ritual al despărțirii și al înmormîntării, iar jocul vraciului nu reprezintă decît un simbol. Lăsați-i să-și cate de treabă în toată liniștea. Nici ei nu ne vor împiedica să înălțăm crucea pe mormînt.

Cînd așezarăm crucea lîngă sicriu, Winnetou întrebă:

— Să punem pe mormînt acest semn?

— Da.

— Așa se cuvine. L-aș fi rugat chiar eu pe fratele Old Shatterhand să cioplească o cruce, pentru că și Klekih-Petra avea una în odaia lui și-și făcea rugăciunile în fața ei. Prin urmare, aș fi dorit să-l vegheze și la mormînt acest semn al credinței la care se închina. Ce loc să-i dăm?

— Sus, deasupra mormîntului.

— Adică la fel ca și pe casele înalte unde creștinii se roagă bunului lor Spirit? Voi face precum dorești. Așezați-vă și vedeți dacă o pun bine.

După cîtva timp lucrul era terminat și crucea se înălța deasupra cavoului încă deschis; sicriul se mai afla încă afară.

Atunci apăru Nșo-ci. Fusese în pueblo, luase de acolo două cești de lut ars și le umpluse cu apă de rîu. Acum veni lîngă noi și așeză cestile pe sicriu. Cu ce rost – aveam să aflu mai pe urmă.

În sfîrșit, se încheiară toate pregătirile de înmormîntare. Inciu-Ciuna făcu un semn, după care bocetul amuți. Vraciul se ghemui la pămînt, iar căpetenia se apropie de sicriu vorbind rar și solemn:

— Soarele se ridică dimineața la răsărit și coboară seara în asfințit, anul se trezește odată cu primăvara și iarna se duce la culcare. Așa e și omul. Adevărat?

— *Howgh!* răspunse mulțimea cu glas înăbușit.

— Omul răsare ca soarele și apune în mormînt. Vine pe lume ca și primăvara și se duce la odihnă ca iarna. Dar după ce apune, soarele răsare iarăși în zori și după ce trece iarna, se face iarăși primăvară. Adevărat?

— *Howgh!*

— Așa ne-a învățat Klekih-Petra. Omul se culcă în mormînt, dar se scoală dincolo de moarte ca o nouă zi și ca o nouă primăvară, pentru a duce o altă viață în împărăția bunului Spirit. Așa spunea Klekih-Petra și acum a dispărut ca ziua și ca anul, pentru ca sufletul lui să odihnească în lăcașul celor plecați, de care lui îi era atîta dor. Adevărat?

— *Howgh!*

— ...Voi vorbi acum de sfîrșitul lui. Moartea s-a năpustit ca o fiară asupra prăzii și l-a surprins pe neașteptate. Se găsea alături de noi, sănătos și în pline puteri. Urma să încalece ca să ne întoarcem împreună acasă. În acea clipă l-a ajuns glonțul ucigașului. Frații și surorile mele să deplîngă acest sfîrșit!

Se auzi o tînguire înceată, apoi din ce în ce mai sonoră și deslușită, pînă se prefăcu într-un bocet prelung și pătrunzător. Căpetenia urmă:

— Noi i-am răzbunat moartea. Dar sufletul ucigașului i-a scăpat; el nu-i mai poate sluji dincolo de mormînt, căci e un suflet josnic și nedemn să-l însoțească după moarte. Cîinele rîios în care sălășluia acest suflet a fost împușcat de copii și stîrvul lui plutește acum în josul apei. Adevărat?

— *Howgh!*

— Acum Klekih-Petra cel viu s-a dus dintre noi; dar trupul lui ne-a rămas ca să-i ridicăm un monument și să nu uităm nici noi, nici urmașii noștri pe bunul părinte alb ce ne-a fost dascăl și ne-a iubit. Nu era născut în această țară. Venise de dincolo de marea apă, din ținuturi unde cresc stejarii. De aceea, de dragul și în cinstea lui, am adus ghinda ca s-o semănăm lîngă mormînt. Așa cum va încolți ghinda și va crește lăstarul din țărînă, așa se va ridica și sufletul lui din mormînt și va crește mare dincolo de lume. Și așa cum se înalță stejarii, vor sui în inimi cuvintele și sfaturile mele, iar sufletele noastre se vor adăposti la umbra lor. El s-a gîndit întotdeauna la noi și ne-a purtat de grijă.

Și nici nu a plecat fără a ne trimite în loc o față palidă care să ne fie prieten și frate. Îl vedeți aici pe Old Shatterhand... El știe toate cîte le știa cel dus dintre noi. Iar ca războinic îl și întrece. A răpus un *grizzly* cu cuțitul și pumnul său zdrobește pe orice dușman. Inciu-Ciuna și Winnetou s-au aflat de mai multe ori în mîinile lui; dar ne-a lăsat în viață, fiindcă ține la noi și este prietenul oamenilor roșii. Adevărat?

— *Howgh!*

— A fost cel din urmă cuvînt și ultima dorință a lui Klekih-Petra ca Old Shatterhand să fie urmașul său printre războinicii apași, iar acesta i-a făgăduit să-i împlinească dorința. De aceea să fie primit în neamul apașilor și să poarte rangul de căpetenie. Să fie ca și cum ar avea culoarea noastră și s-ar fi născut între noi. Pentru a întări legămîntul, ar trebui ca fiecare războinic mai în etate să fumeze cu el pipa prieteniei; dar nu e nevoie, pentru că dînsul va bea din sîngele lui Winnetou, iar fiul meu va bea din

sîngele lui Old Shatterhand; atunci va fi și el sînge din sîngele nostru și carne din carnea noastră.

Sînt oare războinicii apași de aceeași părere?

— *Howgh, howgh, howgh!* răsună de trei ori răspunsul entuziast al asistenței.

— Așadar, Old Shatterhand și Winnetou să pășească în fața sicriului și să-și picure sîngele în apa frăției!

Deci frăție de sînge, autentică și concretă frăție de sînge, despre care citisem în atîtea rînduri! Ea se practică la multe popoare sălbatice sau semi-primitive. În acest scop, fie că fîrtații își amestecă sîngele și apoi îl beau, fie că unul soarbe din sîngele celuilalt, După acest legămînt, ei își sînt mai apropiați și mai devotați chiar decît frații buni.

În cazul nostru urma să bem fiecare din sîngele celuilalt. Ne postarăm pe ambele părți ale sicriului; Inciu-Ciuna își scoase cuțitul și, suflecînd mîneca fiului sau, îi scrijeli brațul. Din tăietura mică și neînsemnată țîșniră cîteva picături de sînge, pe care căpetenia le culese într-una din cești umplute cu apă. Procedă și cu mine la fel; sîngele meu picură în cea de-a doua ceașcă. Winnetou primi ceașca mea și eu pe-a lui. Iar Inciu-Ciuna rosti:

— Sufletul trăiește în sînge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se unească într-unul singur. Gîndul lui Old Shatterhand să fie și gîndul lui Winnetou și dorința lui Winnetou să fie și a lui Old Shatterhand! Beți!

Golirăm amîndoi cești. Era apă din Río Pecos, nepotabilă și pe deasupra amestecată cu sînge. Căpetenia îmi întinse mîna și îmi spuse:

— Acum ești una cu Winnetou, fiul meu drept și ești războinic al neamului nostru. Faptele tale vor fi repede și pretutindeni știute, nici un războinic nu te va întrece în faimă. Ai intrat printre noi cu rang înalt de căpetenie și toate spițele neamului nostru te vor cinsti ca atare!

După cum vedeți, avansasem foarte rapid! Încă nu demult fusesem un biet meditator la Saint Louis, apoi măsurător

de terenuri și iată-mă acum mai mare peste „sălbatici”! Mărturisesc însă cinstit că-i preferam cu mult pe acești „sălbatici” oamenilor albi cu care avusesem de-a face în ultima vreme.

Pentru a înlătura de la început orice confuzii, trebuie să fac o paranteză. Se întîmplă și la noi ca între oameni porniți pe aventură să se lege frății de sînge, cam în același fel sau chiar printre ceremonii și mai stranii întemeiate pe obscurantism. Se atribuie acestor frății urmări neobișnuite, printre altele și aceea că „frații” sînt sortiți să moară în aceeași clipă. Dacă, să zicem, unul din ei, mai debil și bolnăvicios, pleacă în Italia și moare acolo de holeră, atunci celălalt, puternic și plin de sănătate, rămas în Germania, moare și el subit. Evident că toate acestea sînt absurdități.

Dar în legămîntul dintre mine și Winnetou nu era vorba de asemenea superstiții. Schimbul cîtorva picături de sînge nu exprima nici pentru noi, nici în general pentru apași, vreo hotărîre divină care ne-ar impune aceeași soartă, ci avea un caracter pur simbolic, aș zice metaforic.

Și totuși, foarte ciudat, cuvintele lui Inciu-Ciuna prin care ne declarase un singur suflet sălășluind în două trupuri se confirmară mai tîrziu. Ne înțelegeam fără ca măcar să ne mărturisim sentimentele, gîndurile, hotărîrile. Era de ajuns un schimb de priviri pentru a ști exact ce gîndeam fiecare; ba nici măcar de atîta nu era nevoie. Cînd ne aflam departe unul de altul, acționam într-un consens uimitor și niciodată nu s-a ivit între noi vreo neînțelegere. Firește că aceasta nu era nicidecum consecința schimbului de sînge efectuat între noi, ci a unei sincere înclinări reciproce, a unei comuniuni de simțire, a afinității de păreri și a caracterului nostru asemănător.

Cînd Inciu-Ciuna pronunță ultimele cuvinte, toți apașii, chiar și copiii, se ridicară în picioare și strigară un „howgh” unanim, puternic, prelungit. După care căpetenia adăugă:

— Acum se află iarăși printre noi Klekih-Petra cel tînăr și viu, iar pe cel mort se cade să-l înmormîntăm. Frații mei s-o facă!

Se adresa oamenilor care construiseră mormîntul. Cerui o scurtă amînare și făcui semn lui Hawkens, Stone și Parker să se apropie. Rostii cîteva cuvinte lîngă sicriu, încheind cu o rugăciune. Apoi rămășițele pămîntești ale lui Klekih-Petra fură introduse în cavoul pe care indienii se grăbiră să-l închidă cu bolovani.

Au fost primele funeralii la care am asistat printre pieile-roșii. Mărturisesc că m-au impresionat profund...

În timp ce se lucra la închiderea cavoului, răsunară din nou bocetele indienilor și, abia cînd ultimul bolovan fu așezat, ceremonia se stinse numaidecît; oamenii plecară la treburile lor mai puțin sumbre. Cea dintîi era mîncarea, la care Inciu-Ciuna mă pofti și pe mine.

El ocupa locuința cea mai spațioasă la etajul amintit. Mobilierul era extrem de simplu, dar jur-împrejur, pe pereți, atîrna o foarte bogată colecție de arme indiene care-mi stîrni cel mai viu interes.

„Zi-Frumoasă" ne servea pe tustrei, adică pe Inciu-Ciuna, pe Winnetou și pe mine și admiram măiestria în prepararea bucatelor indiene. Se vorbea puțin, aproape deloc. De altfel, indianul e taciturn din fire.

Or, astăzi se vorbise mult prea mult pentru a mai simți nevoia unei discuții. După ce mîncarăm, se așternu curînd înserarea. Winnetou mă întrebă:

— Vrea fratele meu alb să se odihnească, sau dorește să meargă cu mine?

— Merg cu tine, i-am răspuns, fără să mă interesez încotro.

Ieșirăm din pueblo și ne îndreptarăm spre rîu. Mă așteptasem, de altfel, s-o ia într-acolo. Firea lui, atît de adînc pătrunsă de gravitatea vieții, trebuia să-l recheme la mormîntul dascălului său. Ajunși la țintă, ne așezarăm unul lîngă altul. Winnetou îmi apucă mîna și mi-o ținu îndelung într-a sa, fără să scoată o vorbă. Am păstrat și eu tăcere.

S-ar cuveni să adaug că nu toți apașii pe care-i întîlnisem aici locuiau cu familiile lor în pueblo. Deși încăpător, acesta nu-i putea adăposti pe toți. Aici locuiau numai Inciu-Ciuna și războinicii mai de seamă, împreună cu ai lor. Era un fel de centru al tuturor apașilor mescaleri care cutreierau călare aceste meleaguri, ocupîndu-se cu vînătoarea. De aici șeful își guverna tribul și tot de aici pornea călare pînă departe, spre celelalte triburi care-l recunoșteau drept căpetenie supremă. Acestea erau triburile numite Llaneros, Jicarillas, Taracones, Chiriguais, Pinalenjos, Cilas, Mimbrenjos, Lipans, precum și apașii din minele de aramă și alții; pînă și cei din tribul Navajos obișnuiau să se supună, dacă nu chiar poruncilor, cel puțin sfaturilor sale.

Mescalerii care nu locuiau în pueblo plecaseră imediat după înmormîntare. Nu a rămas decît un grup de oameni pentru paza cailor preluați de la kiowași. Caii pășteau prin apropiere. Winnetou și cu mine ședeam acum singuri și neobservați lîngă mormîntul lui Klekih-Petra, în jurul căruia, chiar a doua zi, apașii aveau să semene ghindă. Sămînța încolți mai tîrziu, iar stejarii respectivi mai străjuiesc și astăzi depărtarea.

În sfîrșit, Winnetou rupse tăcerea și mă întrebă:

— Va uita oare fratele meu Old Shatterhand că i-am fost cîndva dușmani?

— Am și uitat, i-am răspuns.

— Dar un lucru n-ai să ni-l ierți.

— Care?

— Jignirea pe care ți-a adus-o tatăl meu.

— Cînd?

— Cînd ne-am întîlnit întîia oară.

— Ah, cînd m-a scuipat în obraz?

— Da.

— Și de ce n-aș putea s-o iert?

— Pentru că scuipatul nu poate fi șters decît cu sîngele celui care te-a jignit.

— Winnetou să nu-și facă griji. Eu am uitat-o și pe asta.

— Nu pot crede aceste vorbe ale fratelui meu.

— Crede-le, totuși. De altfel, s-a și dovedit demult că am uitat întîmplarea.

— Prin ce?

— Prin însuși faptul că nu m-am răzbunat împotriva lui Inciu-Ciuna, tatăl tău. Sau bănuiești că Old Shatterhand s-ar lăsa scuipat în obraz fără să răspundă imediat cu pumnul dacă într-adevăr s-ar simți jignit?

— Ne-am mirat și noi pe urmă de purtarea ta.

— Ei, vezi, tatăl lui Winnetou nu mă putea jigni. Mi-am șters scuipatul de pe obraz și gata: totul era iertat și uitat. Să nu mai vorbim de asta!

— Și totuși trebuie să mai stărui. E de datoria mea.

— De ce?

— Trebuie să mai înveți obiceiurile neamului nostru. Nici un războinic nu-și recunoaște bucuros greșeala și cu atît mai puțin o căpetenie. Inciu-Ciuna știe că a greșit, dar el nu poate să-și ceară iertare. De aceea mi-a poruncit să vorbesc eu cu tine. Winnetou îți cere iertare în numele tatălui său.

— Dar nu e necesar. De altfel, sîntem chit, pentru că și eu v-am jignit pe voi.

— Nu-i adevărat!

— Ba da! Oare a lovi nu înseamnă a jigni? Or, eu v-am lovit cu pumnul pe amîndoi.

— Asta-i altceva, s-a petrecut în luptă, deci nu e jignire. Fratele meu e nobil și mărinimos. N-o vom uita niciodată!

— Hai să vorbim de altele! Eu, unul, am devenit astăzi apaș. Dar ce se întîmplă cu camarazii mei?

— Ei nu vor fi primiți în rîndurile noastre, dar îi socotim frați.

— Fără nici o ceremonie?

— Vom fuma cu ei mîine pipa păcii. De bună seamă că în țara fratelui meu alb nu există calumete?

— Nu. Creștinii se consideră frați fără să fie nevoie de un ritual anume...

— Sînt frați? Dar războaie nu se poartă între ei?

— Se poartă, firește.

— Asta înseamnă că nu sînt mai buni ca noi. Ei predică iubirea, dar nu o simt. De ce și-a părăsit fratele meu patria?

Nu e în obiceiul indienilor să pună astfel de întrebări. Dar Winnetou avea tot dreptul să mă întrebe, fiindu-mi acum frate și voind să mă cunoască mai bine. Totuși, problema nu-l interesa din simplă curiozitate sau compasiune; avea și alt motiv.

— Am plecat să-mi caut norocul pe aceste meleaguri, i-am răspuns.

— Norocul! Ce e norocul?

— Bogăție!

Cum auzi cuvîntul, el îmi eliberă mîna pe care o ținuse pînă atunci în strînsoarea mîinii sale. Și iarăși se așternu tăcerea între noi. Știam că născusem în el sentimentul unei decepții.

— Bogăție! șopti el după un timp.

— Da, bogăție, repetai.

— Așadar, pentru asta... pentru asta!...

— Ce vrei să spui?

— De aceea te-aflai printre... printre...

Se jena să rostească vorba. Îl ajutai eu:

— Printre hoții de pămînturi?

— Ai spus-o. Veniseși cu ei ca să ajungi bogat. Și crezi, într-adevăr, că bogăția te face fericit?

— Da.

— Te înșeli. Nouă aurul nu ne-a adus decît nenorociri. Din pricina aurului ne hăituiesc astăzi albii din ținut în ținut, din loc în loc, pînă va fi să pierim încet, dar sigur. Aurul ne duce la moarte. Fratele meu să nu-l rîvnească.

— Nu, deloc.

— Nu? Parcă spuneai că ai venit să-ți găsești norocul în bogăție.

— Așa este. Numai că bogățiile sînt de tot felul: poți fi bogat în aur, în înțelepciune sau în experiență, în sănătate, în cinste și faimă, în bunăvoința oamenilor.

— *Uf, uf!* Prin urmare, acesta e tîlcul!... Și tu la ce fel de bogăție rîvnești?

— La ultima.

— Adică la bunăvoința oamenilor. Înseamnă că ești bun și cinstit?

— Nu știu, numai Dumnezeu știe dacă sînt bun, dar aș vrea să fiu.

— Pe noi ne consideri păgîni?

— Nu. Voi nu vă închinați la idoli, ci credeți în Marele Spirit.

— Atunci îndeplinește-mi o rugăminte!

— Cu plăcere! Care?

— Să nu-mi vorbești niciodată de credință și să nu încerci să mi-o schimbi. Te iubesc mult de tot și n-aș vrea ca legămîntul nostru să se rupă. E așa cum a vrut Klekih-Petra. Poate că credința ta este dreaptă, noi însă nu o pricepem. Dacă nu ne-ar goni și omorî, am zice că și creștinii sînt buni ca și credința lor... Dar noi sîntem striviți încet, cu neîndemînare și nu putem crede că religia celor ce ne omoară este o religie a dragostei...

După o pauză, Winnetou continuă:

— Cum se face că fratele meu Old Shatterhand s-a alăturat acelor hoți de pămînturi? Oare nu și-a spus că astfel va păcătui față de oamenii roșii?

— Mi-aș fi spus-o, poate, însă nu m-am gîndit. Eram bucuros să lucrez ca expert topograf, pentru că mă plăteau foarte bine.

— Te plăteau? După cît știu, nici nu ați terminat lucrările. Ori vi se plătea înainte?

— Nu. Am primit numai un avans și echipamentul. Plata întreagă urma s-o capăt abia după încheierea lucrărilor.

— Și acum vei pierde banii?

— Da.

— Mulți?

— Foarte mulți, dacă judec după situația în care mă găsesc.

Tăcu un răstimp, apoi reluă:

— Îmi pare rău că fratele meu a suferit o pagubă din pricina noastră. Nu ești prea bogat, așa-i?

— Sînt bogat în toate celelalte privințe, dar nu și în bani.

— De cît timp mai aveați nevoie ca să isprăviți lucrările?

— Ne-ar fi ajuns cîteva zile.

— *Uf!* Dacă te-aș fi cunoscut cum te cunosc acum, i-aș fi atacat pe kiowași cu cîteva zile mai tîrziu.

— Numai ca să-mi pot termina lucrul? îl întrebai, mișcat de atîta altruism.

— Da.

— Adică, ne-ai fi lăsat să ducem la capăt tîlhăria?

— Nu tîlhăria, doar măsurătorile. Liniile pe care le trageți pe hîrtie nu ne fac nici un rău: asta încă nu înseamnă tîlhărie. Nelegiuirea începe însă cînd vin lucrătorii și se apucă să taie drum calului de foc. Ți-aș da...

Se întrerupse, pentru a-și lămuri sieși un gînd abia încolțit. Apoi reluă:

— Ai nevoie cumva de hîrtiile acelea cu desene ca să poți primi banii ce ți se cuvin?

— Da.

— *Uf!* Atunci n-ai să-i primești niciodată, căci toate desenele au fost distruse.

— Și cu uneltele ce-ați făcut?

— Războinicii cărora le-au căzut în mîini voiau să le distrugă și pe acestea, însă nu i-am lăsat. Deși n-am fost în nici o școală a fețelor palide, știu totuși că astfel de obiecte au o valoare mare; de aceea am poruncit să fie păstrate cu grijă. Le-am adus cu noi aici și le-am pus bine. Le voi înapoia fratelui meu Old Shatterhand.

— Îți mulțumesc. Voi primi acest dar al tău, deși mie personal nu-mi aduce nici un folos. Mă bucur însă să le pot restitui celor în drept.

— Va să zică, ție nu-ți aduc nici un folos?

— Nu. Spre folosul meu ar fi numai dac-aș duce măsurătorile pînă la capăt.

— Păi, îți lipsesc hîrtiile acelea distruse.

— Am fost prevăzător și am făcut desenele în cîte două exemplare.

— Și mai ai unul?

— Am, uite aici, în buzunar. Tu ai fost atît de bun și ai poruncit să nu-mi fie luate.

— *Uf, uf!*

De astă dată, exclamația suna și a mirare și a satisfacție. Apoi Winnetou tăcu iarăși. În mintea lui – aveam să aflu mai tîrziu – se născuse o idee atît de nobilă, cum nici un alb n-ar fi putut s-o conceapă, necum s-o pună în aplicare. După un timp, se ridică și zise:

— Să ne întoarcem acasă. Fratele meu alb a fost păgubit de noi. Winnetou va avea grijă să-ți acopere pierderea. Dar înainte de toate, trebuie să te refaci pe deplin.

Revenirăm în pueblo unde, pentru întîia oară, patru albi aveau să-și petreacă noaptea ca oameni liberi.

A doua zi, în mijlocul unor mari solemnități, Hawkens, Stone și Parker de o parte și apașii de altă parte fumară pipa păcii. Se înțelege că și cu acest prilej s-au rostit discursuri interminabile. Cea mai frumoasă cuvîntare a ținut-o Sam. În felul lui șugubăț, o împănase cu asemenea expresii, încît și indienii, atît de serioși îndeobște, făcură vizibile eforturi ca să nu izbucnească în rîs. De-a lungul acelei zile a fost reluată povestirea tuturor faptelor și întîmplărilor recente. Între altele, s-a pomenit din nou că eu am fost omul care, în seara aceea memorabilă, am desfăcut legăturile lui Inciu-Ciuna și Winnetou. Iar Sam mi-a închinat următorul logos:

— Sînteți un om șiret, un ipocrit, *sir*! Cu prietenii se obișnuiește să fii sincer, mai ales cînd le datorezi recunoștința pe care ne-o datorați. Adică, mă rog, cine și ce erați dumneavoastră cînd v-am întîlnit întîia oară la Saint Louis? Un biet meditator, care trebuie să bage cu nuiaua abc-ul și tabla înmulțirii în capul unor copii. Și ați fi rămas colea o creatură amărîtă, dacă nu v-am fi purtat de grijă noi, cu dragoste și înțelegere. V-am smuls dintr-o tîmpită tablă a înmulțirii și v-am cărat cu nespusă jertfă de sine de-a lungul savanei, dacă nu mă-nșel. V-am vegheat cum își veghează o mamă pruncul sau precum găina care a clocit ouă de rață își păzește puii abia ieșiți din găoace. Aici, printre noi, v-a venit pe încetul mintea la cap și vi s-a luminat creierul cufundat în beznă. Ce mai tura-vura, v-am fost și tată și mamă și unchi și mătușă, v-am purtat pe brațe, v-am hrănit trupul cu hălci de carne mustoasă, iar cugetul, cu înțelepciunea și priceperea noastră. Ne-am fi așteptat, în schimb, la respect, la stimă și recunoștință; cînd colo, vă purtați ca bobocul de rață care se zbenguie în apă și-și lasă găina cloșcă pe mal, pentru că, vezi bine, dumneaei cum să-l urmeze dacă nu știe să înoate?! Pe deasupra, v-ați îngăduit să călcați toate dispozițiile noastre. Mă doare pînă-n fundul vechiului meu surtuc de vînătoare să constat cum răsplătiți dragostea și abnegația noastră cu atîta nepăsare și ingratitudine. Dacă m-aș apuca să înșir toate poznele ce le-ați comis, n-aș mai ajunge la capăt. Dar cea mai urîtă dintre toate a fost eliberarea celor două căpetenii fără ca s-o știm și noi. Pe asta nu v-o iert și nu v-o uit; pentru asta am să vă scot ochii și n-am să vă slăbesc cît oi trăi. Urmările acestei perfidii nu s-au lăsat mult așteptate. În loc să fim admirabil prăjiți la stîlpul caznelor și să ne plimbăm acum în frumoasele plaiuri ale vînătoarei împreună cu sufletele indienilor răposați, n-am fost socotiți nici măcar vrednici de-a fi uciși. Și iată-ne acum vii, nevătămați în acest pueblo însingurat, unde gazdele își dau osteneala să ne strice stomacul cu tot soiul de bunătăți și să facă dintr-un *greenhorn* ca dumneavoastră un ditamai semizeu. Toată această pacoste v-o datorăm exclusiv

dumneavoastră, mai ales fiindcă sînteți un înotător atît de ordinar, însă dragostea este, în tot cazul, un sentiment de neînțeles: cu cît batjocorești, cu atît se aprinde mai tare. De aceea, iată că nu vă alungăm nici acum din rîndurile noastre și nici din inimă. Vă vom împodobi creștetul cu un nimb de flăcări, dăruindu-vă iertarea în neclintita noastră nădejde că totuși, pînă la urmă, veți băga ceva la cap, dacă nu mă-nșel. Uite mîna mea! Făgăduiți, iubite *sir*, că vă veți îndrepta pe viitor?

— Făgăduiesc, i-am răspuns scuturîndu-i mîna. Mă voi strădui să urmez în totul nobilul dumitale exemplu, ca să ajung în scurt timp un al doilea Sam Hawkens.

— Nici chiar așa, stimabile! În zadar osteneala! Un *greenhorn* ca dumneavoastră să aspire la un Sam Hawkens! Totală aberație! Ar fi ca și cum un broscoi și-ar pune în gînd să devină cîntăreț de operă și...

Atunci Dick Stone, deși amuzat, îi tăie șuvoiul de vorbe:

— Stop! Nu mai taci odată, palavragiu bătrîn?! Ai ajuns un nesuferit! Pe toate le întorci cu susu-n jos, te porți anapoda și tragi mănușa dreaptă pe mîna stîngă! Eu, în locul lui Old Shatterhand, nu ți-aș mai permite să-mi dai zor întruna cu *greenhornul* dumitale.

— Și de ce-ar fi, mă rog, împotrivă? Dacă este, se cheamă că este!

— Vorbești aiurea! Îi datorăm viața. Din o sută de *westmeni* trecuți prin ciur și dîrmon, laolaltă cu tine și cu noi, nimeni n-ar fi scos-o ieri la capăt ca dînsul. În loc ca noi să-l apărăm, ne ocrotește el, bagă-ți bine-n cap! Dacă nu era Old Shatterhand, nu mai ședeam noi aici la glume și taclale; nici tu nu te-ai hlizi acum de sub peruca ta falsă!

— Cum ai spus, perucă falsă?! Să nu dea Domnul să mai aud o dată asemenea vorbă! E o perucă veritabilă. Dacă nu știi, uită-te bine la ea!

Își scoase peruca și i-o întinse lui Stone.

— Fugi de-aici cu blana ta jigărită! rîse acesta.

Sam și-o potrivi iarăși pe cap și rosti pe un ton dojenitor:

— Să-ți fie rușine, Dick! Auzi, podoaba mea capilară cică e o blană jigărită!... La asta nu m-aș fi așteptat din partea unui camarad atît de bun cum te pretinzi a fi. Nimeni dintre voi nu știe să-l prețuiască pe bătrînul Sam la justa valoare. Vă sancționez deci cu disprețul meu profund și mă duc s-o caut pe Mary, să văd dacă e bine sănătoasă ca și stăpînul ei.

Făcu din mînă un gest superior și plecă. Izbucnirăm cu toții în rîs; era imposibil să-i iei ceva în nume de rău.

În ziua următoare se întoarseră iscoadele trimise în taină pe urmele kiowașilor. Oamenii raportară că aceștia și-au văzut de drum și că, după toate semnele, nu au de gînd să se angajeze într-o nouă luptă cu apașii.

Urmă o perioadă de liniște, dar pentru mine – de o intensă activitate. Sam, Dick și Will se desfătau sub ochii ospitalieri ai apașilor; mîncau și se odihneau în lege. Singura treabă a lui Hawkens era să-și călărească zilnic catîrul pentru ca, după expresia lui, „să-i admire inteligența" și să-l deprindă cu felul lui de a călări.

Eu însă nu mă lăsai pe tînjală. Winnetou și-a pus în gînd să mă treacă prin „școala indiană". Lipseam amîndoi zile întregi din pueblo, făceam lungi plimbări călare, în timpul cărora trebuia să mă exersez în tot ce ține de vînătoare și de luptă. Mă tîram prin păduri și-mi însușeam excelente deprinderi în arta furișatului. Winnetou mă supunea unei adevărate „instrucții de campanie". Uneori se ascundea de mine și mă punea să-l caut. Își dădea osteneala să șteargă urmele, iar eu umblam să i le descopăr totuși. De cîte ori nu se pitula prin tufișurile dese sau, la adăpostul tufelor, dispărea în apele rîului Pecos, pîndindu-mă de acolo! Îmi atrăgea atenția asupra greșelilor, îmi lămurea diferite procedee, cum e bine și cum e rău. Erau lecții admirabile și predate cu aceeași plăcere cu care eu, ca ucenic sîrguincios și ca admirator, mi le însușeam. Și totuși, niciodată Winnetou nu mă lăuda, după cum nici nu mă mustra în înțelesul obișnuit al cuvîntului. Meșter în toate îndeletnicirile specifice indienilor, era totodată un abil educator.

De cîte ori nu mă întorceam acasă frînt de oboseală! Dar nici atunci nu mă odihneam, căci hotărîsem să învăț limba apașilor și luam lecții în pueblo. Aveam o profesoară și doi profesori: Nșo-ci mă învăța idiomul mescalerilor, Inciu-Ciuna pe cel al llanerilor, iar Winnetou pe al navajilor. Cum cele trei idiomuri sînt foarte înrudite și nu posedă un vocabular prea bogat, progresam neobișnuit de repede.

Cînd Winnetou și cu mine nu plecam prea departe de pueblo, se întîmpla uneori ca Nșo-ci să ne însoțească. Se bucura din toată inima privind cum execut exercițiile.

Într-o zi ne aflam în pădure. Winnetou îmi ceru să mă depărtez și să revin abia după un sfert de oră. Aveam să nu-i mai găsesc acolo și să descopăr unde s-a ascuns Nșo-ci. M-am depărtat deci o bună bucată de drum, apoi m-am întors. La început, urmele amîndurora erau destul de vizibile; dar la un moment dat pașii fetei dispărură. Știam, firește, că avea un mers neobișnuit de ușor, însă, pămîntul fiind moale, ar fi trebuit să existe neapărat măcar vreun semn că a trecut pe acolo; totuși, nu găseam nimic, nici barem un firicel sau o frunză călcată, deși tocmai aici creștea niște mușchi des și subțire. Doar urma lui Winnetou se deslușea precis și aceasta nu mă interesa. Nu pe dînsul aveam sarcina să-l găsesc, ci pe sora lui. Dar bănuiam că și el se afla pe aproape și îmi observă eventualele greșeli.

M-am sucit, m-am învîrtit în cerc o dată și iar o dată, fără a găsi vreun punct de reper. Mi se părea ciudat. Chibzuisem. Trebuie negreșit să fi lăsat vreo urmă; e imposibil ca piciorul să fi călcat pămîntul fără să lase nici un semn pe mușchiul acesta moale. Adică, ce zic? Să atingă pămîntul? Și dacă Nșo-ci nici nu l-a atins?

Cercetai urmele pașilor lui Winnetou. Erau adînci, mai adînci ca înainte. Să-și fi luat sora în brațe și s-o fi dus mai încolo?

Dacă Winnetou s-ar fi strecurat de unul singur prin desiș, cu brațele libere, atunci nu i-ar fi fost greu să răzbească. Dar, cu soră-sa în brațe, nu putea să nu lase niscai semne prin rămurișul

des. Mă luai deci după urmele întipărite jos, în pămînt, ațintindu-mi însă privirea nu atît asupra lor, cît sus, asupra rămurișului. Într-adevăr! Nu avusese brațele libere și de aceea nu putuse feri în lături crengile cu toată grija. Nici Nșo-ci n-o făcuse. Probabil, nu-i trecuse prin gînd. Iată de ce am dat în mai multe locuri peste ramuri frînte și frunze rupte, semn că Winnetou nu trecuse singur pe acolo.

Urmele duceau în linie dreaptă într-un luminiș și apoi, iarăși drept înainte, pînă de partea cealaltă. Și acolo, în spatele luminișului, probabil că stăteau amîndoi liniștiți și foarte amuzați de renghiul ce mi-l jucaseră. Puteam s-o iau drept într-acolo, dar mă ispitea gîndul să-i surprind și să-i păcălesc. Mă furișai deci, la adăpostul vegetației, ocolind luminișul, pînă am ajuns de cealaltă parte. Căutai mai întîi urmele lui Winnetou. Dacă și-ar fi continuat drumul, ar fi trebuit să le descopăr. Dacă nu, atunci era clar că s-a ascuns împreună cu Nșo-ci. Mă culcai la pămînt și mă tîrîi fără zgomot, într-un semicerc, silindu-mă să rămîn neobservat în dosul copacilor și tufelor.

Înaintam încet și în mare liniște. Nici un zgomot, cît de mic, nu trebuia să le atragă atenția; ca să-mi ating scopul, desfășuram o adevărată strategie. Și pînă la urmă izbutii mai bine chiar decît sperasem. Îi zării pe amîndoi. Ședeau împreună sub un corcoduș; ședeau cu spatele la mine, așteptîndu-se, dacă i-aș fi descoperit, să le apar în față. Șopteau între ei, încît nu le puteam desluși vorbele.

O nespusă bucurie mă stăpînea gîndindu-mă la surpriza ce aveam să le-o fac. Mă apropiai din ce în ce, mai să-i pot ajunge cu mîna.

Eram gata să întind brațul și să-l apuc pe Winnetou de umăr, cînd o șoaptă a lui mă reținu:

— Să mă duc în căutarea lui? întrebă.

— Nu, răspunse Nșo-ci. Vine el singur.

— Nu vine.

— Ba vine.

— Sora mea se înșală. A învățat el foarte bine totul, însă de data asta urmele se pierd în văzduh. Cum să le găsească?

— Le găsește. Nu mi-a spus chiar fratele meu Winnetou că Old Shatterhand nu mai poate fi înșelat? De ce vorbește acum altfel?

— Fiindcă l-am pus acum la cea mai grea încercare. Ochiul lui deslușește orice urmă; dar a ta nu poate fi văzută decît cu gîndul și asta încă n-a învățat-o.

— Va veni, totuși. El se pricepe la orice.

Vorbea în șoaptă, dar în cuvintele ei stăruia o nemărginită încredere cu care m-aș fi putut mîndri.

— Într-adevăr, n-am cunoscut alt om să se descurce atît de bine în toate împrejurările. Doar un singur lucru cred că nu-l va pricepe, și-mi pare rău.

— Despre ce anume vorbești?

— Despre dorința noastră, a tuturor.

Eram din nou pe punctul să mă arăt în fața lor, dar auzindu-l pe Winnetou, hotărîi să mai aștept. Exista oare vreo dorință pe care să le-o refuz acestor oameni buni și dragi? Se pare totuși că nutresc un gînd pe care nu mi l-au împărtășit de teamă să nu-l resping. S-ar putea să aflu acum despre ce e vorba.

Statui liniștit și ascultai în continuare.

— A discutat oare fratele meu Winnetou cu dînsul? întrebă Nșo-ci.

— Nu.

— Nici Inciu-Ciuna, părintele nostru?

— Nici el. A vrut să i-o spună, dar l-am sfătuit să tacă.

— De ce? Doar Nșo-ci iubește din toată inima pe acest om alb și dînsa e fiica celui mai mare conducător al apașilor.

— Da, este. Și chiar cu mult mai mult. Cine dintre războinicii indieni sau dintre fețele palide n-ar fi fericit ca sora mea să-i devină soție?! Toți, în afară de Old Shatterhand.

— De unde o știe fratele meu, dacă nici n-a stat de vorbă cu dînsul?

— Știu, fiindcă îl cunosc. El nu e ca orice față palidă; el năzuiește mult mai sus și nu va lua de *squaw* o indiancă.

— A spus-o el?

— Nu.

— Oare și-a dăruit inima unei femei albe?

— Nici asta.

— Ești sigur?

— Da. Am discutat cu el despre femeile albe și am înțeles că inima lui nu s-a rostit încă.

— Atunci se va rosti pentru mine!

— Sora mea să nu-și facă nădejdi deșarte! Old Shatterhand judecă și simte altfel decît crezi. Dacă își va alege cîndva o soție, aceasta va trebui să se înalțe deasupra celorlalte femei, așa cum el se înalță peste ceilalți bărbați.

— Și eu nu sînt destul de vrednică?

— Dacă te asemăn cu fetele noastre, atunci ești mai presus de toate. Dar ce-ai văzut și ce-ai auzit tu din cîte sînt pe lume? Ce învățătură ai? Tu cunoști viața femeilor noastre roșii, dar nu știi nimic din ce învață și trebuie să știe o femeie albă. Old Shatterhand nu se uită la strălucirea aurului, nici la frumusețea chipului; el căuta alte însușiri pe care nu le poate găsi la o fată de indian.

Nșo-ci își plecă mîhnită capul și tăcu. Atunci Winnetou își trecu mîngîietor mîna peste părul și peste obrajii ei:

— Mă doare să rănesc inima bunei mele surori, dar Winnetou e deprins să spună numai adevărul, chiar dacă acesta nu e plăcut. S-ar putea totuși ca fratele tău să știe un drum către țelul dorit.

Fata înălță repede capul și întrebă:

— Care e drumul?

— Cel care duce spre orașele fețelor palide.

— Crezi că ar trebui să merg acolo?

— Da.

— Pentru ce?

— Ca să-ți dai seama cum trebuie să trăiești și să te porți dacă vrei să fii iubită de Old Shatterhand.

— Atunci plec imediat, sînt gata! Vrea fratele meu să-mi asculte o rugăminte?

— Care anume?

— Vorbește-i lui Inciu-Ciuna, tatăl nostru. Cere-i să-mi îngăduie călătoria spre marile orașe ale fețelor palide. Cred că n-are să fie contra, căci...

N-am mai ascultat continuarea. Tîrîndu-mă, m-am retras de lîngă ei. Mi se părea că făptuisem un păcat trăgînd cu urechea la această discuție dintre frate și soră. Numai de n-ar afla-o! Ar fi foarte jenant pentru ei, iar pentru mine și mai mult! Trebuia acum, la retragere, să fiu și mai atent ca adineauri, cînd mă apropiasem. Orice zgomot cît de neînsemnat, orice pas greșit puteau să le trădeze faptul că am surprins taina frumoasei indience. Or, în acest caz, aș fi fost nevoit să-i părăsesc imediat, încă în cursul aceleiași zile, pe prietenii mei roșii.

Din fericire, am izbutit să mă retrag neobservat. Ajuns la o depărtare de unde nu mai puteam fi auzit, m-am ridicat în picioare și am ocolit iute luminișul pînă am dat iarăși de urmele cunoscute. Apucai drumul pe care venisem mai înainte; la doi-trei pași de ascunzișul lor mă oprii și strigai:

— Fratele meu Winnetou să poftească!

Nimeni nu se urni. Repetai:

— Fratele meu să vină! Doar îl văd!

Totuși, Winnetou mai stăruia în tăcere.

— Iată-l, șade sub corcoduș. Vrea să-l scot eu de acolo?

Atunci crengile foșniră și Winnetou ieși la iveală. Nu avea rost să mai rămînă ascuns, dar spera să mă mai păcălească în legătură cu ascunzătoarea fetei. Mă întrebă:

— A găsit-o fratele meu pe Nșo-ci?

— Da.

— Unde?

— În ascunzișul ei, în desiș.

— În care desiș?

— Acolo unde duce urma ei.

— Vrei să spui că i-ai descoperit urma?

Era cît se poate de mirat. Nu știa ce să creadă. Desigur, nu-și închipuia că-l mint, dar nici nu pricepea cum aș fi putut găsi vreo urmă de-a surorii sale. Doar nu se dezlipise de ea nici o clipă! Era, deci, convins că n-o descoperisem și eu, probabil, mă înșelam.

— Da, am răspuns, i-am găsit urma.

— Sora mea a fost atît de atentă, încît n-a putut lăsa nici un semn.

— Te înșeli. A lăsat unul.

— Nu!

— Ba uite c-a lăsat, nu jos pe pămînt, ci sus în rămurișș. Nșo-ci nu a atins pămîntul cu picioarele, dar, pe cînd o purtai în brațe, a cam îndoit crengile și a stîrnit frunzișul.

— *Uf!* Și crezi că am purtat-o în brațe?

— Cred.

— Cine ți-a spus?

— Urmele pașilor tăi. Dintr-o dată au devenit mai adînci din cauza greutății sporite. Cum însă nu era posibil să te fi îngrășat într-o clipă, am tras concluzia că ai ridicat în brațe o povară. Și aceasta era însăși sora ta care, după cum am constatat, nici n-a atins pămîntul.

— *Uf!* Te înșeli. Du-te și mai caută!

— Ar fi de prisos. Nșo-ci șade chiar acolo de unde ai sărit tu. Am s-o aduc îndată.

Intrai în luminiș, dar fata se grăbi să-mi iasă înainte și se adresă cu satisfacție fratelui ei:

— Ți-am spus eu c-o să mă găsească și n-am greșit!

— Da, sora mea a avut dreptate; în schimb, m-am înșelat eu. Fratele meu Old Shatterhand știe să deslușească urma unui

om nu numai cu ochii, ci și cu gîndul. Se pare că nu i-a mai rămas nimic de învățat.

— O, au rămas încă foarte, foarte multe! i-am răspuns. Fratele meu Winnetou mi-a adus o laudă pe care n-o merit încă; dar voi învăța de la el și restul.

Era, într-adevăr, primul cuvînt de laudă pe care-l auzeam din gura lui și mărturisesc că mă flata ca și pe vremuri lauda ocazională a vreunui profesor.

În seara aceleiași zile, Winnetou îmi aduse o haină de vînătoare din piele albă, bine lucrată și împodobită cu frumoase cusături roșii, specific indiene.

— Nșo-ci, sora mea, te roagă să porți acest veșmînt, zise dînsul. Cel vechi nu mai e destul de bun pentru Old Shatterhand.

Avea, firește, multă dreptate. Haina mea arăta cam jerpelită chiar și în ochii indienilor. Într-un oraș european, cu o astfel de haină pe mine, aș fi fost cu siguranță arestat pentru vagabondaj. Dar se cădea oare să accept din partea lui Nșo-ci un asemenea dar? Winnetou păru să-mi ghicească gîndul și-mi spuse:

— Poți primi fără grijă această haină. Eu am comandat-o. Nu e darul surorii, ci al lui Winnetou pe care l-ai salvat de la moarte. Oare după obiceiul albilor nu se cuvine să primești daruri de la o femeie?

— Nu se cuvine, afară de cazul că vin de la propria ta soție sau de la o rudă.

— Tu îmi ești frate, deci rudă cu Nșo-ci. Totuși, darul e al meu, nu al ei. Sora mea n-a făcut decît să coasă haina.

Cînd, a doua zi dimineața, mi-am încercat costumul, îmi venea ca turnat. Nici un croitor din New York n-ar fi nimerit mai bine măsura.

Firește că mă arătai în primul rînd frumoasei prietene, care se bucură enorm de laudele mele. Curînd, mi se înfățișară Dick Stone și Will Parker căutînd și ei să-mi stîrnească admirația: primiseră, la rîndul lor, niște costume lucrate de alte femei. Iar în timp ce mă aflam în vale și mă exersam în mînuirea *tomahawkului*,

răsări dinainte-mi o ciudățenie grozav de fudulă. Era un surtuc de piele nou-nouț, care atingea jos o pereche de cizme indiene, vechi și colosal de mari. Deasupra surtucului trona o pălărie de pîslă și mai veche, cu borurile jalnic pleoștite, iar de sub pălărie ieșeau la iveală o barbă încîlcită, un nas monumental și doi ochișori care se zgîiau la mine sfidători. Îl recunoscui, în sfîrșit, pe micul meu Sam Hawkens. Se proțăpi în fața mea, cu picioarele rășchirate, subțiri, strîmbe și, mîndru nevoie-mare, mă întrebă:

— *Sir*, îl cunoașteți cumva pe bărbatul acesta?

— Hm! răspunsei. Să-l văd mai de aproape!

Îl apucai de braț, îl răsucii de trei ori în jurul propriei sale făpturi și-l cercetai cu de-amănuntul:

— Aș putea să jur că-i Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel!

— *Yes, milord!* Nu vă înșelați. Sînt chiar eu în persoană și în mărime naturală. Nu observați nimic?

— Un costum nou!

— Cred și eu!

— De unde?

— Din pielea de urs pe care mi-ați dăruit-o.

— Asta se vede, Sam. Dar mă interesează de la cine ți-a căzut pleașca.

— De la cine? Ha! Așadar, persoana, *sir*!... Asta e o chestie, cum să zic... De fapt nici nu e o persoană.

— Atunci ce?

— Mă rog, e și dînsa, un fel de persoană cam mititică.

— Adică?

— Ei, n-o cunoașteți pe drăguța Cliuna-ai?

— Nu. Cliuna-ai înseamnă „lună". E fată sau nevastă?

— Amîndouă, sau mai curînd nici una, nici alta.

— Prin urmare, o bunicuță?

— Pe dracu'! Dacă nu e nici *squaw*, nici fată, atunci firește că trebuie să fie văduvă. E o *squaw* rămasă văduvă de pe urma unui războinic ucis în lupta cu kiowașii.

— Și ți-ai pus în gînd s-o consolezi?

— *Well, sir*, încuviință el. Nu mă dau în lături; am și pus un ochi pe ea, mai bine zis amîndoi ochii.

— Totuși, dragă Sam, judecă bine: e o femeie indiancă!

— Și ce dacă? M-aș însura și cu o negresă de n-ar fi atît de neagră. De altfel, Cliuna-ai e o partidă minunată.

— De ce?

— Păi e cea mai mare meșteră în tăbăcitul pieilor.

— Și vrei să te tăbăcească?

— Vă arde de glumă, *sir*. Eu vorbesc serios. Un cămin intim, nu-i așa... înțelegeți? Are o față plină, rotundă, ca luna.

— În crai-nou sau în ultimul pătrar?

— Vă rog și stărui să nu mai faceți glume pe seama lunii! E o lună plină și mă-nsor cu ea, dacă nu mă-nșel.

— Să sperăm că n-o să iasă din toate astea și o lună nouă... Cum ai cunoscut-o?

— La tăbăcărie. M-am interesat care e cea mai bună tăbăcăriță, știți, pentru pielea de urs. Ei și mi-au recomandat-o pe Cliuna-ai. I-am adus pielea și mi-a declarat că-i place...

— Pielea?

— Mofturi! Îi place de mine, firește.

— Înseamnă că are gust, dragă Sam, n-am ce zice.

— Păi, are! Și nici incultă nu-i! Dovadă faptul că nu s-a limitat să tăbăcească pielea, ci mi-a și cusut costumul. Ce ziceți, e frumos?

— Arăți ca un dandy!

— Un *gentleman*, nu-i așa? Curat *gentleman*! A rămas și dînsa praf cînd m-a văzut îmbrăcat. Fiți pe pace, *sir*, mă însor cu ea!

— Dar cu haina veche ce-ai făcut?

— Am aruncat-o dracului!

— Așa! Și spuneai cîndva că n-ai da-o nici pe zece mii de dolari!

— Ce-a fost a trecut. Pe-atunci n-o cunoșteam pe Cliuna-ai. Vremea nu stă în loc, *sir*!

Omulețul meu, candidat la însurătoare și îmbrăcat în piele de urs, tropăi din picioare, se învîrti, se răsuci și plecă de lîngă mine ca un păun înfumurat. Slăbiciunea lui pentru văduva indianului nu-mi punea nici un fel de probleme morale și nu mă îngrijora. Era de ajuns să-l privești pe Sam ca să-ți alungi orice neliniște. Labele peste măsură de mari din care creșteau în sus piciorușele ca niște bețe strîmbe, apoi fața de ornitorinc cu cioc de uliu, Doamne iartă-mă! Chiar și pentru o indiancă era prea de tot! Nu apucă să se depărteze că se și întoarse, rostind cu emfază:

— E totuși altceva costumul ăsta, *sir*! Mă simt ca nou-născut. Pe cel vechi să nu-l mai văd în ochi! Merg în pețit, hi-hi-hi-hi!

L-am întîlnit a doua zi în pueblo. Privea în zare și medita.

— Ce probleme de astronomie te frămîntă, dragă Sam? l-am întrebat.

— De ce tocmai de astronomie?

— Fiindcă arăți ca și cum ai vrea să descoperi o cometă sau o nebuloasă nouă.

— Păi cam așa e. O crezui cometă, dar e mai degrabă o nebuloasă.

— Cine?

— Ei, cine! Cliuna-ai.

— Aha! Va să zică luna plină s-a schimbat în nebuloasă. Cum asta?

— Am întrebat-o dacă nu vrea să se mărite a doua oară și mi-a răspuns scurt: „Nu!"

— N-ar fi un motiv să-ți pierzi încrederea. Nici Roma n-a fost clădită într-o singură zi.

— De fapt, nici costumul ăsta nou n-a fost cusut într-o singură oră. E just, *sir*. Mă mai duc o dată în pețit.

Urcă scara, îndreptîndu-se spre locuința văduvei. A doua zi, pe cînd înșeuam calul ca să pornesc cu Winnetou la o vînătoare de bizoni, mă pomenii cu Sam Hawkens:

— Mă luați și pe mine, *sir*?

— La vînătoare de bizoni? Nu! Doar dumneata vînezi acum ceva mai de soi.

— Dar nu-mi merge, nu se lasă.

— Zău?

— Pe onoarea mea! Mai are și pretenții!

— Cum adică?

— Vin tocmai de la dînsa. Cică mi-a cusut haina din porunca lui Winnetou.

— Și eu care credeam că din dragoste...

— Se pare că nu. Mi-a mai spus că tăbăcitul trebuie să i-l plătesc, pentru că eu l-am comandat.

— Deci, pretinde și plată.

— *Yes!* Credeți că e un semn de dragoste?

— Habar n-am. Îmi lipsește experiența în materie. Copiii își iubesc părinții și totuși îi storc de bani. Poate că tocmai această pretenție să fie o dovadă a iubirii ce-ți poartă.

— Luna plină!... Hm! S-ar putea să fie doar ultimul pătrar. Va să zică, nu mă luați la vînătoare?

— Winnetou dorește să mergem numai în doi.

— Atunci nu mai insist.

— De altfel, ți-ai terfeli costumul, dragă Sam.

— Just! Petele de sînge nu șed bine pe o asemenea haină.

Dădu să plece, dar se întoarse iar și întrebă:

— Nu credeți, *sir*, că haina mea veche era mai practică?

— Posibil.

— Nu posibil, chiar foarte probabil.

Cu aceasta, isprăvirăm discuția. Dar în zilele următoare, Sam deveni foarte gînditor și zgîrcit la vorbă. Luna părea să fie în continuă descreștere. Și iată ca, într-o dimineață, îl zării ieșind din locuința sa... îmbrăcat în vechiul său costum!

— Ce-i, Sam? l-am întîmpinat. Credeam că te-ai dezis pentru totdeauna de surtucul dumitale sau, după propria-ți expresie, „l-ai aruncat dracului”.

— Îl și aruncasem.

— Și te-ai întors la el?

— *Yes*.

— De necaz?

— Firește! Sînt pur și simplu furios!

— Pe ultimul pătrar de lună?

— A intrat în eclipsă. Nici nu vreau s-o mai văd pe această Cliuna-ai.

— Înseamnă că ți-am prezis bine.

— Da. S-a întîmplat întocmai. Dar a mai intervenit ceva care m-a supărat de mama-focului.

— Pot să știu ce?

— Dumneavoastră am să v-o spun. Așadar, i-am făcut ieri o nouă vizită. Mă tratase în ultimele zile foarte rău; aproape că nu-și arunca ochii în direcția mea și-mi răspundea cît se poate de scurt și înțepat. Mă așez deci lîngă dînsa și-mi reazem capul de un stîlp. Pesemne că stîlpul avea undeva o așchie care mi-a prins părul. Cînd să mă ridic și să plec, mă pomenesc cu o smucitură teribilă la onorata-mi scăfîrlie; îmi întorc privirea și, ce văd, *sir*... ce văd?

— Peruca dumitale, bănuiesc.

— Da, domnule, peruca mea agățată de stîlp! Iar pălăria îmi zburase cît colo pe podea.

— Atunci probabil că frumoasa lună plină s-a încruntat?

— Chiar așa! Întîi s-a sculat în picioare și s-a uitat la mine ca la... ca la... în fine, ca la un om care n-are păr pe cap.

— Și pe urmă?

— Pe urmă a început să țipe și să urle de parc-ar fi chelit ea.

— Și, în sfîrșit?

— În sfîrșit, s-a întunecat de tot. S-a repezit afară și dusă a fost!

— Poate mai răsare ea în chip de crai-nou și apoi ca lună plină.

— Niciodată. Mi-a și trimis vorbă.

— Ce vorbă?

— Să nu-i mai calc pragul. Și-a vîrît în cap ca proasta, să nu ia de soț decît pe unul cu plete originale. Ce ziceți, nu e o tîmpenie fără pereche?

— Deh...

— Aici nu încape nici un „deh", *sir*. Cînd o femeie se mărită nici n-ar trebui să-i pese că bărbatul are păr sau poartă perucă, dacă nu mă-nșel. În fond, peruca e chiar mai onorabilă, pentru că, vezi bine, costă bani, în timp ce părul natural crește pe gratis!

— Păi, atunci, în locul dumitale, mi l-aș lăsa să crească, dragă Sam!

— Stimate *sir*, să vă ia naiba! Eu caut mîngîiere în zbuciumul meu sentimental și în necazurile mele cu însurătoarea și dumneavoastră mă luați peste picior. Dea Domnul să vă văd cu perucă în cap și o văduvă de indian să vă arunce pe ușă afară! Salut!

Se depărta mînios.

— Sam! îl strigai din urmă. Încă o întrebare!

— Ce mai vreți? mîrîi el oprindu-se în loc.

— Unde-i acuma?

— Cine?

— Costumul cel nou.

— I l-am trimis îndărăt. Nu vreau să mai știu de el. Ziceam să-l port la cununie; acum, că s-a ales praful din toate, nu-mi mai trebuie nici un costum! *Howgh!*

Așa s-a terminat idila lui Sam cu Cliuna-ai, luna în permanentă descreștere. De altfel, omulețul s-a consolat curînd și a recîștigat buna dispoziție, mărturisindu-mi chiar bucuria că a rămas tînăr holtei. De acum nu se va mai despărți în veci de surtucul lui cîrpit, care e mult mai bun, mai practic, mai comod decît orice haină de vînătoare cusută de croitoresele indience.

Lucrurile se desfășurară deci așa cum prevăzusem. Un Sam Hawkens căsătorit era de-a dreptul inimaginabil.

În aceeași zi, spre seară, luai cina, ca de obicei, împreună

cu Inciu-Ciuna și Winnetou. După cină, tînărul apaș ne părăsi; mă pregăteam și eu să ies, cînd căpetenia aduse vorba despre aventura lui Sam cu Cliuna-ai și, din una în alta, se opri la tema căsătoriei dintre bărbații albi și fetele indience. Mi-am dat seama că vrea să mă sondeze.

— Tînărul meu frate Old Shatterhand socotește o asemenea căsătorie potrivită, ori ba? mă întrebă el într-un tîrziu.

— Dacă e încheiată de un preot și fata trece mai întîi la creștinism, nu văd nimic rău! am răspuns.

— Ce fel de *squaw* ar prefera tînărul meu frate, o indiancă sau una albă?

Să fi spus că prefer o soție albă? L-aș fi ofensat. De aceea i-am răspuns cu ocolișuri:

— E greu să mă pronunț. Depinde de vocea inimii. Cînd ea se rostește, atunci o asculți, indiferent de culoarea și de obîrșia fetei. În fața Marelui Spirit toți oamenii sînt egali, iar cei ce se potrivesc și sînt destinați unul altuia se vor găsi pînă la urmă.

— *Howgh!* Dacă se potrivesc, atunci se vor găsi. Fratele meu a vorbit foarte înțelept; de altfel, vorba lui e întotdeauna înțeleaptă.

Cu aceasta, tema fu epuizată în sensul dorit de mine. Cel puțin așa credeam. Accentuasem anume faptul că o indiancă, dacă vrea să devină soția unui alb, trebuie să treacă mai întîi la creștinism. Intenția mea era precisă. I-aș fi dorit lui Nșo-ci pe cel mai ales și mai nobil războinic indian, chiar și un conducător. Eu însă nu venisem în Vestul Sălbatic pentru a mă căsători cu o indiancă; ba nici la una albă nu mă gîndeam. Planurile mele de viitor, așa cum mi le făurisem, excludeau căsătoria.

Rezultatul discuției mele cu Inciu-Ciuna urma să-l aflu abia a doua zi. Căpetenia mă conduse jos, la primul etaj, unde nu fusesem încă. Acolo, într-o cămăruță anume rezervată, se păstrau instrumentele noastre de măsurat.

— Cercetează și vezi dacă lipsește ceva, mă invită Inciu-Ciuna.

Constatai că nu lipsește nimic. Instrumentele fuseseră adăpostite cu grijă și erau intacte, afară de unele mici îndoituri ușor de reparat.

— Lucrurile acestea erau pentru noi ca „medicamentele", zise el. De aceea le-am pus la bună păstrare. Tînărul meu frate alb le poate lua. Sînt iarăși ale sale.

Aș fi vrut să-i mulțumesc pentru generozitate, dar el preveni orice cuvînt de recunoștință:

— Erau ale tale și ți le-am luat fiindcă te socoteam dușmanul nostru; dar acum, cînd știm că ne ești frate, trebuie să-ți înapoiem toate lucrurile. N-ai de ce să-mi mulțumești. Ce ai de gînd să faci cu aceste obiecte?

— Cînd va fi să plec de aici, le voi lua cu mine și le voi restitui oamenilor de la care le-am primit.

— Unde locuiesc oamenii aceia?

— La Saint Louis.

— Inciu-Ciuna cunoaște numele acestui oraș și știe unde se află. Winnetou, fiul meu, l-a vizitat și mi-a vorbit de el. Prin urmare, vrei să ne părăsești?

— Da, chiar dacă nu imediat.

— Ne pare rău. Ai devenit un războinic al tribului nostru și ți-am dat chiar puterea și rangul unei căpetenii a apașilor. Credeam că vei rămîne pentru totdeauna la noi, cum a făcut Klekih-Petra.

— Situația mea e alta.

— Ai cunoscut-o pe-a lui?

— Da. Mi-a povestit totul.

— Înseamnă că a prins mare încredere în tine, deși te vedea pentru întîia oară.

— Probabil pentru că eram din aceeași țară.

— Nu numai asta. El a vorbit cu tine chiar și în ultimele sale clipe. Nu-l puteam înțelege, căci nu cunosc limba voastră, dar ne-ai povestit tu însuți despre ce ați discutat. După dorința lui

Klekih-Petra te-ai înfrățit cu Winnetou și iată că vrei să-l părăsești. Se cuvine oare?

— Nu e nevoie ca frații să fie veșnic împreună. Dacă sarcinile lor diferă, ei apucă de multe ori drumuri deosebite.

— Dar pe urmă se regăsesc.

— Da. Și pe mine o să mă revedeți. Porunca inimii mă va întoarce la voi.

— Sufletul meu te ascultă cu plăcere. De cîte ori ai să revii, va fi bucuria noastră. Inciu-Ciuna regretă sincer că, după spusele tale, ești chemat de alte treburi. Oare nu te-ai simți fericit și aici, între oamenii noștri?

— Nu-mi dau încă seama. Sînt de prea puțină vreme aici ca să pot răspunde la întrebare. Ar fi ca și cum două păsări ar sta la umbra unui pom; una se hrănește cu roadele pomului și rămîne acolo; dar celeilalte îi trebuie un alt soi de mîncare și de aceea nu poate rămîne veșnic pe loc; trebuie să zboare în altă parte.

— Și, totuși, fii sigur că ți-am oferit tot ce poftești.

— Știu; dar cînd am vorbit de hrană, nu mă gîndeam la nevoile trupului.

— Da, înțeleg. Voi, fețele palide, vorbiți și de o hrană a sufletului. Așa spunea și Klekih-Petra. Această hrană îi lipsea și lui aici. Cîteodată era mîhnit, deși se străduia să nu băgăm de seamă. Tu ești mai tînăr decît a fost el cînd a venit în mijlocul nostru; de aceea ai cădea mai lesne pradă dorului de ducă. Așa că poți pleca. Dar te rugăm să revii. Poate pînă atunci îți vei fi schimbat gîndurile și vei fi înțeles că și la noi te poți simți bine. Însă tare aș vrea să știu ce vei face după întoarcerea ta în orașele fețelor palide!

— În privința asta încă nu pot spune nimic.

— Vei rămîne printre albii care taie drum calului de foc?

— Nu.

— Bine faci. Ai devenit fratele oamenilor roșii, deci nu trebuie să-i ajuți pe albii care vor să ne înșele și să ne răpească țara. Dar acolo la voi n-ai să poți trăi din vînat ca aici. Acolo e nevoie

de bani și Winnetou mi-a povestit că ești un om sărac. Dacă nu vă atacam, ți-ai fi primit banii. De aceea, fiul meu m-a rugat să te despăgubesc. Vrei aur?

Punîndu-mi întrebarea, mă scrută atît de aspru și atent, încît am ocolit un răspuns afirmativ. Voia să mă pună la încercare.

— Aur? am spus mirat. Nu mi-ați luat nici un fel de aur, de aceea nu pot pretinde nimic de la voi.

Era un răspuns prudent, nici da, nici nu. Știam că există indieni care cunosc zăcăminte de metale nobile, dar că le țin în mare secret față de albi. Și Inciu-Ciuna cunoștea cu siguranță asemenea locuri. Acum mă întreba: „Vrei aur?" Care alb ar fi răspuns cu un simplu și deschis nu? În ce mă privește, n-am rîvnit niciodată la comori care, după expresia din Evanghelie, sînt mîncate de rugină și de molii; totuși, după opinia mea, valoarea aurului e de necontestat ca mijloc în vederea atingerii unui scop înalt. Dar o asemenea idee ar fi fost greu de înțeles pentru căpetenia apașilor.

— Nu, nu ți-am luat nici un fel de aur, declară el. Însă din pricina noastră nu ai primit plata cuvenită și de aceea urmează să te despăgubim. Află că în munți se găsesc mari grămezi de aur. Oamenii noștri cunosc acele locuri; nu au decît să se ducă acolo și să-l ia. Dorești ca Inciu-Ciuna să-ți aducă și ție o parte?

O sută de inși, de-ar fi fost în locul meu, ar fi acceptat propunerea și... nu s-ar fi ales cu nimic; citeam aceasta în ochii lui ciudat de iscoditori. Deci refuzai:

— Îți mulțumesc! Bogăția primită în dar, fără muncă, nu-ți dă bucurie; numai cea cîștigată prin propria ta muncă are preț adevărat. Chiar dacă sînt sărac, nu am motive să mă tem că, după întoarcerea mea printre fețele palide, voi muri de foame.

Chipul lui se destinse; îmi prinse mîna și, pe un ton sincer, apropiat, mărturisi:

— Vorbele tale îmi arată că nu ne-am înșelat în ce te privește. Praful de aur, după care rîvnesc atîta oamenii albi, e un praf al morții. Cel care, întîmplător, îl găsește, se duce de rîpă. Nu

fugi nicicînd după aur, căci el ucide și trupul și sufletul! Am vrut să te pun la încercare. Aur nu ți-aș fi dat, dar bani vei căpăta și anume banii care ți s-ar fi cuvenit și în care îți puseseși nădejdea.

— Asta nu se poate!

— E voința lui Inciu-Ciuna, deci se poate. Ne vom duce călare în regiunea unde ați muncit. Vei termina lucrările întrerupte și vei primi astfel plata care ți-a fost făgăduită.

Îl priveam tăcut și mirat. Glumea oare? Nu. Astfel de glume nu și le-ar permite un șef indian. Sau mă supunea unui nou examen? Și asta mi se părea puțin probabil.

— Tînărul meu frate alb nu spune nimic? stărui el. Oare propunerea mea nu-i place?

— Ba îmi place foarte mult! Dar nu-mi vine să cred că vorbești serios.

— De ce nu?

— Să termin eu lucrările pentru care i-ai pedepsit cu moartea pe colaboratorii mei! Să fac tocmai lucrul pentru care tu, la prima noastră întîlnire, m-ai condamnat atît de aspru!

— Atunci nu aveai învoirea stăpînilor acestui pămînt; dar acum o vei avea. Propunerea nu pleacă de la mine, ci de la fiul meu Winnetou. El m-a încredințat că nu vom suferi nici o pagubă dacă-ți vei duce la capăt munca.

— Se înșală. Va fi construită calea ferată și atunci albii vor veni cu siguranță încoace.

Privi întunecat în pămînt și după, cîteva clipe, încuviință:

— Ai dreptate. Nu-i putem împiedica să ne jefuiască necontenit. Mai întîi trimit niște grupuri mici ca al vostru; firește că le-am putea distruge; dar ce folos, dacă pe urmă vin alții în cete mari, din fața cărora trebuie să ne retragem ca să nu fim zdrobiți?! Știu bine că nici tu nu ai putință să schimbi lucrurile. Sau crezi cumva că, renunțînd să termini măsurătorile, albii nu vor mai veni asupra noastră?

— Nu, nu cred asta. Orice-am face, calul de foc tot va pătrunde în aceste locuri.

— Deci primește propunerea mea! Ție îți va folosi mult și nouă n-are ce să ne strice. M-am sfătuit cu Winnetou. Pornim călare tustrei, însoțiți de treizeci de războinici. Sînt destui pentru a te ocroti în timpul lucrului și a-ți da o mînă de ajutor. Pe urmă, cei treizeci de oameni ne conduc spre răsărit, pînă ajungem la drum sigur și ne îmbarcăm în fine pe vaporul ce pleacă la Saint Louis.

— Ce aud? Înțeleg oare bine? Dorește fratele meu mai mare să plece în răsărit?

— Da, împreună cu tine, cu Winnetou și cu Nșo-ci.

— Și Nșo-ci?

— Întocmai. Fiica mea rîvnește să vadă și ea marile orașe ale fețelor palide și să rămînă acolo pînă va deveni în toate ca o femeie de-a voastră.

La auzul acestor cuvinte nu făcui, probabil, o mutră prea inteligentă, căci Inciu-Ciuna adăugă zîmbind:

— Tînărul meu frate alb pare surprins. Poate nu-i convine să-l însoțim? Să vorbească sincer!

— Cum să nu-mi convină? Din contra, mă bucură foarte mult! În tovărășia voastră am să ajung, fără nici o primejdie, în răsărit. De n-ar fi decît atît și încă m-ar bucura propunerea. Unde mai pui că am să fiu împreună cu niște oameni atît de dragi sufletului meu!

— *Howgh!* aprobă el satisfăcut. Îți vei termina lucrul și pe urmă ne ducem în răsărit. Oare va găsi acolo Nșo-ci oameni la care să locuiască și să învețe?

— Da. Voi aranja eu totul cu plăcere. Dar căpetenia apașilor să ia în seamă că oamenii albi nu sînt atît de ospitalieri ca pieile-roșii.

— Știu asta. Cînd fețele palide vin la noi fără gînduri dușmănoase, atunci le oferim toate cele necesare și nu le cerem în schimb nimic; iar dacă le vizităm noi orașele, atunci nu numai că plătim totul, dar ni se cere chiar prețul îndoit prin comparație cu călătorii albi.

— Așa e, din păcate. Dar să nu vă faceți griji. În urma propunerii tale mărinimoase, voi încasa bani mulți și vă voi găzdui ca pe oaspeții mei.

— *Uf, uf!* Ce părere își face fratele meu alb despre Inciu-Ciuna și Winnetou, căpeteniile apașilor? Ți-am spus doar mai înainte că oamenii roșii cunosc multe locuri unde se găsește aur. Avem munți, străbătuți de vine groase de aur și văi în care praful de aur zace sub așternutul subțire de țărînă. Cînd ne ducem în orașele albilor, nu avem bani, însă avem aur, atîta aur încît nici o sorbitură de apă nu rămîne neplătită. Chiar dacă Nșo-ci ar trebui să rămînă acolo cîteva veri, i-aș da atîta aur, încît i-ar prisosi. Numai lipsa de prietenie și lăcomia fețelor palide ne silește să cercetăm zăcămintele de aur. Altminteri nici nu le-am lua în seamă și nu le-am folosi. Cînd crede tînărul meu frate alb că va fi gata de drum?

— Oricînd veți găsi de cuviință.

— Atunci să nu mai zăbovim; e toamnă tîrzie și se apropie iarna. Un războinic roșu nu are nevoie de multă pregătire, chiar și pentru călătoriile cele mai lungi. Dac-ai fi gata, am putea să plecăm și mîine.

— Sînt gata. Rămîne doar să hotărîm ce vom lua cu noi, cîți cai și...

— Asta rămîne în grija lui Winnetou, mă întrerupse el. S-a și gîndit la toate; tînărul meu frate alb poate fi liniștit.

Părăsirăm etajul întîi unde ne aflam și urcarăm din nou scara. Cînd să intru în camera mea, iată-l pe Sam Hawkens.

— Am să vă comunic o noutate, *sir*, îmi strigă el radiind de bucurie. O să vă mire grozav, dacă nu mă-nșel.

— Ce?

— Vestea pe care v-o aduc. Sau ați și aflat ceva?

— Haide, spune, dragă Sam!

— Plecăm, plecăm de-aici!

— Asta-i tot? Firește că știu.

— Știți, care va să zică? Și eu care ziceam să vă fac o bucurie! Prin urmare, am întîrziat!

— Am aflat-o chiar acum de la Inciu-Ciuna. Dar dumitale cine ți-a spus?

— Winnetou. L-am întîlnit jos, la rîu, unde alegea caii. Chiar și Nșo-ci vine cu noi călare. O știați și pe-asta?

— Da.

— E o idee cam ciudată, dar mie îmi convine. Se pare că vor s-o dea la un pension, undeva, în est. De ce, pentru ce, asta n-o mai înțeleg, afară de cazul că...

Se opri în mijlocul frazei, mă măsură cu ochișorii lui plini de înțelesuri și continuă:

— ...afară de cazul că... Hm! Poate ca Nșo-ci să devină, să zic așa, un fel de Cliuna-ai a dumneavoastră. Nu sînteți de părere, iubite *sir* Shatterhand?

— Cliuna-ai, adică luna mea? Asemenea povești le las în seama dumitale, Sam. Ce-mi trebuie mie o lună care descrește pînă dispare cu totul? Nici prin gînd nu mi-ar trece să-mi pierd peruca de dragul unei indience!

— Peruca? Ia vedeți! Aici ați scrîntit-o. E o glumă proastă, care nu vă face cinste. Și-apoi, găsesc chiar bine că dragostea mea pentru „luna în descreștere" a fost nefericită.

— De ce?

— Fiindcă n-o puteam lăsa aici; ar fi trebuit s-o iau cu mine. Și atunci mă-ntreb: cărui călăreț îi convine să străbată preria cu luna după el? Hi-hi-hi-hi! Tot răul e spre bine. Numai una mă supără.

— Ce?

— Chestia cu surtucul. Dac-aș fi prelucrat eu însumi pielea aia frumoasă de *grizzly*, m-aș plimba acum într-o haină de vînătoare clasa-ntîi. Așa, s-a dus dracului surtucul cu piele cu tot!

— Păcat! Sper însă că se mai ivește ocazia să dobor un *grizzly*. Atunci îți dau iarăși pielea.

— Mi-o dați mie? Mai curînd vă fac eu un cadou, stimate *sir*. Să nu vă imaginați că urșii ăștia cenușii mișună peste tot numai din plăcerea de a fi răpuși de primul *greenhorn* ce le iese în drum!

Atunci a fost o întîmplare cu care n-aveți motive să vă lăudați, cum, de altfel, nici cu gluma de adineauri. Mai bine nu ne-am întîlni cu urșii, măcar în viitorul apropiat, cît mai avem de lucru. Colosală idee să vă puteți continua măsurătorile! Nu-i așa?

— Nobilă, Sam, foarte nobilă!

— *Yes!* În felul ăsta încasați banii și noi de asemenea. Poate că, *thunderstorm!* Mii de trăsnete! V-aș dori-o din inimă, dacă nu mă-nșel! Cred c-am ghicit.

— Ce-ai ghicit?

— C-o să primiți toți banii, toți!

— Nu înțeleg.

— Păi e ușor de înțeles. Dacă lucrarea e făcută în întregime, ea trebuie plătită ca atare. Ceilalți au murit, așa că vi se cuvine și partea lor.

— Asta să ți-o scoți din cap, Sam! Vor avea alții grijă să nu iasă după socoteala dumitale atît de rezonabilă.

— Totul e posibil, *sir*, totul! Depinde cum veți pune chestiunea; trebuie să cereți plata integrală. De altfel, ați făcut aproape singur toată treaba. Vreți să încercați?

— Nu. N-am de gînd să mă fac de rîs cerînd mai mult decît mi se cuvine după contract.

— *Greenhorn!* Zi-i *greenhorn* și pace! Vă spun eu că aici, în țara asta, modestia dumneavoastră e cu totul deplasată. Eu vă vreau binele, deci ascultați ce vă spun. Părăsiți ideea de a deveni un *westman*, căci n-o să ajungeți cîte zile veți trăi; nu aveți nici cea mai mică aptitudine. Trebuie așadar să vă alegeți o altă carieră și în acest scop e nevoie de bani și iarăși de bani. Cu condiția să aveți un pic de minte, vi se oferă acum ocazia să puneți mîna pe o sumă frumușică și să vă asigurați pentru o bucată de vreme. Altfel o să vă zbateți ca peștele pe uscat.

— Vom vedea. N-am trecut dincoace de Mississippi ca să ajung un *westman* și dacă într-adevăr nu izbutesc, atîta pagubă. În acest caz numai dumneata ai fi de compătimit.

— Eu? De ce tocmai eu?

— Pentru că ți-ai dat atîta osteneală să scoți ceva din mine. Parcă și aud comentariile: „Trebuie să fi încăput omul pe mîinile unui dascăl ageamiu, care habar nu are de nimic”.

— Adică eu n-am habar de nimic? Eu, Sam Hawkens, hi-hi-hi-hi! Eu mă pricep la toate, *sir*, absolut la toate! Mă pricep chiar să vă las aici la voia întîmplării!

Dădu să plece, dar se întoarse după cîțiva pași, amenințîndu-mă:

— Dar un lucru să știți: dacă nu cereți toți banii, îi cer eu și vi-i bag cu de-a sila în buzunar! *Howgh!*

Plecă hotărît, cu pași care se voiau gravi, dar care stîrneau ilaritate. Omulețul acesta simpatic îmi dorea tot binele, pînă și onorariul întreg, de care însă nu putea fi vorba.

Spusele lui Inciu-Ciuna se adeveriră: un războinic roșu n-are nevoie de prea multe pregătiri, chiar și pentru o călătorie din cele mai lungi.

Viața în pueblo își urmă cursul ei obișnuit și calm, fără ca nimic să indice apropiata noastră plecare. Chiar și Nșo-ci care, după bunul ei obicei, continua să ne servească masa, era neschimbată. Cîtă agitație și alergătură nu implică, pentru o femeie albă, pregătirile în vederea celei mai neînsemnate excursii! Această fată de indian avea să străbată călare un drum lung și primejdios pentru a cunoaște mult lăudatele minuni ale civilizației și totuși nu dădea nici cel mai mic semn de neliniște. Nimeni nu mă întreba nimic, nici nu-mi cerea vreun sfat. Singura mea grijă era să strîng și să împachetez instrumentele, pentru care Winnetou mi-a pus la dispoziție cîteva pături moi de lînă. Ca și altădată, ne-am petrecut toată seara împreună, fără să schimbăm un cuvînt despre călătoria noastră și, ducîndu-mă la culcare, nu mă simțeam deloc ca în ajunul unui drum atît de serios. Calmul și sîngele rece al indienilor mă contaminaseră. Dimineața, nu mă trezii de la sine, ci datorită lui Hawkens, care mă anunță că totul e gata și că putem pleca imediat. Abia se crăpase de zi. Ne aflam către sfîrșitul toamnei și răcoarea dimineții dovedea că n-ar fi fost cazul să mai amînăm plecarea.

Am luat în grabă o gustare și apoi, însoțiți de toți locuitorii din pueblo, cum s-ar zice „cu cățel și cu purcel", am pornit în jos, către malul rîului, unde avea să se desfășoare o ceremonie cu totul nouă pentru mine: vraciul trebuia să se pronunțe dacă această călătorie va fi norocoasă ori ba.

Se adunaseră aici și apașii ce locuiau în apropierea pueblo-ului. Carul nostru cu boi mai sta acolo; firește că nu-l puteam lua cu noi la drum, fiind prea greoi și incomod. Acum, acoperit cu pături sub care se adăpostea vraciul, carul fusese improvizat în sanctuar.

Se alcătui un cerc larg în jurul carului. Apoi începu „sfînta slujbă" indiană, pe care eu, în sinea mea, o denumeam „spectacol"; era un mîrîit și un miorlăit de parcă o haită de cîini și de pisici ar fi fost gata să se încaiere.

Stăteam între Winnetou și sora lui. Nșo-ci se îmbrăcase în haine bărbătești și astfel ieșea și mai mult în evidență marea asemănare dintre cei doi frați. Hainele de pe dînsa erau aidoma cu ale fratelui, așa cum le-am descris la timpul cuvenit. Avea, ca și Winnetou, capul descoperit și părul adunat într-o coadă împletită. La brîu purta cîteva pungulițe, fiecare cu alt conținut, un cuțit și un pistol. De umăr îi atîrna o pușcă. În hainele acestea noi, împodobite cu broderii și ciucuri, Nșo-ci arăta foarte marțială, dar în același timp atît de grațioasă, încît toți ochii se ațintiră asupra ei. Cum și eu îmi pusesem costumul primit în dar, eram tustrei îmbrăcați aproape identic.

Probabil că, la auzul acelor sunete, nu mă prea luminasem la față, căci Winnetou ținu să-mi explice:

— Fratele meu încă nu cunoaște această datină a noastră; pesemne că în sinea lui își rîde de noi.

— Mie nu-mi pare ridicolă nici o datină religioasă, oricît de puțin aș pricepe-o, i-am răspuns.

— Acesta e cuvîntul just: religioasă. Cele ce vei vedea și auzi aici nu sînt niște maimuțăreli păgîne; fiecare gest și sunet al vraciului își are tîlcul lui. Iată acum se ceartă între ele, vrăjmașe,

vocile binelui și ale răului. În același fel îmi lămuri și dansul vraciului. După un șir de miorlăituri, venea mereu cîte un urlet alternat cu intonații mai potolite. Urletul izbucnea în momentele cînd vraciul deslușea semne rele, iar sunetele potolite însoțeau semnele bune. La un lung răstimp, după ce toate acestea se consumară, vraciul sări din car și începu să alerge roată, strigînd ca turbat. Apoi fuga lui se domoli; strigătul încetă; groaza, pe care o „mimase" atît de bine și care-l făcuse să alerge nebunește, se potoli; vraciul începu să danseze lent și grotesc; părea cu atît mai ciudat, cu cît își vîrîse fața într-o mască înfiorătoare, iar de trup îi atîrnau tot soiul de obiecte, unele de-a dreptul monstruoase, își însoțea dansul cu o litanie tărăgănată. Amîndouă – și dansul și cîntecul – erau mai întîi agitate și se liniștiră apoi treptat, pînă încetară cu totul. Vraciul se așeză pe vine, își vîrî capul între genunchi și stătu astfel nemișcat lungă vreme. Deodată, sări ca ars și anunță cu glas tare rezultatul viziunii sale:

— Ascultați, ascultați voi, fii și fiice din neamul apașilor! Iată ce mi-a îngăduit să întrevăd Manitu, Marele și Bunul Spirit! Inciu-Ciuna și Winnetou, căpeteniile apașilor și Old Shatterhand, care este căpetenia noastră albă, pornesc călare cu războinicii lor roșii și albi pentru a însoți pe Nșo-ci, tînăra fiică a tribului nostru, spre așezările fețelor palide. Bunul Manitu este gata să-i ocrotească. Vor avea de întîmpinat cîteva primejdii, din care vor ieși neatinși și se vor întoarce cu bine în mijlocul nostru. Chiar și Nșo-ci, care va zăbovi mai multă vreme printre fețele palide, se va înapoia nevătămată. Numai pe unul singur dintre ei va fi să nu-l mai revedem.

Se opri și-și înclină capul pentru a-și exprima astfel mîhnirea pentru pierderea ce se anunță.

— *Uf, uf, uf!* exclamară indienii, curioși și întristați totodată.

Cum vraciul rămase mai multă vreme în poziția lui ghemuită și stăruia în tăcere, Sam Hawkens al meu își pierdu răbdarea și întrebă:

— Cine-i omul care nu se va întoarce? Să ne-o spună vraciul mai repede!

Vraciul făcu un gest de refuz cu mîna și mai aștepta un timp destul de lung pînă-și ridică privirea și o fixă asupra mea, strigînd:

— Ar fi fost mai bine să nu fiu întrebat. N-am vrut să-l numesc; dar acum Sam Hawkens, această față palidă dornică să le știe pe toate, m-a silit să rostesc numele. Old Shatterhand e acela care n-o să mai revină. Moartea îl va găsi curînd. Ceilalți, cărora le-am prezis reîntoarcerea, să nu se țină în preajma lui, dacă nu vor să-și piardă viața odată cu el! Stîndu-i alături, vor fi și ei în primejdie; departe de el, vor fi în siguranță. Așa spune Marele Spirit... *Howgh!*

Încheind, se ascunse iarăși în car. Oamenii din jur îmi aruncau priviri speriate și scoteau exclamații de compătimire. În ochii lor eram de pe acum un proscris, din calea căruia trebuie să te ferești.

— Ce i-o fi cășunat individului ăsta? Se revoltă Sam. Să muriți dumneavoastră? Haida-de! Numai un tîmpit poate scorni asemenea bazaconii! Are creierul putred și ideea i-a țîșnit ca puroiul. Cum naiba s-o fi gîndit tocmai la asta?

— Întreabă-te mai bine ce urmărește! E limpede că nu mă are la stomac... Vraciul ăsta nu mi-a adresat vreodată un cuvînt și, bineînțeles, i-am plătit cu aceeași monedă; parcă nici nu exista pentru mine. Se teme de influența mea asupra căpeteniilor și poate chiar asupra întregului trib; de aceea s-a folosit de ocazie ca să-mi lichideze autoritatea.

— M-aș duce la el să-i trag o pereche de palme.

— Lasă prostiile, Sam! Nu merită să-ți ieși din fire pentru atîta lucru.

Ascultînd profețiile vraciului, Inciu-Ciuna, Winnetou și Nșo-ci se uitară consternați unul la altul. Indiferent dacă dădeau sau nu crezare acestor profeții, ei știau bine ce efect produc ele asupra apașilor.

Treizeci de oameni fuseseră însărcinați să ne însoțească; și aceștia, crezînd sincer că apropierea mea le aduce nenorociri, ar fi provocat, desigur, serioase dificultăți. A para o asemenea situație nu era posibil; cuvintele vraciului nu dădeau loc la răstălmăciri. Singura soluție ar fi fost ca șefii tribului să rămînă neclintiți în atitudinea lor amicală față de mine și să și-o manifeste în văzul și auzul tuturor. Și, într-adevăr, ei îmi strînseră mîinile, iar Inciu-Ciuna vorbi cu voce tare, ca să fie înțeles de toată lumea:

— Frații și surorile mele roșii să-mi asculte cuvintele! Fratele nostru, vraciul, are darul de a deslușì tainele viitorului și, de multe ori, s-a și întîmplat ceea ce a prezis. Dar noi știm că poate să și greșească. Pe vremea marii secete el a chemat ploaia, care însă n-a venit. În ajunul ultimului război împotriva comanșilor, el ne-a prorocit că vom face prăzi bogate și totuși izbînda nu ne-a adus decît vreo cîțiva cai și trei puști învechite. Cînd ne-a îndemnat acum două toamne să ne ducem la malul rîului Tugah, dacă vrem să răpunem bivoli mulți, noi i-am urmat sfatul, dar ne-am ales cu așa de puțină carne, încît iarna era să ne sfîrșim de foame. Pot să vă dau și alte pilde care dovedesc că, uneori, ochii lui sînt nevăzători. De aceea e foarte posibil să se fi înșelat și în privința fratelui nostru Old Shatterhand. Socotesc cuvintele sale ca și cînd n-ar fi fost rostite și cer ca frații și surorile mele să facă același lucru. Vom vedea dacă prorocirile se vor adeveri.

Atunci micul meu Sam Hawkens păși în față, plin de hotărîre:

— Nu, nu vom vedea nimic! Nu e nevoie să așteptăm. Cunosc eu un mijloc prin care vom afla imediat dacă vraciul a prezis adevărul sau nu.

— La ce mijloc se gîndește fratele meu alb? se interesă căpetenia.

— Am să vi-l spun. Nu numai roșii, dar și albii au vracii lor care se pricep să vadă viitorul, iar eu, Sam Hawkens, sînt cel mai vestit dintre ei.

— *Uf, uf!* exclamară, mirați, apașii.

— Da, da, mirați-vă! M-ați, socotit pînă acum un *westman* de rînd, fiindcă nu-mi cunoașteți încă puterile; mă pricep și la altele decît să mănînc și să dorm! Vedeți voi acuși de ce sînt în stare, hi-hi-hi-hi! Cîțiva dintre războinici să ia *tomahawkurile* și să sape aici, în pămînt, o groapă adîncă și îngustă.

— Vrea oare fratele meu alb să privească în adîncul pămîntului? întrebă Inciu-Ciuna.

— Da, căci viitorul e ascuns în măruntaiele pămîntului și uneori în stele; cum însă, ziua-n amiaza-mare nu pot citi în stele, trebuie să cercetez adîncimile.

Cîțiva indieni îi urmară îndemnul și-și înfipseră securile în pămîntul dur, ca să sape groapa.

— Nu te ține de năzbîtii, Sam! i-am șoptit. Dacă roșii bagă de seamă că le joci festa, mai mult strici lucrurile decît le dregi!

— Năzbîtii? Dar vraciul lor ce face? Tot scamatorii! Ceea ce știe și poate dînsul știu și eu, stimate *sir*, dacă nu mă-nșel! Lăsați pe mine! E o demonstrație cît se poate de necesară pentru ca însoțitorii noștri să nu ne dea peste cap planurile. Altminteri, vă asigur că va fi de rău.

— Sînt și eu convins; dar te rog din suflet să nu faci caraghioslîcuri!

— O, nici o grijă! Lucrul e serios, chiar foarte serios!

Cu toate asigurările lui, mărturisesc că nu mă simțeam prea bine. Îl cunoșteam pe Sam ca pe mine însumi. Era un șugubăț incorigibil. De aceea l-aș fi prevenit cu și mai multă stăruință, dar el mă părăsi în grabă și se duse la săpători, ca să le arate cît de adîncă trebuie să fie groapa.

Cînd terminară, Sam îi expedie la locurile lor și își dezbrăcă surtucul vechi de piele. Îl încheie la toți nasturii și-l rezemă de pămînt. Surtucul stătea țeapăn, pe verticală, de parc-ar fi fost din tablă sau lemn. Sam îl potrivi ca pe un cilindru deasupra gropii, luă o atitudine importantă și strigă:

— Bărbații, femeile și copiii apașilor vor vedea ce fac, ce aflu și se vor mira foarte. După ce voi rosti cuvintele mele de vrajă, pămîntul își va deschide adîncul și voi desluși cele hărăzite nouă în viitorul apropiat.

Se dădu cîțiva pași în lături și porni apoi încet și solemn în jurul gropii, turuind din gură, spre marea mea stupoare, tabla înmulțirii de la unu pînă la nouă. Noroc că o făcea atît de repede, încît indienii nu înțelegeau nimic. Isprăvind înmulțirea cu nouă, își iuți din ce în ce pașii pînă dădu în galop în jurul surtucului său, urlînd din toți bojocii și agitîndu-și brațele ca o moară de vînt. În cele din urmă, cu respirația tăiată de atîta urlet și alergătură, se opri lîngă haina lui înțepenită, făcu niște plecăciuni grave și-și vîrî capul în deschizătura surtucului, pasămite ca să se uite în adînc.

Mă cuprinse teama gîndindu-mă la efectul acestei copilării. Mă uitai în jur și constatai, spre liniștea mea, că indienii participau cu toată seriozitatea la spectacol. Nici chipurile celor două căpetenii nu trădau nemulțumire; nu eram însă convins că Inciu-Ciuna știa prea bine cîte parale fac scamatoriile lui Sam.

Capul lui Sam poposi vreo cinci minute în gulerul surtucului. În acest răstimp omulețul își tot mișca brațele ca și cum ar fi vrut să arate că observă niște lucruri foarte importante și nemaivăzute. În fine, își scoase capul. Avea o mutră extrem de serioasă. Descheie din nou surtucul, îl îmbrăcă și porunci:

— Frații mei roșii să astupe groapa; cît e deschisă, n-am voie să spun nimic!

După ce i se împlini porunca, răsuflă o dată adînc, ca și cum s-ar fi simțit aievea foarte mișcat și începu:

— Vraciul vostru n-a văzut bine, căci se va întîmpla taman pe dos. Am aflat tot ce ne așteaptă în săptămînile următoare; dar nu mi-e îngăduit să spun decît o parte din cele scrise. Am zărit în fundul gropii arme și am auzit împușcături; prin urmare, va fi luptă. Ultimul glonț a pornit din doborîtorul de urși al lui Old Shatterhand. Asta înseamnă că el va învinge, pentru că, dac-ar fi să

moară, n-ar putea trage tocmai el ultimul foc. Pe frații mei roșii îi pîndește o nenorocire. Ei pot scăpa numai dacă se țin în preajma lui Old Shatterhand. În schimb, dac-ar face după îndemnul vraciului vostru, ar fi pierduți fără scăpare. Am zis! *Howgh!*

Efectul acestei prorociri a fost, cel puțin pe moment, acela scontat de Sam. Apașii îi dădură crezare; se vedea pe chipurile lor. Își ațînteau totuși privirile pline de așteptare spre carul cu boi. Bănuiau că vraciul va ieși de acolo pentru a-și apăra punctul de vedere. Dar el nu se arătă, ceea ce îi conduse la presupunerea că omul se da bătut. Sam Hawkens veni spre mine și, scăpărînd din ochișorii lui șireți, mă iscodi:

— Ei, *sir*, vă place cum am dres-o?

— Ca un șmecher de prima clasă.

— *Well!* Deci am lucrat bine, nu?

— Bine. Cel puțin așa pare. S-ar zice că ți-ai atins scopul.

— L-am atins pe deplin. Vraciul e bătut; n-aude și nu vede.

Winnetou ne privea în tăcere și cu tîlc. În schimb, tatăl său se vădi mai puțin tăcut; se apropie și rosti către Sam:

— Fratele meu alb e un bărbat deștept; el a stors vlaga din spusele vraciului nostru și are un surtuc plin de profeții însemnate. Surtucul acesta neprețuit își va cuceri faima peste mări și țărmuri. Numai că Sam Hawkens a cam întrecut măsura cu prorocirile lui.

— Am întrecut măsura? Cum așa? se interesă mărunțelul.

— Ar fi fost de ajuns să spună că prezența lui Old Shatterhand nu ne va cășuna nici un rău. Ce nevoie a mai avut să adauge că ne așteaptă o nenorocire?

— Așa am citit în groapă.

Inciu-Ciuna respinse binevoitor argumentul:

— Căpetenia apașilor știe cum stau lucrurile; Sam Hawkens poate fi încredințat de asta. Nu era nevoie să prezici nenorociri și să semeni îngrijorare în sufletele oamenilor.

— Îngrijorare? Păi războinicii apașilor sînt luptători viteji, care nu se tem de nimic.

— Nu se tem, ce-i drept. Și o vor dovedi, fără îndoială, dacă în călătoria noastră, pe care o doresc liniștită, vom fi primejduiți de cine știe ce vrăjmași. Să pornim așadar!

Ni se aduseră caii, dintre care un număr considerabil erau împovărați cu samare; unii cărau instrumentele mele; alții fuseseră încărcați cu provizii și cu diverse obiecte necesare în călătorie.

La indieni domnește obiceiul ca războinicii care pleacă la drum să fie petrecuți un răstimp de către cei care rămîn. De astă dată, conform dorinței lui Inciu-Ciuna, lucrurile nu s-au petrecut așa. Cei treizeci de indieni care ne însoțeau nici nu-și luară măcar rămas bun de la soțiile și copiii lor. Desigur, vor fi făcut-o mai înainte, căci manifestarea în public a duioșiilor familiale nu corespunde cu demnitatea unor războinici.

Numai unul singur s-a găsit să-și ia rămas-bun cu glas tare și anume Sam Hawkens. O zări printre femei pe Cliuna-ai, își mînă catîrul pînă în dreptul ei și o întrebă:

— Ai auzit, „Lună", ce-am citit eu în adîncul pămîntului?

— Ai spus-o și am auzit, răspunse ea.

— Aș fi avut încă multe de spus, chiar și despre tine.

— Despre mine? M-ai văzut și pe mine în groapă?

— Dă. Ți-am văzut tot viitorul. Să ți-l spun?

— Te rog! zise ea curioasă și grăbită. Ce-o să-mi aducă viitorul?

— N-o să-ți aducă nimic. În schimb, o să-ți răpească ceva foarte drag.

— Ce anume? întrebă ea speriată.

— Părul! Ai să-l pierzi în cîteva luni și ai să ajungi cheală, dar știi, fără un fir de păr în cap, ca și luna de sus. Atunci am să-ți trimit peruca mea. Rămîi cu bine, te salut, tristețe lunară!

Rîse și dădu pinteni catîrului, în timp ce femeia își ascunse obrazul, vădit rușinată că a fost trasă pe sfoară datorită propriei sale curiozități.

Ordinea în care călăream se alcătui de la sine. În frunte, Inciu-Ciuna, Winnetou, sora lui și eu. Urmau Hawkens, Parker

și Stone, după care cei treizeci de apași mînînd cu schimbul caii încărcați cu poveri.

Nșo-ci se ținea bărbătește în șa. Era, după cum aflasem înainte și se adeverea acum, o excelentă și foarte dîrză călăreață. La fel de bine se pricepea și în mînuirea armelor. Orice străin ar fi luat-o drept fratele mai tînăr al lui Winnetou; dar unui ochi mai atent nu-i puteau scăpa gingășia feminină a feței și perfecțiunea trupului. Era frumoasă, desăvîrșit de frumoasă, în ciuda costumului și a atitudinii ei bărbătești.

Primele zile ale călătoriei se scurseră fără nici o întîmplare care ar merita pomenită. Cititorul își amintește că apașii avuseseră nevoie de cinci zile pentru a se întoarce de la locul bătăliei cu kiowașii pînă la pueblo-ul lor de pe Río Pecos. Atunci transportul prizonierilor și răniților încetinise mult ritmul călătoriei. De astă dată, am ajuns numai în trei zile la locul unde Klekih-Petra fusese ucis de Rattler. Acolo ne oprirăm pentru popasul de noapte. Apașii cărară bolovani pentru construcția unui monument. În popasul acesta Winnetou arăta și mai serios ca de obicei. I-am povestit atît lui, cît și tatălui și surorii sale, cele ce-mi încredințase Klekih-Petra privind trecutul său.

A doua zi dimineața ne continuarăm drumul pînă în regiunea unde lucrările noastre fuseseră atît de brusc întrerupte de atacul apașilor. Jaloanele se mai aflau la locul lor, ceea ce mi-ar fi permis să-mi încep imediat munca. Amînai însă, pentru că aveam ceva mai urgent de făcut.

După încetarea luptei, apașilor nu le venise în minte să-i îngroape pe morții noștri și nici pe kiowașii căzuți. Ei lăsaseră cadavrele în părăsire. În schimb, vulturii și alte animale de pradă se îngrijiră de ele în felul lor. Oasele zăceau împrăștiate, unele complet dezgolite, altele învelite încă în zdrențe de carne putredă. Ne apucarăm, împreună cu Sam, Dick și Will, să adunăm aceste resturi omenești și să le depunem într-o groapă comună. Era îngrozitoare treaba. Firește că apașii nu participară la această lugubră operație.

Între acestea, ziua trecu și mă apucai de lucrările mele abia în dimineața următoare. Pe lîngă războinicii care îmi dădeau ajutor, mă asista și Winnetou cu multă tragere de inimă, iar soră-sa aproape că nu se depărta de lîngă noi. Munca mergea cu mult mai bine ca altădată, cînd avusesem în preajmă niște indivizi atît de puțin simpatici. Indienii care nu aveau treabă cutreierau împrejurimile; seara ne aduseră niscai vînat mărunt.

E lesne de înțeles că-i dădeam zor cu munca. În ciuda obstacolelor terenului, am izbutit, numai în trei zile, să fac joncțiunea cu sectorul învecinat; în cea de-a patra zi, toate desenele și calculele erau terminate. Încheiasem lucrul tocmai la timp, căci iarna se apropia cu pași repezi. Nopțile deveneau din ce în ce mai răcoroase. Trebuia să ținem focul aprins pînă dimineața.

Spuneam că apașii îmi dădeau ajutor; și aceasta era realitatea; numai că, din păcate, nu o făceau și cu plăcere. Se supuneau poruncii primite de la căpeteniile lor și atît. Altminteri, nu s-ar fi grăbit să mă ajute. Li se citea pe față bucuria cînd vedeau că nu mai am nevoie de serviciile lor. Și de cîte ori ședeam seara în jurul focului de tabără, cei treizeci de indieni se izolau de noi mai mult decît ar fi cerut respectul față de șefi. Acestora nu le-a scăpat din atenție faptul, dar păstrară tăcere. Chiar și Sam sesiză situația:

— Nu-i prea trage ața la muncă pe roșii ăștia! Adevărul e adevăr: indianul e vînător iscusit, războinic viteaz, dar și trîntor fără pereche. Nu-i place munca și basta!

— Ceea ce fac ei nu e deloc obositor și nu se poate numi muncă. Altceva îi roade.

— Da? Și ce anume?

— Pare că se gîndesc la profețiile vraciului și cred în ele mai mult decît în ale dumitale, dragă Sam.

— Mă rog! Ar fi însă o prostie din partea lor.

— În orice caz, nu văd cu ochi buni munca mea de-aici. Pămîntul acesta le aparține lor și eu îl măsor pentru alții, pentru dușmani. Judecă și tu, Sam!

— Dar ideea de a reveni aici pornește chiar de la căpeteniile lor.

— Neîndoielnic. Numai că asta nu înseamnă, sau mai bine zis nu implică și acordul celorlalți. În sinea lor sînt chiar împotrivă. Și cînd stau așa, deoparte, discutînd în șoaptă, observ pe fețele lor că vorbesc despre mine la un mod care nu mi-ar face plăcere dacă le-aș desluși cuvintele.

— Cam așa mi se pare și mie. Dar mi-e indiferent. Nici gîndul și nici vorba lor n-au ce să ne strice. Noi avem ce avem cu Inciu-Ciuna, cu Winnetou și cu Nșo-ci; or, de ăștia trei nu ne putem plînge.

Aici avea dreptate. Winnetou și tatăl său mă sprijineau în toate, binevoitori ca niște frați; iar fata mai că-mi citea în ochi orice dorință. Ai fi zis că-mi ghicește gîndurile. Mi le îndeplinea fără ca măcar să-i adresez vreo rugăminte. Și asta în chestiuni din cele mai mărunte, cărora, de obicei, nu li se acordă atenție. Îi eram din ce în ce mai îndatorat. Avea un foarte ascuțit simț de observație, asculta cu mare interes discuțiile și, spre bucuria mea, constatai că devenisem, cu sau fără intenție, dascălul ale cărui învățături le sorbea cu nesaț. Cînd vorbeam, ochii ei îmi stăruiau pe buze; căuta să mă imite în toate, chiar dacă nu se potriveau cu obiceiurile rasei sale. Părea că se află aici exclusiv pentru mine și, cu toate că n-aș fi voit să mi se creeze condiții deosebite față de ale altora, se ocupa de confortul meu mai mult decît de al ei și cu mai multă grijă, decît o făceam eu însumi.

Așadar, la sfîrșitul celei de-a patra zi, eram gata și mi-am strîns instrumentele, învelindu-le în pături. Ne-am pregătit de plecare și, în a cincea zi, am pornit o dată cu zorile. Cele două căpetenii hotărîră să urmăm aceeași cale pe care Sam m-a condus la sosirea mea în aceste ținuturi.

După două zile de mers, avurăm parte de o întîlnire. Ne găseam într-un șes întins, acoperit de ierburi și punctat ici și colo de tufișuri; cuprindeam cu privirea întregul cîmp, ceea ce în vest e

totdeauna avantajos. Nu poți să știi niciodată peste ce oameni dai și de aceea e bine să observi de departe orice apariție. Zărirăm patru călăreți care se apropiau de noi. Erau albi. Firește că ne văzură și ei tot atît de repede și se opriră locului, cumpănind dacă e cazul să-și continue drumul sau să ne ocolească. Întîlnirea cu o ceată de treizeci de indieni nu e lucru tocmai plăcut pentru niște albi, mai ales cînd aceștia nu sînt decît patru la număr și nu cunosc tribul cu care au de-a face. Dar băgaseră de seamă că erau și niște albi aici, fapt care le risipi, probabil, îndoiala; lăsară deci caii să-și urmeze drumul în direcția noastră.

Erau îmbrăcați ca niște cowboy și înarmați cu puști, cuțite și pistoale. Ajunși la douăzeci de pași de noi, își struniră caii, își aduseră puștile în poziție de tragere și unul din ei strigă:

— *Good day*, domnilor! E nevoie să ținem degetul pe trăgaci, ori ba?

— *Good day, gentlemeni*! răspunse Sam. Lăsați fără nici o grijă pușcoacele în jos. N-avem intenția să vă mîncăm. Putem să aflăm și noi de unde veniți?

— De la bătrînul Mississippi.

— Și încotro vă îndreptați?

— În sus, către New Mexico și apoi în California. Am auzit că se caută acolo văcari pricepuți și că se plătește simbrie bună; mai bună decît în locurile de unde venim.

— S-ar putea să aveți dreptate, *sir*, dar mai rămîne cale de străbătut pînă să găsiți asemenea slujbă rentabilă. Noi am coborît încoace, cu direcția Saint Louis. E curățel drumul?

— Da. Cel puțin noi n-am auzit de vreun obstacol. Dar, oricum, n-aveți de ce vă teme: sînteți destul de numeroși. Sau, poate, *gentlemenii* roșii nu vă însoțesc pînă la capăt?

— Numai acești doi războinici, căpeteniile apașilor, Inciu-Ciuna și Winnetou, precum și sora lui.

— Nu mai spuneți, *sir*! O *lady* roșie care pleacă la Saint Louis? S-ar putea să aflăm și numele dumneavoastră?

— De ce nu! Sînt nume onorabile și nu avem motive să le tăinuim. Mie îmi spune Sam Hawkens, dacă nu mă-nșel. Aceștia sînt camarazii mei, Dick Stone și Will Parker și aici, alături de mine, îl vedeți pe Old Shatterhand, un *boy* care înjunghie ursul cenușiu cu cuțitul și doboară dintr-un pumn pe cel mai puternic dintre bărbați. Veți fi acum atît de amabil să ne spuneți și nouă numele dumneavoastră?

— Cu plăcere! De Sam Hawkens am auzit, de ceilalți *gentlemeni* încă nu. Mă numesc Santer și nu sînt un vînător cu faimă în vest, ca dumneavoastră, ci un simplu cowboy sărac.

Ne comunică și numele celor trei fîrtați ai lui, pe care însă nu le-am reținut; mai puse apoi cîteva întrebări despre starea drumului și plecară apoi cîte patru. După ce se depărtară, Winnetou îl mustră pe Sam:

— De ce fratele meu a găsit cu cale să dea acestor oameni informații atît de precise?

— Să le fi refuzat?

— Da.

— Nu văd de ce. Am fost întrebat politicos și se cuvenea să răspund la fel. Așa se poartă Sam Hawkens în toate cazurile.

— Eu nu cred în politețea acestor fețe palide. S-au stăpînit pentru că-i întreceam de opt ori ca număr. Nu sînt deloc bucuros că le-ai spus cine sîntem și încotro ne ducem.

— De ce? Crezi că ne poate strica?

— Da.

— În ce fel?

— În tot felul. Aceste fețe palide nu mi-au plăcut. Din ochii celui care vorbea nu luminează bunătatea.

— N-am observat. Însă chiar de-ar fi așa, ce ne pasă? Au plecat. Ei călăresc într-o direcție, noi în alta. Doar n-or să se întoarcă și să se lege de noi!

— Totuși, vreau să le aflu intențiile. Frații mei să meargă înainte. Eu și Old Shatterhand îi vom urmări un timp. Trebuie să știm dacă se duc într-adevăr spre ținta lor sau numai se prefac.

Pe cînd ceilalți își continuară drumul, Winnetou și cu mine pornirăm călări chiar pe urmele lăsate de noi și după care se luaseră cei patru străini. Mărturisesc că nici mie nu-mi plăcuse acest Santer și nici însoțitorii lui nu-mi inspiraseră prea multă încredere. Doar că nu-mi închipuiam ce-ar putea să aibă împotriva noastră și ce-ar fi în stare să facă. Presupunînd chiar că erau din acea tagmă care confundă avutul ei cu al altora, încă mă întrebam ce i-ar putea ispiti la jaf în cazul de față. Și dac-ar cuteza – ceea ce mi se părea imposibil – să ne atace, cum ar izbuti patru inși să înfrunte treizeci și șapte de oameni înarmați? Împărtășindu-i lui Winnetou nedumeririle mele, dînsul îmi explică:

— Dacă sînt hoți, atunci nu le pasă de numărul nostru, fiindcă n-or să ne atace fățiș; mai degrabă ne-ar urmări în ascuns și ar pîndi momentul cînd unul dintre noi, pe care au pus deja ochii, s-ar depărta nițel de ceilalți.

— Pe cine să fi pus ochii? Nici măcar nu ne cunosc.

— Pe acela la care presupun că s-ar afla aurul.

— Aur? Dar de unde să știe că avem aur și la care din noi se găsește? Ar trebui să fie atotștiutori.

— Nicidecum! E suficient să judece un pic ca să meargă aproape la sigur. Sam Hawkens a fost tare ușuratic și le-a divulgat că sîntem căpetenii, că mergem la Saint Louis. Mai mult nici nu le trebuie.

— Ah, bănuiesc, în sfîrșit, ce vrea să spună fratele meu! Cînd merg spre răsărit, indienii au nevoie de bani. Cum însă nu dispun de monedă, iau cu dînșii aur, ale cărui zăcăminte le cunosc numai ei. Și dacă, pe deasupra, e vorba de căpetenii, atunci aceștia cunosc cu precizie zăcămintele și se aprovizionează cu aur din belșug.

— Fratele meu Old Shatterhand a ghicit. În cazul că plănuiesc un furt sau o tîlhărie, albii aceia și-au fixat, desigur, atenția asupra noastră, a celor doi șefi. Firește că acum nu vor găsi nimic la noi.

— Nimic? Parcă aveați intenția să vă asigurați cu aur!

— O facem mîine. De ce să-l fi cărat cu noi dacă nu ne trebuia încă? Pînă acum n-am avut nimic de plată; cheltuielile ne așteaptă mai tîrziu, în forturile prin care vom trece. Așadar, ne vom aproviziona cu aur probabil mîine dimineață.

— Înseamnă că se găsesc zăcăminte în drumul nostru?

— Da. E muntele Nugget-tsil, cunoscut numai de noi sub acest nume. Pentru restul lumii, care nu trebuie să știe că muntele ascunde aur, îi spunem altfel. Deseară vom ajunge la poalele lui și vom lua cele de trebuință.

Mărturisesc că mă încerca admirația, dar și un pic de invidie. Oamenii aceștia știau unde se află cantități enorme din prețiosul metal și, în loc să-l valorifice, duceau o viață lipsită aproape cu desăvîrșire de cerințele civilizației. Nu purtau la ei nici portofele, nici carnete de cecuri; în schimb, știau pretutindeni comori ascunse și n-aveau decît să întindă mîna pentru a-și umple buzunarele cu aur. Cine-ar putea, dispunînd de asemenea bogății, să ducă totuși o viață atît de modestă?!

Trebuia să fim atenți ca Santer să nu observe că-l urmărim. De aceea, foloseam drept acoperire orice dîmb sau tufiș. Siguri pe sine, bine dispuși, cei patru inși își îndemnau mereu caii la trap, ca și cum ar fi fost grăbiți să ajungă cît mai repede la țintă; parcă nici gînd nu aveau să se întoarcă sau să apuce alt drum. Winnetou se opri, îi urmări din ochi pînă dispărură și zise:

— N-au gînduri rele; putem fi liniștiți.

Nici nu bănuia, ca și mine, de altfel, cît de mult îl înșelau aparențele. Indivizii aceia cloceau gînduri ascunse, dar – după cum aveam să constat mai tîrziu – erau extrem de vicleni. Presupuneau că-i vom urmări un oarecare timp și o făceau anume pe grăbiții. Mai tîrziu însă, aveau să se întoarcă și să se ia după noi.

Galopînd vîrtos, îi ajunserăm curînd din urmă pe tovarășii noștri. Seara poposirăm lîngă o apă. Vigilenți ca întotdeauna, Inciu-Ciuna și Winnetou cercetară cu grijă împrejurimile pînă să

se decidă asupra locului de popas. De fapt, apa aceea nu era decît un izvor care țîșnea din adînc, limpede și puternic. Iarbă pentru cai era destulă, iar jur-împrejur creșteau arbori și tufăriș, la adăpostul cărora puturăm aprinde focuri mari și în același timp ascunse depărtării. Inciu-Ciuna orîndui două străji și se părea că, datorită măsurilor luate, ne aflăm în deplină siguranță.

Cei treizeci de apași își stabiliră tabăra, ca de obicei, la o distanță exagerat de mare; acolo se puseră pe fript și pe mîncat pastrama. Noi, ăștilalți, șapte la număr, ședeam lîngă tufăriș în jurul focului. Ne alesesem dinadins acest loc ferit de vîntul rece ale serii.

După cină, obișnuiam să mai stăm o vreme la taifas. La fel și acum. În cursul discuției, Inciu-Ciuna ne aduse la cunoștință că a doua zi vom porni mai tîrziu ca în alte dăți, abia către amiază și, satisfăcîndu-i curiozitatea lui Sam Hawkens, ne lămuri în felul lui deschis motivul amînării. Faptul acesta aveam să-l regretăm profund mai tîrziu.

— De altfel, e un secret, ne spuse Inciu-Ciuna, dar am să-l dezvălui fraților mei albi, dacă-mi făgăduiesc că nu se vor lua pe urmele noastre.

Am făgăduit cu toții. Inciu-Ciuna continuă:

— Avem nevoie de aur; de aceea, eu și copiii mei vom pleca mîine în zori ca să aducem aurul, adică nuggeti. Ne vom întoarce către prînz.

Stone și Parker își exprimară zgomotos uluirea, iar Sam Hawkens, nu mai puțin mirat, exclamă:

— Există, așadar, aur prin apropiere?!

— Da, confirmă Inciu-Ciuna. Nimeni nu știe, nici chiar războinicii mei. E o taină pe care mi-a încredințat-o tatăl meu, iar dînsul o știa de la bunic. Secrete de acest fel se moștenesc numai din tată-n fiu și sînt păstrate cu sfințenie. Nu le dezvălui nici celui mai bun prieten. Și chiar dacă vă spun toate acestea, în schimb locul unde se află zăcămintele n-am să-l destăinui nimănui pe

lume, nicidecum să-l arăt; dacă cineva s-ar lua după mine, l-aș împușca imediat.

— Ne-ai ucide și pe noi?

— Și pe voi! V-am arătat încredere; înșelîndu-mi-o, ați merita moartea. Știu însă bine că nu veți părăsi tabăra pînă ne întoarcem.

Astfel încheie Inciu-Ciuna, scurt și hotărît, cele ce avea de spus în această chestiune, iar discuția luă alt curs. La un moment dat, Sam o întrerupse. Inciu-Ciuna, Winnetou, Nșo-ci și eu ședeam cu spatele la tufiș; Sam, Dick și Will erau de cealaltă parte a focului, avînd tufișul în față. În toiul discuției, Hawkens strigă deodată, apucă pușca, o duse la ochi și trase în direcția tufelor. Firește că se stîrni alarmă în tot lagărul. Indienii săriră de la locurile lor și se apropiară în goană. Ne ridicarăm și noi în picioare, întrebîndu-l pe Sam ce i-a venit să tragă cu pușca.

— Am zărit o pereche de ochi care-l fixau de după tufiș pe Inciu-Ciuna, ne lămuri el.

Fără să mai zăbovească, indienii smulseră din foc cîteva crengi aprinse și pătrunseră în desiș. Nu găsiră pe nimeni. Ne liniștirăm și ne așezarăm din nou în jurul focului.

— Sam Hawkens trebuie să se fi înșelat, zise Inciu-Ciuna. În pîlpîiala flăcărilor asemenea năluciri sînt posibile.

— M-aș mira; sînt sigur că era o pereche de ochi.

— Poate că două frunze și-au schimbat poziția datorită vîntului și s-au întors în afară cu partea dinăuntru, a cărei culoare e mai deschisă; și atunci fratele meu alb a crezut că sînt ochi.

— Posibil și asta, nu zic ba. Împușcai, va să zică, niște frunze... hi-hi-hi-hi!

Sam chicotea după obiceiul lui. Winnetou însă nu luă lucrul în glumă și rosti:

— Fratele meu Sam a făcut, în orice caz, o greșeală de care ar fi bine să se păzească în viitor.

— O greșeală? Eu? Cum așa?

— Nu trebuia să tragi.

— Nu? Asta-i bună! Cînd cineva mă spionează din tufiș, am dreptul să-l pocnesc, dacă nu mă-nșel!

— De unde știi că are gînduri dușmănoase? Dacă le-ar avea, atunci s-ar furișa cît mai aproape de noi, ca să afle cine sîntem. Iar dacă nu, atunci ar ieși la iveală ca să ne salute.

— Hm! Asta cam așa e! Recunoscu omulețul.

— Împușcătura nu face decît să sporească primejdia, continuă Winnetou. Ori Sam s-a înșelat, n-a văzut nici un fel de ochi și în acest caz glonțul e de prisos, atîta doar că poate să atragă pe eventualii dușmani ce s-ar afla pe aproape. Ori a fost, într-adevăr, un om care ne iscodea, însă și în cazul acesta e o greșeală să tragi, fiindcă e de prevăzut că glonțul va nimeri în gol.

— Oho! Sam Hawkens trage la sigur! Aș vrea să-l cunosc pe acela care mi-ar dovedi că am tras vreodată pe lîngă țintă!

— Știu și eu să trag, dar probabil că nici eu n-aș fi nimerit. Doar omul mă observă că-l iau la ochi, își dă seama că l-am văzut și se va feri repede din bătaia puștii. Glonțul se duce în gol și omul dispare în noapte.

— Bine, bine! Dar ce-ar fi făcut fratele meu roșu în locul meu?

— Ori trăgeam „de la genunchi", ori mă depărtam pe tăcute, făceam un ocol și cădeam în spatele iscoadei.

„De la genunchi" e una din cele mai dificile poziții de tragere. Mulți, foarte mulți *westmeni*, de altminteri buni trăgători, nu se pricep la asta. Eu însumi n-o cunoșteam deloc, dar am deprins-o mai tîrziu, cu ajutorul lui Winnetou.

Să presupunem că, singur sau în tovărășia altora – faptul n-are importanță – șed lîngă un foc de tabără; pușca mi-o țin lîngă mine, pe dreapta, cum cere regula. Deodată, observ doi ochi care mă pîndesc din ascunziș. Chipul iscoadei se topește în întuneric, nu se vede; ochii însă – dacă iscoada n-are grijă să se uite numai printre gene – pot fi observați. Ei au un luciu mat, fosforescent, care apare cu atît mai precis, cu cît îți încordezi mai mult privirea. Să

nu se creadă, totuși, că e lucru ușor să descoperi printre milioanele de frunze ale desișului o pereche de ochi deschiși. E o treabă care nu se poate învăța; e nevoie să te fi născut cu o anume agerime a privirii.

Dacă m-am convins că e vorba de un spion dușman, trebuie, pentru propria-mi salvare, să-l fac inofensiv, să-l dobor dintr-un foc, adică să-l împușc în ochi, pentru că aceștia sînt singura țintă vizibilă pentru mine. Dar dacă iau pușca și țintesc ca de obicei, atunci adversarul îmi observă gestul și dispare cît ai clipi. Trebuie, deci, să fac în așa fel, încît să nu observe mișcarea. Lucrul e posibil numai prin tragerea „de la genunchi". Îmi îndoi piciorul astfel ca genunchiul împreună cu coapsa să formeze o linie care, continuată, să ducă drept la țintă. Atunci, în aparență nepăsător, ca din joacă, apuc pușca, o reazem cu țeava de-a lungul coapsei – încît să se afle exact în prelungirea acesteia – și apăs pe trăgaci. E un procedeu foarte dificil, mai ales că se cere să lucrezi numai cu mîna dreaptă; manevrînd cu amîndouă mîinile, jocul n-ar mai părea atît de inocent. Or, ca să potrivești arma numai cu o mînă, s-o fixezi bine de coapsă și apoi să tragi, aceasta e o treabă pe care puțini o duc la capăt. Nu mai pun la socoteală cît de greu e să ochești precis dintr-o astfel de poziție și fără ajutorul cătării, bașca ținta, care nu e decît o pereche de puncte abia sesizabile sub pîlpîirea jucăușă a luminii și în tremurul frunzișului bătut de vînt.

La acest procedeu se referea Winnetou vorbind de „împușcătura de la genunchi", în care era meșter. Mie, cu doborîtorul meu de urși, mi-a fost destul de greu să aplic procedeul, pentru că arma cîntărea mult și mînuirea ei cu o singură mînă cerea un efort serios. Dar exercițiile continue m-au dus în cele din urmă la rezultate bune chiar și în fața unor ținte foarte greu de zărit.

Pe cînd toată lumea se simțea satisfăcută sau barem liniștită de faptul că cercetarea împrejurărilor n-a dus la nici o descoperire, Winnetou nu se arată deloc mulțumit. Se ridică după o vreme și plecă să controleze personal terenul. Trecu mai bine de o oră pînă s-a întors.

— Nu e nimeni, anunță el, prin urmare Sam Hawkens totuși s-a înșelat.

În ciuda acestei constatări, el rîndui patru străji în locul celor două, recomandîndu-le cît mai multă atenție și patrulare permanentă în jurul taberei. Apoi ne culcarăm.

Dormeam agitat; mă trezeam mereu și eram hărțuit de vise scurte, sumbre, în care Santer și însoțitorii lui jucau rolul principal. Era, desigur, ecoul ușor explicabil al recentei noastre întîlniri, dar cînd mă deșteptai dimineața, persoana lui îmi stăpînea într-atît gîndurile, încît zadarnic încercam s-o alung. De fapt, se întîmplă nu o dată ca un om care îți apare în vis să capete apoi, în existența ta reală, o însemnătate cu mult mai mare ca înainte.

După gustarea de dimineață, compusă din carne și o fiertură de făină, Inciu-Ciuna cu fiul și cu fiica lui se pregătiră de drum. Înainte de plecare, le cerui îngăduința să-i însoțesc măcar un timp. Pentru a-i asigura că nu am deloc intenția să aflu drumul spre zăcămînt, le-am mărturisit obsesia mea în legătură cu Santer. Mă miram și eu cum, fără nici un temei concret, am ajuns în acea dimineață la convingerea că Santer și oamenii lui se întorseseră. Probabil că era efectul visului.

— Fratele meu să nu se îngrijească din pricina noastră, îmi răspunse Winnetou. Pentru a te liniști, urmă el, voi mai cerceta o dată împrejurimile. Știm că Old Shatterhand nu rîvnește la aur. Și, totuși, însoțindu-ne chiar și pe o distanță scurtă, ar putea să creadă că a ghicit locul zăcămîntului și atunci ar cădea în acea ispită a prafului ucigător, care nu-i iartă pe oamenii albi pînă nu le distruge și sufletul și trupul. Te rugăm, deci, nu din neîncredere față de tine, ci din dragoste și prudență, să nu vii cu noi.

Trebuia să mă supun. Winnetou mai controlă o dată locul fără a descoperi nici o urmă, apoi tustrei plecară. Din faptul că mergeau pe jos și nu călări, am dedus că zăcămîntul cu pricina nu se afla prea departe.

M-am tolănit în iarbă, mi-am aprins luleaua și, ca să-mi risipesc temerile, m-am pornit pe taifas cu Sam, Dick și Will. Dar

nu-mi găseam liniștea; curînd mă sculai din nou; ceva dinlăuntrul meu nu-mi dădea pace. Îmi luai pușca și plecai. Poate să vînez vreo sălbăticiune, îmi ziceam, să-mi mai alung gîndurile.

Inciu-Ciuna părăsi tabăra îndreptîndu-se spre miazăzi. Eu o apucai spre nord, ca să nu se creadă cumva că umblu cu alte intenții.

Să tot fi mers un sfert de oră cînd, spre uimirea mea, dădui de urmele a trei persoane încălțate cu mocasini. Deosebii o pereche de tălpi mari, una de dimensiuni mijlocii și o alta mai mică. Urmele păreau proaspete. Erau, probabil, ale lui Inciu-Ciuna, Winnetou și Nșo-ci. Se îndreptaseră mai întîi spre sud, dar apoi o luaseră totuși spre nord, firește, pentru a ne deruta și a ne face să credem ca zăcămîntul de aur se află la sud.

Să-mi fi continuat drumul? Nu. S-ar fi putut să mă zărească sau, la întoarcere, ar fi putut să-mi descopere urmele. Or, n-aș fi vrut în nici un caz să cadă la bănuială că m-am ținut după ei. Să mă întorc în tabără? Nu prea aveam chef. O apucai deci spre răsărit.

Și iată, după scurtă vreme trebuii să mă opresc iarăși; o altă urmă îmi atrase atenția. Cercetînd-o îndeaproape, constatai că provine de la trei bărbați care purtau cizme cu pinteni. Ca un fulger mă duse gîndul iarăși la Santer. Pașii se înșiră pe direcția în care știam că se deplasaseră cele două căpetenii; părea că pornesc dintr-o pădurice apropiată în care dominau, mai înalți, cîțiva stejari încă înfrunziți. Acolo trebuia să cercetez, în primul rînd.

Judecasem bine: urma pornea într-adevăr din pădurica respectivă. Pătrunzînd înlăuntru, găsii patru cai priponiți; erau caii lui Santer și ai fîrtaților săi. Toate semnele arătau că indivizii își petrecuseră aici noaptea. Prin urmare, tot se înapoiaseră! Dar cu ce scop? Din pricina noastră, evident. Desigur că se purtau cu gîndul de care Winnetou îmi vorbise în ajun. Deci, nu se înșelase Sam Hawkens; zărise într-adevăr o pereche de ochi, dar, cu pripeala lui, îl alungase pe individ încă înainte de a-și fi descărcat arma. Fuseserăm spionați. Santer ne urmărise, pîndind clipa cînd

l-ar putea surprinde singur pe cel vizat. Totuși, locul acesta din pădurice era mult prea departe de tabăra noastră. Cum de ne-a putut observa de aici?

Examinai copacii. Erau foarte înalți, dar nu prea groși; tocmai buni pentru cățărat. Pe scoarța unuia descoperii zgîrieturi provocate fără îndoială de niște pinteni. Indivizii se cățăraseră așadar în copaci; de acolo, de sus, putuseră să observe, dacă nu chiar interiorul taberei, cel puțin mișcarea dimprejurul ei. Cerule! Un gînd neașteptat mă fulgeră! Despre ce discutam noi aseară înainte ca Sam să fi zărit ochii aceia? Despre faptul că Inciu-Ciuna, împreună cu copiii săi, se va duce astăzi după aur! Spionul trebuie să fi auzit această discuție. Dimineața s-a urcat într-un stejar și i-a văzut pe tustrei cum pleacă. Apoi, la puțin timp, împreună cu haimanalele lui, a pornit în urmărire. Deci Winnetou se află în primejdie! Nșo-ci și tatăl ei de asemenea! Trebuia să acționez imediat, fără a pierde o clipă și să-i ajung din urmă pe tîlhari.

Nici nu mai era timp să mă întorc în tabără și să dau alarma. Dezlegai repede un cal, îl scosei din desiș, mă aruncai în șa și pornii în galop pe urmele celor patru bandiți, care se amestecară curînd cu cele ale apașilor.

Pentru cazul că aș pierde aceste urme, căutam între timp niscai puncte de reper după care să mă orientez în ce privește locul zăcămîntului. Winnetou vorbise de un munte numit de el Nugget-tsil.

„Nuggeții" sînt boabele de aur de diverse mărimi, ce se găsesc în stare naturală; „tsil", în limba apașilor, înseamnă munte. Așadar, zăcămîntul se afla în munți. Măsurai din ochi depărtările; drept în fața mea se ridicau niște munți destul de impunători și împăduriți. Unul din ei trebuia să fie muntele nuggeților. Faptul îmi apărea neîndoielnic.

Gloaba bătrînă pe care călăream nu excela în viteză. Smulsei din goană o nuia și dădui imbold calului. Făcea, sărmanul, tot ce putea și, curînd, străbăturăm șesul; munții mi se deschideau în față. Urmele duceau între doi munți, dar după un timp nu le

mai putui deslușI din cauza pietrișului pe care apele îl rostogoliseră din înălțimi. Totuși, nu descălecai, căci era în tot cazul de presupus că tîlharii urcaseră panta.

Mai încolo, însă, pe dreapta, se deschidea o văgăună al cărei fund era de asemenea pietros. Acum se punea întrebarea dacă indivizii o cotiseră la dreapta ori apucaseră drumul înainte. Descălecai și cercetai pietrișul. Nu era ușor de descoperit vreo urmă, totuși o găsii; ducea către văgăună. Mă săltai din nou în șa și pornii pe urme. După puțin, drumul se bifurca; a trebuit să cobor iarăși de pe cal. Pesemne că situația avea să se mai repete și calul nu putea decît să mă incomodeze, îl legai deci de un copac și grăbii pe jos, mai departe, după ce mă lămurisem încotro duce urma.

Străbătui repede un fel de jgheab strîmt, pietros, fără apă.

Neliniștea mă gonea mereu mai departe, într-un ritm care-mi tăia respirația. Ajuns pe o înălțime, m-am oprit să-mi trag sufletul; îmi continuai apoi drumul în urcuș, pînă ce urma o cotea la stînga, în pădure. Mai curînd alergam pe sub copaci decît mergeam. La început erau deși, apoi se răreau din ce în ce. Se anunța un luminiș. Dar n-ajunsei bine acolo că detunară cîteva împușcături, urmate de un strigăt care îmi străpunse inima ca un jungher: era strigătul de moarte al apașilor.

Acum nu mai alergam, ci mă năpusteam înainte ca o fiară care se aruncă asupra prăzii. Încă o împușcătură, încă una... Aceasta era arma cu două țevi a lui Winnetou. Îi cunoșteam detunătura. Slavă Domnului! Mai trăia, altminteri n-ar fi putut să tragă. Mai aveam doar cîteva salturi de făcut pînă să ies în luminiș, dar mă oprii ca trăsnit lîngă ultimul copac; privelișTea îmi paraliza pur și simplu picioarele.

Luminișul nu era prea mare. Către mijlocul lui zăceau Inciu-Ciuna și Nșo-ci. Nu puteam să văd dacă mai trăiesc, dacă mai mișcă. În apropierea lor, după un bloc de stîncă, se adăpostea Winnetou; era tocmai pe cale să-și încarce iarăși pușca. La stînga mea, îndărătul unor copaci, stăteau pitulați doi dintre bandiți, cu armele la ochi, gata să tragă în Winnetou dacă s-ar fi descoperit.

Pe dreapta se furișa printre copaci un al treilea individ urmînd să cadă în spatele lui Winnetou. Al patrulea zăcea mort chiar în fața mea, împușcat în cap.

Pentru moment, primii doi erau cei mai periculoși pentru viața lui Winnetou. Dusei la ochi doborîtorul meu de urși și-i împușcai pe amîndoi; fără a mai pierde timp cu încărcarea armei, mă năpustii după cel de-al treilea. Auzind împușcătura, se întoarse fulgerător spre mine. Văzu că mă apropii, ochi și trase. Dar sărisem în lături și glonțul nu mă nimeri. Atunci banditul se dădu bătut și o luă la goană către adîncul pădurii. Mă repezii după el. Era însuși Santer. Încercai să-l ajung, însă depărtarea dintre noi era prea mare. Îl zării încă la capătul luminișului, dar mai încolo, în pădure, îl pierdui, din păcate, nu-l mai puteam prinde, oricîtă silință mi-aș fi dat. Nu era chip să-l ajung. De aceea luai drumul îndărăt, mai ales că-mi era de Winnetou. Dacă are nevoie de mine?

Ieșii din nou la lumină și-l văzui îngenuncheat lîngă tatăl și sora lui, cercetînd, plin de îngrijorare, dacă mai sînt în viață. Cînd mă zări, se ridică pentru o clipă. Avea o expresie pe care n-o voi uita niciodată. În ochii lui erau noapte și durere nebună. Îmi spuse:

— Fratele meu Old Shatterhand vede ce s-a întîmplat. Nșo-ci, cea mai frumoasă și mai bună dintre fiicele apașilor, nu se va mai duce în orașul fețelor palide; mai licărește în ea un strop de viață, dar ochii ei vor rămîne de-a pururea închiși.

Nu eram în stare să scot o vorbă; n-aveam ce spune sau întreba. Ce să fi întrebat? Vedeam doar cum stau lucrurile. Zăceau amîndoi într-un lac de sînge, Inciu-Ciuna lovit în cap și „Zi-Frumoasă" împușcată în piept. Căpetenia murise pe loc, fata mai respira, greu, precipitat, în timp ce obrajii ei frumoși, bronzați, deveneau tot mai palizi, mereu mai palizi. Chipul ei catifelat se subția și masca morții se așternea treptat peste gingașele ei trăsături.

Deodată, avu o tresărire ușoară. Își întoarse capul către tatăl mort și pleoapele i se întredeschiseră. Îl văzu pe Inciu-Ciuna scăldat în sînge și se cutremură de groază – numai că, în starea ei de slăbiciune, nici groaza nu reuși să-i schimbe înfățișarea.

Părea că-și adună gîndurile; apoi își reveni întrucîtva, înțelese cele întîmplate și-și duse mîna la inimă. Simți șuvoiul de sînge cald și suspină adînc.

— Nșo-ci, buna, singura mea surioară! se jelea Winnetou cu un glas frînt, inimitabil. Fata își ridică ochii.

— Winnetou... fratele... meu! șopti ea. Răzbună-mă... răzbună-mă! Apoi privirea îi lunecă spre mine și un surîs cald de o clipă jucă în jurul buzelor ei palide.

— Old... Shatter... hand! îngînă ea. Ești... aici! Atunci pot... să mor... așa...

Asta a fost totul. Moartea îi închise pentru vecie gura. Era de parcă mi s-ar fi rupt inima în două; simțeam nevoie de aer; sării în picioare – pentru că îngenuncheasem și eu lîngă biata fată – și scosei un răcnet, al cărui ecou ricoșa din pădurile munților învecinați.

Winnetou se ridică și el, încet, apăsat parcă de o povară uriașă.

Mă îmbrățișa și zise:

— Acum sînt morți! Cel mai mare și mai nobil conducător al apașilor și Nșo-ci, sora mea, care îți dăruise sufletul. A murit cu numele tău pe buze. Să nu uiți, frate, să nu uiți niciodată!

— Nu, n-am să uit! strigai.

Chipul lui Winnetou luă o altă expresie și glasul lui părea un huruit de tunet depărtat și amenințător:

— Ai auzit care i-a fost ultima dorință?

— Da.

— Răzbunare! Da, am s-o răzbun cum încă nici o crimă n-a fost răzbunată! Știi tu cine sînt ucigașii? I-ai văzut doar. Erau fețele palide cărora nu le făcusem nici un rău. Așa a fost dintotdeauna și așa va fi pînă la pieirea celui din urmă indian. Și chiar dacă nu vom pieri cu toții uciși, e o crimă, da, o crimă ce se săvîrșește față de poporul meu. Am vrut să vizităm orașele acestor albi nelegiuiți; Nșo-ci dorea să ajungă asemenea unei *squaw* albe, căci te îndrăgise și spera să-ți cucerească inima însușindu-și cunoștințele

și obiceiurile albilor. Această dorință a plătit-o cu viața. Fie că vă urîm, fie că vă iubim, e totuna. Unde calcă un alb, acolo se anunță pierzania noastră. Un geamăt de durere va străbate toate triburile apașilor și un strigăt al mîniei și al răzbunării se va înălța pretutindeni, oriunde se află vreun fiu al neamului nostru. Acum ochii tuturor apașilor privesc la Winnetou, ca să vadă cum va răzbuna el moartea tatălui și a surorii sale. Fratele meu Old Shatterhand să stea mărturie jurămîntului pe care-l fac aici, lîngă aceste două victime! Jur pe Marele Spirit și pe toți vitejii mei strămoși care mă privesc din plaiurile veșnice ale vînătoarei, că de aci încolo, pe oricare alb, da, pe oricare alb ce-mi va ieși în drum, îl voi doborî cu arma căzută din mîinile părintelui meu, sau...

— Stai! intervenii cutremurat, căci știam că acest jurămînt ar fi devenit faptă neîndurătoare. Oprește-te! Fratele meu Winnetou să nu jure acum, nu acum!

— De ce nu acum? mă întrebă el, aproape furios.

— Un jurămînt trebuie rostit cu sufletul netulburat.

— *Uf!* În această clipă sufletul meu e liniștit ca și groapa în care îi voi culca pe morții mei dragi. Așa cum ei nu se vor mai întoarce din mormînt, așa nici eu n-am să retrag nici o vorbă din jurămîntul meu...

— Nu mai continua! l-am întrerupt din nou.

Ochii lui mă străfulgerară aproape dușmănos:

— Vrea oare Old Shatterhand să mă abată de la datorie? Să ajung de batjocura babelor și să fiu alungat din sînul neamului meu pentru că n-aș avea curajul să răzbun cele petrecute azi?

— Departe de mine să doresc așa ceva. Vreau și eu pedepsirea ucigașilor. Trei dintr-înșii au și plătit pentru fapta lor; al patrulea a șters-o, dar nu ne va scăpa.

— Cum să ne scape! Izbucni el. Dar nu numai cu dînsul trebuie să mă răfuiesc. El n-a făcut decît să se poarte ca un vrednic fiu al rasei albe care ne aduce pieirea; ea este răspunzătoare pentru tot ce l-a învățat să facă; ei îi va cere socoteală Winnetou, de acum înainte cel dintîi și cel mai mare conducător al tuturor apașilor!

Stătea în fața mea mîndru și cu capul sus; în pofida tinereții lui, se simțea rege peste ai săi. Da, era într-adevăr omul în stare să realizeze ceea ce și-a propus. Lui, numai lui i-ar fi fost cu putință să adune sub conducerea sa pe războinicii tuturor triburilor roșii și să pornească o luptă necruțătoare împotriva albilor, o luptă a desperării, al cărei sfîrșit nu putea fi decît unul singur, dar care ar fi acoperit cu sute de mii de victime întregul Vest sălbatic. Acum, această clipă hotăra dacă *tomahawkul* morții se va dezlănțui sau nu în toată năprasnica lui furie.

Îl apucai pe Winnetou de mînă și spusei:

— Vei face după voința ta; totuși, ascultă mai întîi o rugăminte, poate cea din urmă pe care ți-o fac; pe urmă, nu vei mai auzi niciodată glasul prietenului și fratelui tău alb. Aici zace Nșo-ci. Spuneai chiar tu că m-a iubit și că s-a stins cu numele meu pe buze. Și tu i-ai fost drag; pe mine m-a iubit ca prieten, pe tine ca frate; și tu ai răspuns din plin dragostei sale. În numele acestei iubiri, te rog să nu juri acum, ci abia după ce lespezile vor fi acoperit mormîntul celei mai nobile fiice a apașilor!

Mă privi cu seriozitate, aproape sumbru, după care își plecă ochii asupra moartei. Observai că trăsăturile i se destind. În cele din urmă, ridicîndu-și din nou privirea către mine, răspunse:

— Fratele meu Old Shatterhand are o mare putere asupra inimilor care-i stau în preajmă. Nșo-ci desigur că i-ar fi împlinit rugămintea și de aceea vreau să i-o ascult și eu. Cînd ochiul meu nu va mai vedea aceste două ființe moarte, atunci abia să se hotărască dacă Mississippi cu toți afluenții lui va duce spre apele mării sîngele popoarelor albe și roșii. Am zis. *Howgh!*

Slavă Domnului! Izbutisem, cel puțin pentru moment, să evit o catastrofă cumplită. Drept mulțumire, îi strînsei mîna.

— Fratele meu roșu va vedea îndată că nu cer milă pentru vinovat; vreau să-l lovească pedeapsa cu toată greutatea și necruțarea pe care fapta lui o cere. Nu trebuie să-i dăm răgazul să dispară. Să nu-i lăsăm nici un avans. Winnetou să-mi spună ce ar crede de cuviință în acest scop.

— Picioarele îmi sînt legate, vorbi el, întunecîndu-se iarăși la față. Datinile îmi poruncesc să rămîn lîngă morții mei pînă vor fi înmormîntați. Abia după aceea pot merge pe drumul răzbunării.

— Și cînd va fi înmormîntarea?

— Trebuie să țin sfat cu războinicii mei. Fie că-i îngropăm aici, pe locul unde au murit, fie că-i ducem înapoi în pueblo, ca să se odihnească lîngă strămoșii lor. Dar și în cazul cînd vor fi îngropați aici, pe loc, încă vor trebui cîteva zile pînă să împlinim ceremonia la înmormîntarea unui conducător atît de mare.

— Pînă atunci, ucigașul ne scapă cu siguranță!

— Nu. Pentru că nu pot să-l urmăresc personal, sarcina va reveni altcuiva. Fii bun și spune-mi cum s-a făcut că ai venit încoace?

Acum, cînd era vorba de chestiuni concrete, Winnetou deveni calm ca de obicei. I-am povestit tot ce-l interesa; el rămase cîtva timp pe gînduri.

Deodată, auzirăm un geamăt venind din direcția unde ziceau cei doi ticăloși pe care îi credeam uciși. Pe unul îl împușcasem drept în inimă; celălalt, însă, fusese lovit ca și Nșo-ci; mai era în viață și tocmai se trezise. Ne privi nedumerit și murmură niște vorbe neînțelese.

Mă aplecai asupra lui și-i strigai:

— Omule, vino-ți în fire! Știi în fața cui te afli?

Își dădea în chip vădit osteneală să-și amintească cele întîmplate, într-adevăr, ochii i se limpeziră oarecum și-l auzii întrebînd în șoaptă:

— Unde... unde este... Santer?

— A fugit! i-am răspuns.

Nu mă lăsa inima să mint un muribund, fie și ucigaș.

— În... încotro?

— Asta nu știu; dar sper să mă lămurești dumneata. Ceilalți din grupul vostru sînt morți și nici dumitale nu ți-au mai

rămas decît cel mult cîteva minute de trăit. Sper că acum, în pragul morții, te vei purta mai bine. Spune-mi, de unde e originar Santer?

— Nu... știu.

— Acesta e numele lui adevărat?

— Are... multe... multe nume.

— Cu ce se ocupă el de fapt?

— Nici... asta... n-o știu.

— Aveți cunoscuți prin apropiere, poate în vreun fort?

— Nu... pe nimeni.

— Încotro vă duceați, unde voiați să ajungeți?

— Ni... Nicăieri. Bani... pradă...

— Erați, va să zică, tîlhari de meserie! Îngrozitor! Cum de v-a venit ideea să-i atacați pe acești doi apași și pe fata care-i însoțea?

— Nug... nuggeți.

— Dar n-aveați de unde să știți despre nuggeți!

— Voiam să... să ne luăm după...

Tăcu. Îi cădea nespus de greu să vorbească. I-am ghicit însă gîndul și l-am întrebat:

— Ați aflat că acești apași se pregăteau pentru o vizită în oraș și ați presupus că duc cu ei aur?

Confirmă din cap.

— Ați hotărît deci să-i atacați; dar știați că vom fi vigilenți și că nu vă vom slăbi curînd din ochi; de aceea ați călărit o bucată de drum mai departe și v-ați întors abia mai tîrziu presupunînd că ne-am liniștit. Așa e?

Dădu iarăși din cap.

— Prin urmare, v-ați întors, ne-ați ajuns din urmă, iar seara ne-ați spionat? Ați auzit discuția noastră?

— Da... Santer.

— Înseamnă că însuși Santer era spionul! V-a povestit cele auzite?

— Apași... Nugget-tsil... vor aduce nuggeți... dimineața...

— Exact. Apoi v-ați ascuns în pădurice și ne-ați observat de sus, din copaci. Voiați să cunoașteți locul de unde apașii ar fi luat aurul?

Închise ochii și nu mai răspunse.

— Sau aveați de gînd să-i atacați la întoarcere și...

— Fratele meu să nu mai întrebe zadarnic, mă întrerupse Winnetou. Această față palidă nu mai poate vorbi. A murit. E clar că tîlharii voiau să ne afle secretul; dar au întîrziat. Noi ne și întorceam cînd ei ne auziră pașii. Atunci s-au tupilat în dosul arborilor și au tras asupra noastră. Inciu-Ciuna și „Zi-Frumoasă" s-au prăbușit sub gloanțele lor; mie mi-au atins doar mîneca. Am tras asupra unuia; dar în clipa cînd am apăsat pe trăgaci, el a sărit în spatele unui copac și nu l-am nimerit; în schimb cu al doilea glonț l-am doborît pe un altul. Apoi repede m-am adăpostit îndărătul acestui bolovan, care totuși nu m-ar fi putut salva dacă nu apărea la timp fratele meu Old Shatterhand. Căci, gîndește-te: doi mă amenințau dintr-o latură, iar al treilea se grăbea să ajungă pe ocolite în spatele meu; glonțul lui m-ar fi lovit cu siguranță. Am auzit detunătura doborîtorului de urși și am scăpat cu viață. Acum fratele meu știe totul și rămîne să vedem ce trebuie făcut pentru prinderea lui Santer.

— Cine va îndeplini această sarcină?

— Nu mă îndoiesc că Old Shatterhand va ști să dea de urma fugarului.

— Asta-i neîndoielnic. Însă căutarea urmelor e anevoioasă și voi pierde mult timp.

— Nu. Fratele meu nici nu trebuie să caute urma, pentru că se duce cu siguranță la caii lui. Într-acolo să apuci mai întîi. Pe locul unde a mas Santer și ai lui crește iarbă bogată. Old Shatterhand va descoperi lesne direcția în care a fugit ticălosul.

— Și apoi?

— Apoi fratele meu va lua cu dînsul zece dintre războinici spre a-l urmări și a-l prinde pe ucigaș. Restul de douăzeci îi trimiți încoace pentru a jeli împreună cu mine la căpătîiul morților.

— Așa să fie! Sper că voi răspunde cu cinste încrederii pe care fratele meu roșu mi-o acordă.

— Știu că Old Shatterhand mă va înlocui ca și cînd eu însumi aș fi de față acolo. *Howgh!*

Îmi întinse mîna. I-o scuturai cu putere, mă înclinai încă o dată în fața celor doi morți și plecai. La marginea luminișului mă oprii ca să privesc îndărăt. Winnetou tocmai acoperea chipurile morților și se tînguia cu acel glas înăbușit cu care indienii încep prohodul. Vai, cît de mult mă durea! Cît de teribil! Dar nu era timp de pierdut și apucai în grabă drumul pe care venisem.

Credeam la început că raționamentul lui Winnetou se va adeveri; dar, ajuns pe înălțimea pomenită, mă cuprinse îndoiala.

Santer voia, desigur, să se depărteze cît mai iute și să dispară, întorcîndu-se la locul unde poposise noaptea, ar fi însemnat să întîrzie în apropierea noastră. Era totuși posibil să procedeze așa în intenția de a-și face rost de un cal. Dar dacă în drum ar fi dat cu ochii de gloaba pe care călărisem eu? Ticălosul fugise doar exact pe același drum și era exclus să nu vadă calul.

Gîndul acesta îmi grăbi pașii. Coborîi în fugă, extrem de curios dacă animalul mai stă la locul lui. Imaginați-vă ce ciudă mă cuprinse cînd îi constatai dispariția. Nu pierdui decît un moment, apoi, mai mult zburînd, mă avîntai prin văgăună. Pe aici mai puteam alerga cu toată viteza pentru că, datorită pietrișului, căutarea urmei ar fi fost inutilă. Dar jos, în vale, m-am oprit s-o caut. N-am izbutit din primul moment, pămîntul fiind aici încă prea dur. La vreo zece minute de drum, terenul se muia și, de data asta, era mai ușor să recunoști amprentele picioarelor și copitelor.

Și totuși – ce dezamăgire! Puteam să caut mult și bine, să-mi încordez la maximum atenția, rezultatul ar fi rămas același: Santer nu trecuse pe aici. Probabil că părăsise văgăuna în alt loc, mai potrivit, undeva mai sus, unde, călcînd pe piatră, nu lăsa urme; altă ipoteză nu vedeam. Iată-mă, deci, descumpănit. Ce să fac? Să mă întorc și să cercetez locul trecerii? Mi-ar trebui ore întregi pînă să găsesc vreun semn și o astfel de întîrziere nu

mi-o pot permite. E totuși preferabil să mă duc în tabără și să-mi iau de acolo oameni de ajutor.

Zis și făcut. M-am angajat într-o cursă de rezistență cum încă nu încercasem pînă atunci. Dar am izbutit. Învățasem de la Winnetou cum trebuie procedat ca să-ți păstrezi suflul și vigoarea: îți lași greutatea corpului pe un singur picior și, cînd acesta obosește, o schimbi pe celălalt picior. Astfel poți alerga ore întregi fără prea mari eforturi; dar e nevoie de plămîni puternici, sănătoși.

Apropiindu-mă de țintă, mă îndreptai mai întîi spre locul unde poposise Santer. Cei trei cai se mai aflau în pădurice. Îi dezlegai, mă săltai în spinarea unuia și, ținîndu-i de dîrlogi pe ceilalți, pornii în trap spre tabără. Trecuse mult de amiază și Sam mă întîmpină intrigat:

— Pe unde hoinăriți, *sir*? Ați pierdut masa de prînz și eu... Tăcu deodată, măsură cu uimire caii și continuă:

— Drace! Ați plecat pe jos și vă întoarceți călare! V-ați făcut cumva hoț de cai?

— Asta nu. I-am capturat.

— Unde?

— Nu prea departe de aici.

— De la cine?

— Uită-te bine la ei! Eu i-am recunoscut imediat; și dumneata, după cîte știu, ai ochi foarte buni.

— Am, nu zic ba. Mi-am și dat seama din prima clipă ai cui sînt; numai că nu-mi venea să cred. Ăștia-s caii lui Santer și ai însoțitorilor săi; dar unul e lipsă.

— Pe acela trebuie să-l mai căutăm, ca și pe călăreț, de altfel.

— Păi bine, cum...

— Ascultă, dragă Sam, îl întrerupsei, s-a întîmplat ceva foarte grav, foarte tragic. Trebuie să plecăm imediat de aici.

— Să plecăm? De ce?

În loc de răspuns, i-am chemat pe apași la mine. Lipseau cîțiva dintre ei. Celor prezenți le-am împărtășit știrea morții lui

Inciu-Ciuna și a fiicei sale. Se lăsă o tăcere adîncă. Vestea li se părea de necrezut, era prea monstruoasă. Le povestii atunci în amănunt cele întîmplate și adăugai:

— Să-mi spună acum frații mei roșii: cine a prezis mai bine viitorul: Sam Hawkens, sau vraciul vostru? Inciu-Ciuna și Nșo-ci și-au găsit moartea, fiindcă au plecat fără mine, iar Winnetou trăiește pentru că eu l-am salvat. Așadar, ce aduce tovărășia mea: viață sau moarte?

Nu se mai îndoiau de adevăr. Se iscă o larmă atît de mare, încît s-ar fi putut auzi la zeci de mile distanță. Oamenii alergau ca înnebuniți, își agitau armele și, pentru a da durerii o expresie cît mai vie, își strîmbau fețele înfricoșător. Abia după o vreme glasul meu izbuti să se facă iarăși auzit deasupra larmei și vaietelor care păreau să nu se mai sfîrșească.

— Războinicii apașilor să facă liniște! poruncii. Zarva nu duce la nimic. Trebuie să pornim și să-l prindem pe ucigaș.

— Să plecăm, da, să plecăm! strigară și săriră pe cai.

— Tăcere! ordonai din nou. Frații mei nu știu ce au de făcut. Am să le spun eu.

Se înghesuiau atît în mine, încît trebuia să mă feresc ca să nu fiu strivit. Dacă Santer ar fi fost acolo, l-ar fi rupt în bucăți. Hawkens, Stone și Parker stăteau tăcuți deoparte. Știrea tragică făcuse asupra lor o impresie zguduitoare. În sfîrșit, se apropiară. Și Sam rosti:

— Mă simt ca năuc și încă nu mă pot deprinde cu gîndul celor întîmplate. Groaznic! Înspăimîntător! Draga de ea, frumoasa și buna fată indiancă! A fost întotdeauna atît de delicată cu mine și acum zace moartă! Știți, *sir*, mi-e nu știu cum...

— Oricum ți-ar fi, păstrează deocamdată totul pentru dumneata! îi tăiai vorba. Mai întîi să-l găsim pe ucigaș. Vorbele sînt inutile.

— *Well!* Sînt de aceeași părere. Știți încotro a întins-o?

— Încă nu știu.

— Bănuiam. Nu i-ați găsit urma. Dar cum s-o descoperim? Mi se pare imposibil sau, în orice caz, extrem de greu.

— Nu e deloc greu. Dimpotrivă.

— Credeți? Hm! Vreți să spuneți că va trebui să urcăm sus, la văgăuna pe unde a cotit-o bestia? Complicată afacere!

— Nu e vorba de văgăună.

— Nu? Atunci sînt curios să aflu ce mai născociți! Se întîmplă și unui *greenhorn* să-i pice cîte o idee, totuși...

— Mai tacă-ți gura cu *greenhornul* dumitale și lasă glumele! N-am chef de baliverne acum! Îmi sîngerează inima!

— Glume? *Helloo!* Cine își închipuie că-mi arde de glumă îl pocnesc o dată de-l zbor pînă-n California! Dar nu înțeleg, *sir*, cum vreți să-l găsiți pe Santer, fără să cercetăm mai întîi locul unde i se pierde; urma?

— Doar spuneai singur că ar fi să căutăm mult și bine. Și chiar dac-am găsi vreo urmă, ar trebui să ne luăm după ea peste munți și văi și prin pădure deasă; și iarăși ar dura prea mult. De aceea mă gîndesc să facem altfel. Uitîndu-mă atent la munții aceia, îmi vine să cred că nu sînt legați într-un masiv unic, par mai degrabă izolați...

— Foarte adevărat. Cunosc ținutul pe dinafară. Aici e șes, dincolo iar șes. Munții ăștia nu țin de un masiv; se înalță așa, răzleți, în prerie deschisă.

— Prerie? Așadar, e și dincolo pășune?

— Da, jur-împrejurul munților.

— Uite, pe asta mă bizui. Santer poate să treacă fie peste munți, fie printre munți, cum îi convine. Faptul nici nu ne interesează. Dar odată ajuns în prerie, nu poate să nu lase urme.

— Se-nțelege, stimate *sir*.

— Ascultă mai departe. Alcătuim două grupe și ocolim munții, noi cei patru albi pe dreapta, iar pe stînga cei zece apași dați mie de Winnetou. Ne întîlnim apoi dincolo și vedem dacă vreuna din grupe a descoperit ceva. Sînt convins că ori unii, ori alții vom găsi urma și atunci, firește, ne ghidăm după ea.

Micul Sam mă privi chiorîș și făcu o față cam bleagă.

— *Lack-a-day!* Cap sec ce sînt! Cum de nu mi-a trecut prin gînd asemenea soluție?! E tot ce poate fi mai simplu și mai sigur. În fond, e la mintea copiilor, dacă nu mă-nșel!

— Deci, ești de acord, Sam?

— Absolut, *sir*! Alegeți repede zece indieni!

— Am să aleg dintre aceia care au cai mai buni. Cine știe cît va dura urmărirea banditului! Trebuie să luăm cu noi și provizii destule. Dumneata, Sam, spuneai că cunoști la perfecție regiunea. Poate știi și cît timp ne-ar lua să ajungem de cealaltă parte a munților?

— Oricum, de două ceasuri tot e nevoie, chiar de-am merge cu toată viteza.

— Atunci, să nu mai zăbovim!

Mi-am ales zece apași, care se arătară foarte bucuroși că sorții căzuseră asupra lor; preferau să-l urmărească pe ucigaș decît să stea lîngă morți și să le cînte prohodul. Celorlalți douăzeci le-am explicat în amănunt drumul care duce spre Winnetou și ei plecară imediat într-acolo.

Fără întîrziere porniră la drum și cei zece războinici aleși de mine.

O luară pe stînga munților, într-un arc ce ocolea spre apus, pe cînd noi, albii, urma să ocolim munții dinspre răsărit. După ce încălecarăm tuspatru, dădui fuga mai întîi la locul unde poposise Santer în cursul nopții. Acolo căutai o întipărătură adîncă a copitei calului pe care îl folosisem și îmi desenai pe hîrtie conturul ei exact. Sam Hawkens clătina sceptic din cap și mă întrebă zîmbind:

— O fi și asta treabă de expert topograf, să desenezi copite de cai?

— Nu. Dar pentru un *westman* adevărat nu strică s-o știe.

— Pentru un *westman*? Și de ce, mă rog?

— Îi poate fi de mare folos, la nevoie.

— În ce fel?

— Ai să vezi mai tîrziu. Dacă dau de o urmă de copită, o compar cu desenul meu.

— Ah, așa! Hm! Just! Nu e rău! Și pe asta o știți din cărți?

— Nu!

— Atunci, de unde?

— Mi-a venit, așa, o idee...

— Va să zică, există și idei care au plăcerea să intre în capul dumneavoastră? N-aș fi crezut, hi-hi-hi-hi!

— *Pshaw!* Oricum, se simte mai bine în capul meu decît sub peruca dumitale!

— Bravo, bine spus! interveni Dick Stone. Nu-i mai dați voie să-și ia nasul la purtare! Se vede de la o poștă cum îl depășiți în orice problemă!

— Ia mai taci! îl repezi Sam cu mînie simulată. Ce te pricepi tu la păsit sau la depășit? E o nerușinare să vă agățați mereu de peruca mea! N-am s-o mai rabd!

— Și, mă rog, ce-ai să ne faci?

— Ți-o dăruiesc ție. Scap de ea și tu te delectezi cu gîndurile care zac dedesubt. De altfel, am recunoscut că ideea acestui *greenhorn* nu-i de lepădat. Numai c-ar fi trebuit să le dea și celor zece apași, care ocolesc munții pe cealaltă parte, o copie tot atît de frumoasă a copitei.

— Ar fi fost inutil, am răspuns.

— Inutil? Cum așa?

— Nu s-ar pricepe să compare urma de copită cu acest desen. Sînt, oricum, înapoiați. Degeaba le-ai da pe mînă o asemenea schiță. Și apoi, sînt sigur că nu ei vor descoperi urma lui Santer.

— Să am iertare, eu susțin contrariul. Tocmai ei o vor găsi. E doar limpede ca lumina zilei că Santer o ia spre vest.

— Nu mi se pare chiar așa limpede.

— Nu? Dar cînd ne-am întîlnit, nu mergea într-acolo? Înseamnă că apucă și acum în aceeași direcție.

— Nu prea cred. Aveam de-a face cu un individ rafinat; se observă și din dispariția lui. Și-o fi spunînd că bănuim ceea ce

bănuiești dumneata și că-l vom urmări în direcția vest. De aceea va lua altă direcție, probabil spre răsărit. E la mintea oricui.

— O fi. Pare plauzibil. Să sperăm că se va adeveri.

Dădurăm pinteni cailor și pornirăm prin prerie, avînd la stînga șirul acela de munți fatali. Ne străduiam, firește, să călărim tot timpul pe teren moale unde Santer, dacă acesta i-a fost drumul, ar fi lăsat, desigur, urme. Țineam ochii ațintiți în jos și cu cît călăream mai repede, cu atît mai atenți trebuia să fim, ca nu cumva să ne scape cel mai mic indiciu.

Trecuse astfel o oră, apoi încă o jumătate de oră. Aproape că încheiasem ocolul munților, cînd, în sfîrșit, zărirăm prin iarbă o dîră mai întunecată. Era urma unui singur călăreț, probabil chiar a celui în cauză. Descălecarăm. Făcui cîțiva pași de-a lungul dîrei, căutînd să descopăr o amprentă mai vizibilă. Izbutii s-o găsesc. O comparai atent cu schița mea și contururile se suprapuseră atît de exact, încît nici îndoială nu putea fi că Santer trecuse pe aici.

— Un desen ca ăsta e, într-adevăr, foarte practic, își dădu Sam cu părerea. Am să bag la scăfîrlie.

— Da, s-o ții minte! sublinie Parker. Și să mai ții minte ceva!

— Ce?

— Că am ajuns și ziua aceea cînd profesorul, cum ți-a plăcut să te crezi, învață de la elevul său.

— Vrei cu orice preț să mă necăjești, bătrîne Will? Dar n-o să-ți meargă, dacă nu mă-nșel, hi-hi-hi-hi! Se porni Sam pe rîs. E o cinste pentru profesor dacă elevul său, datorită educației primite, ajunge să-l întrecă în iscusință și deșteptăciune. În ce te privește, bineînțeles că trebuie renunțat dintru început la orice speranță. Ani de-a rîndul m-am căznit să scot din tine un *westman* și degeaba. Nici n-ai să fii în stare să uiți ceva la bătrînețe, pentru că nu ți-a intrat nimic în tigvă cît ai fost tînăr.

— Știu, știu! Acuma mi-ai zice mie *greenhorn*, că te usuci fără cuvîntul ăsta, dar Old Shatterhand, după cum vezi, te-a înfundat.

— Păi, ce-ți închipui că ești, dacă nu un *greenhorn* sadea?! Și bătrîn pe deasupra! Ar trebui să intri în pămînt de rușine că un tinerel ca ăsta te-a depășit considerabil, dacă nu mă-nșel!

Cu tot acest duel verbal, căzurăm repede de acord că urma lui Santer nu era mai veche de două ceasuri. Ne-am fi luat imediat după ea, dar eram nevoiți să-i așteptăm pe cei zece apași. Din păcate, am pierdut astfel încă trei sferturi de oră. L-am trimis pe unul din apași la Winnetou, pentru a-l înștiința că am găsit urma căutată; curierul putea să rămînă apoi lîngă tînărul său șef; după care, ne continuarăm drumul în direcția est.

Fiind toamnă tîrzie, nu ne mai rămîneau decît cel mult două ore pînă la căderea serii; trebuia să ne grăbim și să înaintăm cît mai mult pe lumină, căci noaptea, pe întuneric, aveam să stăm locului. Nu puteam călări mai departe, fără să observăm urma.

În schimb, era de presupus că Santer, bănuind că e urmărit, va folosi toată seara și chiar noaptea ca să se depărteze cît mai mult. Ne aștepta deci a doua zi drum lung, nu glumă și îngreuiat de necesitatea de a fi mereu atenți la urme, în timp ce Santer putea goni cu toată viteza. Totuși, călărind o noapte întreagă, banditul avea să obosească și să caute, în sfîrșit, un răgaz de odihnă pentru sine și pentru cal. Deci, o împrejurare care egala oarecum șansele ambelor părți.

Muntele pe care Winnetou și tatăl său îl denumiseră „Nugget-tsil", dispăru curînd în spatele nostru. Aveam acum în față preria întinsă, acoperită mai întîi de tufișuri, apoi numai de iarbă din ce în ce mai uscată. Urma se vedea perfect. Santer călărise de zor și copitele calului lăsaseră amprente adînci.

Cînd începu să se întunece, descălecarăm; mergînd pe jos, urma era mai lesne de observat decît de pe cal. Ne continuarăm drumul pînă nu se mai deslușea nimic. Atunci ne-am oprit; din fericire nimerisem iarăși într-o pășune cu ierburi grase. Caii aveau, deci, nutreț pe săturate. Ne învelirăm în pături și ne culcarăm.

Noaptea era foarte răcoroasă; oamenii se trezeau mereu din somn din cauza frigului. Eu, unul, oricum n-aș fi putut dormi.

Moartea tragică a lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale mă ținea treaz și, dacă închideam ochii pentru o clipă, vedeam parcă în fața mea cele două trupuri însîngerate și îmi părea că aud ultimele cuvinte rostite de Nșo-ci. Mă mustram pentru faptul că nu fusesem destul de prietenos cu dînsa și că, în discuția cu tatăl ei, nu mă exprimasem cu mai multe menajamente. Mi se părea că, prin purtarea mea, i-am grăbit într-un fel moartea.

Către dimineață se făcu și mai frig și mă sculai ca să-mi dezmorțesc oasele. Sam Hawkens mă zări și întrebă:

— Ați degerat, stimate *sir*? Nu strică să vă puneți în culcuș o încălzitoare. *Greenhornii* obișnuiesc să care cu ei asemenea lucruri. Halal de vechiul meu surtuc! Nimic nu pătrunde prin el, nici săgeata, nici frigul. Vreți să vi-l împrumut? Hi-hi-hi-hi!

Din pricina frigului, eram cu toții în picioare încă înainte de revărsatul zorilor și, cum se făcu puțină lumină, încălecarăm și pornirăm mai departe. Caii erau destul de odihniți, deși tremuraseră un pic în timpul nopții. Simțeau și ei nevoia să se încălzească și o zbughiră la drum fără să mai aștepte îndemn.

Călăream încă în prerie. Totuși, terenul începea să se vălurească. Pe dîmburi iarba era vlăguită și uscată, în timp ce jos creștea iarba verde și fragedă. Din cînd în cînd, dădeam peste cîte o baltă, opream caii și-i adăpam.

Dacă pînă atunci urmele se înșiraseră aproape exact în direcția est, iată că pe la ceasul amiezii ele cotiră spre sud. Observînd schimbarea, Hawkens se arătă îngrijorat.

— Dacă e așa cum bănuiesc, atunci toată osteneala noastră e în zadar.

— Ce vrei să spui?

— Individul e șiret. Parc-ar avea intenția să se refugieze la kiowași.

— Nu face el una ca asta.

— Și de ce nu? Credeți că de dragul dumneavoastră o să ne aștepte aici, în prerie și o să se lase luat ca din oală? Ce vă închipuiți? Face omul tot ce poate ca să se salveze. Doar n-o fi fost

orb ca să nu observe că avem cai mai buni decît gloaba lui! Și uite așa, temîndu-se că-l vom ajunge din urmă și-a pus în gînd să caute adăpost la kiowași.

— Și ce crezi, îl vor primi cu brațele deschise?

— Fără îndoială! N-are decît să le spună că i-a ucis pe Inciu-Ciuna și pe Nșo-ci și-l vor întîmpina cu urale. Haide să-i dăm drumul înainte, poate îl găsim pînă deseară.

— Ia stai nițel; cît de veche să fie urma asta?

— N-are importanță. El a trecut pe-aici în cursul nopții. Trebuie să descoperim locul unde a poposit. Atunci vom ști mai precis cît de veche e urma. Cu cît s-a odihnit mai mult, cu atît mai repede îl ajungem.

Abia pe la amiază găsirăm locul unde poposise Santer. Se vedea că și gloaba lui se culcase pe jos de osteneală; de altminteri, după felul cum se înșirau urmele, ghicisem încă dinainte starea de oboseală a calului. Probabil că nici Santer nu fusese mai puțin istovit, căci noile semne lăsate de trecerea sa existau de cel mult două ceasuri; se vede că-și prelungise peste măsură somnul. Recuperasem deci avansul pe care banditul îl dobîndise asupra noastră în cursul nopții. Ba ne aflam chiar cu o jumătate de oră mai aproape de el decît fusesem la începutul urmăririi.

Semnele duceau din ce în ce mai sigur spre sud. Părea că Santer a părăsit ținutul Canadian River-ului cu intenția de a se îndrepta spre Red River. Mînam caii la galop și nu-i lăsam decît arareori să răsufle; ne pusesem în gînd să-l ajungem pe Santer, dac-ar fi fost posibil, încă înainte de căderea nopții.

După-amiază – iarăși preria verde și mai tîrziu iarăși tufăriș. Dacă apreciam exact urmele, însemna că distanța dintre noi și Santer nu putea să întrecă o jumătate de ceas. În fața noastră linia orizontului începea să se întunece.

— Acolo e pădure, mă lămuri Sam. Bănuiesc că ne vom întîlni și cu un mic afluent al lui Red River. Ar fi fost preferabil să ne continuăm drumul prin prerie.

Firește că ar fi fost preferabil. În savană ai toată priveliștea deschisă, pe cîtă vreme în pădure e primejdios, te poate pîndi inamicul. Or, în graba noastră, ar fi fost imposibil să facem explorări și controale prealabile.

Sam avusese dreptate. Dădurăm într-adevăr de o albie, dar aproape seacă; numai cîte o băltoacă ici și colo. Malurile erau străjuite de tufăriș și de copaci; nu era propriu-zis o pădure, ci mici pîlcuri de copaci, izolate între ele.

Spre seară ne apropiasem atît de mult de fugar, încît ne așteptam să răsară din clipă în clipă înaintea noastră. Ne continuarăm drumul cu rîvnă sporită. Eu călăream în față, căci dereșul meu se păstrase mai bine și mai în putere decît ceilalți cai. În plus, eram mînat de un imbold aparte. Mă obseda priveliștea celor două victime și doream să-l prind cu mîna mea pe criminal. Nu era ceea ce se cheamă furie sau sete de răzbunare, ci pur și simplu o nevoie imperioasă de a-l vedea pedepsit pe ucigaș.

Călărirăm în continuare printre pîlcurile de copaci înșirate pe malul stîng al albiei. Ajuns la capătul lor, observai că urma se abătea prin albia seacă, spre dreapta. Mă oprii nițel ca să le dau de știre celorlalți. Și asta spre norocul nostru! Căci în clipa aceea de așteptare, ochii mei, rătăcind deasupra albiei, făcură o descoperire care mă obligă să mă ascund în grabă după un pîlc de copaci.

Pe malul opus, la numai vreo cinci sute de pași de noi, creștea o altă pădurice. Acolo, niște indieni își plimbau caii. Hălci de carne atîrnau în curelele întinse pe pari. Dacă mai înaintam puțin, doar cît o lungime de cal, indienii m-ar fi zărit. Descălecai, avertizîndu-i pe oamenii noștri de situația în care ne aflam.

— Kiowași! stabili unul dintre războinicii lui Winnetou, care ne însoțeau.

— Da, kiowași, confirmă Sam. Probabil că Santer ăsta se are bine cu dracul, de l-a ajutat să-și găsească în ultima clipă asemenea refugiu. Îmi și lungisem degetele să-l prind! Dar nici așa nu trebuie să ne scape!

— Nu sînt prea numeroși kiowașii, observai eu.

— Hm! Noi îi vedem numai pe ăștia de dincoace de copaci; mai încolo s-ar putea să fie și alții. Au vînat și acum prepară carnea, o usucă.

— Ei, ce facem, Sam? Ne întoarcem, o ștergem cît mai departe?

— Nici gînd! Stăm aici!

— Dar e primejdios!

— Deloc!

— S-ar putea ca vreunul să treacă pe malul nostru.

— Nu fac ei treburi din astea. Precum vedeți, sînt dincolo; mai tîrziu se întunecă și nu le mai arde să-și părăsească tabăra.

— Totuși, cu cît sîntem mai precauți, cu atît mai bine.

— Și cu cît ne speriem mai tare, cu atît sîntem mai *greenhorni*. Vă declar că aici, lîngă kiowașii ăștia, ne aflăm în siguranță ca la New York. Nici nu visează ei să treacă dincoace; în schimb, le vom face noi o vizită. Pun eu mîna pe Santer, de-ar fi să-l scot dintre o mie de kiowași!

— Astăzi, dragă Sam, judeci exact cum îmi reproșai că aș face eu, adică ușuratic.

— Cum? Ce? Ușuratic? Sam Hawkens ușuratic? Îmi vine să rîd, hi-hi-hi-hi! Nu mi-a mai spus-o nimeni. Păi bine, *sir*, dumneavoastră care nu vă speriați de nimic și-l luați pe ursul *grizzly* în vîrful cuțitului, de ce, mă rog, teama asta subită?

— Nu e teamă, ci prudență. Ne aflăm prea aproape de inamic.

— Prea aproape? Ridicol! S-ar cuveni să ne mai apropiem nițel. Așteptați numai să se întunece!

Nu-l prea înțelegeam pe Sam în ziua aceea; era altfel ca de obicei. Moartea „frumoasei și bunei fete indience" îl revoltase în așa măsură, încît tînjea după răzbunare. Apașii îi împărtășeau părerea; Parker și Stone erau și ei de partea lui. Așadar, nu mă mai puteam opune. Priponirăm caii și ne așezarăm, așteptînd căderea întunericului.

Ce-i drept, kiowașii nu trădau nici un fel de neliniște. Călăreau, alergau în loc deschis, se strigau pe nume, într-un cuvînt, se purtau firesc, ca și cînd s-ar fi aflat acasă la ei și la adăpost de orice pericol.

— Vedeți și dumneavoastră că nu le pasă de nimic! reluă Sam. Nu-i preocupă nici un gînd rău.

— Numai să nu te-nșeli!

— Sam Hawkens nu se înșală!

— *Pshaw!* Aș putea să-ți dovedesc contrariul. Am un fel de presimțire că dumnealor se prefac.

— Presimțire! Numai babele au presimțiri. Notează asta, onorabile *sir*! Și în ce scop s-ar preface?

— Ca să ne atragă în cursă.

— Absolut inutil! Ce nevoie au de momeală? Doar ne ducem oricum la ei.

— Admiți că Santer e acolo?

— Firește. Ajungînd la mal, i-a zărit dincolo și a trecut albia, ca să se adăpostească sub ocrotirea lor.

— Și nu crezi că le-a povestit cele întîmplate și le-a explicat motivul pentru care caută ocrotire?

— Ce întrebare! Bineînțeles că le-a povestit!

— Și nu le-a spus oare că urmăritorii sînt pe aproape?

— Fie și așa.

— În acest caz, mă miră grozav că n-au luat nici o măsură de prevedere.

— De ce să vă mire? Doar nu-și închipuie că sîntem chiar atît de aproape; ne așteaptă să sosim abia mîine. Lăsați, cum se întunecă, mă strecor dincolo și văd cum stau lucrurile. Pe urmă, știm ce avem de făcut. Musai să pun mîna pe Santer!

— Fie, dar te însoțesc și eu.

— Nu-i nevoie.

— Ba cred că e nevoie.

— Cînd Sam Hawkens se duce în recunoaștere, nu-i trebuie nici un ajutor. Nu vă iau cu mine. V-am dibuit eu cine-mi

sînteți cu omenia dumneavoastră fără noimă. Vă bate, probabil, gîndul să-l lăsați în viață pe ucigaș.

— Nici prin vis nu mi-ar trece!

— Haide, nu jucați teatru!

— Spun exact ceea ce gîndesc. Vreau și eu să punem mîna pe Santer, să-l prindem viu și să-l predăm lui Winnetou. Dar dacă nu va fi cu putință și voi vedea că nu există altă cale, atunci am să-l împușc în cap. Poți să fii sigur de asta!

— Păi, tocmai! O să-l împușcați! Adică să-l scutiți de tortură. În fond, nici mie nu-mi plac asemenea priveliști, dar mișelului ăsta îi doresc din toată inima o moarte cumplită. De aceea îl prindem și-l ducem lui Winnetou. Dar mai întîi trebuie să știm cîți kiowași se află dincolo; nu încape îndoială că sînt mai mulți decît se văd.

Am preferat să tac, pentru că vorbele lui puteau să redeștepte neîncrederea însoțitorilor noștri apași. Nu uitau, desigur, că intervenisem pentru Rattler și puteau crede că am și acum aceleași intenții. Mă prefăcui, deci, că accept ideea lui Sam și mă lungii jos, lîngă calul meu.

Soarele scăpătase de mult și se lăsa noaptea. Dincolo, kiowașii aprinseseră cîteva focuri. Flăcările se înălțau sus de tot, abundente. Faptul contravenea practicilor pline de prudență ale indienilor și-mi întărea convingerea că totul nu era decît un șiretlic. Căutau să ne legene în iluzia că nimeni n-ar bănui prezența noastră și că-i puteam ataca prin surprindere. Dacă am fi făcut-o, atunci am fi pățit-o rău de tot.

Chibzuind astfel, mi se păru deodată că aud un zgomot care nu provenea de la ai noștri; venea parcă din spatele meu. Dar acolo nu se afla nimeni, fiindcă mă culcasem chiar la margine. Trăsei cu urechea: zgomotul se repetă. Îl auzeam clar. Era ca un foșnet de frunze tari, uscate, sunînd ca și cum ai smulge paiele dintr-un snop. Parcă nu se mișcau niște ramuri netede, ci mai degrabă vrejuri aspre, ghimpoase, ca de mărăcini.

Acest amănunt îmi spuse numaidecît încotro să-mi

îndrept atenția, în spatele meu, lîngă trei copaci învecinați, se afla o tufă de mure din care, probabil, fusese mișcată o crenguță. Putea fi vorba de vreo vietate măruntă, dar situația în care ne găseam cerea precauție. Și dacă era un om? Trebuia, deci, să văd, să mă conving. Să văd? În bezna asta? Da, totuși!

Am mai spus că dincolo, la kiowași, ardeau focuri puternice. Ce-i drept, lumina nu răzbătea pînă la noi, dar privind în direcția focurilor, nici un obiect care s-ar fi interpus nu putea să-mi scape de sub observație. Numai că, pentru aceasta, trebuia să mă furișez de partea cealaltă a tufei de mure. Mă ridicai deci de la locul meu și mă prefăcui că mă plimb alene, dar nu în direcția vizată. Îndepărtîndu-mă suficient, făcui un ocol și mă apropiai de pădurice, dinspre partea care-mi convenea. Apoi mă culcai pe burtă și începui să mă tîrăsc încet, încet de tot – nevăzut nici măcar de ai mei – pînă la tufa de mure... într-adevăr, chiar de acolo venea zgomotul.

Un indian stătuse pitulat în tufiș și se pregătea tocmai să se tragă îndărăt... Cît pe-aci să-și ducă la capăt manevra. Mai rămăsese în tufiș numai cu capul, cu un umăr și cu un braț.

Mă strecurai pînă în spatele lui. Omul ieșea tot mai mult la iveală, își eliberă umărul, apoi gîtul și capul. Atunci mă proptii în genunchi, îl apucai cu mîna stîngă de gît și-i repezii doi-trei pumni în cap; omul căzu în nesimțire.

— Ce-a fost asta? îi întrebă Sam, dincolo, pe tovarășii săi. N-ați auzit nimic?

— O fi tropăit calul lui Old Shatterhand, răspunse Dick.

— Dar unde-i el, că nu-l văd. Nu cumva să se apuce iar de prostii!

— Prostii? El? Nici n-a făcut, nici n-o să facă vreuna.

— Oho! E în stare să se furișeze la kiowași ca să-l scape de la moarte pe Santer!

— Nu-ți fie teamă. Mai curînd îl sugrumă decît îl scapă. Moartea celor două ființe dragi l-a tulburat profund; trebuie s-o recunoști și tu.

— Mă rog. Dar cînd m-oi duce să-i iscodesc pe kiowași, nu-l iau cu mine. De altfel, nici nu mi-ar fi de ajutor. Am de gînd să-i număr și să cercetez terenul; pe urmă, hotărîm cum și în ce fel să-i lovim. La drept vorbind, ca *greenhorn* se descurcă el cîteodată binișor; dar ca să se apropie de kiowași, pe o asemenea flăcăraie, asta îl depășește. Kiowașii știu doar că vom veni, sînt atenți și stau cu urechile pe noi. Numai un *westman* calificat se poate apropia fără a fi dibuit. Pe Old Shatterhand, însă, l-ar auzi și l-ar observa la prima mișcare.

Atunci mă ridicai în picioare și mă apropiai iute de el:

— Te cam înșeli, dragă Sam! Credeai că sînt plecat și iată-mă aici. Nu-i așa că știu să mă furișez?

— Pe toți dracii! Sînteți aici?! Nici nu v-am mirosit!

— Încă o dovadă că-ți lipsește ceea ce, după afirmațiile dumitale, mi-ar lipsi mie. De altfel, nici nu bănuiești că se mai află aici cineva, în afară de mine.

— Cine? De cine vorbiți? întrebă cu aprindere Sam.

— Du-te pînă la tufa aceea de mure și ai să vezi!

Se sculă și se duse. Ceilalți îl urmară.

— Alo! strigă Sam. Aici zace un tip, un indian! Cum de-a ajuns aici?

— Să-ți spună el!

— Păi, e mort!

— Trăiește. L-am năucit și atîta tot.

— Unde s-au petrecut lucrurile? Nu cumva chiar sub nasul nostru? Doar plecaserăți, după cîte știu. Se vede treaba că l-ați surprins undeva și l-ați cărat apoi încoace.

— Nici gînd! Omul se ascunsese aici, în tufa asta și l-am observat. Cînd a dat s-o șteargă, l-am trăsnit...

— Mînca-l-ar iadul, chiar așa e! A fost, va să zică, aici, a stat ascuns în tufiș și a ascultat discuția noastră. Ce catastrofă pe capul nostru dac-ar fi izbutit să se retragă! Bine că l-ați pocnit! Legați-l fedeleș și vîrîți-i călușul în gură, dacă nu mă-nșel! Dar de

ce n-a rămas dincolo, la ai lui? Ce căuta pe-aici? Trebuie c-a stat la pîndă încă înainte de sosirea noastră.

— Umbli cu asemenea întrebări și-i mai faci pe alții de *greenhorn*! Păi numai un *greenhorn* veritabil poate să pună întrebări de soiul acesta! Negreșit că se afla aici înaintea noastră. Kiowașii ne-au prevăzut sosirea; știau că-l vom urmări pe Santer și că vom ajunge aici. Aveau de gînd să ne iasă în întîmpinare și, pentru a nu pierde momentul oportun, au trimis o iscoadă care să-i vestească. Cum însă noi am călărit neașteptat de repede, ori omul n-a băgat de seamă la timp, ori ajungînd aici odată cu noi și văzîndu-se în primejdie, s-a repezit în tufa de mure și s-a pitulat.

— Ar fi putut totuși să șteargă putina, să fugă la ai săi!

— Nu mai era timp. L-am fi zărit și am fi ghicit că sîntem așteptați de kiowași; nici n-ar fi putut să-i mai prevină. Dar nu e exclus să fi avut chiar de la bun început intenția de a se ascunde și a ne spiona.

— Toate astea sînt foarte posibile. Oricum, e norocul nostru că l-ați prins. Las' că-i stoarcem noi toate informațiile!

— Se va păzi ca de foc să trădeze. Nu scoți nimic de la el.

— S-ar putea. De altfel, nici nu e cazul să ne pierdem vremea cu dumnealui. Știm doar cum stau lucrurile; iar în ce privește alte amănunte, le aflu eu imediat, mă duc dincolo.

— Pentru ca să nu te mai întorci niciodată?

— De ce?

— Fiindcă te vor prinde kiowașii. N-ai spus chiar dumneata că e foarte greu să te strecori pe asemenea lumină?

— Pentru dumneavoastră, *sir*, nu pentru mine. Așadar, am spus și repet: mă duc dincolo și voi rămîneți pe loc!

Vorbise atît de hotărît și de poruncitor, încît mă simții obligat la un răspuns mai sever:

— Nu știu ce ai astăzi, Sam, dar ești cu totul schimbat. Doar nu-ți închipui că ai avea căderea să-mi poruncești! Sau poate că ți-o închipui?

— Sigur că da.

— Atunci, cu toată prietenia noastră, nu-mi rămîne decît să-ți declar că te înșeli, dragă Sam. În calitate de expert sînt superiorul dumitale; n-ai alt rol decît să faci de gardă. În plus, e bine să-ți amintești că, avînd asentimentul întregului trib, Inciu-Ciuna m-a ridicat la rangul de căpetenie. Să-ți revizuiești, așadar, atitudinea față de mine. Orice părere ai avea, trebuie să mi te supui. Eu ordon aici, nu dumneata!

— Mie n-are a-mi comanda nici o căpetenie de trib! se rățoi Sam. Și, afară de asta, sînt un *westman* recunoscut, iar dumneavoastră, un biet *greenhorn* și pe deasupra ucenicul meu. S-o țineți bine minte, dacă nu vreți să treceți drept ingrat. Așa! Eu mă duc, voi stați pe loc!

Și plecă. Apașii cam bombăniră împotriva lui, iar Stone rosti cu ciudă:

— Astăzi e, într-adevăr, mai sucit ca de obicei. Auzi! Să vă învinuiască de ingratitudine! Noi vă datorăm recunoștință, căci fără dumneavoastră nu mai trăiam astăzi nici unul. Oare v-a salvat el vreodată de la moarte?

— Lasă-l în pace! am răspuns. E un omuleț admirabil și chiar purtarea lui de azi îi face cinste. Îl stăpînește mînia pentru crima ce-a fost săvîrșită față de Inciu-Ciuna și Nșo-ci. Firește că de porunca lui n-am să ascult. Mă duc și eu. În starea lui de enervare s-ar putea lansa într-o acțiune necugetată pe care, altminteri, ar ști s-o evite. Rămîneți aici pînă mă întorc; chiar dacă auziți împușcături, nu vă mișcați defel. Veniți în ajutor numai la chemarea mea.

Lepădai doborîtorul de urși, cum făcuse și Sam cu Liddy a lui și plecai. Observasem că Hawkens o luase de-a dreptul prin albia rîului; voia să se strecoare apoi dincolo. După părerea mea, procedase greșit.

Eu intenționam să aplic altă tactică, mai bună. Kiowașii știau unde ne aflăm, deci toată atenția lor era îndreptată încoace; tocmai de aceea greșise Hawkens pornind de-a dreptul prin albie. Eu, în schimb, plănuiam să mă apropii dinspre partea opusă.

Am mers mai întîi pe mal în jos, ferindu-mă să nu intru în lumina focurilor și am înaintat astfel paralel cu pădurícea de pe malul celălalt, pînă am ajuns la capătul ei. Acolo nu ardeau focuri, iar copacii mă apărau de lumină. Domnea un întuneric deplin. Am coborît neobservat în albie și am trecut netulburat în cealaltă parte. Acum mă aflam la adăpostul arborilor; m-am lungit la pămînt și am pornit-o tîrîș.

Ardeau opt focuri, mai multe decît ar fi fost necesar, avînd în vedere că indienii din jurul lor nu erau nici patruzeci la număr. Era deci clară intenția kiowașilor de a ne momi pur și simplu în tabăra lor. Stăteau lîngă copaci, grupuri-grupuri, cu armele în mîini, gata să tragă. Ar fi fost vai de noi dacă, din neprevedere, am fi căzut în cursă. De altfel, cursa era atît de evidentă și de naivă, încît numai niște oameni fără pic de experiență s-ar fi lăsat păcăliți. Caii indienilor pășteau afară, în preria deschisă.

M-aș fi dus bucuros să spionez un grup sau altul, în special acolo unde se găsea căpetenia lor și unde, firește, aș fi cules mai sigur informațiile necesare. Dar cum să dau de șef? Fără îndoială că e împreună cu Santer, îmi spusei. Mă furișai, deci, de la copac la copac, ca să-l descopăr undeva pe bandit.

După un timp îl zării; ședea laolaltă cu patru kiowași, care însă nu purtau însemne de șef. De altfel, nici nu era nevoie să mai cercetez; după uzanțele indienilor, cel mai bătrîn din grup trebuia să fie șeful. Din păcate, nu puteam să mă apropii prea mult, căci nu exista nici un tufiș care să-mi ofere acoperire. Totuși, cîțiva copaci aruncau destulă umbră ocrotitoare. La lumina celor opt focuri umbra arborilor, multiplicată, uneori plină, alteori rară și tremurătoare, împrumuta interiorului pădurii un aspect fantomatic.

Spre bucuria mea, indienii nu discutau în șoaptă, ci în gura mare; nu căutau să-și ascundă prezența. Dimpotrivă, făceau totul ca să fie văzuți și auziți.

La adăpostul umbrei, am ajuns la vreo doisprezece pași de grupul lui Santer. Era destul de riscant, întrucît, încă mai lesne

decît cei patru din fața mea, m-ar fi putut descoperi vreunul din ceilalți kiowași.

Îl auzeam pe Santer perorînd. Povestea de muntele cu nuggeți; îi îndemna pe indieni să-l urmeze pînă acolo și să pună stăpînire pe comoară.

— Cunoaște fratele meu alb locul unde se găsește comoara? întrebă cel mai vîrstnic dintre kiowași.

— Nu. Am încercat să-l aflu, dar apașii s-au întors prea curînd. Nădăjduiam ca, zăbovind ei mai mult acolo, să-i putem ajunge din urmă și spiona.

— Atunci nu are rost să căutăm. Dacă s-ar duce în cercetare de zece ori cîte o sută de oameni, tot n-ar găsi nimic. Noi, indienii, ne pricepem de minune să camuflăm asemenea locuri, ferindu-le de ochi străini. Totuși, pentru că fratele meu a doborît pe cel mai mare dintre dușmanii noștri și pe fiica lui, îi vom face pe plac, îl vom însoți și-l vom ajuta în căutarea comorii. Dar pînă atunci, să-i prindem pe urmăritori și să-l ucidem pe Winnetou.

— Winnetou? Păi ăsta s-o fi aflînd printre urmăritori!

— Ba nu. Dînsul n-are voie să plece de lîngă morții săi și trebuie să-și fi păstrat cea mai mare parte dintre războinici. Restul, în număr mai mic, a plecat pe urma ta și se află, desigur, sub conducerea lui Old Shatterhand, cîinele alb care a zdrobit genunchii căpeteniei noastre. Ceata asta o vom nimici astăzi.

— Bine. Și apoi mergem călare spre muntele nuggeților, ne răfuim cu Winnetou și căutăm aurul.

— Asta nu-i chiar atît de ușor cum își închipuie fratele meu. Winnetou trebuie să-și îngroape mai întîi părintele și sora; or, nouă nu ne este îngăduit să tulburăm înmormîntarea. Marele Spirit nu ne-ar ierta-o niciodată. Abia pe urmă ne aruncăm asupra lui. De bună seamă că n-o să-și mai continue drumul către orașele fețelor palide, ci se va întoarce acasă. Atunci îi atragem în capcană, așa cum am făcut-o azi cu Old Shatterhand, care trebuie să se afle pe undeva, pe aproape. Aștept numai să se întoarcă iscoada care

s-a pitulat dincolo. Nici de la străjile care veghează în prerie nu am primit încă nici o veste.

Auzind aceste vorbe, m-am speriat. Prin urmare, lîngă pădurice se află posturi de santinele. Dacă Sam Hawkens nu le observă și cade în mîinile lor? Nu-mi terminasem bine gîndul, că răsună un semnal scurt izbucnit din mai multe guri deodată. Șeful sări în picioare și deveni atent. Tăcură și ceilalți kiowași. Ascultau cu încordare.

Și iată că din pădurice se ivi un grup de patru indieni care trăgeau după ei un alb. Omul se zbătea în zadar. Deși nu era încă legat, cele patru cuțite ale biruitorilor săi îl țineau la respect. Și albul acela era nesocotitul de Sam! Hotărîrea mea era luată: să-l scap, deși îmi riscam viața.

— Sam Hawkens! strigă Santer, recunoscîndu-l imediat. *Good evening, sir*! Nu te așteptai, desigur, să ne revedem aici!

— Mișelule, tîlharule, ucigașule! răspunse curajosul omuleț, repezindu-se la Santer și apucîndu-l de beregată. Bine că mi-ai picat în labe! Ți-o plătesc eu, dacă nu mă-nșel!

Santer se apără; indienii interveniră și-l îndepărtară pe Sam. Se produse o scurtă învălmășeală, de care m-am folosit fără întîrziere. Cu cîte un pistol în fiecare mînă, sării drept în mijlocul indienilor.

— Old Shatterhand! exclamă Santer, luînd-o speriat la fugă.

Trăsei două focuri în urma lui, fără să-l nimeresc; mai descărcai cîteva gloanțe asupra indienilor care se retraseră înspăimîntați și-i strigai lui Sam:

— Fugi, ia-te după mine, ține-te exact după mine!

S-ar fi zis că kiowașii împietriseră de groază; stăteau nemișcați, cu toate că trăsesem în ei, avînd însă grijă să nu le provoc decît răni ușoare. Îl apucai pe Sam de braț, îl tîrîi după mine în pădurice, o străbăturăm în fugă, coborînd apoi spre albia rîului. Totul s-a consumat atît de repede, încît, din clipa atacului meu, nu trecuse mai mult de un minut.

— *All devils!* Pe toți dracii, dar ați venit taman la timp! rosti Sam gîfîind. Tîlharii ăștia m-au...

— Nu mai pălăvrăgi, mai bine urmează-mă! îi tăiai vorba, slobozindu-i brațul. O apucai în goană la vale, de-a lungul albiei; trebuia, înainte de toate, să ieșim din bătaia puștilor.

Abia acum indienii, luați fără veste și buimăciți, se dezmeticiră. Strigătele lor se învălmășeau în urma noastră, încît nu mai era cu putință să disting pașii lui Sam. Țipete stridente și împușcături umpleau văzduhul; se produse o zarvă infernală.

De ce n-am fugit în susul albiei, către tabăra noastră, ci dimpotrivă, în direcția opusă? Dintr-un motiv foarte simplu. Mai întîi că, procedînd astfel, indienii nu ne puteau zări; aici era întuneric beznă, în al doilea rînd, dînșii mai mult ca sigur alergau spre tabăra noastră, convinși că am apucat acest drum. Ne aflam, deci, în oarecare siguranță și, făcînd un ocol, ne puteam întoarce la ai noștri.

Apreciind că ne depărtasem destul, mă oprii din fugă. Mai stăruiau încă, departe, strigatele kiowașilor; aici însă era liniște, nu se mișca nimic.

— Sam! chemai cu voce reținută.

Nici un răspuns.

— Sam, n-auzi? întrebai cu glas ceva mai ridicat.

Iarăși nici un răspuns. Unde-o fi? Trebuia doar să mă urmeze îndeaproape. Să fi căzut, să se fi rănit? Posibil, pentru că trecusem în fugă peste glodărie uscată, colțuroasă, peste gropi adînci și băltoace secate. Îmi încărcai din nou pistoalele și pornii înapoi, atent, cu pași rari, în căutarea lui Sam.

Hărmălaia kiowașilor se prelungea; mă aventurai totuși mereu mai încolo, mai încolo, pînă am dat iarăși de locul acela de sub pădurice unde îl somasem pe Hawkens să tacă și să mă urmeze. Sam – nicăieri! Probabil că se încăpățînase iarăși, luînd-o de-a dreptul spre malul opus, fără să țină seama de îndemnul meu. Dar în cazul acesta va fi intrat în lumina focurilor și se va fi expus gloanțelor vrăjmașe. Ce nechibzuință la omulețul acesta! Mai ales

astăzi! Mă cuprinse iarăși teama pentru soarta lui. Mă depărtai de pădurice și, mergînd cu mare atenție, ca să nu fiu cumva zărit, ajunsei pe ocolite înapoi în tabără.

Acolo domnea o agitație fără seamăn. Camarazii mei albi, ca și apașii, se îngrămădiră în jurul meu și Dick Stone mă dojeni:

— De ce ne-ați interzis, *sir*, să vă venim în ajutor, chiar dacă auzim împușcături? Am stat cu sufletul la gură așteptînd să ne chemați. Bine că v-ați întors teafăr.

— Dar Sam unde-i? Nu-i aici? mă interesai.

— Aici? Ciudată întrebare? N-ați văzut ce-a pățit?

— Ce să văd?

— Stați să vă spun! După ce-ați plecat, am rămas în așteptare.

Trece un răstimp destul de lung și deodată auzim niște strigăte de indieni. Apoi se lăsă iar tăcere. Dar la un moment dat răsună focuri de pistol și niște urlete îngrozitoare. Mai pe urmă auzim detunături de pușcă și-l vedem pe Sam că se ivește din întuneric.

— Unde?

— Acolo jos, lîngă pădurice.

— Mi-am închipuit! Sam a fost astăzi mai ușuratic ca oricînd. Ei, mai departe!

— Fugea către noi, urmărit de o ceată de kiowași; l-au ajuns din urmă și l-au prins. Am văzut totul foarte clar; focurile ardeau cu flacără plină. Am vrut să-l ajutăm, dar pînă să ajungem la locul cu pricina, indienii și trecuseră albia și dispăruseră cu prizonierul lor după copaci.

Eram gata să fugim după ei ca să-l eliberăm pe Sam. Dar ne-am amintit de ordinul dumneavoastră și am renunțat.

— Ați făcut foarte bine; unsprezece inși, cîți sînteți, n-ați fi reușit nimic și ați fi fost uciși pînă la ultimul.

— Bine, bine, dar ce facem, *sir*? Sam e prizonier!

— Din păcate, este. Și chiar pentru a doua oară.

— Pentru a doua oară?... se miră Stone.

— Da. Prima oară am izbutit să-l scap. Nu avea decît să se țină după mine și s-ar afla acum aici. Dar astăzi n-a vrut să știe de nimic; a lucrat numai după capul lui orgolios.

Le-am povestit cele întîmplate. Cînd am isprăvit, Will Parker mi-a spus:

— N-aveți nici o vină, *sir*. Ați cutezat mai mult decît oricare altul. Sam și-a vîrît singur capul în laț; totuși, nu se cade să-l lăsăm la voia întîmplării.

— Firește, trebuie smuls de acolo. Numai că lucrul va fi cu mult mai greu decît mi-a fost mie întîia oară; fără îndoială că acum kiowașii își vor dubla vigilența.

— Nici vorbă! S-ar putea totuși să izbutim și să-l mai scoatem o dată din mîinile lor.

— Hm! Orice e cu putință; dar ce să facă doisprezece oameni împotriva a cincizeci care mai și așteaptă atacul? Și cu toate acestea, probabil că intervenția imediată e singura cale ce ne oferă șanse de reușită. Ziua, nici gînd să riscăm un atac asupra păduricii.

— *Well*, atunci operăm chiar în noaptea asta!

— Ușurel, ușurel! Trebuie să chibzuim!

— Chibzuiți, *sir*, însă dați-mi voie să mă furișez și eu dincolo, să văd cum stau lucrurile.

— Asta o poți face, dar nu acum; așteaptă să mai treacă o bucată de timp și să mai slăbească atenția kiowașilor. Și nici atunci nu vei merge singur; te însoțesc eu. Eventual mergem cu toții.

— Excelent, *sir*! Sînt de acord. Să vină și ceilalți cu noi. Asta înseamnă atac prin surprindere. Ne vom face datoria. Șase pînă la opt kiowași mi-i lăsați în seamă, iar lui Dick Stone nu mai puțini. Așa-i, bătrîne Dick?

— *Yes*, bătrîne Will, răspunse acesta. Nu mă tocmesc pentru unul în plus sau în minus, dacă-i vorba să-l eliberăm pe Sam. Altminteri, e un pișicher și jumătate, însă azi a avut o zi proastă.

Într-adevăr, Sam n-a fost în ziua aceea la înălțime. Mă

tot sfătuiam cu mine însumi cum ar fi mai bine să acționăm. În ce mă privește, mi-am pus viața în joc pentru el, dar aveam oare dreptul să-i arunc și pe apași într-o primejdie de moarte? Poate o stratagemă ne-ar duce mai ușor la țintă? Asta se va vedea după ce vom fi trecut neobservați dincolo. Pentru orice împrejurare, mă gîndeam să-i iau cu mine și pe apași. S-ar putea ca un atac fulgerător, cu toate forțele, să se dovedească mai avantajos.

Acum nu rămîne decît să așteptăm, pentru că dincolo forfota încă mai era în toi. Dar nu trecu mult și lucrurile se mai potoliră, nu se auzeau decît izbiturile puternice, cu ecou prelung, ale *tomahawkurilor*. Kiowașii tăiau lemne; probabil că aveau intenția să întrețină pînă în zori focurile lor viclene.

În sfîrșit, amuțiră și securile. Stelele indicau miezul nopții; după socoteala mea, sosise momentul să pornim. Am avut mai întîi grijă să ne priponim bine caii, ca să nu se poată depărta și răzleți; apoi am controlat legăturile și călușul din gura prizonierului kiowaș. Abia pe urmă părăsirăm tabăra, apucînd exact drumul pe care-l străbătusem eu mai înainte.

Ajungînd sub păduricea de pe mal, am poruncit apașilor să stea locului, sub conducerea lui Dick Stone și să nu facă nici cel mai mic zgomot. Apoi, împreună cu Will Parker, am urcat încetișor malul. Sus, ne-am lungit la pămînt și am tras cu urechea. Jur-împrejur domnea o tăcere adîncă. Ne-am tîrît cu precauție mai departe. Cele opt focuri continuau să ardă cu flăcări mari. Observai mormane întregi de vreascuri solide aruncate pe foc. Lucrul m-a cam surprins. Înaintarăm pas cu pas, mereu mai departe, fără să zărim pe nimeni. În cele din urmă, ne-am convins, firește, cu toată rezerva necesară, că păduricea era pustie. Nu se afla acolo nici un kiowaș.

— Au plecat, au șters-o! se miră Parker. Și, totuși, au întețit focul!

— Ca să-și ascundă retragerea. Cîtă vreme mai ard focurile, noi am putea crede că se află aici.

— Dar încotro s-or fi dus? Să fi plecat de tot?

— Bănuiesc că s-au retras ca să-l pună la adăpost pe Sam, pe care îl consideră o pradă prețioasă. Dar nu e exclus ca motivul să fie altul: poate că pun la cale cine știe ce năzbîtie.

— Ce anume?

— Poate un atac asupra noastră, dincolo, așa cum plănuisem noi aici.

— La naiba! Să știți că e posibil. Trebuie să le-o luăm înainte, *sir*!

— Da. Să ne întoarcem în tabără și, chiar dacă lucrul s-ar dovedi mai tîrziu de prisos, să ne punem caii în siguranță. O măsură în plus nu strică.

Coborîrăm iarăși la apașii noștri și plecarăm apoi împreună spre tabără. Acolo, totul era neschimbat. Dar kiowașii puteau să apară și mai tîrziu; de aceea încălecarăm și, după o bună bucată de drum prin prerie, făcurăm popas. Dac-ar fi năvălit pînă la urmă asupra taberei, kiowașii nu ne-ar mai fi găsit acolo. Ar fi fost nevoiți să aștepte zorile, ca să pornească în căutarea noastră. Pe prizonier îl luarăm, bineînțeles, cu noi.

Acum nici noi nu mai aveam ce face decît să răbdăm pînă dimineața. Cine era în stare să doarmă – dormea, cine nu – veghea. Astfel trecu noaptea și, cînd se crăpă de ziuă, încălecarăm din nou și ne întoarserăm la tabără. Nimeni nu fusese acolo în timpul nopții: manevra noastră se dovedise deci inutilă, dar nici nu ne-a stricat cu nimic. Trecurăm apoi iarăși albia rîului spre pădurice. Focurile se stinseseră; doar grămezile de cenușă mai aminteau forfota din ajun.

Ne apucarăm să cercetăm urmele. Ele porneau de la locul unde păscuseră caii kiowașilor, îndreptîndu-se în direcția sud-est. Era limpede că indienii renunțaseră să ne înfrunte într-o bătălie care nu le-ar fi adus mare folos, dat fiind faptul că n-ar mai fi putut să ne ia prin surprindere.

Și Sam? Îl duseseră cu ei și aceasta îi mîhnea peste măsură pe Dick Stone și pe Will Parker. Și mie îmi părea nespus

de rău de soarta bietului prichindel. Pentru a-l salva, eram gata să întreprind orice acțiune măcar pe jumătate rezonabilă.

— Dacă nu-l eliberăm, va fi legat la stîlpul torturii, vorbi îndurerat Dick Stone.

— Nu! încercai să-l consolez. Doar avem și noi un kiowaș, pe care-l ținem ostatic în schimbul lui Sam.

— Numai s-o știe și ei!

— Nici o grijă! Sam e destul de deștept ca să le-o spună. Orice suferință a lui Sam se va răzbuna asupra prizonierului nostru.

— Dar pe kiowași nu trebuie să-i slăbim nici în ruptul capului!

— Ba nu-i așa.

— Adică vreți să-i lăsați cumva în pace?

— Nici așa.

— Atunci cum se potrivește una cu alta?

— Uite ce-i: eu n-am să mă las dus de nas prin toată preria de către canaliile astea.

— Dus de nas? Nu pricep!

— Observă, te rog, urmele lor. Cam de cînd să fie?

— S-ar putea să fi plecat de aici înainte de miezul nopții.

— Așa cred și eu. De atunci au trecut, va să zică, aproape zece ore. Crezi că putem recupera astăzi un asemenea avans?

— Nu.

— Sau mîine?

— Nici mîine.

— Și încotro crezi c-au luat-o?

— Spre satul lor.

— Vor ajunge, deci, la destinație, înainte ca noi să-i putem dibui. Și crezi oare că noi, doisprezece inși mari și lați, ar trebui să ne aventurăm în mijlocul teritoriului îndepărtat al kiowașilor și să năvălim în sat ca să eliberăm un prizonier?

— Ar fi curată nebunie!

— Păi vezi! Sîntem într-un gînd: nu mergem în urmărirea lor.

Se scarpină după ureche și mormăi descumpănit, supărat:

— Dar Sam! Bătrînul nostru Sam! Ce se întîmplă cu el? Doar n-o să-l părăsim!

— În nici un caz! Dimpotrivă, îl vom elibera.

— Dracul vă știe, *sir*. Nu sînt făcut să dezleg cimilituri. Pe de o parte ziceți să nu-i urmărim pe kiowași, pe de alta, să-l eliberăm pe Sam. Asta-i ca și cum i-ai spune măgarului ba cămilă, ba maimuță! Să vă înțeleagă cine poate, eu, unul, mă dau bătut.

— E cu totul altceva decît crezi și comparația dumitale cam bate alături. Uite ce-i: kiowașii nu au plecat spre satul lor.

— Zău? Atunci încotro?

— Nu ghicești?

— Nu.

— Măi, măi, ce *westmeni* grozavi îmi sînteți! Păi nu sînt mai vrednici de laudă *greenhornii* care dezleagă astfel de probleme fără multă bătaie de cap? Află că dumnealor se îndreaptă spre muntele cu nuggeți.

— Spre... muntele... *behold!* Ia te uită! Așa să fie, *sir*?

— Așa este, pot să te asigur.

— Ăștia sînt în stare de așa ceva.

— Nu numai că sînt în stare, dar eu afirm cu toată certitudinea că o și fac.

— Totuși, datinile nu le permit să tulbure ceremonia înmormîntării!

— Nici n-au intenția s-o tulbure. Vor aștepta sfîrșitul. Ei ne urăsc pe noi în aceeași măsură ca și pe apași. Sînt setoși de răzbunare. De aceea le-a picat tocmai bine apariția lui Santer. Au aflat de moartea lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale și s-au bucurat. Cu cîtă plăcere ne-ar dori, lui Winnetou și nouă, tuturor, aceeași soartă! Cînd au aflat că venim pe urmele lui Santer, s-au și crezut stăpîni pe noi. Numai că, exceptîndu-l pe Sam, am fost destul de atenți să nu cădem în cursă. Acum ei încearcă altă metodă. Se prefac a se întoarce în satul lor, bănuind că în cazul acesta vom renunța la urmărire și ne vom întoarce la Winnetou. După ce-au parcurs

o bucată de drum, sporindu-și hoarda cu alți războinici, schimbă direcția spre muntele nuggeților unde, cred ei, vor izbuti să ne atace pe nepusă masă și să ne măcelărească pe toți, pînă la unul.

— Ce să spun, frumoasă idee! Numai că vom avea grijă ca socotelile să le iasă pe dos.

— Firește. Probabil că ideea e a lui Santer, care speră să se înfrupte și el cu aur. Ce să mai lungim vorba, sînt absolut convins că așa stau lucrurile. Ei, mai vrei să ne luăm după kiowași?

— Nici gînd! Deși logica dumneavoastră mi se pare cam îndrăzneață, totuși, după cîte vă știu, nu vă înșelați niciodată. Sper să aveți și acum dreptate. Tu ce părere ai, bătrîne Will?

— Și eu cred că Old Shatterhand are dreptate. Să plecăm de aici cît mai repede și să-l prevenim din vreme pe Winnetou. Sînteți de acord, *sir*?

— Da.

— Îl luăm cu noi și pe ostatic?

— Bineînțeles. Îl legăm de catîrul lui Sam, ceea ce, desigur, n-o să-i facă dobitocului mare plăcere. Apoi plecăm neîntîrziat. Pînă atunci, însă, trecem pe la albia rîului, căutăm o băltoacă și ne adăpăm caii.

După o jumătate de oră, ne aflăm pe drum, firește, nu prea bucuroși de isprava noastră. În loc să-l fi prins pe Santer, îl pierdusem – datorită propriei sale nechibzuințe – pe Sam Hawkens. Totuși, dacă presupunerile mele erau juste, ne puteam aștepta să-l eliberăm pe Sam și să-l prindem pe Santer.

Bineînțeles că ne țineam mereu de urmele lui Santer care, abătîndu-se într-un unghi obtuz de la direcția inițială, ne ispiteau și pe noi să facem ocolul. Hotărîi totuși să tăiem unghiul și să scurtăm astfel drumul. Datorită acestei măsuri, am sosit chiar în după-amiaza următoare la văgăuna pomenită mai înainte, lîngă luminișul unde banditii săvîrșiseră îndoita crimă.

Lăsarăm caii în paza unuia dintre apași și urcarăm pe jos mai departe. La marginea luminișului stătea de strajă un om al lui Winnetou, care ne salută cu o fluturare de mînă. Din prima clipă,

constatarăm cît de sîrguincios lucraseră cei douăzeci de apași în vederea înmormîntării. Doborîseră cu *tomahawkurile* o mulțime de copaci și îi pregătiseră pentru montarea unei schelării. Făcuseră grămezi de bolovani și mai cărau încă. Apașii sosiți cu mine se alăturară celorlalți ca să le dea ajutor. Aflai că ceremonia urma să se desfășoare a doua zi.

Fusese improvizată și o baracă pentru adăpostirea celor două leșuri. Winnetou era înăuntru. Înștiințat de sosirea noastră, ne ieși în întîmpinare. Vai, cum arăta!

Îl știam dintotdeauna extrem de serios; rareori i se ivea pe față un zîmbet fugar. Nu-l văzusem niciodată rîzînd cu toată gura. Totuși, în pofida acestei seriozități, trăsăturile sale frumoase, bărbătești, aveau uneori o expresie de blîndețe, iar ochii lui noptatici, catifelați, priveau cîteodată nespus de prietenos. De cîte ori nu se opriseră cu adîncă dragoste și căldură asupra mea!

Dar astăzi, nimic din toate acestea. Chipul său părea împietrit, într-o durere mută și căutătura întunecată parcă scruta în propria-mi inimă. Gesturile îi erau încete și greoaie. Se apropie fără grabă, aruncă o privire tulbure în jur, îmi strînse obosit mîna, mă cîntări cu o expresie care-mi cutremură sufletul și zise:

— Cînd s-a întors fratele meu?

— Chiar acum.

— Unde-i ucigașul?

— Ne-a scăpat.

Dragostea de adevăr mă obligă să recunosc că, rostind aceste cuvinte, mi-am coborît privirea. Mărturisesc că-mi era rușine să le pronunț.

Și dînsul își plecă ochii. I-aș fi putut citi în suflet. Abia după o lungă pauză, se interesă:

— Fratele meu i-a pierdut urma?

— Nu. O cunosc și acum. Se îndreaptă încoace.

— Old Shatterhand să fie bun și să-mi povestească totul! Se așeză pe un pietroi. Făcui la fel. I-am înfățișat în amănunt cum

se petrecuseră lucrurile. M-a ascultat tăcut pînă la capăt și, după un timp, mă întrebă:

— Deci, fratele meu nu știe dacă ucigașul a fost rănit?

— Nu știu, dar înclin să cred că nu l-am nimerit.

Dădu ușor din cap. Îmi strînse mîna și-mi spuse:

— Fratele meu să-mi ierte întrebarea de adineauri cu privire la pierderea urmei! Old Shatterhand a făcut tot ce s-a putut face și a procedat foarte cuminte. Sam Hawkens are ce regreta că a fost atît de imprudent; i-o vom ierta și-l vom smulge din captivitate. Sînt și eu de părerea fratelui meu; kiowașii vor veni încoace. Numai că ne vor găsi altfel decît speră ei. Prizonierul nu trebuie tratat prea aspru, dar nici să nu-l pierdem din ochi. Mîine vom înălța lăcașul de veci pentru Inciu-Ciuna și Nșo-ci. Fratele meu va fi de față?

— M-ar durea nespus dacă Winnetou nu mi-ar îngădui prezența.

— Nu numai că nu-ți interzic, dar te și rog să iei parte. Poate că prezența ta va duce la salvarea multor fețe palide, a căror moarte e cerută prin legea sîngelui. Ochiul tău e ca soarele ale cărui raze topesc gheața și o schimbă în apă răcoroasă. Tu știi ce-am pierdut. Să-mi fii tu, de aci înainte și tată și soră; te rog din suflet, Charlie!

O lacrimă îi luci în ochi și se rușină. Față de nimeni altul nu și-ar fi trădat zbuciumul amar. Se duse apoi grăbit către baraca în care odihneau morții. Îmi spusese astăzi pentru prima oară Charlie, după numele meu mic, Karl – și de-aci încolo nu avea să-l mai rostească altfel.

Ar trebui, poate, să povestesc cîte ceva despre înmormîntarea care s-a desfășurat cu toată solemnitatea obiceiurilor indiene. Știu bine că o descriere amănunțită a ceremoniei ar interesa pe cititori. Însă de cîte ori mă gîndesc la acele ceasuri tragice, mă cuprinde o durere atît de adîncă, de parcă totul s-ar fi petrecut abia ieri. Așa că descrierea ceremoniei îmi pare o profanare nu atît

a mormintelor ridicate pe muntele Nugget, ci mai ales a monumentului pe care l-am înălțat în inima mea și l-am păzit mereu cu sfințenie și credință. De aceea, cer îngăduința de a trece peste relatarea respectivă.

Trupul lui Inciu-Ciuna fu legat în spinarea calului său. Jur-împrejur se grămădi pământ peste pământ, pînă ce animalul, nu se mai putu mișca. Apoi îl împușcară în cap. Movila de pământ se înălța mereu pînă ce călărețul mort, împreună cu armele și amuletele lui, fu acoperit pe de-a-ntregul. Atunci oamenii stivuiră înjur, pînă în vîrf, bolovanii.

La rugămintea mea, apașii construiră pentru Nșo-ci un alt mormînt. Doream ca trupul ei să nu fie strivit sub pământ. O sprijinirăm de trunchiul unui arbore, ca și cum ar fi șezut și clădirăm în jurul ei, din bolovani, o piramidă solidă, goală pe dinăuntru și din al cărei vîrf se înălța creștetul arborelui.

Mai tîrziu, aveam să urc în cîteva rînduri, împreună cu Winnetou, sus, pe Nugget-tsil, ca să revedem mormintele. Le-am găsit totdeauna intacte...

VI. ELIBERAREA LUI SAM

Va înțelege oricine cît de adîncă era jalea lui Winnetou pentru pierderea tatălui și a surorii sale. Dacă în timpul înmormîntării își mai manifestase într-un fel suferința, de-aci încolo avea să și-o închidă în străfundul sufletului. Pe de o parte, așa cerea tradiția indiană, pe de altă parte, trebuia să-și concentreze toată atenția asupra iminentei apariții a kiowașilor. Acum nu mai era fiul și fratele încovoiat de greaua încercare prin care trecuse, ci conducătorul trupei cu ajutorul căreia avea să pareze atacul dușmanilor și să-l prindă pe ucigașul Santer.

Părea să-și fi făcut planul de luptă, căci imediat după înmormîntare ordonă apașilor să se pregătească de drum și să-și aducă din vale caii.

— De ce a dat fratele meu asemenea poruncă? îl întrebai. Terenul e foarte accidentat și e greu să aduci animalele pînă aici.

— Știu, răspunse Winnetou, dar n-am încotro. Numai astfel îi pot induce în eroare pe kiowași. S-au dat de partea ucigașului și trebuie să piară toți, pînă la unul!

La aceste cuvinte, o îndîrjire cumplită se zugrăvi pe chipul său. Dacă hotărîrea lui s-ar fi tradus în fapt, kiowașii ar fi fost pierduți. Sentimentele mele erau mai temperate. Într-adevăr, kiowașii erau dușmanii noștri neîmpăcați, dar ei nu aveau nici o vină în asasinarea lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale. Să încerc a-l îmblînzi pe Winnetou? Poate că nu voi reuși decît să-mi atrag supărarea lui. Totuși ocazia era unică, ne aflam între patru ochi. Apașii, potrivit

ordinului, se depărtaseră imediat; Stone și Parker plecaseră cu ei. Prin urmare nimeni nu ne putea auzi. Și dacă, din supărare, Winnetou mi-ar fi dat un răspuns brutal, atunci totul ar fi rămas între noi. Îi împărtășii așadar deschis părerea și, spre surpriza mea, efectul nu a fost cel bănuit. În ciuda privirii aspre a ochilor săi mari și întunecați, Winnetou răspunse calm:

— Firește că trebuia să mă aștept la această părere din partea fratelui meu. El crede că a fugi din calea dușmanului nu înseamnă mișelie.

— M-ai înțeles greșit. Nici vorbă nu poate fi de fugă. Dimpotrivă, mă gîndesc cum am face ca să-i prindem pe toți. Adevărul e însă că nu ei sînt vinovați de cele întîmplate aici și ar fi nedrept să fie loviți cu aceeași asprime ca și ucigașul.

— Ei i-au luat apărarea nelegiuitului și vin să ne atace! Nu ajunge oare ca să-i tratăm fără milă?

— Nu, nu-i destul, cel puțin după judecata mea. Îmi pare rău că fratele Winnetou e gata să comită și el greșeala care duce la pieirea semințiilor roșii.

— Despre ce greșeală vorbește Old Shatterhand?

— E vorba de faptul că indienii se sfîșie între ei în loc să se ajute unii pe alții în lupta împotriva dușmanului comun... Priceperea ta e ascuțită, ochii tăi văd departe, mult mai departe decît ochii unui războinic indian oarecare. De cîte ori n-ați dezgropat voi securea războiului! Trebuie să recunoști că asta înseamnă o permanentă și groaznică sinucidere a neamului vostru, iar cine procedează astfel se face părtaș la marea sinucidere. Inciu-Ciuna și Nșo-ci n-au fost omorîți de oameni roșii, ci de albi. Unul dintre asasini s-a refugiat la kiowași și i-a convins să vă atace; iată un motiv temeinic de a-i aștepta aici și de a le paraliza atacul; dar asta nu justifică să-i stîrpești ca pe niște cîini turbați. Sînt doar frați de același sînge cu tine, nu uita!

Și astfel am continuat să-i vorbesc. Mă asculta liniștit. Apoi îmi întinse mîna și rosti:

— Old Shatterhand este într-adevăr un prieten sincer al tuturor oamenilor roșii și are dreptate cînd vorbește de sinucidere. Am să fac după dorința lui. Îi prind pe kiowași, dar pe urmă le dau drumul și-l reține numai pe ucigaș.

— Vrei să-i prinzi? Va fi cam greu; ei ne covîrșesc ca număr. Sau poate că ești într-un gînd cu mine?

— Cum adică?

— Să-i atragem pe kiowași într-un loc unde nu se pot apăra.

— Da, acesta-i și planul meu.

— Tu cunoști mai bine regiunea; tocmai voiam să te întreb dacă există un asemenea loc.

— Există nu departe de aici: o trecătoare între stînci, care seamănă cu o țeavă de tun. Acolo vreau să-i atrag pe kiowași.

— Și crezi că vei reuși?

— Da. Cînd vor fi pășit în trecătoarea aceea închisă pe margini, îi vom ataca la intrare și la ieșire, silindu-i să se predea ca să nu cadă cu toții sub gloanțele noastre. Le voi dărui apoi viața și vor fi bucuroși să-l lase pe Santer în grija mea.

— Îți mulțumesc! Ai o inimă primitoare pentru orice cuvînt bun. Poate vei judeca la fel de cumpătat și în alte chestiuni.

— Ce vrea să spună fratele meu?

— Te pregăteai să juri răzbunare împotriva tuturor albilor și te-am rugat să nu juri, să aștepți pînă după înmormîntare. Aș putea să aflu acum hotărîrea ta?

Stătu cîtva timp cu ochii plecați, apoi mă privi în față luminos, arătă spre baraca unde zăcuseră morții și răspunse:

— Noaptea dinaintea înmormîntării mi-am petrecut-o acolo, lîngă trupurile dragilor mei și am luptat cu mine însumi. Gîndul răzbunării născuse în mine un plan mare și îndrăzneț. Ziceam să strîng în jurul meu pe războinicii tuturor neamurilor roșii și să pornesc în fruntea lor împotriva fețelor palide. Aș fi fost înfrînt, probabil. Dar în lupta ce am dus-o cu mine însumi azi-noapte am ieșit biruitor.

— Va să zică, ai renunțat la planul cel mare și îndrăzneț?

— Da. M-am sfătuit cu trei oameni care-mi sînt dragi, doi morți și unul viu. M-au îndemnat să renunț la planul meu și am hotărît să le urmez sfatul.

Am schițat o întrebare, dar nu prin cuvînt, ci din priviri. Atunci Winnetou continuă:

— Fratele meu nu știe de cine-i vorba? De Klekih-Petra, de Nșo-ci și de tine. Cu voi trei m-am sfătuit în gînd și răspunsul întreit a fost unul și același.

— Dacă morții ar învia și i-ai întreba, da, fără îndoială că ți-ar spune să procedezi după sfatul meu. Planul pe care-l nutreai era mare și tu ai fost omul potrivit ca să-l duci la îndeplinire, însă...

— Fratele meu să gîndească și să vorbească despre mine cu mai puține laude, mă întrerupse el. Chiar dacă vreo căpetenie ar izbuti să unească sub o singură comandă toate triburile roșii, tot n-ar putea-o face atît de repede ca în dorința mea; pentru atingerea acestui țel ar fi nevoie de o lungă și neobosită viață de om și la capătul ei ar fi prea tîrziu să mai începi lupta. Un singur om, fie el cît de mare și de vestit, nu s-ar putea achita de o asemenea sarcină, iar după moartea lui ar lipsi urmașul capabil să-i continue opera și s-o ducă la bun sfîrșit.

— Mă bucură că fratele meu Winnetou a ajuns la această concluzie, de altfel unica justă. Într-adevăr, un singur om nu ajunge, iar un urmaș corespunzător s-ar găsi cu greu. Și chiar dacă s-ar ajunge la o asemenea luptă, sfîrșitul ei ar fi nefericit pentru voi.

— Știu. Nu ar face decît să ne grăbească pieirea. Chiar de-am ieși învingători din toate bătăliile, fețele palide sînt atît de numeroase, încît ar trimite împotriva noastră mereu alte și noi trupe, în timp ce nouă ne-ar fi imposibil să ne înlocuim pierderile. Biruințele ne-ar măcina poate mai încet, dar tot atît de sigur ca și înfrîngerea. Toate acestea mi le-am spus pe cînd vegheam azi-noapte lîngă morții mei; și am luat hotărîrea să abandonez planul. Gîndeam să mă mulțumesc cu prinderea ucigașului și să

mă răzbun pe kiowașii care i-au dat ajutor și vin acum asupra noastră. Dar și acest gînd mi-a fost risipit prin cuvîntul fratelui meu Old Shatterhand. Răzbunarea mea se va mărgini la prinderea lui Santer și la pedepsirea lui. Pe kiowași îi vom lăsa în pace.

— Cuvintele tale mă fac să fiu mîndru de prietenia care ne leagă; n-am să le uit niciodată. Deși nu e chiar sigur, sîntem totuși aproape convinși că trupa kiowașilor urmează să ne calce. Ne-ar trebui doar să aflăm momentul sosirii.

— Vor sosi încă astăzi! declară Winnetou cu deplină certitudine, ca și cînd ne-am fi găsit în fața unui fapt bine stabilit.

— De unde atîta siguranță?

— Judec după cele ce mi-ai povestit în legătură cu ultimul vostru drum călare. Kiowașii s-au prefăcut că se întorc în satul lor ca să vă ducă pe cale greșită; de fapt, au apucat-o încoace; au făcut deci un ocol, altminteri ar fi sosit încă de ieri. Au mai întîrziat și prin alte părți.

— În alte părți, zici?

— Asta din pricina lui Sam Hawkens. Pe dînsul, firește, nu-l vor căra încoace; l-au trimis la ai lor. Dar pentru asta vor fi trebuit să aștepte momentul indicat, poate chiar o ocazie. A fost, de asemenea, nevoie să trimită un curier pînă în satul lor, care să anunțe sosirea voastră.

— Ah, pentru ca războinicii de acolo să ne iasă în întîmpinare?

— Desigur. Kiowașii de lîngă albia rîului intenționau să vă atragă în cursă, însă voind totodată să ajungă cît mai repede încoace, nu le-a mai rămas timp să se bată cu voi. În orice caz, au trimis în satul lor un curier sau chiar mai mulți pentru a-i pregăti pe războinicii de acolo să vă iasă în cale. Cu acest curier trebuie să-l fi trimis și pe Sam Hawkens. Apoi au cotit-o în direcția muntelui Nugget. Dar ca să-și ascundă manevra, s-au văzut nevoiți s-o apuce prin locuri unde nu se întipăresc urmele copitelor. Asemenea locuri sînt rare și în general departe de drumurile obișnuite.

Iată dar altă pierdere de vreme. Iată și de ce, în condiții normale, kiowașii ar fi sosit încă de ieri. Dar astăzi vor veni cu siguranță.

— De unde știi că nu au și sosit?

Îmi arătă cu mîna creștetul muntelui învecinat. Pădurea, sus, era dominată de un copac semeț, constituind punctul cel mai înalt de pe munții nuggeților. Urcîndu-se în vîrful copacului, un om înzestrat cu privire ageră ar fi putut să cuprindă cu ochii jur-împrejur întreaga prerie.

— Fratele meu n-are de unde să știe că am trimis acolo sus un om care veghează. Omul acesta are ochi de șoim. Cum îi zărește, coboară și mă anunță.

— E bine. Omul încă n-a coborît, așadar kiowașii nu sînt pe aproape. Și crezi că or să apară chiar astăzi?

— Nu-și pot îngădui să întîrzie mai mult dacă vor să ne mai surprindă aici și să ne atace.

— Dar vezi că ei, de fapt, nu aveau intenția să urce spre Nugget-tsil, ci plănuiau să vă întindă o cursă și să vă atace în drumul vostru spre casă.

— Poate c-ar fi reușit dacă nu trăgeai cu urechea la vorbele lor și nu mă preveneai. Așa însă, capcana lor e inutilă. În schimb, am să-i momesc eu. Ca să mă întorc spre casă, ar fi fost s-o iau spre miazăzi. Așadar, ei m-ar fi pîndit pe această direcție. Acum însă, îi fac să creadă că o apuc spre miazănoapte și-i atrag după mine.

— Numai dacă se vor prinde.

— Nici o îndoială! În orice caz, vor trimite pe cineva în cercetare ca să vadă dacă mai sîntem aici. N-o să-i facem, desigur, nici un rău; îl vom lăsa să se întoarcă la ai săi. Tocmai pentru iscoada asta am dat ordin ca toți caii să fie aduși încoace. Sînt peste treizeci de animale. Deși terenul e pietros, totuși vor rămîne urme; descoperindu-le, iscoada se va lua după ele. Noi, în schimb, ne vom îndrepta spre trecătoarea de care ți-am vorbit și unde vreau să-i atrag în cursă pe kiowași. Iscoada nu ne va urmări chiar atît de

departe; se va furișa după noi o bucată de drum, ca să se convingă că am pornit-o într-adevăr într-acolo și va face repede cale întoarsă. Le va da de știre kiowașilor că nu ne îndreptăm spre miazăzi, ci spre miazănoapte. Este fratele meu de aceeași părere?

— Da. Și kiowașii se vor vedea siliți să renunțe la capcana lor. În felul acesta e aproape sigur că vor veni încoace și se vor lua pe urmele noastre.

— Nici nu mă îndoiesc că așa va fi. Nu-mi scapă mie Santer din mînă. Am să-l prind chiar astăzi!

— Și ce-ai de gînd să faci cu el?

— Ar fi mai bine, frate, să nu mă întrebi. Va pieri. Îți ajunge răspunsul acesta.

— Unde? Chiar aici? Sau îl veți duce în pueblo?

— Încă n-am hotărît. Să sperăm că nu e un laș ca Rattler. Pe acela am fost nevoiți să-l ucidem repede ca pe un cîine fricos. Ascultă! Aud tropotul cailor noștri. Vom pleca acum de-aici și ne vom întoarce mai tîrziu împreună cu prizonierii.

Caii fură aduși, printre ei și calul meu și catîrul lui Sam. Nu încălecarăm: drumul era incomod pentru călărie. Pornirăm pe jos, ducînd caii de căpăstru.

Winnetou mergea în capul coloanei. Ne conduse către nord, prin inima pădurii așternută pe un povîrniș destul de abrupt. Jos era o poiană. Încălecarăm și, străbătînd poiana, ajunserăm la un perete de stîncă înalt și drept. O strungă îngustă îl despărțea în două. Winnetou mi-o arătă și zise:

— Iată capcana de care vorbeam. Vom trece acum călare prin ea.

Expresia „capcană” se potrivea de minune acestei trecători strîmte, pe care o parcurgeam. Pereții ei urcau de ambele părți aproape vertical spre cer și nu ofereau nici un locșor pe care să te poți cățăra. În cazul cînd kiowașii ar fi fost atît de imprudenți încît să pătrundă aici, iar noi am fi ocupat ambele intrări, orice rezistență din partea lor s-ar fi dovedit o nebunie.

Trecătoarea nu era dreaptă, ci cotea ba într-o parte, ba în alta. Se scurse mai bine de un sfert de oră pînă să ajungem la capătul opus. Acolo ne oprirăm și coborîrăm de pe cai. Dar aproape în aceeași clipă îl și zărirăm pe omul lui Winnetou, care stătuse la pîndă sus, în copacul din creștetul muntelui.

— Sosesc! Au și sosit! ne anunță el. Am încercat să-i număr, însă n-am putut, fiindcă veneau cu grămada și apoi, erau prea departe.

— Au luat-o spre vale?

— Nu. S-au oprit în prerie și s-au cuibărit prin tufișuri. Doar unul s-a desprins de ei și a pornit spre vale în jos.

— E iscoada. Ne mai rămîne exact timpul necesar cît să deschidem capcana și s-o închidem apoi la loc. Fratele meu Old Shatterhand să-i ia pe Stone, Parker și doisprezece din luptătorii mei, să ocolească muntele pe stînga și, de îndată ce va întîlni un mesteacăn gros și înalt, să intre în pădurea care urcă ușor și coboară apoi de partea cealaltă. Dincolo, fratele meu va nimeri în valea de unde am urcat noi spre Nugget-tsil și va ajunge degrabă în locul unde fuseseră caii noștri. Restul drumului îl știi. Numai să nu mergi în lungul văii, ci să înaintezi neobservat pe marginea pădurii și să te ascunzi în ea cît mai aproape de gura trecătorii. Vei vedea iscoada kiowașilor, dar să nu-i faci nimic. Pe urmă vor veni cu toții și îi vei lăsa să pătrundă în trecătoare.

— Va să zică, acesta e planul tău, îl completai. Tu rămîi aici pentru a ține sub observație ieșirea din capcană, iar eu mă duc pe calea ocolită ce mi-ai descris-o, înapoi, spre poala muntelui Nugget, ca să-i aștept acolo pe kiowași și să-i urmez pe ascuns pînă vor fi intrat în capcană. Așa e?

— Da, întocmai așa. Dacă fratele meu Old Shatterhand nu comite nici o greșeală, atunci îi prindem cu siguranță.

— Voi fi cît se poate de atent. Mai are Winnetou vreun sfat sau vreo îndrumare?

— Nu. Celelalte le las în seama ta.

— Cine va sta de vorbă cu kiowașii, dacă izbutim să-i închidem aici?

— Eu. Old Shatterhand n-are altceva de făcut decît să nu le permită ieșirea cînd mă vor zări și vor încerca să se întoarcă. Dar grăbiți-vă! După-amiaza e pe ducă și kiowașii nu vor aștepta pînă mîine, ci ne vor urma încoace încă înaintea serii.

Într-adevăr, soarele își încheiase aproape traiectoria zilnică și nu mai era decît o oră pînă să se întunece. Pornii, firește, pe jos, împreună cu Dick, Will și cu apașii care-mi fuseseră repartizați.

După vreun sfert de ceas zărirăm mesteacănul și intrarăm în pădure. Totul corespundea exact descrierii lui Winnetou. Am ajuns de cealaltă parte, în vale, unde păscuseră caii. În față se deschidea vîlceaua laterală, ducînd spre luminișul cunoscut de noi și mai departe, în sus, spre cele două morminte.

De acolo, dintre copaci, unde ne așezarăm, puteam observa eventuala sosire a kiowașilor, fără a ne teme că vom fi descoperiți, pentru că era de presupus că nu vor veni spre noi, ci vor apuca spre vîlceaua lăturalnică.

Apașii tăceau; Stone și Parker discutau în șoaptă. Erau convinși că atît kiowașii, cît și Santer vor cădea în mîinile noastre. Eu eram mai puțin sigur. Mai rămăseseră cel mult douăzeci de minute pînă la căderea serii și kiowașii tot nu veneau, ceea ce mă făcu să cred că abia ziua de mîine va fi cea hotărîtoare, mai ales că nici iscoada lor nu se ivea. Aici, în pădure, se și întunecase.

Deodată Parker și Stone amuțiră. O adiere trecu peste creștetele copacilor. Se iscă acel foșnet monoton ca un suflu neîntrerupt, lin și adînc, de care orice alt zgomot, cît de neînsemnat, este lesne de deosebit. Totodată mi se păru că, în spatele meu, ar fi tresărit pămîntul reavăn al pădurii. Ascultai atent. Da, se mișca parcă ceva. Ce să fie? Vreun patruped nu ar fi îndrăznit să se apropie atît de mult. O reptilă? Nu, nici asta. M-am întors repede și m-am lungit la pămînt ca să observ mai ușor, privind de jos ceea ce se întîmplă. O făcui tocmai la timp. Iată că o umbră, care fusese în

spatele meu, se furișa acum printre copaci. Am sărit în picioare și m-am grăbit s-o ajung. Îmi apăru deodată ca o siluetă neagră în penumbră, mă repezii asupra ei și apucai cu mîna un capăt de haină.

— *Away!* La o parte! strigă o voce speriată și rămăsei cu mîna goală. Umbra dispăru. Țintuit locului, ascultai să prind măcar un zgomot. Dar tovarășii mei observaseră mișcările mele precipitate și auziseră exclamația. Săriră de la locul lor și mă întrebară ce s-a întîmplat.

— Sst! Liniște! poruncii, trăgînd mai departe cu urechea. Nu se auzea nimic.

Așadar, ne spionase cineva și anume un alb, după cum o dovedea exclamația lui în englezește; probabil fusese chiar Santer, căci în afară de el nu era nici un alb printre kiowași. Trebuia să-l urmăresc, în pofida întunericului.

— Stați la locurile voastre și așteptați pînă mă întorc! ordonai oamenilor și plecai.

Nu aveam nici o îndoială cu privire la direcția pe care aveam să merg: firește către prerie, unde poposeau kiowașii. Numai într-acolo trebuie s-o fi șters spionul, nu în altă parte.

Mă gîndeam să-i înmoi fuga, băgînd spaima în el. Îi strigai deci din urmă:

— Stai, oprește! Dacă nu, trag!

Și, ca să subliniez amenințarea, am tras două focuri de pistol. Nu era nici o greșeală. Și așa prezența noastră fusese descoperită, Bănuiam că acuma fugarul, cuprins de frică, va intra mai adînc în pădure, întîrziind astfel din pricina întunericului dens. În schimb, eu, căutînd să i-o iau înainte, alergai spre marginea pădurii. Aici se vedea mai bine. Intenționam să fug pînă în josul văii, unde se deschidea preria și să mă ascund. Sosind acolo, individul ar trece pe lîngă mine și aș putea să-l înhaț.

Era un plan destul de bun, dar nu mi-a fost dat să-l pun în aplicare. Tocmai cînd dădui s-o cîrmesc pe după un cot, zării

înaintea mea niște oameni și cai. Abia avui timpul să mă trag îndărăt și să mă pitesc după copaci.

Kiowașii își stabiliseră tabăra aici, în spatele unor tufișuri. De ce? Nu era greu de ghicit.

Dintru început își făcuseră popasul în prerie și trimiseseră un om în cercetare. Misiunea lui – după cum aveam să aflu curînd – nu era prea complicată. Santer, cunoscînd împrejurimile, o luase mult înaintea kiowașilor ca să mai iscodească locul și să-i informeze de îndată ce vor fi sosit. Cum dînsul încă nu se înapoiase, kiowașii au dat ordin unei iscoade să meargă pe urmele lui – neavînd a se teme de nimic, deoarece acesta, dac-ar fi descoperit vreo primejdie, s-ar fi întors numaidecît ca să dea de știre. Așadar, iscoada s-a înapoiat să dea raportul. Cum valea oferea în timpul nopții un adăpost mai bun decît preria deschisă, kiowașii hotărîră să-și mute lagărul în vale. Santer, oricum, avea să-i găsească cu ușurință chiar dacă – din prevedere – nu aprinseseră nici un foc.

Acum era limpede că – dacă Santer fusese destul de deștept să ne ghicească planul – kiowașii nu ne vor cădea în mîini chiar astăzi și probabil nici mîine. Ce era de făcut? Să mă întorc la postul meu și să aștept ca, mîine, kiowașii să cadă totuși în cursă? Ori să-l caut pe Winnetou, să-i comunic situația și să-l rog a lua noi măsuri? Mai exista și o a treia posibilitate, însă riscantă pentru mine și anume să rămîn pe loc. Era, în orice caz, foarte necesar să aflăm ce vor decide kiowașii după ce Santer îi va fi informat asupra celor văzute. Ah, dac-aș putea să trag cu urechea la discuția lor! Aș risca însă prea mult, poate chiar totul. Santer le va spune desigur că mă aflu pe urmele lui și asta ar putea să ducă la descoperirea mea. Totuși, am să încerc, fie și cu cea mai mică șansă de reușită. Am mai spus că, pentru a nu fi observați, kiowașii nu aprinseseră focuri. Faptul acesta era în avantajul lor, dar și în al meu.

Printre copaci zăceau bolovani năpădiți de mușchi și înconjurați de ferigi înalte. M-aș fi putut ascunde, poate, în spatele lor.

Majoritatea kiowașilor mai erau ocupați cu priponirea cailor, ca să nu se răzlețească și să nu trădeze așezarea taberei. Alții se așezaseră sau se lungiseră sub copaci. Într-o parte a pădurii răsună un glas înăbușit, poruncitor; așadar acolo se găsea șeful și era de presupus că acolo va rămîne peste noapte. Dac-aș izbuti să mă apropii cît de cît de locul acela!

Mă tîram pe burtă în direcția respectivă. Nu simțeam nevoia de prea multă acoperire. Întunericul mă proteja, iar majoritatea kiowașilor se găsea departe de locul cu pricina. M-ar fi descoperit numai dacă vreunul, ieșindu-mi în cale, s-ar fi poticnit de mine. Spre norocul meu, nu s-a întîmplat nimic și mi-am atins cu bine ținta. Două blocuri de stîncă zăceau acolo alături, unul lung și înalt, celălalt mai mărunt. Cui îi va trece prin gînd că tocmai acolo, sus, pîndește un străin! Mă cățărai pe pietroiul mai mărunt și de aici mă săltai alături, pe cel mare, unde mă lungii în toată regula. Mă aflam la doi metri înălțime și în oarecare siguranță. Nici un kiowaș n-ar fi avut de ce să urce pînă la mine.

Oamenii care se ocupaseră de cai veniră și ei lîngă fîrtații ceilalți, se așezară sau se tolăniră alături. Dinspre locul unde bănuiam că se află șeful lor se auzeau porunci rostite cu glas reținut. Nu le înțelegeam; graiul kiowașilor îmi era străin. Cîțiva inși se depărtară, desigur, străjile care-și luau în primire postul. Observai că se rînduiesc numai în flancul dinspre vale al taberei, nu și înspre pădure, ceea ce îmi convenea foarte mult. Mă puteam, deci, retrage mai tîrziu, fără să mă tem de vigilența străjilor.

Cei din tabără sporovăiau între ei; auzeam fiece cuvînt. Din păcate, însă, nu pricepeam nimic. Ce bine-ar fi fost să-i pot înțelege!... Winnetou stăpînea nu mai puțin de șaisprezece dialecte indiene și mi-a fost, mai tîrziu și în această privință, mare dascăl. Niciodată nu aveam să mai iscodesc vreo tabără fără să înțeleg ceea ce se discută acolo.

Trecuseră vreo zece minute de cînd stăteam lungit pe blocul de piatră. Deodată, aud că strigă o santinelă și-i răspunde glasul pe care-l așteptam:

— Eu sînt, Santer. Prin urmare, tot ați venit încoace!

— Da. Fratele alb poate să treacă; îi va întîlni imediat pe războinicii noștri.

Cuvintele acestea le-am priceput, pentru că santinela vorbise în jargonul indiano-englez pe care-l cunoșteam. Santer trecu înainte. Șeful îl chemă la dînsul și-i spuse:

— Fratele meu alb a lipsit mai mult decît fusese hotărît. Trebuie să fi avut motive serioase.

— Mai serioase decît bănuiți. De cînd v-ați așezat aici?

— După măsura fețelor palide, să tot fie o jumătate de ceas.

— Ați dat de calul meu?

— Da. Ne luaserăm pe urmele tale și ne-am oprit chiar acolo unde-ți priponiseși calul. Venind încoace, l-am luat cu noi.

— Ar fi fost mai bine să rămîneți în prerie. Aici nu e tocmai sigur.

— N-am rămas, fiindcă aici putem poposi mai în voie și am socotit că nu e nici o primejdie; altminteri, te-ai fi întors repede să ne anunți.

— Tocmai pe dos. Am lipsit atîta pentru că sîntem în mare primejdie și mi-a trebuit timp să mă dumiresc. Old Shatterhand e aici.

— Mi-am închipuit. Fratele meu l-a văzut!

— Da.

— O să-l prindem și o să-l aducem în fața căpeteniei noastre. I-a zdrobit genunchii, mișelul. Îl așteaptă moartea la stîlpul caznelor. Unde-i acum?

Prin urmare, kiowașii nu intenționaseră să ne atragă în satul lor; bănuiseră că ne vom întoarce la Winnetou.

— Nu-i chiar atît de sigur că o să-l prindeți, răspunse Santer.

— Și totuși așa va fi. Cîinii ăștia n-au decît treizeci de războinici cu ei, în timp ce noi numărăm de cinci ori zece. Pe deasupra, ei habar n-au că sîntem aici. Îi vom lua pe nepregătite.

— Te înșeli amarnic. Ei știu că venim. S-ar putea să știe chiar și locul unde ne aflăm. Vor fi trimis, în tot cazul, o iscoadă în întîmpinarea noastră.

— *Uf!* Să știe ei oare totul?

— Firește.

— Atunci nu-i mai putem lua ca din oală.

— Sigur că nu.

— Va să zică, dacă atacăm, o să avem de furcă, nu glumă. Winnetou și Old Shatterhand fac fiecare cît zece războinici.

— Cel puțin cît zece. Moartea lui Inciu-Ciuna și a fiicei sale i-a îndîrjit grozav; clocotește în ei dorința de răzbunare și se vor apăra ca niște fiare turbate. Dar trebuie să-i prindem. Mai cu seamă Winnetou trebuie să-mi pice în gheare cu orice preț.

— De ce tocmai el?

— E vorba de nuggeți. Cred că e singurul care cunoaște locul zăcămîntului.

— Nu-l va trăda nimănui pe lume.

— Nici dacă-l luăm prizonier?

— Nici.

— Îl chinuiesc eu pînă-mi spune secretul.

— Va tăcea. Cîinele ăsta de apaș își rîde de toate suferințele. Iar dacă știe că venim, va lua măsuri să nu cadă în mîinile noastre.

— Ei, las' că știu eu cum e de făcut ca să-l înhățăm.

— Dacă știi, spune.

— N-avem decît să fim șireți, să ne folosim chiar de capcana pe care ne-a întins-o el.

— Zici că ne-a întins o capcană? Ce fel?

— Au de gînd să ne atragă într-o trecătoare și să ne închidă ieșirile. Acolo vor să ne prindă pe toți.

— *Uf!* Fratele meu Santer e sigur?

— Sigur.

— Cunoști și trecătoarea cu pricina?

— Am și călcat-o cu piciorul.

— Povestește cum ai descoperit planul!

— Am riscat foarte mult. Dacă m-ar fi zărit, aș fi avut parte de o moarte cumplită. Sînt al naibii de bucuros că am scăpat teafăr. Reușita o datorez numai faptului că mai străbătusem odată drumul pînă la Nugget-tsil și cunoșteam locul unde se găsesc cele două morminte.

— Morminte? Prin urmare Winnetou și-a îngropat morții acolo sus, după cum bănuisem?

— Da. Și asta mi-a fost de folos. Atenția apașilor era abătută în altă parte. Mi-am zis că se vor fi aflînd în luminișul acela și am fost cît se poate de prudent. Doar mai trecusem eu prin destule încurcături și mă pot lăuda că nu sînt un *westman* ageamiu. Însă așa de prevăzător ca astăzi n-am mai fost niciodată. Natural că nu am coborît în valea deschisă, ci m-am ținut pe marginea pădurii. Mișeii își lăsaseră caii pe dreapta, acolo unde începe urcușul la strungă. Nu e ușor să urci panta fără să treci prin strunga aceea, dar am izbutit. Sus, a trebuit să-mi sporesc atenția și să-mi pun în joc toată dibăcia. Mi se părea imposibil să pătrund neobservat în luminiș. Apașii însă nu aveau ochi și urechi decît pentru treburile înmormîntării și astfel m-am încumetat pînă în spatele unei stînci ce se înalță la marginea luminișului. De acolo se vedea totul.

— Fratele meu alb a fost prea curajos și a scăpat cu viață numai datorită înmormîntării.

— Păi, n-am spus?! După ce mormintele fură închise, Winnetou și-a trimis oamenii după cai.

— Și i-au mînat în sus? Anevoioasă treabă!

— Foarte grea!

— Trebuie să fi avut un motiv deosebit.

— Fără îndoială. Zărind caii acolo sus, ne-am fi cățărat și noi cu ai noștri pe urmele lor și ne-am fi trezit prinși în capcană.

— Ce te face să crezi?

— Nu cred. Știu precis. Am auzit-o cu urechile mele.

— De la cine?

— Chiar de la Winnetou. Oamenii lui plecaseră după cai, iar dînsul rămăsese cu Old Shatterhand; se aflau aproape de ascunzătoarea mea și am ascultat toată discuția.

— *Uf!* Mare minune! Winnetou să fie spionat! Asta numai pentru că gîndul nu-i era la noi, ci la tată și soră.

— Ba era și la noi. A trimis o iscoadă pe cel mai înalt pisc, ca să ne pîndească din vîrful copacului.

— Și ne-a văzut?

— Nu. În orice caz, nu știu să ne fi văzut. Îți dai seama ce bine am făcut că am luat-o înaintea voastră; călărind de unul singur, am putut scăpa neobservat.

— Da, ai lucrat cu cap. Spune mai departe!

— După ce și-au adus caii, apașii n-au mai zăbovit mult; au părăsit luminișul și s-au lăsat în jos de cealaltă parte a văii. Cum treci valea, dai de o strungă îngustă, lungă, pe ale cărei laturi nu te poți cățăra; în trecătoarea asta voiau să ne atragă.

— Înseamnă că Winnetou voia să ocupe trecătoarea, adică să-i închidă ieșirile?

— Chiar așa, să le închidă după ce vom fi pătruns înăuntru.

— Atunci, trebuie să-și fi împărțit oamenii. Un grup s-o fi dus prin trecătoare ca să ne aștepte la celălalt capăt, alții vor fi rămas ascunși dincoace, ca să ne cadă în spate.

— Cred și eu.

— Cum e pămîntul, pietros sau moale?

— În trecătoare nu e decît piatră, însă la gura ei dinspre vale crește iarbă.

— Prin urmare, apașii care ne pîndesc jos, la intrare, trebuie să fi; lăsat urme. Le-am fi descoperit și în nici un caz n-am fi căzut în cursă.

— Ba da! Sînt mai șireți decît îți închipui. Nici grupul ăstora n-a rămas pe loc la intrare. Au trecut și ei dincolo de strungă.

— *Uf!* Atunci cum ne-ar fi închis de amîndouă părțile?

— M-am întrebat și eu. Nu există decît un singur răspuns. Ăștia au sarcina să se întoarcă pe drum ocolit la gura trecătorii și să ne închidă calea îndărăt.

— Fratele meu a judecat iarăși foarte bine. Dar ai descoperit și drumul acela?

— Da. Întîi de toate, am intrat în strungă, deși era primejdios. Trebuia să-mi dau seama de situație. Bineînțeles că n-am trecut chiar dincolo, căci aș fi dat peste apașii care stau la ieșire. După o bucată de drum, m-am întors, dar n-am ieșit afară, pentru că auzisem pași. Norocul meu că se aflau ceva mai la o parte niște bolovani mari și m-am ascuns îndărătul lor; un apaș a trecut pe lîngă mine și nu m-a văzut.

— N-o fi fost iscoada din vîrful muntelui?

— S-ar putea.

— Ne-o fi zărit cînd soseam și a dat fuga să-l anunțe pe Winnetou.

— Ori așa, ori altminteri. S-ar putea ca Winnetou, plecînd de la morminte, să fi dat poruncă iscoadei printr-un om al său, ca să coboare de sus și să-l urmeze.

— Asta nu. Atunci ar fi fost doi, nu unul. Tu zici însă că a trecut unul singur. Rămîn, deci, la prima părere: ne-a văzut și s-a grăbit să-l înștiințeze pe Winnetou. Bine c-ai avut timp să te ascunzi! Și ce-a mai fost?

— Am chibzuit. Dacă apașii vor să ne cadă în spate, le-ar veni mult mai ușor pîndindu-ne într-un loc potrivit. Care să fie acel loc? În orice caz, în valea asta și anume acolo unde începe suișul – spre strungă. Ascunzîndu-se acolo, în dosul copacilor, ne-ar observa trecerea, ne-ar urmări pînă la capcană și ne-ar închide drumul îndărăt. Așa mi-am zis și de aceea m-am întors încoace și m-am furișat apoi spre locul unde, după socotelile mele, credeam că-i găsesc.

— Și i-ai găsit?

— Nu chiar imediat. Sosisem înaintea lor. Dar așteptarea n-a fost prea lungă. După cîtva timp, apărură.

— Cîți, cîți? I-ai văzut, i-ai numărat?

— Era Old Shatterhand împreună cu ceilalți, doi albi și peste zece apași.

— Va să zică Winnetou conduce grupul celălalt de la capătul trecătorii.

— Exact. Apoi s-au așezat cu toții pe jos. Îndrăznisem multe pe ziua de azi și prinsei curajul să mai risc o dată; mă strecurai deci cît mai aproape, ca să ascult ce vorbesc.

— Și?

— Nimic. Albii vorbeau între ei, însă prea încet ca să-i aud; cînd mă apropiai și mai mult, tăcură. Apașii ședeau muți. Old Shatterhand nu scotea o vorbă. Eram chiar lîngă dînsul, mai-mai să-l ating cu mîna. Dac-ar afla, zău c-ar plesni de ciudă!

Aici Santer nu se înșela. Mă necăjeam și încă tare. Omul acesta era pe cît de viclean, pe atît de îndrăzneț. Auzi, să ne spioneze, pe mine și pe Winnetou, în timp ce discutam sus, lîngă morminte! Apoi să ne calce pe urme pînă la trecătoare, să ne ghicească planul pînă în cele mai mici amănunte și, pe deasupra, să mă pîndească în pădure, unde mă trimisese Winnetou! Stătuse îndărătul meu, ba l-am și prins de poala surtucului! Asta zic și eu ghinion, afurisit ghinion! Și ce noroc pe Santer! Dacă l-aș fi capturat, evenimentele, după cîte înțelegeam acum, ar fi luat pentru mine cu totul altă întorsătură; poate că și viitorul meu ar fi fost altul.

Și totuși – în ciuda regretului ce mă stăpînea – trăiam și un dram de satisfacție: de astă dată eu îl spionam pe Santer și dînsul habar n-avea.

— Atît de aproape ai fost de cîinele acela? rosti kiowașul mirat. De ce nu i-ai înfipt cuțitul în ceafă?

— Nici gînd să fac așa ceva!

— De ce?

— Aș fi stricat totul. Ce mai zarvă s-ar fi produs! Apașii ar fi dat fuga la Winnetou care, la rîndul lui și-ar fi dat seama că planul i-a fost descoperit. Și atunci cum să-l mai prind? Cum să ajung la nuggeții de care am nevoie?

— Nici așa n-ai să te pricopsești cu nuggeți datorită lui. Oare Old Shatterhand să fi rămas acolo pe loc?

— Sper.

— Speri numai? Va să zică, se poate să fi plecat? Nu ne mai pîndește acolo, după cum fusese vorba?

— Avea, desigur, intenția asta, dar te pomenești că s-a răzgîndit.

— Ce motiv ar avea?

— Dacă știe că a fost spionat...

— *Uf!* Cum să știe?

— Datorită unei găuri nenorocite, o scobitură în pămînt făcută, pesemne, de vreun animal.

— Dar ce, scobitura vorbește?

— În anumite împrejurări, da. Dădui să mă întorc tîrîș de la locul meu de pîndă. Trebuia să-mi las toată greutatea trupului în mîini; cînd colo, mă afund cu dreapta în gaura aceea și se produce un zgomot care nu scapă urechilor lui Old Shatterhand. El se ridică repede în picioare și, probabil, mă zărește, căci nu apuc bine s-o iau la sănătoasa, că-l și simt în urma mea. Cît pe-aci să mă prindă. Ba m-a și prins de un capăt al hainei, dar m-am smuls și am șters-o. A răcnit el după mine, nu-i vorbă, să mă opresc, că de nu, trage, dar bineînțeles că nu căzusem în cap să fac asemenea prostie. Dimpotrivă, m-am înfundat și mai adînc în pădure, unde întunericul mă punea la adăpost. Acolo m-am întins la pămînt și am așteptat să treacă primejdia.

— Dar oamenii lui ce făceau?

— Probabil că au vrut să plece în căutarea mea, însă el i-a oprit. Le-a dat ordin să-l aștepte pînă se întoarce și s-a luat după mine. I-am mai auzit pașii cîtva timp. Apoi s-a făcut liniște.

— A dispărut, va să zică?

— Da.

— În ce direcție?

— N-am de unde s-o știu. Oricum, văzînd că m-a scăpat din mîini, nu cred să fi mers prea departe. S-o fi întors la ai săi.

— Te-a recunoscut?

— Bănuiesc că nu; era prea întuneric.

— Poate că, urmărindu-te, a ajuns pînă aici și ne spionează.

— Cu neputință! Nici nu putea să vadă încotro am apucat. Mai mult ca sigur că s-a întors la ai săi. Și, cum ziceam, am așteptat ce-am așteptat, apoi am ieșit din pădure în cîmp deschis, unde puteam să alerg mai repede. Atunci m-a oprit santinela și astfel am aflat că v-ați mutat aici.

Pauză. Tăcere. Șeful aflase acum totul și părea să cumpănească lucrurile. După un timp, îl auzii:

— Ce crede fratele meu alb că e de făcut?

— Să aud mai întîi hotărîrea ta.

— Faptele istorisite îmi arată că situația e cu totul alta decît bănuiam. Dac-am fi reușit să-i luăm pe nepregătite, apașii ar fi căzut în mîinile noastre, fie morți, fie vii, fără să ne coste sînge. Acuma însă, ei sînt pregătiți. Old Shatterhand te-a surprins; el știe, deci, că planul lui a fost zădărnicit și va fi cît se poate de prevăzător. Cel mai bine ar fi să părăsim aceste locuri.

— Să le părăsim?! Vrei s-o ștergi? Ce-ți trece prin cap? Ți-e frică de o mînă de apași?

— Fratele meu alb n-o fi vrînd să mă jignească! Eu nu cunosc frica; dar dacă-l pot prinde pe inamic fie cu, fie fără vărsare de sînge, atunci prefer calea din urmă. Așa face orice războinic înțelept, oricît de viteaz ar fi.

— Crezi oare că, părăsind ținutul, îi vom mai prinde pe albii aceștia și pe apași?

— Da.

— Oho! Sînt curios cum!

— Ei ne vor urmări.

— Nu e sigur.

— Ba e sigur. Winnetou trebuie să se răzbune pe tine și știe că te găsești printre noi; de aceea, nu se va depărta o clipă de

urmele noastre. Iar noi le vom întipări anume atît de clar, încît să le recunoască fără nici o greutate și vom călări frumușel spre satul nostru, unde l-am expediat pe prizonierul acela alb, Sam Hawkens.

— Și crezi că apașii vor veni după noi pînă acolo?

— În cea mai mare grabă.

— Aha, ca să pună laba pe mine? Îți închipui că asta mă bucură? Adică, în timp ce aici am în sfîrșit prilejul să-mi ating scopul, ai vrea să mă las iarăși hăituit.

— Nu-ți atingi nici un scop; în schimb, dacă vii cu noi în sat, scapi de orice primejdie.

— Și dacă ne ajung din urmă? Atunci ce mă fac?

— Păi tocmai că n-or să ne ajungă. Cîștigăm față de ei un avans care ne pune în siguranță. O luăm chiar acum din loc, iar ei n-or să-și dea seama de plecarea noastră decît mîine la amiază.

— Cum? Să plecăm chiar imediat? Nu accept. Ce va spune căpetenia voastră, Tangua, cînd va afla că ai scăpat din mînă, nesilit de nimeni, un prilej atît de bun?! Ia gîndește-te!

Era un fel de șantaj. Șeful căzu în mutenie. Așadar, vorbele lui Santer îi zdruncinaseră hotărîrea. Acesta își dădu seama că se află pe drumul cel bun și continuă:

— Da, sîntem într-un avantaj pe care l-am pierde luîndu-ne după planul tău. Nu avem decît să-i atragem pe apași în propria lor cursă și să vezi cum ne cad în labe!

— *Uf!* Și ce e de făcut?

— Atacăm, pe rînd, fiecare grup de apași. Atunci nu mai pot închide trecătoarea din amîndouă părțile.

— În cazul acesta, să atacăm mai întîi grupul lui Old Shatterhand.

Nu-i așa?

— Exact.

— Trecem mîine pe lîngă ascunzătoarea lui și ne prefacem că habar n-avem de nimic.

— Nu e nevoie să așteptăm atîta. Îi nimicim încă azi.

— *Uf!* Și cum anume?

— E atît de simplu și pe înțelesul oricui, încît, de fapt, nici n-ar fi nevoie să-ți explic. Eu cunosc cu precizie locul unde se află acum Old Shatterhand cu oamenii lui. Vă conduc drept acolo. Kiowașii sînt deprinși cu întunericul și mersul lor seamănă cu al șerpilor pe care nu-i auzi cînd se tîrăsc pe mușchiul din pădure. Îi înconjurăm pe cei trei albi și grupul lor de apași și, la un semn, tăbărîm pe ei. Cu siguranță că nu ne scapă nici unul. Îi înjunghiem înainte de a apuca să se apere.

— *Uf, uf, uf!* se auziră vocile cîtorva care îl ascultau pe Santer.

Propunerea lui părea să le fie pe plac. Șeful, însă, nu se grăbi să aprobe. Abia după un timp de gîndire rosti:

— S-ar putea să izbutim dacă facem totul cu chibzuință și atenție.

— Zici că s-ar putea? Eu sînt sigur că izbutim! Principalul e să-i înconjurăm fără să ne simtă. Și asta nu-i chiar atît de greu. Apoi, niște lovituri sigure de cuțit și lucrul e ca și făcut. Prada ce ne cade în mîini rămîne a voastră; mie nu-mi trebuie nimic. Pe urmă, mergem la Winnetou.

— Tot în noaptea asta?

— Nu. Lăsăm pe mîine. Winnetou prețuiește prea mult ca să-l scap barem o clipă din ochi. Or, noaptea, pe întuneric, poți să dai greș. Facem, deci, cum au făcut și apașii: ne împărțim în două grupe.

Iau o parte din oameni și-i conduc pînă în interiorul strungii. Acolo vor rămîne noaptea. Iar în zori vor da să iasă la capătul celălalt. Atunci Winnetou, încredințat fiind că Old Shatterhand se află dincolo, la intrare, adică în spatele lor, îi va ataca. Bun!... Dar tot eu voi călăuzi în zori a doua grupă și vom ieși în drumul pe care a mers Old Shatterhand; pun mîna-n foc că drumul acesta traversează pădurea, ocolește poalele muntelui și duce pînă la capătul trecătorii, adică locul unde se află Winnetou. Acesta va sta cu ochii spre interiorul capcanei, căci de acolo vor căuta să

năvălească cei din prima noastră grupă. Nici n-o să simtă Winnetou că ne apropiem pe la spate. Astfel, va fi împresurat exact după metoda lui. Neavînd cu el decît vreo cincisprezece oameni, va fi nevoit să se predea ca să nu piară cu toții. Iată planul meu!

— Dacă-l vom aduce la îndeplinire așa cum l-a gîndit fratele meu, atunci planul e bun.

— Așadar, îl aprobi?

— Aprob. Vreau să-l prind pe Winnetou viu și să-l predau căpeteniei noastre. Altceva nu doresc. Mulțumită planului tău, aș putea să-mi ating scopul fără prea multă zăbavă.

— Atunci, să nu mai zăbovim. Îl punem în aplicare.

— A-l împresura pe Old Shatterhand noaptea în pădure, fără ca el s-o simtă, asta-i o treabă foarte grea. Voi alege dintre războinici pe cei cu ochii mai ageri și cu pricepere mai mare la furișat.

Începu să-și strige oamenii vizați. Era, deci, timpul să mă, întorc la ai mei. Altminteri, dacă dușmanul pornea repede, nu-i mai puteam preveni. Coborîi, lunecînd de pe un bolovan pe altul și o luai tiptil din loc...

— Cine-i acolo? întrebă Dick Stone, cînd, după o vreme, îmi auzi pașii. V-ați întors, *sir*!

— Da, eu sînt.

— Pe unde ați umblat atîta? Așa-i că a fost pe-aici o iscoadă? Pesemne vreun kiowaș care, tot furișîndu-se, a dat întîmplător peste noi?

— Era Santer.

— Trăsni-l-ar...! Tocmai el? Și să ne scape! Ne pică, puș-lamaua, drept în palmă și noi stăm ca niște momîi! Cum de-a fost posibil?

— S-au întîmplat și altele, încă mai năstrușnice. N-am eu acum timp să povestesc, căci trebuie să fugim cît mai repede de aici. Las' că aflați totul mai tîrziu.

— Să plecăm? De ce?

— Vin kiowașii asupra noastră.

— Vorbiți serios, *sir*?

— Foarte serios. Am auzit din gura lor. Vor să ne lichideze aici în cursul nopții, iar în zori să-l atace pe Winnetou. Ne cunosc planul. Hai s-o luăm din loc!

— Încotro?

— La Winnetou.

— Să trecem prin pădure în bezna asta? O să ne alegem cu niște cucuie de ți-i mai mare dragul!

— Mutați-vă ochii în palmă! Și acum, haideți!

O plimbare nocturnă prin bezna pădurii sălbatice este într-adevăr extrem de periculoasă pentru integritatea și armonia feței omenești.

A trebuit, așa cum îi recomandasem lui Stone „să ne mutăm ochii în palmă", adică să ne conducem mai mult după pipăit decît după văz.

Doi oameni mergeau în față, cu mîinile întinse, orbecăind, iar noi, ceilalți, îi urmam în șir unul cîte unul. A durat mai bine de un ceas pînă să lăsăm pădurea în urma noastră; cel mai greu ne-a fost să păstrăm direcția. O, dată ieșiți din pădure, totul a mers mai ușor și mai repede. Am ocolit muntele și ne-am îndreptat spre capătul trecătorii, unde Winnetou își organizase pînda.

Dinspre partea de unde veneam, nu-l amenința nici un pericol.

Totuși, pusese și acolo un om de strajă. Acesta ne somă cu glas tunător.

I-am răspuns, la rîndul meu, răspicat. Apașii îmi recunoscură vocea și săriră în picioare.

— Fratele meu Old Shatterhand?! se miră Winnetou. Pesemne că s-a întîmplat ceva. Aici i-am așteptat în zadar pe kiowași.

— Au de gînd să vină abia mîine dimineață, dar nu prin strungă, ci din spate, ca să vă zdrobească.

— *Uf!* Pentru așa ceva ar trebui să te înfrîngă mai întîi pe tine și să ne afle intențiile.

— Le cunosc.

— Imposibil!

— Le cunosc de-a fir-a-păr. Santer a fost sus, la morminte și a prins cu urechea toată discuția dintre noi doi.

Nu vedeam prin întuneric fața lui Winnetou, dar tăcerea lui trăda stupefacție. Se așeză, mă îndemnă și pe mine să iau loc și, în cele din urmă, spuse:

— Dacă știi toate astea, înseamnă că și tu l-ai spionat, la rîndul tău.

— De bună seamă.

— Va să zică, praful s-a ales din combinațiile noastre. Povestește-mi totul!

I-am relatat cele aflate de mine. Apașii se îngrămădiră în jurul nostru ca să asculte. Din cînd în cînd, scoteau cîte un „Uf!". Doar Winnetou păstra tăcere. În sfîrșit, mă întrebă:

— Fratele meu Shatterhand găsește că, în împrejurările date, cel mai nimerit lucru era să-și părăsească postul?

— Da. Puteam, firește, să aleg și alte două căi, ori una, ori alta; însă nici una nu-mi oferea siguranța necesară pentru atingerea scopului nostru.

— Care ar fi fost acele căi?

— Mai întîi, ca să nu cădem în cursă, ar fi fost să ne retragem deocamdată puțin și să așteptăm zorii.

— Greșit. Dimineața v-ați fi pomenit față-n față cu cincizeci de dușmani, iar planul nostru tot ar fi căzut. Și a doua cale?

— Să fi rămas chiar la postul nostru. Eram gata-gata să pun în aplicare acest gînd. Santer avea să-i conducă pe kiowași spre noi. S-ar fi strecurat, deci, înaintea lor, ca să le arate drumul și ar fi ajuns primul la țintă. Pîndindu-l cu mare grijă, l-aș fi simțit de îndată, l-aș fi doborît cu pumnul și am fi fugit, ducîndu-l cu noi.

— Fratele meu este, desigur, un luptător curajos, dar o asemenea îndrăzneală putea să-l coste scump. Cu Santer în spinare nu puteai fugi prea repede. Ai fi fost copleșit de numărul mare al kiowașilor și ai fi fost ucis.

— Se putea, firește. Și nici nu eram sigur că Santer va sosi primul. Dacă-i lăsa pe kiowași înainte, iar dînsul se ținea în urmă?! Iată de ce am găsit că lucrul cel mai bun e să venim încoace.

— Ai procedat foarte just. Fratele meu face totdeauna cum aș face eu însumi.

— Mi-am zis că e preferabil să vin încoace și să ne sfătuim cum s-o scoatem la capăt.

— Ce propune fratele meu?

— Nu se poate propune nimic înainte de a afla ce întreprind kiowașii după ce constată că am dispărut de acolo.

— Să aflăm, zici? N-am putea să ghicim?

— Posibil, însă n-am dobîndit siguranța celor văzute și auzite la fața locului. Se mai întîmplă să te înșeli.

— În cazul acesta, nu. Kiowașii nu sînt copii, ci războinici încercați.

Din toate posibilitățile, ei știu s-o aleagă pe cea mai bună și nu există decît una.

— Să se întoarcă în satul lor?

— Dacă nu te mai găsesc în locul știut, se vor convinge că intenția lui Santer e irealizabilă și atunci șeful lor va reveni la prima hotărîre.

E sigur că va renunța să ne mai atace.

— Dar Santer va încerca să-l abată de la această hotărîre.

— Bineînțeles. Numai că n-or să-l mai asculte. Vor pleca.

— Și noi ce facem? Îi urmărim, cum, de altfel, se așteaptă ei?

— Sau le-o luăm înainte!

— Nu-i rău! Atunci, le ieșim înainte și-i dăm peste cap.

— Ar fi cu putință. Dar nu uita că trebuie să-l eliberăm pe Sam Hawkens. Numai că n-o să mergem chiar pe drumul folosit de kiowași. Altminteri, n-am rămîne neobservați și totul ar cădea baltă.

— Știe fratele Winnetou unde-i satul lui Tangua?

— Știu.

— Cunoaște el bine de tot locul?

— Cum îmi cunosc propriul meu pueblo. Satul acela se află la Salt Fork, pe brațul nordic al lui Red River.

— Prin urmare, la sud-est de aici?

— Da.

— Înseamnă că ei ne vor aștepta dinspre nord-vest, în timp ce noi, vom căuta să ne ivim din direcția opusă, dinspre sud-est.

— Chiar asta mi-e intenția. Fratele meu Shatterhand e totdeauna gînd la gînd cu mine. Se întîmplă exact cum spunea Inciu-Ciuna, părintele meu, pe cînd sorbeam împreună sîngele frăției: „Sufletul trăiește în sînge. Sufletele acestor doi tineri războinici să se amestece și să alcătuiască unul singur. Gîndul lui Old Shatterhand va fi și al lui Winnetou, voința lui Winnetou va fi și a lui Old Shatterhand!" Cum a vorbit, așa s-a întîmplat. Ochiul lui a pătruns în inimile noastre și ne-a văzut viitorul. Iar dînsul se va bucura sus, în veșnicele plaiuri ale vînătoarei și va fi fericit văzînd că profeția i se adeverește. *Howgh!*

Tăcu emoționat și toți cîți ne aflam în jurul lui îi respectarăm tăcerea. Era o expresie mută și adîncă de pietate filială față de părintele plecat dintre cei vii. Abia după cîtva timp tuși nițel jenat de emoția ce-l cuprinsese și reluă:

— Ne vom duce, cum spuneam, în satul lui Tangua, dar nu pe drumul cel mai drept și scurt pe care vor merge kiowașii; vom ocoli ținutul, ca să apărem din partea cealaltă. Acolo nu e nici o pază și va fi mai ușor să ne realizăm planul. Se pune doar întrebarea: cînd să pornim de aici. Ce părere are Old Shatterhand?

— S-ar putea să pornim chiar acum. Drumul e lung. Cu cît plecăm mai devreme, cu atît ajungem mai repede. Și totuși, n-aș crede să procedăm așa.

— De ce?

— Pentru că nu știm cînd vor pleca de aici kiowașii.

— Poate chiar astă-seară.

— Bănuiesc și eu. S-ar putea însă să plece și mîine. Și apoi, nu mi se pare deloc exclus ca să le vină totuși pofta de atac. Oricum, trebuie să luăm în considerare că ne-ar putea descoperi urmele și atunci s-ar lua după noi; în cazul acesta, vor ghici planul nostru și-l vor da peste cap.

— Fratele meu a judecat iarăși ca și mine. Trebuie să rămînem aici pînă pleacă ei; abia pe urmă vom fi siguri că nu ne mai pot vătăma. Dar nu e bine să înnoptăm chiar aici, ținînd seama și de posibilitatea ca ei să tabere asupra noastră.

— Atunci, să ne mutăm într-un loc de unde, în cursul zilei, să putem ține sub observație ieșirea din strungă.

— Știu eu un loc. Frații mei să-și ia caii și să vină după mine!

Apucarăm de dîrlogi caii ce pășteau în apropiere și-l urmarăm pe Winnetou afară, în prerie. După cîteva sute de pași, ne apropiarăm de un pîlc mărișor de arbori. Ne oprirăm îndărătul lor. Aici puteam poposi în liniște, fără a ne teme să fim descoperiți de kiowași în cazul că ar mai fi nutrit intenții agresive pentru noaptea respectivă. Iar odată cu ivirea zorilor, avînd trecătoarea înaintea ochilor, era ușor s-o supraveghem.

Noaptea era răcoroasă, ca și cele precedente; am așteptat să se culce calul meu și m-am cuibărit lîngă trupul lui cald. Animalul rămase liniștit, ca și cum ar fi știut ce serviciu îmi aduce și astfel dormii pînă dimineața somn bun, doar cu o singură tresărire.

Cînd se lumină de zi, nu ieșirăm de după copaci. Un ceas întreg stăturăm cu ochii ațintiți asupra trecătorii. Dar acolo nu se mișca nimic.

De aceea găsirăm cu cale să cercetăm mai bine terenul, să-i căutăm pe kiowași. Dacă mai erau aici, se cerea prudență; ar fi trebuit să ne apropiem de ei în mare taină și am fi pierdut o groază de timp. De aceea i-am propus lui Winnetou:

— Ascultă-mă, kiowașii au trecut doar prin prerie spre muntele Nugget; probabil că vor folosi acum, la întoarcere, același

traseu. La ce bun să-i mai căutăm în zadar? Ocolind munții pînă în locul unde omul tău i-a zărit ieri, vom vedea precis dacă ei se mai află acolo. De ce să pierdem vremea, cînd ne putem dumiri mai repede și mai ușor?

— Fratele meu a găsit soluția potrivită. Așa vom face.

Sărirăm pe cai și făcurăm un ocol în semicerc spre sud, cotind apoi spre vest. Era drumul în sens invers, pe care-l străbătuseră apașii în căutarea lui Santer după fuga acestuia. Ajunși în preria situată la sud de Nugget-tsil, prevederile mele se adeveriră: am dat peste două urme mari și adînci; una de ieri, care ducea în largul văii, alta proaspătă, de astăzi, care venea dintr-acolo. Deși kiowașii plecaseră, era clar. Totuși, pentru a ne convinge, pătrunserăm în vale și călărirăm o bucată de drum pe urmele lor, pînă stabilirăm cu toată precizia că locul fusese abandonat de kiowași.

Ne luarăm din nou după semnele ce veneau dinspre muntele Nugget, împreunîndu-se cu cele în sens opus. Erau atît de adînci și deslușite, încît trădau vădit intenția kiowașilor de a ne atrage pe acest drum. Voiau cu tot dinadinsul să ne momească și, de aceea, chiar în locurile cele mai dure, își dăduseră osteneala să lase urme cît mai vizibile. Un zîmbet ușor flutură pe buzele lui Winnetou cînd îmi spuse:

— Kiowașii ăștia ar trebui să ne cunoască mai bine. Să fi șters urmele, că tot le-am fi descoperit. Dar așa, ne deșteaptă ei înșiși bănuiala. Au vrut s-o facă pe deșteptii și a ieșit pe dos. N-au nici un pic de minte.

Vorbi cu glas tare, încît și prizonierul kiowaș, pe care, firește, îl luaserăm cu noi, putu să-l audă. Adresîndu-se acestuia, Winnetou adăugă:

— Tu, pesemne, ai să mori, pentru că te vom ucide dacă Sam Hawkens nu va fi eliberat, sau dacă vom afla că a fost chinuit. Dar dacă se întîmplă cumva altminteri și te lăsăm în viață, atunci spune-le alor tăi că lucrează ca niște mucoși, care n-au învățat nimic și se fac de rîsul lumii, dîndu-și aere de oameni mari. Nu sîntem atît de proști, încît să ne ducă de nas.

Acestea zise, Winnetou cîrmi și se abătu de la urmele ce duceau spre sud-est, îndreptîndu-se hotărît spre răsărit. Ne găseam între izvoarele Canadianului sudic și cele ale brațului nordic aparținînd lui Red River. Intenția lui Winnetou era să-l atingă pe acesta din urmă.

Caii apașilor care mă însoțiseră în urmărirea lui Santer erau cam osteniți, motiv pentru care înaintam mai încet. Se adăuga faptul că, proviziile noastre fiind pe terminate, eram obligați să ne ocupăm de vînat, ceea ce însemna ca, pe de o parte, să pierdem timp prețios, iar pe de alta, în cursul vînătorii, să slăbim vigilența necesară. Totodată, eram nevoiți să lăsăm urme, ceea ce altminteri s-ar fi putut evita.

Din fericire, către amurg dădurăm de un grup de bizoni, întîrziații unor mari cirezi care-și încheiaseră migrațiunea spre miazăzi. Împușcarăm două bivolițe și ne făcurăm rost de carne pe o săptămînă întreagă. Aveam astfel condiții să înaintăm fără zăbavă spre ținta expediției noastre.

A doua zi, am atins brațul nordic al lui Red River și i-am urmat cursul în jos. Apa nu era adîncă, în schimb malurile – bogate în verdeață, spre deosebire de iarba pîrlită pe care călcasem pînă atunci.

Rîul Salt Fork izvorăște în apus și se varsă dinspre dreapta în Red River. În unghiul format la îmbucătura celor două ape se afla pe atunci satul kiowașilor conduși de Tangua. Noi ne găseam pe stînga Fluviului Roșu, adică Red River. Puteam deci spera să nu fim observați. Totuși, ajunși aproape de vărsarea lui Salt Fork, am ocolit cam o jumătate de zi de drum ca să ne întoarcem mai în vale, iarăși la Red River. Pentru și mai multă precauție, am făcut ocolul noaptea, încheindu-l odată cu primele raze ale soarelui. Ne aflam, în sfîrșit, așa cum plănuisem, pe direcția opusă celei de unde ne așteptau kiowașii. Căutarăm un loc de popas după această noapte de călărie obositoare. Numai Winnetou și cu mine nu aveam timp de odihnă. Grăbit să pornească în recunoaștere, tînărul apaș îmi ceru să-l însoțesc.

Pînă aici, drumul nostru urmase cursul apei în coborîre. Recunoașterea trebuia s-o facem dimpotrivă, în susul rîului și anume pe malul opus. Se punea deci problema să traversăm rîul, ceea ce nu era prea greu, chiar dacă apele ar fi fost mai umflate.

Firește că n-am traversat rîul în apropierea taberei noastre, deoarece urmele ar fi putut să fie ușor depistate și, dacă cineva, dintr-un motiv sau altul, s-ar fi ținut de ele, ne-ar fi descoperit adăpostul. Am mai coborît deci o vreme în josul apei, pînă am ajuns la vărsarea unui alt afluent al lui Red River. Prin acest afluent mînarăm caii și trecurăm dincolo, călărind împotriva curentului. Astfel urmele noastre se pierdură. După o jumătate de oră părăsirăm malul afluentului și o luarăm către prerie, pentru ca, întorcîndu-ne iarăși la Red River, să-l atingem într-un loc situat la cîteva mile engleze mai sus de tabăra noastră.

Acest ocol, cu preocuparea de a ne ascunde urmele, fusese greu și durase mult. Dar osteneala ne fu răsplătită mai curînd decît am fi crezut. Nici nu ajunsesem bine la rîu, ne mai aflam încă în prerie, cînd zărirăm doi călăreți ce mînau vreo doisprezece catîri de povară. Nu veneau chiar în direcția noastră, ci pe dreapta. Unul călărea în față, celălalt în urma catîrilor bine încărcați. Nu le deslușeam chipurile, dar am dedus, după veșminte, că sînt albi.

Ei ne observară, la rîndul lor și se opriră. Ar fi bătut la ochi dacă treceam și evitam întîlnirea. În schimb, o discuție cu ei ne-ar fi putut aduce mult folos, deoarece veneau din satul kiowașilor. Să ne facă vreun rău? Nu era cu putință. Nici nu le-ar fi trecut prin gînd să ne cerceteze urmele, care, de altfel, se găseau tocmai la nord, lîngă afluentul de care am pomenit. Îl întrebai, deci, pe Winnetou:

— Mergem în întîmpinarea lor?

— Mergem, răspunse dînsul. Sînt fețe palide, de bună seamă niște negustori care au făcut schimb de mărfuri cu kiowașii. Dar nu trebuie să afle cine sîntem.

— Bine. Atunci eu sînt funcționar la o agenție de comerț

și merg în satul kiowașilor. Te-am luat ca însoțitor pentru că nu cunosc limba. Ești indian din neamul Pawnee.

— În regulă. Fratele meu să discute dînsul cu aceste fețe palide.

Ne îndreptarăm spre ei. După cum se întîmplă de obicei în Vestul Sălbatic, își pregătiră puștile și ne priveau cu suspiciune.

— Lăsați puștile, domnilor! îi invitai, apropiindu-mă. N-avem de gînd să vă mușcăm.

— Nici nu v-ar prii, răspunse unul. Știm și noi să mușcăm. Nu de frică am pus mîna pe armă, ci pentru că așa e uzul și, în plus, ne păreți suspecți.

— Suspecți? Cum așa?

— Cînd doi *gentlemeni*, unul alb și celălalt roșu, hoinăresc așa călare prin prerie, sînt de obicei niște răufăcători. Afară de asta, purtați veșminte indiene. M-aș mira să fiți oameni de treabă!

— Vă mulțumesc pentru sinceritate. E întotdeauna util să știi ce cred alții despre tine. Dar vă pot asigura că greșiți.

— Nu-i exclus. Se pare că n-aveți chiar mutră de criminal. De altfel, mi-e indiferent dacă veți fi spînzurat mai devreme sau mai tîrziu. Nu e gîtul meu în cauză, ci al dumneavoastră. Veți fi drăguț să ne spuneți de unde veniți?

— Cu plăcere. N-avem nimic de ascuns. Venim dinspre Woshita.

— Așa? Și încotro, mă rog?

— Avem nițică treabă la kiowași.

— La care?

— La tribul lui Tangua.

— Nu-i departe de-aici.

— Știu. Așezarea se află între Red River și Salt Fork.

— Exact! Dar vă dau un sfat: luați-o degrabă îndărăt, nu cumva să vă simtă kiowașii.

— De ce?

— Fiindcă e un obicei cît se poate de ingrat să te lași ucis de pieile-roșii.

— *Pshaw!* N-am obiceiul acesta, nici n-o să-l am vreodată.

— Nimeni nu-și cunoaște viitorul. Oricum, sfatul meu e sincer și bine întemeiat. Venim și noi de la Tangua. Dînsul are lăudabila poftă de a nimici pe orice alb ce i-ar ieși în cale, chiar și pe indienii care nu fac parte din neamul Kiowa.

— Atunci e un *gentleman* foarte bine intenționat! V-a spus-o chiar el?

— De repetate ori.

— E glumeț al naibii!

— Oho! E mai mult decît serios!

— Zău? În cazul acesta, cum se face că am plăcerea de a vă întîlni vii nevătămați? Ziceți doar că Tangua vrea să-i ucidă și pe albi și pe roșii. Eu vă luasem drept albi. Dar te pomenești că sînteți negri?

— Dați-le încolo de glume proaste! Nouă Tangua nu ne face nimic; cu noi e altă poveste. Sîntem cunoștințe vechi și am poposit nu o dată în satul lor. Aflați că noi sîntem *traders*, negustori, după cum probabil ați ghicit. Și anume, negustori cinstiți, nu ticăloși din ăia care-i înșală pe indieni cu marfă proastă și apoi dispar în vecii-vecilor. De aceea sîntem oriunde bine veniți. Indienii au nevoie de marfa noastră și nu sînt proști să ucidă un om pe care se pot bizui și de la care trag foloase. Pe voi, însă, vă lichidează cu siguranță.

— Sper, totuși, să rămîn în viață. Sînt și eu un om cinstit și îi caut spre folosul lor.

— Va să zică, așa stau lucrurile. Ia spuneți-mi atunci: cine sînteți și ce căutați la kiowași?

— Vin din partea unei agenții.

— Agenție? Păi asta e și mai grav! Nu mi-o luați în nume de rău, dar v-o spun pe șleau: kiowașii sînt porniți tocmai împotriva agenților, fiindcă... vedeți...

Șovăia să-și termine fraza. De aceea, o continuai eu:

— ...fiindcă i-au înșelat de atîtea ori. Asta vă stătea pe limbă. Recunosc că e adevărat.

— Mă bucur nespus să aud chiar din gura dumneavoastră cum că agenții comerciali sînt niște pungași! rîse el. Chiar de curînd, la ultimele livrări de mărfuri, kiowașii au fost trași pe sfoară. Dacă vă face plăcere să pieriți în torturi, mă rog, duceți-vă la ei, veți fi excelent serviți.

— Aș putea să renunț la plăcere, *sir*. Totuși, va asigur că voi fi nu numai bine primit de kiowași, ci mai mult, se vor bucura nespus, aflînd cu ce treburi am venit. Pentru că tocmai despre trasul pe sfoară e vorba. Am obținut să se repare greșeala care s-a făcut cu ei. Vor fi despăgubiți cu alte mărfuri bune și am să le indic adresa de unde le pot lua în primire.

— Vai, vai, sînteți o pasăre rară, pe onoarea mea! exclamă negustorul surprins. În cazul acesta, firește că n-or să vă facă vreun rău. Dar de ce v-ați însoțit cu un indian?

— Nu cunosc dialectul kiowașilor; dînsul mi-e tălmaci. E un pawnee și-l cunoaște pe Tangua.

— *Well!* Atunci totul e în ordine și sfatul e de prisos. Dar vă rog să mă credeți, n-am vorbit în vînt. Tangua e turbat împotriva a tot ce nu-i kiowaș.

— De ce?

— A pățit-o grozav de rău în ultima vreme. Apașii au năvălit și i-au furat cîteva sute de cai. Bineînțeles că i-a urmărit, dar cum erau de trei sau patru ori mai numeroși, a fost bătut. Și poate că, în ciuda superiorității lor, încă nu l-ar fi înfrînt, dacă printre apași nu s-ar fi asociat o adunătură de *westmeni* albi, care le-au dat ajutor. Unul din ei a tras în Tangua și l-a ologit. Pe individul acela îl cheamă Old Shatterhand. Cică doboară dintr-un pumn pe cel mai tare om. Dar, pînă la urmă, n-o să-i meargă!

— Nu? Au cumva kiowașii de gînd să se răzbune?

— Firește! Doar i-a zdrobit genunchii lui Tangua. Groaznică soartă pentru o căpetenie de războinici! Turbează, pur și simplu, de mînie și n-o să aibă tihnă pînă nu-i va prinde pe Old Shatterhand și pe Winnetou.

— Winnetou? Cine mai e și ăsta?

— Un tînăr șef al apașilor, care poposește cu o mică trupă de războinici ca la vreo două zile călare de aici. Albii aceia sînt cu dînsul. Un număr de kiowași au primit însărcinarea să se deplaseze într-acolo, să-i ademenească pe bandiți și să-i aducă pînă în satul lui Tangua.

— Hm! Și vor fi fiind albii și apașii aceia atît de prostănaci, încît să cadă în cursă?

— Posibil. Tangua e chiar sigur de asta. A și luat măsuri ca regiunea prin care vor trece să fie controlată de oamenii lui. Apașii, ca și albii respectivi, sînt fără îndoială pierduți. De fapt, lucrul nu mă privește, dar fiind vorba și de albi, am preferat s-o șterg. Aș mai fi rămas bucuros cîteva zile la Tangua, însă n-am poftă să asist la schingiuirea și la moartea lor.

— N-ați fi putut să le veniți cumva în ajutor?

— Nicidecum, chiar dac-am fi voit. Și, la urma urmei, de ce să mă leg la cap dacă nu mă doare? Sînt, ca să zic așa, partenerul de afaceri al kiowașilor și nu-mi convine să-mi stric socotelile, intervenind pentru niște dușmani ai lor. Am făcut, de altfel, o timidă încercare, dar am renunțat curînd, căci Tangua începuse să latre ca un dulău.

— Se înțelege. De fapt, nici nu sosise încă timpul să interveniți în favoarea prizonierilor, pentru simplul motiv că nu erau încă prinși. Trebuia să mai așteptați.

— Păi, unul a și fost prins, un alb de-al lui Old Shatterhand. Curios tip! Rîde toată vremea și se poartă ca și cum n-ar avea habar de moartea ce-l pîndește în orice clipă.

— L-ați văzut?

— L-am văzut cînd l-au adus. Era legat cobză și a zăcut la pămînt o oră întreagă pînă l-au transportat pe insulă.

— Insulă? O fi servind de temniță?

— Da. E situată lîngă Salt Fork, aproape de mal și la cîțiva pași de sat. E bine păzită.

— Ați vorbit cu prizonierul?

— Cîteva cuvinte. L-am întrebat ce-am putea face pentru el. Mi-a zîmbit cu duioșie și mi-a răspuns că ar avea poftă de lapte bătut; n-aș putea oare să mă reped pînă la Cincinnati și să-i aduc un borcan plin? Trăsnit rău, domnule! I-am amintit că situația lui nu e deloc amuzantă. Atunci mi-a răspuns chicotind, să nu-i port de grijă, că are el oameni care să-l ajute. Am stăruit, totuși, în favoarea lui, dar Tangua m-a repezit cum nu se poate mai grosolan. De altfel, prizonierul nu-i chiar atît de rău tratat, fiindcă și Old Shatterhand deține, la rîndul său, un ostatic kiowaș. Numai Santer umblă să-i amărască dinadins puținele zile care i-au mai rămas.

— Santer? Păi ăsta-i nume de alb! Au mai fost și alți albi acolo afară de voi?

— Doar unul, adică acest Santer. Un tip dezgustător. A picat aseară cu kiowașii care l-au ademenit pe Winnetou să-i urmeze. Cum a venit, s-a și dat la prizonier. O să-l cunoașteți cînd veți ajunge în sat.

— Știți cumva ce caută Santer la Tangua?

— Nu. I-am dat bună ziua și nu l-am mai luat în seamă; de altfel, prezența mea părea să nu-i facă plăcere. Puteam să mă informez la kiowași, dar nu mă interesa. Nu mă bag unde nu-mi fierbe oala. E un principiu de la care nu mă abat.

— Și Santer acesta e oaspetele șefului, sau locuiește într-un cort separat?

— I s-a dat un cort, nu chiar în apropierea șefului, cum se procedează de obicei cu musafirii bine văzuți, ci unul cam vechi de piele cîrpită și tocmai la capătul satului. S-ar zice că nu prea e în grațiile lui Tangua.

— Știți poate și numele prizonierului?

— Sam Hawkens, un *westman*, să zic așa, celebru, deși tare caraghios, îmi pare rău că e sortit morții, dar ce să-i fac?! Poate să aveți mai multă trecere pe lîngă Tangua și să puneți o vorbă bună.

— Am să încerc. N-ați putea să-mi descrieți mai exact poziția cortului în care locuiește Santer?

— La ce bun? O să-l vedeți chiar la intrarea în sat. E al patrulea sau al cincilea în susul rîului. În ce privește omul, nu cred să vă placă; seamănă cu un corb care se hrănește cu hoituri. Păziți-vă de el! Cu toată slujba ce-o aveți, sînteți încă foarte tînăr și n-o să-mi luați sfatul în nume de rău. Acum trebuie să plec. Rămîneți sănătos. Sper să vă păziți bine pielea.

Să-l mai fi reținut ca să aflu și alte amănunte? În cazul acesta, trebuia să-i spun deschis cine și ce sîntem și ar fi fost cam riscant. Winnetou era de aceeași părere. Îndemnîndu-și calul, îmi șopti:

— Ajunge! Fratele meu să nu mai întrebe nimic. Altminteri le-am părea suspecți acestor oameni care, la urma urmei, sînt prieteni cu kiowașii.

— Într-adevăr, am aflat destul. Știm aproape precis unde se află Hawkens și unde locuiește Santer. Îi vom găsi pe amîndoi. Pînă unde ne continuăm drumul?

— Pînă vom dispărea din ochii negustorilor. Apoi ne întoarcem în tabără. Norocul nostru că i-am întîlnit. Ca să aflăm singuri toate astea, ar fi trebuit să ne expunem la mari primejdii. Acum știm cum stau lucrurile și deseară ne furișăm în satul kiowașilor.

Cei doi negustori se topeau treptat în zare. Erau nevoiți să călărească încet, din cauza catîrilor cu samarele pline. Am auzit mai tîrziu cît de fatală le-a fost această îngrijorare. Am aflat de asemenea că schimbaseră cu kiowașii diferite blănuri. De fapt, numai omul cu care discutasem era negustor, celălalt era ajutorul lui. Acum, că nu ne mai vedeau, făcurăm cale-ntoarsă spre tabără, dîndu-ne iarăși osteneala să ascundem urmele.

Dick Stone și Will Parker se arătară foarte mulțumiți de rezultatul cercetărilor noastre. Îi bucura mai ales faptul că Sam se simte relativ bine și că nu și-a pierdut buna dispoziție. Ne poftiră să-i luăm deseară cu noi, dar Winnetou se opuse.

— Fiți buni și rămîneți deocamdată aici, fiindcă va fi

greu să-l eliberăm pe Sam Hawkens chiar din primul moment. Probabil că lucrul se va face abia mîine și atunci veți fi și voi de față.

Adăpostul nostru era destul de bun; dar ne găseam în inima unui ținut vrăjmaș și se putea lesne întîmpla ca vreun om al kiowașilor să dea peste noi. De aceea Winnetou propuse:

— Știu o insulă puțin mai jos, în mijlocul rîului, acoperită cu tufe și copaci, tocmai bună de ascunziș. De obicei, nimeni nu calcă pe acolo. Frații mei să mă urmeze.

Pornirăm călare în josul apei pînă descoperirăm insula. Apa era aici mai adîncă și mai repede, însă am trecut-o cu bine, călare. Avusese dreptate Winnetou: insula era mare, iar vegetația bogată oferea destulă acoperire pentru oameni și cai.

Îmi așternui culcușul, avînd grijă să adorm cît mai repede, căci prevedeam că în cursul nopții nu vom dispune de prea mult răgaz pentru somn. Nu pentru că n-am fi avut vreme destulă sau loc potrivit ca să ne lăsăm odihnei, ci iată de ce:

După cum aflasem, Sam Hawkens era deținut pe o mică insulă și urma să mă strecor pînă acolo. Însemna, deci, să trec prin apă. Plănuiam, Winnetou și cu mine, ca dintru început să înotăm către malul rîului, unde am fi ajuns, firește, uzi pînă la oase. Or, calendarul arăta mijlocul lui decembrie, apa era rece. Cine-ar fi putut să mai doarmă apoi în asemenea condiții?

Cînd se întunecă, furăm treziți. Winnetou dormise și el. Era momentul să pornim. Am lepădat veșmintele de prisos și tot ce aveam prin buzunare. N-am luat cu noi alte arme decît cuțitele. Am sărit apoi în apă și am înotat pînă la malul drept al rîului. De acolo se putea pătrunde neobservat la Salt Fork. După o oră de mers în susul malului, am ajuns la întîlnirea dintre Salt Fork și brațul lui Red River. Mai făcurăm doar cîteva sute de pași de-a lungul afluentului spre stînga și zărirăm focurile satului așezat pe malul opus. Trebuia, deci, să trecem dincolo.

N-am trecut însă imediat. Am mai urcat încet, încet, chiar pînă în dreptul satului. Cînd spun „sat”, cuvîntul nu trebuie luat în sensul lui european, adică o așezare cu case zidite, înconjurate de

grădini și țarini. Nu zărești aici nici urmă de grădină sau de ogor. Iar locuințele sînt, de fapt, niște corturi – iarna din piele groasă, vara din pînză de in.

Mai lîngă fiecare cort ardea focul, în jurul căruia oamenii, ghemuiți, își încălzeau mădularele și își preparau masa de seară. Cel mai arătos era un cort situat în centrul satului, împodobit la intrare cu lănci, de care atîrnau pene de vultur și așa-zisele „medicamente" în forme din cele mai ciudate. La focul din fața cortului ședea Tangua, căpetenia, avînd alături un tînăr de vreo optsprezece ani și doi băieți cam de doisprezece și respectiv, paisprezece ani.

— Sînt feciorii lui, mă lămuri Winnetou. Cel mare e favoritul și va ajunge un războinic viteaz. E atît de iute de picior, încît l-au supranumit „Pida", ceea ce înseamnă „cerb".

Ici și colo, cîte o femeie alerga după treburi; la indieni, femeile și fetele nu sînt admise la masă cu bărbații și feciorii. Ele mănîncă mai tîrziu ceea ce rămîne, în schimb, îndeplinesc muncile cele mai grele.

Căutai din ochi insula. Cerul atîrna greu, acoperit de nori negri. Nici o stea, nicăieri. Totuși, lumina focurilor ne îngăduia să deslușim trei insulițe la mică depărtare una de alta.

— Pe care din ele s-o fi aflînd Sam? întrebai.

— Fratele meu n-are decît să-și amintească ce i-a spus negustorul acela, răspunse Winnetou.

— Că e vorba de o insulă situată chiar lîngă mal? Prima și ultima sînt mai în largul apei; înseamnă că va fi cea din mijloc.

— Probabil. Iar încoace, pe dreapta, e capătul de jos al satului; acolo, în al patrulea sau al cincilea cort locuiește Santer. Și acum ne despărțim, nu mai mergem împreună. Eu trebuie să mă răfuiesc cu ucigașul tatălui și al surorii mele. În schimb, tu ocupă-te de Sam; e mai curînd tovarășul tău decît al meu.

— Și unde ne întîlnim pe urmă?

— Chiar aici, unde ne găsim acum.

— Asta, dacă nu se întîmplă nimic neprevăzut. Dar dacă, din întîmplare, vreunul din noi ar fi descoperit, s-ar stîrni o zarva

nemaipomenită; e nevoie, deci, să stabilim un alt loc de întîlnire, mai departe de sat.

— Sarcinile noastre nu sînt ușoare. A ta e încă și mai grea decît a mea, căci va trebui să înoți spre insulă și străjile te pot zări mai lesne. Dacă te prind cumva, îți sar eu în ajutor; iar dacă scapi, te întorci la insula noastră, dar pe drum ocolit, să nu se știe direcția în care ai dispărut.

— Dar mîine dimineață o să se vadă urmele lăsate de mine.

— N-o să se vadă nimic. Vine ploaia și le șterge.

— Bine! Și dacă nu izbutești tu, atunci sar eu și te scap.

— Asta nu se întîmplă, afară de cazul că mă paște ghinionul. Ia uită-te dincolo! În cortul al cincilea nu arde nici un foc. Pe semne că Santer e înăuntru, altminteri l-am vedea pe afară. Doarme, probabil. Așadar, nu e deloc greu să-l iscodesc.

Acestea zise, Winnetou plecă...

Ținta mea se afla în bătaia luminii; asta era rău. Nu aveam voie să mă arăt la suprafața apei; ca să ating insula respectivă, ar fi trebuit să înot pe dedesubt, ceea ce ar fi fost extrem de greu, din cauza distanței. Aș fi încercat, nu-i vorbă, dar ce mă făceam dacă, ieșind la suprafață, dădeam de o santinelă? N-ar fi mai bine s-o iau întîi pînă la insulița de alături, prima din șirul celor trei, unde, probabil, nu se află nimeni? De acolo n-ar mai fi decît vreo douăzeci de metri pînă în cealaltă, din mijloc, adică ținta mea. Ajuns la prima insuliță, pot cerceta cu ochii ce se întîmplă dincolo, pe a doua.

Urcai, deci, o bucată în susul apei, cu atenția mereu încordată asupra insuliței de la margine. Într-adevăr, nu se observa nici cea mai mică mișcare. Era, deci, de presupus că nu locuia nimeni acolo. Mă scufundai încet în apă și trecui înot de partea cealaltă.

Am ajuns cu bine și am scos capul pe jumătate, pînă la gură, ca să răsuflu. Mă găseam la hotarul de sus al primei insule. Aici observai că există o cale și mai bună de a ajunge la țintă.

La malul opus al rîului – cam tot la douăzeci de metri depărtare – acosta un șir de bărci. Acestea îmi ofereau un excelent camuflaj. Mă scufundai iarăși în apă și înotai pînă la prima barcă, de acolo la a doua, la a treia și tot astfel pînă mă pomenii chiar lîngă insula din mijloc. Acuma o vedeam ca în palmă.

Era mai aproape de mal decît celelalte două. Creșteau pe ea tufișuri joase, dominate de doi arbori. Nici prizonierul, nici paznicii nu erau de văzut. Deodată, însă, cînd să mă dau iarăși la fund, ca să trec de partea cealaltă, aud sus, pe mal, deasupra mea, un zgomot ușor. Trag cu ochiul și văd un indian care coboară panta. Pida, „cerbul", feciorul cel mai mare al căpeteniei. Din fericire, o ia pe alături, spre o barcă, fără să mă simtă. Sare pe ea, o dezleagă și vîslește spre insula din mijloc. Prin urmare, pas de te mai duce acolo! Trebuia să aștept.

Peste puțin, răsună voci omenești și una din ele, recunosc, e vocea lui Sam. Doar n-am să scap prilejul să ascult ce se vorbește! O iau, deci, înot, pe sub apă, pînă la barca următoare. Sînt atît de multe bărci, încît ai zice că fiecare locuitor își are barca lui. Cînd să ies din nou la suprafață, ascuns în spatele bărcii, îl aud pe fiul lui Tangua:

— Tatăl meu vrea s-o știe.

— Să-și pună pofta-n cui! Nu trădez nimic! răspunde Sam.

— Atunci vei îndura chinuri înzecit de grele!

— Nu mă face să rîd! Sam Hawkens să îndure chinuri, hi-hi-hi-hi! Tatăl tău a mai rîvnit cîndva să mă supună la torturi, acolo, la Río Pecos, cînd eram printre apași. Și care a fost rezultatul? Mi-l spui și mie?

— L-a betegit cîinele de Old Shatterhand!

— *Well!* Cam așa va fi și acum. Nici nu-mi pasă de voi!

— Dacă vorbești serios, înseamnă că ți-ai pierdut mințile. Ești în mîinile noastre și, de scăpat, nu mai scapi. Nu uita că ești legat cobză, nu poți mișca nici un mădular!

— Ei, da, sînt legat cobză! Pentru asta îi mulțumesc bunului meu Santer și mă simt foarte bine.

— Te doare, o știu, dar nu vrei să recunoști. Afară că ești prins în curele, mai ești și legat de copac, iar patru străji te păzesc zi și noapte. Cum gîndești să mai scapi?

— Mă privește, flăcăule! Deocamdată, îmi place aici. Așteaptă pînă îmi vine poftă să mă car și atunci ține-te, nene!

— Te eliberăm dacă ne spui încotro are de gînd să meargă.

— Uite că nu spun nimic! Cunosc eu lucrurile. Tare drăguț din partea lui Santer că mi-a povestit brașoave, doar-doar va băga frica-n mine. Însă nu i-a mers. V-ați dus la Nugget-tsil ca să-i prindeți pe Old Shatterhand și pe Winnetou. Mă pufnește rîsul, zău așa! Adică să-l prindeți pe Old Shatterhand, elevul meu, hi-hi-hi-hi!

— Dar pe tine, care-i ești dascăl, totuși te-am prins.

— Mă rog, m-am lăsat prins, așa, ca să mai treacă vremea. Doream să petrec cîteva zile în mijlocul vostru; doar știți cît vă iubesc, dacă nu mă-nșel. Va să zică, v-ați dus degeaba pînă acolo, crezînd că Winnetou cu apașii lui și cu Old Shatterhand or să se ia după voi. O prostie ca asta n-am mai auzit de cînd sînt! Acum vedeți și voi că v-ați greșit socotelile. Uite că n-au căzut în cursă și nici nu aveți habar unde se găsesc. Bănuiți c-o știu eu. Ei bine, îți spun cinstit: știu!

— Atunci, vorbește!

— *Pshaw!* Ai s-o afli foarte curînd fără să vorbesc eu, căci...

Fu întrerupt de niște strigăte puternice. Din păcate, nu le înțelegeam tîlcul, dar sunau ca o alarmă dată pentru prinderea unui fugar: „Puneți mîna pe el, puneți mîna pe el!", după care auzii și numele lui Winnetou.

— Vezi unde sînt? Auzi? izbucni Hawkens, în culmea bucuriei. Winnetou și Old Shatterhand! Au sosit! Au și sosit!

Larma se răspîndi în tot satul și kiowașii alergau care încotro. Îl zăriseră, deci, pe Winnetou, dar încă nu-l prinseseră. Incidentul acesta îmi zădărnicea tot planul. Îl văzui pe fiul lui

Tangua înălțîndu-se pe insulă și scrutînd malul. Apoi sări în barcă și ordonă celor patru paznici:

— Pregătiți puștile! Cum se apropie cineva să-l elibereze, trageți în albul ăsta și-l ucideți!

Vîslii către mal. Dac-ar fi fost cît de cît posibil, l-aș fi salvat pe Sam chiar atunci. Dar nu se mai putea. De-aș fi riscat să tabăr pe cei patru kiowași înarmat numai cu cuțitul, n-aș fi făcut decît să-i scurtez lui Sam zilele. Cu siguranță că paznicii ar fi executat porunca lui Pida și l-ar fi ucis.

Deodată, cu mult înainte ca Pida să fi ajuns la mal, îmi trecu prin cap o idee năstrușnică. El era fiul favorit al lui Tangua. Dacă-l luam ostatic, puteam să forțez schimbul contra lui Sam. Era o idee aproape nebunească, dar nu-mi păsa. Trebuia cu orice preț să-l prind pe tînărul kiowaș, fără să mă simtă nimeni.

Dintr-o privire, îmi dădui seama că situația e favorabilă. Winnetou fugise către Red River, deci spre stînga, pe cînd tabăra noastră se afla la dreapta, devale, pe insula știută. Procedase foarte inteligent, în felul acesta îi inducea în eroare pe urmăritori. Din direcția aceea răbufneau strigătele kiowașilor angajați în urmărirea fugarului și într-acolo își ațintiseră privirea cei patru paznici ai lui Sam. Stăteau cu spatele la mine și nimeni nu mai era pe-aproape.

Fiul lui Tangua se apropie cu barca de mal, sări afară și dădu s-o lege de țăruș, ca să fugă apoi pe jos mai departe. Cum stăteam încovoiat, am țîșnit din apă chiar lîngă el și cu un singur pumn l-am culcat la pămînt. L-am aruncat apoi în barcă și, sărind după el, am pornit împotriva curentului, ținîndu-mă cît mai aproape de mal. Încercarea mea nebunească izbutise. Sus, în sat, nu era țipenie de om, iar paznicii continuau să privească aiurea.

Lopătai din răsputeri, pentru a ieși cît mai curînd din raza satului; apoi, cînd lumina focurilor nu mă mai putea ajunge, cîrmii spre malul drept al lui Salt Fork, unde îl culcai pe Pida în iarbă. Nu-și revenise încă. Am tăiat cureaua cu care se leagă barca de mal, ca s-o folosesc pentru imobilizarea prizonierului, apoi i-am

dat brînci luntrei să se ducă în voia curentului și să nu-mi trădeze prezența. Pe tînăr, după ce i-am prins brațele în curea, l-am luat în cîrcă și am pornit spre insula noastră.

A fost un drum destul de greu, nu fiindcă povara m-ar fi covîrșit, ci pentru că tînărul, revenindu-și în fire, începu să se zbată. A trebuit să-l amenințe în cîteva rînduri cu cuțitul. Bineînțeles că avusesem grijă să-l ușurez de arme.

— Cine ești? întrebă el, scrîșnind de mînie. Ești un alb rîios pe care Tangua, tatăl meu, îl va prinde chiar mîine și-l va face una cu pămîntul.

— Tatăl tău n-are să mă prindă, fiindcă nici nu poate umbla, i-am răspuns.

— În schimb, are la războinici cît păr în cap și-i va trimite în căutarea mea.

— Aiurea! Nici nu-mi pasă de războinicii voștri. S-ar putea s-o pățească toți ca și tatăl tău, cînd a cutezat să se bată cu mine.

— *Uf!* S-a bătut cu tine?

— Da.

— Unde? Cînd?

— Cînd glonțul meu i-a zdrobit genunchii.

— *Uf, uf!* Ești cumva Old Shatterhand? întrebă el speriat.

— Ce mai întrebi? Te-am doborît dintr-un singur pumn. Cine, dacă nu Winnetou sau Old Shatterhand, ar îndrăzni să pătrundă în satul vostru și să-l răpească pe însuși fiul lui Tangua?

— *Uf!* Înseamnă că am să mor. Dar n-o să auziți din gura mea nici măcar un geamăt.

— Nu te omorîm. Nu sîntem ucigași ca voi. Îți dăruim libertatea, dacă tatăl tău îmi predă cele două fețe palide care se află la el.

— Santer și Hawkens?

— Da.

— O să vi-i dea. Fiul său îi e de zece ori mai scump decît toți Hawkensii din lume; iar de Santer nici nu-i pasă.

Din acea clipă, încetă să se mai opună și merse în tăcere, alături de mine. Și prezicerea lui Winnetou se adeveri: deodată, se porni o ploaie torențială, încît îmi era imposibil să regăsesc locul de trecere din fața insulei noastre. Am fost nevoit să caut adăpost sub un copac rămuros și să aștept acolo fie încetarea ploii, fie revărsatul zorilor.

Răbdarea mea fu pusă la grea și plicticoasă încercare. Ploaia nu se mai potolea și nici zorii nu se arătau. Aveam o singură mîngîiere și anume că nu se putea să ajung mai ud decît eram. Vorba ceea: înecatul nu se mai teme de apă. Totuși, umezeala care-mi pătrunsese în oase era atît de rece, încît trebuia din cînd în cînd să mă scol în picioare și să fac pe gimnastul pentru a mă încălzi. Îmi era milă de tînărul kiowaș, obligat să stea în nemișcare; dar flăcăul avea o rezistență mult mai mare decît aveam eu pe atunci.

În sfîrșit, cele două dorințe ale mele se împliniră în același timp: ploaia încetă și începu să se crape de ziuă, numai că o ceață deasă învălui împrejurimile. Cu toate acestea, nu mi-a fost greu să găsesc locul de trecere din fața insulei. Strigai din răsputeri:

— Alooo!

— Alooo! răspunse imediat glasul lui Winnetou. E fratele meu Shatterhand?

— Chiar el.

— Atunci de ce nu vii? De ce-ai strigat? E periculos!

— Am aici un prizonier. Trimite-mi un înotător bun și niște curele.

— Vin chiar eu.

Eram extrem de bucuros că Winnetou nu căzuse în mîinile kiowașilor. Chipul lui se ivi curînd între ceață și apă. Cînd ajunse la mal și-l zări pe kiowaș, Winnetou exclamă uimit:

— *Uf!* Pida, fiul căpeteniei! Unde l-a dibuit fratele meu?

— Pe malul rîului, nu departe de insula lui Hawkens.

— L-ai văzut și pe Sam?

— Nu, dar l-am auzit discutînd cu „cerbul" ăsta sprinten. Aș fi apucat să vorbesc cu dînsul și poate chiar să-l eliberez, dar tocmai atunci te-au descoperit pe tine și a trebuit s-o șterg.

— S-a întîmplat fără vina mea. Am avut ghinion. Ajunsesem la cortul lui Santer, cînd mă pomenii cu cîțiva kiowași. Dădeau să treacă pe acolo. Să mă ridic de jos, nu era cazul. Mă rostogolii deci puțin mai la o parte. Kiowașii se opriră în loc și se porniră pe taifas. Deodată, unul mă zări și se întoarseră toți spre mine. Atunci, bineînțeles, n-am mai avut încotro; am sărit în picioare și am luat-o la fugă. Lumina focurilor cădea pe mine și kiowașii m-au recunoscut. Ca să-i, amăgesc, m-am prefăcut că fug la deal, apoi am trecut apa înot și am scăpat. Dar cu Santer n-am realizat nimic.

— Ai să-l vezi foarte curînd. Acest tînăr războinic e gata ca, în schimbul eliberării sale, să obțină predarea lui Santer și a lui Sam Hawkens în mîinile noastre. Sînt sigur că Tangua va fi de acord.

— *Uf!* E bine așa, excelent! Capturîndu-l pe Pida, fratele meu Shatterhand a lucrat curajos, aș zice chiar nebunește de curajos; de fapt, aceasta e cea mai bună soluție.

Cînd i-am spus lui Winnetou că-l va vedea foarte curînd pe Santer, nu credeam că lucrul se va întîmpla chiar mai repede ca în imaginația mea. Pe Pida îl legarăm atît de strîns între noi, încît, coborînd tustrei în rîu, umerii lui îi atingeau pe-ai noștri. Doar capul îi ieșea din apă, iar cu picioarele ne putea ajuta la înot. Tînărul nu opunea nici o rezistență, ci dimpotrivă, dădea puternic din picioare în același ritm cu noi.

Ceața plutea deasă deasupra apei, nu vedeam nici la zece pași înaintea noastră. Se știe însă că pe timp cețos auzul e cu mult mai sensibil. Nu ne depărtasem bine de mal, că Winnetou mă preveni:

— Fii atent! Am auzit ceva.

— Ce?

— Un zgomot ca de vîsle, aici, mai în sus.

— Să ne oprim.

— Da. Ia ascultă!

Nu mai mișcam decît foarte rar și ușor, ca să ne ținem la suprafață; nu provocam nici un zgomot. Într-adevăr, Winnetou auzise bine: o barcă venea pe rîu în jos. Probabil că vîslașul era grăbit, căci lopăta din plin, deși curentul apei îl mîna de la sine.

Se apropia repede. Să ne lăsăm văzuți? Și dacă e o iscoadă dușmană? Ar fi totuși în avantajul nostru să ne lămurim. Îi aruncai lui Winnetou o privire. El înțelese și-mi șopti:

— Rămînem așa! Vreau să știu cine este. De văzut, nu ne poate vedea și nici auzi; stăm nemișcați.

Era, într-adevăr, de așteptat să nu fim observați; nu ni se zăreau din apă decît capetele. Ramaserăm deci pe loc. Pida privea ca și noi, încordat; ne-ar fi putut trăda strigînd după ajutor, dar n-a făcut-o. Doar și așa îi asigurasem eliberarea.

Bătaia vîslelor se apropiase mult de tot; o luntre indiană se ivi din ceață. Și în luntre – cine? Ar fi trebuit să tăcem mîlc, dar Winnetou – recunoscîndu-l pe luntraș – striga din toată gura:

— Santer! Fuge! Vrea să scape!

La apariția neașteptată a lui Santer, prietenul meu, îndeobște atît de prudent, își pierduse calmul; arunca din mîini și din picioare ca să ajungă înot luntrea, dar îl împiedicau curelele cu care ne legaserăm unul de altul.

— *Uf,* trebuie să mă desfac! strigă el, apucînd cuțitul și tăind legăturile. Trebuie să-l ajung, să-l iau de beregată!

Santer auzise, firește, glasul lui Winnetou. Zvîrli o privire spre noi și ne recunoscu.

— *Thousand devils!* Mii de draci! izbucni el speriat. Uite-i!

Își strînse buzele. Apoi spaima fugi de pe chipul lui și făcu loc unui rînjet de satisfacție. Cîntărise situația în care ne aflam; aruncă vîslele în barcă, apucă arma și o îndreptă spre noi:

— Ultima voastră partidă de înot, cîinilor!

Noroc că apăsă pe trăgaci exact în clipa cînd Winnetou, scăpînd din legături și smucindu-se zdravăn, porni ca săgeata spre barcă. Astfel, Pida și cu mine furăm împinși în lături și glonțul lui Santer nimeri aiurea.

Ceea ce văzui pe urmă nu se mai cheamă înot, ci mai degrabă o fulgerare prin apă. Ținîndu-și cuțitul între dinți, Winnetou gonea spre dușman în salturi lungi, desenîndu-se asemenea unei pietre zvîrlite pieziș pe suprafața apei. Santer mai avea încărcătură pe cealaltă țeava a puștii. Îl luă la ochi pe Winnetou și rîse în bătaie de joc:

— Vino mai aproape, scîrnăvie roșie, să te trimit în iad! Credea că are partida în mînă și că nu-i rămîne decît să apese pe trăgaci, dar cu Winnetou se înșela. Acesta se dădu la fund ca să ajungă în dreptul luntrei și s-o răstoarne. Dacă izbutea, Santer – căzut în apă – nu mai putea face uz de armă și s-ar fi ajuns la o luptă corp la corp, în care tînărul meu prieten era maestru. Fugarul își dădu seama de primejdie, lepădă arma și apucă din nou vîslele. Era și timpul, fiindcă abia pusese barca în mișcare, că Winnetou se și ivi la cîțiva pași în urma ei. Santer renunță să mai atace, vîsli din răsputeri și se depărta de locul primejdios, strigînd:

— Ei, m-ai prins, cîine? Îți rezerv glonțul pentru întîlnirea noastră viitoare!

Winnetou se strădui să-l ajungă, dar zadarnic. Nici un înotător din lume, fie și campion mondial, n-ar izbuti să ajungă din urmă o barcă mînuită viguros și în plus împinsă de curentul rapid al apei.

Toate acestea să tot fi durat o jumătate de minut, nu mai mult. Și, totuși, pe cînd Santer se pierdea din nou în ceață, se și apropiară cîțiva apași care, auzind strigătele și detunătura armei, părăsiseră insula și porniseră înot în ajutorul nostru. Îi chemai ca să-mi ușureze transportarea lui Pida pe insulă. Cînd am ajuns cu toții pe uscat și desfăcurăm curelele ce mă țineau legat de kiowașul prizonier, Winnetou ordonă oamenilor săi:

— Frații mei roșii să se pregătească repede de drum! Santer a dispărut chiar acum cu o barcă în josul rîului; trebuie să-l urmărim.

Era atît de agitat, cum nu-l mai văzusem pînă atunci.

— Da, pornim fără întîrziere!

Mă asociai și eu lui Winnetou.

— Dar ce facem cu Sam Hawkens și, pe de altă parte, cu cei doi prizonieri ai noștri?

— Pe ăștia îi las în seama ta, răspunse Winnetou.

— Să rămîn aici?

— Rămîi. Eu, unul, trebuie să pun mîna pe Santer, ucigașul tatălui meu și al surorii mele. Tu însă ai datoria să-l eliberezi pe tovarășul tău, pe Sam Hawkens. Așa că ne despărțim.

— Pe cît timp?

Cumpăni cîteva clipe, apoi rosti:

— Nu pot să știu acum cînd ne vom revedea. Dorința și voința omului sînt supuse Marelui Spirit. Credeam să fiu mai lungă vreme împreună cu fratele meu Shatterhand, dar iată că Manitu s-a pronunțat împotrivă. Voința lui e alta. Știi de ce a fugit Santer?

— Îmi închipui. Pe de o parte, nu am căzut în cursa ce ne-a întins-o; pe de altă parte, ai fost văzut aseară. Era, deci, limpede că ne aflăm aici și că vom face totul ca să-l prindem pe Santer și să-l smulgem pe Hawkens din mîinile kiowașilor. Atunci banditul a intrat în panică și a șters-o.

— Ai dreptate. Dar mai există o posibilitate. Fiul lui Tangua a dispărut și kiowașii fac, desigur, legătură între această dispariție și prezența noastră. Ei bănuiesc că noi l-am răpit. Tangua, lovit de această întîmplare și-a descărcat mînia asupra lui Santer, socotindu-l vinovat de toată nenorocirea. Și l-a alungat.

— Se poate și așa. Santer trebuie să fi simțit că a căzut în dizgrația kiowașilor.

— Și de ce a preferat barca, în loc s-o șteargă călare?

— De teamă. I-a fost frică să nu dea de noi. Chiar dacă nu-l întîlneam, tot îi descopeream urmele. De aceea a fugit cu barca. A primit-o, se vede, în schimbul calului său. Crezi că-l veți putea ajunge călare?

— Greu, dar e cu putință. Va trebui să tăiem cotiturile rîului.

— Asta nu! Îți atrag atenția că ar fi o greșeală.

— De ce?

— Fiindcă lui Santer i-ar putea trece ușor prin gînd să iasă la mal și să-și continue fuga pe uscat; în felul acesta, s-ar salva mai lesne. Cum nu veți cunoaște locul unde a ieșit din apă, va trebui să vă împărțiți în două grupuri, ca să-l urmăriți pe ambele maluri ale lui Red River.

— Fratele meu judecă bine. Chiar așa vom face.

— Să căutați cu mare atenție locul unde va fi ieșit la mal. Din păcate, asta cere timp. Dar nici nu e bine să scurtați drumul tăind cotiturile. Dacă pe o parte a rîului cotul e, să zicem, în afară, pe cealaltă parte e tocmai invers. Și atunci, în timp ce oamenii de pe un mal vor tăia cotul, cei de pe malul opus vor face un ocol cu atît mai mare. Astfel s-ar pierde legătura între voi.

— Așa e cum spune fratele meu. Vom fi, deci, nevoiți să urmăm întocmai cursul rîului. Ei, gata, să nu mai pierdem nici o clipă!

— V-aș însoți cu cea mai mare bucurie! Dar e într-adevăr sarcina mea să mă ocup de Sam Hawkens. N-am voie să-l părăsesc.

— Iar eu nu te voi împiedica niciodată să-ți împlinești îndatoririle. Acum nu ți-e îngăduit să vii cu noi. Dar dacă Marele Spirit o vrea, atunci ne revedem în cîteva zile.

— Unde?

— Cînd pleci de-aici, să te îndrepți către confluența acestui rîu cu Río Bosco de Nacitoses. Acolo unde apele se unesc, pe malul stîng al lui Río Bosco, vei întîlni un războinic de-al meu. Asta, în cazul cînd revederea noastră va fi posibilă.

— Și dacă omul tău nu va fi acolo?

— Atunci înseamnă că mă aflu încă pe urmele lui Santer și, neștiind în ce parte va apuca, nu pot stabili încă locul nostru de întîlnire. În acest caz, pleacă împreună cu cei trei tovarăși ai tăi spre Saint Louis, la fețele palide, care vor să construiască drumul calului de foc. Te rog însă din suflet să te întorci de îndată ce bunul Manitu va îngădui. Vei fi întotdeauna bine venit la noi în

pueblo, lîngă Río Pecos și, dacă nu mă găsești acolo, ți se va spune unde și cum să dai de mine.

În cursul discuției noastre, apașii terminaseră pregătirile de plecare. Winnetou strînse mîinile lui Dick Stone și Will Parker, luîndu-și rămas-bun de la ei. Apoi mi se adresă mie:

— Fratele meu știe cît de voioși am pornit de la Río Pecos în călătoria noastră care avea să aducă moartea lui Inciu-Ciuna și Nșo-ci. Cînd te vei întoarce cîndva printre noi, n-o să mai auzi glasul celei mai frumoase dintre fiicele neamului apașilor, care, dorind să ajungă în orașele fețelor palide, s-a dus în țara celor veșnic plecați. Acum, setea mea de răzbunare ne desparte, dar prietenia ce ne leagă te va readuce la noi. Aș dori mult să-ți pot trimite vreo știre acolo, la vărsarea lui Río Bosco; dar dacă nu va fi posibil, atunci, rogu-te, nu zăbovi prea mult în orașele din răsărit; revino cît mai curînd. Știi doar în locul cui te-am așezat în inima mea. Făgăduiește-mi că nu vei întîrzia, frate al meu drag și iubit Charlie.

— Îți făgăduiesc! Inima mea te va însoți, dragul meu frate Winnetou. Îți amintești, desigur, ce i-am promis lui Klekih-Petra în ultimele lui clipe. Mă voi ține de cuvînt.

— Atunci, bunul Manitu să-ți călăuzească pașii și să te ocrotească pe toate drumurile. *Howgh!*

Mă îmbrățișă și mă sărută pe amîndoi obrajii. Dădu apoi un ordin scurt oamenilor săi și încalecă, îndemnîndu-și calul spre apă. Conform poruncii lui Winnetou, apașii se împărțiră în două grupuri: unul – părăsind insula – trecu înot spre malul drept, iar celălalt, împreună cu Winnetou, spre malul stîng al rîului. L-am urmărit cu privirea pe bunul meu prieten pînă se pierdu în ceață. Simțeam ca și cînd sufletul mi s-ar rupe în două și nu mă îndoiesc că și Winnetou simțea la fel.

Stone și Parker îmi citiră pe față tristețea. În felul lui sincer și naiv, Stone mă încuraja:

— Nu vă necăjiți, *sir*! Îi revedem în curînd. Îl scoatem pe Sam din captivitate și pornim glonț după ei. Dar să nu pierdem

vremea! Haide să facem schimbul de prizonieri. Cum socotiți să procedăm?

— Vreau să aud părerea dumitale, dragă Dick. Ai mai multă experiență.

Măgulit de apreciere, Stone își netezi barba și zise:

— Cred că cel mai simplu ar fi să-l trimitem chiar acum pe kiowașul nostru la Tangua. Să-i spună unde se află fiul său și în ce condiții poate fi eliberat. Tu ce crezi, bătrîne Will?

— Hm! mormăi Parker. Nicicînd n-ai avut o idee mai tîmpită. Păi dacă-i spunem unde ne aflăm, atunci Tangua își repede oamenii încoace, îl înșfacă pe Pida și rămînem fără Sam și cu buzele umflate. Eu aș face altfel.

— Cum?

— Părăsim insula asta și pătrundem o bucată în prerie unde putem cuprinde cu ochii împrejurimile. Îl expediem apoi pe kiowașul nostru în sat și punem condiția ca numai doi războinici, nu mai mulți, să ni-l aducă pe Sam, în schimbul căruia îl vor căpăta pe Pida. Dacă totuși Tangua trimite mai mulți, îi zărim noi de departe și avem timp să spălăm putina. Nu credeți că e mai bine, *sir*?

— Eu aș merge și mai la sigur și n-aș trimite nici un sol, am răspuns.

— Pe nimeni? Păi cum o să știe Tangua că fiul lui...

— O să afle, n-avea grijă.

— De la cine?

— De la mine.

— Cum așa? Vreți să vă duceți la kiowași?

— Întocmai.

— Să n-o faceți, *sir*! E grozav de periculos. V-ar prinde și v-ar lega numaidecît.

— Nu cred.

— Cu siguranță! Absolut sigur!

— Atunci Pida ar fi pierdut. N-am nici o poftă ca, din

cei doi kiowași cîți îi avem, să-l trimit pe unul ca mesager și să pierdem astfel un ostatic.

— Asta e just. Dar de ce să mergeți tocmai dumneavoastră în sat? Pot să merg și eu.

— Te cred că ai avea curaj, însă e mai bine să discut eu cu Tangua.

— Nu uitați ce furios e pe dumneavoastră! Cu mine s-ar înțelege mai curînd asupra condițiilor. În schimb, dacă vă vede pe dumneavoastră, se face foc.

— Tocmai de aceea vreau să apar chiar eu înaintea lui. Să se facă foc, să crape de ciudă că am îndrăznit să mă înfățișez fără ca el să-mi poată pricinui vreun rău. Dac-aș trimite pe altul, ar bănui, pesemne, că mi-e frică de el și asta nu-mi convine.

— Atunci faceți cum vreți, *sir*! Și noi unde rămînem între timp? Aici, pe insulă? Ori ne căutăm un loc mai bun?

— Nu există unul mai bun.

— Însă vai de prizonierii ăștia dacă vi se întîmplă ceva în sat! Voi fi fără cruțare. Cînd porniți?

— Deseară.

— Abia deseară? Nu-i prea tîrziu? Dacă totul ar merge bine, s-ar putea să facem schimbul pînă în prînz și să pornim apoi după Winnetou.

— Și kiowașii să ne urmărească și să ne curețe...

— Credeți?

— Firește. Tangua ni-l va preda bucuros pe Sam, ca să-și recapete fiul; dar pe urmă, după ce-l va ști în siguranță, va face totul ca să se răzbune pe noi. De aceea vreau ca schimbul să se efectueze seara și apoi, ca să cîștigăm timp, călărim noaptea, cînd nu putem fi urmăriți. Aceasta înseamnă un avans considerabil. Și mai am un motiv pentru care prefer să așteptăm seara: e bine ca grija lui Tangua pentru soarta fiului său să sporească și mai mult. Asta îl va muia.

— E drept. Dar mă gîndesc că, pînă deseară, ar putea să ne dibăcească.

— N-ar fi rău nici asta.

— Îl vor căuta pe Pida și ne putem trezi cu ei aici, pe insulă.

— Chiar pe insulă, nu. Dar vor veni pînă pe malul rîului și vor descoperi urmele lui Winnetou; vor crede, atunci, că noi ne-am deplasat pe acolo împreună cu Pida. Asta îl va îngrijora și mai mult pe Tangua... Pst! Ascultați!

Auzirăm niște voci. Ceața se risipise în parte și malul ieșise la vedere. Se sfătuiau acolo cîțiva kiowași, comunicîndu-și, probabil, părerile despre urmele de cai descoperite; dispărură apoi, în grabă, fără să-și arunce ochii spre insula noastră.

— Au plecat. Se vede că sînt foarte grăbiți, constată Dick Stone.

— Se întorc, desigur, în sat, pentru a-l înștiința pe Tangua. Acesta va trimite o trupă de călăreți ca să se orienteze după urmele cu pricina.

La nici două ore lucrurile se petrecură întocmai. O ceată de kiowași călare se ivi dincolo, la rîu. Cercetară urmele și porniră în galop după ele. Nu era de temut să-l ajungă pe Winnetou, care le-o luase cu atîta vreme înainte.

Se înțelege că vorbeam în șoaptă, ferindu-ne să fim auziți de prizonieri. Aceștia nici nu văzuseră cele petrecute dincolo, pe mal. Ei zăceau legați îndărătul unui tufiș.

Înainte de amiază, soarele se arătă mai darnic. Astfel mai scăparăm de umezeală atît noi, cît și terenul de dedesubt. Ne-am uscat și ne-am încălzit, bucurîndu-ne de o meritată odihnă pînă-n seară.

Între timp, zărirăm un obiect plutind anevoie pe apă în direcția insulei noastre și încurcîndu-se în crengărișul ce atîrna deasupra rîului. Era o luntre cu vîsle cu tot, lăsată în voia apei; cureaua ce o ținuse legată de mal fusese retezată.

Era, deci, luntrea cu ajutorul căreia îl răpisem pe Pida; fusese dusă de curent din Salt Fork în Red River și probabil că a

ajuns atît de tîrziu aici pentru că se agățase undeva, pe drum. Apariția ei era cît se poate de oportună. Am tras-o la țărmul insulei, pentru a mă servi seara de ea. Evitam astfel – dac-ar fi fost să plec pe apă – o nouă baie nedorită.

La căderea serii, am împins luntrea în larg, am sărit într-însa și m-am pus pe vîslit, în susul rîului. Avusesem grijă să iau cu mine doborîtorul de urși. Stone și Parker mă copleșiră cu urări de succes. I-am asigurat că, afară de cazul că nu m-aș întoarce pînă a doua zi dimineață, pot rămîne liniștiți în privința mea.

Înaintam greu, împotriva curentului; abia după o oră am cotit din Red River în Salt Fork. Ajuns lîngă satul kiowașilor, am acostat și am legat luntrea de un copac.

Vedeam, ca și ieri, focurile aprinse, bărbații așezați în jurul lor și femeile zorind după treburi. Bănuisem că satul va fi astăzi păzit cu mai multă strășnicie, dar mă înșelasem. Oamenii lui Tangua, descoperind urmele apașilor, plecaseră după ei; astfel, cei rămași în sat se credeau în siguranță.

Tangua ședea și azi în fața cortului, numai că unul din băieții săi lipsea. Cu capul plecat, cu ochii încruntați, șeful privea jocul flăcărilor. Mă găseam de astă dată pe malul stîng al lui Salt Fork, unde se afla satul. M-am strecurat pe după un cot al rîului, apoi în sus, îndărătul corturilor, pînă la adăpostul lui Tangua. Totul a mers perfect; nu era nimeni prin preajmă ca să mă simtă. M-am întins la pămînt și m-am furișat în spatele cortului. De acolo se auzea, prelungă, monotonă, o tîngă de jale: căpetenia kiowașilor, Tangua, deplîngea astfel pierderea fiului său cel mai iubit. Am ocolit tîrîș cortul pînă am ajuns în fața lui și, sărind brusc în picioare, m-am adresat, pe neașteptate, șefului kiowașilor:

— De ce suspină Tangua și cîntă a jale? Un războinic viteaz nu bocește. Asta e grija babelor!

Nu se poate descrie spaima ce-l cuprinse la apariția mea fulgerătoare, încercă să spună ceva, dar nu izbuti; dădu să se ridice, dar genunchii zdrobiți îl țintuiau locului. Cu ochii holbați, se zgîi la mine ca la un strigoi și, în cele din urmă, gîngăvi:

— Old... Old... Shat... Shat... *uf, uf, uf!* Cum... pe unde... Mai sînteți aici... n-ați șters-o?

— Precum vezi, mai sînt aici și am o vorbă cu tine.

— Old Shatterhand! îmi pronunță el, în sfîrșit, numele întreg.

Auzindu-l, cei doi băieți o zbughiră în cort.

— Old Shatterhand! repetă Tangua, încă sub imperiul spaimei. Apoi fața i se strîmbă de ură. Strigă o poruncă pe care n-am înțeles-o, necunoscînd dialectul, dar am deslușit, între altele, numele meu.

O clipă și se stîrni peste tot un asemenea urlet de furie, încît părea că se cutremură pămîntul. Toți războinicii rămași în sat veneau fuga spre mine, cu armele în mîini. Mi-am scos cuțitul și i-am tunat lui Tangua la ureche:

— Vrei ca Pida să moară? El m-a trimis la tine!

Cu tot zgomotul din jur, Tangua înțelese vorbele mele și ridică un braț. Atît a fost de ajuns ca să se facă liniște. Totuși, kiowașii mă înconjuraseră. Dac-ar fi fost să judec după fețele lor, aș fi jurat că au de gînd să mă înghită și că nu mai scap cu viață. Mă așezai lîngă Tangua, mă uitai calm în ochii lui uluiți de îndrăzneala mea și rostii:

— O dușmănie de moarte s-a născut între Tangua și mine; nu eu sînt vinovatul, dar nici nu mă tem. Mi-e totuna dacă eu și prietenii mei ne punem rău cu vreunul din războinicii tăi, sau chiar cu întregul neam al kiowașilor. Că nu mă tem, se vede și din faptul că am venit singur aici, în sat, ca să discutăm. Deci să nu pierdem vremea: Pida se află la noi și, dacă eu nu mă întorc la timp, va fi spînzurat de un copac.

Nici un cuvînt, nici un gest al celor din jur nu trăda efectul spuselor mele. Ochii șefului scînteiau de mînie: nu putea să-mi facă nimic fără a primejdui viața fiului său. Scrîșni printre dinți întrebarea:

— Cum... cum... a ajuns în mîinile voastre?

— Am fost ieri dincolo, pe insulă, cînd fiul tău vorbea cu Sam Hawkens; l-am culcat la pămînt și l-am dus cu mine.

— *Uf!* Old Shatterhand e străjuit de spiritul rău care l-a salvat și altădată. Unde mi-e fiul?

— Într-un loc sigur, pe care n-ai să-l afli acum. Ți-l va spune el însuși mai tîrziu. Din cuvintele mele poți înțelege că nu doresc să-l ucid pe Pida. Mai avem un kiowaș la noi, războinicul acela pe care l-am prins mai demult; l-am scos frumușel dintr-un tufiș, pe cînd ne spiona. Dacă mi-l dai pe Sam Hawkens, atunci îi eliberăm pe amîndoi.

— *Uf!* Îl vei avea. Adu-mi, mai întîi, pe Pida și pe războinicul meu.

— Să ți-l aduc? Nici nu mă gîndesc! Îl cunosc pe Tangua și știu ce preț are cuvîntul lui. Fac schimbul, doi pentru unul. Sînt, va să zică, mai mult decît darnic. Dar nu îngădui nici un vicleșug.

— Întîi de toate, vreau dovada că Pida e într-adevăr la voi.

— Să-ți dovedesc! Ce ți-a venit? Cînd ți-o spun eu, înseamnă că-i adevărat. Old Shatterhand nu e ca Tangua. Mai bine lasă-mă să-l văd pe Sam Hawkens! Pesemne că, pentru mai multă siguranță, l-ați mutat de pe insulă. Trebuie să vorbesc cu el.

— Ce vrei să-i vorbești?

— Să-l întreb cum l-ați tratat și să aud răspunsul din gura lui. Pe urmă, mai vedem.

— Voi ține sfat cu bătrînii războinici. Depărtează-te pînă la cortul de alături. Vei afla, pe urmă, ce avem de gînd.

— Bine, dar grăbește-te! Dacă mă reții prea mult și nu mă întorc la timp, atunci Pida va fi spînzurat.

A fi spînzurat este cea mai rușinoasă moarte pentru un indian. Vă puteți închipui cît era Tangua de furios. M-am retras pînă la cortul vecin, firește, înconjurat de kiowași. Tangua își convocă bătrînii și sfatul începu. În ochii lor ardeau fulgere și aș fi pățit-o rău de tot dacă nu era în joc viața lui Pida. Observai, cu acest prilej, că îndrăzneala mea își făcuse efectul.

După cîtva timp, căpetenia trimise un războinic undeva, în sat.

Omul dispăru într-un cort și reveni apoi împreună cu Sam. Sării în sus, grăbindu-mă să-l întîmpin. Cînd mă văzu, omuleţul izbucni în adevărate ovaţii:

— Uraaa! Old Shatterhand! Uraaaa! Am spus eu că veţi veni neapărat. Îl vreţi, desigur, pe bătrînul Sam?

În chip de salut îmi întinse mîinile legate.

— Da, i-am răspuns, am venit în calitate de *greenhorn* ca să-ţi ofer diploma de cel mai mare meșter în furișat. Orice s-ar spune, dumneata îi întreci pe toţi.

— Lăsaţi reproșurile pe altă dată, preaiubite *sir*. Prefer să-mi vorbiţi de Mary a mea.

— E la noi.

— Și Liddy?

— Pușcociul? E bine sănătos.

— Atunci e totul în cea mai perfectă ordine, dacă nu mă-nșel. Hai, să ne cărăm! E cam plicticos pe-aici.

— Răbdare, Sam, răbdare! Vorbești ca și cum ar fi o joacă de copii: am venit, te-am dezlegat și te-am dus!

— Păi, nici nu e altceva, vreau să spun pentru dumneavoastră, decît o joacă de copii. Sînt curios cam ce n-aţi fi în stare să faceţi. M-aţi coborî și din lună, dacă mi-ar trăsni prin cap să mă sui acolo, hi-hi-hi-hi!

— Tot îţi mai arde de glume? S-ar zice că nu ţi-a mers prea rău aici.

— Rău? Mie?! Aflaţi că mi-a mers foarte bine, ba chiar excelent! Kiowașii m-au îndrăgit ca pe copilul lor; nici nu-mi mai pot reveni de atîtea alintări, drăgălășenii și pupături; m-au hrănit ca pe-o mireasă și, cînd mă apuca somnul, nici nu era nevoie să mă culc, pentru că zăceam, zi și noapte, tolănit pe spate.

— Te-au prădat?

— Firește. Mi-au puricat și căptușeala buzunarelor.

— Dac-au mai rămas din lucruri, atunci o să le capeți înapoi. Mi se pare că sfatul bătrînilor s-a încheiat.

L-am avertizat încă o dată pe Tangua să nu mai întîrzie, dacă vrea ca fiul său să rămînă în viață. Continuarăm scurt și energic tratativele, din care ieșii biruitor; eu nu cedam cu nici un pas, în timp ce Tangua se temea pentru fiul său. Conform înțelegerii finale, patru războinici urmau să ne însoțească, pe Sam și pe mine, în alte două bărci și să-i ia în primire pe cei doi prizonieri. Dar nu care cumva să ne urmărească pe ascuns kiowașii – pentru că atunci Pida va fi ucis.

De fapt, era cam mult să cer ca Sam Hawkens să-mi fie încredințat doar mie. Aș fi putut să le joc o festă celor patru indieni care ne însoțeau în bărcile lor. Dar am fost crezut fără întrebări, și nici pe viitor nu s-a îndoit cineva vreodată de cuvîntul lui Old Shatterhand. Bineînțeles că n-am trădat locul spre care aveam să ne îndreptăm.

Dezlegîndu-i-se mîinile, prichindelul de Sam și le juca triumfător prin aer, strigînd:

— Liber! Iată-mă din nou liber! Asta n-am să v-o uit niciodată, *sir*! Și nici n-am s-o mai apuc la stînga dacă stimatele dumneavoastră picioare binevoiesc să fugă la dreapta.

Pe cînd ne pregăteam de ducă, se iscă ici și colo cîte un murmur de nemulțumire. Kiowașii regretau profund că sînt nevoiți să ne lase în pace, pe mine și pe Sam, prizonierul lor; iar Tangua îmi șuieră:

— Pînă la înapoierea fiului meu, te afli încă în siguranță, dar pe urmă întreg tribul te va hăitui și te va înhăța, chiar de-o fi să zbori prin văzduh!

N-am găsit cu cale să răspund acestei amenințări și, însoțit de Sam și de cei patru kiowași, am luat-o spre malul rîului. Doi cîte doi – eu, firește, împreună cu Sam – ne-am urcat apoi în cîte o barcă. Pe cînd părăseam malul, un urlet prelung al kiowașilor răsună în urma noastră și nu se stinse decît hăt tîrziu.

Vîsleam. Și în timpul acesta, îi povesteam lui Hawkens tot ce se întîmplase de cînd a căzut în mîinile kiowașilor. Îi părea foarte rău de plecarea lui Winnetou, dar îl consola oarecum faptul că scăpase astfel de mustrările tînărului șef al apașilor.

În ciuda întunericului, atinserăm cu bine insula și furăm întîmpinați cu mare bucurie de către Dick Stone și Will Parker. Abia după ce plecasem, își dăduseră seama de măsura cutezanței mele.

Am predat pe cei doi prizonieri, care nu ne-au fericit cu nici o vorbă de rămas-bun și am așteptat pînă ce se stinse în larg sunetul vîslelor. După aceea, am încălecat și ne-am mînat caii dincolo, spre malul stîng al rîului. Totul depindea acum de viteză și era bine că Sam cunoștea perfect ținutul. Călare pe catîrul lui, omulețul se îndreptă fălos în șa, ridică pumnul amenințător înspre satul lui Tangua și zise:

— Acum, ăia de colo își bat capul cum să ne prindă din nou. Dar o să rămînă cu gurile căscate! Sam Hawkens nu se mai vîră singur în plasă ca să-și pună apoi nădejdea într-un *greenhorn* oarecare. Încă nu s-a găsit kiowașul care să mă-nhațe, dacă nu mă-nșel!

SFÎRȘITUL VOLUMULUI I

DIN SERIA WINNETOU

WINNETOU

PE VIAȚĂ ȘI PE MOARTE

TESTAMENTUL LUI WINNETOU